

UCHWAŁA NR 465/19
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
z dnia 31 maja 2019 r.

w sprawie przedstawienia raportu o stanie województwa

Na podstawie art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 512) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przedstawia się Sejmikowi Województwa Łódzkiego Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r. zgodnie z brzmieniem załącznika do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

1. Grzegorz Schreiber	- Marszałek Województwa
2. Grzegorz Wojciechowski	- Wicemarszałek
3. Zbigniew Ziemia	- Wicemarszałek
4. Robert Baryła	- Członek Zarządu
5. Andrzej Górczyński	- Członek Zarządu

[Handwritten signatures of the council members]

[Handwritten signature]

Zastępca Dyrektora
[Handwritten signature]
Elżbieta Żółkowska

Sekretarz
Województwa Łódzkiego
[Handwritten signature]
Ireneusz Krześniński

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 34a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512) zarząd województwa, co roku do dnia 31 maja, przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa.

Raport podlega rozpatrzeniu podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała w sprawie absolutorium organowi wykonawczemu. Raport rozpatrywany jest przed sprawozdaniem z wykonania budżetu województwa. Rozpatrzenie raportu polega na przeprowadzeniu debaty nad raportem, w której mogą wziąć udział mieszkańcy województwa oraz przyjęciu uchwały w sprawie wotum zaufania dla Zarządu Województwa.

Zastępca Dyrektora

Elżbieta Borkowska

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Zgodnie z art. 34a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512; dalej „ustawa”) zarząd województwa, co roku do dnia 31 maja, przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa.

Raport podlega rozpatrzeniu podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała w sprawie absolutorium organowi wykonawczemu. Raport rozpatrywany jest przed sprawozdaniem z wykonania budżetu województwa. Rozpatrzenie raportu polega na przeprowadzeniu debaty nad raportem, w której mogą wziąć udział mieszkańcy województwa oraz przyjęciu uchwały w sprawie wotum zaufania dla Zarządu Województwa. Raport jest dokumentem autonomicznym od sprawozdania z wykonania budżetu województwa łódzkiego za 2018 r., jak również od innych sprawozdań i informacji przedstawianych na sesji Sejmiku Województwa Łódzkiego.

Raport przedkładany jest w celu oceny działalności Zarządu Województwa w 2018 r., ale czas przygotowania i obowiązywania programów i strategii ma charakter wieloletni, szczególnie biorąc pod uwagę proces przygotowania i rozliczania procesów inwestycyjnych. W konsekwencji informacje zawarte w Raporcie odwołują się do szerszej perspektywy czasowej. Przygotowany dokument składa się z czterech dających się wyodrębnić części (rozdziałów):

Rozdział I Sytuacja społeczno-gospodarcza

Wybrane informacje statystyczne odzwierciedlają sytuację społeczno-gospodarczą województwa związaną m.in. z procesami demograficznymi oraz rozwojem gospodarczym.

Rozdział II Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 r.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jest podstawowym dokumentem dotyczącym obszaru całego województwa adresowanym do wszystkich podmiotów funkcjonujących w regionie. Składają się na nią trzy filary rozwoju: spójność gospodarcza, społeczna i spójność przestrzenna, pozwalające na zrównoważony rozwój Województwa Łódzkiego.

Rozdział III Programy operacyjne dla rozwoju Województwa Łódzkiego

Jednym z elementów procesu monitorowania realizacji SRWŁ 2020 jest analiza projektów realizowanych z funduszy unijnych, współfinansowanych zarówno z regionalnych, jak i krajowych programów operacyjnych, w kontekście osiągnięcia przyjętych celów operacyjnych w poszczególnych filarach rozwoju. Analizie zawartej w Raporcie podlegają projekty realizowane i zakończone w 2018 r.

Rozdział IV Strategie, programy i polityki w podziale na zadania realizowane przez samorząd Województwa Łódzkiego

Zgodnie z ustawą, Raport o stanie Województwa Łódzkiego obejmuje podsumowanie działalności Zarządu Województwa w 2018 r. i w szczególności odnosi się do realizacji programów i strategii przyjętych przez Sejmik Województwa Łódzkiego. Rozdział zawiera szczegółowe informacje na temat działalności w 2018 r. samorządu Województwa Łódzkiego ze szczególnym uwzględnieniem uchwalonych przez Sejmik strategii oraz programów. W rozdziale wyodrębniono w ujęciu przedmiotowym usystematyzowane podrozdziały dotyczące: infrastruktury technicznej województwa, infrastruktury oraz działalności społecznej, przedsiębiorczości i aktywizacji na rynku pracy, zagospodarowania przestrzennego, rolnictwa oraz ochrony środowiska, społeczeństwa informacyjnego, bezpieczeństwa publicznego, promocji i współpracy zagranicznej. W rozdziale znajdziemy również krótkie informacje na temat spółek prawa handlowego, których udziałowcem lub akcjonariuszem jest województwo oraz na temat Kontraktu Terytorialny dla Województwa Łódzkiego.

Rozdział V Informacja o realizacji uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego

Rozdział VI Budżet obywatelski

Obligatoryjnymi elementami Raportu są: wykaz uchwał Sejmiku podjętych w 2018 r. ze wskazaniem statusu realizacji wraz z krótkim komentarzem oraz opis zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego ze wskazaniem ich wartości i liczby odbiorców.

Projekt Raportu został opracowany na podstawie informacji przedstawionych przez kierowników komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz kierowników niektórych wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

Spis treści

Rozdział I Sytuacja społeczno-gospodarcza*	5
1. Sytuacja demograficzna	5
2. Sytuacja makroekonomiczna i struktura gospodarki	6
3. Konkurencyjność gospodarki, atrakcyjność inwestycyjna regionu	8
4. Rynek pracy	9
5. Jakość życia	10
Rozdział II Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	14
Rozdział III Programy operacyjne dla rozwoju Województwa Łódzkiego	30
1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020....	30
2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020	70
3. Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” na lata 2014–2020	73
4. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	78
Rozdział IV Strategie, programy i polityki w podziale na zadania realizowane przez samorząd Województwa Łódzkiego	79
1. Transport zbiorowy i drogi publiczne.....	79
2. Przedsiębiorczość	86
3. Zagospodarowanie przestrzenne	95
4. Rolnictwo	98
5. Ochrona środowiska	101
6. Geodezja i kartografia	109
7. Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	116
8. Edukacja	140
9. Sport.....	150
10. Turystyka	162
11. Promocja i ochrona zdrowia	173
12. Polityka społeczna	210
13. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	254
14. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy.....	263
15. Społeczeństwo informacyjne	268
16. Obronność i bezpieczeństwo publiczne.....	271
17. Promocja i współpraca zagraniczna.....	275
18. Nieruchomości województwa	287
19. Spółki prawa handlowego, których udziałowcem lub akcjonariuszem jest województwo.....	291
20. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego	308
21. Kontrole.....	310
Rozdział V Informacja o realizacji uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego	319
Rozdział VI Budżet obywatelski	348

Rozdział I

Sytuacja społeczno-gospodarcza¹

Dzięki realizacji w 2018 r. ambitnych rządowych programów gospodarczych i społecznych, Polska znajduje się w niespotykanie dotychczas dobrej sytuacji gospodarczej, której beneficjentem są również mieszkańcy Województwa Łódzkiego.

Pozytywny trend stałego podnoszenia jakości życia pozwala wszystkim mieszkańcom czerpać korzyści z sytuacji ekonomicznej naszego państwa. Rozwój rynku pracy nie ma już charakteru wyłącznie socjalnego i powoduje nie tylko ograniczenie bezrobocia, ale przekłada się na wzrost realnych dochodów ludności. Wzmocnienie klasy średniej następuje zarówno w obszarze małych i średnich przedsiębiorstw, jak również wśród osób utrzymujących się z pracy najemnej. To – wspólnie ze znaczącym i realnym ograniczeniem skali ubóstwa (po raz pierwszy po 1990 r.) – skutkuje zmniejszeniem różnicy poziomu zamożności obywateli Polski do średniej państw członkowskich tzw. starej Unii Europejskiej.

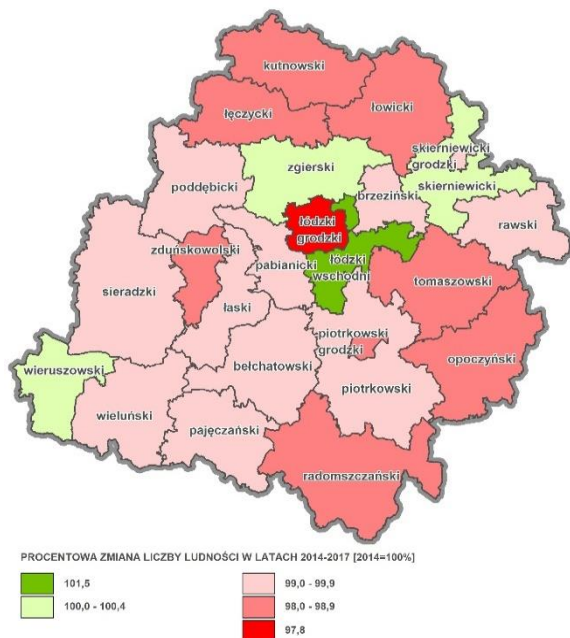
Wzrost zamożności ludności, który następuje dzięki polityce obecnego rządu stawia przed samorządami lokalnymi nowe wyzwania. W celu zrównoważonego rozwoju Województwa Łódzkiego budowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej, prowadzona w skali mikro odbywa się w sposób skoordynowany z przedsięwzięciami realizowanymi w skali makro, a bardzo dobra sytuacja gospodarcza Polski przekładała się na sytuację społeczno-gospodarczą Województwa Łódzkiego.

1. Sytuacja demograficzna

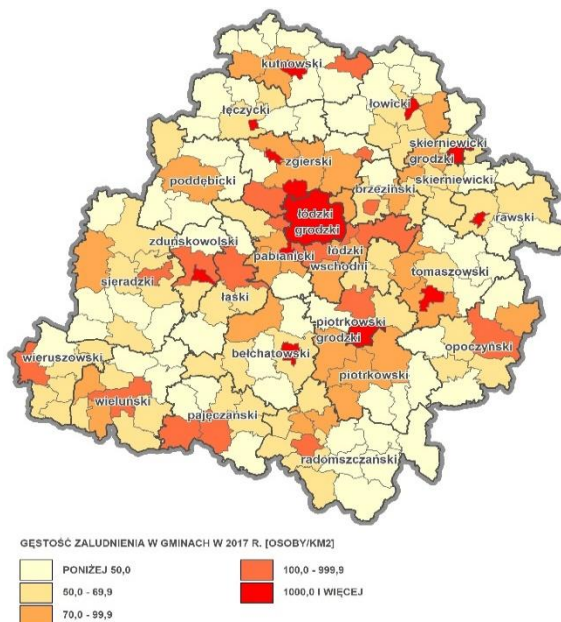
W 2017 r. liczba ludności Województwa Łódzkiego wynosiła 2 476 315 osób i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 0,4%. Mieszkańcy województwa stanowili 6,4% ogółu ludności Polski, co pod względem wielkości populacji plasuje region łódzki na 6. miejscu w kraju.

Odnotowano ujemny przyrost naturalny, jednak w 2017 r. w porównaniu do roku poprzedniego, różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów nieznacznie zmniejszyła się.

Województwo Łódzkie. Zmiana liczby ludności w powiatach w latach 2014-2017.

Województwo Łódzkie. Gęstość zaludnienia w gminach w 2017 r.

¹ Dział ten przedstawia informacje opracowane na podstawie danych za 2017 r. O ile nie podano inaczej wszystkie dane pochodzą z GUS.

Pod względem salda migracji w 2017 r. województwo zajmowało 8. miejsce w Polsce. W ostatnich latach zanotowano poprawę sytuacji pod tym względem, bowiem współczynnik salda migracji wzrósł z wartości $-1,1\%$ w 2013 r. do $-0,7\%$ w 2017 r. Najwyższy ujemny współczynnik salda migracji w 2017 r. wystąpił w: Skierniewicach oraz powiatach: opoczyńskim, rawskim i bełchatowskim, natomiast wartości dodatnie pod tym względem notują głównie powiaty sąsiadujące z Łodzią. Poza tym, w 2017 r. w regionie zanotowano dodatnie saldo migracji zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło 172 osoby (Polska 1 436).

Województwo charakteryzuje się zmianami struktury wiekowej mieszkańców związanymi ze starzeniem się ludności. W regionie notuje się jeden z najniższych w kraju udziałów ludności w wieku przedprodukcyjnym (14. miejsce w Polsce) oraz najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Z powodu niskiej dzietności, nadumieralności ludności w wieku produkcyjnym i wchodzenia w wiek emerytalny roczników powojennego wyżu demograficznego następuje systematyczne zmniejszanie się grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz zwiększanie się grupy ludności najstarszej. Skutkuje to stale rosnącym wskaźnikiem obciążenia demograficznego, kształtującym się w 2017 r. na poziomie 66 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (1. miejsce w Polsce). Najgorszą sytuacją pod tym względem charakteryzują się: Łódź (72,6) i Piotrków Trybunalski (69,6), najlepszą natomiast powiat bełchatowski (57,2), gdzie mieszka największy odsetek osób w wieku produkcyjnym. Największymi udziałami ludności przedprodukcyjnej wyróżniają się powiaty: piotrkowski, skierniewicki i opoczyński.

Region cechuje także zły stan zdrowia mieszkańców skutkujący: najwyższym współczynnikiem zgonów ogółem w Polsce, najkrótszym w kraju przeciętnym trwaniem życia mężczyzn (71,9 lat) i kobiet (80,8 lat), nadumieralnością osób w wieku produkcyjnym. Mieszkańcy Województwa Łódzkiego częściej zapadają i umierają na choroby cywilizacyjne, w tym: choroby układu krążenia (3. miejsce w Polsce w 2017 r. pod względem zgonów w przeliczeniu na 10 tys. ludności, Łódzkie 49,7 osób, Polska 43,5) i nowotwory (3. miejsce w Polsce w 2017 r. pod względem zgonów w przeliczeniu na 10 tys. ludności, Łódzkie 30,9 osób, Polska 27,8). Ponadto, w 2017 r. województwo zajmowało 4. miejsce w kraju pod względem zachorowalności na gruźlicę (18,4 osób na 100 tys. ludności, Polska 15,1). W 2017 r. pod względem liczby zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych region zajmował 4. miejsce w kraju z wartością wskaźnika na poziomie 4,6 (Polska 4,0).

2. Sytuacja makroekonomiczna i struktura gospodarki

W 2016 r. Województwo Łódzkie wypracowało produkt krajowy brutto w wysokości 112 473 mln zł (ceny bieżące), co stanowi 6,0% PKB Polski. Tempo wzrostu PKB ogółem w regionie w 2016 r. w porównaniu z 2015 r. było niższe niż przeciętnie w kraju i wyniosło 2,8% (Polska 3,4%), co lokowało region na 9. pozycji wśród wszystkich województw. W 2016 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca PKB regionu wyniósł 45 199 zł, tj. 93,3% średniej krajowej (Polska 48 432 zł), co oznacza spadek o 0,2 p.p. w stosunku do roku poprzedniego i 0,4 p.p. w porównaniu z rokiem 2014. Porównując sytuację Województwa Łódzkiego do Unii Europejskiej okazuje się, że zarówno w 2015 r. jaki i 2016 r. uzyskało ono PKB per capita w PPS² w wysokości 64,0% średniej unijnej.

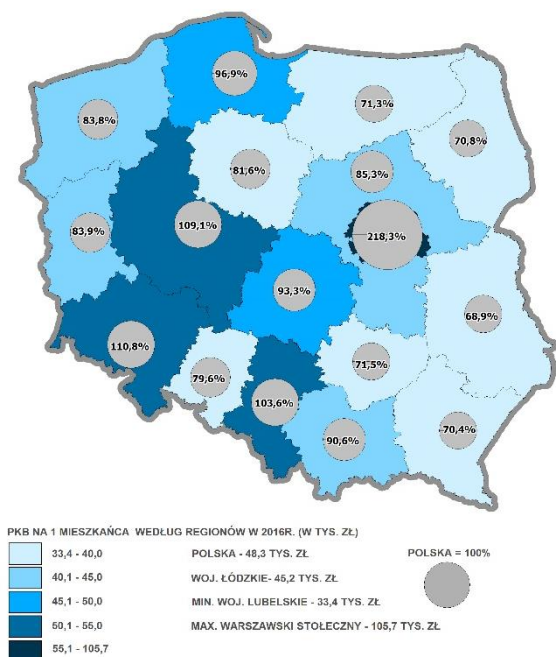
W ujęciu wewnątrzregionalnym, w poszczególnych podregionach województwa w 2016 r. PKB per capita kształtowało się na następujących poziomach: w podregionie m. Łódź 131,3% średniej wojewódzkiej i 84,0% średniej unijnej (UE 28), podregionie piotrkowskim 102,6% średniej wojewódzkiej i 66,0% średniej unijnej, podregionie łódzkim odpowiednio 90,7% i 58,0%, podregionie skierniewickim 78,1% i 50,0% oraz podregionie sieradzkim 73,0% i 47,0%. W latach 2012 - 2016 najszybciej rozwijał się podregion łódzki, gdzie dynamika PKB per capita wyniosła 117,4%, a także podregiony: sieradzki (116,9%) i skierniewicki (116,2%). Nieco wolniej rozwijały się podregiony: m. Łódź (114,9%) oraz podregion piotrkowski (112,1%).

² PKB na mieszkańca ujęty w standardzie siły nabywczej to całkowita wartość wszystkich wyprodukowanych towarów i usług przypadająca na 1 mieszkańca. Standard siły nabywczej (PPS) pozwala skorygować wynik o różnicę siły nabywczej w poszczególnych państwach UE spowodowane różnicami cen.

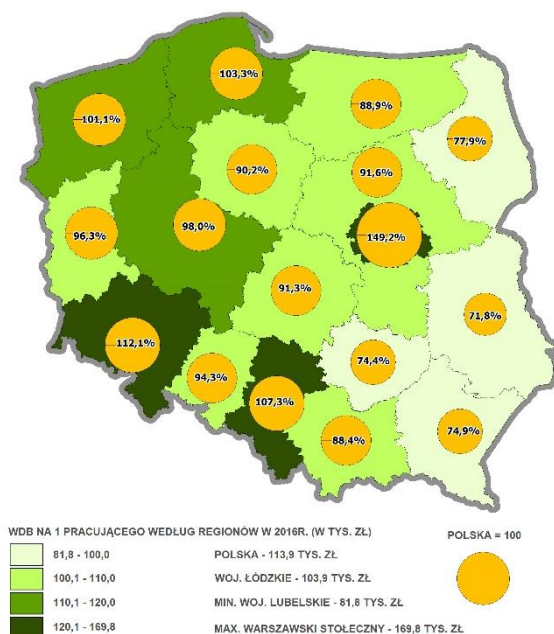

W 2016 r. produktywność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego wyniosła w regionie 103 942 zł (9. miejsce w Polsce), tj. 91,3% średniej krajowej (Polska 113 572 zł). W stosunku do 2014 r. zanotowano wzrost o 3370 zł na jednego pracującego. Wartość wskaźnika przez ostatnie lata systematycznie rosła, jak również zmniejszał się dystans regionu łódzkiego od średniej krajowej. Świadczy to o systematycznym wzroście wydajności pracy w województwie, szczególnie widocznym w budownictwie (100,7% średniej krajowej) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (101,2% średniej krajowej).

Województwo Łódzkie na tle kraju. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2016 r. (w tys. zł).

Województwo Łódzkie na tle kraju. WBD na 1 pracującego według regionów w 2016 r. (w tys. zł)

W 2015 r. w strukturze WDB wyższe niż przeciętnie w Polsce były udziały Województwa Łódzkiego w: rolnictwie (sekcja A) (łódzkie 2,9%, Polska 2,4%) oraz przemyśle i budownictwie (sekcje B-F) (łódzkie 38,4%, Polska 35,2%). Niższy od średniej krajowej był udział regionu w tworzeniu WDB w takich grupach sekcji jak: handel, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcje G-L) (łódzkie 34,9%, Polska 37,6%) oraz pozostałe usługi (sekcje M-T) (łódzkie 23,8%, Polska 24,9%). W latach 2012 - 2015, podobnie jak średnio w Polsce, w Województwie Łódzkim wzrósł udział grupy sekcji M-T oraz sekcji B-F, natomiast nieznacznie spadł w pozostałych grupach sekcji.

W 2016 r. w Województwie Łódzkim pracowały ogółem 980 445 osoby, wobec 925 303 pracujących w 2013 r. W strukturze zatrudnienia w 2016 r. udział grup sekcji PKD przedstawiał się następująco: sekcja A (rolnictwo, leśnictwo) stanowiła 18,3% (Polska 16,0%), sekcje B-F (przemysł i budownictwo) 27,3% (Polska 26,5%), sekcje G-L (usługi rynkowe) 27,1% (Polska 28,8%), sekcje M-T (usługi nierynkowe) 27,2% (Polska 28,7%). Jednocześnie należy zauważyć, że w latach 2013 – 2016 zmniejszył się udział pracujących w rolnictwie, przemyśle i budownictwie, natomiast zwiększył się udział pracujących w usługach.

3. Konkurencyjność gospodarki, atrakcyjność inwestycyjna regionu

Łączna wartość nakładów brutto na środki trwałe poniesionych w Województwie Łódzkim w 2016 r. wyniosła 19 420 mln zł i stanowiła 5,8% wartości nakładów w kraju (7. miejsce w Polsce). Taką samą pozycję w kraju notował region łódzki pod względem nakładów inwestycyjnych na tworzenie nowego lub modernizację i rozbudowę istniejącego majątku trwałego. Wartość tych nakładów inwestycyjnych wyniosła w 2017 r. 14 365 mln zł., co stanowiło 5,6% nakładów inwestycyjnych w Polsce. W omawianym roku można zauważyć zwiększającą się aktywność inwestycyjną sektora publicznego oraz zmniejszającą sektora prywatnego. W 2017 r. proporcja ta wyniosła 25,1% nakładów w sektorze publicznym i 74,9% w prywatnym. Niepokojący jest również spadek stopy inwestycji w ostatnich latach. Wartość nakładów inwestycyjnych w 2016 r. stanowiła 12,7% wartości PKB województwa (w 2015 r. 16,0%), co lokowało region na 9. miejscu w kraju (Polska 13,2%).

Sektor podmiotów gospodarki narodowej województwa zarejestrowanych w systemie REGON w 2017 r. obejmował 245 855 podmiotów i stanowił 5,7% liczby podmiotów gospodarki narodowej kraju (7. miejsce w Polsce). Liczba podmiotów gospodarki narodowej systematycznie rośnie jednak dynamika tego zjawiska jest niższa niż przeciętnie w kraju. W latach 2014 - 2017 przybyło 6 277 podmiotów, co stanowi wzrost o 2,6% (Polska 4,7%). W 2017 r. w regionie funkcjonowały 993 podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, co przy średniej dla Polski wynoszącej 1 121 podmiotów daje 10. miejsce w kraju. Największy poziom przedsiębiorczości zanotowano w Łodzi (1 353) oraz powiatach: łódzkim wschodnim (1 169) i pabianickim (1 096), a także w: Skierniewicach (1 029), Piotrkowie Trybunalskim (1 013) oraz powiecie zgierskim (1 000). Najniższy poziom przedsiębiorczości charakteryzował powiaty: łęczycki (646), piotrkowski (633) i opoczyński (597).

W latach 2014-2017 zmniejszył się (z 17,2% do 15,1%) poziom umiędzynarodowienia przedsiębiorstw województwa mierzony odsetkiem spółek z udziałem kapitału zagranicznego w spółkach handlowych ogółem (Polska 17,6%). Należy jednak zauważyć, że spadek udziału spółek z kapitałem zagranicznym nie wynikał ze zmniejszenia liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego, lecz wzrostu liczby spółek z kapitałem krajowym. W latach 2014 – 2017 w województwie liczba spółek handlowych z kapitałem zagranicznym wzrosła z 3 161 do 3 520, co stanowiło 3,7% spółek z kapitałem zagranicznym funkcjonujących w kraju. Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, pomimo wzrostu z 1,26 w 2014 r. do 1,42 w 2017 r., świadczyła o niskiej koncentracji w regionie kapitału zagranicznego działającego w formie spółek handlowych (10. miejsce w Polsce).

Wartość nakładów na badania i rozwój w relacji do PKB w województwie jest niższa niż średnio w kraju (0,97%). W latach 2012-2016 nakłady te zmalały z 0,77% do 0,62% (7. miejscu w Polsce). Relacja nakładów przedsiębiorstw na B+R w stosunku do PKB w latach 2012 - 2016 r. w regionie rosła i w 2016 r. wyniosła 0,30% (Polska 0,63%), co lokowało województwo na 8. miejsce w kraju. Ponadto, w 2017 r. działalnością badawczo-rozwojową w regionie zajmowały się 5 802 osoby (wg EPC), co stanowiło 4,8% pracujących w działalności B+R w kraju (7. miejsce w Polsce). Należy zauważyć, że pozytywne zmiany dotyczyły udziału osób posiadających wyższe wykształcenie i stanowiących zasób dla rozwoju działalności badawczo-rozwojowej. Ich udział w liczbie ludności ogółem wzrósł z 20,7% w 2014 r. do 22,3% w 2017 r. (6. miejsce w Polsce).

Na przestrzeni lat 2013-2017 w województwie następowały zmiany udziału sprzedaży wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w wartości sprzedaży wyrobów ogółem z 7,6% w 2013 r. do 10,8% w 2015 r. oraz 7,6% w 2017 r. (Polska odpowiednio: 11,5%, 12,4%, 8,8%). Wskaźnik ten jest powiązany z udziałem wartości przychodów podmiotów przemysłowych netto ze sprzedaży na eksport, gdzie również zaobserwowano podobne wahania wartości: po okresie wzrostu z 3,2% w 2013 r. do 4,4% w 2015 r., w 2017 r. nastąpił spadek do wartości 3,9% (Polska odpowiednio: 4,7%, 5,4%, 3,7%).

Ponadto, Województwo Łódzkie stanowi jeden z najważniejszych w kraju obszarów działalności logistycznej. W 2018 r. w regionie zlokalizowane były 22 parki magazynowe o łącznej powierzchni 1 615,0 tys. m², co stanowiło ok. 14% zasobów krajowych. Atrakcyjność województwa przejawiała się również w najniższych w kraju wskaźnikach dotyczących współczynnika pustostanów oraz najniższych

stawek czynszów. Znaczne wzrosty na przestrzeni ostatnich lat charakteryzowały rynek przewozów intermodalnych – w latach 2012 – 2017 nastąpiło zwiększenie wielkości przeładunków w terminalach intermodalnych o ok. 436 tys. TEU (ok. 389 %), z czego od 2016 r. do 2017 r. wzrost wyniósł ok. 5 %.

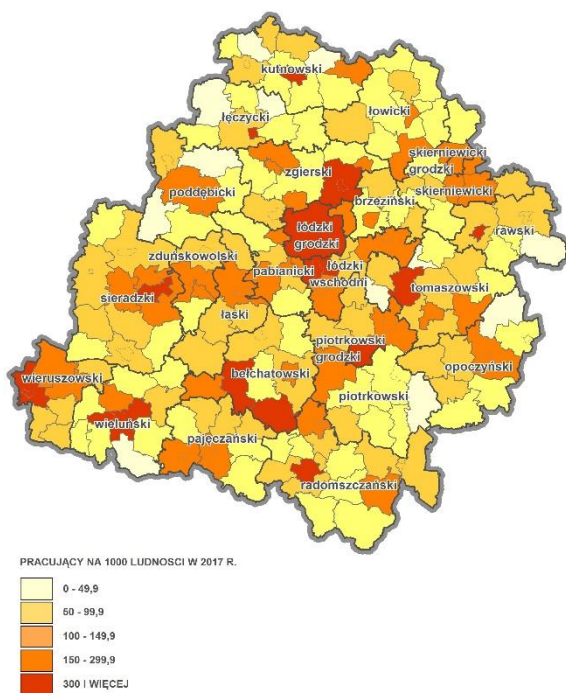
Na terenie województwa działa również główny producent energii elektrycznej w kraju, Elektrownia Bełchatów, należąca do firmy PGE GiEK S.A. W 2017 r. wyprodukowano w niej 32 300 GWh energii elektrycznej (z 38 446,7 GWh produkowanych w regionie, zajmującym pod tym względem 1 miejsce w kraju). Również w zakresie mocy osiągalnej wynoszącej w 2017 r. 6 536,7 MW województwo zajmuje wysokie, 3 miejsce w kraju.

4. Rynek pracy

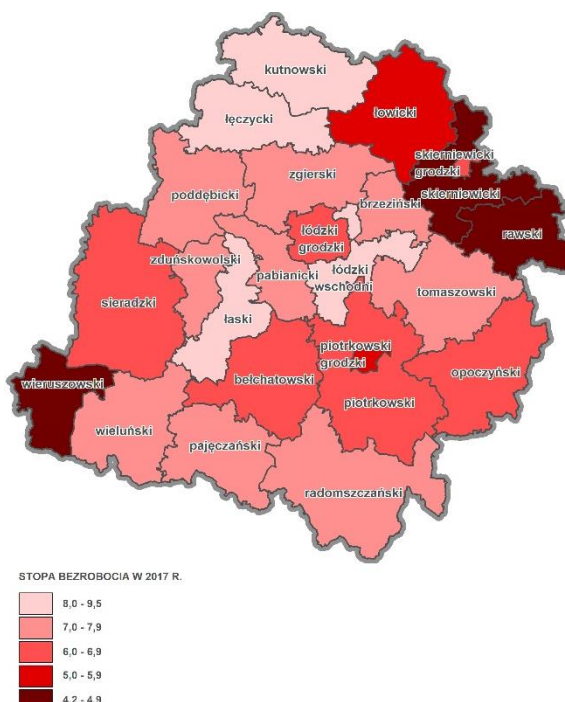
Od 2013 r. następuje systematyczne obniżanie stopy bezrobocia w Polsce, w tym także w Województwie Łódzkim. Na koniec 2017 r. wartość wskaźnika wyniosła 6,7% (Polska 6,6%), co lokuje region na 8. miejscu w kraju. Warto odnotować, że pod względem dywersyfikacji stopy bezrobocia w układzie wewnątrzregionalnym w 2017 r., województwo należało do regionów bardzo mało zróżnicowanych. Stopa bezrobocia wahała się od 4,2% w powiatach: skierniewickim i rawskim do 9,5% w powiatach: kutnowskim i łaskim co oznacza, że brakuje powiatów o szczególnie złej i bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy. Wartości minimalne i maksymalne w Polsce wyniosły: 1,4% (Poznań) i 25,7% (powiat szydlowiecki).

Poprawia się również sytuacja pod względem wartości stopy bezrobocia osób w wieku produkcyjnym według BAEL (mężczyźni 18 - 64 lat, kobiety 18 - 59 lat). W 2017 r. województwo zajęło 8. miejsce w kraju, z wartością niższą od średniej krajowej (Łódzkie 4,7%, Polska 5,0%).

Województwo Łódzkie. Pracujący na 1000 ludności w 2017 r.

Województwo Łódzkie. Stopa bezrobocia w 2017 r.

Pod względem liczby pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców województwo w 2017 r. osiągnęło wartość 244 osoby (6. miejsce w Polsce). Natomiast wskaźnik zatrudnienia według BAEL (grupa wiekowa 15 – 64 lata) w 2017 r. wyniósł 68,8% plasując województwo na 3. miejscu w kraju (Polska 66,1%).

5. Jakość życia

Znaczny wpływ na jakość życia ma m.in. dostępność do infrastruktury społecznej i technicznej oraz poziom zamożności społeczeństwa.

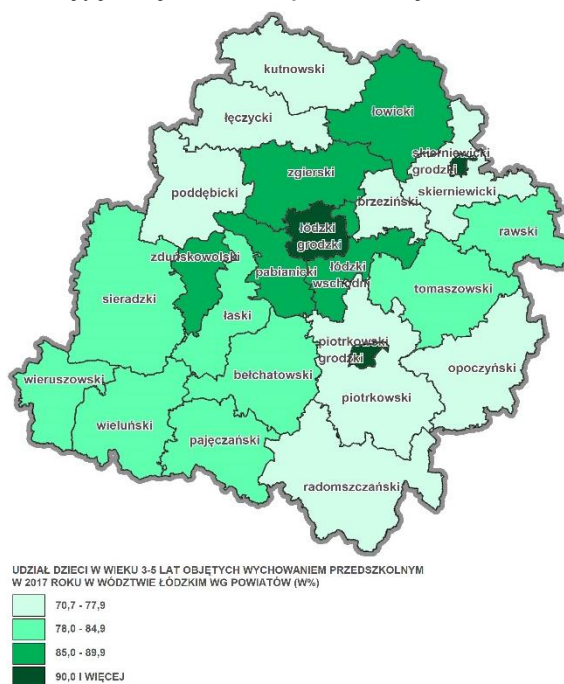
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie w 2017 r. wyniósł 85,1% i był wyższy od średniej krajowej (84,7%), lokując region na 6. miejscu w kraju. W ujęciu powiatowym najwięcej dzieci uczęszczających do przedszkoli odnotowano w: Skierniewicach (99,0%), Łodzi (95,3%) i Piotrkowie Trybunalskim (91,4%). Natomiast największy postęp w zakresie upowszechnienia edukacji przedszkolnej w latach 2013 - 2017 nastąpił w powiatach: łódzkim wschodnim (wzrost o 17,4 p.p.), zgierskim (14,7 p.p.), opoczyńskim (13,9 p.p.) i tomaszowskim (13,7 p.p.).

Pod względem liczby łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców w 2017 r. województwo zajmowało 3. miejsce w kraju z wartością 51,6 (Polska 48,2).

Województwo Łódzkie na tle kraju. Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2017 r.

Województwo Łódzkie. Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2017 r.

Potencjał województwa w zakresie szkolnictwa wyższego skoncentrowany jest w Łodzi, gdzie mieszczą się największe instytucje akademickie, w tym 6 państwowych uczelni wyższych. W 2017 r. w województwie funkcjonowało 25 uczelni wyższych, w których kształciło się 77,4 tys. studentów, Liczba studentów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców spadła w latach 2013 - 2017 z 367 do 298 (7. miejsce w Polsce). Jediną uczelnią, która zanotowała wzrost liczby studentów był Uniwersytet Medyczny (o 12,0%).

W 2017 r. w regionie funkcjonowało 10 teatrów i instytucji muzycznych. W porównaniu do 2016 r. nastąpił wzrost liczby widzów i słuchaczy o 17,0%. Mimo to, pod względem liczby widzów i słuchaczy w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców województwo, ze wskaźnikiem wynoszącym 260 osób, zajmowało 12. miejsce w kraju (Polska 345).

Ostatnie lata przyniosły znaczącą poprawę infrastruktury drogowej w regionie, czego efektem jest największa łączna długość dróg ekspresowych i autostrad w kraju (449 km w 2017 r.). Nieco mniejsza jest natomiast gęstość tych dróg, a region z wartością 24,66 km na 1000 km² zajmuje pod tym względem 2. miejsce w Polsce. W 2016 r. został oddany do użytku odcinek autostrady A1 relacji Stryków – Tuszyn, w najbliższych latach planowane są także m.in. budowa autostrady A1 na odcinku Tuszyn – Częstochowa, budowa zachodniej obwodnicy Łodzi (droga ekspresowa S14) oraz dobudowa

3 pasa ruchu na autostradzie A2 na odcinku Stryków – Warszawa. Ponadto, województwo zajmuje 15. pozycję pod względem gęstości dróg wojewódzkich (7,4 km/100 km²) i 13. miejsce pod względem ich długości. W 2017 r. długość dróg wojewódzkich zwiększyła się do 1 356,4 km z 1 318,9 km w 2016 r., co wiąże się z oddaniem we władanie województwa fragmentów dróg krajowych.

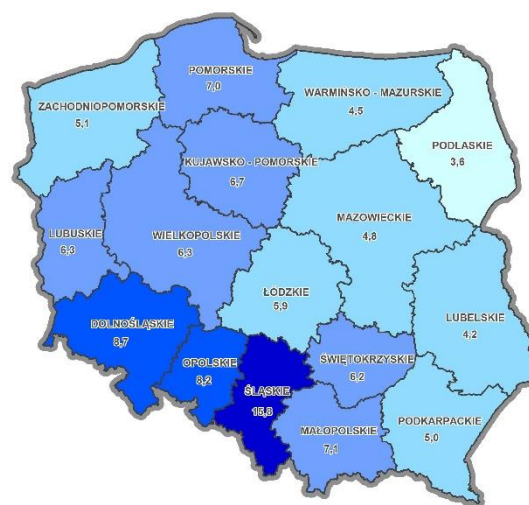
Poprawa infrastruktury drogowej powoli zaczyna przekładać się na bezpieczeństwo jej użytkowników. Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności spada w prawie całej Polsce. W 2017 r. w Województwie Łódzkim osiągnęła wartość 8,83 (więcej od średniej krajowej o 1,46).

Poprzez zwiększanie parametrów eksploatacyjnych istniejących odcinków linii kolejowych stopniowej poprawie podlega również infrastruktura kolejowa. Gęstość linii kolejowych w województwie jest niższa niż średnio w Polsce i w 2017 r. wyniosła 5,9 km/100 km² (Polska 6,1 km/100 km). Do 2018 r. zakończono prace podnoszące prędkości na liniach kolejowych m. in. na odcinkach: Łódź – Warszawa (Nr 1, Nr 17), Koluszki – Częstochowa (Nr 1), Zgierz – Łowicz (Nr 15). Ponadto, w 2016 r. oddano do użytku przebudowany dworzec Łódź Fabryczna. W trakcie realizacji pozostaje wiele inwestycji obejmujących kluczowe odcinki linii kolejowych, w tym m. in. na liniach kolejowych: Nr 3 (odc. Warszawa – Poznań), Nr 14 (odc. Łódź Kaliska - Zduńska Wola), Nr 15, 16 (odc. Łódź Kaliska – Kutno), Nr 131 (odc. Chorzów Batory – Tczew), czy budowa tunelu średnicowego pod centrum Łodzi (Łódź Fabryczna – Łódź Kaliska / Łódź Żabieniec), co bezpośrednio przyczyni się do znacznego zwiększenia oferty połączeń kolejowych. Dodatkowo, prężnie rozwija się Łódzka Kolej Aglomeracyjna, która dzięki zwiększaniu oferty przewozowej i zakupom nowego taboru, notowała znaczne wzrosty przewiezionych pasażerów (w 2018 r. 3 854 074).

Województwo Łódzkie na tle kraju. Gęstość dróg wojewódzkich w województwach w 2017 r. [km/100km²]

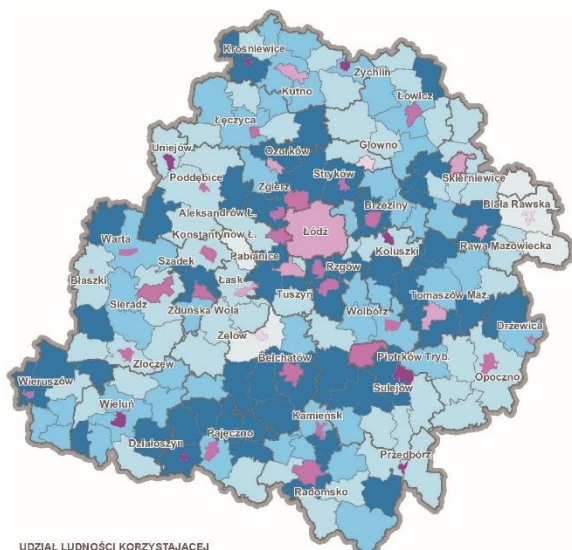
Województwo Łódzkie na tle kraju. Gęstość linii kolejowych w województwach w 2017 r. [km/100km²]

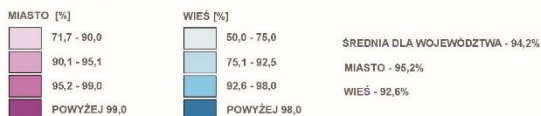
Problemem województwa jest niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę komunalną. Pomimo ciągłych inwestycji w rozbudowę sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej odsetek mieszkańców korzystających z tej infrastruktury jest jednym z najmniejszych w kraju. W 2017 r. najwięcej mieszkańców województwa korzystało z sieci wodociągowej (94,2%, 10. miejsce w Polsce, Polska 92%). Jedynie w 3 powiatach: rawskim, łaskim i skierniewickim, odsetek ten był niższy od 90,0%. Znacznie mniej mieszkańców, bo tylko 63,9% korzystało z sieci kanalizacyjnej, co lokowało region na 13. miejscu w kraju (Polska 70,5%). Najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem występowała w powiatach miejskich grodzkich: Piotrkowie Trybunalskim (90,6%), Skierniewicach (88,9%) i Łodzi

(87,5%), natomiast najgorsza w powiatach: skierniewickim (11,7%), poddębickim (29,7%) i piotrkowskim (31,8%). Niedostatecznie rozwinięty jest system sieci gazowej, z którego korzystało w 2017 r. 39,5% mieszkańców województwa (14. miejsce w kraju, Polska 52,1%). Rozwój gazownictwa koncentruje się głównie w dużych miastach i przylegających do nich gminach. Poza trzema miastami na prawach powiatu, wysokim odsetkiem ludności korzystającej z sieci gazowej charakteryzują się powiaty: pabianicki (56,1%), łódzki wschodni (44,5%), bełchatowski (44,3%), tomaszowski (37,7%) i zgierski (35,7%).

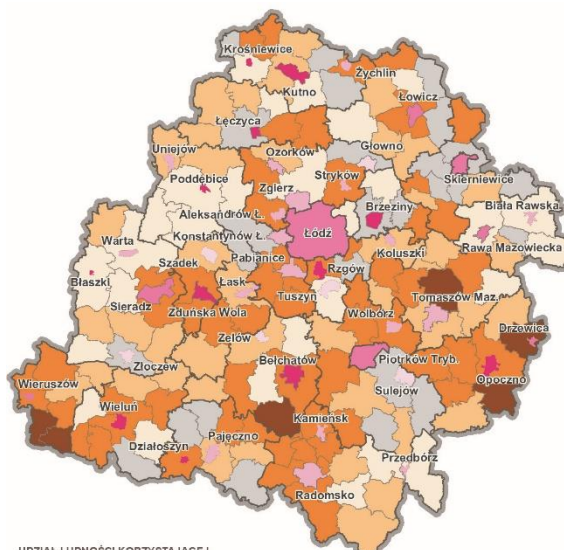
Województwo Łódzkie. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2017 r. [%]

UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI WODOCIĄGOWEJ W 2017 R. [%]

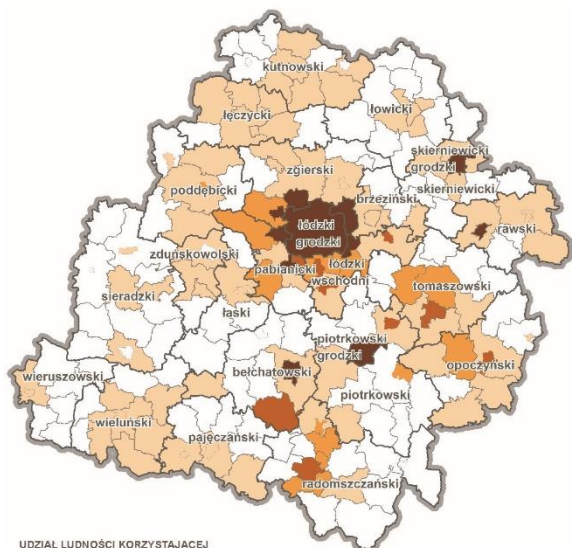
Województwo Łódzkie. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2017 r. [%]

UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI KANALIZACYJNEJ W 2017 R. [%]

Województwo Łódzkie. Udział ludności korzystającej z gazu sieciowego w 2017 r. [%]

UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z GAZU SIECIOWEGO W 2017 R. [%]

W 2015 r. nominalne dochody gospodarstw domowych województwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 28 165 zł (Polska 27 664 zł) i w porównaniu z 2012 r. wzrosły o 7,8%. Region łódzki znalazł się w grupie 5 województw, w których dochody te przekroczyły średnią krajową.

W 2017 r. zasięg ubóstwa ekonomicznego w województwie był niższy niż średnio w Polsce. W latach 2014 - 2017 nastąpił spadek wszystkich rodzajów wyróżnianego ubóstwa: relatywnego, skrajnego i ustawowego. W 2017 r. poniżej granicy skrajnego ubóstwa żyło w regionie 2,1% ludności (o 3,3 p.p. mniej niż w 2014 r., Polska 4,3%), od 2014 r. poziom ubóstwa relatywnego zmniejszył się z 13,1% do 7,2% (Polska 13,4%), natomiast ubóstwa ustawowego z 9,4% do 5,2% (Polska 10,7%). Region zajmował odpowiednio 15., 16. i 16. pozycję w kraju. Za główne przyczyny ubóstwa w województwie uważa się bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność, podeszły wiek i uzależnienia.

Rozdział II

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 (SRWŁ 2020) jest realizowana na obszarze całego województwa oraz adresowana do wszystkich podmiotów funkcjonujących w regionie. Składają się na nią 3 sfery – filary rozwoju pozwalające na zrównoważony rozwój całego województwa:

- Filar I – Spójność gospodarcza,
- Filar II – Spójność społeczna,
- Filar III – Spójność przestrzenna.

Jednym z elementów procesu monitorowania realizacji SRWŁ 2020 jest analiza projektów realizowanych z funduszy unijnych, współfinansowanych zarówno z programów regionalnych, jak i krajowych, w kontekście osiągnięcia przyjętych celów operacyjnych w poszczególnych filarach rozwoju.

Kolejnym elementem monitorowania realizacji SRWŁ 2020 jest gromadzenie, aktualizacja i analiza grupy 104 wskaźników, która polega na określeniu siły i kierunku zmiany wskaźnika w szeregu czasowym w odniesieniu do założonego trendu i przyjętej wartości docelowej³. Obecnie większość danych dostępna jest za 2017 r., dla nielicznych wskaźników dostępne są wartości z 2018 r. Wśród danych z lat poprzednich znajdują się te z dłuższym cyklem wydawniczym (np. rachunki regionalne) oraz dane, których zbieranie zostało zaniechane np. przez GUS.

Filar I Spójność gospodarcza

Budowaniu spójności gospodarczej służą przede wszystkim działania ukierunkowane na wspieranie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej, rozwoju gospodarki niskoemisyjnej oraz aktywizacji i podnoszenia kwalifikacji osób na rynku pracy. Zakończone w 2018 r. projekty realizowane były z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 (RPO WŁ 2014–2020), Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach Filaru I. zakończonych zostało 590 projektów o łącznej wartości ok. 1,6 mld zł⁴. W podziale na poszczególne cele operacyjne w ramach Filaru I. liczba i wartości projektów przedstawiają się następująco:

Cel operacyjny	Liczba projektów	Łączna wartość projektów [zł]	Łączna wartość dofinansowania UE [zł]
Cel 1. Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji	140	450 687 030	261 328 055
Cel 2. Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy	238	385 336 115	336 593 620
Cel 3. Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki	212	744 276 982	322 631 593
Razem	590	1 580 300 127	920 553 268

Analiza 6 wskaźników makroekonomicznych obrazujących kształtowanie spójności gospodarczej regionu wskazuje, że następuje powolne wyrównywanie różnic w rozwoju społeczno-gospodarczym na poziomie podregionów, mierzone wartością PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Na tempo wzrostu

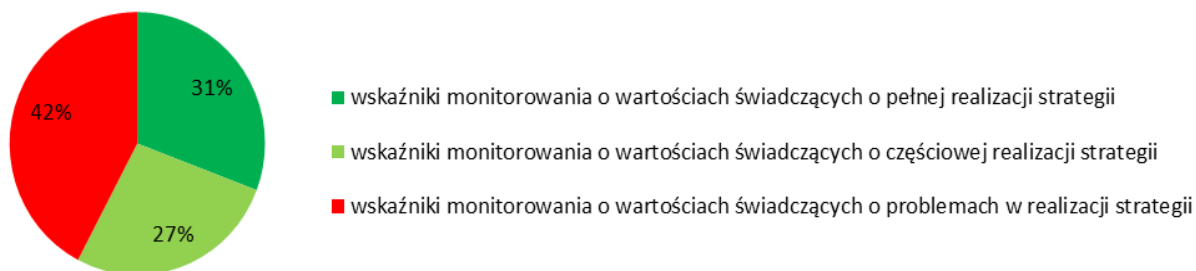
³ Wszystkie cytowane w niniejszym rozdziale dane i wskaźniki oraz wnioski z ich analiz pochodzą z cyklicznych raportów rocznych z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

⁴ Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z systemu SL 2014.

gospodarczego istotny wpływ ma produktywność pracy, której miarą jest wartość dodana brutto (WDB) na 1 pracującego. Województwo Łódzkie w latach 2010-2016 charakteryzowało się najwyższą w skali kraju dynamiką wzrostu wartości WDB na 1 pracującego w stosunku do średniej krajowej, co pozwala zmniejszyć dystans do średniej krajowej, która rosła wolniej. Jednak osiągnięcie tego pułapu, który jest zarazem wartością docelową wskaźnika w 2020 r., wydaje się być mało prawdopodobne. Dobrym kierunkiem, lecz zbyt małą dynamiką, charakteryzuje się również wartość brutto środków trwałych na 1 mieszkańca. Ponadto od 2014 r. notuje się stały wzrost PKB na 1 mieszkańca wg parytetu sił nabywczej w stosunku do średniej unijnej. Natomiast spadkowi w ostatnich latach uległa wartość PKB na 1 mieszkańca w stosunku do średniej krajowej oraz nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

Proces osiągania spójności gospodarczej monitorowany jest poprzez wartości 26 wskaźników określonych dla wyznaczonych celów operacyjnych SRWŁ: zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji, nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy, zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki. Spośród określonych wskaźników 31% osiągnęło zakładany poziom, 27% wskaźników wykazuje odpowiedni kierunek zmian, jednakże nie osiągnęło zakładanych wartości docelowych, natomiast wartości dla 42% wskaźników wskazują na problemy w zakresie osiągnięcia przyjętych celów.

Na osiągnięcie spójności gospodarczej istotny wpływ wywiera struktura gospodarcza regionu. Największym problemem gospodarki regionu są spadające nakłady na działalność B+R (liczone jako udział w regionalnym PKB), znaczna przewaga produkcji sprzedanej przemysłów niskich technologii w produkcji sprzedanej ogółem⁵ oraz spadek aktywności zawodowej mieszkańców. Stanowi to istotną przeszkodę do dalszego zwiększania efektywności pracy, a przede wszystkim do dynamiczniejszego wzrostu PKB. W zakresie kapitału ludzkiego najważniejszym problemem pozostaje najwyższy wskaźnik umieralności ogółem i najkrótsze w kraju przeciętne trwanie życia kobiet i mężczyzn. Pomimo korzystnego trendu poziom wynagrodzeń w Województwie Łódzkim jest niższy niż przeciętnie w kraju, co świadczy o niskiej konkurencyjności regionalnego rynku pracy. Mimo pozytywnego trendu, poziom przedsiębiorczości mieszkańców województwa kształtuje się poniżej oczekiwań, co dotyczy zarówno liczby podmiotów gospodarczych ogółem jak i nowo zarejestrowanych w przeliczeniu na liczbę ludności.

Filar II Spójność społeczna

Rozwojowi spójności społecznej sprzyjają działania ukierunkowane na zapewnienie wysokiego poziomu kapitału społecznego, m.in. poprzez rozwój usług i poprawę dostępu do edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, sportu, turystyki i rekreacji oraz aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekty dotyczące powyższych zagadnień, zakończone w 2018 r., realizowane były z RPO WŁ 2014–2020, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Łącznie w ramach Filaru II. zostało

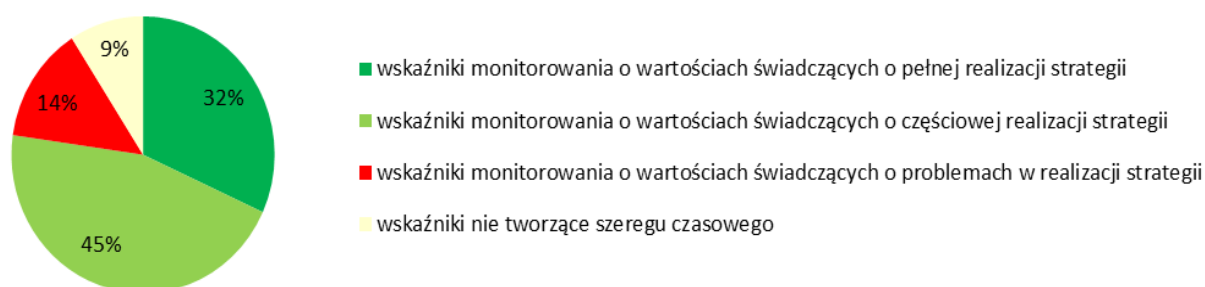
⁵ Raport końcowy z badania pt. „Ewaluacja mid-term Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”, str. 19.

zakończonych 287 projektów o wartości ogółem powyżej 395 mln zł. W podziale na poszczególne cele operacyjne w ramach Filaru II. liczba i wartości projektów przedstawiają się następująco:

Cel operacyjny	Liczba projektów	Łączna wartość projektów [zł]	Łączna wartość dofinansowania UE [zł]
Cel 4. Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie	1	1 000 000	850 000
Cel 5. Wysoki standard i dostęp do usług publicznych	201	296 682 262	211 466 926
Cel 6. Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym	85	97 994 584	83 059 503
Razem	287	395 676 846	295 376 429

Monitoring procesu budowania spójności społecznej prowadzony jest poprzez analizę 3 wskaźników przekrojowych. Wartość wskaźnika obrazującego udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w 2017 r. świadczy o odwróceniu negatywnego trendu i zbliżaniu się pod tym względem do średniej krajowej. O pozytywnych zmianach świadczy także wskaźnik liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców, który w 2016 r. osiągnął wartość docelową założoną dla 2020 r. Natomiast miernik obrazujący poziom ubóstwa w regionie na tle UE (ludność zagrożona ubóstwem w województwie w stosunku do ludności zagrożonej ubóstwem w UE 27) jest niemożliwy do oceny, gdyż Eurostat zaniechał zbierania danych po 2011 r.

Proces osiągnięcia spójności społecznej monitorowany jest poprzez wartości 22 wskaźników określonych dla wyznaczonych celów operacyjnych SRWŁ: wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie, wysoki standard i dostęp do usług publicznych, reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Spośród określonych wskaźników 32% osiągnęło zakładany poziom, 45% z nich obrazuje procesy częściowo realizujące przyjęte założenia, natomiast wartości dla 14% wskaźników wskazują na problemy w zakresie osiągnięcia wskazanych celów. Ponadto, analiza 9% wskaźników jest niemożliwa do interpretacji z powodu braku danych tworzących szereg czasowy.

W zakresie spójności społecznej Województwo Łódzkie nie doświadcza istotnych problemów związanych z ubóstwem czy przestępczością. Akumulacja kapitału ludzkiego jest na przeciętnym poziomie⁶, jednak zdiagnozowano znaczny niedobór akumulacji kapitału społecznego, w tym słaby rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Istotnym problemem województwa jest zły stan zdrowia mieszkańców, który dodatkowo wzmacnia negatywne efekty silnej depopulacji łódzkiego. Dzięki inwestycjom w infrastrukturę społeczną poprawia się dostęp do usług ochrony zdrowia, edukacji, kultury

⁶ Na podstawie Raportu rocznego z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 za rok 2016 str. 124-127, za: „Diagnoza społeczna”, Czapiński J., Panek T.

i sportu. Korzystne zmiany zachodzą w zakresie upowszechniania wychowania przedszkolnego, natomiast bardzo istotny wskaźnik dostępności do hospicjów, zakładów opiekuńczo–lecniczych i pielęgnacyjno–opiekuńczych rośnie w zbyt wolnym tempie. Pomimo znacznego potencjału do rozwoju kultury, region łódzki nie wykorzystuje w pełni tego atutu, a uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych kształtuje się na niskim poziomie.

Filar III Spójność przestrzenna

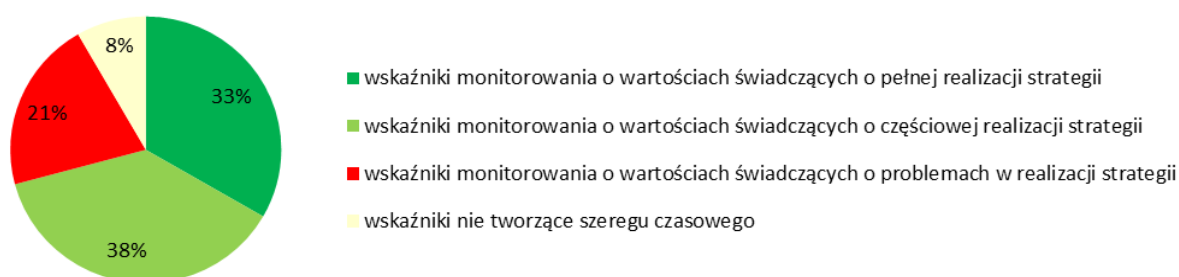
Dla osiągnięcia spójności przestrzennej podejmowane są działania związane z rozwojem efektywnego i zrównoważonego systemu transportowego oraz infrastruktury technicznej, zapewnieniem wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i zrównoważonego systemu osadniczego. Zakończone w 2018 r. projekty realizowane były z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego, Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Łącznie w ramach Filaru III. zostało zakończonych 41 projektów o wartości ogółem powyżej 414 mln zł. W podziale na poszczególne cele operacyjne w ramach Filaru III. liczba i wartości projektów przedstawiają się następująco:

Cel operacyjny	Liczba projektów	Łączna wartość projektów [zł]	Łączna wartość dofinansowania UE [zł]
7. Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej	27	335 559 075	214 607 733
8. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	8	14 708 133	7 540 674
9. Zrównoważony system osadniczy	6	64 563 005	39 557 571
Razem	41	414 830 213	261 705 978

Kształtowanie spójności przestrzennej w regionie mierzone jest poprzez 3 przekrojowe wskaźniki monitorowania celu strategicznego oraz 24 wskaźniki obrazujące procesy prowadzące do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych tj.: wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej, wysoka jakość środowiska przyrodniczego, zrównoważony system osadniczy.

Analiza wskaźników przekrojowych wykazała, że w obrębie spójności przestrzennej największy postęp dokonał się w zakresie dostępności transportowej. Dobrym kierunkiem zmian, lecz zbyt małą dynamiką charakteryzuje się rozwój mieszkalnictwa w regionie mierzony liczbą mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wysoką dynamiką charakteryzuje się natomiast wskaźnik udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – terenów przemysłowych w powierzchni ogółem w województwie.

Z pozostałych 24 wskaźników monitorowania w ramach filaru III., osiągnięte wartości 33% z nich świadczą o realizacji założeń strategii, 38% o realizacji częściowej, natomiast 21% o problemach z osiągnięciem wyznaczonych celów. Pozostałe 8% wskaźników nie tworzy szeregu czasowego.

Jakość i dostępność do infrastruktury transportowej (szczególnie drogowej) należy w województwie do najlepszych w kraju. Dzięki dużej alokacji krajowych funduszy i centralnego położenia Województwa Łódzkiego, region stał się jednym z najważniejszych węzłów komunikacyjnych w kraju. Działania podejmowane na szczeblu krajowym i regionalnym pozwoliły także na ukończenie ważnego etapu dużej modernizacji systemu szlaków kolejowych w województwie. Kolejnym etapem udrożnienia łódzkiego węzła kolejowego jest budowa tunelu i połączenia dworców Fabrycznego i Kaliskiego. Sieć dróg szybkiego ruchu przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności gospodarczej województwa, zaś modernizacja infrastruktury kolejowej i sukces Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej spowodowały wzrost liczby pasażerów kolei. Dynamicznie rozwija się także transport intermodalny, czego efektem jest bardzo szybki wzrost wielkości ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych.

Intensywnie rozwijano w ostatnich latach infrastrukturę regionalnego lotniska o znaczeniu międzynarodowym im. W. Reymonta w Łodzi, co nie przyniosło jednak efektu w postaci zwiększenia ruchu lotniczego. W zakresie infrastruktury technicznej postęp jest również zauważalny, choć nie aż tak spektakularny jak w przypadku transportu. Obszarami problemowymi spójności przestrzennej województwa nadal są: niski stopień skanalizowania, słaba dostępność do sieci gazowych oraz wyludnianie miast – białych punktów wzrostu województwa.

Monitoring wskaźników realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
I. CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA													
1	Wydajność pracy WDB na 1 pracującego [zł] (S)	81 891	88 198	94 194	97 136	100 299	103 590	103 942	bd	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana przejściem GUS z metodologii ESA 1995 na ESA 2010
2	PKB na 1 mieszkańca w podregionie najuboższym w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w podregionie najbogatym (zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów) (D)	1 : 1,92	1 : 1,83	1 : 1,81	1 : 1,83	1 : 1,84	1 : 1,85	1 : 1,78	bd	bd	1 : 1,94	GUS	Zmiana danych spowodowana przejściem GUS z metodologii ESA 1995 na ESA 2010
3	PKB na 1 mieszkańca województwa w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w Polsce [%] (S)	92,6	92,5	93,2	93,3	93,7	93,5	93,3	bd	bd	94,00	GUS	Zmiana danych spowodowana przejściem GUS z metodologii ESA 1995 na ESA 2010
4	Nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [zł] (S)	5 382	6 641	7 165	6 680	6 469	6 980	5 744	5 792	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
5	Wartość brutto w gospodarce narodowej środków trwałych na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [zł] (S)	56 628	63 254	68 370	73 292	81 724	86 750	91 761	96222	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
6	PKB na 1 mieszkańca województwa wg parytetu siły nabywczej w stosunku do PKB na 1 mieszkańca w UE 27 (UE 27 = 100) [%] (S)	57,6	60,5	62,4	62,5	63,4	64,0	63,7	bd	bd	72,0	Eurostat	Zmiana danych spowodowana przejściem Eurostatu z metodologii ESA 1995 na ESA 2010. Wyliczenia podawane są dla UE 28
CEL OPERACYJNY 1. ZAAWANSOWANA GOSPODARKA WIEDZY I INNOWACJI													
7	Nakłady na działalność B+R w stosunku do regionalnego PKB [%] (S)	0,63	0,61	0,77	0,67	0,67	0,67	0,62	bd	bd	1,00	GUS	Zmiana danych spowodowana przejściem GUS z metodologii ESA 1995 na ESA 2010
8	Zatrudnienie pracowników naukowo-badawczych w sferze B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo [w EPC] (S)	2,9	2,7	3,0	2,7	2,8	3,2	4,1	4,0	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana zmianą metodologii BAEL przez GUS
9	Udział pracujących w sekcjach PKD (2007) J, K, R, M w liczbie pracujących ogółem [%] (S)	7,09	7,31	7,52	7,63	7,86	7,86	8,16	8,31	bd	10,00	GUS	
10	Liczba udzielonych patentów na 100 tysięcy mieszkańców (S)	3,7	5,4	4,7	6,9	7,5	6,1	8,8	8,0	bd	6,0	GUS	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
11	Udział wynalazków zgłoszonych z województwa do wszystkich wynalazków zgłoszonych w Polsce [%] (S)	6,62	7,27	7,48	7,34	5,99	5,20	7,22	7,14	bd	10,00	GUS	
12	Udział innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych w zakresie innowacji produktowych i procesowych w przedsiębiorstwach przemysłowych ogółem [%] (S)	13,42	11,08	13,73	15,58	15,21	15,38	16,05	15,98	bd	średnia krajowa	GUS	
13	Udział innowacyjnych przedsiębiorstw sektora usług w przedsiębiorstwach usługowych ogółem [%] (S)	10,34	8,46	11,39	10,40	11,87	9,71	9,98	9,42	bd	średnia krajowa	GUS	
14	Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w przychodach ze sprzedaży ogółem [%] (S)	6,73	4,29	6,19	5,74	8,13	7,71	6,61	6,46	bd	średnia krajowa	GUS	
15	Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitej ilości energii produkowanej w regionie [%] (S)	1,46	1,83	3,33	2,56	2,54	3,29	3,95	4,32	bd	2,00	GUS	
16	Udział ścieków przemysłowych oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia w ciągu roku [%] (S)	98,5	98,6	93,5	85,5	83,8	82,0	77,8	67,7	bd	100,0	GUS	
17	Udział odpadów (inne niż komunalne) odzyskanych w odpadach wytworzonych w ciągu roku [%] (S)	14,7	16,6	16,3	18,4	2,8	8,9	5,5	7,9	bd	średnia krajowa	GUS	Od 2014 r. zmiana metodologii liczenia wskaźnika przez GUS
18	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zanieczyszczeniach wytworzonych [%] (S)	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	bd	99,9	GUS	
19	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zanieczyszczeniach wytworzonych [%] (S)	64,5	68,2	71,4	75,6	75,4	77,4	85,7	86,2	bd	80,0	GUS	
20	Całkowita emisja CO ₂ do powietrza [%] → Całkowita emisja CO ₂ do powietrza [mln t/rok] (D)	43,5	52,1	47,5	42,8	42,5	42,4	40,9	46,0	bd	33,8	GUS, KOBIZE	Zmiana jednostki wskaźnika
CEL OPERACYJNY 2. NOWOCZESNY KAPITAŁ LUDZKI I RYNEK PRACY													
21	Udział ludności w wieku 15-64 lata z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie ludności w tym wieku [%] (S)	18,7	19,2	20,7	21,0	22,7	23,8	24,2	24,9	bd	24,40	GUS (BAEL)	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011 oraz zmianą metodologii BAEL
22	Udział ludności z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych [%] (D)	9,83	10,48	10,72	10,89	11,16	11,46	11,77	12,40	bd	poniżej wartości z roku 2010	GUS	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
23	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ogółem bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób w relacji do średniej krajowej [%] (S)	89,3	89,5	90,4	90,5	90,4	91,3	91,5	91,5	bd	średnia krajowa	GUS	
24	Udział zatrudnionych w wieku 20-64 lata w stosunku do tej grupy wiekowej ogółem [%] (S)	65,9	66,6	65,7	66,3	68,8	69,3	71,3	73,4	bd	73,0	GUS (BAEL)	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011 oraz zmianą metodologii BAEL
25	Stopa bezrobocia rejestrowanego [%] (D)	12,2	12,9	14,0	14,1	11,8	10,3	8,5	6,7	bd	8,0	GUS	
26	Udział osób w grupie wiekowej 25-64 lata objętych kształceniem ustawicznym w stosunku do ludności w tej grupie wiekowej ogółem [%] (S)	4,1	3,4	3,1	3,1	2,7	2,3	2,8	2,8	bd	średnia krajowa	GUS (BAEL)	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011 oraz zmianą metodologii BAEL
CEL OPERACYJNY 3. ZINTEGROWANE ŚRODOWISKO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DLA ROZWOJU GOSPODARKI													
27	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców (S)	708,5	696,1	708,9	719,7	720,3	722,9	723,0	729,0	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
28	Liczba jednostek nowozarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (S)	99,0	83,3	86,2	86,1	85,4	81,5	82,0	82,0	bd	średnia krajowa	GUS	
29	Produkcja rolnicza globalna na 1 ha użytków rolnych w zł (S)	6 151	6 892	7 368	7 889	10 080	8 388	8 896	bd	bd	6 800	GUS	Zmiana danych spowodowana zmianą definicji wskaźnika przez GUS
30	Udział powierzchni uzbrojonych terenów inwestycyjnych w powierzchni terenów inwestycyjnych ogółem [%] (S)	bd	bd	bd	bd	52,74	-	-	67,12	-	80	badanie własne	Ankieta do gmin
31	Liczba etatów pracowników merytorycznych zatrudnionych w ośrodkach innowacyjności i przedsiębiorczości (S)	bd	bd	bd	221	-	102	-	bd	-	275	badanie własne	Ankieta do Instytucji Otoczenia Biznesu
32	Udział podmiotów gospodarczych korzystających z usług instytucji otoczenia biznesu (parki technologiczne, inkubatory technologiczne, centra transferu technologii) w stosunku do liczby podmiotów ogółem (S)	bd	bd	bd	1,91	-	1,78	-	bd	-	3,00	badanie własne	Ankieta do Instytucji Otoczenia Biznesu
II. CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA													
33	Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie bezrobotnych ogółem [%] (D)	29,7	35,1	37,0	41,0	44,4	42,0	43,1	41,9	40,9	średnia krajowa	GUS	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
34	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców (D)	544,8	530,4	523,4	521,7	487,9	461,3	428,2	385,0	bd	450,0	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
35	Ludność zagrożona ubóstwem w województwie łódzkim w stosunku do ludności zagrożonej ubóstwem w UE 27 (UE = 100) [%] (D)	108,5	113,0	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	100,0	Eurostat	Eurostat zaniechał publikacji danych na poziomie województw
CEL OPERACYJNY 4. WYSOKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I SILNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE													
36	Frekwencja w wyborach do organów JST [%] (S)	46,53	-	-	-	48,12	-	-	-	57,24	65,00	PKW, GUS	W roku 2014 r. frekwencja wyborów tylko do rad gmin i miast
37	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców (S)	2,61	2,73	2,88	3,01	3,13	3,29	3,45	3,60	bd	3,40	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
38	Udział osób oddających 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych zlokalizowanych w regionie w liczbie podatników ogółem [%] → Udział podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie Województwa Łódzkiego oddających 1% podatku na rzecz organizacji pozarządowych w liczbie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych z Województwa Łódzkiego ogółem [%] (S)	41,7	49,2	52,2	53,7	56,5	59,3	60,8	64,1	bd	80,00	Izba Skarbow a w łodzi	Zmiana nazwy wskaźnika wynika z braku możliwości pozyskania danych
39	Udział wydatków samorządów gmin przeznaczonych na inicjatywy obywatelskie w wydatkach ogółem [%] (S)	bd	bd	bd	bd	0,93	0,89	0,86	bd	bd	1,00	badanie własne	Ankieta do gmin
40	Liczba produktów i wydarzeń symbolicznych o znaczeniu regionalnym związanych z historią i tradycją objętych patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego (S)	bd	bd	bd	96	76	99	96	98	bd	135	badanie własne	
41	Udział ludności utożsamiającej się z regionem łódzkim w stosunku do ludności ogółem (S)	bd	bd	bd	bd	74,5	-	-	-	-	78	badanie własne	
42	Udział ludności utożsamiającej się z podregionami kulturowymi w stosunku do ludności podregionu kulturowego ogółem (S)	bd	bd	bd	bd	80	-	-	-	-	84	badanie własne	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
CEL OPERACYJNY 5. WYSOKI STANDARD I DOSTĘP DO USŁUG PUBLICZNYCH													
43	Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej w województwie ogółem [%] (S)	64,3	70,5	70,9	75,4	80,8	84,7	81,8	85,1	bd	85,0	GUS	
44	Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu w szkołach podstawowych i gimnazjach (D)	18,03	16,64	15,55	15,34	14,66	bd	bd	bd	bd	średnia krajowa	GUS	Od 2015 r. GUS zaniechał zbierania danych
45	Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców (bez stomatologów, wg podstawowego miejsca pracy) (S)	24,06	24,52	25,34	25,23	27,53	26,77	28,08	26,86	bd	27,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
46	Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. mieszkańców (S)	48,69	51,31	56,05	58,37	69,33	68,09	73,51	76,52	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
47	Udział wykorzystanych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania [%] (S)	31,3	30,5	29,2	26,8	27,9	30,6	31,0	32,0	bd	średnia krajowa	GUS	
48	Liczba całorocznych miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1 000 mieszkańców (S)	7,85	7,98	9,19	9,35	9,26	9,26	9,32	8,96	bd	65% średniej krajowej	GUS	Wskaźnik uwzględnia całoroczne oraz sezonowe miejsca noclegowe
49	Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców (S)	236,8	239,6	245,2	242,6	219,3	224,5	222,0	260,0	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
50	Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, klubach, świetlice na 1 000 mieszkańców (S)	630,0 (2009)	529,1	572,6	827,2	742,3	643,3	620,9	661,1	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
51	Liczba gmin umożliwiających składanie wniosków w trybie on-line (S)	bd	bd	bd	bd	135	141	152	bd	bd	177	badanie własne	Ankieta do gmin
52	Udział urzędów administracji samorządowej korzystających z elektronicznego systemu zarządzania dokumentami [%] (S)	bd	bd	bd	bd	29,4	29,9	29,4	bd	bd	100	badanie własne	Ankieta do gmin
CEL OPERACYJNY 6. REINTEGRACJA SPOŁECZNA GRUP WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM													
53	Udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa w ogólnej liczbie osób w gospodarstwach domowych [%] (D)	12,5	13,2	13,4	12,5	13,1	12,3	9,3	7,2	bd	8,2	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
54	Udział zatrudnionych osób niepełnosprawnych w wieku 16 – 64 lata w liczbie niepełnosprawnych w tej grupie wiekowej [%] (S)	24,0	26,9	26,5	24,0	23,4	21,3	22,6	28,2	bd	31,0	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
55	Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 mieszkańców (D)	29,34	29,13	27,08	26,40	20,70	19,34	18,50	17,76	bd	25,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
56	Liczba podmiotów nowej gospodarki społecznej na 100 tys. mieszkańców (S)	bd	bd	1,74	1,83	1,96	1,97	1,97	2,06	bd	średnia krajowa	GUS	
57	Liczba osób bezdomnych na 1 000 mieszkańców (D)	bd	bd	bd	0,85	-	0,83	-	0,83	-	0,6	MPiPS	
III. CEL STRATEGICZNY – SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA													
58	Liczba mieszkań oddanych do użytku na 1 000 ludności (S)	2,73	2,37	3,17	2,39	2,59	2,86	2,84	3,01	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
59	Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – terenów przemysłowych w powierzchni ogółem [%] (S)	0,32	0,33	0,34	0,35	0,35	0,36	0,37	0,38	bd	0,35	GUS	
60	Liczba gmin połączonych komunikacją zbiorową z łodzią w dni powszednie (S)	bd	bd	bd	bd	134	-	126	123	121	160	badanie własne	
61	Gęstość sieci autostrad w województwie łódzkim w odniesieniu do średniej dla UE 27 [km/1000 km ²] (S)	4,10 (2009 r.)	4,24	10,30	bd	10,30	10,30	12,42	12,42	bd	15,00	Eurostat , GUS	Od 2010 r. źródłem danych wskaźnika jest GUS
CEL OPERACYJNY 7. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ													
62	Udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg [%] (D)	30,00	27,43	27,88	27,20	26,47	26,02	24,55	23,02	bd	20,00	GUS	
63	Gęstość dróg rowerowych [km/100 km ²] (S)	bd	1,58	2,06	2,59	2,99	3,25	3,51	3,88	bd	średnia krajowa	GUS	Wskaźnik przewidziany do objęcia badaniem, jednak pojawił się w statystyce publicznej z danymi od 2011 r.
64	Długość linii kolejowych dostosowanych do prędkości 100 km/h i więcej [km] (S)	333,88 (do 2010 r.)	333,88	347,08	364,25	382,25	476,13	489,39	598,05	bd	647,63	PKP PLK S.A.	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
65	Liczba przewozów pasażerów komunikacją miejską na 10 000 mieszkańców miast obsługiwanych komunikacją miejską [mln] (S)	1,30	1,48	1,76	1,74	1,78	1,82	2,13	1,65	bd	1,70	GUS	
66	Udział pasażerów w Porcie Lotniczym Łódź im. W. Reymonta do pasażerów w portach lotniczych w Polsce (przyjazdy + wyjazdy) [%] (S)	2,0	1,8	2,0	1,4	0,9	0,9	0,7	0,5	bd	7,5	GUS	
67	Udział gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu w gospodarstwach domowych ogółem [%] (S)	52,3	54,9	59,2	62,8	67,3	71,1	71,8	70,8	bd	średnia krajowa	GUS	
68	Udział mieszkańców obsługiwanych przez sieci kanalizacji w ludności ogółem [%] (S)	58,8	59,8	60,4	60,9	62,6	63,4	63,7	63,9	bd	76,6	GUS	
69	Udział odpadów komunalnych zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów komunalnych zebranych zmieszanych ogółem [%] (D)	82,0	74,1	52,6	76,7	73,8	52,4	56,8	41,9	bd	55,0	GUS	
70	Liczba miejsc parkingowych na parkingach typu Park & Ride (S)	bd	bd	bd	bd	150	-	-	bd	-	500	ZDiT, PKP	
71	Liczba pasażerów przewożonych kolejną aglomeracją w tys. pasażerów na 1 rok (S)	bd	bd	bd	bd	324	1 984	2 520	3 854	bd	4 938	ŁKA	
72	Wielkość ładunków obsłużonych w terminalach intermodalnych [TEU] (S)	bd	50 208	111 976	186 535	298 999	333 981	521 973	547 998	bd	118 388	Operatory terminali	Wartości z 2011 r. oraz docelowa na podstawie „Analizy rynku kolejowych przewozów intermodalnych”, Warszawa 2012; dane z 2012 r. nie uwzględniają terminala Łódź Olechów
73	Udział długości linii elektroenergetycznych zmodernizowanych w stosunku do wymagających modernizacji (110kV; 15kV; 0,4kV) [%] (S)	bd	bd	bd	bd	71,5	-	-	bd	-	100,0	Zakłady energetyczne	
74	Liczba gospodarstw domowych korzystających z gazu przewodowego (S)	416 664	407 108	407 157	412 556	425 974	423 150	426 632	427 432	bd	447 100	GUS	
CEL OPERACYJNY 8. WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO													
75	Udział powierzchni prawnie chronionej w powierzchni województwa ogółem [%] (S)	19,59	19,60	19,61	19,64	19,64	19,64	19,66	19,67	bd	33,00	GUS	Zmiana danych przez GUS
76	Udział lasów w powierzchni województwa ogółem [%] (S)	21,1	21,1	21,2	21,3	21,3	21,3	21,4	21,5	bd	25,0	GUS	
77	Liczba obiektów małej retencji wodnej (S)	673	671	672	672	673	675	675	bd	bd	687	GUS	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
78	Wydatki inwestycyjne na małą retencję wodną ogółem [tys. zł] (S)	4 941	2 589	4 677	473	10 598	9 081	176	bd	bd	średnia krajowa	GUS	Wartość średnia oznacza wartość wydatków dla Polski podzieloną na 16 województw
79	Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami [ha] (D)	86,8	178,7	608,6	40,8	105,7	347,2	82,25	48,96	bd	40,0	GUS	Zmiana danych w 2011 r. wynika z korekty GUS
CEL OPERACYJNY 9. ZRÓWNOWAŻONY SYSTEM OSADNICZY													
80	Stosunek gęstości zaludnienia w bieżących wzrostach do gęstości zaludnienia we wszystkich miastach województwa (S)	3,30	3,39	3,38	3,38	3,37	3,37	3,37	3,36	bd	4,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
81	Dynamika przyrostu liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1 000 mieszkańców bieżących wzrostach (rok 2010 = 100%) [%] (S)	Wartość bezwzględna: 108,46 (=100%)	99,03	101,92	103,98	104,91	106,12	107,14	108,47	bd	119,07 (=110%)	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
82	Dynamika przyrostu dochodów z podatku CIT dla bieżących wzrostach na 1000 mieszkańców (rok 2010 = 100%) [%] (S)	Wartość bezwzględna: 65 082,30 (=100%)	104,20	99,22	100,08	102,06	113,26	118,82	116,09	bd	7138369zł (=110%)	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
83	Liczba podmiotów w REGON w gminach wiejskich na 10 tys. mieszkańców gmin wiejskich (S)	600,2	602,9	621,8	641,4	655,2	667,1	679,5	693,3	bd	średnia krajowa	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
84	Udział powierzchni województwa objęty Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego w powierzchni ogółem[%] (S)	28,96	28,78	28,95	30,85	31,65	32,04	32,43	32,69	bd	40,00	GUS	
85	Udział powierzchni terenów wymagających rewitalizacji w miastach powyżej 15 000 mieszkańców w powierzchni tych miast ogółem [%] (D)	bd	bd	bd	bd	4,35	-	-	6,03	-	poniżej wartości z roku 2014	badanie własne	Ankieta do gmin
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARÓW 1.1. OBSZARY MIEJSKIE													
86	Dochody własne gmin w obszarach miejskich z podatku CIT na 1 mieszkańca [zł] (S)	48,38	50,93	49,82	50,42	51,23	57,65	59,65	57,78	bd	65,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
87	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w obszarach miejskich [m ²] (S)	25,38	25,70	26,09	26,47	26,83	27,23	27,61	28,01	bd	26,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
88	Liczba lekarzy specjalistów geriatrów na 10 tys. mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w obszarach miejskich (S)	0,18	0,15	0,17	0,23	0,23	0,18	0,19	bd	bd	0,60	ŁUW, Uniwer. Med. w Łodzi	
89	Udział powierzchni zrewitalizowanych w miastach w powierzchni miast ogółem (S)	bd	bd	bd	bd	0,34	-	-	bd	-	0,70	badanie własne	Ankieta do gmin
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARÓW 1.2. OBSZARY WIEJSKIE													
90	Liczba podmiotów w REGON dla obszarów wiejskich na 1 000 mieszkańców obszarów wiejskich (S)	53,11	53,32	54,61	56,39	57,56	58,65	59,71	60,67	bd	80,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
91	Udział dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej dla obszarów wiejskich [%] (S)	35,02	36,65	37,68	40,77	43,95	45,90	45,58	48,56	bd	80,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011
92	Proporcja sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej na terenie obszarów wiejskich (D)	10,40	9,12	8,06	7,64	7,24	6,80	6,72	6,57	bd	4,00	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją wartości danych przez GUS
93	Udział powierzchni użytków rolnych gospodarstw ekologicznych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w obszarach wiejskich (S)	0,38	0,44	0,54	0,61	0,61	0,58	0,58	0,55	bd	1,50	IJHARS, GUS	
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.1. ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY													
94	PKB na 1 mieszkańca w ŁOM [zł] (S)	41 480	43 997	45 879	46 958	49 314	51 950	52 815	bd	bd	60 000	GUS	Zmiana danych spowodowana przejściem GUS z metodologii ESA 1995 na ESA 2010
95	Udział podmiotów gospodarczych z działań gospodarki kreatywnej (sztuka, kultura, przemysł filmowy i muzyczny, media, wzornictwo, projektowanie) w ogólnej liczbie podmiotów w rejestrze REGON w ŁOM (S)	4,36	4,60	4,24	5,01	5,21	5,41	5,62	5,90	bd	6,00	GUS	
96	Liczba imprez wystawienniczo-targowych o charakterze międzynarodowym w ŁOM (S)	bd	bd	bd	19	21	23	20	bd	bd	30	badanie własne	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.2. ZAGŁĘBIE GÓRNICZO-ENERGETYCZNE BEŁCHATÓW – SZCZERCÓW – ZŁOCZEW													
97	Roczna wielkość emisji CO ₂ w Elektrowni Bełchatów na 1 GJ wytwarzanej energii [kg] (D)	290,7	286,0	293,6	291,2	293,5	292,7	289,8	290,7	bd	270,0	WIOŚ, UMWŁ, KOBIZE	Dane za lata 2010-2011 pozyskane z Raportu o stanie środowiska WIOŚ. Za pozostałe lata obliczone samodzielnie na podstawie danych z Departamentu Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego (2012 r.) i KOBIZE (2013-2016)
98	Udział powierzchni terenów zrehabilitowanych w powierzchni terenów wymagających rekultywacji w obszarze funkcjonalnym (S)	bd	bd	bd	bd	12,1	-	-	bd	-	25,4	starostwa powiatowe	
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.3. ZAGŁĘBIE CERAMICZNO-BUDOWLANE OPOCZNO – TOMASZÓW MAZOWIECKI													
99	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w powiatach opoczyńskim i tomaszowskim [zł] (S)	12 657 (2009 r.)	17 467	#	#	#	19 528	20 012	bd	bd	18 200	GUS	Zmiana danych spowodowana weryfikacją liczby ludności przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym 2011; Braki danych występują z uwagi na ograniczenia w publikacji przez GUS spowodowane koniecznością ochrony tajemnicy statystycznej.
100	Liczba wzorów użytkowych w przemyśle ceramicznym zgłoszonych do Urzędu Patentowego z terenu Województwa Łódzkiego (S)	bd	bd	bd	1	-	-	1	-	-	5	Urząd Patentowy RP	Dane prezentowane są co 3 lata dla okresu trzyletniego
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.4. OBSZAR ROZWOJU INTENSYWNEGO ROLNICTWA													
101	Liczba podmiotów gospodarczych w przemyśle rolnospożywczym zarejestrowanych w rejestrze REGON zatrudniających powyżej 50 osób w obszarze funkcjonalnym (S)	30	29	27	25	25	26	25	27	bd	50	GUS	Weryfikacja wskaźnika o podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON wyłącznie w woj. łódzkim
102	Liczba grup producentów rolnych w obszarze rozwoju intensywnego rolnictwa (S)	17	17	21	22	22	22	29	30	bd	40	UMWŁ	

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

Lp.	nazwa wskaźnika	2010 – rok bazowy	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	poziom docelowy 2020	źródło danych	uwagi
CEL STRATEGICZNY DLA OBSZARU FUNKcjONALNEGO 2.5. OBSZARY TURYSTYCZNE DOLIN RZECZYNYCH PILICY, WARTY I BZURY													
103	Liczba certyfikowanych zintegrowanych produktów turystycznych w obszarach turystycznych dolin rzecznych Pilicy, Warty i Bzury (S)	bd	bd	bd	bd	0	-	-	bd	-	5	badanie własne	Ankieta do gmin
104	Stan jednolitej części wód powierzchniowych: a) Zbiornika Jeziorsko b) Zalewu Sulejowskiego	bd	dobry	dobry	bd	dobry	dobry	dobry	zły	bd	dobry	WIOŚ	
		bd	zły	zły	zły	zły	zły	zły	zły	zły	bd		

	rok bazowy	wartość wskaźnika w roku bazowym
	cel nie jest realizowany zgodnie z założeniami	wartość wskaźnika w badanym roku jest niższa (w przypadku stymulant rozwoju) lub wyższa (w przypadku destymulant) od wartości prognozowanej na podstawie ekstrapolacji trendu liniowego, zakładającego osiągnięcie określonej wartości docelowej w 2020 r. lub wartości dla kraju w danym roku
	cel jest w pełni realizowany zgodnie z założeniami	wartość wskaźnika w badanym roku jest równa lub wyższa (w przypadku stymulant rozwoju) lub niższa (w przypadku destymulant) od wartości prognozowanej na podstawie ekstrapolacji trendu liniowego, zakładającego osiągnięcie określonej wartości docelowej w 2020 r. lub wartości dla kraju w danym roku
	cel jest częściowo realizowany zgodnie z założeniami	wartość wskaźnika w badanym roku nie jest korzystna pod względem zakładanych postępów w realizacji celów Strategii, jednak zmiana wartości wskaźnika w badanym roku wskazuje na występowanie pożądanej tendencji i zapewnia osiągnięcie co najmniej bazowej wartości wskaźnika

Rozdział III

Programy operacyjne dla rozwoju Województwa Łódzkiego

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020

Stan wdrażania RPO WŁ 2014–2020 w 2018 r.⁷

Informacja prezentuje stan i efekty wdrażania RPO WŁ 2014–2020 w 2018 r. (od początku wdrażania Programu) zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2018 r. Do obliczeń zastosowano kurs z dnia 28 grudnia 2018 r. (1 EURO = 4,3028 wg EBC). Alokacja na Program – 9 707,3 mln zł.

W marcu 2018 r. zakończono renowację RPO WŁ 2014–2020, które umożliwiły wprowadzenie modyfikacji wynikających ze zmiany Umowy Partnerstwa, doświadczeń oraz realokacji środków. Ponadto, w celu skutecznego wdrażania IZ RPO WŁ prowadziła kompleksowe i bieżące prace nad tworzeniem i aktualizacją dokumentów programowych. W okresie objętym raportem dokonano 15 zmian w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych, 2 zmian w Opisie Funkcji i Procedur oraz 2 zmian w Instrukcjach Wykonawczych, które umożliwiły sprawną i skuteczną realizację Programu w ramach istniejących uwarunkowań zewnętrznych.

W 2018 r. w ramach RPO WŁ 2014–2020:

- **ogłoszono 107 konkursów/naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **2,2 mld zł** (dla porównania od początku wdrażania Programu odbyło się 357 konkursów/naborów o wartości dofinansowania UE **11 mld zł**). W harmonogramie naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla RPO WŁ 2014–2020 na 2018 r. zaplanowano 60 konkursów, z których:
  - 44 odbyły się zgodnie z harmonogramem,
  - w 12 przesunięto termin naboru o jeden miesiąc,
  - w 3 przesunięto termin naboru o dwa miesiące,
  - 1 konkurs zorganizowano w 2019 r.Ponadto przeprowadzono trzy dodatkowe konkursy, które nie zostały ujęte w harmonogramie. Łączna kwota przeznaczona na dofinansowanie w zorganizowanych w 2018 r. konkursach wyniosła około 447 mln EUR.
- **złożono 1 613 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) prawie **3 mld zł** (od początku wdrażania Programu: złożono 4 238 wniosków o wartości dofinansowania UE 9,3 mld zł),
- **podpisano 769 umów** o wartości ogółem **2,75 mld zł**, w których wkład UE wyniósł **1,7 mld zł** (od początku wdrażania Programu odpowiednio 2 208 umów o wartości ogółem 9,3 mld zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 6 mld zł – 62,0% alokacji). Poziom kontraktacji RPO WŁ 2014-2020 był niższy od średniej dla wszystkich województw.
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **1,54 mld zł** z wkładem UE wynoszącym **ponad 1 mld zł** (odpowiednio od początku wdrażania Programu: 2,5 mld zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1,7 mld zł, co stanowi 17,8% alokacji). W odniesieniu do średniej dla wszystkich województw w tym zakresie, RPO WŁ 2014–2020 także znalazło się poniżej średniej,

⁷Dane zostały wygenerowane wg stanu na dzień 31.12.2018 r. z bazy zamrożonej z systemu SL2014.

- **do KE przekazano deklaracje** o wartości wydatków kwalifikowalnych **1,2 mld zł**, z których wkład UE wynosił **1,03 mld zł** (odpowiednio od początku wdrażania Programu były to kwoty: 2,06 mld zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1,75 mld zł – 18,0% alokacji).

Rezerwa i ramy wykonania w RPO WŁ 2014–2020:

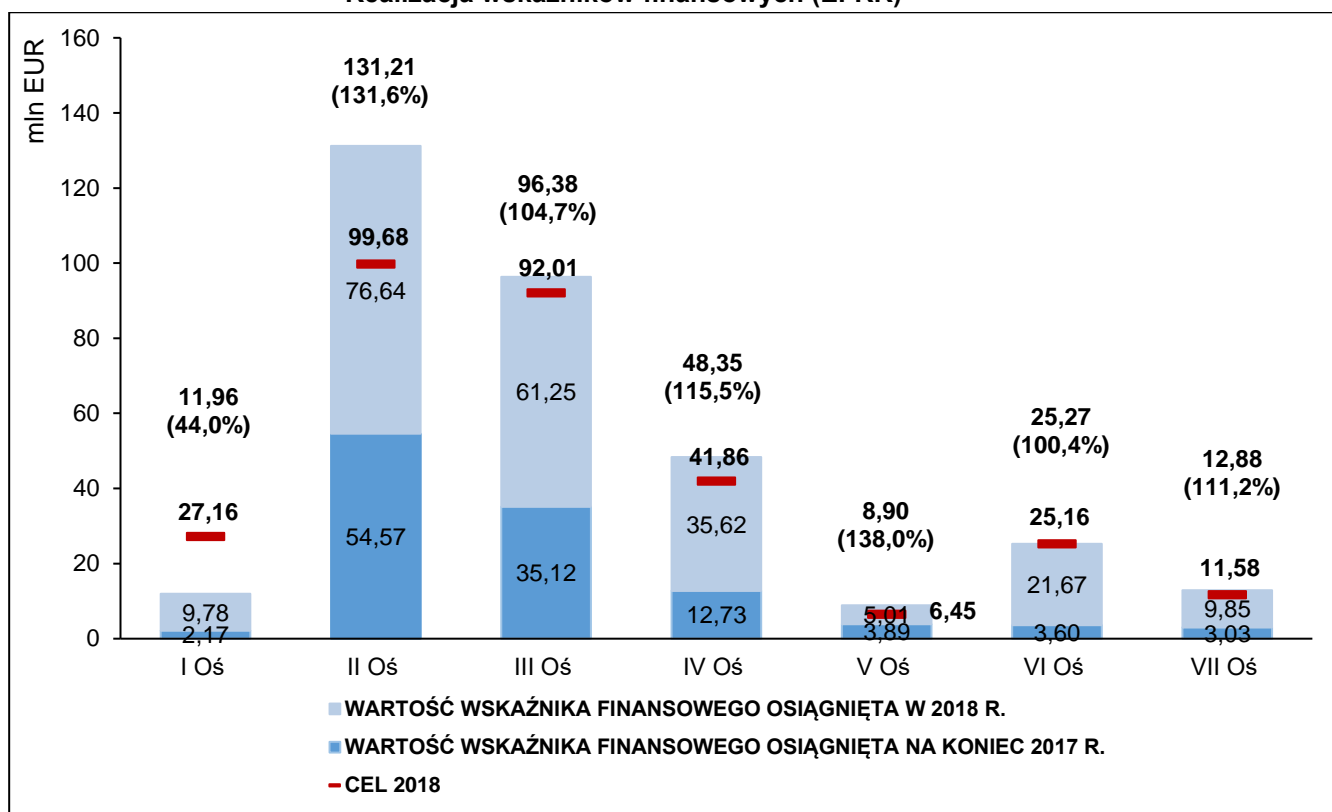
Realizacja wskaźników z ram wykonania na koniec 2018 r. wykazywana jest na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność (EFS) oraz zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (EFRR), a w kilku przypadkach na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią.

Wartość celu pośredniego na 2018 r. osiągnęła lub przekroczyła 100% dla 37 (na 38 ogółem) wskaźników z ram wykonania. Jedynie w przypadku wskaźnika finansowego z I Osi priorytetowej pn. „Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych” cel pośredni na 2018 r. nie został osiągnięty (wskaźnik osiągnął poziom 41,4%). Na niski stopień realizacji tego wskaźnika miały wpływ m.in. następujące czynniki:

- przeszacowanie wartości na etapie programowania,
- niskie zainteresowanie realizacją projektów dotyczących infrastruktury B+R oraz dotyczących przeprowadzenia prac B+R ze strony przedsiębiorstw (niewystarczająco wysoki potencjał przedsiębiorstw do prowadzenia prac B+R – projekty wymagające profesjonalnego zaplecza techniczno–badawczego oraz wyspecjalizowanych kadr),
- niska jakość merytoryczna projektów (duża część projektów nie spełniała kryterium, w ramach którego ocenie podlega, czy przedmiotem projektu są badania przemysłowe albo eksperymentalne prace rozwojowe oraz czy kategorie badań planowane do realizacji w ramach projektu należą do kategorii badań przemysłowych i eksperymentalnych, prac rozwojowych albo eksperymentalnych prac rozwojowych),
- zmiany dokonywane przez beneficjentów w harmonogramach płatności w zakresie terminów składania wniosków o płatność o charakterze finansowym (wydłużenie terminu realizacji),
- rezygnacje beneficjentów z podpisania umowy o dofinansowanie oraz prośby beneficjentów o rozwiązanie umowy o dofinansowanie,
- przypadki niepowodzenia prac B+R – prace prowadzone w ramach projektu nie doprowadziły do oczekiwanego efektu, w rezultacie ich kontynuowanie nie było zasadne.

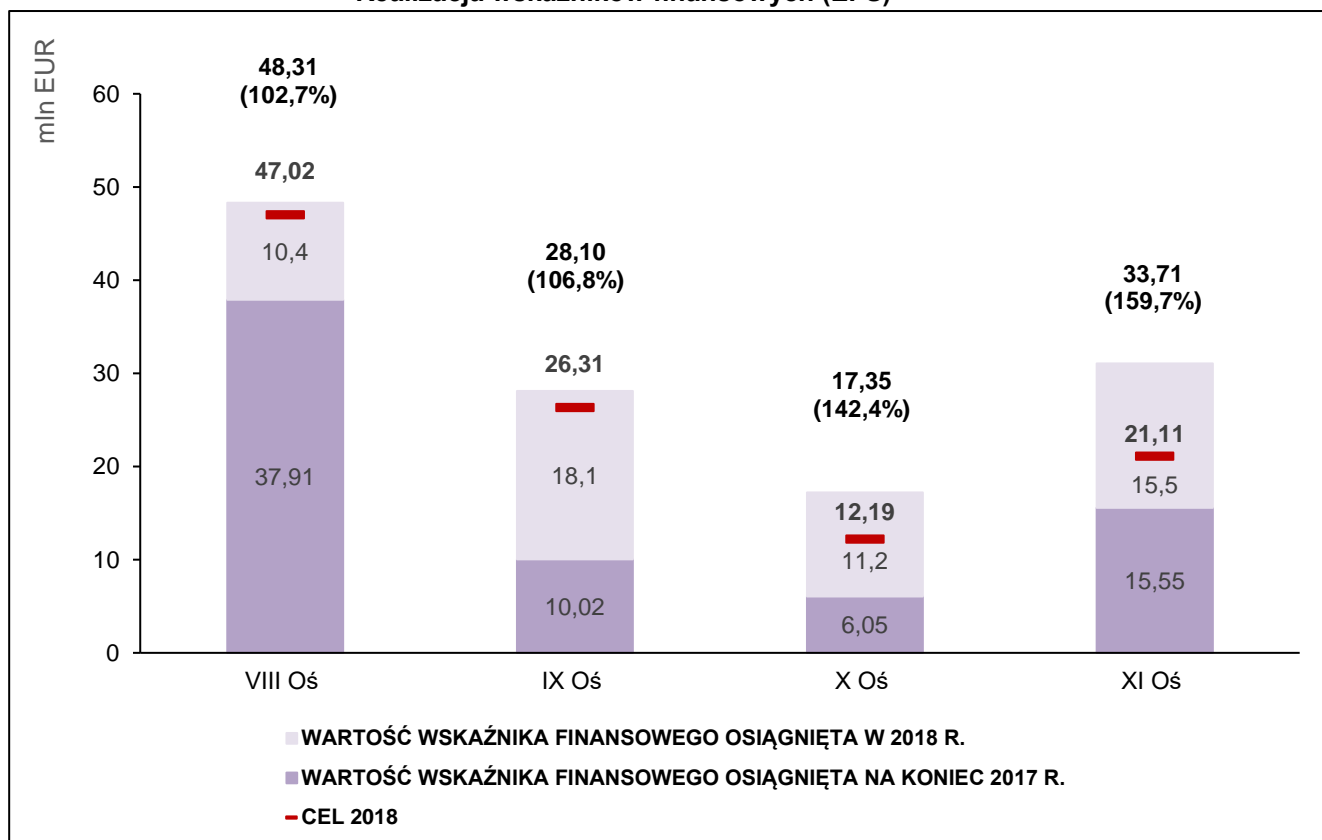
Zgodnie z zapisami art. 22 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., rezerwa wykonania z OP I zostanie przeniesiona w ramach renegeacji Programu z KE z uwzględnieniem zasady ring–fencingu do osi priorytetowej, której tempo wdrażania jest szybsze, co zapewni efektywne wykorzystanie środków.

Realizacja wskaźników finansowych (EFRR)

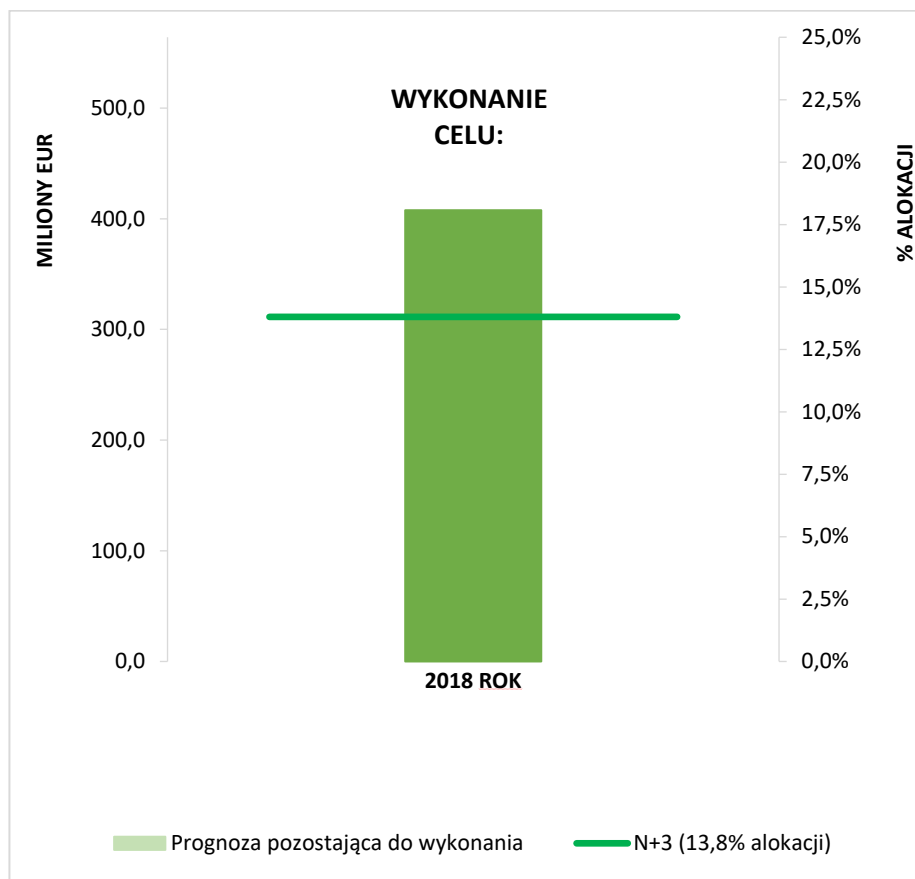
* W przypadku powyższego wykresu, w zakresie I oraz IV osi priorytetowej w przyrostach za 2018 r. uwzględniono wydatki poniesione w 2018 r.

Realizacja wskaźników finansowych (EFS)

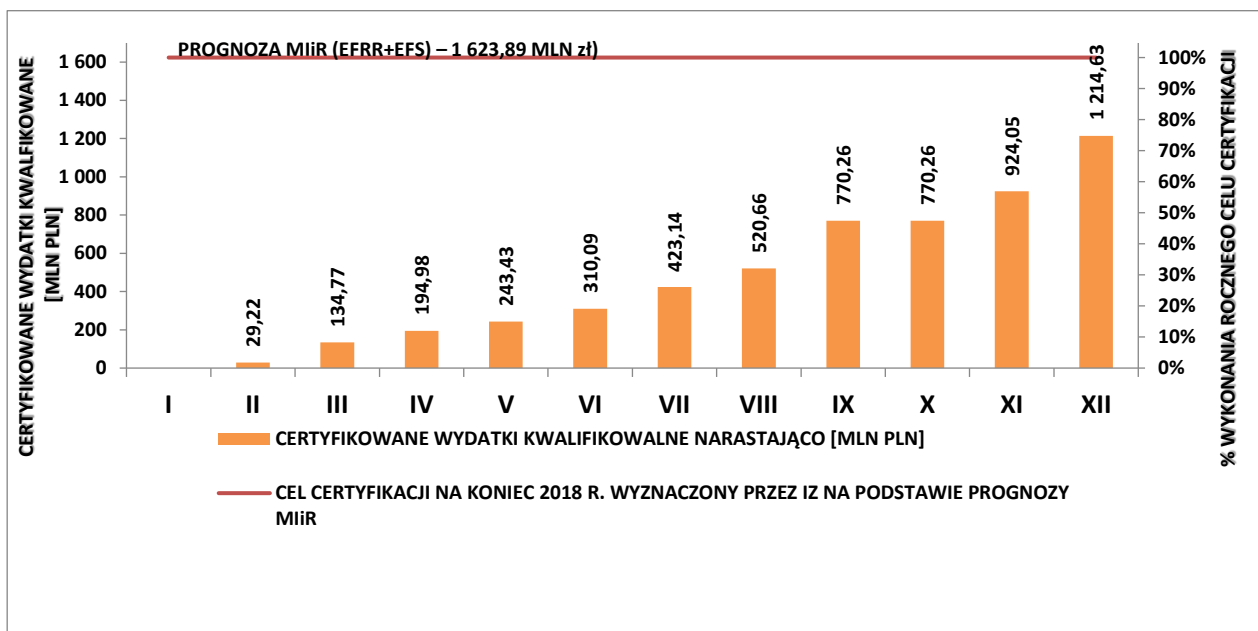
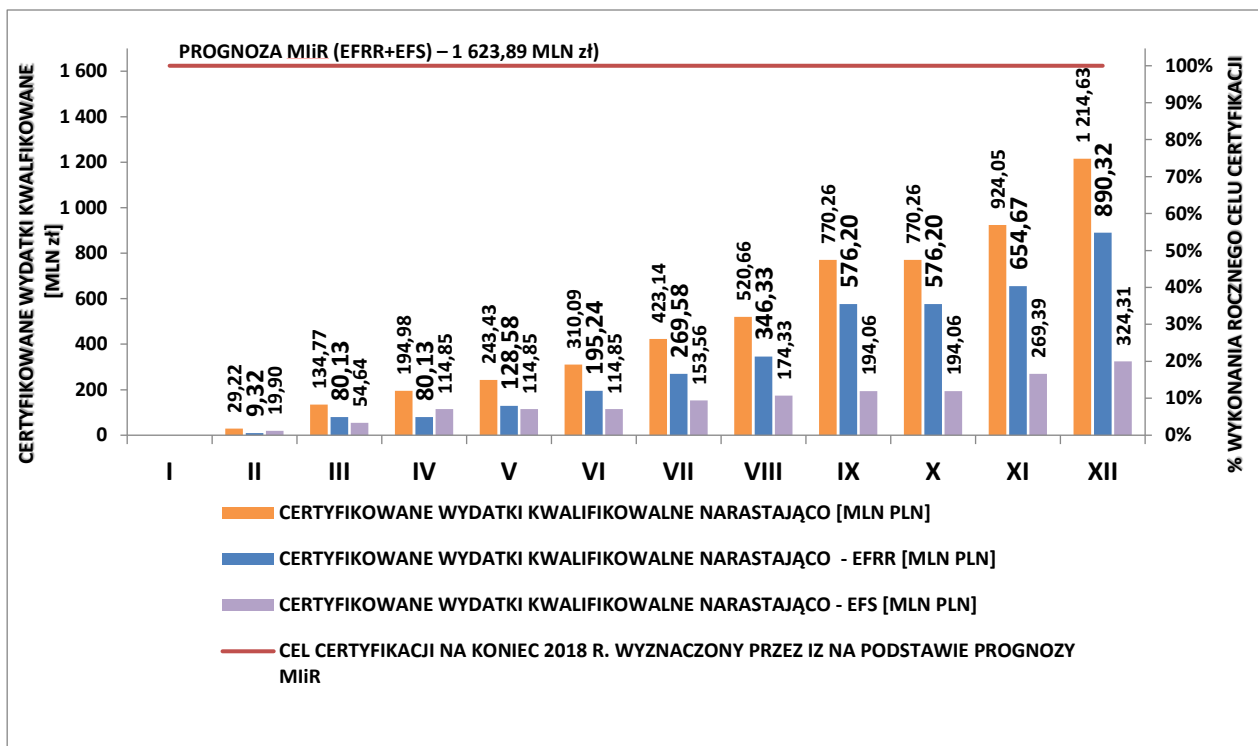
Cel N+3 w 2018 r.

Dla RPO WŁ 2014–2020 łącznie cel n+3 na koniec 2018 r. wynosił 311,37 mln EUR dofinansowania UE (jest to kwota środków, która musiała zostać scertyfikowana do końca 2018 r.). Cel ten został osiągnięty już we wrześniu 2018 r., natomiast na koniec 2018 r. osiągnął poziom 130,96%.

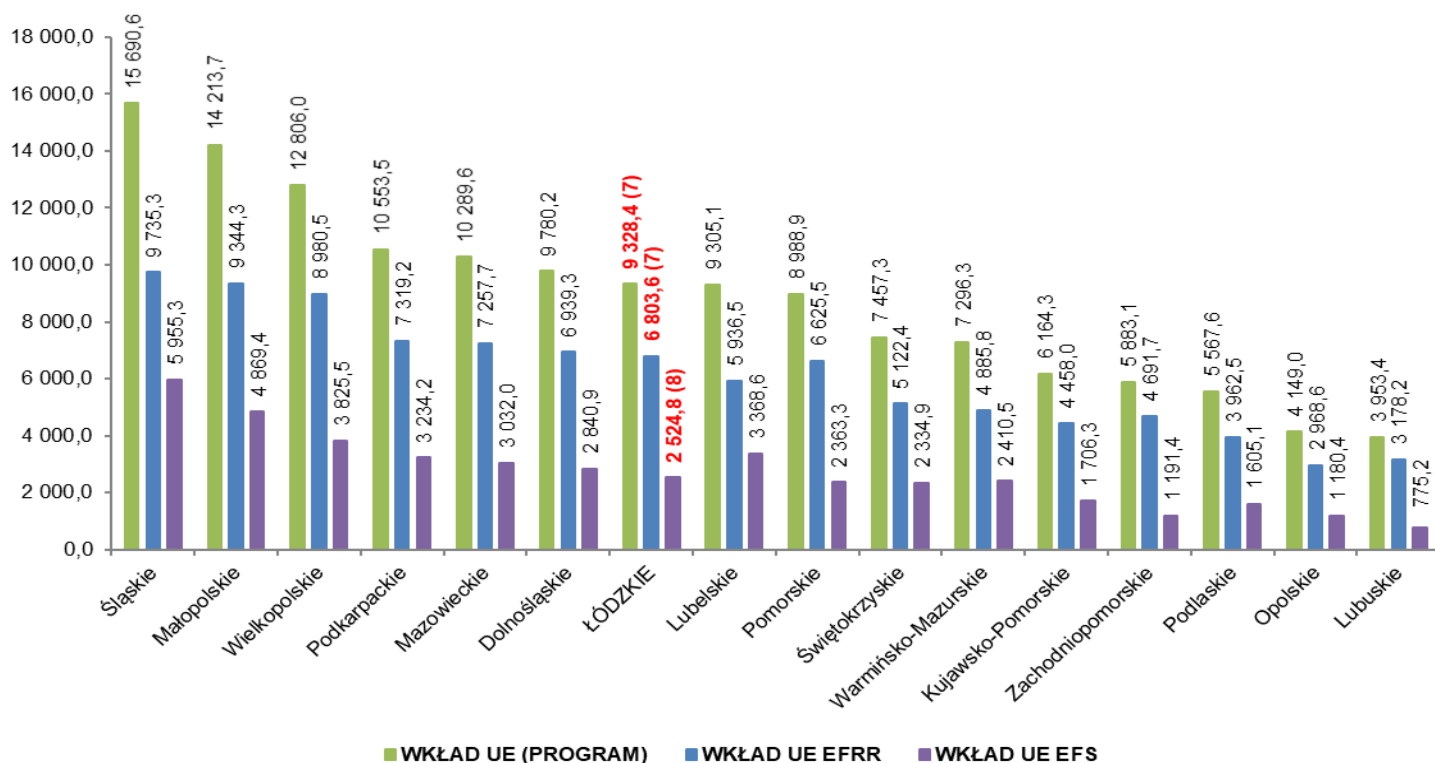
Realizacja prognoz i celów certyfikacji

Prognoza ustalona przez MliR nie została osiągnięta (osiągnęła poziom 74%). Województwo Łódzkie na koniec 2018 r. zajęło 12 pozycję spośród wszystkich regionów, biorąc pod uwagę wartość certyfikowanych środków w odniesieniu do wartości alokacji. Jeżeli chodzi o wartość ogółem certyfikowanych środków, RPO WŁ 2014–2020 zajmuje 9 pozycję. W odniesieniu do średniej dla wszystkich województw, RPO WŁ 2014–2020 znalazło się poniżej średniej.

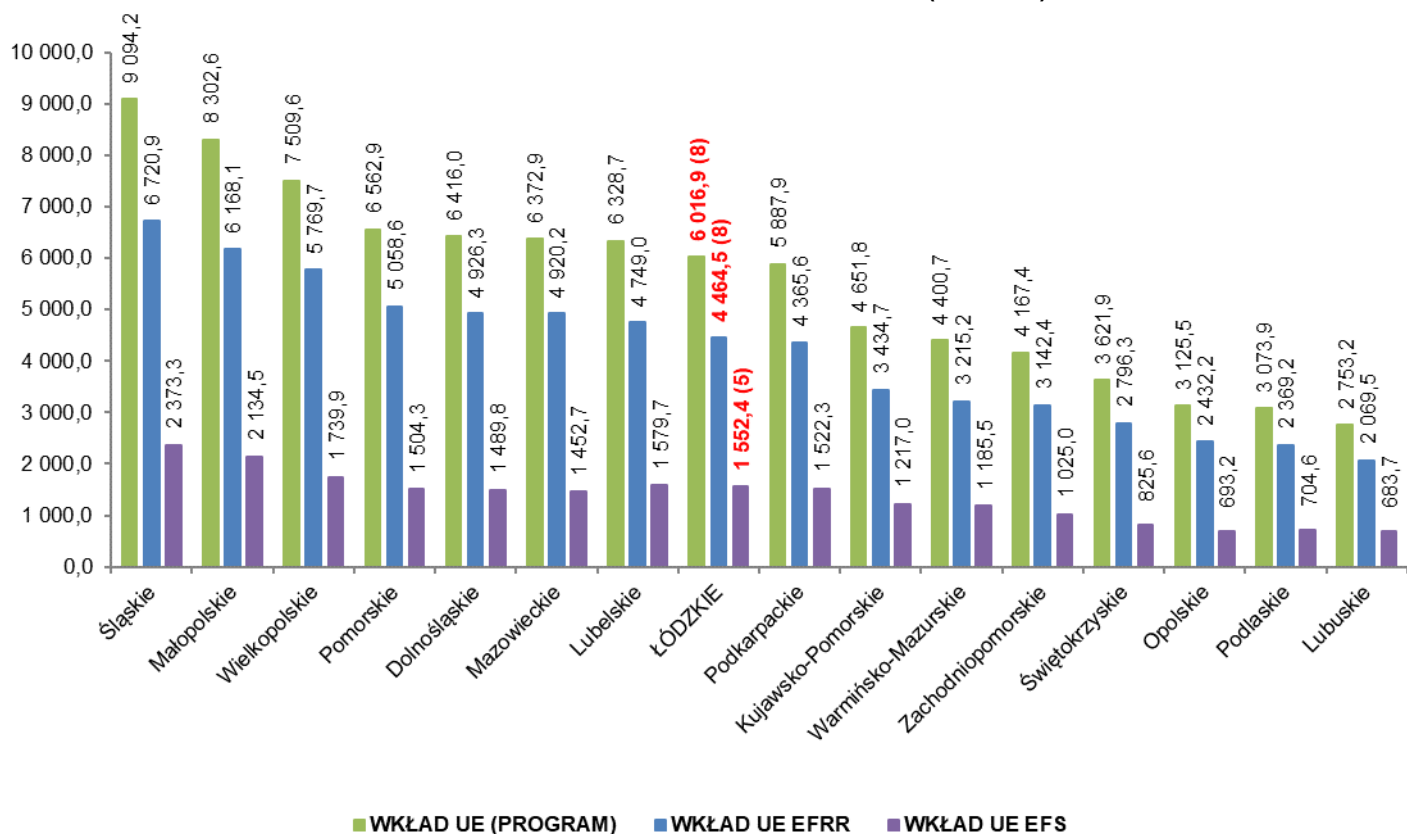

Stan wdrażania Regionalnych Programów Operacyjnych w Polsce

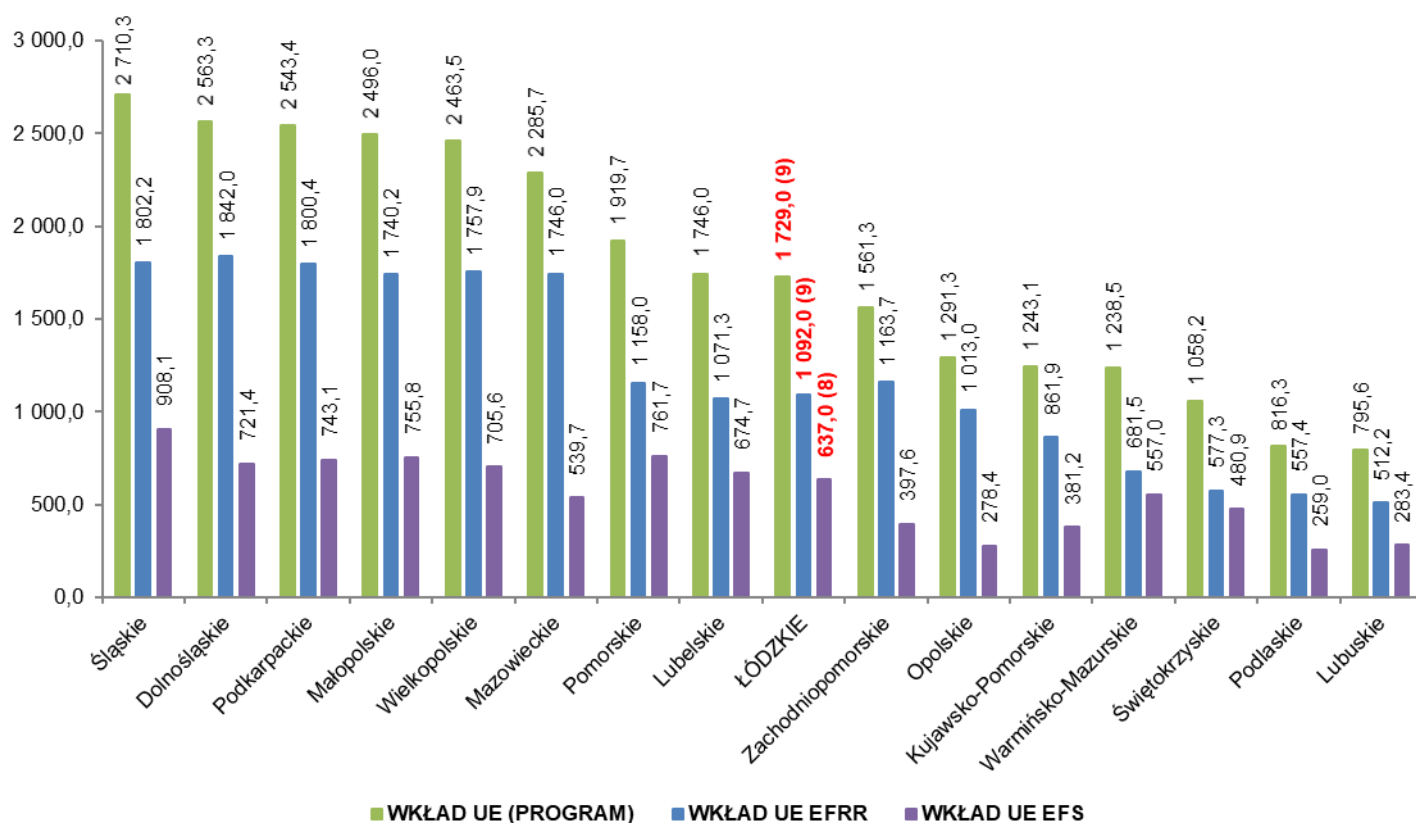
Wartość dofinansowania UE we wnioskach o dofinansowanie (w mln zł)

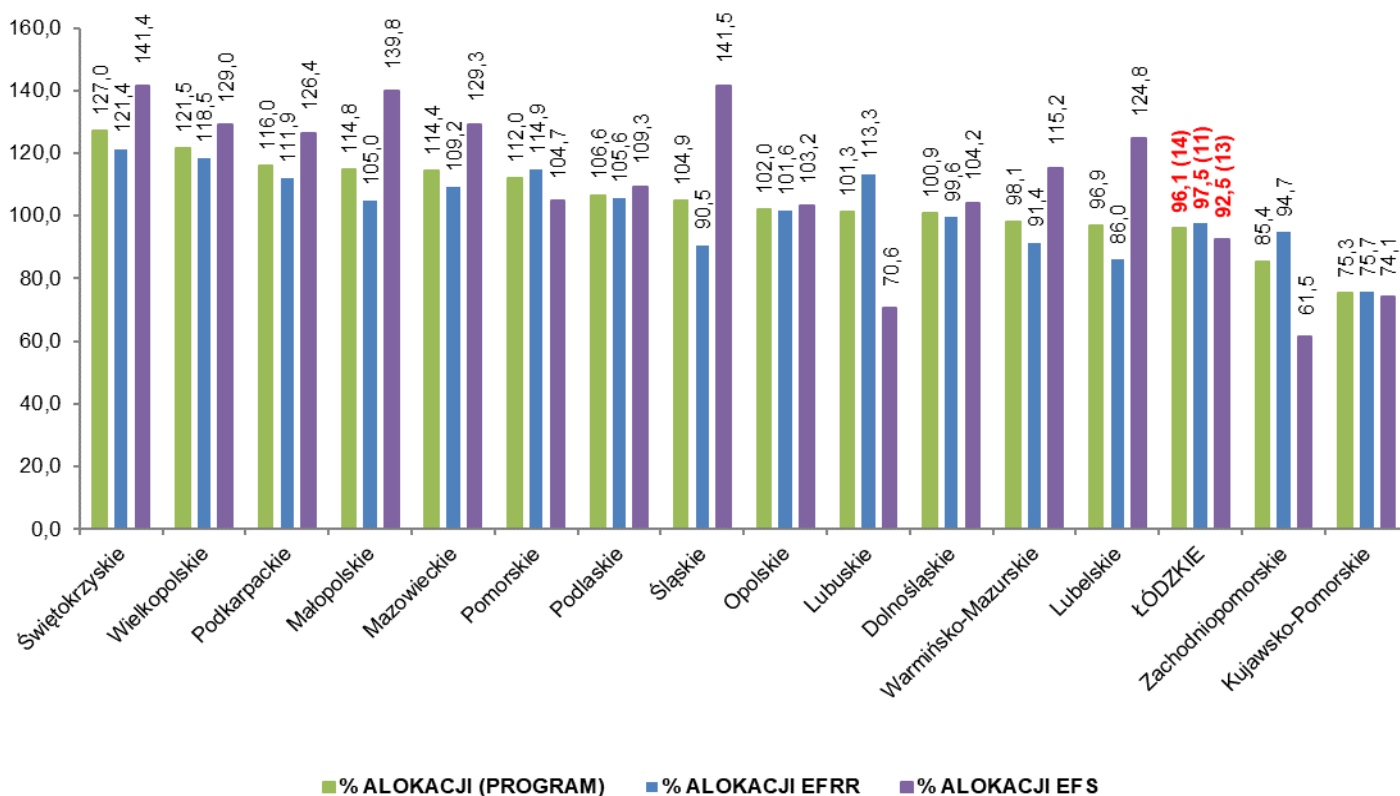
Wartość dofinansowania UE w umowach o dofinansowanie (w mln zł)

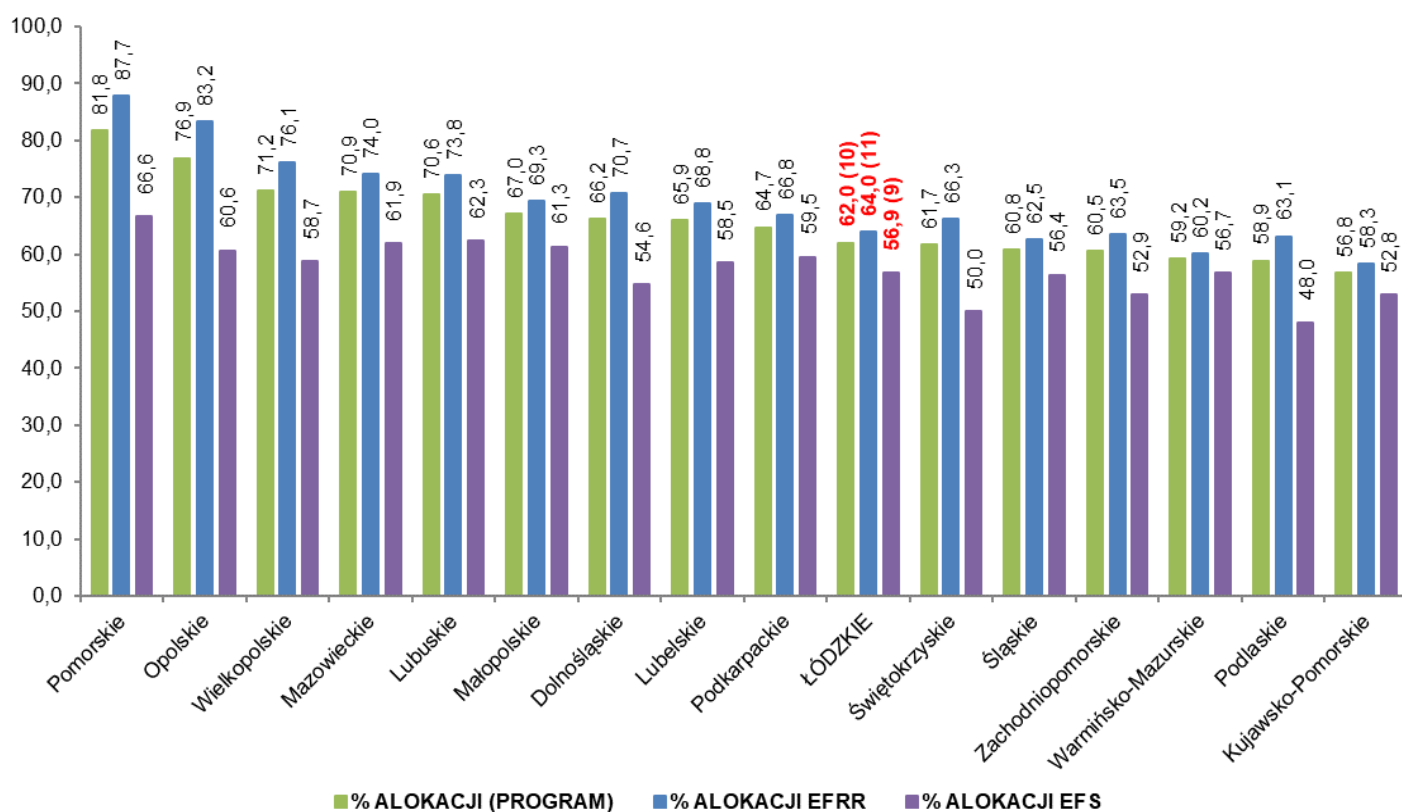
Wartość dofinansowania UE we wnioskach o płatność (w mln zł)

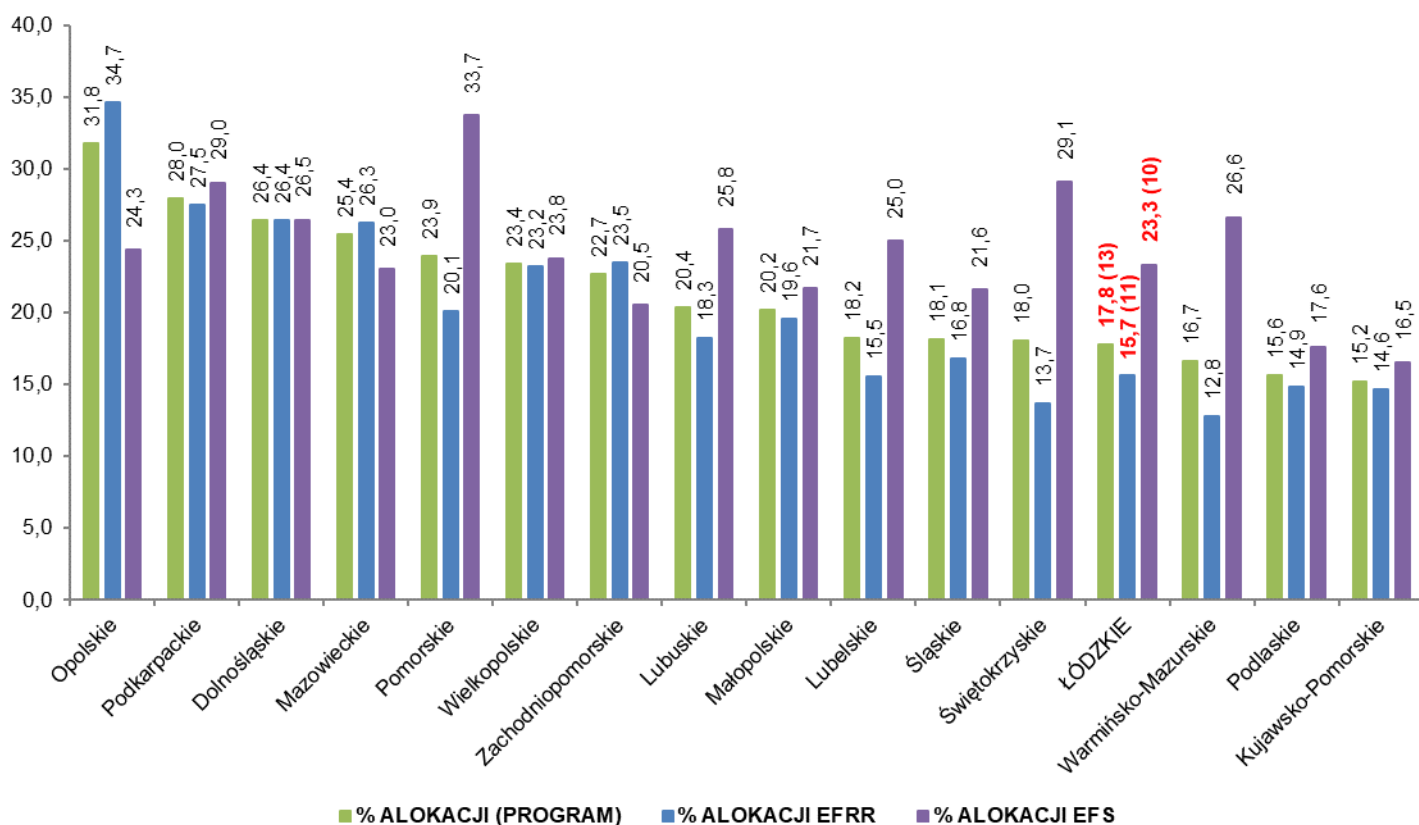
Wartość dofinansowania UE we wnioskach o dofinansowanie jako % alokacji

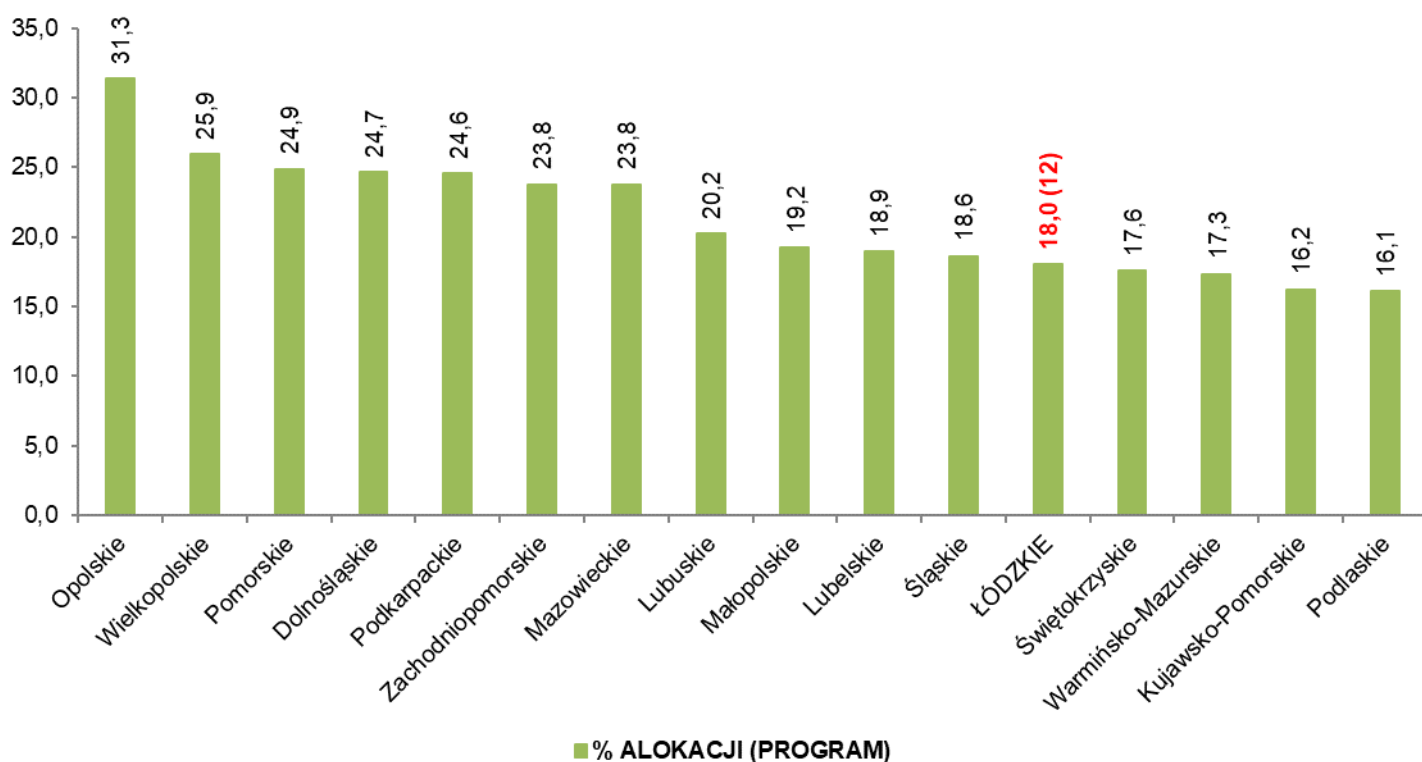
Wartość dofinansowania UE w umowach o dofinansowanie jako % alokacji

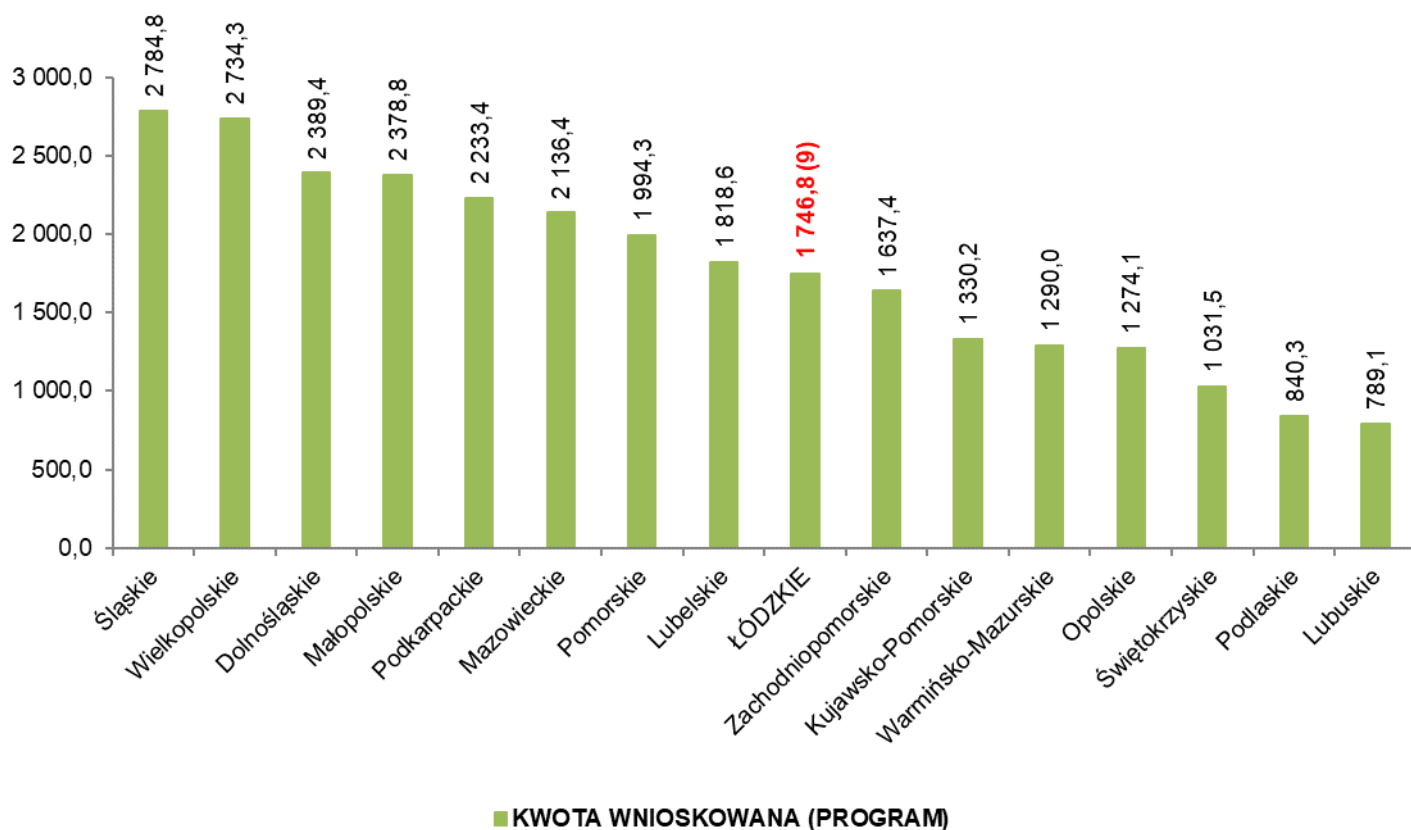
Wartość dofinansowania UE we wnioskach o płatność jako % alokacji

Certyfikacja – kwota wnioskowana z wniosków o płatność do KE jako % alokacji

Certyfikacja - wartość kwoty wnioskowanej z wniosków o płatność do KE (w mln zł)

Stan wdrażania RPO WŁ 2014–2020 w podziale na osie priorytetowe w 2018 r.

▪ OŚ I: BADANIA, ROZWÓJ I KOMERCJALIZACJA WIEDZY

Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji.

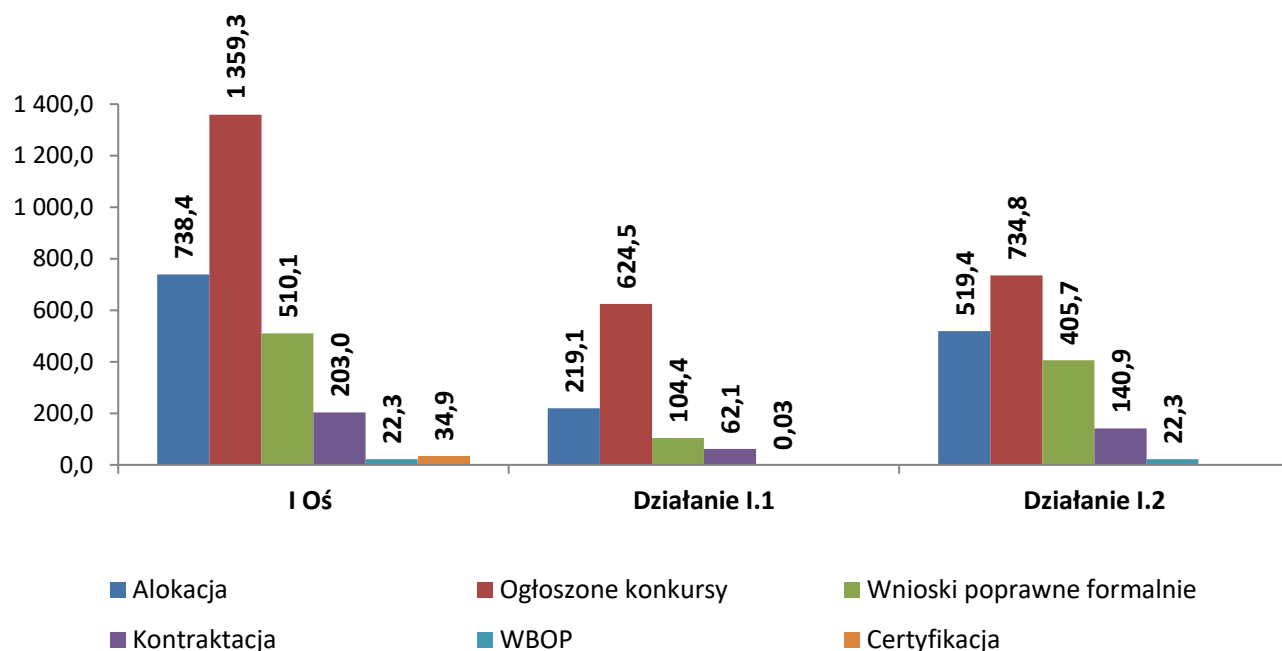
Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje.

W 2018 r. w ramach I Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na Oś I – 738,4 mln zł):

- **Ogłoszono 9 konkursów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 474,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 19 konkursów o wartości dofinansowania UE 1 359,3 mln zł),
- **Złożono 104 poprawne formalnie wnioski** o wartości dofinansowania (wkład UE) 255,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 313 wniosków o wartości dofinansowania UE 510,1 mln zł),
- **Podpisano 51 umów** o wartości ogółem 284,1 mln zł, wkład UE – 153,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 110 umów o wartości ogółem 384,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 203,0 mln zł – 27,5% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 38,7 mln zł, wkład UE – 16,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 50,9 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 22,3 mln zł – 3,0% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 31,9 mln zł, wkład UE – 27,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 41,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 34,9 mln zł – 4,7% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/N ABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
I OŚ PRIORYTETOWA	2018	9	474,1	64,2%	104	255,2	34,6%	51	153,9	20,8%	16,4	2,2%	27,1	3,7%
	NARASTAJĄCO	19	1 359,3	184,1%	313	510,1	69,1%	110	203,0	27,5%	22,3	3,0%	34,9	4,7%
DZIAŁANIE I.1	2018	2	211,5	96,5%	3	37,6	17,2%	3	62,1	28,3%	0,03	0,02%	x	x
	NARASTAJĄCO	4	624,5	285,1%	7	104,4	47,7%	3	62,1	28,3%	0,03	0,02%	x	x
DZIAŁANIE I.2	2018	7	262,6	50,6%	101	217,6	41,9%	48	91,8	17,7%	16,4	3,2%	x	x
	NARASTAJĄCO	15	734,8	141,5%	306	405,7	78,1%	107	140,9	27,1%	22,3	4,3%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach I Osi Priorytetowej to m.in.: 14 wspartych laboratoriów badawczych i 7 przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R.

▪ **OŚ II: INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA**

Działanie II.1 Otoczenie biznesu.

Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw.

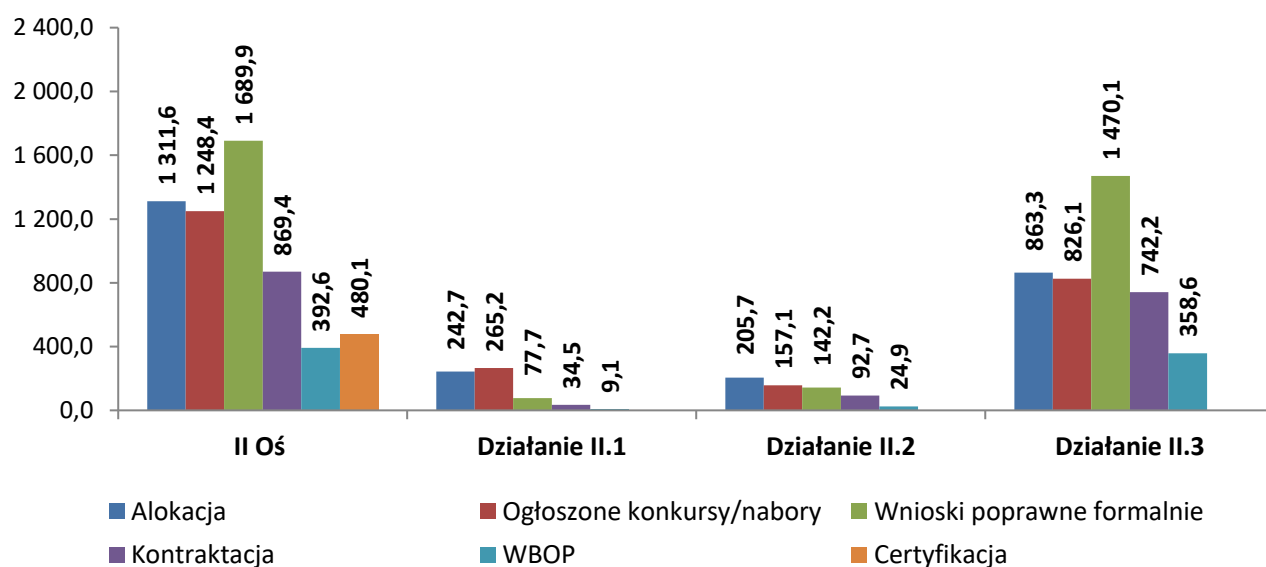
Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP.

W 2018 r. w ramach II Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na II Oś – 1 311,6 mln zł):

- **Ogłoszono 7 konkursów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 171,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: 25 konkursów/naborów o wartości dofinansowania UE 1 248,4 mln zł),
- **Złożono 350 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 432,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 1 180 wniosków o wartości dofinansowania UE 1 689,9 mln zł),
- **Podpisano 159 umów** o wartości ogółem 397,0 mln zł, wkład UE – 161,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 434 umowy o wartości ogółem 1 496,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 869,4 mln zł – 66,3% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 371,7 mln zł, wkład UE – 213,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 649,1 mln zł, w tym wkład UE 392,6 mln zł – 29,9% alokacji),
- **Przekazano do KE deklaracje** o wartości wydatków kwalifikowalnych 328,0 mln zł, wkład UE – 278,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: 564,9 mln zł, w tym wkład UE 480,1 mln zł – 36,6% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
II OŚ PRIORYTETOWA	2018	7	171,5	13,1%	350	432,7	33,0%	159	161,2	12,3%	213,4	16,3%	278,8	21,3%
	NARASTAJĄCO	25	1 248,4	95,2%	1 180	1 689,9	128,8%	434	869,4	66,3%	392,6	29,9%	480,1	36,6%
DZIAŁANIE II.1	2018	3	67,1	27,7%	11	29,4	12,1%	6	0,1	0,1%	3,8	1,6%	x	x
	NARASTAJĄCO	8	265,2	109,3%	32	77,7	32,0%	20	34,5	14,2%	9,1	3,7%	x	x
DZIAŁANIE II.2	2018	3	38,9	18,9%	119	31,5	15,3%	91	33,2	16,2%	13,4	6,5%	x	x
	NARASTAJĄCO	12	157,1	76,4%	458	142,2	69,1%	250	92,7	45,0%	24,9	12,1%	x	x
DZIAŁANIE II.3	2018	1	65,5	7,6%	220	371,8	43,1%	62	127,8	14,8%	196,2	22,7%	x	x
	NARASTAJĄCO	5	826,1	95,7%	690	1 470,1	170,3%	164	742,2	86,0%	358,6	41,5%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach II Osi Priorytetowej to m.in.: 88 przedsiębiorstw, które uzyskały wsparcie oraz 55 przedsiębiorstw, które objęto wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku.

▪ **OŚ III: TRANSPORT**

Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski.

Działanie III.2 Drogi.

Działanie III.3 Transport multimodalny.

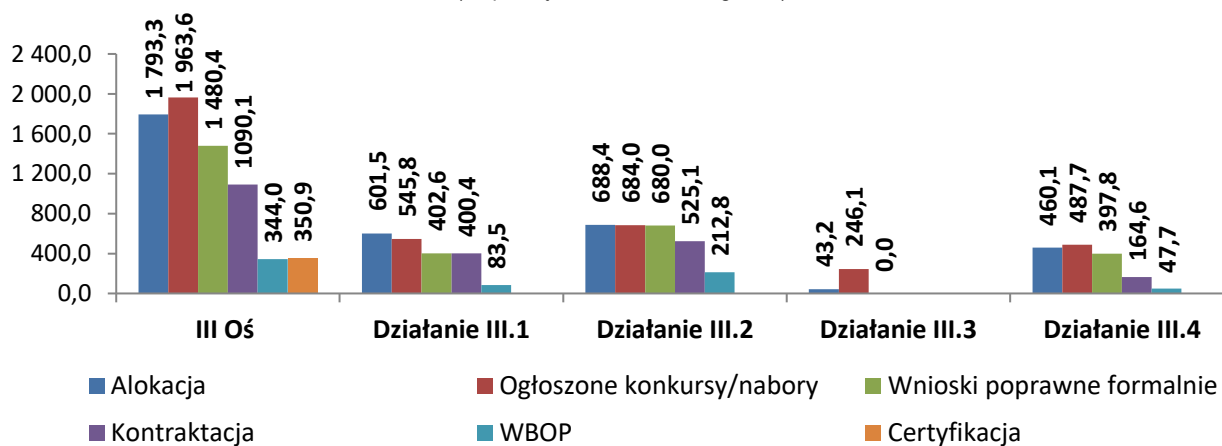
Działanie III.4 Transport kolejowy.

W 2018 r. w ramach III Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na III Oś – 1 793,3 mln zł):

- **Ogłoszono 12 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 476,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 29 konkursów/naborów o wartości dofinansowania UE 1 963,6 mln zł),
- **Złożono 11 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 296,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 54 wnioski o wartości dofinansowania UE 1 480,4 mln zł),
- **Podpisano 9 umów** o wartości ogółem 227,4 mln zł, wkład UE – 160,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 47 umów o wartości ogółem 1 530,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 090,1 mln zł – 60,8% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 316,5 mln zł, wkład UE – 215,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 481,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 344,0 mln zł – 19,2% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 261,9 mln zł, wkład UE – 222,6 mln zł (od początku wdrażania Programu: 412,8 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 350,9 mln zł – 19,6% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
III OŚ PRIORYTETOWA	2018	12	476,4	26,6%	11	296,1	16,5%	9	160,9	9,0%	215,7	12,0%	222,6	12,4%
	NARASTAJĄCO	29	1 963,6	109,5%	54	1 480,4	82,6%	47	1090,1	60,8%	344,0	19,2%	350,9	19,6%
DZIAŁANIE III.1	2018	5	164,1	27,3%	1	8,8	1,5%	5	101,2	16,8%	78,5	13,0%	x	x
	NARASTAJĄCO	13	545,8	90,7%	17	402,6	66,9%	17	400,4	66,6%	83,5	13,9%	x	x
DZIAŁANIE III.2	2018	1	11,9	1,7%	6	71,5	10,4%	4	59,6	8,7%	89,9	13,1%	x	x
	NARASTAJĄCO	7	684,0	99,4%	32	680,0	98,8%	29	525,1	76,3%	212,8	30,9%	x	x
DZIAŁANIE III.3	2018	1	39,7	91,9%	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	NARASTAJĄCO	2	246,1	569,7%	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
DZIAŁANIE III.4	2018	5	260,7	56,7%	4	215,8	46,9%	-	-	-	47,3	10,3%	x	x
	NARASTAJĄCO	7	487,7	106,0%	5	397,8	86,5%	1	164,6	35,8%	47,7	10,4%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach III Osi Priorytetowej to m.in.: przebudowane lub zmodernizowane 52,01 km dróg oraz zakupione 48 jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej.

▪ **OŚ IV: GOSPODARKA NISKOEMISYJNA**

Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii.

Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków.

Działanie IV.3 Ochrona powietrza.

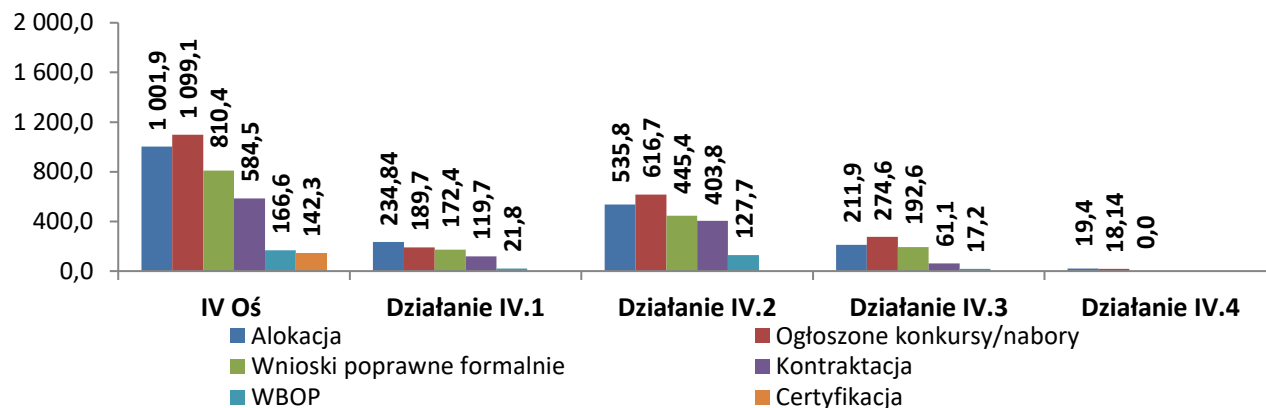
Działanie IV.4 Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.

W 2018 r. w ramach IV Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na IV Oś – 1 001,9 mln zł):

- **Ogłoszono 14 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 51,6 mln zł (od początku wdrażania Programu: 72 konkursy/nabory o wartości dofinansowania (wkład UE) 1 099,1 mln zł),
- **Złożono 90 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 249 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 305 wniosków o wartości dofinansowania 810,4 mln zł),
- **Podpisano 63 umowy** o wartości ogółem 208,4 mln zł, wkład UE – 115,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: 228 umów o wartości ogółem 958,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 584,5 mln zł – 58,3% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 200,3 mln zł, wkład UE – 118,6 mln zł (od początku wdrażania Programu: 273,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 166,6 mln zł – 16,6% alokacji),
- **Przekazano do KE deklaracje** o wartości wydatków kwalifikowalnych 112,2 mln zł, wkład UE – 95,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 167,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 142,3 mln zł – 14,2% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
IV OŚ PRIORYTETOWA	2018	14	51,6	5,2%	90	249,0	24,9%	63	115,5	11,5%	118,6	11,8%	95,4	9,5%
	NARASTAJĄCO	72	1 099,1	109,7%	305	810,4	80,9%	228	584,5	58,3%	166,6	16,6%	142,3	14,2%
DZIAŁANIE IV.1	2018	2	5,2	2,2%	3	10,2	4,3%	13	22,1	9,4%	21,7	9,3%	x	x
	NARASTAJĄCO	6	189,7	80,8%	112	172,4	73,4%	87	119,7	51,0%	21,8	9,3%	x	x
DZIAŁANIE IV.2	2018	7	23,2	4,3%	55	94,8	17,7%	46	76,7	14,3%	82,7	15,4%	x	x
	NARASTAJĄCO	51	616,7	115,1%	141	445,4	83,1%	119	403,8	75,4%	127,7	23,8%	x	x
DZIAŁANIE IV.3	2018	4	5,0	2,4%	32	144,0	68,0%	4	16,8	7,9%	14,2	6,7%	x	x
	NARASTAJĄCO	14	274,6	129,6%	52	192,6	90,9%	22	61,1	28,8%	17,2	8,1%	x	x
DZIAŁANIE IV.4	2018	1	18,1	93,7%	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	NARASTAJĄCO	1	18,14	93,7%	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach IV Osi Priorytetowej to m.in.: zmodernizowanie pod względem energetycznym 151 budynków oraz wybudowanie 390 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.

W przypadku naboru w ramach Poddziałania IV.1.2 Odnawialne źródła energii, który to nabór zakończono w styczniu 2018 r. Zgodnie z dokumentacją konkursową rozstrzygnięcie naboru planowane było pierwotnie na czerwiec 2018 r.

Zarząd Województwa Łódzkiego w kwietniu 2018 r. podjął decyzję o przesunięciu terminu rozstrzygnięcia naboru na czerwiec 2019 r. (W styczniu 2019 r. termin rozstrzygnięcia skrócono do 31 maja 2019 r.)

W ramach prowadzonego naboru o dofinansowanie mogły ubiegać się m.in. tzw. „projekty parasolowe” tj. projekty, w których jednostka samorządu terytorialnego ubiega się o dofinansowanie na wykonanie instalacji odnawialnego źródła energii u swoich mieszkańców.

Wpłynęło łącznie 216 projektów na wnioskowaną kwotę dofinansowania przekraczającą 400 milionów zł przy dostępnej alokacji około 90 milionów zł.

Zidentyfikowano problem polegający na tym, że jednostka samorządu terytorialnego aplikując o środki pobierała od mieszkańców pieniądze na wykonanie dokumentacji aplikacyjnej bez gwarancji uzyskania wsparcia.

▪ OŚ V: OCHRONA ŚRODOWISKA

Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom.

Działanie V.2 Gospodarka odpadami.

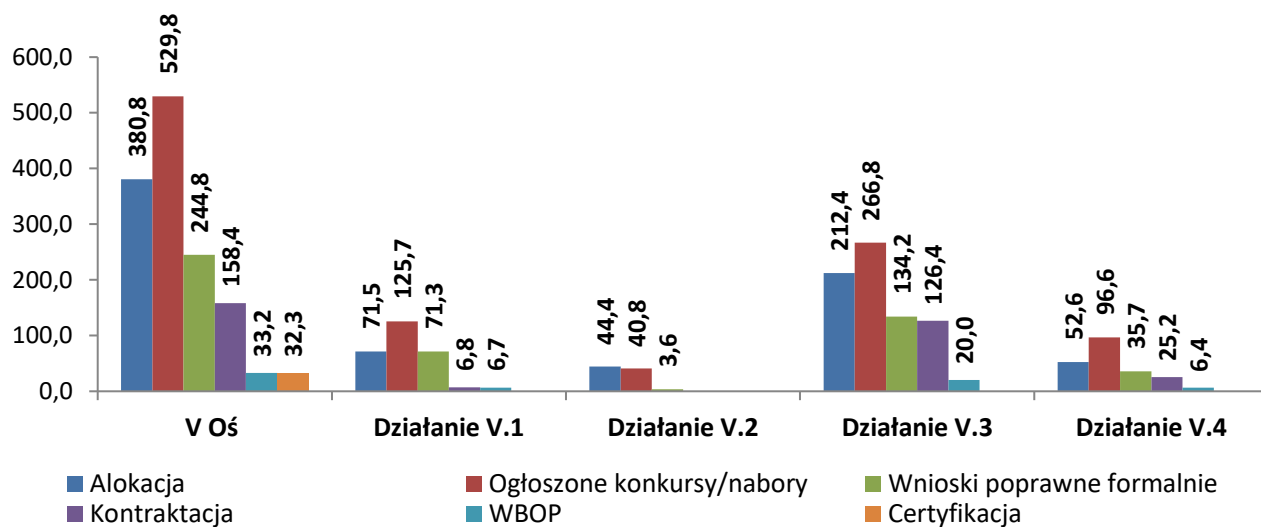
Działanie V.3 Gospodarka wodno–kanalizacyjna.

Działanie V.4 Ochrona przyrody.

W 2018 r. w ramach V Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na V Oś – 380,8 mln zł):

- **Ogłoszono 7 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania 143,3 mln zł (od początku wdrażania Programu: 19 konkursów/naborów o wartości dofinansowania (wkład UE) 529,8 mln zł),
- **Złożono 24 poprawne formalnie wnioski** o wartości dofinansowania (wkład UE) 90,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 142 wnioski o wartości dofinansowania 244,8 mln zł),
- **Podpisano 25 umów** o wartości ogółem 169,9 mln zł, wkład UE – 95,3 mln zł (od początku wdrażania: 53 umowy o wartości ogółem 282,9 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 158,4 mln zł – 41,6% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 39,0 mln zł, wkład UE – 20,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: 59,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 33,2 mln zł – 8,7% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 21,3 mln zł, wkład UE – 18,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 37,9 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 32,3 mln zł – 8,5% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
V OS PRIORYTETOWA	2018	7	143,3	37,6%	24	90,8	23,8%	25	95,3	25,0%	20,8	5,5%	18,1	4,8%
	NARASTAJĄCO	19	529,8	139,1%	142	244,8	64,3%	53	158,4	41,6%	33,2	8,7%	32,3	8,5%
DZIAŁANIE V.1	2018	1	58,4	81,6%	1	0,1	0,1%	1	0,1	0,1%	0,9	1,2%	x	x
	NARASTAJĄCO	3	125,7	175,9%	89	71,3	99,8%	12	6,8	9,5%	6,7	9,4%	x	x
DZIAŁANIE V.2	2018	1	40,8	91,9%	6	3,6	8,2%	-	-	-	-	-	x	x
	NARASTAJĄCO	1	40,8	91,9%	6	3,6	8,1%	-	-	-	-	-	x	x
DZIAŁANIE V.3	2018	3	22,0	10,3%	12	77,4	36,4%	12	77,4	36,4%	16,3	7,7%	x	x
	NARASTAJĄCO	9	266,8	125,6%	21	134,2	63,2%	20	126,4	59,5%	20,0	9,4%	x	x
DZIAŁANIE V.4	2018	2	22,3	42,3%	5	9,7	18,4%	12	17,8	33,9%	3,7	7,0%	x	x
	NARASTAJĄCO	6	96,6	183,6%	26	35,7	67,9%	21	25,2	47,9%	6,4	12,1%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach V Osi Priorytetowej to m.in.: wybudowanie 33,09 km kanalizacji sanitarnej oraz wyposażenie 13 jednostek służb ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

Przyczyny opóźnień w kontraktacji:

Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem, alokacja 14,95 mln EUR:

Opóźnienia w kontraktacji wynikały z przedłużającego się procesu przygotowania aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach.

W wyniku renegocjacji programu w 2018 r. dokonano zmian w zakresie inwestycji dotyczących zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstawania, co może wpłynąć na większe zainteresowanie wsparciem.

Dotychczas ogłoszono trzy konkursy: pierwszy dopiero w lutym 2017 r. kolejne w styczniu 2018 r. i kwietniu 2019 r.

W pierwszym konkursie złożono 4 wnioski, podpisano umowę na realizację 1 projektu. W drugim konkursie złożono 1 projekt, na którego dofinansowanie podpisano umowę.

Działanie V.2 Gospodarka odpadami, alokacja 10,31 mln EUR

Opóźnienia we wdrażaniu działania V.2 wynikają m.in. z opóźnień w przyjęciu wojewódzkiego planu gospodarki odpadami co uniemożliwiło organizację naborów (trzykrotnie odwoływano nabory, gdyż do dofinansowania mogą zostać przyjęte jedynie projekty uwzględnione w planie inwestycyjnym stanowiącym załącznik do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami). Krajowy Plan Gospodarki Odpadami został przyjęty w sierpniu 2016 r., zaś Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami w dniu 20 czerwca 2017 r.

Mimo przyjęcia planu w czerwcu 2017 r., pierwszy konkurs ogłoszono dopiero w kwietniu 2018 r. W konkursie wpłynęło 11 wniosków, z których wybrano do dofinansowania 7 na kwotę ok. 2,16 mln EUR. Do końca roku procedura nie została zakończona i umowy nie zostały podpisane..

W trakcie renegocjacji programu obniżono alokację na działanie o 35 mln EUR (z kwoty 45,31 mln EUR).

▪ OŚ VI: REWITALIZACJA I POTENCJAŁ ENDOGENICZNY REGIONU

Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury.

Działanie VI.2 Rozwój gospodarki i turystycznej.

Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego.

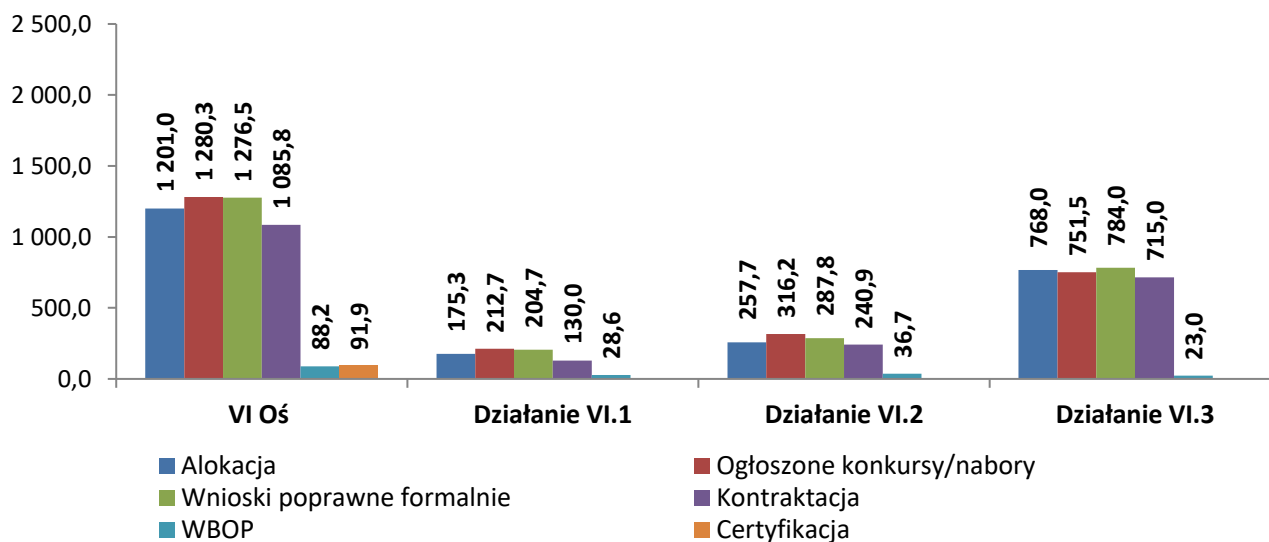
W 2018 r. w ramach VI Osi priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na VI Oś – 1 201,0 mln zł):

- **Ogłoszono 10 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 71,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 42 konkursy/nabory o wartości dofinansowania (wkład UE) 1 280,03 mln zł),
- **Złożono 25 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 138,3 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 176 wniosków o wartości dofinansowania 1 276,5 mln zł),
- **Podpisano 49 umów** o wartości ogółem 534,7 mln zł, wkład UE – 252,0 mln zł (od początku wdrażania Programu: 115 umów o wartości ogółem 2 159,8 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 085,8 mln zł – 90,4% alokacji),

- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 129,8 mln zł, wkład UE – 75,6 mln zł (od początku wdrażania Programu: 151,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 88,2 mln zł – 7,3% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 92,9 mln zł, wkład UE – 78,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 108,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 91,9 mln zł – 7,6% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WL 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI
VI OŚ PRIORYTETOWA	2018	10	71,2	5,9%	25	138,3	11,5%	49	252,0	21,0%	75,6	6,3%	78,9	6,6%
	NARASTAJĄCO	42	1 280,3	106,6%	176	1 276,5	106,3%	115	1 085,8	90,4%	88,2	7,3%	91,9	7,6%
DZIAŁANIE VI.1	2018	7	36,8	21,0%	20	61,6	35,1%	8	17,0	9,7%	19,7	11,2%	x	x
	NARASTAJĄCO	22	212,7	121,3%	44	204,7	116,8%	25	130,0	74,1%	28,6	16,3%	x	x
DZIAŁANIE VI.2	2018	1	4,1	1,6%	3	13,1	5,1%	36	161,6	62,7%	32,9	12,8%	x	x
	NARASTAJĄCO	4	316,2	122,7%	87	287,8	111,7%	59	240,9	93,5%	36,7	14,2%	x	x
DZIAŁANIE VI.3	2018	2	30,3	3,9%	2	63,7	8,3%	5	73,4	9,6%	23,0	3,0%	x	x
	NARASTAJĄCO	16	751,5	97,9%	45	784,0	102,1%	31	715,0	93,1%	23,0	3,0%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach VI Osi Priorytetowej to m.in.: wybudowanie 21 obiektów infrastruktury turystycznej oraz wyremontowanie 10 budynków mieszkalnych na obszarach miejskich.

▪ **OŚ VII: INFRASTRUKTURA DLA USŁUG SPOŁECZNYCH**

Działanie VII.1 Technologie informacyjno–komunikacyjne.

Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia.

Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej.

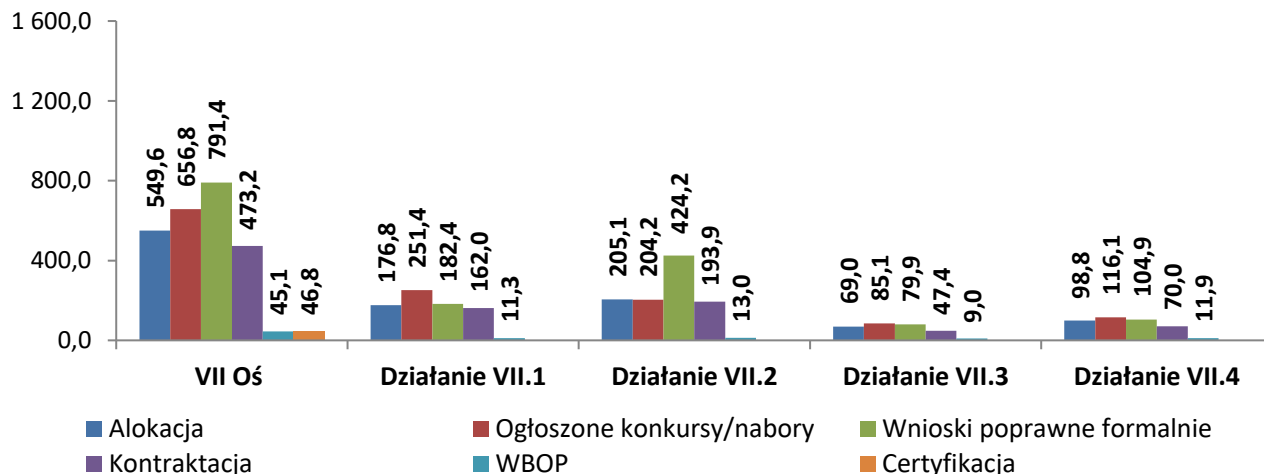
Działanie VII.4 Edukacja.

W 2018 r. w ramach VII Osi priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na VII Oś – 549,6 mln zł):

- **Ogłoszono 5 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 43,0 mln zł (od początku wdrażania Programu: 22 konkursy/nabory o wartości dofinansowania (wkład UE) 656,8 mln zł),
- **Złożono 68 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 147,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 195 wniosków o wartości dofinansowania 791,4 mln zł),
- **Podpisano 39 umów** o wartości ogółem 159,4 mln zł, wkład UE – 100,3 mln zł (od początku wdrażania Programu: 127 umów o wartości ogółem 690,5 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 473,2 mln zł – 86,1% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 59,1 mln zł, wkład UE – 35,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 76,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 45,1 mln zł – 8,2% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 42,2 mln zł, wkład UE 35,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 55,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 46,8 mln zł – 8,5% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
VII OŚ PRIORYTETOWA	2018	5	43,0	7,8%	68	147,7	26,9%	39	100,3	18,3%	35,2	6,4%	35,9	6,5%
	NARASTAJĄCO	22	656,8	119,5%	195	791,4	144,0%	127	473,2	86,1%	45,1	8,2%	46,8	8,5%
DZIAŁANIE VII.1	2018	1	0,3	0,2%	20	50,5	28,6%	18	58,0	32,8%	7,7	4,4%	x	x
	NARASTAJĄCO	8	251,4	142,2%	60	182,4	103,2%	53	162,0	91,6%	11,3	6,4%	x	x
DZIAŁANIE VII.2	2018	-	-	-	27	56,5	27,6%	18	35,0	17,1%	9,1	4,4%	x	x
	NARASTAJĄCO	4	204,2	99,6%	51	424,2	206,9%	27	193,9	94,5%	13,0	6,3%	x	x
DZIAŁANIE VII.3	2018	1	19,3	28,0%	11	24,4	35,4%	2	6,7	9,7%	7,8	11,2	x	x
	NARASTAJĄCO	2	85,1	123,3%	37	79,9	115,8%	21	47,4	68,7%	9,0	13,0%	x	x
DZIAŁANIE VII.4	2018	3	23,4	23,7%	10	16,2	16,4%	1	0,5	0,5%	10,6	10,7%	x	x
	NARASTAJĄCO	8	116,1	117,5%	47	104,9	106,2%	26	70,0	70,9%	11,9	12,0%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach VII Osi Priorytetowej to m.in.: 13 uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych oraz wsparcie 3 obiektów infrastruktury edukacji ogólnej.

▪ OŚ VIII: ZATRUDNIENIE

Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy.

Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia.

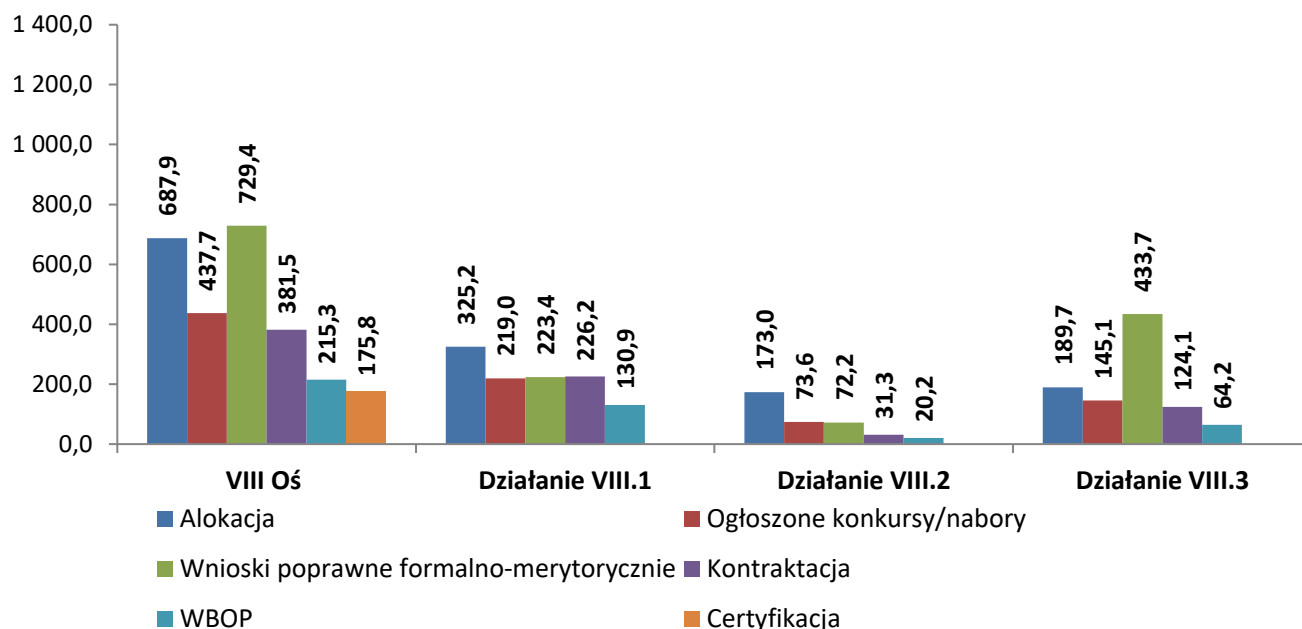
Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości

W 2018 r. w ramach VIII Osi priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na VIII Oś – 687,9 mln zł):

- **Ogłoszono 6 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 143,0 mln zł (od początku wdrażania Programu: 16 konkursów/naborów o wartości dofinansowania (wkład UE) 437,7 mln zł),
- **Złożono 201 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 427,0 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 364 wnioski o wartości dofinansowania 729,4 zł),
- **Podpisano 57 umów** o wartości ogółem 176,6 mln zł, wkład UE – 150,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 182 umowy o wartości ogółem 448,9 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 381,5 mln zł – 55,5% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 88,7 mln zł, wkład UE – 74,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 255,8 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 215,3 mln zł – 31,3% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 44,1 mln zł, wkład UE – 37,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: 206,8 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 175,8 mln zł – 25,6% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

PO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE- MERYTORYCZNE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
VIII OŚ PRIORYTETOWA	2018	6	143,0	20,8%	201	427,0	62,1%	57	150,1	21,8%	74,9	10,9%	37,5	5,5%
	NARASTAJĄCO	16	437,7	63,6%	364	729,4	106,0%	182	381,5	55,5%	215,3	31,3%	175,8	25,6%
DZIAŁANIE VIII.1	2018	1	79,6	24,5%	44	116,4	35,8%	44	117,6	36,2%	36,2	11,1%	x	x
	NARASTAJĄCO	5	219,0	67,3%	110	223,4	68,7%	110	226,2	69,5%	130,9	40,2%	x	x
DZIAŁANIE VIII.2	2018	2	24,9	14,4%	32	32,3	18,7%	-	-	-	15,6	9,0%	x	x
	NARASTAJĄCO	4	73,6	42,6%	63	72,2	41,7%	26	31,3	18,1%	20,2	11,7%	x	x
DZIAŁANIE VIII.3	2018	3	38,5	20,3%	125	278,3	146,8%	13	32,5	17,1%	23,1	12,2%	x	x
	NARASTAJĄCO	7	145,1	76,5%	191	433,7	228,7%	46	124,1	65,4%	64,2	33,9%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach VIII Osi Priorytetowej to m.in.: wsparcie 17 010 osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) oraz utworzenie 5 034 miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej.

▪ **OŚ IX: WŁĄCZENIE SPOŁECZNE**

Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

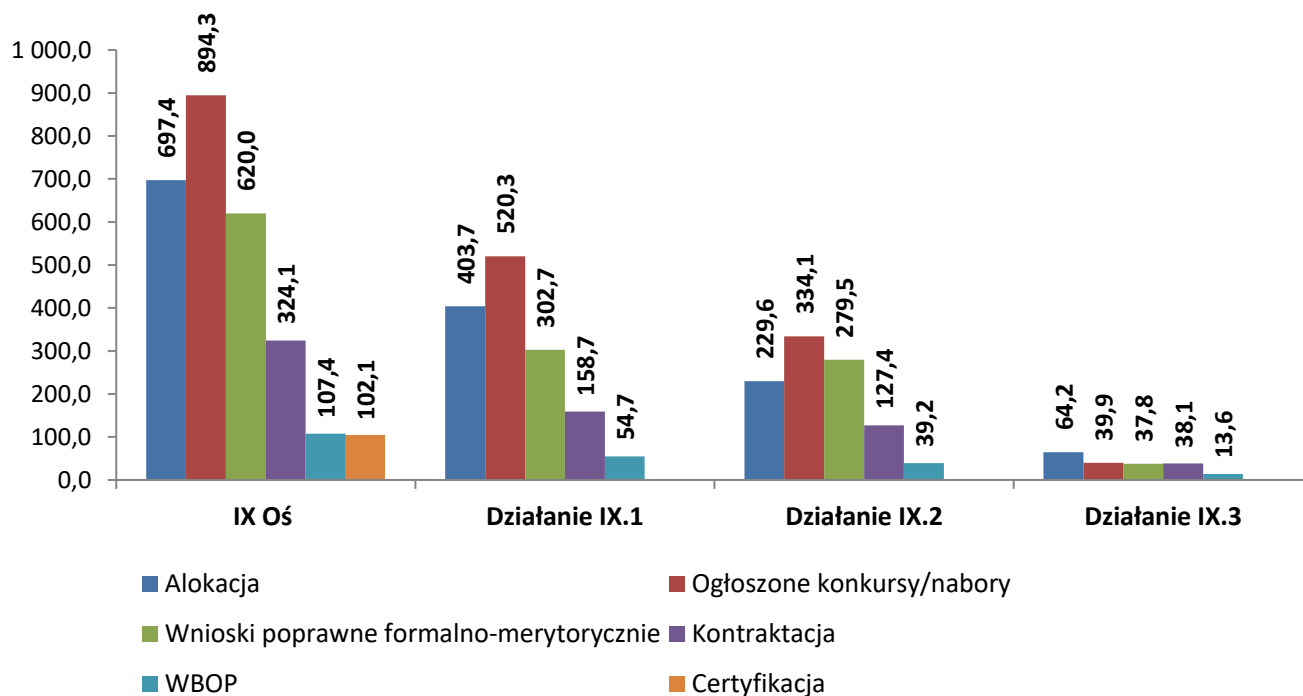
Działanie IX.3 Rozwój ekonomii społecznej.

W 2018 r. w ramach IX Osi priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na IX Oś – 697,4 mln zł):

- **Ogłoszono 13 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 183,8 mln zł (od początku wdrażania Programu 41 konkursów/naborów o wartości dofinansowania (wkład UE) 894,3 mln zł),
- **Złożono 325 poprawnych formalnie i merytorycznie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 382,0 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 531 wniosków o wartości dofinansowania 620,0 mln zł),
- **Podpisano 83 umowy** o wartości ogółem 142,4 mln zł, wkład UE – 121,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 258 umów o wartości ogółem 381,7 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 324,1 mln zł – 46,5% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 81,7 mln zł, wkład UE – 67,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 128,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 107,4 mln zł – 15,4% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 77,4 mln zł, wkład UE – 65,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: 120,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 102,1 mln zł – 14,6% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WL 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE- MERYTORYCZNE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
IX OŚ PRIORYTETOWA	2018	13	183,8	26,4%	325	382,0	54,8%	83	121,1	17,4%	67,9	9,7%	65,8	9,4%
	NARASTAJĄCO	41	894,3	128,2%	531	620,0	88,9%	258	324,1	46,5%	107,4	15,4%	102,1	14,6%
DZIAŁANIE IX.1	2018	4	66,9	16,6%	159	164,7	40,8%	47	42,0	10,4%	40,6	10,1%	x	x
	NARASTAJĄCO	18	520,3	128,9%	285	302,7	75,0%	154	158,7	39,3%	54,7	13,5%	x	x
DZIAŁANIE IX.2	2018	8	114,1	49,7%	161	193,2	84,2%	31	55,0	24,0%	24,2	10,5%	x	x
	NARASTAJĄCO	19	334,1	145,6%	236	279,5	121,8%	94	127,4	55,5%	39,2	17,1%	x	x
DZIAŁANIE IX.3	2018	1	2,9	4,5%	5	24,1	37,5%	5	24,1	37,5%	3,1	4,8%	x	x
	NARASTAJĄCO	4	39,9	62,2%	10	37,8	58,9%	10	38,1	59,3%	13,6	21,2%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach IX Osi Priorytetowej to m.in.: 772 podmioty ekonomii społecznej objęte wsparciem oraz wsparcie 7 919 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w Programie.

▪ **OŚ X: ADAPTACYJNOŚĆ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE**

Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3.

Działanie X.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw.

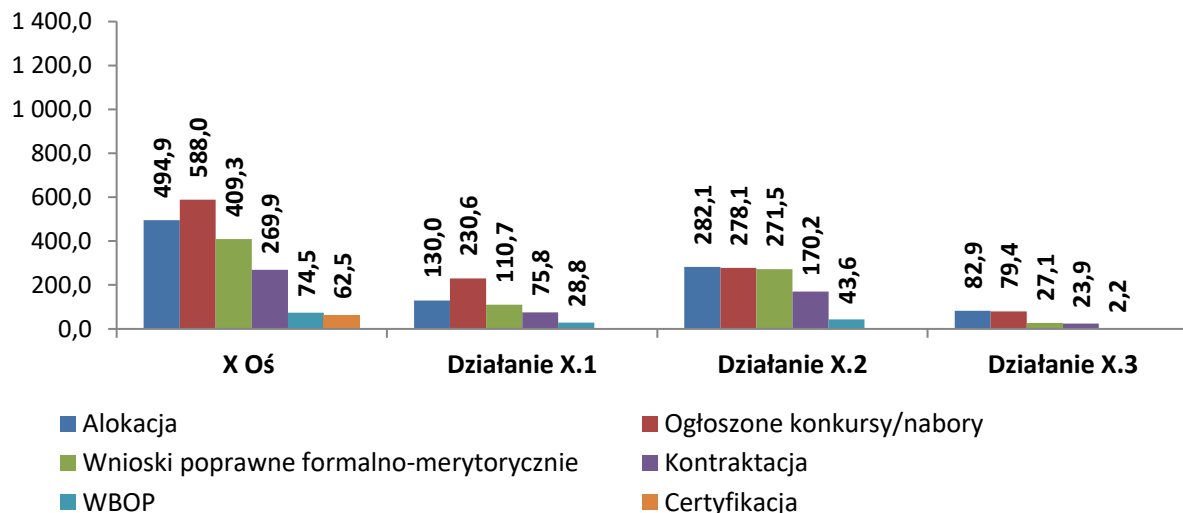
Działanie X.3 Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia.

W 2018 r. w ramach X Osi priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na X Oś – 494,9 mln zł):

- **Ogłoszono 9 konkursów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 150,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 29 konkursów o wartości dofinansowania (wkład UE) 588,0 mln zł),
- **Złożono 94 poprawnych formalnie i merytorycznie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 132,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 308 wniosków o wartości dofinansowania 409,3 mln zł),
- **Podpisano 97 umów** o wartości ogółem 145,9 mln zł, wkład UE – 121,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: 209 umów o wartości ogółem 322,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 269,9 mln zł – 54,5% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 60,9 mln zł, wkład UE – 51,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 88,6 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 74,5 mln zł – 15,1% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 47,9 mln zł, wkład UE – 40,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 73,6 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 62,5 mln zł – 12,6% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WL 2014–2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO– MERYTORYCZNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNISKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
X OŚ PRIORYTETOWA	2018	9	150,2	30,4%	94	132,4	26,8%	97	121,8	24,6%	51,4	10,4%	40,7	8,2%
	NARASTAJĄCO	29	588,0	118,8%	308	409,3	82,7%	209	269,9	54,5%	74,5	15,1%	62,5	12,6%
DZIAŁANIE X.1	2018	3	35,9	27,6%	47	35,7	27,5%	50	35,6	27,4%	17,8	13,7%	x	x
	NARASTAJĄCO	10	230,6	177,4%	155	110,7	85,2%	120	75,8	58,3%	28,8	22,2%	x	x
DZIAŁANIE X.2	2018	2	73,0	25,9%	32	87,5	31,0%	19	68,3	24,2%	31,9	11,3%	x	x
	NARASTAJĄCO	7	278,1	98,6%	108	271,5	96,2%	49	170,2	60,3%	43,6	15,4%	x	x
DZIAŁANIE X.3	2018	4	41,4	49,9%	15	9,2	11,1%	28	17,9	21,6%	1,6	2,0%	x	x
	NARASTAJĄCO	12	79,4	95,8%	45	27,1	32,7%	40	23,9	28,8%	2,2	2,6%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach X Osi Priorytetowej to m.in.: wsparcie w programie 1 838 osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat trzech oraz objęcie wsparciem w programie 7 253 osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek).

▪ **OŚ XI: EDUKACJA, KWALIFIKACJE, UMIEJĘTNOŚCI**

Działanie XI. Wysoka jakość edukacji.

Działanie XI.2 Kształcenie osób dorosłych.

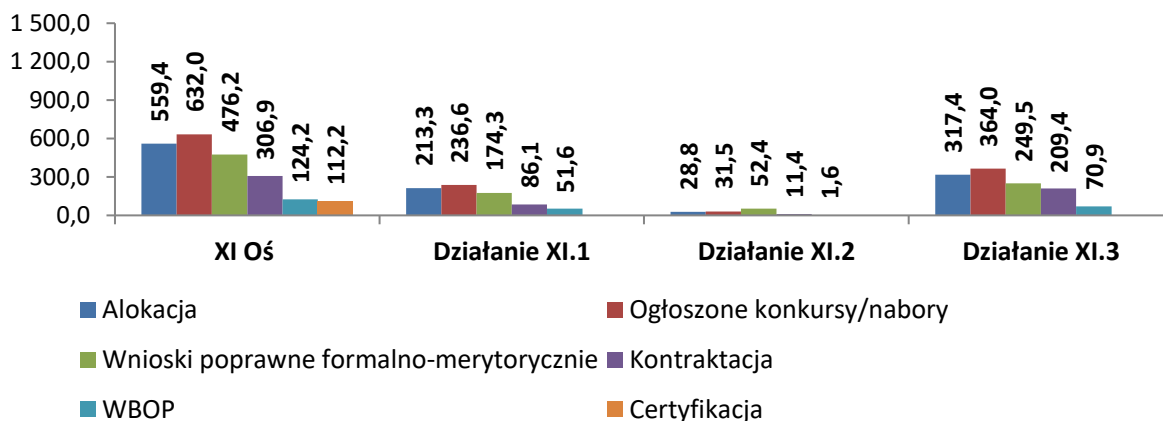
Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe.

W 2018 r. w ramach XI Osi priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na XI Oś – 559,4 mln zł):

- **Ogłoszono 7 konkursów/naborów** o wartości dofinansowania (wkład UE) 223,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 19 konkursów/naborów o wartości dofinansowania (wkład UE) 632,0 mln zł),
- **Złożono 313 poprawnych formalnie i merytorycznie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 275,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 646 wniosków o wartości dofinansowania 476,2 mln zł),
- **Podpisano 129 umów** o wartości ogółem 160,3 mln zł, wartość UE – 136,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 421 umów o wartości ogółem 361,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 306,9 mln zł – 54,9% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 75,4 mln zł, wkład UE – 63,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 146,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 124,2 mln zł – 22,2% alokacji),
- **Przekazano do KE deklaracje** o wartości wydatków kwalifikowalnych 66,6 mln zł, wkład UE – 56,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 132,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 112,2 mln zł – 20,1% alokacji)

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO- MERYTORYCZNE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
XI OŚ PRIORYTETOWA	2018	7	223,7	40,0%	313	275,5	49,2%	129	136,2	24,4%	63,7	11,4%	56,1	10,0%
	NARASTAJĄCO	19	632,0	113,0%	646	476,2	85,1%	421	306,9	54,9%	124,2	22,2%	112,2	20,1%
DZIAŁANIE XI.1	2018	2	83,7	39,3%	118	90,9	42,6%	12	8,4	3,9%	25,9	12,1%	X	X
	NARASTAJĄCO	9	236,6	110,9%	295	174,3	81,7%	179	86,1	40,4%	51,6	24,2%	x	X
DZIAŁANIE XI.2	2018	2	17,6	61,0%	74	47,2	163,6%	13	7,5	26,0%	1,5	5,2%	X	X
	NARASTAJĄCO	4	31,5	109,2%	83	52,4	181,8%	20	11,4	39,7%	1,6	5,6%	x	x
DZIAŁANIE XI.3	2018	3	122,4	38,6%	121	137,4	43,3%	104	120,4	37,9%	36,4	11,5%	X	X
	NARASTAJĄCO	6	364,0	114,7%	268	249,5	78,6%	222	209,4	66,0%	70,9	22,3%	x	x

Wybrane efekty rzeczowe w ramach XI Osi Priorytetowej to m.in.: udział 8 569 uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego w stażach i praktykach u pracodawcy oraz doposażenie 127 szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt i materiały dydaktyczne.

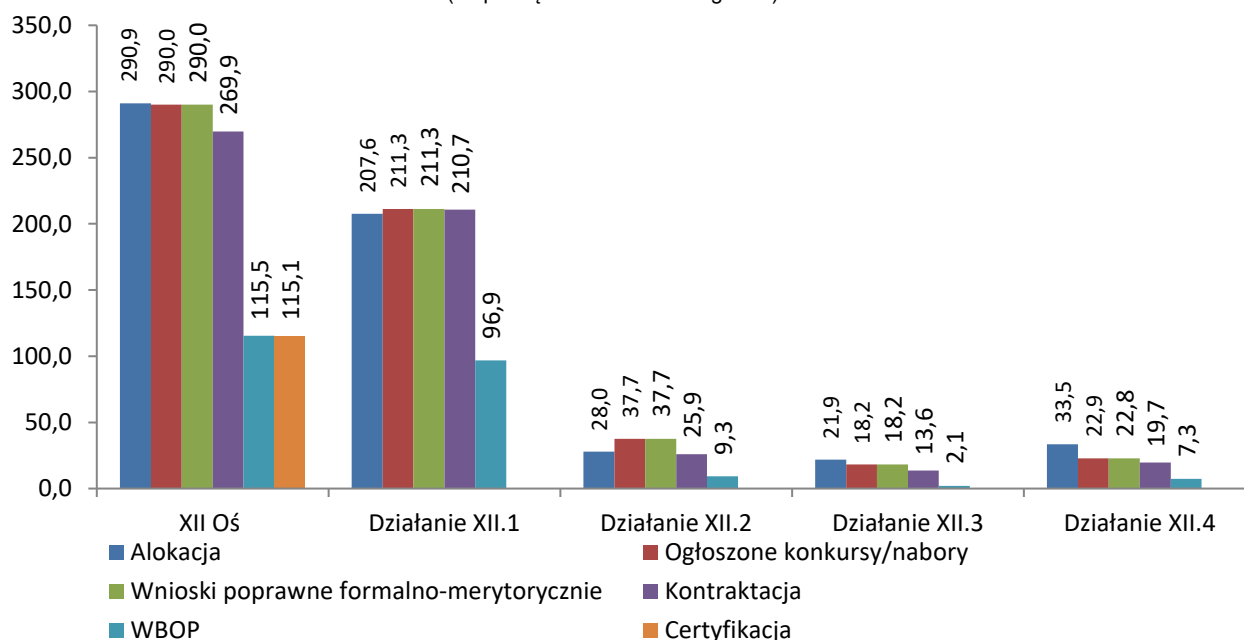
▪ **OŚ XII: POMOC TECHNICZNA**

W 2018 r. w ramach XII Osi priorytetowej RPO WŁ 2014–2020 (alokacja na XII Oś – 290,9 mln zł):

- **Ogłoszono 8 naborów** o wartości dofinansowania 119,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 24 nabory o wartości dofinansowania (wkład UE) 290,0 mln zł),
- **Złożono 8 poprawnych formalnie i merytorycznie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 119,24 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 24 wnioski o wartości dofinansowania 290 mln zł),
- **Podpisano 8 umów** o wartości ogółem 140,3 mln zł, wartość UE – 119,24 mln zł (od początku wdrażania Programu: 24 umowy o wartości ogółem 317,5 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 269,9 mln zł – 92,8% alokacji),
- **Zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 77,6 mln zł, wkład UE - 65,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 136,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 115,5 mln zł – 39,7% alokacji),
- **Przekazano do KE** deklaracje o wartości wydatków kwalifikowalnych 88,9 mln zł wkład UE 75,6 mln zł (od początku wdrażania Programu: 135,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 115,1 mln zł – 39,5% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE)

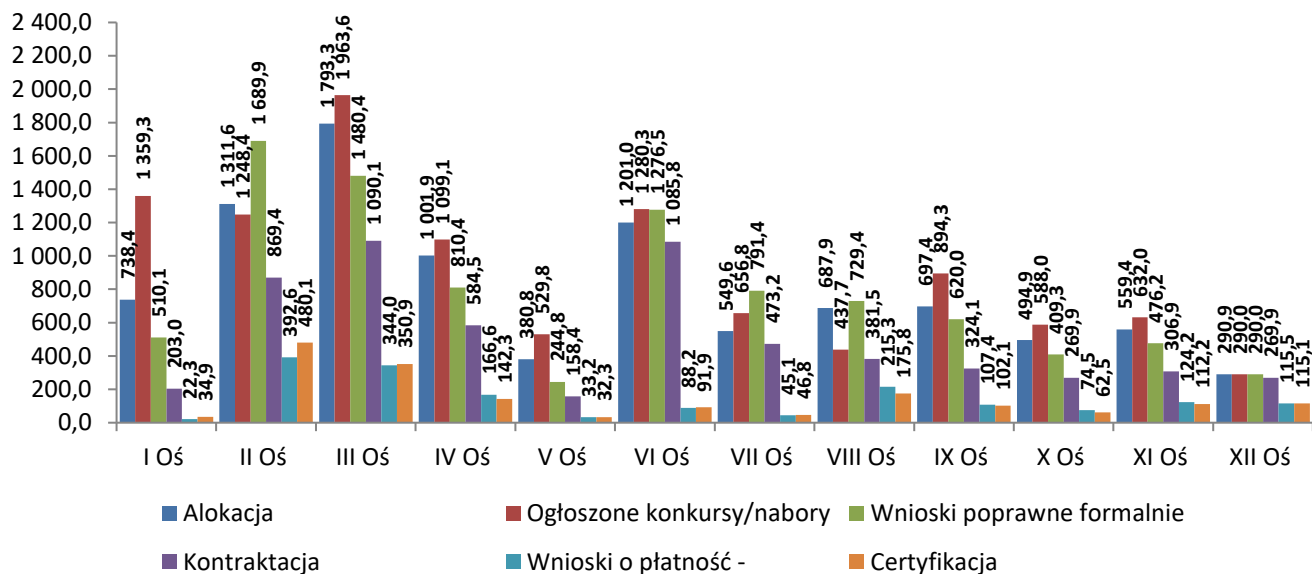
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO- MERYTORYCZNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
XII OS PRIORITYETOWA	2018	8	119,2	41,0%	8	119,2	41,0%	8	119,2	41,0%	65,9	22,7	75,6	26,0%
	NARASTAJĄCO	24	290,0	99,7%	24	290,0	99,7%	24	269,9	92,8%	115,5	39,7%	115,1	39,5%
DZIAŁANIE XII.1	2018	2	90,8	43,8%	2	90,8	43,8%	2	90,8	43,7%	58,9	28,4%	x	x
	NARASTAJĄCO	6	211,3	101,8%	6	211,3	101,8%	6	210,7	101,5%	96,9	46,7%	x	x
DZIAŁANIE XII.2	2018	2	11,6	41,5%	2	11,6	41,5%	2	11,7	41,7%	3,7	13,2%	x	x
	NARASTAJĄCO	6	37,7	134,7%	6	37,7	134,7%	6	25,9	92,6%	9,3	33,1%	x	x
DZIAŁANIE XII.3	2018	2	9,2	42,2%	2	9,2	42,2%	2	9,3	42,4	1,6	7,3%	x	x
	NARASTAJĄCO	6	18,2	83,0%	6	18,2	82,9%	6	13,6	61,9%	2,1	9,6%	x	x
DZIAŁANIE XII.4	2018	2	7,5	22,5%	2	7,5	22,5%	2	7,5	22,4%	1,7	5,2%	x	x
	NARASTAJĄCO	6	22,9	68,3%	6	22,8	68,3%	6	19,7	58,7%	7,3	21,8%	x	x

Postęp wdrażania RPO WŁ 2014–2020 od początku wdrażania Programu

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) (od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2018		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
EFRR	2018	64	1 431,1	20,5%	672	1 518,9	21,8%	395	1 039,0	14,9%	695,8	10,0%	756,8	10,8%
	NARASTAJĄCO	228	8 137,3	116,6%	2 365	6 803,5	97,5%	1 114	4 464,5	64,0%	1 092,0	15,7%	1 179,1	16,9%
EFS	2018	43	820,0	30,0%	941	1 336,2	48,9%	374	648,4	23,7%	323,8	11,9%	275,7	10,1%
	NARASTAJĄCO	129	2 841,9	104,1%	1 873	2 524,9	92,5%	1 094	1 552,4	56,9%	637,0	23,3%	567,7	20,8%
OGÓLEM	2018	107	2 251,2	23,2%	1 613	2 945,9	30,3%	769	1 687,4	17,4%	1 019,7	10,5	1 032,4	10,6%
	NARASTAJĄCO	357	10 979,2	113,1%	4 238	9 328,4	96,1%	2 208	6 016,9	62,0%	1 729,0	17,8%	1 746,8	18,0%

Plan Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020

Zgodnie z Planem Ewaluacji RPO WŁ 2014–2020 Jednostka Ewaluacyjna RPO WŁ 2014–2020 rozpoczęła w 2018 r. realizację 3 badań ewaluacyjnych, których zakończenie przewidziano w 2019 r., pn.:

- **Wsparcie terenów inwestycyjnych w Województwie Łódzkim – warunki powodzenia inwestycji i optymalizacja systemu wdrażania Poddziałania II.1.1 Tereny inwestycyjne RPO WŁ 2014–2020.** Umowa podpisana została w dn. 10.09.2018 r. Jest to ewaluacja procesowa, on–going. Głównym celem badania jest identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność interwencji (czynniki ryzyka) i sposobów przeciwdziałania ryzykom realizacji inwestycji w ramach PI 3a.

- **Ocena trafności wsparcia sfery B+R w ramach RPO WŁ 2014–2020.** Umowa podpisana została w dn. 30.09.2018 r. Jest to ewaluacja procesowa, on–going.
Głównym celem badania jest weryfikacja założeń wsparcia sfery B+R w Województwie Łódzkim, z uwzględnieniem pierwszych doświadczeń z wdrażania RPO WŁ 2014–2020.
- **Ewaluacja mid–term dotycząca postępu rzeczowego RPO WŁ 2014–2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania.** Umowa podpisana została w dn. 31.10.2018 r. Jest to ewaluacja procesowa, on–going/wpływu.
Głównym celem badania jest przeprowadzenie oceny mid–term postępów realizacji celów szczegółowych określonych dla PI ze szczególnym uwzględnieniem zobowiązań wynikających z ram wykonania ustalonych na poziomie OP oraz ocena wkładu interwencji w realizację celów Strategii Europa 2020. Badanie posłuży do wypracowania rekomendacji wskazujących na niezbędne dostosowania, pozwalające na zwiększenie skuteczności interwencji.

Ponadto, w 2018 r. JE RPO WŁ 2014–2020 zleciła również realizację badania ewaluacyjnego ad hoc, którego zakończenie przewidziano w 2019 r. pn.:

- **Ewaluacja Strategii komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 oraz działań przewidzianych w Rocznym planie działań informacyjnych i promocyjnych na 2018 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020.** Umowa podpisana została w dn. 10.05.2018 r.
Głównym celem badania jest ocena trafności i użyteczności Strategii komunikacji RPO WŁ 2014–2020 oraz skuteczności i efektywności działań informacyjno–promocyjnych instytucji zaangażowanych w jej realizację, w tym ocena realizacji działań określonych w RPD 2018.

W 2018 r. JE RPO WŁ 2014–2020 rozpoczęła także przygotowania do realizacji kolejnego badania w ramach Planu Ewaluacji RPO WŁ 2014–2020 pn.:

- **Szacowanie wskaźnika rezultatu długoterminowego EFS pn. „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu” w ramach RPO WŁ 2014–2020.**
Celem badania jest ocena wpływu wsparcia udzielonego ze środków EFS w ramach RPO WŁ 2014–2020 na zmianę sytuacji uczestników projektów, którzy byli zatrudnieni w momencie przystąpienia do projektu, jak również oszacowanie wartości ww. wskaźnika oraz zidentyfikowanie form wsparcia, które miały największy wpływ na zmianę sytuacji uczestników projektów na rynku pracy.

JE RPO WŁ 2014–2020 w 2018 r. kontynuowała monitoring sposobu wdrożenia rekomendacji przez adresatów w odniesieniu do badań wcześniej zrealizowanych.

Przedsięwzięcia informacyjno–promocyjne w ramach RPO WŁ 2014–2020

W 2018 r. wykorzystano prawie 5 mln zł. na działania informacyjno–promocyjne. Wszystkie zaplanowane działania zostały zrealizowane spójnie przez IZ i IP oraz zgodnie z linią komunikacji określoną przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. Poniższe zestawienie stanowi podsumowanie zrealizowanych działań informacyjno–promocyjnych w ramach perspektywy 2014–2020 w 2018 r.

Działania informacyjno–promocyjne o szerokim zasięgu:

- prowadzenie spójnej wizerunkowo kampanii informacyjno–promocyjnej i naborowej nt. RPO WŁ 2014–2020 pn. *Zmieniamy Łódzkie z Funduszami Europejskimi* - w tym Internet, Facebook (Zmieniamy Łódzkie), Twitter (@LodzkieRPO), content marketing, media regionalne [prasa regionalna, radio (8 regionalnych rozgłośni radiowych), telewizja (TVP 3 i Toya)], ambient (kina letnie, pokoje zagadek), reklama MPK (ekrany LCD oraz biletomaty), citilighty, blog, influencerzy i youtuber, kanał na YouTube (Zmieniamy Łódzkie), e–biuletyn;

- zorganizowanie *Dni Otwartych Funduszy Europejskich* (co roku u innych beneficjentów) obejmujących prezentację współfinansowanych projektów w miejscu ich realizacji, rozmowy z beneficjentami, mecze pokazowe, pokazy artystyczne, strefy dla dzieci, koncerty (łącznie rotacyjnie w imprezach wzięło udział ok. 101 500 osób);
- udział w *Forum Promocji Województwa Łódzkiego „Łódzkie Promuje”* obejmujący zapewnienie wykładu nt. obowiązków promocyjnych beneficjentów oraz z budowania wizerunku;
- udział w *Mixerze Regionalnym* obejmujący zapewnienie stoiska PIFE informującego o możliwości pozyskania dotacji i rozliczania projektów, zapewnienie pokoi zagadek o FE oraz zapewnienie usługi promocyjnej podczas biegu na 100-lecie niepodległości Polski;
- udział w *targach: Łódzkie Regionalne Targi Pracy* obejmujący zorganizowanie stoiska informacyjnego (ww. stoisko odwiedziło ok 8 500 osób).

Działania edukacyjne dla beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów:

- zorganizowano seminaria na temat ogłaszanych konkursów RPO WŁ 2014-2020, w tym dotyczące naborów cieszących się mniejszym zainteresowaniem (udział w nich wzięło ok. 830 osób);
- zorganizowano szkolenia dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów (udział w nich wzięło ok. 9 400 osób);
- wyprodukowano na kanale YouTube 8 filmów „Prosto o funduszach” o aplikowaniu w ramach RPO WŁ 2014-2020;
- przygotowano tutoriale dotyczące aplikowania o dotacje na YouTube;
- przeprowadzono na żywo webinaria z udziałem ekspertów, obejmujące także sesję pytań, (webinaria są dostępne na YouTube);
- przygotowano ok. 30 000 broszur, folderów i ulotek na temat RPO WŁ 2014-2020;
- zorganizowano spotkania i szkolenia dla Grupy ds. koordynacji FE.

Komunikacja z mediami:

- zorganizowano 34 briefingi i konferencje prasowe nt. ogłaszanych konkursów w ramach RPO WŁ 2014–2020 oraz działań promocyjnych;
- zorganizowano 4 śniadania prasowe dla dziennikarzy regionalnych i lokalnych nt. polityk horyzontalnych UE;
- zorganizowano wyjazd prasowy „Tour 4 media. Od projektu do newsa” dla dziennikarzy, podczas którego zapoznano się z projektami sześciu beneficjentów FE z regionu łódzkiego;
- przeprowadzono 7 konkursów dot. RPO WŁ 2014-2020 wraz z wręczaniem nagród dla zwycięzców;
- przeprowadzono sesję zdjęciową 60 projektów beneficjentów.

Koordinacja:

- przygotowano *Roczny planu działań informacyjnych i promocyjnych na 2019 rok dla RPO WŁ 2014–2020*;
- przygotowano 15 sprawozdań okresowych z działań informacyjno–promocyjnych;
- monitorowano działania komunikacyjne oraz realizację planów informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych prowadzonych przez IP;
- brano udział w pracach Grupy Sterującej ds. informacji i promocji Funduszy Europejskich organizowanej przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju oraz zorganizowano, wspólnie z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju, spotkanie ww. grupy w Łodzi;
- brano udział w spotkaniach międzynarodowej Grupy INFORM INIO;
- zorganizowano 2 spotkania i 2 szkolenia dla członków Grupy ds. koordynacji Funduszy Europejskich, a także 10 spotkań zespołu roboczego;
- na bieżąco monitorowano działania realizowane przez IZ i IP,
- przeprowadzono, we współpracy z Jednostką Ewaluacyjną RPO WŁ 2014-2020, ewaluację realizacji Strategii komunikacji RPO WŁ 2014–2020.

Działania informacyjne:

- prowadzono portal www.rpo.lodzkie.pl, koordynowano serwisy internetowe www.rpo.wup.lodz.pl, www.cop.lodzkie.pl, a także stale aktualizowano strony www.funduszeuropejskie.gov.pl, www.bazawiedzy.funduszeuropejskie.gov.pl, www.mapadotacji.gov.pl;
- ściśle współpracowano z Siecią Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich oraz z punktami kontaktowymi IP – COP i WUP;
- wydawano newsletter na temat RPO WŁ 2014-2020 oraz prowadzono blog na www.rpo.lodzkie.pl.

Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich

Województwo Łódzkie zawarło z Ministerstwem Rozwoju umowę dotacji na realizację działań informacyjnych i promocyjnych Funduszy Europejskich w ramach krajowej sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich. Zgodnie z postanowieniami umowy w 2017 r. złożono wniosek o przyznanie dotacji celowej na 2018 r., który w dniu 27 lutego 2018 r. uzyskał akceptację Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju. Na podstawie tej decyzji realizowane były działania informacyjno – promocyjne.

Sieć PIFE wykonując swoje zadania umożliwiła szerokiej rzeszy mieszkańców województwa zapoznanie się z istotnymi warunkami uzyskiwania dotacji, dofinansowań, pożyczek oraz realizowania i rozliczania projektów. Wśród głównych tematów konsultacji, spotkań informacyjnych należy wskazać omawianie zapisów dokumentacji konkursowej i zasad przygotowania wniosków o dofinansowanie, możliwości pozyskania środków finansowych na podstawie harmonogramów konkursów w 2018 r., sposobów realizowania pomocy publicznej w projektach finansowanych z Funduszy Europejskich oraz zasady rozliczania projektów unijnych.

Rezultaty wykonania zadań, w zestawieniu z minimalnym planem zadań dla Sieci PIFE w Województwie Łódzkim na 2018 r., wskazują na wielokrotne przekroczenie planowanej liczby działań w toku ich realizacji. Wysoka aktywność specjalistów ds. funduszy europejskich zatrudnionych w Punktach na terenie Województwa Łódzkiego znalazła swoje odzwierciedlenie także w wynikach całej sieci Punktów w kraju, dając pracownikom Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w większości kategorii miejsce w pierwszej trójce najlepszych Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w kraju.

2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Brak dokumentu regulującego zadania na poziomie województwa – Samorząd Województwa Łódzkiego wykonuje zadania Instytucji Zarządzającej w zakresie wdrażania części działań/ poddziałań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Planem Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
2. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Wykonywanie zadań związanych z wdrażaniem części działań / poddziałań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w perspektywie finansowej 2014-2020 (rozliczenie Programu nastąpi w 2023 r. zgodnie z zasadą n+3).
2. Realizacja projektów własnych oraz projektów partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

W 2018 r. zostały ogłoszone następujące nabory wniosków:

Nazwa działania / poddziałania	Liczba naborów wniosków	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowana kwota pomocy (zł)
Scalanie gruntów	1	2	11 503 267,94
Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne	1	43	18 603 552,00
Kształtowanie przestrzeni publicznej	1	17	7 653 809,00
Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (nabory ogłaszane przez lokalne grupy działania)	114	464	59 636 656,33
Wdrażanie projektów współpracy	na bieżąco	7	1 568 188,00
Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	na bieżąco	1	1 125 000,00
SUMA	117	534	100 090 473,27

Wraz z ogłoszonymi naborami wniosków w latach 2014-2017 poziom kontraktacji środków będących w dyspozycji Województwa Łódzkiego pozostaje na poziomie:

Nazwa działania	Dostępny limit środków (zł)	Liczba podpisanych umów	Przyznana kwota pomocy (zł)	Wykorzystanie limitu środków (%)
Scalanie gruntów	21 576 937,40	2	9 685 564,08	44,89
Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	51 493 792,58	75	50 270 650,00	97,62
Gospodarka wodno-ściekowa	99 360 578,05	63	97 038 958,00	97,66
Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne	12 533 785,17	25	11 021 736,00	87,94
Kształtowanie przestrzeni publicznej	4 177 928,39	8	4 013 945,00	96,08
Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	16 112 061,17	19	15 755 848,00	97,79
Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (nabory ogłaszane przez lokalne grupy działania)	129 183 301,84	639	79 154 495,79	61,27
Wdrażanie projektów współpracy	3 623 166,04	4	991 690,00	27,37
Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	28 958 325,44	17	28 958 325,00	100,00
SUMA	367 019 876,08	869	296 891 211,87	80,89

W 2018 r. zostało zakończonych (wystawione zostały zlecenia płatności) 470 projektów na kwotę 88 489 793,30 zł (24,11% limitu środków). Wraz z projektami zakończonymi do 2017 r. wystawiono zlecenia płatności dla 563 projektów na kwotę 107 290 100,68 zł (29,23% limitu środków). Projekty mogą być realizowane przez beneficjentów w okresie do 3 lat od podpisania umowy przyznającej pomoc.

W ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich zrealizowano 9 projektów własnych na kwotę 574 171,98 zł oraz przyznano partnerom Sieci pomoc w wysokości 459 947,10 zł na realizację 9 projektów.

W ramach pomocy technicznej Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przekazała do Samorządu Województwa Łódzkiego płatności w wysokości 1 404 842,51 zł.

4. Działania niezrealizowane:

Poziom kontraktacji środków dla poddziałań: Scalanie gruntów, Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, Wdrażanie projektów współpracy.

5. Wnioski

1. Niski poziom kontraktacji środków dla poddziałania: Scalanie gruntów wynika z faktu, iż beneficjenci w ramach ogłoszonego naboru złożyli wnioski o przyznanie pomocy, do których nie dostarczono decyzji środowiskowych.

2. Wpływ na poziom kontraktacji środków w poddziałaniu Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju i na prawidłowość ich rozdysponowania miały następujące przyczyny:
- niewystarczający poziom i zasięg promocji naborów, krótki termin trwania naborów, ogłaszane nabory w wielu przypadkach kończyły się przyjęciem takiej liczby wniosków, która mieściła się w limicie posiadanych środków:
O powyższym świadczą obserwacje i fakty z dotychczas przeprowadzonych naborów wniosków przez LGD. Informacja o możliwościach pozyskiwania funduszy unijnych w ramach LEADER nie trafia do wszystkich potencjalnych zainteresowanych. Świadczą o tym m.in. liczby, z których wynika, że w dotychczasowych naborach zostały złożone wnioski jedynie na 124% limitu środków pozostających w dyspozycji grup, gdzie na przykład w ramach działania „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” uruchomionym przez Samorząd Województwa Łódzkiego liczba wniosków przekroczyła czterokrotnie dostępny limit. Wiele naborów w LGD zakończyło się przyjęciem wniosków mieszczących się dokładnie w limicie środków, co może sugerować wcześniejsze ustalenie liczby i rodzaju wnioskodawców. Ponadto krótkie terminy naborów mogły być barierą do złożenia prawidłowego wniosku dla części potencjalnych wnioskodawców,
  - niski poziom doradztwa prowadzony przez lokalne grupy działania, brak lub przesuwanie w czasie ogłaszanych przez LGD naborów, nieterminowe wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, opóźnienia w realizacji projektów grantowych, w ramach których lokalne grupy działania przejęły część kompetencji instytucji wdrażającej (spowodowane m.in. brakiem przygotowania merytorycznego przez pracowników grup):
Powyższe czynniki przyczyniły się do tego, iż trzy LGD z Województwa Łódzkiego będą miały obniżoną wysokość środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR, w sumie na kwotę 1 720 000,00 zł. Są to: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mroga” (700 000,00 zł), Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Polcentrum” (570 000,00 zł), Lokalna Grupa Działania „Ziemia Łęczycka” (450 000,00 zł).
Zgodnie z zapisami umowy ramowej (§ 8 ust. 1), jeżeli do 31 grudnia 2018 r. LGD nie osiągną co najmniej: 40% poziomu każdego ze wskaźników produktu oraz 60% średniego poziomu realizacji wszystkich wskaźników produktu oraz nie wykorzystają co najmniej 60% środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w latach 2016-2018, a dodatkowo nie wykorzystają co najmniej 20% środków finansowych przeznaczonych na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w ramach LSR, kwota środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR ulega obniżeniu o 10 %,
  - łączenie funkcji w organach władzy publicznej i w organach decyzyjnych lokalnych grup działania (wójt, burmistrz lub inny członek władzy publicznej nie powinien być jednocześnie: prezesem, członkiem zarządu lub rady decyzyjnej w LGD):
Biorąc pod uwagę fakt, iż działania LGD są współfinansowane ze środków pochodzących z budżetów jednostek samorządowych pełnienie funkcji publicznych w połączeniu z funkcjami w LGD może rodzić podejrzenie wystąpienia incydentów o charakterze korupcyjnym.
3. Wpływ na poziom kontraktacji środków w poddziałaniu Wdrażanie projektów współpracy miały następujące przyczyny:
- konieczność realizacji zadań związanych z wdrażaniem lokalnych strategii rozwoju w pierwszej kolejności:
Lokalne grupy działania w pierwszej kolejności rozliczane są z realizacji strategii na podstawie wskaźników dotyczących poddziałania Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju. Ponadto realizacja projektu współpracy nie jest wymogiem stawianym LGD a jedynie ich przywilejem. LGD nie ma obowiązku realizowania projektu współpracy a środki na ten cel są środkami dodatkowymi, pozostającymi poza budżetami LGD,
  - trudność w znalezieniu odpowiedniego partnera do realizacji projektu współpracy.

3. Program Operacyjny „Rybacko i Morze” na lata 2014–2020

1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI MORSKIEJ I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ z dnia 19 października 2016 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez samorząd województwa zadań instytucji zarządzającej Programem Operacyjnym „Rybacko i Morze” oraz warunków finansowania samorządu województwa w związku z wykonywaniem tych zadań (Dz. U. z 2016 r. poz. 1768).
3. Strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Z Ikrą”.
4. Umowa o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność nr 00003-UM05-6933-UM0530014/15 zawarta w dniu 18 maja 2016 r. w Łodzi.

2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Wdrażanie Priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej PO Rybacko i Morze 2014-2020 w związku z realizacją Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Z Ikrą”.

3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

Wdrażanie Priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej zawartego w PO „Rybacko i Morze” w Województwie Łódzkim

W dniu 18 maja 2016r. Samorząd Województwa Łódzkiego podpisał z Rybacką Lokalną Grupą Działania „Z Ikrą” umowę ramową o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność na kwotę 12 000 000 zł. Dodatkowo RLGD „Z Ikrą” uzyskała wsparcie przygotowawcze w wysokości 20 000,00 zł, na koszty związane z przygotowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju dla RLGD „Z Ikrą”.

Na terenie Województwa Łódzkiego w obecnym okresie programowania tj.2014-2020 funkcjonuje jedna Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikrą”, która swoim zasięgiem obejmuje obszar 11-tu gmin Województwa Łódzkiego (są to gminy: Aleksandrów Łódzki, Dalików, Konstantynów Łódzki, Lutomiersk, Parzęczew, Pęczniew, Poddębice, Świnice Warckie, Uniejów, Wartkowice i Zgierz Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikrą” posiada zakontraktowane środki finansowe na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju w wysokości 12 mln zł, które są przeznaczone na realizację zadań:

- realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja oraz
- działania z zakresu współpracy.

Pomoc finansowa na realizację lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność przyznawana jest m.in. na:

- podnoszenie wartości produktów akwakultury, na działalność związaną z produkcją, przetwarzaniem i obrotem produktami sektora akwakultury,
- na różnicowanie działalności, dywersyfikację zatrudnienia osób wykonujących prace związane z sektorem akwakultury, rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich,
- ochronę obszarów będących formami ochrony przyrody przez regulowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, tworzenie i rozwijanie instalacji odnawialnych źródeł energii tworzenie, rozwój oraz wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej przeznaczonej na użytek publiczny oraz promowanie, upowszechnianie dziedzictwa kulturowego akwakultur

Stan Realizacji PO: "Rybnactwo i Morze" na lata 2014–2020

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. u alokacja na realizację PO „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020 dla Województwa Łódzkiego wynosi **12 000 000,00 zł**. Jest to kwota jaka została zakontraktowana w umowie ramowej zawartej z Rybnacką Lokalną Grupą Działania „Z Ikrą” na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Stan realizacji PO „Rybnactwo i Morze” w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.:

Realizacja PO "Rybnactwo i Morze" na lata 2014-2020	Rodzaj działania	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Kwota złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Kwota zawartych umów o dofinansowanie	Liczba złożonych wniosków o płatność	Kwota złożonych wniosków o płatność	Liczba wydatków poświadczonych do KE	Kwota wydatków poświadczonych do KE
Od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.	Działania z zakresu współpracy	3	215 811,06 zł	3	215 810,00 zł	2	91 985,99 zł	1	16 365,99 zł
	Koszty bieżące i aktywizacja	1	296 163,67 zł	1	300 197,38 zł	2	212 755,31 zł	3	255 777,74 zł
	Realizacja lokalnych strategii rozwoju	35	4 474 311,00 zł	57	9 367 840,00 zł	30	4 093 458,13 zł	19	2 413 479,57 zł
	Suma	39	4 986 285,73 zł co stanowi 41,55 % alokacji	61	9 883 847,38 zł co stanowi 82,36 % alokacji	34	4 398 199,43 zł co stanowi 36,65 % alokacji	23	2 685 623,30 zł co stanowi 22,38 % alokacji

Działania z zakresu współpracy

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana przez RLGD „Z Ikrą” zakłada wykorzystanie na realizację danego działania kwoty dofinansowania w wysokości: **216 000,00 zł**.

**Stan realizacji działań z zakresu współpracy
w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.:**

Realizacja działań z zakresu współpracy.	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Kwota złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Kwota zawartych umów o dofinansowanie	Liczba złożonych wniosków o płatność	Kwota złożonych wniosków o płatność	Liczba wydatków poświadczonych do KE	Kwota wydatków poświadczonych do KE
Od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	3	215 811,06 zł	3	215 810,00 zł	2	91 985,99 zł (co stanowi 42,58 % środków)	1	16 365,99 zł (co stanowi 7,57 % środków)

Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja

Na działania w ramach realizacji lokalnych strategii rozwoju RLGD „Z Ikrą” zaplanowała w swoim budżecie kwotę w wysokości **9 984 000,00 zł**. Projekty realizowane przez beneficjentów w ramach działania *Realizacja lokalnych strategii rozwoju* stanowią wiodące zadania związane z realizacją priorytetu 4 „Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich” w ramach PO „Rybacko i Morze” Głównymi wskaźnikami realizowanych projektów, jest tworzenie i rozwój przedsiębiorstw na obszarze objętym LSR oraz utrzymywanie i tworzenie nowych miejsc pracy.

Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikrą” w ramach działań z zakresu realizacji lokalnych strategii rozwoju **do końca 2018 r.** przeprowadziła łącznie 11 naborów wniosków o dofinansowanie (4 nabory zostały przeprowadzone w 2017 r. a **7 naborów w 2018 r.**), w wyniku których wyłonionych zostało 67 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę **10 717 293,00 zł**.

**Stan realizacji poszczególnych działań w ramach realizacji lokalnych strategii rozwoju za okres
od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.**

Realizacja lokalnych strategii rozwoju Od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.	Rodzaj działania	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Kwota złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Kwota zawartych umów o dofinansowanie	Liczba złożonych wniosków o płatność	Kwota złożonych wniosków o płatność	Liczba wydatków poświadczonych do KE	Kwota wydatków poświadczonych do KE
	Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury	8	1 216 901,00 zł (12% alokacji)	15	2 507 392,00 zł (25% alokacji)	6	1 105 241,39 zł (11% alokacji)	5	864 233,39 zł (8% alokacji)
Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenie	11	1 019 172,00 zł (10% alokacji)	14	2 417 747,00 zł (24% alokacji)	8	832 592,70 zł (8% alokacji)	6	583 120,18 zł (5% alokacji)	

miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury								
Wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu	1	140 000,00 zł (1% alokacji)	1	140 000,00 zł (1% alokacji)	0	0,00 zł	0	0,00 zł
Propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego	15	2 098 238,00 zł (21% alokacji)	27	4 302 701,00 zł (43% alokacji)	16	2 155 624,04 zł (21% alokacji)	8	966 126,00 zł (9% alokacji)
Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł	0	0,00 zł
Razem:	35	4 474 311,00 zł (44% alokacji)	57	9 367 840,00 zł (93% alokacji)	30	4 093 458,13 zł (40% alokacji)	19	2 413 479,57 zł (22% alokacji)

Realizacja działań dotyczących kosztów bieżących i aktywizacji:

Na realizację zadań z zakresu kosztów bieżących i aktywizacji RLGD „Z Ikrą” przewidziała w swoim budżecie kwotę w wysokości **1 800 000,00 zł**. Projekty realizowane w ramach danego działania służą wsparciu sprawnej i efektywnej pracy i funkcjonowania biura LGD. Pomoc ta polega na wsparciu kosztów operacyjnych, zatrudnienia, szkoleń, związanych z komunikacją zewnętrzną, kosztów finansowych, związanych z monitorowaniem i ewaluacją Lokalnej Strategii Rozwoju, a także kosztów animowania tejże strategii.

Stan realizacji poszczególnych działań z zakresu kosztów bieżących i aktywizacji.

Realizacja działań z zakresu kosztów bieżących i aktywizacji	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Kwota złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Kwota zawartych umów o dofinansowanie	Liczba złożonych wniosków o płatność	Kwota złożonych wniosków o płatność	Liczba wydatków poświadczonych do KE	Kwota wydatków poświadczonych do KE
Od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.	1	296 163,67 zł (16% alokacji)	1	300 197,38 zł (16% alokacji)	2	212 755,31 zł (11% alokacji)	3	255 777,74 zł (14% alokacji)

4. Działania niezrealizowane

Nie rozliczono dofinansowania na zakup łodzi motorowej zakupionej w ramach konkursu przeprowadzonego przez RLGD „Z Ikrą” o wartości 300 000,00 zł.

5. Wnioski

1. Brak zachowania zasad konkurencyjności i w przeprowadzanych konkursach naboru wniosków o dofinansowanie przez lokalną grupę działania.
2. Ogłaszane nabory w wielu przypadkach kończyły się przyjęciem takiej liczby wniosków, która mieściła się w limicie posiadanych środków; brak wniosków poza limitem;
3. Brak w jednakowym stopniu informowania potencjalnych wnioskodawców oraz udzielania doradztwa wszystkim zainteresowanym składaniem wniosków w ramach PO RYBY 2014-2020.
4. Brak dostatecznego informowania przez rybacką lokalną grupę działania potencjalnych wnioskodawców na całym obszarze gmin członkowskich RLGD o planowanych naborach wniosków o dofinansowanie.
5. Przesuwanie w czasie ogłaszanych przez LGD naborów,
6. Częste aneksowanie umów przez beneficjentów prowadzi do wydłużenia terminu realizacji projektów co może prowadzić do braku osiągnięcia rozliczenia założonych prognoz finansowych na dany rok.

4. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Z upoważnienia Zarządu Województwa Łódzkiego oraz Ministerstwa Rozwoju WUP w Łodzi wykonywał zadania związane z wypełnianiem funkcji Instytucji Pośredniczącej dla I Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020.

Na podstawie podpisanego Porozumienia w sprawie dofinansowania Działań w ramach Osi I określono szczegółowe zadania dla WUP. W 2018 r. zrealizowano zaplanowane zadania w ramach Poddziałania 1.1.1 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, tj. przeprowadzono nabór na projekty pozakonkursowe dla wszystkich Powiatowych Urzędów Pracy naszego województwa. Oceniono 22 wnioski złożone w trybie pozakonkursowym a także podpisano 57 umów na łączną kwotę 124 585 181 zł. Monitorowano realizację projektów poprzez weryfikację rachunkową i merytoryczną wniosków beneficjentów o płatność. W 2018 r. zatwierdzono w ramach PO WER 284 wnioski na kwotę 72 467 907 zł. W oparciu o podpisane umowy/aneksy/wnioski o płatność w 2018 r. wypłacono beneficjentom PO WER wybranym w trybie konkursowym łącznie 15 089 621 zł środków z dotacji celowej i środków europejskich.

W 2018 r. wydatkowano na realizację projektów 91,18% środków w stosunku do planów oraz przyznanych upoważnień do wypłat.

W 2018 r. prowadzono wiele działań promocyjno-informacyjnych związanych z pełnieniem przez WUP w Łodzi roli Instytucji Pośredniczącej dla dwóch Programów finansowanych ze środków UE. Organizowano spotkania/warsztaty/szkolenia dla beneficjentów w związku z ogłoszonymi przez WUP w Łodzi naborami wniosków, organizowano stoiska informacyjno-promocyjne m.in. podczas III Regionalnych Targów Pracy i Rozwoju Osobistego, Seminarium – Fundusze Europejskie dla Łódzkiego, Mixera Regionalnego 2018, uczestniczono w Dniach Otwartych Funduszy Europejskich, publikowano liczne artykuły, audycje radiowe oraz folder informacyjny „Wytwórnia Unijnych Pomysłów”. Działa Punkt Informacyjny EFS oraz strony internetowe: www.power.wup.lodz.pl oraz www.rpo.wup.lodz.pl.

Rozdział IV

Strategie, programy i polityki w podziale na zadania realizowane przez samorząd Województwa Łódzkiego

1. Transport zbiorowy i drogi publiczne

1.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.
3. Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Łódzkiego na lata 2018–2024.
4. Program rewitalizacji dróg wojewódzkich w latach 2018–2021.
5. Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego.
6. Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

1.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Budowa i modernizacja linii kolejowych, stacji i przystanków kolejowych

Przygotowanie przez Województwo Łódzkie we współpracy z PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. dokumentacji przedprojektowych umożliwiających Spółce PKP PLK S.A. przygotowanie i złożenie Wniosków o Dofinansowanie kolejowych projektów infrastrukturalnych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020, które zostały wyszczególnione w Regionalnym Planie Transportowym oraz ogłoszenie postępowań przetargowych na wyłonienie Wykonawców Robót w formule „zaprojektuj i wybuduj”.

2. Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej – zakup nowoczesnego taboru kolejowego

Zakup nowoczesnego taboru kolejowego realizowany jest poprzez Spółkę „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” Sp. z o.o., w której Województwo Łódzkie posiada 100% udziałów.

W 2018 r. Spółka:

- realizowała Projekt „Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Etap II” współfinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa III Transport, Działanie III.4 Transport kolejowy.
Całkowita wartość Projektu wynosi netto: 263 149 900 zł, dofinansowanie 182 010 500 zł.
Zakres rzeczowy Projektu: zakup 14 elektrycznych zespołów trakcyjnych wraz ze świadczeniem usług ich utrzymania;
Realizacja Projektu: terminy dostaw: październik 2018 r. – 4 sztuki; w 2019 r.– 10 sztuk.
- przystąpiła do realizacji Projektu „Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Etap III” współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa III Transport, Działanie III.4 Transport kolejowy. W dniu 20 grudnia 2018 r. Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą nr 1715/18 wybrał ww. projekt do współfinansowania.
Całkowita wartość Projektu wynosi netto: 55 830 000,00 zł, dofinansowanie 47 455 500,00 zł.
Zakres rzeczowy Projektu: rozbudowa 10 sztuk aktualnie eksploatowanych elektrycznych zespołów trakcyjnych typu L – 4268 serii Flirt 3 (pozyskanych w ramach projektu pn.: „Budowa Systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej”) o jeden fabrycznie nowy środkowy człon nienapędny oraz świadczenie usług ich utrzymania.

3. Propagowanie środków transportu przyjaznych środowisku (kolej, tramwaj, rower).

W 2018 r. Województwo Łódzkie jako Lider Projektu wraz z 10 Partnerami Projektu (Koluszki, Kutno, Łódź, Łask, Łowicz, Pabianice, Sieradz, Skierniewice, Zduńska Wola i Zgierz), realizowało współfinansowany ze środków RPO WŁ na lata 2014-2020 Projekt pn.: „Integracja różnych systemów transportu zbiorowego poprzez rozbudowę węzłów przesiadkowych w województwie łódzkim – Rowerowe Łódzkie”.

W 2018 r. planowano realizację zakresu rzeczowego Projektu tj.:

- 15 szt. parkingów rowerowych wraz ze stacjami napraw rowerów,
- 125 szt. stacji rowerowych,
- 1 002 szt. rowerów.

Umowę na dostawę i uruchomienie systemu wypożyczalni oraz parkingów rowerowych z Wykonawcą podpisano dopiero w dniu 24 lipca 2018 r. z terminem realizacji do 6 listopada 2018 r. Uruchomienie systemu wypożyczalni nastąpiło z opóźnieniem.

4. Rozwój, modernizacja i rewitalizacja sieci dróg wojewódzkich.

Realizacja zadań inwestycyjnych, zmierzających do rozwoju i modernizacji sieci dróg wojewódzkich oraz utrzymanie ich w stanie nie pogorszonym, poprzez realizację prac z zakresu bieżącego utrzymania, zgodnie z Planem rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Łódzkiego na lata 2015-2023 oraz Programem rewitalizacji dróg wojewódzkich w latach 2018- 2021.

Realizacja zadań polegających na rewitalizacji dróg wojewódzkich, w ramach których prowadzone są remonty mające na celu poprawę jakości infrastruktury drogowej i jej dostępności, stanowiących uzupełnienie planowanych działań inwestycyjnych w zakresie odcinków dróg wojewódzkich nieprzewidzianych do rozbudowy.

1.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Budowa i modernizacja linii kolejowych, stacji i przystanków kolejowych

Działania związane z budową i modernizacją linii kolejowych, stacji i przystanków, obejmowały zlecenie i sfinansowanie przez Województwo Łódzkie dokumentacji przedprojektowych umożliwiających PKP PLK S.A. ubieganie się o środki UE w ramach RPO WŁ na lata 2014–2020 (Studia Wykonalności, dokumentacje środowiskowe) oraz ogłoszenie postępowania przetargowego na realizację robót dla poniższych Projektów, które zostały wyszczególnione w Regionalnym Planie Transportowym :

- budowa zintegrowanych węzłów multimodalnych wraz z budową i przebudową przystanków kolejowych na terenie Województwa Łódzkiego. Projekt został podzielony na dwa odrębne Projekty:
  - ✓ budowa zintegrowanych węzłów multimodalnych wraz z budową i przebudową przystanków kolejowych na terenie Województwa Łódzkiego – z mijanką w rejonie przystanku Łódź Marysin obejmuje budowę 4 (czterech) nowych osobowych przystanków kolejowych: Łódź Warszawska, Łódź Retkinia, Łódź Radogoszcz–Wschód, Łódź–Zarzew (wyłączony z zakresu) rozbudowę trzech istniejących osobowych przystanków kolejowych: Łódź – Stoki, Łódź Marysin i Łódź Arturówek, oraz budowę mijanki na linii kolejowej nr 16 w rejonie przystanku Łódź Marysin. Całkowite koszty poniesione na opracowanie dokumentacji: 971 121,90 zł w tym dofinansowanie ze środków PT RPO WŁ na lata 2014–2020: 821 271,61 zł. W 2018 r. nie poniesiono kosztów,
  - ✓ budowa zintegrowanych węzłów multimodalnych wraz z budową i przebudową przystanków kolejowych na terenie Województwa Łódzkiego Pierwotnie określony zakres dokumentacji dla Projektu uwzględniał przebudowę stacji kolejowych: Łowicz Przedmieście, Domaniewice, Głowno, Stryków, budowę nowego osobowego przystanku kolejowego Pabianice Północ oraz przebudowę budynku dworcowego w Zduńskiej Woli. Ostatecznie w wariantcie realizacyjnym Projektu, zgodnie z rekomendacjami Wykonawcy dokumentacji, nie znalazły się stacja Łowicz

Przedmieście i Domaniewice. Całkowite koszty poniesione na opracowanie dokumentacji: 749 070,00 zł w tym dofinansowanie ze środków PT RPO WŁ na lata 2014–2020: 632 459,50 zł. Koszty poniesione w 2018 r.: 600 256,00 zł.,

- dokończenie budowy wiaduktu wschodniego na stacji Łódź Kaliska. Całkowite koszty poniesione na opracowanie dokumentacji: 548 476,68 zł w tym dofinansowanie ze środków PT RPO WŁ na lata 2014–2020: 462 805,17 zł. Koszty poniesione w 2018 r. : 329 486,00 zł.,
  - rewitalizacja i modernizacja linii kolejowych na terenie Województwa Łódzkiego m.in. Linia kolejowa nr 25 na odcinku Łódź – Opoczno – Etap I. Całkowite koszty poniesione na opracowanie dokumentacji: 1 420 650,00 zł w tym dofinansowanie ze środków PT RPO WŁ na lata 2014–2020: 1 155 277,50 zł. Koszty poniesione w 2018 r.: 1 148 820,00 zł.
2. Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej – zakup nowoczesnego taboru kolejowego

Działania Województwa Łódzkiego związane z Budową Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej związane były z zawarciem w dniu 14 września 2018 r. Aneksu do obowiązującej Umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym. Wartość Umowy po ww. Aneksie w latach 2016-2028 to kwota **750,5 mln zł**. Zawarcie niniejszego Aneksu warunkowało realizację przez Spółkę „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” Sp. z o.o. Projektu „Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Etap III”.

3. Propagowanie środków transportu przyjaznych środowisku (kolej, tramwaj, rower)

Działania podjęte w ramach rozwoju proekologicznego transportu pasażerskiego, poprzez propagowanie środków transportu przyjaznych środowisku (kolej, tramwaj, rower), to przeprowadzenie nw. postępowań przetargowych oraz zawarcie umów z Wykonawcami na:

- dostawę i uruchomienie systemu wypożyczalni oraz parkingów rowerowych, z firmą NB Serwis sp. z o. o. w dniu 24.07.2018 r. nr 14/2018/IFIV na łączną kwotę 23.860.770,00 zł brutto, (netto 19 399 000,00) w tym: 3 750 270,00 zł brutto, (netto 3 049 000,00 zł), (dofinansowana z RPO WŁ na lata 2014-2020 w kwocie 2 519 087,24 zł) oraz 20 110 500,00 zł brutto (netto 16 350 000,00 zł) na utrzymanie systemu przez okres 6 lat do 2024 r. (eksploatacja systemu wypożyczalni poza projektem RPO WŁ realizowane w ramach jednej umowy ze środków własnych JST Partnerów Projektu);
- usługa zarządzania projektem z firmą Bochiński Consulting – Daniel Bochiński w dniu 07.09.2018 r. nr 18/2018/IFIV na kwotę 430 500,00 zł brutto, (netto 350 000,00 zł), (dofinansowana z RPO WŁ na lata 2014-2020 w kwocie 135 166,00 zł);
- usługa promocji projektu z firmą WXMEDIA sp. z o. o. w dniu 11.09.2018 r. nr 17/2018/IFIV na kwotę 13 265,55 zł brutto (netto 10 214,47 zł) – w całości koszty niekwalifikowalne.

4. Działania związane z rozwojem, modernizacją i rewitalizacją sieci dróg wojewódzkich

W 2018 r. zakończono następujące zadania inwestycyjne dotyczące rozwoju i modernizacji sieci dróg wojewódzkich oraz utrzymania ich w stanie niepogorszonym:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 483 na odcinku Nowa Brzeźnica – Ważne Młyny (3.908.217,83 zł),
- budowa chodników i zjazdów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 708, na odcinku od km 29+400 do km 30+700 (1.649.57,44 zł),
- zaprojektowanie i wykonanie przejścia dla pieszych wraz z budową sygnalizacji świetlnej i remontami chodników na dojazdach do przejścia, w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 450 w km 60+231 w m. Wieruszów (110.763,54 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 742 na odcinku od km 6+700 do km 6+800 (539.015,05 zł),
- budowa zjazdu indywidualnego na działkę nr 499 oraz przebudowa zjazdu indywidualnego na działkę Nr 500 z drogi wojewódzkiej Nr 713 w miejscowości Kamień (23.114,68 zł),

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku przejścia przez Inowłódz (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (9.692.635,91 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 710 – budowa mostu przez rzekę Warta w m. Warta (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (32.236.931,02 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 715 – ul. Brzezińska w Koluszkach (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (11.260.119,40 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku przejścia przez Uniejów – I Etap (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (2.663.846,83 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 484 Bełchatów – Kamieńsk Odcinek Bełchatów – Łękawa (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (28.667.265,91 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 484 Bełchatów – Kamieńsk Odcinek Łękawa – Kamieńsk (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (37.348.259,28 zł).

W 2018 r. kontynuowano oraz rozpoczęto realizację następujących inwestycji:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 716 na odcinku Stefanów – Rokiciny (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (1.260.017,76 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 713 na odcinku Kurowice – Ujazd (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (1.642.988,36 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 703 na odcinku Chruślin – Brzozów (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (19.077.821,77 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 485 Pabianice Płd. na S–8 – Bełchatów Odcinek węzeł Pabianice Płd. na S–8 – Dłutów (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (2.356.919,52 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 485 na odcinku przejścia przez Pabianice (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (2.928.994,20 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 479 – ul. Uniejowska w Sieradzu (8.204.350,78 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 785 na odcinku Młynek – Żytno (4.832.936,31 zł),
- budowa obwodnicy miejscowości Kurzeszyn w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 707 (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (3.007.431,05 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Opoczno – Żarnów – budowa obwodnicy m. Wąglany (projekt zgłoszony w 2019 r. do objęcia dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (319.742,41 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 702 na odcinku Piątek – Zgierz – I Etap (projekt zgłoszony w 2019 r. do objęcia dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020) (15.426,23 zł).

W 2018 r. wykonano remonty nawierzchni następujących odcinków dróg wojewódzkich:

- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 742 od km 11 + 370 do km 11 + 970 Bilaska Wola – Stobnica – 600 m,
- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 784 od km 19 + 170 do km 20 + 360 w m. Michałopol – 1190 m,
- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 785 od km 10 + 200 do km 10 + 600 w m. Silnica – 400 m,
- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 583 Janów – Dobrzelin od km 1 + 220 do km 2 + 520 – 1,300 km,
- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 715 Budziszewice – Zaosie od km 21 + 830 do km 23 + 820 – 1,990 km,
- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 746 Żarnów ul. Konecka od km 0 + 075 do km 0 + 726 – 651 m,
- remont nawierzchni bitumicznej na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 469 Uniejów – Stary Gostków – Wróblew m. Kolonia – Kłódno od km 12 + 085 do km 12 + 800 – 0,715 km,
- remont nawierzchni bitumicznej na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 473 Balin – Szadek m. Krępa – Porczyny Las od km 38 + 369 do km 39 + 502 – 1133 m,
- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 480 – ul. P.O.W. w Sieradzu od km 320 + 940 do km 321 + 766 – 826 m,
- remont nawierzchni na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 480 ul. Krakowskie Przedmieście w Sieradzu od km 3 + 256 do km 3 + 636 – 380 m,
- remont ze wzmocnieniem nawierzchni drogi wojewódzkiej Nr 484 na odcinku od DK–1 do m. Kamieńsk od km 43 + 900 do km 44 + 520 – 620 m.

W 2018 r. Województwo Łódzkie zawarło 13 umów z Gminami i Powiatami w sprawie udzielenia pomocy finansowej i rzeczowej, jedną umowę partnerską oraz cztery Listy Intencyjne, w tym 4 umowy zostały zrealizowane.

Zawarte umowy i listy intencyjne wywołujące skutki finansowe dla budżetu Województwa Łódzkiego:

- umowy zawarte z Gminami: Złoczew, Brzeźnio, Parzęczew, Burzenin, Przedbórz, Rzeczyca w sprawie udzielenia dla Województwa Łódzkiego pomocy rzeczowej w formie opracowania dokumentacji projektowej,
- umowa Partnerska z Miastem Łódź w sprawie przygotowania i realizacji projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 dla projektu pn.: „Budowa drogi wojewódzkiej Nr 714 wraz z dojazdem do węzła na autostradzie A-1”. Umowa ustanawia partnerstwo w celu zrealizowania nw. zadań:
  - Zadanie 1 - Budowa dojazdu do węzła na autostradzie A-1 – budowa III etapu Trasy Górna,
  - Zadanie 2 - Budowa drogi wojewódzkiej nr 714 w śladzie drogi powiatowej nr 1164E na terenie gminy Brójce,
- porozumienia w sprawie powierzenia zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi i przekazania dotacji celowej z:
  - Miastem i Gminą Działoszyn – budowa kanalizacji deszczowej wraz z odwodnieniem i przebudową nawierzchni drogi oraz przebudową chodnika po obu stronach ul. Kościelnej, od ul. Szewskiej do pl. Wolności w Działoszynie, na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 486 o dł. 255 m - wartość zadania 1 000 000 zł,
  - Miastem Bełchatów – opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla rozbudowy drogi wojewódzkiej – ul. Piłsudskiego w Bełchatowie na odcinku od ul. Pogodnej do granic miasta - wartość zadania 300 000 zł.
- listy intencyjne z Gminami: Złoczew, Bełchatów, Piątek i Sokolniki.

5. Działania związane z realizacją Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Plan Transportowy przedstawia planowaną do objęcia przewozami sieć komunikacyjną w trzech wariantach: podstawowym i dwoma uzupełniającymi. Zgodnie z zapisami Planu Województwo Łódzkie realizuje wariant podstawowy, w którym założono prowadzenie połączeń stolic powiatów, do których dociera spójna w ujęciu wojewódzkim sieć kolejowa z głównym ośrodkiem Województwa Łódzkiego oraz realizację wybranych połączeń bezpośrednich pomiędzy innymi powiatami.

W ramach wariantu uzupełniającego I realizowane są połączenia o charakterze użyteczności publicznej na wybranych odcinkach sieci kolejowej dochodzących do granic województwa. Przewozy kolejowe na tych odcinkach uruchamiane są na podstawie zawartych porozumień lub uzgodnień z województwami sąsiadującymi.

a) Przewozy kolejowe realizowane były w oparciu o zawarte umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym z operatorami kolejowymi:

„Przewozy Regionalne” Sp. z o.o.

- umowa nr 2/2017/IFIV z dnia 27 lipca 2017 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2019 r., kwota w 2018 r. 52,1 mln zł.

- umowa roczna nr 7/2017/IFIV z dnia 29.12.2017 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. zawarta na podstawie umowy ramowej nr 19/2014/IFIV z dnia 28 listopada 2014 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie od 1.01.2015 r. do 12.12.2020 r. - kwota w 2018 r. 5,2 mln zł.

„Łódzka Kolej Aglomeracyjna” Sp. z o.o.

- umowa o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2028 r. z dnia 31 grudnia 2015 r. nr 21/2015/IFIV, kwota w 2018 r. 40,3 mln zł.

b) W ramach wariantu II uzupełniającego przeprowadzane były analizy i badania dotyczące ewentualnego rozszerzenia wariantu podstawowego oraz uzupełniającego I o dodatkowe przewozy drogowe. Przeprowadzona została, wynikająca z punktu 3.3.2 planu transportowego „Analiza możliwości uruchomienia drogowo – kolejowego wojewódzkiego połączenia o charakterze użyteczności publicznej na linii Rawa Mazowiecka – Brzeziny – Koluszki – Łódź”. Wykonawcą wyłonionym w trybie zapytania ofertowego była firma Marcin Gromadzki Public Transport Consulting, na łączną kwotę 34.440,00 zł.

1.4. Działania niezrealizowane

Zadania inwestycyjne w zakresie rozwoju, modernizacji i rewitalizacji sieci dróg wojewódzkich

W 2018 r. nie zrealizowano następujących zadań inwestycyjnych:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 703 na odcinku Chruślin – Brzozów (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020),
- budowa obwodnicy miejscowości Kurzeszyn w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 707 (projekt objęty dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020).
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 710 na odcinku Konstantynów Łódzki – Lutomiersk,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 716 na odcinku od km ok. 30+750 do km ok. 31+700,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku Przatów – Łask,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 728,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 483 na odcinku Bogumiłowice – Strzelce Wielkie,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 481 na odcinku przejścia przez Pruszków.

- budowa drogi wojewódzkiej Nr 714 w śladzie drogi powiatowej Nr 1164E na terenie gminy Brójce,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 485 węzeł Pabianice Płd. na S-8 – Bełchatów na odcinku Dłutów – Bełchatów,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku Ruda-Krzeczów,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 715 - budowa wiaduktu nad torami PKP w Koluszkach,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 713 na odcinku przejścia przez Tomaszów Mazowiecki – II Etap,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 703 na odcinku Porczyny – Praga,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Opoczno – Żarnów.

W 2018 r. nie zrealizowano żadnego zadania związanego z remontami chodników, ujętych w Programie Rewitalizacji Dróg Wojewódzkich w latach 2018–2021.

2. Przedsiębiorczość

2.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030 została przyjęta Uchwałą nr XXXV/680/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 kwietnia 2013 r.

2.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

Wspieranie rozwoju innowacyjności, wzmocnienie konkurencyjności Województwa Łódzkiego poprzez realizację projektów:

1. Promocja gospodarcza Województwa Łódzkiego poprzez organizację i udział w „Europejskim Forum Gospodarczym oraz w Międzynarodowym Kongresie Biogospodarki”.
2. Promocja gospodarcza Województwa Łódzkiego poprzez organizację i udział w Europejskim Forum Gospodarczym, Międzynarodowym Kongresie Biogospodarki, Lodzkie Innovation Days, szkoleniach oraz stworzenie systemu komunikacji i doradztwa dla przedsiębiorców (projekt finansowany z RPO WŁ).
3. Lodzkie4Business.
4. Improve the RIS3 effectiveness through the management of the entrepreneurial discovery process „Beyond EDP.
5. Wdrażanie innych działań umożliwiających realizację celów RSI LORIS2030.
6. Działania podejmowane na rzecz wspierania rozwoju Bioregionu Łódzkiego.

2.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów:

1. Realizacja Projektu pn.: Promocja gospodarcza Województwa Łódzkiego poprzez organizację i udział w „Europejskim Forum Gospodarczym oraz w Międzynarodowym Kongresie Biogospodarki”

Istotą projektu jest zwiększenie poziomu handlu zagranicznego regionalnych przedsiębiorstw zaliczanych do grupy MŚP poprzez organizację przedsięwzięć ukierunkowanych na zwiększenie rangi gospodarczej regionu. (Jego realizacja przewidywana jest na lata 2018–2019).

Celami projektu są:

- zwiększenie poziomu handlu zagranicznego MŚP: pozyskanie nowych rynków zbytu, nawiązanie kontaktów i współpracy z partnerami zagranicznymi,
- promocja atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej Województwa Łódzkiego ze szczególnym uwzględnieniem specjalizacji regionalnych,
- rozwój współpracy na linii biznes–nauka–samorząd,
- promowanie Województwa Łódzkiego jako regionu innowacji (technologicznych, organizacyjnych, marketingowych, produktowych i procesowych).

Cele te zostaną osiągnięte dzięki realizacji następujących zadań:

- Organizacja XI edycji Europejskiego Forum Gospodarczego – Łódzkie 2018

Europejskie Forum Gospodarcze to cykliczne wydarzenie promocyjno–gospodarcze Województwa Łódzkiego, koncentrujące przedsiębiorców działających na rodzimym rynku. W czasie dwóch dni spotkań, warsztatów i prelekcji budowana jest platforma dialogu i integracji dla regionalnych i europejskich środowisk gospodarczych, samorządowych oraz sfery badawczo–naukowej sprzyjająca nawiązywaniu nowych oraz umacnianiu już istniejących relacji biznesowych. W 2018 r. Europejskie Forum Gospodarcze odbyło się w dniach 15–16 października 2018 r. Program tego wydarzenia składał się z ponad 30 paneli dyskusyjnych oraz 2 sesji plenarnych z udziałem ponad 100 prelegentów.

W forum wzięło udział ponad 3 000 uczestników.

Ukoronowaniem pierwszego dnia XI Europejskiego Forum Gospodarczego (15 października 2018 r.) była wieczorna gala, w czasie której statuetkami Nagrody Gospodarczej Województwa Łódzkiego „Mocni

w Biznesie 2018” nagrodzone zostały podmioty, które konsekwentnie budują pozytywny wizerunek Województwa Łódzkiego oraz w sposób spektakularny przyczyniają się do rozwoju gospodarczego regionu łódzkiego.

Nagrody przyznano w siedmiu kategoriach: Nagroda Publiczności. Łódzkie odZYSKUJE – recyklingowy produkt roku, Start-up, Dynamika eksportu, Unijny projekt z potencjałem, Aktywny przedsiębiorca, Odpowiedzialny Przedsiębiorca. Przyznana została również Nagroda Specjalna Marszałka Województwa Łódzkiego.

Laureatami zostali:

- kategoria – Dynamika eksportu: Liki Mobile Solutions,
- kategoria – Start-up : Smart soft solutions,
- kategoria – Unijny projekt z potencjałem: PPHU TRANS-TEX s.c. (za projekt „Uruchomienie produkcji dzianin materacowych, pokrowców i materaców z dodatkiem przędzy miedzianej w oparciu o własną technologię”),
- kategoria – Aktywny przedsiębiorca: Firma geodezyjna Geoplan,
- kategoria – Odpowiedzialny Przedsiębiorca: Haering Polska Sp. z o.o.,
- kategoria – Łódzkie odzyskuje–recyklingowy produkt roku (NAGRODA PUBLICZNOŚCI): STEIG Sp. z o.o.,
- Nagroda Specjalna Marszałka Województwa Łódzkiego – Indigo Nails Sp. z o.o.

- Organizacja VI edycji Międzynarodowego Kongresu Biogospodarki

Międzynarodowy Kongres Biogospodarki to inicjatywa cykliczna, której celem jest tworzenie korzystnej atmosfery wokół innowacyjnego, efektywnego i konkurencyjnego podejścia do wsparcia rozwoju biogospodarki. W wydarzeniu biorą udział przedstawiciele środowisk biznesowych, samorządowych, sfery badawczo–naukowej, organizacji oraz instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój biogospodarki, zarówno z Polski, jak i z Europy. VI edycja Międzynarodowego Kongresu Biogospodarki odbyła się w dniu 24 września 2018 r. W wydarzeniu udział wzięło blisko 700 osób, w tym kilkadziesiąt z zagranicy. Kongres współtworzyło blisko dwudziestu partnerów merytorycznych. Możliwości, szanse i problemy stojące przed bioregionami to tematy, które pojawiały się podczas każdego z 21 paneli dyskusyjnych. Podczas uroczystej gali rozstrzygnięta została druga edycja konkursu pn.: „Najlepsza Biogmina Województwa Łódzkiego”. W Kongresie wzięło udział blisko 800 osób.

- Szkolenia dla MŚP z Województwa Łódzkiego, chcących nabyć kompetencje w biznesie międzynarodowym

Zorganizowano 3 bezpłatne spotkania informacyjne z zakresu tematyki eksportowej dla przedsiębiorców MŚP z regionu łódzkiego z zakresu. Należą do nich:

- skuteczna strategia eksportowa przedsiębiorstwa (27.09.2018 r.) – 30 osób,
- warunki wejścia na wybrane rynki zagraniczne oraz prawidłowe zawieranie transakcji handlowych, różnice kulturowe (23.10.2018 r.) – 31 osób,
- źródła finansowania działalności eksportowej, z uwzględnieniem funduszy unijnych na lata 2014–2020 (27.11.2018 r.) – 31 osób.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 r. wyniosły 876 130,43 zł.

2. Realizacja projektu pn.: Promocja gospodarcza Województwa Łódzkiego poprzez organizację i udział w Europejskim Forum Gospodarczym, Międzynarodowym Kongresie Biogospodarki, Łódzkie Innovation Days, szkoleniach oraz stworzenie systemu komunikacji i doradztwa dla przedsiębiorców (projekt finansowany z RPO WŁ)

System komunikacji i doradztwa dla przedsiębiorstw, to unikalne w skali kraju rozwiązanie polegające na uruchomieniu 7 Centrów Innowacji Biznesowej (CIB), działających w różnych miastach Województwa Łódzkiego (Radomsko, Kutno, Sieradz, Łódź, Zduńska Wola (do 30 września 2018r.), Zgierz, Bełchatów) i zarządzanych przez zespół wyspecjalizowanych pracowników Departamentu

ds. Przedsiębiorczości Urzędu. Działania CIB-ów opierają się pracy doradców biznesu, wspierających bezpośrednio przedsiębiorstwa stosownie do ich indywidualnych potrzeb. Do głównych zadań CIB należą: wypracowanie kompleksowej oferty promocji gospodarczej, przygotowanie przedsiębiorstw do wejścia na rynki międzynarodowe, poszukiwanie dla nich projektów i partnerów zagranicznych w obszarach specjalizacji regionalnych Województwa Łódzkiego, a także szeroko rozumiane wdrażanie zapisów RSI LORIS 2030.

Zrealizowane zostały następujące działania:

- przeprowadzenie kampanii promocyjnej CIB m.in.:
  - reklamy AdWords (3024 odsłon podczas 491 200 wyświetleń),
  - bannery na portalach internetowych: www.dzienniklodzki.pl (90 013 wyświetleń), www.rp.pl (100 000 wyświetleń),
  - reklama w prasie regionalnej: opracowanie i publikacja 35 prasowych artykułów sponsorowanych, o powierzchni nie mniejszej niż 1/3 strony. Dodatkowo opracowanie 1 artykułu w tygodniku „7 Dni Tomaszów – Opoczno„ (opublikowany w dniu 14.09.2018 w ramach rekompensaty za prześwietlony artykuł z dnia 31.08.2018.),
  - stworzenie oraz prowadzenie profili CIB na Facebooku i LinkedIn,
  - stworzenie strony internetowej www.cib.lodzkie.pl Strona uzyskała 9452 odsłon podczas 4578 sesji zrealizowanych przez 2794 użytkowników,
  - opracowanie i ekspozycja 2 billboardów w centrum Łodzi. Ekspozycja reklamy na billboardach od 16.08.2018 przez 30 dni,
  - LEADY: przez cały okres trwania kampanii pozyskano kontakty od 66 przedsiębiorców zainteresowanych współpracą z CIB. Efekty spotkań to m.in.:
- indywidualne spotkania doradców z przedsiębiorcami z sektora MŚP (około 1000). Efekty spotkań to m.in.:
  - zgłoszenie 25 firm do udziału w targach/misjach (w szczególności: Anuga Międzynarodowe Targi Spożywcze, Międzynarodowe Targi SLOW FOOD w Stuttgarcie, Targi Batibouw w Brukseli, a także targi organizowane przez Lodzkie House oraz ŁPIH),
  - skojarzenie firm z uczelniami wyższymi i jednostkami B+R – nawiązanie współpracy: 2 przedsiębiorstw z Politechniką Łódzką (w tym na opracowanie koncepcji laboratorium, prowadzenia badań, itp.), 4 przedsiębiorstw z Uniwersytetem Medycznym (m.in. badania składu molekularnego żywności) 2 przedsiębiorstw z Instytutem Włókiennictwa (w zakresie badania obecnych i wytwarzania nowych produktów akustycznych, a także w zakresie możliwości wykonania prac badawczych z zakresu farbowania tkanin przemysłowych finansowanych z Bonu na innowacje PARP),
  - pozyskanie 55 przedsiębiorstw do Katalogu Produktów Eksportowych,
  - 16 złożonych wniosków o dofinansowanie (3 z RPO WŁ, 9 z PROW oraz 4 na Lokalne Grupy Działania w Województwie Łódzkim),
  - wpisanie 13 przedsiębiorstw do BUR (dzięki temu, ich oferta została udostępniona w Bazie Usług Rozwojowych PARP),
  - 20 przedsiębiorców zawarło umowy na pożyczkę JEREMIE,
- grupowe spotkania informacyjne organizowane przez CIB dla przedsiębiorców MŚP:
  - organizacja 20 szkoleń dla 342 przedsiębiorców z sektora MŚP w Sieradzu, Radomsku, Zgierzu, Łowiczu, Bełchatowie na następujące tematy: strategia rozwoju firmy, kultura organizacyjna firmy, budowa marki i tożsamości biznesowej i modele biznesowe,
- udział w lokalnych i regionalnych spotkaniach networkingowych oraz informacyjnych m.in.: Międzynarodowe Łowickie Forum Gospodarcze, Światowy Dzień Marzyciela, Festiwal Płytki Ceramicznej w Opocznie, 23 spotkania z cyklu „Popołudnia z Biznesem”,
- udział w projekcie Google Internetowe Rewolucje dotyczący możliwości wykorzystania internetu w rozwoju firmy – organizacja 9 spotkań, w których udział wzięło około 200 uczestników.
- podpisanie 4 kontraktów handlowych.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 r. wyniosły 1. 283.171 ,06 zł.

3. Realizacja projektu pn.: Lodzkie4Business (finansowany z RPO WŁ)

Istotą projektu jest zwiększenie poziomu handlu zagranicznego przedsiębiorstw zaliczanych do MŚP poprzez rozwój systemu informacji gospodarczej oraz organizację przedsięwzięć ukierunkowanych na zwiększenie rangi gospodarczej regionu. W ramach projektu realizowane są cztery zadania:

- System Informacji Gospodarczej

Uruchomiono planowane narzędzia wsparcia MŚP w zakresie podnoszenia poziomu ich innowacyjności, konkurencyjności oraz wspierających proces internacjonalizacji, w celu zbudowania prężnie działającego modelu komunikacji i współpracy pomiędzy wszystkimi uczestnikami regionalnej gospodarki. Należą do nich: baza wiedzy w zakresie usług i produktów dostępnych w regionie, system komunikacji z biznesem w postaci Live Chat oraz infolinii, stworzenie Hubu Innowacji, wspierającego przedsiębiorstwa z sektora MŚP, w celu rozpowszechnienia i promowania idei internacjonalizacji.

- Wsparcie doradcze MŚP w zakresie biogospodarki

Głównym celem projektu jest świadczenie usług doradczych dla przedsiębiorców z regionu łódzkiego na temat nowych, proekologicznych rozwiązań technologicznych, świadczonych przez ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę z zakresu transferu technologii, nawiązywania współpracy międzynarodowej i budowania powiązań kooperacyjnych w zakresie biogospodarki. W czasie trwania projektu zostały ogłoszone nabory na dwóch doradców ds. biogospodarki. W 2018 r. doradca odbył ponad 180 spotkań z przedsiębiorcami.

- Biuro Wsparcia Eksportu

Odbyły się następujące działania:

- udział konsultantów Biura w 9 targach krajowych oraz 12 targach zagranicznych.
- odbycie ok. 175 spotkań z przedsiębiorcami.
- obsługa inwestorów z Chin oraz Stanów Zjednoczonych.
- opracowanie Katalogu Produktów Eksportowych (100 przedsiębiorców z Województwa Łódzkiego, zadeklarowało działalność eksportową).
- analizowanie danych rynkowych, kanałów dystrybucji oraz analiza kontrahentów zagranicznych. Poszukiwanie nowych ryków zbytu.
- współpraca w ramach promocji działalności BWE z podmiotami IOB.

- Promocja Projektu

Wykonano m.in. następujące czynności o charakterze promocyjnym:

- budowa i uruchomienie trzech stron internetowych: SkyHub, Biura Wsparcia Eksportu oraz Lodzkie4business,
- zaprojektowanie i stworzenie materiałów promocyjnych trzech roll up'ów (SkyHub i BWE), dwóch ścianek (SkyHub i L4B) oraz jednej trybunki (L4B),
- zaprojektowanie oraz rozmieszczenie na terenie Łodzi: 4 billboard'ów reklamowych, 100 city light'ów,
- zaprojektowanie 2 reklam typu fullback MPK oraz plakaty przewidziane dla 164 autobusów i 78 tramwajów,
- nakręcenie dwóch spotów reklamowych (SkyHub, BWE),
- przygotowanie artykułów do czasopism branżowych oraz dzienników regionalnych i ogólnopolskich (po 5 artykułów dla każdej kategorii czasopism),
- przeprowadzenie 5 audycji radiowych na temat projektu.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 r. wyniosły 1.069.827,28 zł.

4. Realizacja projektu dotyczącego procesu przedsiębiorczego odkrywania pn.: Improve the RIS3 effectiveness through the management of the entrepreneurial discovery process „Beyond EDP” (projekt finansowany z programu Interreg Europe)

Głównym celem projektu jest zgłębienie istoty tzw. procesu przedsiębiorczego odkrywania wraz z wymianą informacji na temat dobrych praktyk dotyczących jego stosowania. Przewidziane jest również przeprowadzanie analiz dokumentów strategicznych regionów partnerskich podczas wzajemnych warsztatów oraz wizyt studyjnych.

Działania te mają doprowadzić do wypracowania wspólnej koncepcji przeprowadzania procesu przedsiębiorczego odkrywania, zapewniającej efektywne wspieranie funkcjonowania regionalnego systemu innowacyjności (z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych regionów).

Wykonano m.in. następujące zadania:

- wizyty w regionach partnerskich, umożliwiającymi zapoznanie się z istniejącymi tam regionalnymi mechanizmami wspierania i innowacji: Saxony-Anhalt (Niemcy) – marzec, Bourgogne–Franche–Comte (Francja) – czerwiec, Extremadura (Hiszpania) – październik, Umbria (Włochy) – listopad,
- sporządzenie raportu oceniającego mechanizm wspierania innowacyjności francuskiego regionu Bourgogne–Franche–Comte,
- opracowanie pierwszej wersji tzw. Planu akcji, zawierającego kierunki działań rekomendowane w dokumentacji projektowej oraz katalogu dobrych praktyk regionów partnerskich. (Zgodnie z przyjętą metodologią, założenia Planu mają być implementowane do regionalnej polityki innowacji regionów partnerskich, a efekty tych działań będą raportowane liderowi projektu – DEV'UP Centre–Val de Loire, Francja).

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 r. wyniosły 89 751,73 zł.

5. Wdrażanie innych działań umożliwiających realizację celów RSI LORIS2030;

Łącznie w 2018 r. na poniższe zadania poniesiono wydatki w kwocie 77.454,00 zł.

- Uczestnictwo w projektach, konsorcjach, inicjatywach itp.

W ramach wsparcia merytorycznego projektu **ENTeR – Expert Network on Textile Recycling** (realizowanego w ramach programu INTERREG), w dniu 18.04.2018 r., w Hali Expo–Łódź, odbyło się spotkanie projektowe, podczas którego Województwo Łódzkie zaprezentowało narzędzia wsparcia dla przedsiębiorców z sektora nowoczesnego przemysłu włókienniczego i mody (w tym wzornictwa). Podczas spotkania wskazane zostały również dokumenty strategiczne wpływające na gospodarkę odpadami w regionie.

Ponadto w dniu 9.05.2018 r. w Busto Arsizio we Włoszech, przedstawiciel Województwa Łódzkiego wziął udział w spotkaniu Międzynarodowej Rady Doradczej projektu ENTeR. Miało ono charakter warsztatowy. Przeprowadzono analizę SWOT dla agendy strategicznej w obszarze zarządzania odpadami włókienniczymi i recyklingu. W czasie spotkania dokonano wyboru kluczowych, najbardziej wartościowych czynników strategicznych zdefiniowanych w trakcie analizy.

Kontynuowano uczestnictwo w inicjatywie **RegioTex**, koordynowanej przez EURATEX (Europejską Organizację Odzieżowo–Tekstylną) oraz Textile ETP (Europejską Platformę Technologiczną dla Przyszłości Tekstyliów i Odzieży). W 2018 r. przedstawiciele Support Group Województwa Łódzkiego wzięli udział w pracach nad projektami w następujących obszarach tematycznych:

- Zrównoważony rozwój (efektywność zasobów oraz gospodarka o obiegu zamkniętym),
- Przemysł 4.0 i nowe modele biznesowe – Partner projektu,
- Dywersyfikacja sektorowa (tekstyli techniczne i inteligentne),
- Innowacje oparte na kreatywności i projektowaniu.

Dedykowane grupy robocze, prowadzone przez kilka regionów partnerskich, prowadziły prace nad uszczegółowieniem poszczególnych projektów inwestycyjnych w ramach powyższych obszarów tematycznych. Ostatnie warsztaty Support group odbyły się w listopadzie 2018 r.

Przystąpiono do konsorcjum projektowego w ramach konkursu na organizację **Inkubatora Biznesowego Europejskiej Agencji Kosmicznej w Polsce** (ESA BIC Poland – The European Space Agency Business Incubation Centre in Poland).

Agencja Rozwoju Przemysłu odpowiada za przeprowadzenie procedury konkursowej. Nabór konsorcjów w ramach ESA BIC Poland trwał do 5 lutego 2018 r. ESA BIC w Polsce będzie funkcjonował w modelu rozproszonym, co oznacza, iż w ramach jednego inkubatora ESA BIC Poland będą funkcjonowały wszystkie konsorcja, które złożyły aplikacje do konkursu (łącznie będą 3 konsorcja). W tym wariantcie liderem konsorcjum rozporoszonego jest Agencja Rozwoju Przemysłu. Przy takim rozwiązaniu wartość dofinansowania dla jednego startupu ze strony ESA ulega zmniejszeniu do 25% (12,5 tys. EUR) i jednocześnie zwiększeniu ulega wartość wkładu finansowego ze strony każdego samorządu do 75% (37,5 tys. EUR). Zmiana wynika bezpośrednio z faktu zwiększenia liczby powstałych start-upów z 5 do 10 rocznie.

Partnerami konsorcjum do którego chęć przystąpienia zadeklarowało Województwo Łódzkie są m.in.: Fundacja Przedsiębiorczości Technologicznej (lider konsorcjum), województwo mazowieckie oraz województwo dolnośląskie. Z Województwa Łódzkiego zainteresowanie tematem tworzenia ESA BIC oraz zaangażowanie w charakterze partnera merytorycznego lub/i technologicznego wyraziły następujące podmioty: Politechnika Łódzka, Uniwersytet Medyczny, firmy Terra Hexen, Heimdall Combat System, Harman Connected Services Polska. Swoje zaangażowanie potwierdzili także Bionanopark oraz Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 1.

Wydatki poniesione na realizację zadań wyniosły 6.227,99 zł.

- Organizacja lub udział w organizacji następujących wydarzeń:

Startup Weekend - globalna społeczność aktywnych przedsiębiorców, którzy uczą się od podstaw, jak zakładać startupy i odnosić sukces w biznesie. To największa inicjatywa tego typu, która do tej pory zorganizowała ponad 400 wydarzeń w 100 państwach na całym świecie. Podczas tego wydarzenia uczestnicy mają możliwość zaprezentować swoje pomysły i ocenić je. Następnie wokół najpopularniejszych (najlepiej ocenianych) pomysłów formują się zespoły, które przez 54 godziny pracują nad: stworzeniem modelu biznesowego, kodowaniem, projektowaniem i walidacją rynkową. Punktem kulminacyjnym wydarzenia są prezentacje projektów przed lokalnymi liderami biznesu, którzy stanowią kolejne źródło informacji.

Wydarzenie to odbyło się w ShyHub`ie, w dniach 8–10 czerwca 2018 r. Wzięło w nim udział 30 osób, które zgłosiły 6 pomysłów na projekt biznesowy:

- Dust Braiker,
- Artykuł. Fm,
- SlowWander,
- EasyCook,
- I Love Sport,
- TraHero (najlepiej oceniony pomysł).

Wydatki poniesione na realizację zadania w 2018 r. wyniosły 15.000,00 zł.

Organizacja I i II edycji wydarzenia promocyjnego pn. „**Marka Wspiera Markę**” – pełniącego funkcję branżowej platformy integracji przedsiębiorców, szkół wyższych, instytucji otoczenia biznesu i środowisk artystycznych związanych z branżą włókienniczą (choć nie tylko). Multibrandowy pokaz mody odbywający się w trakcie tego wydarzenia stanowi odpowiedź na kluczowy problem sektora, czyli niekorzystny wizerunek oraz brak wydarzeń integrujących przedsiębiorców. Stanowi również doskonałą promocję Województwa Łódzkiego jako regionu odpowiadającego na aktualne potrzeby sektora przemysłu włókienniczego i mody.

I edycja wydarzenia odbyła się 7 kwietnia 2018 r. w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi.

II edycja wydarzenia odbyła się 22 września 2018 r., również w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi.

„Marka Wspiera Markę” to narzędzie promocyjne oraz jedyna taka branżowa platforma integracji biznesu, szkół wyższych, instytucji otoczenia biznesu, środowisk artystycznych, w tym również najważniejszych osobistości ze świata mody i designu. W każdej edycji wydarzenia wzięło udział blisko 500 osób. Realizacja tego przedsięwzięcia stanowi realne i bezpośrednie wsparcie promocyjne dla sektora tekstylny – odzieżowego poprzez zapewnienie narzędzi mających na celu aktywizację wewnętrzną i zewnętrzną promocji regionu.

Wydatki poniesione na realizację zadania w 2018 r. wyniosły 2018 – 15.972,00 zł.

Udział w **targach niezależnej mody i design**. Targi są narzędziem, które zapewnia promocję regionu podkreślając jego wsparcie dla branży – Nowoczesny Przemysł Włókienniczy i Mody (w tym wzornictwo), stanowiącej jedną z branż kluczowych RSI LORIS2030. Targi stwarzają również możliwość promocji kreatywnych projektantów, dizajnerów i artystów, a także skupiają dorobek polskich niezależnych marek.

Wzięto udział w następujących wydarzeniach targowych:

- BAKALIE w Starym Maneżu w Gdańsku, 7 października 2018 r., - **5.535,00 zł**
- Fashion Meeting w HALI IASE we Wrocławiu, 1–2 grudnia 2018 r., - **5.196, 00 zł**
- Targi KIERMASH w Hotelu Forum w Krakowie, 15–16 grudnia 2018 r. - **6.961,00 zł**

W każdym wydarzeniu targowym wzięły udział min. 4 firmy. W ramach inicjatywy Województwo Łódzkie pokrywa koszty powierzchni wystawienniczej, podstawowego wyposażenia stoiska oraz zamieszczenia informacji o Województwie i przedsiębiorcach na oficjalnej stronie internetowej wydarzenia oraz w komunikatach w mediach społecznościowych. Inicjatywa promowania przedsiębiorców i projektantów na wspólnym stoisku Województwa Łódzkiego na targach niezależnej mody i designu spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. Inicjatywę popierają zarówno firmy, które dopiero rozpoczynają swoją działalność (mikro i małe), jak i te, które kiedyś były mikro, a teraz zwiększają zatrudnienie, inwestują w infrastrukturę. Dla mikro i małych przedsiębiorców forma wsparcia w postaci możliwości wzięcia udziału w targach jest najlepszą formą pomocy – podkreślają to wszyscy projektanci. Dla średnich firm, które najczęściej mają już stabilną pozycję na rynku, tego rodzaju targi dają możliwość dalszego świadomego budowania marki, wyjścia poza rynek regionalny. Każda firma wyciąga z targów indywidualne korzyści dla siebie. Największe z nich to: nawiązywanie bezpośrednich kontaktów z klientami (na targach obecni są przedstawiciele butików, concept storów, sklepów branżowych), budowanie wizerunku firmy, zyski sprzedażowe, pozyskanie nowych zamówień, zebranie informacji o branży/ konkurencji. Targi niezależnej mody i designu to również najlepsza forma promocji dla Województwa Łódzkiego – jako regionu przedsiębiorczego, wspierającego przemysł włókienniczy i mody, oraz promującego to co najlepsze, czyli utalentowanych i kreatywnych przedsiębiorców. Planowane jest kontynuowanie udziału Województwa Łódzkiego w targach niezależnej mody i designu. Wydatki poniesione na realizację zadania w 2018 r. wyniosły 12 692,00 zł.

Organizacja warsztatów z przedsiębiorczości dla dzieci i młodzieży. Kontynuowano realizację projektu finansowanego z budżetu Województwa Łódzkiego pn. „Akademia Przedsiębiorczego Ucznia”. Tegoroczna edycja zostanie rozbudowana o pilotaż dedykowany przedszkolom – „Akademia Przedsiębiorczego Malucha”.

Na projekt składają się:

- organizacja cyklu spotkań o tematyce przedsiębiorczości dla dzieci z przedszkoli z Łodzi (najstarsze wiekowo grupy przedszkolne),
- organizacja spotkań warsztatowych z zakresu przedsiębiorczości (klasy 5–6) w szkołach podstawowych w Łodzi i Województwie Łódzkim.

Celem głównym inicjatywy jest kształtowanie postaw przedsiębiorczych od najmłodszych lat. Oba moduły będą promować i kształtować przedsiębiorcze postawy wśród dzieci i młodzieży (obecnie obserwatorów, a w przyszłości uczestników życia ekonomicznego). W przypadku wychowanków przedszkoli zajęcia wzbogacą wszechstronny rozwój dzieci oraz wprowadzą uczestników w podstawy świata ekonomii, roli pracy zawodowej oraz postaw proaktywnych poprzez zabawę. W przypadku uczniów szkół podstawowych warsztatowa formuła pozwoli na poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań i poznawanie codziennych zjawisk ekonomicznych, rozbudzi nowe zainteresowania, przyczyni się do budowania świadomości uczestnictwa w życiu gospodarczym (kontynuowanego w usystematyzowanej formule na kolejnych etapach edukacji dopiero w szkole ponadpodstawowej).

W ramach „Akademii Przedsiębiorczego Ucznia” Zamawiający skupił się wyłącznie na wizytach w szkołach podstawowych (ośmiu w Łodzi i dwóch na terenie Województwa Łódzkiego: w Piotrkowie Trybunalskim i w Łasku). Idea i cele warsztatów pozostały niezmiennie. Formuła przyjęta w 2018 r. została

rozszerzona w stosunku do ubiegłorocznej poprzez wprowadzenie komponentu rywalizacji między placówkami.

W 2018 r. młodzież, na podstawie wiedzy zdobytej podczas spotkań oraz wywiadów przeprowadzonych podczas łączności on-line z reprezentantami firm arborystycznej i dogoterapeutycznej, miała za zadanie przygotować reklamy konkursowe i zmierzyć się w międzyszkolnym pojedynku, łączącym zagadnienia marketingowe, specyfikę wybranych zawodów i kreatywne podejście. Finał konkursu i bezpośrednie spotkanie z przedsiębiorcami miało miejsce 8.11.2018 r. w SkyHub`ie.

W 2018 r. projekt został również rozbudowany o komponent pilotażowy w przedszkolach – „Akademia Przedsiębiorczego Malucha”. Do pilotażu zakwalifikowano dwa przedszkola. W każdym z nich odbył się cykl trzech spotkań, w wyniku których przedszkolaki uzyskały sprawność „Szoguna Biznesu”. Poprzez zabawę dzieci zapoznały się z pojęciami: „przedsiębiorczość” i „oszczędzanie”. Poznały wartość pieniądza, a także dowiedziały się, że ich umiejętności w przyszłości będą nazywane „kompetencjami zawodowymi”. Uświadomiono im również, że codziennie obserwują życie ekonomiczne i są jego częścią – m.in. jako odbiorcy reklam. Pilotażem objętych zostało ok 30 maluchów.

Łącznie w realizowanych w dniach 15.10 – 8.11.2018 r. „Akademii Przedsiębiorczego Ucznia” oraz „Akademii Przedsiębiorczego Malucha” w 2018 r., wzięło udział ok 170 dzieci.

Wydatki poniesione na realizację zadania w 2018 r. wyniosły 33.790,00 zł.

6. Działania podejmowane na rzecz wspierania rozwoju Bioregionu Łódzkiego

- Analiza potencjału Województwa Łódzkiego w obszarze biogospodarki

W 2018 r. podpisana została umowa pomiędzy Województwem Łódzkim, a firmą MGGP S.A., której przedmiotem było wykonanie ekspertyzy polegającej na analizie potencjału Województwa Łódzkiego pod kątem rozwoju biogospodarki. Zgodnie z umową realizacja zamówienia powinna nastąpić w ciągu 6 miesięcy od dnia jej podpisania. Mając na uwadze, iż Wykonawca nie dostarczył finalnego dokumentu, Województwo Łódzkie odstąpiło od umowy i naliczyło karę umowną.

- Organizacja II edycji Konkursu Najlepsza Biogmina Województwa Łódzkiego

Konkurs „Najlepsza Biogmina Województwa Łódzkiego” stanowi formę wyróżnienia dla gmin z Województwa Łódzkiego, które w sposób zrównoważony i harmonijny wspierają środowisko naturalne. W Konkursie oceniane są zarówno innowacyjne projekty dotyczące rozwiązań technicznych i inwestycji na rzecz ochrony środowiska naturalnego, jak i przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej. Celem Konkursu jest pokazanie zaangażowania gmin w tworzenie pozytywnych warunków rozwoju i życia mieszkańców oraz dbałości o środowisko. Organizatorem konkursu jest Województwo Łódzkie, a Głównym Partnerem wydarzenia POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Przebieg edycji konkursu w 2018 r. przedstawiał się następująco:

- wśród nominowanych w kategorii – Gmina Wiejska znalazły się gminy: Gomunice, Goszczanów, Rzezcyca, laureatem została GMINA Gomunice,
- w kategorii konkursowej gmina miejsko-wiejska oraz gmina miejska do 100 000 mieszkańców nominowane zostały gminy: Koluszki i Warta, laureatem została Gmina Koluszki,
- Gmina Koluszki otrzymała również nagrodę internautów w kategorii – Najlepsza Biogmina Województwa Łódzkiego, głos można było oddać na jedną z 9 wyróżnionych gmin: Brójce, Gomunice, Goszczanów, Koluszki, Osjaków, Rzezcyca, Szczerców, Warta, Wola Krzysztoporska,
- wręczono wyróżnienia za działalność proekologiczną, wyróżnienia otrzymały następujące gminy: Brójce, Osjaków, Szczerców, Wola Krzysztoporska.

- Bieżąca współpraca z bioregionami w ramach członkostwa w tzw. Platformie Bioregionów

Podczas Kongresu Biogospodarki w 2018 został przedstawiony pomysł konkursu „Najlepsza Biogmina”, którego pomysłodawcą jest region łódzki. W trakcie dyskusji wymieniono się informacjami na temat dobrych praktyki z obszaru biogospodarki oraz jakie działania należy podjąć, w celu stworzenia korzystnej

atmosfery w zakresie innowacyjnego, efektywnego i konkurencyjnego podejścia do wsparcia rozwoju biogospodarki.

2.4. Działania niezrealizowane

Niewykorzystanie potencjału:

- 1) sieci doradczej dla biznesu (BWE, CIB, SKYHUB, COIE) z uwagi na brak dotarcia z informacją o oferowanych formach wsparcia do firm z regionu łódzkiego;
- 2) zbieranych informacji dot. przedsiębiorczości (informacje od firm, dane statystyczne, analizy regionalne) mogące wpłynąć na lepsze kształtowanie i dopasowanie środków unijnych do potrzeb;
- 3) realizowanych projektów międzynarodowych do kształtowania programowania środków europejskich.

3. Zagospodarowanie przestrzenne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi

Podstawą opracowania planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. wskazujący iż: „organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa, prowadzą analizy i studia oraz opracowują koncepcje i programy, odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego odpowiednio do potrzeb i celów podejmowanych w tym zakresie prac (...)”.

Prace nad Planem rozpoczęto na podstawie Uchwały Nr IV/42/15 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz projektu planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa i odgrywa istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Określa cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu w perspektywie długookresowej, uwzględnia ustalenia strategii rozwoju województwa stanowiąc jednocześnie podstawę dla wyboru działań priorytetowych w kolejnych okresach programowania. Plan, jako element systemu planowania przestrzennego, pełni istotną rolę koordynacyjną między planowaniem na szczeblu krajowym a planowaniem metropolitalnym i miejscowym, nie będąc jednocześnie aktem prawa miejscowego i nie naruszając uprawnień gmin i związków metropolitalnych w zakresie gospodarowania przestrzenią. Dodatkowo, będąc kompendium wiedzy o regionie, spełnia rolę informacyjno–poznawczą dla wspólnot samorządowych wszystkich poziomów i potencjalnych inwestorów. Zakres Planu obejmuje:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązania komunikacyjne oraz infrastrukturalne, zwłaszcza w kontekście budowania wewnętrznej spójności regionu oraz kształtowania struktur funkcjonalno–przestrzennych województwa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- system obszarów chronionych, w tym obszarów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, uzdrowisk, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, przede wszystkim pod kątem wykorzystania endogenicznego potencjału regionu i trwałego zachowania środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego oraz studiami ochrony przeciwpowodziowej, szczególnie w kontekście istniejących procesów urbanizacyjnych,
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin, zwłaszcza pod kątem ich ochrony.
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
- granice i zasady zagospodarowania i kształtowania przestrzeni obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym,
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

W Planie określono cele i kierunki rozwojowe, wskazano również zasady zagospodarowania i kształtowania przestrzeni, które umożliwią sprostanie wyzwaniom rozwojowym regionu przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego.

Dokument składa się z trzech tomów:

- TOM I: obejmuje problematykę odnoszącą się do całego obszaru województwa i uwzględnia w zakresie diagnostycznym i kierunkowym następujące obszary tematyczne:
  - osadnictwo,

- transport,
  - infrastrukturę techniczną,
  - środowisko przyrodnicze,
  - dziedzictwo kulturowe,
  - turystykę i rekreację,
  - krajobraz i ład przestrzenny,
  - obronność i bezpieczeństwo publiczne,
  - obszary funkcjonalne.
- TOM II: obejmuje problematykę odnoszącą się do miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi i uwzględnia w zakresie diagnostycznym i kierunkowym następujące obszary tematyczne:
    - urbanizację ukierunkowaną na osiągnięcie ładu przestrzennego,
    - infrastrukturę transportową i techniczną ukierunkowaną na zwiększenie dostępności,
    - tożsamość miejsca związaną ze środowiskiem przyrodniczym, dziedzictwem kulturowym oraz turystyką i rekreacją, prowadzącą do osiągnięcia wysokiej jakości życia,
    - metropolitalność wyspecjalizowaną w kierunku kształtowania metropolii awangardy, wiedzy i innowacji.
  - TOM III: obejmuje problematykę związaną z realizacją wyznaczonych celów i kierunków oraz zawiera wykaz inwestycji publicznych o znaczeniu ponadlokalnym, stanowiących wraz z zasadami zagospodarowania i kształtowania przestrzeni, podstawę uzgadniania dokumentów planistycznych szczebla lokalnego.

Plan został przyjęty Uchwałą Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi”.

Procedura formalno–prawna projektu Planu, przeprowadzona w 2018 r. objęła działania związane z formalnym określeniem i zaopiniowaniem obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym w Województwie Łódzkim oraz opiniowaniem, uzgadnianiem i konsultacjami społecznymi do projektu „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi”.

W dniu 9 kwietnia 2018 r. Zarząd Województwa Łódzkiego podjął uchwałę w sprawie określenia obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym w Województwie Łódzkim w celu uwzględnienia w planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego. Raport z konferencji opiniującej obszary funkcjonalne w Województwie Łódzkim, która odbyła się 19 kwietnia 2018r., został przyjęty na posiedzeniu Zarządu w dniu 25 kwietnia 2018 r.

W dniu 9 maja 2018 r. Zarząd Województwa Łódzkiego podał do publicznej wiadomości informację o przyjęciu projektu „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko oraz rozpoczęciu konsultacji społecznych. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych pojawiło się kolejno: 10 maja 2018 r. na stronach www.bip.lodzkie.pl i www.bppwl.lodzkie.pl oraz 15 maja 2018 r. w prasie lokalnej. Konsultacje społeczne odbyły się w terminie od 15 maja do 02 lipca 2018 r. W tym czasie wystąpiono również o uzgodnienie projektu „Planu...” do pięciu wymaganych ustawowo instytucji oraz do Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju o stwierdzenie zgodności projektu z Koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju i programami rządowymi. O opinię projektu „Planu...” wystąpiono do 68 właściwych instytucji i organów, a także do wojewody, zarządów powiatów i samorządów gminnych, położonych w granicach Województwa Łódzkiego oraz przyległych do granic województwa. Dodatkowo w dniach od 12 do 15 czerwca 2018 r. odbyły się 4 spotkania konsultacyjne dla starostw powiatowych oraz gmin z terenu Województwa Łódzkiego.

W dniu 17 lipca 2018 r. Zarząd Województwa Łódzkiego rozpatrzył złożone wnioski i uwagi i podjął uchwałę w sprawie przyjęcia Sprawozdania z przebiegu opiniowania, uzgadniania i konsultacji społecznych projektu „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Projekt „Planu...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, po konsultacjach oraz etapie uzgadniania i opiniowania, został przyjęty przez Zarząd Województwa Łódzkiego 13 sierpnia 2018 r. i skierowany pod obrady Sejmiku Województwa Łódzkiego celem uchwalenia.

W październiku 2018 r. Zarząd Województwa Łódzkiego podjął uchwałę w sprawie przyjęcia treści obwieszczenia o podaniu do publicznej wiadomości informacji o uchwaleniu „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi” wraz z Uzasadnieniem i Podsumowaniem, zamykającą ostatecznie procedurę.

4. Rolnictwo

4.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Ustawy i rozporządzenia w zakresie rolnictwa będące w kompetencji Marszałka Województw.

4.2. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Działania w zakresie promocji marki „Łódzkie” poprzez organizowanie wystaw, imprez i konkursów promujących region i produkty lokalne na poziomie krajowym i międzynarodowym, prowadzenie akcji promocyjnych na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Na krajową Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wpisanych jest **141** produktów z łódzkiego **z czego w 2018 r. wpisano 9**. Produkty tradycyjne to produkty rolne, środki spożywcze lub napoje spirytusowe, których jakość lub wyjątkowe cechy i właściwości wynikają ze stosowania tradycyjnych metod produkcji, za które uważa się metody wykorzystywane od co najmniej 25 lat, których jakość lub wyjątkowe cechy i właściwości wynikają ze stosowania tradycyjnych metod produkcji, stanowiące element dziedzictwa kulturowego regionu, w którym są wytwarzane, oraz będące elementem tożsamości społeczności lokalnej. Wykonując zadania Marszałka Województwa Łódzkiego w 2018 r. zorganizowano i wspierano działania mające na celu promocję produktów żywnościowych wysokiej jakości. Zaprezentowano produkty tradycyjne z naszego regionu podczas m.in. następujących wydarzeń:
  - Konkursu Polskiego Producenta Żywności podczas targów Na Styku Kultur w Łodzi,
  - Konkursu „Tygiel Smaków” podczas Międzynarodowych Targów Żywności Ekologicznej i Regionalnej Natura Food w Łodzi,
  - Promocji Smaków Regionów w Poznaniu,
  - Festiwalu Smaku w Grucznie,oraz szeregu przedsięwzięć o charakterze lokalnym (powiatowo – gminnym).
2. Działania w zakresie dofinansowania ze środków budżetu Województwa Łódzkiego zadań związanych z ochroną gruntów rolnych i leśnych pochodzących z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej. Z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej w 2018 r. wykonano następujące zadanie budowa/modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych – 155 jednostek samorządu terytorialnego złożyło 157 wniosków (2 wnioski zostały wycofane). Przekazano 16 393 568,04 zł na budowę /modernizację 132 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych dla 128 jednostek samorządu terytorialnego.
3. Działania w zakresie dofinansowania z budżetu Województwa Łódzkiego sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania niezbędnego do zakładania i uaktualniania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych – wpłynęło 6 wniosków, złożonych przez 6 powiatów. Na konta Dotowanych przekazano 94 183,37 zł.
4. W zakresie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:
  - wydano 38 decyzji wyrażających zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych, nie stanowiących własności Skarbu Państwa, na cele nierolnicze i nieleśne,
  - zaopiniowano i przekazano w formie postanowień Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi 25 wniosków wójtów i burmistrzów w sprawie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne klas I-III, na cele nierolnicze.
5. Zaopiniowano i przekazano w formie postanowień Ministrowi Środowiska 9 wniosków wójtów i burmistrzów dotyczących zmiany przeznaczenia gruntów leśnych, stanowiących własność Skarbu Państwa. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, w związku z występowaniem w Województwie Łódzkim najniższej lesistości w kraju, niezmiernie istotnym jest racjonalne przeznaczenie gruntów już zalesionych na cele inne niż leśne.

6. W zakresie wydania decyzji administracyjnych w przedmiocie udzielania ulg w spłacie należności realizowanych na rzecz budżetu województwa z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, wynikającej z decyzji Starostów zezwalających na takie wyłączenie.
Podjęto następujące działania:
  - na wniosek organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego wydano 84 decyzje umarzające należności związane z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji, pod realizację inwestycji o charakterze użyteczności publicznej bądź zmierzające do osiągnięcia celów publicznych,
  - wydano 3 postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania dot. rozłożenia na raty należności związanych z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji.
7. Realizacja zadań z zakresu rybactwa śródlądowego polegała na:
  - przeprowadzeniu oceny wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w 6 obwodach rybackich Województwa Łódzkiego za lata 2013 – 2018,
  - udzieleniu 6 zezwoleń na odstępstwa od zakazów przewidzianych ustawą o rybactwie śródlądowym w szczególnie uzasadnionych przypadkach - połowów ryb dla celów naukowo – badawczych oraz inwentaryzacyjnych w obwodach rybackich,
  - ustanowieniu 2 obrębów hodowlanych (rybackich).
8. W ramach konkursu na udzielenie pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego, w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie realizacji małych projektów lokalnych, tzw. „grantów sołeckich” zgłaszanych przez mieszkańców sołectw naszego województwa zaplanowano w budżecie województwa kwotę 1 500 000 zł. Wpłynęło 329 wniosków ze 132 gmin. Dotację udzielono dla 302 projektów na kwotę 1 499 288 zł. Udzielone dotacje umożliwiły realizację wielu projektów dotyczących:
  - zagospodarowania i przygotowania przestrzeni publicznej w sołectwach,
  - zakupu sprzętu sportowego, budowy lub remontów boisk sportowych oraz placów zabaw i siłowni zewnętrznych,
  - remontu świetlic wiejskich oraz zakupu wyposażenia do świetlic wiejskich,
  - organizacji przedsięwzięć kulinarnych, ludowych, tanecznych, rękodzielniczych i wokalnych (warsztaty),
  - organizacji imprez kulturalnych, historycznych oraz integracyjnych.
9. Na koniec roku zezwolenie na prowadzenie w Województwie Łódzkim działalności w zakresie skupu konopi włóknistych posiada 12 podmiotów, z czego 1 podmiot zawiesił swoją działalność.
10. Zlecenie badań niezbędnych do sporządzenia rejestru odmian roślin uprawnych zalecanych do uprawy na terenie Województwa Łódzkiego. Zgodnie z założeniami Strategii województwa w zakresie podnoszenia poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa, w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego zostało zlecone przeprowadzenie badań niezbędnych do sporządzenia rejestru odmian roślin uprawnych zalecanych do uprawy na terenie Województwa Łódzkiego. W ramach tego zlecenia zostały przebadane pod kierunkiem przydatności do uprawy na terenie województwa odmiany zbóż jarych. Kwota realizacji zadania to 75 000 zł.
11. Dokonano oględzin oraz szacowania ostatecznego 136 szkód łowieckich wyrządzonych przez dziki i sarny na terenach nie wchodzących w skład obwodów łowieckich oraz wyrządzonych przez łosie na terenach obwodów łowieckich polnych na łączną kwotę 350.561,62 zł. Wydano jedną decyzję zezwalającą na odstępstwa od płoszenia zwierząt łownych.
12. Działania w zakresie likwidacji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Łodzi. Obowiązująca z dniem 1 stycznia 2018 r. znowelizowana ustawa Prawo wodne zastąpiła dotychczasowe organy właściwe w sprawach gospodarki wodnej jednym podmiotem, tj. Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie. Zgodnie z w/w ustawą nastąpiło wstąpienie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w ogół praw i obowiązków, należących dotychczas do marszałków województw i wojewódzkich jednostek organizacyjnych wykonujących zadania marszałków – Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych. Zgodnie z Uchwałą nr XLV/581/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 listopada 2017 r.

dniem 1 grudnia 2017 r. Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi został postawiony w stan likwidacji. Likwidacja zakończyła się w dniu 30 czerwca 2018 r.

W następstwie wprowadzonych zmian Samorząd Województwa Łódzkiego prowadził sukcesywnie 330 postępowań, dotyczących przekazywania do Wód Polskich wpływających spraw, zgodnie z właściwością i kompetencją tego organu.

4.3. Działania niezrealizowane

1. Nie udzielono dotacji celowej dla spółek wodnych, z uwagi na zaniechanie uzyskania stosownych uzgodnień z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Ministrem Rolnictwa i Ochrony Środowiska, co spowodowało uchylene przez Regionalną Izbę Obrachunkową uchwały Sejmiku w tym zakresie.
2. Nie zagwarantowano wystarczającej kwoty w budżecie województwa na dofinansowanie dla wszystkich złożonych wniosków w ramach grantów sołeckich.
3. Nie prowadzono w sposób właściwy nadzoru i kontroli nad likwidacją Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi (WZMiUW), co doprowadziło do szeregu zaniedbań i nieprawidłowości, w tym w szczególności:
  - brakiem przekazania mienia ruchomego,
  - brakiem przekazania mienia przeciwpowodziowego,
  - brakiem przekazania całości spraw sądowych w toku,
  - brakiem nadzoru nad przekazywaniem dokumentacji,
  - brakiem kompletnych protokołów przekazania dokumentacji,
  - brakiem informacji kto i kiedy przekazał i odebrał dokumenty,
  - pozostawieniem znacznej ilości dokumentacji w tym dokumentacji pracowniczej w dawnym budynku WZMiUW przy ul Solnej, co może skutkować odpowiedzialnością za zasadach określonych w przepisach RODO.

Liczne uchybienia, których dopuścił się Likwidator doprowadziły do sytuacji, w której nie jest możliwe określenie gdzie znajdują się istotne dokumenty związane z funkcjonowaniem WZMiUW, co może skutkować potencjalnymi konsekwencjami finansowymi i wizerunkowymi. Fakt ten potwierdzają pisma Wód Polskich wzywające Zarząd Województwa Łódzkiego do uregulowania zobowiązań finansowych powstałych w czasie funkcjonowania WZMiUW, o których Zarząd nie został poinformowany przez Likwidatora. Wody Polskie zwracały się również o przekazanie brakujących dokumentów w zakresie akt sądowych, dokumentów osobowych czy protokołów przekazania dokumentacji. Niedopełnienie obowiązków przez Likwidatora w zakresie przekazywania dokumentacji oraz składników mienia ruchomego (między innymi licencji oprogramowania GEOMELIO) do Wód Polskich spowodowało, że nie zapewniono wystarczającej troski o zasoby wodne Województwa Łódzkiego.

5. Ochrona środowiska

5.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024.
2. Plan gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028.
3. Program ochrony powietrza dla strefy w Województwie Łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(e)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planu działań krótkoterminowych (strefa aglomeracja łódzka).
4. Program ochrony powietrza dla strefy w Województwie Łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(e)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planu działań krótkoterminowych (strefa łódzka).
5. Plan działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu alarmowego i poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz ograniczenia skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.
6. Plan działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu alarmowego i poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz ograniczenia skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.
7. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie z terenu Województwa Łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami LDWN i LN.
8. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg wojewódzkich Województwa Łódzkiego, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie.
9. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie z terenu Województwa Łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami LDWN i LN.
10. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg krajowych w Województwie Łódzkim, po których przejeżdża ponad 6 000 000 pojazdów rocznie.

5.2. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął w dniu 29 maja 2018 r. (Uchwała Nr LII/650/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego) Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg krajowych w Województwie Łódzkim, po których przejeżdża ponad 6 000 000 pojazdów rocznie.
2. Przeprowadzono 11 kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska.
3. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi przedłożono ministrowi właściwemu ds. środowiska w ustawowym terminie.
4. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną realizowana była m.in. poprzez wykaszanie roślinności w płatach cennych zbiorowisk roślinnych zagrożonych sukcesją, wywieszanie budek lęgowych dla ptaków oraz schronień dla ssaków i owadów (zadanie ZPKWŁ).
5. Przeprowadzono przez ZPKWŁ następujące działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody:
  - organizacja terenowych i stacjonarnych zajęć edukacyjnych (przeprowadzono 541 konkursów, w których udział wzięło 25 657 osób),
  - organizacja na poziomie wojewódzkim XVII Edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski,
  - współorganizacja XXXIII Edycji Olimpiady Wiedzy Ekologicznej na szczeblu okręgowym,

- współpraca z Departamentem Sportu i Turystyki UMWŁ w projekcie BioGov w ramach Interreg Europe dotyczącym zachowania bioróżnorodności na terenie Województwa Łódzkiego oraz w projekcie „Pociągiem w łódzkie”,
  - organizacja ogólnopolskiego szkolenia dla edukatorów służb ochrony przyrody w parkach krajobrazowych pn. „EDEK na skrzydłach ważek”,
  - organizacja i współorganizacja 2 konferencji popularno-naukowych z okazji jubileuszu 30-lecia Przedborskiego PK i 40-lecia Załęczańskiego PK,
  - organizacja i współorganizacja wydarzeń promujących gatunki aktywne w nocy tj. Noc Sów, Noc Nietoperzy czy Nocne Świecenia,
  - przygotowanie i druk wydawnictw, promujących walory parków krajobrazowych i służących upowszechnianiu wiedzy przyrodniczej oraz turystyki na obszarach chronionych – 6 publikacji,
  - realizacja wspólnie z Departamentem Rolnictwa i Ochrony Środowiska UMWŁ projektu „100 tys. drzew na stulecie Województwa Łódzkiego”,
  - współpraca z Łódzkim Domem Kultury w realizacji projektu „Kolorowa lokomotywa. Na zielonym szlaku 2018” – obejmującego wyjazdy dzieci z ośrodków kultury w miastach Województwa Łódzkiego do parków krajobrazowych na zajęcia artystyczno-edukacyjne, projektu „Przystanek 60 plus” – skierowanego dla seniorów oraz „Wierszem w las”,
  - udział i współpraca w organizacji imprez lokalnych i regionalnych, służących promocji regionu i dziedzictwa kulturowego, w tym m.in.: promocja walorów kulturowych parków krajobrazowych w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, udział w Targach „Na Styku Kultur”, Festiwalu Nauki w Łodzi i Skierniewicach, w Mixerze Regionalnym czy Hubertusie Łęczyckim,
  - organizacja rajdów turystycznych i spacerów edukacyjnych - zorganizowano i przeprowadzono 35 rajdów, w których udział wzięło 3 123 uczestników,
  - zakończenie zadania pn. „Odnowienie oznakowania szlaków turystycznych w parkach krajobrazowych Województwa Łódzkiego wraz z uzupełnieniem systemu informacji turystycznej w ramach RPO 2014-2020” – w ramach którego odnowiono oznakowanie 961 km szlaków turystycznych oraz posadowiono 63 tablice edukacyjno-informacyjne na terenie parków krajobrazowych Województwa Łódzkiego,
  - przegląd i odnowienie oznakowania szlaków turystycznych (poza projektem RPO) – odnowiono 18 km oznakowania szlaków turystycznych,
  - współpraca z mediami w zakresie edukacji i promocji obszarów chronionych - (wywiady, briefingi, przekazywanie serwisów na potrzeby TV, radia i prasy) - 55 wydarzeń,
  - bieżąca aktualizacja strony internetowej ZPKWŁ oraz profilu ZPKWŁ w mediach społecznościowych – zamieszczono 276 newsów i artykułów,
  - organizacja staży i praktyk studenckich dla 32 osób,
  - kontynuacja i rozwijanie na terenie parków krajobrazowych Województwa Łódzkiego aktywności terenowej opencaching,
  - utrzymanie i remont istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej parków krajobrazowych – przeprowadzono konserwację i naprawę 71 obiektów.
6. W ramach działań zmierzających do utrzymania ochrony infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych przeprowadzono konserwację i naprawę 71 obiektów.
7. Przystąpiono do aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 - uchwała nr 298/18 z dnia 6 marca 2018 r. (przeprowadzono ankietyzację samorządów gminnych i podmiotów działających w zakresie gospodarki odpadami, wykonano szczegółowy spis ankiet, przygotowano wstępny projekt Planu Inwestycyjnego, rozpoczęto opracowywanie projektu dokumentu głównego). Obecnie obowiązujący Plan gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 (PGOWŁ 2016) przyjęty został uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego 20 czerwca 2017 r. Wraz z Planem przyjęty został również

Plan inwestycyjny, który określa istniejącą i potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych, w tym odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Województwa Łódzkiego. Plan gospodarki odpadami opracowywany jest nie rzadziej niż raz na sześć lat. Co trzy lata sporządzane jest sprawozdanie z realizacji Planu. Dodatkowo Plan gospodarki odpadami wskazuje cele do osiągnięcia dla poszczególnych rodzajów odpadów, działania konieczne do realizacji tych celów oraz przedstawia zarys funkcjonowania całego systemu na terenie województwa. Realizacja zaproponowanego systemu następuje poprzez wdrożenie planu inwestycyjnego, który jest kluczowym załącznikiem do planu. Określa kierunki rozwoju instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym budowlanych i rozbiórkowych. Wraz z uchwaleniem wojewódzkiego Planu gospodarki odpadami podejmowana jest uchwała w sprawie wykonania planu, która jest aktem prawa miejscowego. W przedmiotowej uchwale określa się regiony gospodarki odpadami, regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tych regionów, w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn.

W 2018 r. uchwała była zmieniana dwukrotnie (żadna zmiana nie dotyczyła przyjęcia nowego planu) :

- uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10 lipca 2018 r. (zakres zmiany dotyczył m.in. nadania statusu RIPOK składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Dylowie A),
  - uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 października 2018 r. (zakres zmiany dotyczył m.in. nadania statusu RIPOK MBP instalacji przy ul. Swojskiej i ul. Zbąszyńskiej w Łodzi.. Na skutek wstrzymania przez Ministra Środowiska rygoru natychmiastowej wykonalności pozwolenia zintegrowanego i uchylecia w całości pozwolenia zintegrowanego nastąpiła konieczność wykreślenia instalacji z uchwały w sprawie wykonania Planu).
8. Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr 1490/18 z dnia 30.10.2018 r. przystąpił do aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów o których mowa w art. 24a ust. 2 ustawy o odpadach (uchwalona w dniu 28 lutego 2019 r.). Zgodnie z przedmiotową uchwałą utraciła moc obowiązującą uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego nr 298/18 z dnia 6 marca 2018 r. Na podstawie art. 22 ust.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw w dniu 17.09.2018 r. Marszałek Województwa Łódzkiego wskazał następujące czasowe miejsca strzeżone do magazynowania zatrzymanych transportów odpadów w Województwie Łódzkim:
- „Wodociągi i Kanalizacja – Zgierz” Sp. z o.o. ul. Aleksandrowska 123/125, 95-100 Zgierz,
  - EKO-REGION Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 14 i 16, 97-400 Bełchatów,
  - Tonsmeier Centrum Sp. z o.o. Oddział w Łowiczu ul. Armii Krajowej 49, 99-400 Łowicz.
- Miejsca, o których mowa powyżej zostały wskazane do dnia utworzenia przez właściwych starostów miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów, które zostały wyznaczone przez Sejmik Województwa Łódzkiego w wojewódzkim planie gospodarki odpadami. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zarządzający „Wodociągi i Kanalizacja – Zgierz” Sp. z o.o. odmówił lokalizacji miejsca strzeżonego przy ul. Aleksandrowskiej 123/125 w Zgierz, która jest nieaktualna.
9. W ramach wprowadzonego w 2018 r. nowego obowiązku prowadzenia przez Marszałka Województwa Rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami (Rejestr BDO), na podstawie art. 49 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, wprowadzono z urzędu lub na wniosek informacje o podmiotach zobowiązanych do uzyskania wpisu do ww. Rejestru. Po rozpatrzeniu **10 653** wniosków w sprawie nadania numeru rejestrowego wydano **8 205** zawiadomień o nadaniu numeru rejestrowego, wysłano **2 829** pism, dotyczących Rejestru BDO, a także dokonano rejestracji działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zamieszczono informację o gminach, w których podmiot odbiera odpady komunalne. W 2018 r. wprowadzono do Rejestru

wymagane informacje pochodzące ze **177** Urzędów Miast i Gmin z terenu Województwa Łódzkiego.

10. W 2018 r. Marszałek Województwa Łódzkiego wydał 1123 decyzje administracyjne związane z udzielaniem zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy, również w następstwie **24** zgłoszeń o drzewach stanowiących złomy lub wywroty tzn. o drzewach powalonych lub złamanych w wyniku działania czynników naturalnych.
11. Systematycznie prowadzono działania zmierzające do jak największego, terminowego (nie później niż do 30 kwietnia) przekazania środków do budżetów gmin i powiatów oraz do Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zgodnie z zapisami obowiązujących ustaw, z zakresu opłat środowiskowych.

Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska, z opłat produktowych, z opłaty produktowej za zużyte baterie przenośne i akumulatory przenośne oraz kar pieniężnych dla posiadaczy oraz transportujących odpady, jakie zostały podzielone oraz przekazane w okresie od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. to :	
Urząd Marszałkowski	1 200 000 zł
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	37 388 863 zł
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	63 286 026 zł
Budżety powiatów	17 729 836 zł
Budżety gmin	60 812 154 zł
Razem	180 416 879 zł

Zweryfikowano **8 754** wykazów składanych przez podmioty korzystające ze środowiska, wystawiono 59 decyzji dot. obowiązków w zakresie naliczania opłat środowiskowych, 13 decyzji w sprawie udzielenia ulg podatkowych, wysłano **3 559** pism lub wezwań dot. spraw wywiązywania się z obowiązków w zakresie opłat środowiskowych, rozpatrzono **82** wnioski w sprawie udzielenia informacji o środowisku, a także podjęto 31 kontroli podmiotów korzystających ze środowiska.

Prowadzono obsługę finansowo–księgową 9 rachunków bankowych, na których gromadzone są środki pochodzące z opłat środowiskowych. **Zaksięgowano 6 427 wpłat z 797 wyciągów, wystawiono 192 upomnienia oraz 69 tytułów wykonawczych, 601 zaświadczeń o niezaleganiu z opłatami za korzystanie ze środowiska, 259 zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis, 240 postanowień o sposobie zaliczenia nadpłat, bądź wpłaty oraz wysłano 90 pism w sprawach, dotyczących opłat środowiskowych do podmiotów korzystających ze środowiska oraz 124 pisma do organów egzekucyjnych.** W ramach spraw, dotyczących opłat środowiskowych łączne wpłynęło blisko **35 000 wniosków**, sprawozdań, wykazów oraz wysłano około **15 000** dokumentów.

12. W ramach zadań administracji geologicznej:
  - wydano **55 decyzji** zatwierdzających projekty robót geologicznych,
  - wydano **28 decyzji** zatwierdzających dokumentację geologiczną złóż kopalin,
  - wydano **29 decyzji** zatwierdzających dokumentację hydrogeologiczną,
  - wydano **5 decyzji** zatwierdzających dokumentację geologiczną – inżynierską,
  - wydano **64 decyzji** administracyjnych dot. koncesji geologicznych,
  - wydano **12** opinii dot. Udzielenia koncesji na wydobywanie kopalin,
  - z urzędu, wydano **89 decyzji** ustalających opłaty eksploatacyjne za wydobytą kopalinę,
  - wydano **344 postanowienia** dot. projektów decyzji o warunkach zabudowy,

- wydano **677 opinii** dot. studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- przeprowadzono tylko **5 kontroli doraźnych** w zakładach górniczych wydobywających kopaliny ze złóż.

Jednym z istotnych uchybień są problemy wynikające z nieprzestrzeganiem przez przedsiębiorców warunków i obowiązków określonych w koncesji, a także przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Główne naruszenia koncesjonariuszy to:

- rozpoczynanie wydobywania kopaliny przed uzyskaniem koncesji lub przed otrzymaniem decyzji zatwierdzającej plan ruchu zakładu górniczego,
- prowadzenia eksploatacji niezgodnie z wytycznymi zawartymi w projekcie zagospodarowania złoża i planie ruchu, co przyczynia się do przekraczania granic ustanowionych pasów ochronnych lub wyznaczonych granic eksploatacji, nieutrzymywania bezpiecznych kątów nachylenia skarp wyrobiska,
- prowadzenia eksploatacji niezgodnie z warunkami zawartymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia,
- składanie po terminie lub nieskładanie „zerowych” informacji dotyczących opłaty eksploatacyjnej, co nakłada na organie koncesyjnym wydawanie dodatkowych decyzji opłatowych,
- nieskładanie corocznych informacji o zmianach zasobów,
- niedotrzymywanie terminów rozpoczęcia działalności wydobywczej lub długoterminowe zaniechania eksploatacji.

Ponadto należy mieć na uwadze fakt, że do Marszałka Województwa Łódzkiego wpływa wiele skarg na prowadzącą działalność wydobywczą dotyczącą transportu kopaliny i związanym z tym hałasem, zapyleniem i niszczeniem dróg lokalnych. W tych sprawach Marszałek ograniczony jest w swych kompetencjach do ustanowionego w koncesji obszaru górniczego.

Zdarzają się również sytuacje, w przypadku prowadzenia eksploatacji przez koncesjonariusza na nieswojej nieruchomości, porzucenia złóż, likwidacji firmy bez możliwości ustalenia adresu przedsiębiorcy, co prowadzi do sytuacji nierozliczonych zasobów i długich procedur ustalających podmiot, który miałby obowiązek likwidacji zakładu górniczego.

W przypadku zakończenia eksploatacji wynikającego z wyczerpania się zasobów w złożu, likwidacji przedsiębiorcy, upływu czasu na jaki została udzielona koncesja czy też jej zrzeczenia się organ koncesyjny wydaną decyzją stwierdza wygaśnięcie koncesji, co nie zwalnia przedsiębiorcy z wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska i likwidacji zakładu górniczego. Właściwym do nadzoru nad prawidłowym przebiegiem likwidacji zakładu górniczego jest nadzór górniczy, a w przypadku rekultywacji również starosta, co wynika z odrębnych przepisów prawa.

13. Zweryfikowano 437 informacji przesłanych od 147 podmiotów o realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych. Wydano **6 decyzji** dotyczących pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, **4** decyzje związane z emisją gazów cieplarnianych, **94** decyzje z zakresu gospodarki odpadami, **32** decyzje w sprawie pozwoleń zintegrowanych, **1 zaświadczenie** o prowadzeniu instalacji spalania paliw o mocy cieplnej w paliwie równej lub większej niż 1 MW, **33 zaświadczenia** dotyczące obszaru ograniczonego użytkowania, **2 opinii** dotyczących oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, **12 opinii** dotyczących oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, Komisja egzaminacyjna dla stwierdzenia kwalifikacji w zakresie gospodarowania odpadami przeprowadziła **2 egzaminy**, świadectwa uzyskały 2 osoby. Zweryfikowano **437** informacji o realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych w 2017 r. przesłanych przez 147 jednostki samorządu terytorialnego. Wpłynęło 76 spraw związanych z wydawaniem decyzji administracyjnych, opinii zaświadczeń w zakresie korzystania ze środowiska oraz spraw w zakresie programów ochrony powietrza. Natomiast **na koniec 2018 r. ilość spraw pozostających w toku wynosiła 92.**

5.3. Działania niezrealizowane

1. Nie kontynuowano prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów ochrony parków krajobrazowych.
2. Nie opracowano i nie uchwalono aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028.
3. Nie zakończono prac nad sporządzeniem planu ochrony Spalskiego Parku Krajobrazowego. Opracowany projekt planu ochrony Spalskiego Parku Krajobrazowego nie został zatwierdzony w związku z koniecznością uzupełnienia projektu planu o treści wynikające z audytu krajobrazowego województwa.
4. Nie przedłożono Sejmikowi Województwa Łódzkiego Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego. Brak realizacji tego zadania skutkuje niewypełnieniem art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska tj. raport nie został przedłożony sejmikowi województwa w cyklu dwuletnim **z uwagi na nieprzeprowadzenie ankietyzacji gmin i podmiotów prowadzących działalność z zakresu ochrony środowiska, nie prowadzenia stałego monitoringu Programu co spowodowało, że przygotowany materiał nie odzwierciedlał stanu środowiska w Województwie Łódzkim.**
5. Nie zakończono prac związanych ze zmianą obecnie obowiązujących aktów prawnych dotyczących Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w związku z wnioskami złożonymi odpowiednio przez Wójta Gminy Aleksandrów oraz Burmistrza Gminy i Miasta Warta o zmianę lub zniesienie niektórych zakazów obowiązujących na terenie ww. form ochrony przyrody. Niezrealizowanie ww. sprawy – w przypadku Piliczańskiego OCHK uniemożliwia realizację przedsięwzięcia, polegającego na wydobywaniu kruszywa naturalnego (piasku) ze złoża znajdującego się na terenie gm. Aleksandrów, natomiast w przypadku Nadwarciańskiego OCHK jest konieczne z uwagi na planowane przystąpienie do sporządzenia przez Gminę i Miasto Warta dokumentu planistycznego.
6. Nie podjęto prac nad przygotowaniem nowych aktów prawnych w sprawie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i Spalskiego Parku Krajobrazowego, dostosowujących przepisy obowiązujące na terenie ww. form ochrony przyrody do obecnego brzmienia ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Z uwagi, iż w odniesieniu do ww. form ochrony przyrody obowiązują obecnie akty prawne wydane w oparciu o nieobowiązującą już podstawę prawną, istnieje konieczność dostosowania przepisów w nich zawartych do obowiązującej obecnie ustawy o ochronie przyrody.
7. Nie przeprowadzono aktualizacji Programu ochrony powietrza. W związku ze stwierdzeniem przez Wojewodę Łódzkiego nieważności podjętych przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwał:
  - Nr XXVIII/358/16 z dnia 27 września 2016 r. w sprawie aktualizacji i zmiany programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka,
  - Nr XXVIII/359/16 z dnia 27 września 2016 r. w sprawie aktualizacji i zmiany programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej,prowadzone były prace mające na celu usunięcie uchybień wskazanych przez Wojewodę Łódzkiego i ponowne podjęcie ww. uchwał. Zadania nie udało się zrealizować w 2018 r.
8. W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2017 r. konieczna była kolejna zmiana programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej oraz opracowanie całkowicie nowego programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w związku z przekroczeniem poziomu docelowego ozonu przyziemnego. W związku z tym wystąpiono do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi o dofinansowanie w celu opracowania niezbędnej dokumentacji. Z uwagi na zbyt późne złożenie ww. wniosku nie otrzymano dofinansowania z WFOŚiGW i dokumentacja nie została wykonana.
9. Nie opracowano Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie z terenu Województwa Łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie

- akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami LDWN i LN.
10. Nie opracowano Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg wojewódzkich Województwa Łódzkiego, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie.
  11. Nie zlecono sporządzenia dokumentacji służącej opracowaniu programów ochrony środowiska przed hałasem w związku z przedłożonymi Marszałkowi Województwa Łódzkiego:
    - przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi, mapami akustycznymi dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie Województwa Łódzkiego,
    - przez Prezydenta Miasta Skierniewice, mapami akustycznymi dla dróg miasta Skierniewice, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie.Powyższe zaległości były wynikiem braku zabezpieczenia wystarczających środków na opracowanie niezbędnej dokumentacji.
  12. Nie nawiązano współpracy ze Starostami wydającymi decyzję w zakresie czasowego magazynowania odpadów.
  13. Nie monitorowano na bieżąco sytuacji w zakresie zadań zaplanowanych w gospodarce odpadami, w szczególności zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Jest to zaniedbanie, które ma wpływ na zapewnienie wystarczających mocy przerobowych dla regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach.
  14. Nie wydawano w terminie pozwoleń zintegrowanych, uzgodnień decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, pozwoleń na wytwarzanie odpadów, zezwoleń na przetwarzanie odpadów czy decyzji zatwierdzających instrukcje prowadzenia składowisk.

5.4. Wnioski

1. Wstrzymanie przez Zarząd Województwa Łódzkiego opracowania aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, spowodowało problemy z zagospodarowaniem zmieszanych odpadów komunalnych w IV kwartale 2018 r. w mieście Łodzi.
2. Niezaktualizowanie wojewódzkiego planu gospodarki odpadami w zakresie m.in. korekty granic i mocy przerobowych regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów może mieć konsekwencje w zakresie problemu z zagospodarowaniem zmieszanych odpadów komunalnych w regionie II gospodarki odpadami w drugiej połowie 2019 r.
3. Brak sporządzenia w 2018 r. dokumentacji służącej do opracowania programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej ze względu na przekroczenie poziomu docelowego ozonu stwarza zagrożenie nieterminowego uchwalenia tego programu. W przypadku nieterminowego uchwalenia programu na Sejmik Województwa Łódzkiego może zostać nałożona kara pieniężna w wysokości od 50 000 do 500 000 zł.
4. Przewlekłe prowadzone postępowania mogą skutkować skargami na bezczynność organu, tj. Marszałka Województwa Łódzkiego. Dodatkowo w przypadku gdy skarga na bezczynność będzie zasadna, a wnioskodawcy uznają, że z powodu zbyt długiego procedowania sprawy ponieśli wymierne straty finansowe, istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia przez nich na drogę sądową celem dochodzenia roszczeń.
5. Opóźnienia w uzyskiwaniu decyzji administracyjnych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie gospodarki odpadami, które są prowadzącymi RIPOK'i, mogą dodatkowo skutkować bardzo poważnymi problemami z zapewnieniem odbioru odpadów komunalnych przez gminy.
6. Niezabezpieczenie dodatkowych etatów na realizację kolejnych nowych zadań, nawet mimo tego że takie etaty przewidują przepisy prawa, skutkowało i skutkować będzie pogłębieniem się problemu zapewnienia odpowiednich standardów obsługi klientów zewnętrznych tj. Wnioskodawców (zarówno w zakresie terminowości jak i jakości świadczonych usług). Przykładem jest tu ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1592), która obciążyła marszałków województw dodatkowymi obowiązkami w zakresie gospodarki odpadami m.in. zmieniając kompetencje organów wydających

decyzje w zakresie zbierania odpadów (art. 41 ust. 3 pkt 1 lit d ustawy o odpadach) ze starostów na marszałków województw oraz wprowadziła szereg zmian do prowadzonych postępowań administracyjnych poprzez rozbudowanie procedur administracyjnych (m.in. kontrole z udziałem pracowników urzędów marszałkowskich, czy zasięgania opinii stosownych organów).

7. Zbyt mała ilość przeprowadzonych kontroli doraźnych i planowych przedsięwzięć z zakresu gospodarki odpadami może skutkować dużym zagrożeniem zdrowia i życia ludzi oraz bardzo kosztownym usuwaniem powstałych szkód, na co przykładem mogą być pożary miejsc magazynowania odpadów. Pomimo wystąpienia groźnego pożaru w Zgierzu jak również prowadzonych postępowań związanych z nielegalnym gromadzeniem odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych (np. w wyrobiskach poeksploatacyjnych) nie podejmowano żadnych działań w ograniczeniu tego procederu. Nie nawiązano współpracy poprzez np. utworzenie grupy roboczej składającej się z przedstawicieli Policji, WIOŚ, Wojewody i Urzędu Marszałkowskiego, która wypracowałaby schemat działania w sytuacji zagrożenia.

6. Geodezja i kartografia

6.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030.
3. Ramowy Plan Pracy Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi na rok 2018.

6.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Rozwój, aktualizacja, poprawa jakości materiałów wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym tworzenie baz danych.
2. Opracowanie dokumentacji niezbędnej do przygotowania i realizacji inwestycji na drogach wojewódzkich.
3. Wykonanie prac urzędniowo-rolnych na terenie Województwa Łódzkiego.
4. Wspieranie programów, szkoleń i kursów dla nauczycieli w zakresie stosowania technik cyfrowych w programach nauczania.
5. Rozbudowa e-usług społeczeństwa informacyjnego, aktualizacja i rozbudowa Geoportalu Województwa Łódzkiego.

6.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Rozwój, aktualizacja, poprawa jakości materiałów wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym tworzenie baz danych

Zadanie realizowane m.in. poprzez: wspieranie rozwoju i aktualizacji baz danych (w tym baz danych przestrzennych i opracowań kartograficznych), gromadzenie informacji oraz przetwarzanie istniejących danych do postaci cyfrowej, integrację baz danych instytucji publicznych, udostępnianie wybranych zasobów, wspieranie budowy zintegrowanych platform cyfrowych w wymiarze lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

Efektem realizacji zadania jest cykliczna aktualizacja Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). BDOT10k to baza prowadzona przez Marszałka Województwa na podstawie ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne.

W 2018 r. zaktualizowano bazy BDOT10k dla obszaru 7 powiatów: kutnowskiego, łęczyckiego, zgierskiego, pabianickiego, sieradzkiego, zduńskowolskiego, łaskiego.

W ramach zamówienia obejmującego „Aktualizację bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k) dla wybranych obszarów Polski” zleconego przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii rozpoczęto aktualizację dla obszaru 2 powiatów: poddębickiego i wieluńskiego.

Materiały wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego wykorzystywane były do wielu celów samorządu województwa. W tym zakresie:

- wykonano 32 arkusze mapy w skali 1:10000 służące do przygotowania dokumentacji projektowej nowowprowadzanych znaków drogowych mających na celu poprawę bezpieczeństwa rowerzystów,
- wykonano 3 mapy tematyczne w skalach 1:400 000 i 1:50 000, 1:7 000 w celu wspierania turystyki i wykorzystania ich w publikacji pt. "Paszport Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia Turystyki",
- opracowano mapę tematyczną w skali 1:75 000 z obszarów wzdłuż rzeki Pilicy na potrzeby tablic informacyjnych szlaku wodnego rzeki Pilicy i gospodarstw agroturystycznych.

Wykonano aktualizację bazy danych o glebach uwzględniającą prace związane z aktualizacją map glebowo-rolniczych w zakresie gleb torfowych, torfowo-mułowych i mułowo-torfowych na obszarze gminy Pabianice oraz powiatów łaskiego i brzezińskiego.

Wykonano opracowanie numerycznej bazy dokumentacji glebowo–rolniczej dla obszaru Województwa Łódzkiego. Opracowano dokumentację dla obszaru powiatów: pabianickiego, zduńskowolskiego i poddębickiego, w ramach której pozyskane zostały dokumenty archiwalne. Sporządzono ich zestawienia a także dokonano cyfrowej archiwizacji aneksów do map glebowo–rolniczych i dokumentacji do tych map. Kolejnym etapem prac było utworzenie plików zawierających opisy odkrywek oraz przypisanie ich do konkretnych odkrywek glebowych. Opracowano również metadane i skompletowano przetworzoną dokumentację. W ramach tych prac dokonano cyfryzacji 854 sztuk dokumentacji glebowo rolniczej.

Wykonano cyfrową archiwizację dokumentacji geologicznej zgromadzonej w archiwum Wydziału Geologii i Koncesji Geologicznych, a następnie przygotowano niezbędne dane do aktualizacji Systemu Informacji Geologicznej. W ramach zleconych prac zaprojektowano, wprowadzono i zaktualizowano określone atrybuty systemu umożliwiające wyszukiwanie i raportowanie zawartych w nim danych oraz zaktualizowano część mapową, służącą gromadzeniu danych przestrzennych dla otworów studziennych złóż kopalin.

Zadanie obejmujące aktualizację BDOT10k na obszarze 7 powiatów finansowane było z budżetu Województwa Łódzkiego oraz dotacji Wojewody Łódzkiego, koszt wykonania prac ogółem wyniósł 153 000,00 zł.

Aktualizacja BDOT10k wykonywana na zlecenie GUGiK nie generuje kosztów dla Województwa Łódzkiego.

Zadania obejmujące aktualizację bazy danych o glebach, opracowanie numerycznej bazy dokumentacji glebowo–rolniczej, cyfrową archiwizację dokumentacji geologicznej ujęte były w Ramowym Planie Pracy Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi na rok 2018 i zrealizowane zostały w ramach środków przeznaczonych na bieżące utrzymanie.

2. Opracowanie dokumentacji niezbędnej do przygotowania i realizacji inwestycji na drogach wojewódzkich.

W ramach realizacji zadania wykonywano prace w następujących asortymentach: przygotowanie dokumentacji niezbędnej do uregulowania stanów prawnych nieruchomości zajętych pod drogi wojewódzkie, opracowanie map sytuacyjno–wysokościowych do celów projektowych oraz map z projektem podziału nieruchomości, wykonanie inwentaryzacji naniesień roślinnych i budowlanych na nieruchomościach przeznaczonych na pasy dróg wojewódzkich, a także innych prac geodezyjno–kartograficznych i geodezyjno–prawnych związanych z utrzymaniem dróg wojewódzkich.

W 2018 r. opracowano mapy z projektem podziału nieruchomości dla następujących odcinków dróg wojewódzkich:

- DW 480 i DW 482 - odcinek skrzyżowanie ul. Jana Pawła II i ul. 1 Maja w Sieradzu, obejmujący 5 działek,
- DW 483 - odcinek Strzelce Wielkie – Bogumiłowice, obejmujący 140 działek,
- DW 483 - odcinek Szczerców, obejmujący 28 działek,
- DW 484 - obwodnica Bełchatowa, odcinek w zakresie obrębu nr 11 miasta Bełchatowa, obejmujący 8 działek,
- DW 485 - odcinek Jadwinin – Pawlikowice, obejmujący 10 działek,
- DW 710 - odcinek Konstantynów Łódzki, ul. Klonowa – Lutomiersk, obejmujący 192 działki,
- DW 713 - odcinek Tomaszów Mazowiecki II etap, obejmujący 82 działki,
- DW 716 - odcinek Moszczenica – Baby, obejmujący 17 działek,
- DW 726 - obwodnica Wąglan, odcinek obejmujący 72 działki,
- DW 726 - odcinek Liciężna, odcinek obejmujący 33 działki.

W ramach dodatkowych prac, pierwotnie nieplanowanych do wykonania, sporządzono mapy z projektem podziału nieruchomości dla:

- 22 nieruchomości położonych wzdłuż DW 704 w Brzezinach przy ul. Modrzewskiego,
- 3 nieruchomości położonych w obrębie 19 miasta Bełchatowa wzdłuż DW 484,

- nieruchomości położonej w Konstancynie Łódzkim oznaczonej numerem działki 16/1 w obrębie K–3,
- 25 nieruchomości położonych wzdłuż DW 710 na odcinku Konstancynów Łódzki, ze względu na zmianę rozwiązań projektowych.

W asortymencie prac obejmującym opracowanie map sytuacyjno–wysokościowych do celów projektowych przygotowano dokumentację dla:

- DW 715 - odcinek Koluszki, ul. Brzezińska – aktualizacja, obejmująca fragment o długości 0,1 km,
- DW 716 - odcinek Moszczenica, obejmujący fragment o długości 2,5 km.

W ramach prac dodatkowych, nieuwzględnionych w planie pracy, a wynikających z potrzeb zgłoszonych przez ZDW w Łodzi, wykonano mapy sytuacyjno–wysokościowe do celów projektowych dla:

- DW 483 - odcinek Strzelce Wielkie – Bogumiłowice, o długości 7,7 km,
- DW 702 - odcinek Piątek skrzyżowanie z DW 703, o długości 1,3 km.

Przy realizacji prac dotyczących regulacji stanu prawnego gruntów zajętych pod drogi wojewódzkie, ze względu na ich skomplikowany i długotrwały charakter, wykonanie zadań zostało podzielone na trzy etapy. W ramach etapu I pozyskiwane są dokumenty archiwalne i przeprowadzana ich analiza pozwalająca określić kierunek dalszych prac. W ramach etapu II wykonywane są czynności geodezyjne i sporządzana dokumentacja geodezyjna niezbędna do skompletowania wniosków o przeprowadzenie postępowań administracyjnych lub sądowych. Wnioski te są przygotowywane w ramach prac etapu III.

W 2018 r. zakończono prace w tym asortymencie na następujących odcinkach dróg wojewódzkich:

- DW 469 - odcinek Stary Gostków (DW 703) – Uniejów, etap I,
- DW 482 - odcinek przejście przez Zduńską Wolę, etap III,
- DW 483 - odcinek Szczerców, etap I i etap II,
- DW 483 - odcinek Czestków F, etap III,
- DW 484 - odcinek Żelów – Bełchatów, w zakresie obrębu 14 miasta Żelów oraz obrębów: Łobudzice, Kolonia Łobudzice i Podwoły, etap I,
- DW 485 - odcinek Bychlew – Pawlikowice, etap III (poza planowaną inwestycją),
- DW 485 - odcinek Pawlikowice – granica powiatu bełchatowskiego, etap II,
- DW 704 - odcinek Jamno – granica powiatu brzezińskiego, etap III,
- DW 707 - odcinek Wołucza – Nowy Kurzeszyn, etap III,
- DW 710 - odcinek granica miasta Łódź – granica powiatu zduńskowolskiego, etap III (w zakresie inwestycji),
- DW 713 - odcinek Tomaszów Mazowiecki – granica powiatu opoczyńskiego, etap III,
- DW 715 - odcinek Koluszki (PKP) – granica miasta, etap II (w zakresie planowanej inwestycji),
- DW 716 - odcinek Moszczenica (rzeka) – Wola Moszczenicka, etap III,
- DW 784 - odcinek Stanisławice – Pławno, etap I.

W ramach prac dodatkowych, których pierwotnie nie planowano realizować w 2018 r. wykonano wstępną analizę stanu prawnego gruntów zajętych pod drogę wojewódzką nr 482 na odcinku granica miasta Łodzi – granica województwa wielkopolskiego, nr 473 na odcinku granica miasta Piotrkowa Trybunalskiego – Łask, na odcinku stanowiącym przejście przez Bełchatów, nr 477 na odcinku Złoczew oraz na odcinku stanowiącym przejście przez Wieluń. Są to odcinki dróg przekazane Województwu na podstawie uchwał właściwych rad gmin, podjętych po zmianie ustawy o drogach publicznych i wynikających z wybudowania drogi ekspresowej S–8 oraz obwodnicy miasta Bełchatowa i Wielunia w ciągu dróg krajowych. Łącznie pracami dodatkowymi objęto 1836 działek.

W 2018 r. wykonano inwentaryzację naniesień roślinnych i budowlanych na odcinkach dróg wojewódzkich:

- DW 707 - obwodnica Kurzeszyna, obejmująca 112 działek oraz 27 dodatkowych działek, tzw. „resztówek”,
- DW 716 - odcinek Moszczenica – Baby, obejmujący 15 działek,

- DW 726 - obwodnica Wąglan, obejmująca 72 działki,
- DW 785 - odcinek Żytno, obejmujący 145 działek.

W ramach realizacji prac dodatkowych w zakresie inwentaryzacji naniesień roślinnych i budowlanych, niezbędnych do oszacowania kosztów odszkodowań za nieruchomości planowane do pozyskania na poszerzenie istniejących dróg wojewódzkich i wykazania tych kosztów we wniosku o przyznanie dofinansowania na budowę i modernizację dróg wojewódzkich ze środków Unii Europejskiej, WBG w Łodzi wykonało prace na odcinkach dróg wojewódzkich:

- DW 702 - odcinek Piątek – Zgierz, obejmujący 9 działek,
- DW 710 - odcinek Konstancynów Łódzki, ul. Klonowa – Lutomiersk, obejmujący 192 działki,
- DW 726 - obwodnica Wąglan, obejmująca 72 działki.

W ramach prac dodatkowych, niezaplanowanych do realizacji w 2018 r., wykonano inwentaryzację naniesień dla DW 483 na odcinku Nowa Brzeźnica, obejmującym 14 działek.

W związku z potrzebą ustalenia wysokości odszkodowania za nieruchomości przejęte na poszerzenie dróg wojewódzkich w trybie art. 98 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ZDW zleciło wykonanie inwentaryzacji naniesień na następujących nieruchomościach:

- DW 484 - Łobudzice, działka 194/1,
- DW 469 - Borszyn, działki 127/6 i 77/3,
- DW 703 - Otolice, działka 304/5,
- DW 707 - Nowy Kurzeszyn, działka 175/4.

Ponadto, w listopadzie 2018 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi zlecił wykonanie inwentaryzacji naniesień na następujących odcinkach dróg:

- DW 702 i DW 703 - odcinek skrzyżowanie w Piątku, obejmujący 9 działek,
- DW 716 - odcinek Rokiciny – Łaznów, obejmujący 238 działek.

Prace te nie zostały zakończone i będą kontynuowane w 2019 r.

Powyższe zadania zostały zrealizowane w ramach środków przeznaczonych na bieżące utrzymanie Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi.

3. Wykonanie prac urządzeniowo-rolnych na terenie Województwa Łódzkiego

Na terenie Województwa Łódzkiego, na zlecenie starostów, wykonywane są prace scaleniowe i wymienne w oparciu o zapisy ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów. Głównym celem tych prac jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. W 2018 r. zakończono prace scaleniowe na obiekcie Olewin–Sieniec w powiecie wieluńskim, obiektach Ścieki i Kaleń w powiecie rawskim oraz obiekcie Rembieszów w powiecie zduńskowolskim. Zaproponowane przez geodetę projektanta rozwiązania przyczyniły się do poprawy struktury gospodarstw rolnych, racjonalnego ukształtowania rozłogów gruntów i dostosowania granic nieruchomości do nowej sieci dróg.

Poza pracami scaleniowymi wykonano w 2018 r. analizę zmian w strukturze agrarnej, monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów i ich bonitacji oraz opracowano plan urządzeniowo-rolny dla obrębu Kiedosy Szczepany położonego w gminie Działoszyn w powiecie pajęczańskim. Przeprowadzone analizy oraz zaproponowane rozwiązania planistyczne wskazują kierunki działań jakie należy podjąć aby poprawić strukturę obszarową gospodarstw rolnych i wpłynąć na rozwój terenów wiejskich.

Powyższe zadania urządzeniowo-rolne zostały zrealizowane w ramach środków przeznaczonych na bieżące utrzymanie Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi. Dochód Województwa Łódzkiego z tytułu wykonania prac scaleniowych wyniósł 512 072,64 zł.

4. Wspieranie programów, szkoleń i kursów dla nauczycieli w zakresie stosowania technik cyfrowych w programach nauczania.

Zadanie realizowane w szczególności poprzez: wspieranie programów, szkoleń i kursów przygotowawczych dla nauczycieli w zakresie stosowania technik cyfrowych w ramach realizowanych programów nauczania, wspieranie tworzenia platform edukacyjnych będących środkiem komunikacji między nauczycielami i uczniami, poszerzenia kształcenia o formy e-learningu, wspieranie rozwoju informatycznego zaplecza naukowego w placówkach edukacyjnych.

Realizując zadanie przeprowadzono:

- bezpłatne szkolenia dla 20 nauczycieli. Kurs został przeprowadzony metodą blended-learning (pierwsze spotkanie stacjonarne – 5 godzin oraz kolejne 15 godzin w trybie e-learning),
- lekcje pokazowe na temat Systemów Informacji Przestrzennej dla uczniów 4 szkół znajdujących się na terenie Województwa Łódzkiego, ogółem zajęcia obejmowały 11 godzin,
- na podstawie baz danych zawartych w Geoportalu Województwa Łódzkiego opracowano tematy prac dyplomowych dla Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Materiały będące wynikiem tych opracowań opublikowane są w Geoportalu Województwa Łódzkiego.

5. Rozbudowa e-usług społeczeństwa informacyjnego, aktualizacja i rozbudowa Geoportalu Województwa Łódzkiego.

Geoportal Województwa Łódzkiego to internetowa aplikacja mapowa ogólnie dostępna pod adresem internetowym: www.geoportal.lodzkie.pl. W skład systemu Geoportal Województwa Łódzkiego wchodzi infrastruktura sprzętowa, specjalistyczne oprogramowanie, bazy danych referencyjne i tematyczne. W Geoportalu Województwa Łódzkiego publikowane są zakresy obszarowe poszczególnych rodzajów materiałów wchodzących w skład wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz wnioski o udostępnienie tych danych (przygotowane do pobrania).

Zadania realizowane są w sposób ciągły przez utrzymywanie w aktualności przestrzennych zbiorów referencyjnych oraz tematycznych. Rozwijane jest działanie samej internetowej aplikacji mapowej poprzez wzbogacanie o nowe funkcjonalności, a także weryfikowane, aktualizowane i rozszerzane są treści prezentowane na stronie internetowej www.geoportal.lodzkie.pl.

Geoportal Województwa Łódzkiego prezentuje informacje z regionu łódzkiego interesujące dla ogółu obywateli, pomocne w działaniu administracji publicznej, dydaktyce, kulturze oraz innych dziedzinach życia, w których zachodzi potrzeba lokalizacji przestrzennej obiektu.

6.4. Działania niezrealizowane

Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) jest jedyną bazą topograficzną, zawierającą informacje o rzeczywistej lokalizacji obiektów w terenie z zachowaniem dokładności położenia obiektów, zgodnych ze standardami określonymi przez przepisy prawa o zasięgu dla całego kraju. Pozwala na tworzenie dowolnych opracowań tematycznych wykorzystujących podkładową treść topograficzną. BDOT10k może być wykorzystywana m.in. do wykonania różnego rodzaju analiz przestrzennych, diagnozowania stanu środowiska geograficznego, w planowaniu przestrzennym, zarządzaniu kryzysowym, do opracowywania map turystycznych. Mając na uwadze duże znaczenie BDOT10k dla ogółu zadań wykonywanych w województwie, należy dążyć do utrzymywania w bieżącej aktualności danych z obszaru całego województwa. Można to osiągnąć przeznaczając do corocznej aktualizacji jak największe obszary.

Nie została przeprowadzona aktualizacja powiatu pajęczańskiego zaplanowana na 2018 r.

Wojewódzkie Biuro Geodezji w Łodzi w 2018 r. nie zrealizowało części zaplanowanych prac związanych z przygotowaniem dokumentacji geodezyjno-kartograficznej i geodezyjno-prawnej niezbędnej do przygotowania i realizacji inwestycji na drogach wojewódzkich z powodu zmian w planie inwestycyjnym Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi.

W asortymencie prac obejmującym sporządzenie map z projektem podziału nieruchomości nie przygotowano map dla odcinków dróg wojewódzkich:

- DW 450 - odcinek Wyszaków – Lubczyzna, obejmujący 30 działek,
- DW 476 - odcinek Bełchatów, ul. Piłsudskiego, obejmujący 50 działek,
- DW 480 - odcinek Kolonia Zawady, obejmujący 40 działek,
- DW 715 - odcinek Koluszki wiadukt, obejmujący 10 działek,
- DW 716 - odcinek Moszczenica – Wola Moszczenicka, obejmujący 150 działek,
- DW 726 - odcinek Rzeczyca, obejmujący 50 działek.

Dodatkowe uzgodnienia z projektantami w zakresie przebiegu projektowanej linii rozgraniczającej, wynikających ze zgłoszonych w terenie uwag właścicieli nieruchomości sąsiadujących z pasem drogi wojewódzkiej spowodowały, że nie zostały zakończone prace na projektowanej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi wojewódzkiej 484, w zakresie obrębów: Dobrzelów, Myszaki, Zdzieszulice Górne oraz obrębów 6, 15, 19, 20 i 22 miasta Bełchatowa, obejmujące łącznie 221 działek.

Ze względu na napotkane trudności w pozyskaniu dokumentacji archiwalnej, przedłużające się uzgodnienia z ZDW w zakresie zasięgu pasa drogowego, a także trwające postępowania administracyjne, nie zakończono w 2018 r. prac związanych z przygotowaniem dokumentacji do uregulowania stanu prawnego gruntów dla następujących odcinków dróg wojewódzkich:

- DW 483 - odcinek Szczerców, w zakresie etapu III,
- DW 484 - odcinek Zelów – Bełchatów, na obszarze obrębu 14 miasta Zelów oraz obrębów: Łobudzice, Kolonia Łobudzice i Podwodów, w zakresie etapu II i III,
- DW 485 - odcinek Pawlikowice – granica powiatu bełchatowskiego, w zakresie etapu III,
- DW 485 - odcinek granica powiatu pabianickiego – Bełchatów, w zakresie etapu II i etapu III,
- DW 573 - odcinek Żychlin – granica województwa, w zakresie etapu III,
- DW 583 - odcinek Bedno – granica województwa, w zakresie etapu II i etapu III,
- DW 715 - odcinek Koluszki (PKP) – granica miasta, w zakresie etapu II (poza inwestycją) i etapu III,
- DW 716 - odcinek Mikołajów – granica powiatu łódzkiego wschodniego, w zakresie etapu III,
- DW 726 - odcinek Rzeczyca działka 148, w zakresie etapu III,
- DW 728 - odcinek Zakościele – Żardki – Domaszno, w zakresie etapu II i etapu III,
- DW 784 - odcinek Stanisławice – Pławno, w zakresie etapu II i III.

Z uwagi na zmiany zasięgu zaplanowanych inwestycji w zakresie przebudowy i modernizacji dróg wojewódzkich, wstrzymano prace regulacyjne na następujących odcinkach dróg wojewódzkich:

- DW 469 - odcinek Stary Gostków (DW 703) – Uniejów, w zakresie etapu II i III,
- DW 483 - odcinek Brzeźnica – granica województwa, w zakresie etapu II i III,
- DW 710 - odcinek granica miasta Łodzi – granica powiatu zduńskowolskiego, w zakresie etapu II i etapu III (poza planowaną inwestycją).

Zgłoszone przez ZDW w Łodzi potrzeby wykonania prac regulacyjnych na innych odcinkach dróg wojewódzkich spowodowały, że nie zostały rozpoczęte prace związane z regulacją stanu prawnego nieruchomości zajętych pod drogi wojewódzkie dla:

- DW 450 - odcinek granica województwa – Wieruszów, w zakresie etapu III,
- DW 708 - odcinek Stryków – Brzeziny, w zakresie etapu III,
- DW 716 - odcinek Moszczenica, etap III,
- DW 785 - odcinek Ciężkowice – Żytno, etap III.

Ze względu na brak wydania decyzji ZRiD nie wykonano inwentaryzacji naniesień na:

- DW 481 - odcinek Pruszków, obejmujący 125 działek,
- DW 483 - odcinek Strzelce Wielkie – Bogumiłowice, obejmujący 140 działek,
- DW 484 w planowanym śladzie obwodnicy Bełchatowa, obejmujący 238 działek,
- DW 710 - odcinek Konstantynów Łódzki ul. Klonowa – Lutomiersk, obejmującym 192 działki,
- DW 714 - odcinek nowego śladu od granicy miasta Łodzi do węzła Brójce,

- DW 728 - odcinek Drzewica – Brzustowiec, obejmujący 32 działki.

Spośród zaplanowanych do wykonania prac scaleniowych nie zostały rozpoczęte prace scaleniowe na obiekcie Kruplin oraz Sulmierzyce Las położonych w powiecie pajęczańskim. Na terenie Województwa Łódzkiego, zwłaszcza w jego południowej części, jest duża potrzeba realizacji prac urządzeniowo-rolnych wynikająca z dużego rozproszenia nieruchomości rolnych. W ostatnich latach nie zostały podjęte wystarczające działania promocyjne, zachęcające mieszkańców terenów wiejskich do występowania z wnioskami o wszczęcie postępowań scaleniowych.

Z uwagi na lawinowo zwiększającą się dostępność informacji, a co za tym idzie stale podnoszącą się świadomość cyfrową obywateli Geoportal Województwa Łódzkiego został objęty zbyt małymi działaniami promocyjnymi. Celem działań promocyjnych jest dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców. W Geoportalu Województwa Łódzkiego publikowane są dane, które stanowią kluczową wiedzę o Województwie Łódzkim. Publikowane dane z wielu dziedzin gospodarczych oraz życia codziennego, wykorzystywane są przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz administrację publiczną. W 2018 roku opublikowano w Geoportalu Województwa Łódzkiego mniej niż planowano zbiorów danych przestrzennych. Przełożyło się to na mniejszą liczbę nowo wystawionych serwisów mapowych.

7. Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami

7.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2016-2019.
3. Program rozwoju kultury w województwie łódzkim na lata 2014-2020.
4. Program współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018.

7.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Realizacja celów i zadań w zakresie ochrony dziedzictwa materialnego i niematerialnego Województwa Łódzkiego ujętych w Wojewódzkim programie opieki nad zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2016–2019.
2. Przyznanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Województwa Łódzkiego.
3. Wytaczanie kierunków polityki kulturalnej w Województwie Łódzkim oraz przedstawienie rekomendowanych działań dla rozwoju kultury w regionie na lata 2014-2020.
4. Współpraca samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018.
5. Rekomendowanie przedsięwzięć do patronatu honorowego Marszałka Województwa Łódzkiego.
6. Przyznanie Nagród Marszałka WŁ.
7. Przyznanie Stypendiów Artystycznych Marszałka WŁ.
8. Nadzór nad samorządowymi instytucjami kultury.

7.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2016–2019

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, 2245, z 2019 r. poz. 730.) zarząd województwa, sporządza na okres 4 lat wojewódzki program opieki nad zabytkami, który jest przyjmowany przez sejmik województwa, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków i podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2016–2019 został przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXV/319/16 z dnia 21 czerwca 2016 r.

Program określa strategiczne cele i zadania w zakresie ochrony dziedzictwa materialnego i niematerialnego Województwa Łódzkiego, kształtując tym samym politykę rozwoju regionu w sposób uwzględniający zadania ochrony zabytków. W Programie ustalono priorytet główny: „Rewitalizacja układów przestrzennych miast i wsi”, z uwagi na uznanie tego zagadnienia w okresie nowej perspektywy finansowej za jedno z najważniejszych związanych z atrakcyjnością krajobrazu kulturowego. Realizacji priorytetu służyć mają działania wspomagające („Cyfryzacja zasobów ewidencyjnych dziedzictwa kulturowego w regionie łódzkim”, „Poprawa stanu obiektów i obszarów zabytkowych”, „Kreowanie różnorodności kulturowej” oraz „Edukacja kulturowa mieszkańców województwa”), a także uzupełniające („Stworzenie mechanizmu współpracy w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym” i „Poprawa stanu i dostępności zabytków ruchomych w muzeach oraz obiektach sakralnych”).

Wizją dokumentu jest: „Region wyróżniający się różnorodnością walorów dziedzictwa kulturowego i spuścizny dziejowej, stanowiących podstawę wielokulturowej tożsamości Województwa Łódzkiego”, zaś misją: „Prowadzenie polityki zarządzania dziedzictwem kulturowym nakierowanej na rewitalizację

układów przestrzennych miast i wsi, poprawę stanu obiektów i obszarów zabytkowych i ich społecznych funkcji. Polityka ta będzie oparta o partnerską wielopodmiotową współpracę, kształtowanie świadomości społecznej i promocję różnorodności kulturowej”.

W myśl przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zarząd województwa co 2 lata, sporządza sprawozdanie z realizacji programu, które przedstawia sejmikowi województwa. Sprawozdanie z realizacji wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami zgodnie z art. 87 ust. 6 ww. ustawy jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W związku z powyższym w dn. 29.01.2019 r. Sprawozdanie z realizacji „Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2016–2019 za lata 2016–2017” zostało przedstawione sejmikowi województwa. Sprawozdanie za lata 2018–2019 zostanie przedstawione sejmikowi województwa w 2020 r.

W zakresie działań podejmowanych przez samorząd województwa w 2018 r., z 14 zadań wskazanych w WPOnZ 2016–2019, zrealizowano 13 w latach 2016–2017. Zadania te miały kontynuację w 2018 r. Natomiast 1 zadanie dotyczące zainicjowania działań zmierzających do opracowania nowych narzędzi do realizowania edukacji regionalnej, w tym podręcznika, nie zostało wykonane co do istoty rzeczy (nie wydano podręcznika).

Szczegółowy wykaz zadań Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w Województwie Łódzkim wraz z opisem sposobu realizacji

Lp.	ZADANIE	SPOSÓB REALIZACJI
1.	Objęcie patronatem konkursów w zakresie rewitalizacji i remontów przeprowadzonych z wykorzystaniem tradycyjnych i innowacyjnych technologii	Patronat nad konkursem Towarzystwa Urbanistów Polskich na najlepszą przestrzeń publiczną. Do tej pory nagrodzono m.in. za rewaloryzację parków: w Piotrkowie Trybunalskim (im. Ks. J. Poniatowskiego) oraz w Pabianicach (Park Słowackiego). W 2018 r. nagrodę w kategorii „Rewitalizowana przestrzeń publiczna w zieleni” otrzymał teren rekreacyjny nad Zalewem Mrożyczka w Głownie, a wyróżnienie specjalne – „Podwórce miejskie w Łodzi”.
2.	Kontynuacja prac na rzecz katalogów budownictwa regionalnego krajobrazów kulturowych dorzeczy: Warty, Pilicy i Bzury	Wprowadzenie przepisów tzw. ustawy krajobrazowej spowodowało, że katalogi budownictwa regionalnego, stały się elementem audytu krajobrazowego. Zadanie realizowane i kontynuowane w 2018 r. przez Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi – prace przygotowawcze, w tym pozyskanie analiz eksperckich, niezbędnych do delimitacji zakresu terytorialnego i rzeczowego.
3.	Zakończenie prac rewaloryzacyjnych w obiektach będących własnością Samorządu WŁ	<ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Sztuki – Rewitalizacja infrastruktury Muzeum Sztuki w Łodzi – Gdańska 43 (magazyn) – okres realizacji od 01.01.2014 r. do 28.02.2019 r. Projekt zakończony. • Muzeum Sztuki – Magazyn studyjny dla Muzeum Sztuki w Łodzi – budynek J. Projekt zakończony 30.06.2018 r. <p>Pozostałe inwestycje w podległych instytucjach kultury:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Łódzki Dom Kultury – Pasaż Kultury. Nazwa projektu: „Utworzenie Pasażu Kultury Województwa Łódzkiego poprzez remont łódzkiego domu kultury wraz z otoczeniem, w celu zwiększenia udziału w kulturze mieszkańców Województwa Łódzkiego i kształtowania kulturowej tożsamości regionu” (inwestycja przedłużona do 2019 r.), • Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi – Nazwa przedsięwzięcia: „Modernizacja budynków „B”, „D”, „E” i pomieszczeń wraz z dziedzińcem Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi” – projekt w trakcie realizacji, • Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi – partner projektu „Tum – Perła romańskiego Szlaku Ziemi Łęczyckiej” (projekt w trakcie realizacji), • Filharmonia Łódzka: projekt „KULTURA 3D. Rozbudowa infrastruktury kulturalnej dla nowoczesnej i wielofunkcyjnej Filharmonii Łódzkiej” (okres realizacji: lipiec 2016 – grudzień 2018).
4.	Prowadzenie listy, opracowanie katalogu, promocja produktów i organizacja konkursów dotyczących tradycyjnych produktów regionalnych	<p>Aktualizacja listy produktów tradycyjnych dostępnej na stronie lodzkie.pl. W 2018 r. na Listę Produktów Tradycyjnych zostały wpisane w kategorii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sery i inne produkty mleczne „Zsiadłe mleko z Dionizowa”, • Mięso świeże oraz produkty mięsne „Wędzonki z Księżych Młynów”, • Produkty mięsne „Kiełbasa chłopska z Kazimierza”, „Kaszanka gryczana gospodarza z Kazimierza”, • Gotowe dania i potrawy „Pierogi z Głowna”, „Cepeliny z Nagawek”, • Napoje „Nalewka dereniówka”, „Napój jałowiec z Piotrkowa Trybunalskiego”.
5.	Nadzór nad organizacją i koordynacja obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w regionie	Współorganizacja obchodów EDD w regionie odbywa się od 2012 r., za koordynację wydarzeń organizowanych w regionie oraz prowadzenie kalendarium imprez odpowiada aktualnie Łódzki Dom Kultury przy współpracy z Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi. (https://edd.nid.pl/).

		<p>W 2018 r. edycja EDD odbyła się w dniach 8–9 i 15–16 września 2018 r. pod hasłem „Niepodległa dla wszystkich”. Wydarzenia organizowali, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi, • Muzeum w Bełchatowie, Brzezinach, Kutnie, Łęczycy, Krośniewicach, Łowiczu, Radomsku, • Stowarzyszenie Miłośników Kolei, • Komenda Hufca ZHP Ozorków, • Miejski Ośrodek Kultury w Głownie.
6.	<p>Patronat i uczestnictwo w Międzynarodowych Targach Turystycznych "Na styku kultur" w Łodzi oraz kreowanie marki ŁÓDZKIE</p>	<p>W dniach 16–18 marca 2018 r. odbyła się XXIV edycja targów „Regiony Turystyczne NA STYKU KULTUR”. Patronat nad wydarzeniem wzorem poprzednich lat objął Marszałek Województwa Łódzkiego. Kreowanie i promocja marki Łódzkie odbywało się m.in. poprzez prowadzenie oficjalnych profili Promuje Łódzkie (Twitter, Facebook, Pinterest oraz prowadzenie strony internetowej promujelodzkie.pl) Ponadto brano udział w targach turystycznych w kraju i za granicą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrecht Vakantiebeurs, • Brno Regiontour, • Bruksela Salon de Vacances, • Poznań Toursalon, • Berlin ITB, • Łódź Na Styku Kultur, • Katowice Globalnie, • Szczecin Piknik nad Odrą, • Nadarzyn World Travel Show.
7.	<p>Organizacja Jarmarku Wojewódzkiego</p>	<p>Organizacja największej w regionie imprezy promującej Województwo Łódzkie – Mixer Regionalny. W 2018 r. impreza odbyła się w dniach 8–9 września w Łodzi.</p>
8.	<p>Opracowanie i wydanie informatorów promujących podregiony kulturowe i symbole województwa</p>	<p>W 2018 r. wydano i zaktualizowano publikacje o charakterze turystyczno–krajoznawczym, popularyzujące wiedzę o dziedzictwie regionu łódzkiego, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obiekty techniki regionu łódzkiego, • Atrakcje przyrodnicze regionu łódzkiego, • Pamiątki architektury drewnianej regionu łódzkiego, • Pamiątki kultury żydowskiej regionu łódzkiego (wersja polska i angielska), • Zamki w regionie łódzkim (wersja polska i angielska), • Obiekty militarne w regionie łódzkim, • Obiekty geoturystyczne regionu łódzkiego, • Szlaki rowerowe regionu łódzkiego (wersja polska, niemiecka i angielska), • Łódzki szlak konny (wersja polska i niemiecka), • Smaki regionu łódzkiego.

		Ponadto Województwo Łódzkie (Samorząd Województwa Łódzkiego), będąc członkiem Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego wsparło wydanie Przewodnika Turystycznego Łódzkie 2017/2018 oraz Przewodnika Turystycznego Łódzkie 2018/2019.
9.	Zainicjowanie działań zmierzających do opracowania nowych narzędzi do realizowania edukacji regionalnej, w tym podręcznika	Poza opracowaniem nowych wydawnictw, nie odnotowano postępu w zakresie opracowania podręcznika edukacji regionalnej.
10.	Organizacja konkursów promujących dziedzictwo kulturowe regionu	Wydarzenia cykliczne: XIX Konkurs Wiedzy Geograficzno–Turystycznej o Regionie Łódzkim "Województwo w sercu Polski", VIII Międzyszkolny Konkurs Wiedzy o Województwie Krajoznawca Regionu 2018, olimpiada wiedzy o regionie łódzkim, konkurs fotograficzny „Od niepodległości do współczesności”.
11.	Patronat nad wydarzeniami promującymi dziedzictwo kulturowe regionu, w tym EDD, konkurs na najlepiej urządzonej przestrzeń publiczną	Współorganizacja obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w regionie (patrz pkt 5). Patronat nad organizowanym przez TUP konkursem na najlepszą przestrzeń publiczną (patrz pkt 1).
12.	Współorganizacja konkursu na najlepszą rozprawę habilitacyjną lub doktorską oraz najlepszą pracę magisterską lub dyplomową tematycznie związaną z Województwem Łódzkim i ustanowienie nagród dla autorów najlepszych prac	W 2018 r. w konkursie o nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego za najlepsze rozprawy habilitacyjne i doktorskie oraz prace magisterskie i dyplomowe tematycznie związane z Województwem Łódzkim uczelnie wyższe mogły zgłaszać prace obronione w 2017 r., dotychczas nienagrodzone w formie nagrody pieniężnej w innych konkursach. Nagrody przyznawane są za rozprawy i prace w obszarach: 1) nauk humanistycznych i społecznych, 2) nauk przyrodniczych i ścisłych, 3) nauk technicznych, 4) nauk o zdrowiu i medycznych, 5) sztuki. Nagrody przyznawane są za rozprawy i prace tematycznie związane z Województwem Łódzkim, promujące region bądź też wykazujące użyteczność dla rozwoju społecznego, gospodarczego lub kulturalnego regionu. Laureaci w obszarze z zakresu kultury i dziedzictwa regionalnego: • Natalia Bąkowska – „Projekt zespołu teatralno–filmowego w Łodzi jako eksperymentalna koncepcja teatru XXI wieku”, • Katarzyna Ludwisiak – „Tożsamość miejsca – forma w procesie ewolucji na przykładzie Domu Tkacza przy ul. Piotrkowskiej 91 w Łodzi”.
13.	Organizacja spotkań i konferencji dotyczących problematyki rewitalizacji oraz wsparcie dla realizacji cyklicznych Konferencji Dyrektorów i Kustoszy Muzeów	Organizacja szeregu spotkań i konferencji, m.in.: 1. Muzealne spotkania, które odbywają się 2 razy w roku w ramach Konferencji Dyrektorów i Kustoszy Muzeów Regionalnych z Województwa Łódzkiego, pomyślane są jako miejsca wymiany doświadczeń, przestrzenie, w których zaproszeni goście – specjaliści w swoich dziedzinach dzielą się spostrzeżeniami dotyczącymi różnych wymiarów funkcjonowania muzeów, a muzealnicy z naszego regionu i nie tylko, wieloletnimi doświadczeniami. W 2018 r. odbyły się:

	<p>Regionalnych w Województwie Łódzkim</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 12 i 13 marca w Miejskim Domu Kultury w Zduńskiej Woli, - 29 i 30 listopada w Muzeum Miasta Pabianic w Pabianicach. <p>2. Wojewódzkie obchody Światowego Dnia Turystyki zorganizowane na terenie powiatu tomaszowskiego. W dniach 28–30 września 2018 r. zorganizowano spacer z przewodnikami po Tomaszowie Mazowieckim, spływy kajakowe Pilicą i wycieczki autokarowe. Można było zwiedzić m.in. bunkier w Konewce, Groty Nagórzyckie, Skansen Rzeki Pilicy i pospacerować wśród osobliwości przyrody rezerwatu „Niebieskie Źródła”. W tych dniach szczególnie gościnnie była Spała oferująca Festiwal smaków regionalnych i Inowłódz, gdzie na Zamku Kazimierza Wielkiego uroczyste rozpoczęło się turystyczne święto.</p> <p>Atrakcje zwiedzać można było, jak co roku z paszportem, który upoważnia do zniżek w wybranych obiektach. Uczestnicy zabawy paszportowej mogli wziąć udział w konkursie z nagrodami.</p>
<p>14.</p>	<p>Wsparcie instytucji kultury samorządu Województwa Łódzkiego w realizacji projektów i zadań dotyczących dziedzictwa kulturowego regionu</p>	<p>Dotacje stanowiące uzupełnienie wkładu własnego, na realizację projektów dotyczących inwestycji i wydarzeń, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie pasażu kultury Województwa Łódzkiego, • Nowoczesny system dostępu do oferty Muzeum Sztuki w Łodzi, • Modernizacja budynków MAiE w Łodzi, • Wędrowny Festiwal Filharmonii Łódzkiej "Kolory Polski", • 41. Łódzkie Spotkania Teatralne, • XXI Łódzki Festiwal Chóralny – Cantio Lodziensis, • Wojewódzki Przegląd Twórczości Dojrzałej „Przystanek 60+”, • Ogólnopolski Konkurs Tańca Ludowego „5 minut dla oberka”, • 6 edycja projektu Kolorowa Lokomotywa Na zielonym szlaku 2018, • Lokomotywa po Wiedzę – projekt ekologiczno-artystyczny dla dzieci z Województwa Łódzkiego, • „Wzornik. Szybiec opoczyński, łowickie, sieradzkie”.

2. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Województwa Łódzkiego

Na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Sejmik Województwa Łódzkiego corocznie przyznaje dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Województwa Łódzkiego. W 2018 r. zabezpieczono na ten cel w budżecie Województwa Łódzkiego rekordową kwotę 5 000 000,00 zł. Spośród 193 wniosków, udzielono aż 104 dotacje na renowację obiektów zabytkowych regionu łódzkiego. Zawarto 98 umów na łączną kwotę 4 656 600,00 zł, wykonanie na dzień 31.12.2018 r. wyniosło 4 480 702,17 zł.

3. Program rozwoju kultury w Województwie Łódzkim na lata 2014–2020

Program rozwoju kultury w Województwie Łódzkim na lata 2014–2020 został przyjęty przez Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr 767/14 z dnia 25 czerwca 2014 r.

Podstawę dla sformułowania Programu rozwoju kultury stanowi „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”. Celem Programu jest wytyczenie kierunków polityki kulturalnej w Województwie Łódzkim oraz przedstawienie rekomendowanych działań dla rozwoju kultury w regionie na lata 2014–2020. Samorząd Województwa Łódzkiego przyjął rolę inicjującą i koordynującą politykę kulturalną regionu, ponadto pełnić ma rolę inspirującą samorządy lokalne oraz wszelkich nadawców i odbiorców komunikatów kultury do współdziałania na rzecz rozwoju regionu.

Zgodnie z Programem oraz wykazem wskaźników i harmonogramem realizacji Programu w 2018 r. planowo realizowano założone cele. Na 23 wyznaczone do monitorowania wskaźniki w l. 2014–2018 osiągnięto 8, z tego **w 2018 r. zrealizowano 4 wskaźniki:**

- liczba programów wsparcia dla nauczycieli przedmiotów: plastyka, muzyka, wiedza o kulturze, historia muzyki, historia sztuki (osiągnięto zamierzony cel – dwóch stałych programów wsparcia dla nauczycieli. Łódzki Dom Kultury kontynuował projekt pn. Łódzkie pełne kultury (II edycja), który na stałe wszedł w program instytucji,
- liczba kompleksowych projektów digitalizacyjnych dotyczących zasobów kultury w Województwie Łódzkim – w 2018 r. osiągnięto założony wskaźnik – 1 projekt. Muzeum Sztuki w Łodzi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 zrealizowało projekt pn. Nowoczesny system dostępu do oferty Muzeum Sztuki w Łodzi,
- liczba nowych zrealizowanych projektów modernizacyjnych instytucji kultury Samorządu Województwa Łódzkiego dostosowujących instytucje do potrzeb współczesnych odbiorców – wskaźnik został zrealizowany w 2018 r. – zakończono trzy projekty – dwa w Muzeum Sztuki w Łodzi i jeden Filharmonii Łódzkiej,
- liczba wdrożonych innowacyjnych działań/rozwiązań zapewniających wsparcie merytoryczne dla indywidualnych odbiorców oferty kulturalnej instytucji kultury Samorządu Województwa Łódzkiego – w 2018 r. osiągnięto wskaźnik – łącznie 4 działań. Muzeum Sztuki zrealizowało projekt pn.: Nowoczesny system dostępu do oferty Muzeum Sztuki w Łodzi dofinansowany z RPO WŁ 2014–2020 oraz projekt pn. Awangarda bez granic.

Spośród 14 wskaźników, 4 wskaźniki nie były realizowane w 2018 r. (wskaźniki odnoszące się do: kampanii społecznych, działań partycypacyjnych, osobnego konkursu dotacyjnego oraz wskaźniki dot. rozwoju przemysłów kreatywnych) z uwagi na brak zabezpieczenia środków finansowych w budżecie przez Zarząd Województwa Łódzkiego, kadrowe (zarówno w instytucjach kultury jak i samorządzie), brak pozyskania przez samorząd środków zewnętrznych na ich realizację.

**Realizacja wskaźników Programu rozwoju kultury w Województwie Łódzkim na lata 2014–2020
– stan na 2018 r. wraz z komentarzem zostały zaprezentowane w poniższej tabeli**

Cele strategiczne	Wskaźniki realizacji Programu rozwoju kultury w Województwie Łódzkim na lata 2014–2020	Stan na 31.12. 2018 r.	Stan docelowy na 2020 r.	Szczegółowy opis realizacji wskaźnika (w 2018 r.)
I. Wzmocnienie identyfikacji regionalnej	Liczba kompleksowych programów edukacji regionalnej w Województwie Łódzkim	0	1	W 2018 r. wskaźnik był realizowany poprzez uczestnictwo przedstawicieli urzędu i pracowników samorządowych instytucji kultury w opracowywaniu Programu Wsparcia i Rozwoju Edukacji Kulturalnej w Łodzi.
	Liczba sieci instytucji kultury w Województwie Łódzkim	3	4	Forum Instytucji Kultury Województwa Łódzkiego zainicjowane przez ŁDK w swoim założeniu miało dać początek sieci domów kultury w Województwie Łódzkim. W 2016 r. idea spotkań/konferencji była kontynuowana (spotkania odbyły się w Łodzi i Sieradzu), nie doszło do formalnego utworzenia sieci. Inicjatywa była kontynuowana w 2017 r. W 2018 r. odbyło się kolejne Forum Instytucji Kultury, spotkanie miało charakter konferencji, w której wzięli udział przedstawiciele domów kultury, jednakże sieć domów kultury nie została zawiązana.
	Liczba cyklicznych konferencji regionalnych poświęconych rozwojowi sektora kultury w Województwie Łódzkim	2	2	Wskaźnik został zrealizowany już w 2017 r. Forum Instytucji Kultury Województwa Łódzkiego zainicjowane przez ŁDK w 2015 r. dało początek cyklicznej konferencji. Forum jest stałym trwałym wydarzeniem służącym wymianie poglądów i wiedzy w sektorze kultury w regionie. Wskaźnik był utrzymany również w 2018 r. – Forum Instytucji Kultury odbyło się w Wieluniu.
	Liczba lokalnych programów i strategii rozwoju kultury ⁸	1	5	W 2016 r., kiedy inicjowano PRK, miasta w regionie poza Łodzią nie posiadały strategii kulturalnych, miasta (planujące rewitalizacje) skupione były na przygotowaniu Lokalnych Programów Rewitalizacji stanowiących podstawowy warunek dofinansowania w ramach RPO WŁ. W kolejnych latach nie odnotowano powstania czy też rozpoczęcia prac nad lokalnymi programami i strategiami rozwoju kultury. Samorząd Województwa nie ma wpływu na planowanie działań strategicznych w gminach, brak jest zachęt finansowych, niska jest świadomość konieczności planowania działań przez samorządy.

⁸ Lokalną strategię posiada Łódź, powinny posiadać ją także największe miasta powiatowe.

II. Rozwój kompetencji kulturowych	Liczba programów wsparcia dla nauczycieli przedmiotów: plastyka, muzyka, wiedza o kulturze, historia muzyki, historia sztuki	2	2 ⁹	<p>W 2017 r. Łódzki Dom Kultury zrealizował projekt pn. Łódzkie pełne kultury. W ramach projektu umożliwiono dzieciom i młodzieży z oddalonych od stolicy województwa rejonów dostęp do zasobów instytucji kultury mieszczących się w Łodzi. Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi, Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi – każda z wymienionych instytucji przygotowała dedykowany program edukacyjny przeznaczony dla dzieci i młodzieży, realizowany w partnerstwie z lokalnymi instytucjami kultury w ich siedzibach. Ponadto przeprowadzono warsztaty dla nauczycieli, przekazując praktyczne narzędzia do realizacji edukacji kulturowej. Ponadto Łódzki Dom Kultury podjął inicjatywę przeprowadzenia Kursu Instruktora Tańca Ludowego, który obejmuje szczegółowe zajęcia z 10 regionów folklorystycznych Polski, technik uzupełniających (takich jak taniec klasyczny, towarzyski, modern-jazz, rytmika i inne), zajęcia teoretyczne traktujące o metodyce pracy, anatomii człowieka, historii tańca, podstawach muzyki. Powyższa pilotażowa inicjatywa może stanowić podwaliny pod stworzenie programu wsparcia dla nauczycieli również z innych niż taniec dziedzin.</p> <p>W 2018 r. była kontynuowana inicjatywa ŁDK, o której mowa powyżej, ponadto Województwo Łódzkie zainicjowało Regionalną Konferencję Edukacji Kulturalnej, która w zamierzeniu ma być narzędziem wsparcia nauczycieli. Wydarzenie zostało objęte patronatem MEN. Wskaźnik został zrealizowany.</p>
	Liczba wspólnych przedsięwzięć szkół/placówek edukacyjnych i instytucji kultury dotyczących tworzenia programów i wdrażania edukacji kulturalnej ¹⁰	4	6	<p>W 2018 r. wskaźnik pozostał na poziomie roku ubiegłego. Muzeum Sztuki kontynuowało projekt wspierania edukacji kulturowej „Koalicje kultury”, był to ostatni rok funkcjonowania programu. Zrealizowano konkurs grantowy w ramach którego wyłoniono i dofinansowano 9 projektów. Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina kontynuuje współpracę ze szkołami muzycznymi. W Filharmonii w ramach współpracy z Polskim Towarzystwem Carla Orffa odbywają się cykliczne zajęcia (warsztaty i koncerty) pn. Odkrywczy Muzyki oraz w ramach współpracy z Akademią Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego odbywają się zajęcia z cyklu Dziecięcy Uniwersytet Artystyczny. Teatr Wielki kontynuuje współpracę z Łódzką Szkołą Baletową (27 marca w Teatrze Wielkim zorganizowano XIII Koncert Galowy Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej i Baletu Teatru Wielkiego w Łodzi).</p>
	Liczba kampanii społecznych zachęcających mieszkańców województwa do podnoszenia kompetencji kulturowych	0	1	<p>Wskaźnik nie został zrealizowany w 2018 r. wobec braku zabezpieczenia środków na ten cel.</p>

⁹ Powinny powstać przynajmniej dwa programy: z zakresu sztuk plastycznych i z zakresu muzyki.

¹⁰ Istotne jest aby każda instytucja kultury SWŁ realizowała stałą współpracę programową ze szkołami/ uczelniami/placówkami edukacyjnymi w formie stałego programu współpracy, w 2014 r. taką programową współpracę ze szkołami muzycznymi prowadziła Filharmonia Łódzka wspierając m.in. projekt Dziecięcy i Młodzieżowej Orkiestry WŁ.

	Liczba kompleksowych programów praktyk studentów szkół artystycznych w instytucjach kultury samorządu Województwa Łódzkiego	0	3 ¹¹	W 2018 r. w instytucjach artystycznych nie powstał żaden kompleksowy program praktyk studentów szkół artystycznych, których powstanie wymaga przede wszystkim zapotrzebowania ze strony szkół wyższych. Instytucje artystyczne kontynuowały współpracę ze szkołami artystycznymi w ramach bieżącej działalności. Współpraca miała miejsce w dwóch instytucjach: Teatrze Wielkim w Łodzi – zrealizowano spektakl „Wesołe kumoszki z Windsoru” premiera – 27 i 28 czerwca 2018 r. – realizowana była wspólnie z Akademią Muzyczną w Łodzi oraz Muzeum Sztuki w Łodzi (zrealizowano warsztaty Muzeum Sztuki na Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi).
III. Partycypacja	Liczba programów instytucji kultury opracowanych przez instytucje przy zaangażowaniu odbiorców oferty ¹²	1	7	W 2018 r. Muzeum Sztuki w Łodzi zorganizowało wystawę „Jak to widzisz?”, której kuratorami byli odbiorcy muzeum, wystawa miała miejsce w Muzeum Pałacu Herbsta.
	Liczba kampanii społecznych promujących uczestnictwo w życiu kulturalnym Województwa Łódzkiego	1	1	Wskaźnik zrealizowano już w 2015 r. Zrealizowano projekt „Tu jest kino! Promocja sektora audiowizualnego i kultury filmowej w Województwie Łódzkim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013, Działanie III.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, Oś Priorytetowa III: Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość.
IV. Profesjonali- zacja sektora kultury	Liczba systemowych rozwiązań dotyczących wymiany kadr kultury w Województwie Łódzkim ¹³ (liczba wdrożonych programów restrukturyzacyjnych i programów typu outplacement w instytucjach kultury w	0	1	Już w 2017 r. w Departamencie Kultury i Edukacji rozpoczęto prace koncepcyjne związane z przygotowaniem pilotażowego programu pn. roboczą Kształcenie zawodowe na potrzeby instytucji kultury/ Wsparcie kadrowe dla pionu produkcji w instytucjach artystycznych, który miał stanowić punkt wyjścia dla realizacji wskaźnika. Ze wstępnych diagnoz Departamentu wynikało, że konieczne jest wykształcenie kadry na potrzeby pionów produkcyjnych w instytucjach artystycznych ze względu na m.in. zaawansowany wiek kadry, brak przekazywania umiejętności (brak programów stażowych, brak praktyk, specjalistycznych kierunkach kształcenia, niski poziom współpracy ze szkołami i uczelniami wyższymi etc.). Stworzenie mechanizmów i narzędzi wsparcia dla instytucji w powiązaniu z utworzeniem kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów w systemie dualnym pozwoliłoby nie tylko pozyskać wykwalifikowaną kadrę na potrzeby funkcjonowania instytucji, ale także umożliwiło praktyczną naukę zawodów związanych z produkcją artystyczną w ogóle (w wąskim zakresie w obszarze produkcji teatralnej, a w szerszym aspekcie: produkcji scenicznej).

¹¹ Uwzględniono artystyczne instytucje kultury SWŁ (Teatr im. S. Jaracza, Teatr Wielki w Łodzi, Filharmonię Łódzką).

¹² Zakłada się, że programy działania/programy działalności merytorycznej instytucji kultury SWŁ będą opracowywane przy udziale/konsultacji odbiorców.

¹³ W 2014 r. Łódzki Dom Kultury zakończył realizację projektu badawczego mającego na celu analizę kompetencji kadr kultury w województwie łódzkim, konieczne są systemowe rozwiązania dotyczące możliwości wymiany kadr i podnoszenia ich kompetencji.

	Województwie Łódzkim)			Prace koncepcyjne prowadzone w 2017 r. przez Departament, związane z przygotowaniem pilotażowego programu pn. roboczą Kształcenie zawodowe na potrzeby instytucji kultury/ Wsparcie kadrowe dla pionu produkcji w instytucjach artystycznych, nie były kontynuowane w 2018 r. – potrzeby pracowników artystycznych w tym obszarze nie mogą zostać zaspokojone na poziomie regionalnym, istnieje potrzeba raczej systemowych rozwiązań na gruncie krajowym. Ciekawą propozycją jest w tym kontekście Program wsparcia przekwalifikowania zawodowego tancerzy – stypendia realizowany przez Instytut Muzyki i Tańca (w 2018 r. miała miejsce III edycja programu).
	Liczba przeprowadzonych badań potrzeb i oczekiwań odbiorców oferty kulturalnej w Województwie Łódzkim ¹⁴	3	7	W 2018 r. nie prowadzono badań potrzeb odbiorców z uwagi na ograniczone zasoby finansowe i kadrowe. W latach poprzednich badania realizował ŁDK m.in. „Wpływ zmiany formuły działania Łódzkiego Domu Kultury na partycypację w kulturze mieszkańców Województwa Łódzkiego”, „Badanie i ewaluacja projektów Amatorskiego Ruchu Artystycznego skierowanych do dzieci do 15 r. ż. z terenu Województwa Łódzkiego” oraz Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi (badanie dotyczące oceny repertuaru oraz referencji w obszarze sztuk teatralnych wśród widzów).
V. Instytucje otwarte dla wszystkich	Liczba kompleksowych projektów digitalizacyjnych dotyczących zasobów kultury w Województwie Łódzkim ¹⁵	1	1	Swoje koncepcje projektów digitalizacyjnych realizowały w 2017 i 2018 r. instytucje kultury Samorządu Województwa Łódzkiego: Muzeum Sztuki w Łodzi (Nowoczesny system dostępu do oferty Muzeum Sztuki w Łodzi) oraz Teatr Wielki w Łodzi (Digitalizacja i upowszechnienie zasobów artystycznych Teatru Wielkiego w Łodzi) i Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi (Digitalizacja zasobów, rozwój Biblioteki Cyfrowej – Regionalia Ziemi Łódzkiej). W 2018 r. zakończona została realizacja projektu Muzeum Sztuki w Łodzi i zbiory zostały udostępnione na platformie online. Wskaźnik został osiągnięty.
	Liczba nowych zrealizowanych projektów modernizacyjnych instytucji kultury Samorządu Województwa Łódzkiego dostosowujących instytucje do potrzeb współczesnych odbiorców ¹⁶	3	2	W 2018 r. wskaźnik został osiągnięty – zrealizowano dwie inwestycje w Muzeum Sztuki w Łodzi: Rewitalizacja infrastruktury Muzeum Sztuki w Łodzi – Gdańska 43 (z dofinansowaniem z POLiŚ) oraz budowa magazynu studyjnego (Magazyn studyjny dla Muzeum Sztuki w Łodzi – budynek J), jedną w Filharmonii Łódzkiej (projekt „KULTURA 3D. Rozbudowa infrastruktury kulturalnej dla nowoczesnej i wielofunkcyjnej Filharmonii Łódzkiej”), w realizacji znajdują się projekty ŁDK (Utworzenie Pasażu Kultury Województwa Łódzkiego poprzez remont Łódzkiego Domu Kultury wraz z otoczeniem, w celu zwiększenia udziału w kulturze mieszkańców Województwa Łódzkiego i kształtowania kulturowej tożsamości regionu) i MAIE (Modernizacja budynków "B", "D", "E" i pomieszczeń wraz z dziedzińcem Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi).

¹⁴ Zakłada się, że każda z instytucji kultury SWŁ powinna rokrocznie prowadzić badania publiczności

¹⁵ Chodzi o projekty o zasięgu regionalnym, nierealizowane jedynie przez pojedyncze instytucje, ale przez kilka instytucji i ich sieci (np. cyfrowe muzea Województwa Łódzkiego)

¹⁶ Dwie instytucje kultury SWŁ wymagają działań modernizacyjnych w głównych siedzibach: ŁDK i Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

	Liczba wdrożonych innowacyjnych działań/rozwiązań zapewniających wsparcie merytoryczne dla indywidualnych odbiorców oferty kulturalnej instytucji kultury Samorządu Województwa Łódzkiego	4	4	<p>W 2018 r. wskaźnik został osiągnięty. Zrealizowano projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nowoczesny system dostępu do oferty Muzeum Sztuki w Łodzi dofinansowany z RPO WŁ 2014–2020 (bilety elektroniczne), – Awangarda bez granic – Muzeum Sztuki udostępniło trzon kolekcji sztuki nowoczesnej znajdującej się w zbiorach muzealnych: dzieła z kolekcji grupy "a.r.", prace Władysława Strzemińskiego i Katarzyny Kobro osobom z niepełnosprawnością zmysłu słuchu (osoby niedosłyszące i niesłyszące), osobom z niepełnosprawnością zmysłu wzroku (osoby niedowidzące i niewidome) i osobom z wyzwaniami kognicyjnymi (osoby ze spektrum autyzmu). Ponadto zdigitalizowane dzieła, będące trzonem kolekcji Muzeum zostały udostępnione na stronie internetowej w sposób odpowiadający określonym normom dostępności dla osób niepełnosprawnych, – Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi w ramach realizowanego projektu infrastrukturalnego (Kultura 3D...) dofinansowanego z RPO WŁ 2014–2020 wykonała ścieżkę edukacyjną (tj. ekspozycję ścieżki zwiedzania, prezentację organów w systemie wirtualnej rzeczywistości, wyposażenie do obsługi systemu wirtualnej rzeczywistości, wykonanie udogodnień dla osób niepełnosprawnych) szkolenia dla pracowników obsługujących ścieżkę, bawialnię kulturalną, wielofunkcyjne foyer oraz rozbudowę systemu sprzedaży on-line.
VI. Włączenie instytucji kultury w międzynarodowy obieg	Liczba międzynarodowych projektów kulturalnych (wieloletnich, cyklicznych, stale obecnych w programie działań) realizowanych przez instytucje kultury Samorządu Województwa Łódzkiego w partnerstwie z instytucjami z zagranicy	4	4	<p>Wskaźnik został osiągnięty w latach 2016–2017.</p> <p>W 2016 r. Województwo Łódzkie wraz z Muzeum Sztuki w Łodzi uczestniczyło w projekcie europejskim pn. „Culture for cities and regions” realizowanym przez sieci EUROCITIES i ERRIN w ramach programu Kreatywna Europa.</p> <p>W 2016 r. Teatr Wielki w Łodzi ogłosił Międzynarodowy konkurs kompozytorski na operę "CZŁOWIEK Z MANUFAKTURY". Kolejne etapy konkursu odbyły się w latach 2017–2018.</p> <p>W 2017 r. zakończyła się realizacja międzynarodowego projektu pn. Translocal. Museum as a Toolbox dofinansowanego z programu Kreatywne Europa, w którym Muzeum Sztuki od 2015 r. brało udział jako partner).</p> <p>W 2018 r. wskaźnik został utrzymany. Należy zaznaczyć, że w 2018 r. Muzeum Sztuki zrealizowało również wystawę zagraniczną – w Centre Pompidou w Paryżu pn. Une avant-garde polonaise: Katarzyna Kobro et Władysław Strzemiński (24.10.2018 – 14.01.2019) – projekt jest częścią koordynowanego przez Instytut Adama Mickiewicza międzynarodowego programu kulturalnego POLSKA 100. Ponadto instytucje kultury z regionu włączyły się w realizację projektu międzynarodowego pn. Financing impact on regional development of cultural heritage valorisation – FINCH w ramach Programu INTERREG EUROPA dotyczącego m.in. poszukiwania nowych możliwości finansowania działań kulturalnych.</p>

VII. Wykorzystanie obszarów i obiektów zabytkowych na cele związane z działalnością kulturalną/Zabytki dla kultury i turystyki	Liczba zrealizowanych konkursów dotacyjnych dotyczących organizacji nowych wydarzeń kulturalnych w zabytkach znajdujących się na europejskich szlakach kulturowych w Województwie Łódzkim ¹⁷	0	4	Wskaźnik nie został zrealizowany wobec braku zabezpieczenia w budżecie województwa osobnych środków na ten cel. Jednocześnie należy zauważyć, że w 2018 r. na terenie województwa (Załęcze, Inowódz) odbyły się trzy zadania dotowane z budżetu Województwa Łódzkiego (kwota łączna dotacji wyniosła 74 000,00 zł) w ramach organizowanego przez Zarząd Województwa Łódzkiego konkursu dla organizacji pozarządowych. Również w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa organizowane są wydarzenia w obiektach zabytkowych na szlakach kulturowych (Zamek w Łęczycy, Muzeum w Łowiczu, zabytkowy park dworski w Parskach nad Nerem).
	Liczba zrealizowanych projektów naukowych i badawczych popularyzujących wiedzę o dziedzictwie materialnym Województwa Łódzkiego	1	4	W 2017 i 2018 r. na uwagę zasługują dwa wydawnictwa popularyzujące wiedzę o dziedzictwie materialnym regionu wydane przez Stowarzyszenie REGIO: „Łódzki detal. Przewodnik po łódzkich detalach architektonicznych”, „Przewodnik po secesji w Łodzi i Województwie Łódzkim”. Należy zwrócić też uwagę na publikację „Miasto projektanci Łódzcy architekci w czasach PRL-u” (wyd. w 2018 r.) autorstwa Błażeja Ciarkowskiego. Publikacje wydawnictw nie uzyskały wsparcia finansowego ze strony samorządu Województwa Łódzkiego.
	Liczba zrealizowanych konkursów dotacyjnych dotyczących kompleksowych rewitalizacji przestrzeni miejskich (w ujęciu infrastrukturalnym i społecznym) ¹⁸	2	2	Wskaźnik został zrealizowany już w 2017 r. W 2017 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 (Oś priorytetowa VI. Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu) zrealizowano konkursy, do których aplikowały z projektami infrastrukturalnymi samorządowe instytucje kultury. W 2018 r. nie odbywały się konkursy w ramach RPO, w trybie pozakonkursowym (ZIT) w ramach Poddziałania VI.3.1 było 5 wezwań do złożenia wniosku o dofinansowanie (w tym: 2 w 2018 r.).
VIII. Estetyczna przestrzeń publiczna/spójność przestrzenna	Liczba zrealizowanych w Województwie Łódzkim forów obywatelskich, kampanii społecznych, informacyjnych i	0	1	W 2018 r. Departament Polityki Regionalnej opracowywał wraz z departamentami merytorycznymi i jednostkami podległymi Województwa Łódzkiego sektorowe programy strategiczne (Zintegrowane programy rozwoju), wśród których znalazł się program Łódzkie Przyjazne. Departament Kultury i Edukacji opracował fiszę projektową Instytut Przyjaznej Przestrzeni. Estetyczna i funkcjonalna przestrzeń w Województwie Łódzkim realizującą cele ww. programu. Zakłada się, że fisza będzie realizowana

¹⁷Konkursy dla organizacji pozarządowych, których priorytetem byłaby organizacja wydarzenia w zabytku.

¹⁸Rozumianych jako konkursy z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego ale i dofinansowane ze środków UE.

	edukacyjnych dotyczących dbałości o przestrzeń publiczną i zachowania estetyki przestrzeni			w następnych latach. Warto jednak zaznaczyć, że działania podejmuje także RCPS wydając cykliczne publikacje i diagnozując temat projektowania uniwersalnego. Ponadto w dniach 29–30 listopada 2018 r. w Centrum Nauki i Sztuki Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, w ramach wydarzenia ECO MAKE 2018, odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. <i>Odnawialna przestrzeń projektowania 2.0</i> . Celem konferencji było uświadomienie środowiskom związanym ze sztuką i projektowaniem, jak ważny jest aspekt ekologiczny w twórczości, biznesie i codziennym życiu.
IX. Uruchomienie potencjału przemysłów kultury oraz przemysłów kreatywnych	Liczba stworzonych i wdrożonych metod i narzędzi umożliwiających i ułatwiających współpracę artystów z biznesem	1	3	W 2018 r. trwały prace nad budową Akademickiego Centrum Designu – ACD zostało utworzone w 2014 r. przez Akademię Sztuk Pięknych w Łodzi (w zrewitalizowanym budynku zabytkowej szkoły przy ul. Księży Młyn 13/15, obiekt będzie gotowy w 2019 r.), w ramach wspierania przemysłu kreatywnego, w swojej bieżącej działalności ACD już oferuje przeprowadzanie audytów dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które prowadzą działalność na terenie Polski wschodniej, obejmujących analizę działalności przedsiębiorcy pod względem potencjału i potrzeb wzorniczych, której wynikiem jest strategia wzornicza. Ponadto w 2018 r. zainicjowano projekt pn. Financing impact on regional development of cultural heritage valorisation. Partnerem jest Województwo Łódzkie (Biuro w Brukseli). Zakłada się, że być może w ramach projektu uda się wypracować narzędzia współpracy, choć głównym celem projektu jest poszukiwanie nowych mechanizmów finansowania sektora kultury.
	Liczba programów stażowych/ praktyk dla absolwentów kierunków związanych z modą i filmem w przedsiębiorstwach w Województwie Łódzkim	0	3	Wskaźnik dotąd nie został zrealizowany z uwagi na ograniczenia budżetowe dla tego typu projektów.
	Liczba programów szkoleniowych, systemowych działań edukacyjnych, projektów wymiany praktyk w zakresie ginących zawodów związanych z sektorem kultury	0	3	Wskaźnik dotąd nie został zrealizowany z uwagi na ograniczenia budżetowe dla tego typu projektów.

4. Program współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 r.

Roczny program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada r. poprzedzającego okres obowiązywania programu. Przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego w dniu 27 listopada 2017 r. Uchwałą Nr XLV/562/17 roczny program współpracy na 2018 r. określa formy współpracy – finansowej (w tym zlecenie zadań publicznych) i pozafinansowej (w tym np. wzajemne informowanie się o działalności, współpraca z Wojewódzką Radą Pożytku, patronaty). Departament Kultury i Edukacji w 2018 r. realizował zarówno współpracę finansową jak i pozafinansową. Współpraca o charakterze finansowym była prowadzona w formie zlecenia realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert na:

- powierzenie wykonania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji ze środków budżetowych na sfinansowanie ich realizacji (budżet obywatelski),
- wspieranie wykonania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji, w oparciu o zapisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019, poz 688).

Zasady i tryb wyboru ofert są jawne i podawane do publicznej wiadomości w ogłoszeniu o konkursie. Wyniki konkursów podawane były do publicznej wiadomości. Ogłoszenia o otwartych konkursach ofert i ich wynikach publikowane były w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, na stronie internetowej www.ngo.lodzkie.pl i na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu.

W 2018 r. ogłoszono 1 konkurs w obszarze *Kultura, sztuka, ochrona dziedzictwa kulturowego*. Zadania publiczne zgłoszone do konkursu miały na celu wzbogacanie oferty kulturalnej Województwa Łódzkiego oraz pielęgnowanie i rozwój polskiej tradycji kulturowej w Województwie Łódzkim i były realizowane poprzez:

- organizowanie wydarzeń kulturalnych prezentujących dorobek polskiego i światowego dziedzictwa kultury na terenie Województwa Łódzkiego,
- prezentowanie lokalnego i regionalnego dorobku kultury,
- organizowanie przedsięwzięć kulturalnych eksplorujących i interpretujących ideę „niepodległości” w kontekście setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Do konkursu mogły być składane oferty, których realizacja rozpoczynała się nie wcześniej niż 15 kwietnia 2018 r. i kończyła nie później niż 31 grudnia 2018 r. Na realizację konkursu Zarząd Województwa Łódzkiego przeznaczył kwotę w wysokości 600 000,00 zł.

W konkursie złożono 78 ofert, z czego 75 ofert zostało ocenionych pozytywnie pod względem formalnym. Zawarto 33 umowy na realizację 33 zadań w łącznej kwocie 600 000,00 zł. Zrealizowano 32 zadania. Wykonanie na dzień 31.12.2018 r. wyniosło 562 125,43 zł.

Zadania w trybie pozakonkursowym określonym w art.19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, polegającym na realizacji zadania publicznego o charakterze regionalnym, a także zadania na podstawie umowy partnerstwa zawartej w celu realizacji projektu partnerskiego określonej w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2018 r. poz. 1307 i 1669), nie były dofinansowywane w 2018 r.

Współpraca o charakterze pozafinansowym, prowadzona była jedynie w formie udzielania patronatu przez Marszałka Województwa dla działań lub programów realizowanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uznanych za szczególnie wartościowe.

Wykaz zadań, które otrzymały dofinansowanie w 2018 r.

I.p.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Ogólnopolski Przegląd Kapel Ludowych im. Adama Radzywińskiego w Bednie	Zadanie publiczne zostało zrealizowane poprzez organizację przeglądu kapel ludowych. W przeglądzie wystąpiły kapele z województw: łódzkiego, mazowieckiego, podkarpackiego, radomskiego, podlaskiego. Realizator: Ochotnicza Straż Pożarna w Pniewie. Wysokość dotacji: 38 500,00 zł.
2.	25 – lecie Kościoła Środowisk Twórczych w Łodzi	W ramach zadania publicznego odbyło się 13 imprez, w których wzięło udział 150 wykonawców z 11 krajów (Polski, Austrii, Belgii, Brazylii, Izraela, Niemiec, Norwegii, Portugalii, Stanów Zjednoczonych, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii). W spotkaniach tych uczestniczyło około 10.000 osób z Łodzi i Województwa Łódzkiego. Jubileuszowi towarzyszył wydany wcześniej i zawierający całość informacji o planowanych spotkaniach kolorowy katalog (2.000 egz.), a także katalog zawierający historię Kościoła Środowisk Twórczych (2.000 egz.). Ponadto plakaty z programem zawieszono na 25 ciałach na przystankach MPK, 12 słupach Teatru Muzycznego. Realizator: Europejskie Centrum Kultury Logos. Wysokość dotacji: 35 000,00 zł.
3.	VIII Międzynarodowy Festiwal Twórczości Młodych FOLKOWE INSPIRACJE	Zadanie publiczne polegało na realizacji festiwalu, który tworzy młodzież zafascynowana kulturą i tradycjami narodów oraz grup etnicznych na świecie. W ramach festiwalu odbyły się prezentacje instalacji designerów, eksperymentów rękodzielniczych, międzykulturowych form tanecznych w wykonaniu międzynarodowych grup młodych artystów. Odbyło się 10 koncertów, flashmob, questy, gry terenowe, gry miejskie oraz aktywne działania w łódzkich muzeach, warsztaty taneczne, wokalne, fotograficzne, rękodzielnicze. W przedsięwzięciu uczestniczyło ok. 4.000 odbiorców z Województwa Łódzkiego. Realizator: Fundacja Promocji i Wspierania Twórczości Convivo. Wysokość dotacji: 35 000,00 zł.
4.	IX Międzynarodowy Festiwal „Folklor Świata”	W ramach Festiwalu zorganizowano konkursowe przesłuchania w dwóch kategoriach wiekowych (do 15 lat i powyżej 15 lat). W Festiwalu wzięło udział 344 uczestników. Zespoły z kraju i zagranicy zaprezentowały podczas koncertu główne utwory i tańce charakterystyczne dla swoich regionów. Zorganizowano stoiska warsztatowe, nawiązano współpracę z 10 ośrodkami kultury w kraju i za granicą, wynajęto sprzęt nagłaśniający oraz oświetleniowy niezbędny do zrealizowania Festiwalu, a także zorganizowano zakwaterowanie dla wszystkich uczestników w 5 ośrodkach (w Zduńskiej Woli, w Sędziejowicach, w Wojsławicach). Realizator: Stowarzyszenie Kulturalno–Sportowe „Talent”. Wysokość dotacji: 35 000,00 zł.
5.	XIV OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL FOLKLORU MIEJSKIEGO – PIOTRKÓW 2018	Zadanie publiczne zostało zrealizowane w dniach 19–20 maja 2018 r. w Amfiteatrze Miejskim w Piotrkowie Trybunalskim. Czternasta edycja imprezy składała się z kilku części: przesłuchania konkursowego kapel podwórkowych z całego kraju, koncertów: gwiazdy wieczoru – Kapeli SPOD DĘBU – laureata Festiwalu w 2017 i 2016 r., kapel prezentujących różnorodny folklor miejski, które występowały poza konkursem (na terenie Piotrkowa Trybunalskiego i w powiecie) oraz konkursów dla publiczności

		<p>o folklorze miejskim, historii Festiwalu. Zorganizowano także wystawy starych samochodów w ramach współorganizacji Rajdu Samochodowego do Spały.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Folkloru Miejskiego „Agrafa”. Wysokość dotacji: 30 000,00 zł.</p>
6.	MŁODZI Z ŁODZI DLA ŁODZI	<p>Na zadanie publiczne pn. Koncert „Młodzi z Łodzi dla Łodzi” składała się organizacja 13 występów młodych łódzkich artystów muzyków. Promocją wydarzenia dotyczyła przygotowania, druku i kolportażu plakatów, folderów i ulotek związanych z IX Międzynarodowym Festiwalem Muzycznym Słowo i Muzyka u Jezuitów. Przygotowano stronę internetową dotyczącą wydarzenia – www.ujezuitow.eu. W imprezie uczestniczyło ok. 600 osób.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie – „Słowo i Muzyka u Jezuitów”. Wysokość dotacji: 30 000,00 zł.</p>
7.	40. Jubileuszowy Ogólnopolski Przegląd Piosenki i Przyśpiewki Ludowej	<p>Realizacja zadania publicznego miała na celu upowszechnienie amatorskiej twórczości artystycznej i tradycji regionalnych. Impreza odbywa się cyklicznie każdego roku. Podczas tej edycji, w części konkursowej, odbyły się koncerty kapel i zespołów z programami dowolnymi. Przegląd był miejscem spotkań młodych wykonawców piosenki i pieśni ludowej. W przeglądzie mogli brać udział amatorzy z całego kraju, a w szczególności z Województwa Łódzkiego,</p> <p>Realizator: Towarzystwo imienia Marii Konopnickiej. Oddział w Górach Mokrych. Wysokość dotacji: 25 000,00 zł.</p>
8.	Międzynarodowy Festiwal Producentów Muzycznych Soundedit 2018 – X Edycja Jubileuszowa	<p>Zakres zadania obejmował organizację jubileuszowej X edycji Międzynarodowego Festiwalu Producentów Muzycznych Soundedit, która odbyła się w dniach 25–28 października 2018 r. w Łodzi.</p> <p>EchoConnect to cykl wyjątkowych spotkań i paneli, zorganizowanych przy współpracy firmy Echo Investment, edukującego przyszłych liderów życia gospodarczego. W czasie EchoConnect studenci Politechniki Łódzkiej mogli poznać i posłuchać m. in. wokalistki i kompozytorki Reni Jusic, psycholożki sportowej Katarzyny Selwant, lekkoatlety Adama Kszczota, dyrektora generalnego wytwórni Kayax Tomasza „Tomika” Grewińskiego, szczypiornisty Karola Bieleckiego, twórcy okładek płyt winylowych Jo Mirowskiego, curlingowca Łukasza Janczara, punkowego wokalisty Johna Robba. Organizowano panele i szkolenia.</p> <p>Realizator: Fundacja „Art. Industry”. Wysokość dotacji: 26 000,00 zł.</p>
9.	VIII Międzynarodowy Łódź Tango Salon Festival 2018	<p>Zadanie publiczne polegało na realizacji 2 koncertów, 29 warsztatów tanga (w tym 3 bezpłatnych warsztatów dla początkujących i 2 bezpłatnych warsztatów z nawigacji tangowej), 12 milong (spotkań tangowych), 6 wykładów/spotkań o historii tanga i muzyki tangowej, zwiedzania Łodzi z przewodnikiem, wystawy fotografii. W trakcie Festiwalu można było zapoznać się z klasycznymi utworami tangowymi oraz zobaczyć najsłynniejszych światowych interpretatorów tango de salon. We wszystkich tych wydarzeniach uczestniczyło ponad 6500 osób.</p> <p>Realizator: Fundacja Wspierania Kultury „Fabryka Tango”. Wysokość dotacji: 26 500,00 zł.</p>
10.	Festiwal Poezji Śpiewanej im. Juliana Tuwima w	<p>Zadanie dało szansę młodym osobom do rozwoju artystycznego, zaś dla osób starszych było okazją do dobrej zabawy. Na scenie zaprezentowali się artyści w dwóch grupach wiekowych: dzieci i młodzież oraz dorośli. Do tegorocznego konkursu wpłynęło</p>

	Inowłodzu (Edycja VI) wraz z gwiazdą wieczoru	<p>10 zgłoszeń w kategorii dorośli. W kategorii dzieci i młodzież przyjęto 19 zgłoszeń. W obu kategoriach przyznano nagrody za I, II oraz III miejsca.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Zamek Kazimierzowski–Centrum Kultury w Inowłodzu. Wysokość dotacji: 25 000,00 zł.</p>
11.	Tradycja tworzenia wieńców dożynkowych jako element dorobku kultury Regionu Łódzkiego.	<p>Na zadanie publiczne złożyła się stoisk popularyzujących sztukę tworzenia wieńców dożynkowych w regionie. Zorganizowano wystawy mające na celu popularyzację tradycji wykonywania wieńców dożynkowych, a także przygotowano wydawnictwo pt. „Tradycja Święta Plonów – wieńce dożynkowe Regionu Łódzkiego” (1000 egz.) i rozdystrybuowano je na terenie Województwa Łódzkiego i kraju. Przekazano 12 nagród specjalnych dla najciekawiej przygotowanych wieńców dożynkowych. Nagroda główna została wręczona podczas dożynek w Łęczycy. Ze względu na odbywanie się dożynek w tym samym czasie, wystawa poświęcona wieńcom dożynkowym została podzielona tak, by mogła popularyzować projekt w różnych miejscach w tym samym czasie. Dodatkowo zostało wykonanych kilka plansz popularyzujących projekt.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Powiatów i Gmin Ziemi Łęczyckiej. Wysokość dotacji: 27 000,00 zł.</p>
12.	IX MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL „MUZYCZNY ŚRODEK EUROPY”	<p>Na zadanie publiczne złożyło się 9 wydarzeń, 6 koncertów, 2 warsztaty, 1 flash mob. Koncerty odbyły się w: Miejskim Ośrodku Kultury w Konstanczynie Łódzkiej, Bałuckim Ośrodku Kultury „Lutnia”, na terenie parku Wolności w Konstanczynie. Flash mob odbył się na terenie Manufaktury. Udział artystów międzynarodowych (Tatarzy, Białorusini, Ukraińcy, Senegalczyki, Polacy) wpłynął na przełamywanie barier kulturowych i stereotypów. Oprócz konfrontacji artystów na scenie, nastąpiła także wymiana metod edukacji muzycznej i prezentacji scenicznej podczas warsztatów oraz kulturalnych spotkań i rozmów. Ponad 40 osób z zagranicy odwiedziło istotne dla Województwa Łódzkiego miejsca: Muzeum Pałac Herbsta, Manufakturę, ulicę Piotrkowską, Bałuty.</p> <p>W wydarzeniach wzięło udział ponad 1200 odbiorców.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Artystyczno–Edukacyjne Cantores. Wysokość dotacji: 20 000,00 zł.</p>
13.	Kolory kultury 2018	<p>W ramach realizowanego zadania przeprowadzono 10 imprez artystycznych połączonych ze spotkaniami tematycznymi dla około 3000 uczestników: dzieci, młodzieży, dorosłych, w tym seniorów, osób niepełnosprawnych z różnych środowisk powiatu zduńskowolskiego. Zaprezentowano społeczności lokalnej sylwetki znanych zduńskowolan, artystów, którzy osiągnęli ogólnopolski lub międzynarodowy sukces artystyczny. Dzieci oraz młodzież uzdolnione artystycznie zostały włączone do występów podczas spotkań i koncertów.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Dzieci i Młodzieży. Wysokość dotacji: 22 000,00 zł.</p>
14.	Wiosenne i jesienne dni muzyki organowej i kameralnej w Archikatedrze Łódzkiej	<p>Zadanie polegało na organizacji w Archikatedrze Łódzkiej 8 koncertów w dwóch edycjach: wiosennej i jesiennej. Wiosną odbyły się 4 koncerty organowe, zaś w ramach jesiennej edycji oprócz 2 koncertów organowych odbyły się 2 koncerty chopinowskie poświęcone stuleciu odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r. Każde spotkanie koncertowe zostało poprzedzone słowem wstępnym. Wprowadzenie miało na celu zapoznanie słuchaczy z repertuarem koncertu oraz istotnymi faktami z biografii kompozytorów oraz wykonawców. Poza tym słuchacze otrzymali foldery zawierające program koncertów.</p>

		<p>Realizator: Stowarzyszenie Carpe diem. Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.</p>
15.	„Ziemia kiernozka na styku kultur łowickiej i sannicko – gąbińskiej”	<p>Zadanie publiczne polegało na realizacji warsztatu z tworzenia wycinanki sannickiej dla 2 grup po 7 osób, warsztatu z bibułkarstwa dla 2 grup po 7 osób, warsztatu z łowickiego haftu dla 1 grupy po 14 osób, spotkania integracyjnego dla Pań z zaprzyjaźnionych kół gospodyń wiejskich, druhow z OSP z terenu gminy Niedzieliska oraz delegacji z kół gospodyń z poszczególnych gmin powiatu łowickiego, w którym udział wzięło 160 osób. Rezultatami trwałymi powstałymi w wyniku realizacji zadania są wykonane przez uczestników wycinanki sannickie, piękne kwiaty z bibuły oraz hafty.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy w Niedzieliskach. Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.</p>
16.	XXIV Przegląd Piosenki o Łodzi „Łódzkie Skrzydła 2018”	<p>Zadanie zakładało zorganizowanie konkursu, w którym udział wzięło ok. 800 wykonawców (soliści i chóry z Łodzi i Województwa Łódzkiego z 57 placówek: 11 przedszkoli, 28 szkół podstawowych, 4 gimnazjów, 7 szkół ponadgimnazjalnych, 7 placówek pozaszkolnych). Uczestnicy zostali podzieleni na 5 grup wiekowych. Każdy uczestnik powiększył indywidualny repertuar pieśniowy przynajmniej o 1 piosenkę o Łodzi. Spośród piosenek premierowych, jury wytypowało 22 piosenki do zapisu w <i>Śpiewniku Łódzkim</i>, które zostały zapisane komputerowo. Laureaci konkursu występowali w 6 koncertach: koncert finałowy i 5 koncertów zewnętrznych.</p> <p>Ogółem w koncertach wystąpiło ok. 210 wykonawców. Koncerty odbyły się m. in. w Dużej Sali Obrad UMŁ, w Auli Akademii Muzycznej przy ul. Żubardzkiej 2 a w Łodzi.</p> <p>Realizator: Towarzystwo Przyjaciół Łodzi. Wysokość dotacji: 9 000,00 zł.</p>
17.	Kultura a kultura– obiekty historyczne kontra filmowe inspiracje	<p>W zadaniu publicznym, które odbyło się w dniach 14–15 lipca 2018 r. wzięło udział 40 beneficjentów. Zadanie polegało na zorganizowaniu dwudniowego wyjazdu i zwiedzeniu istotnych obiektów kulturalnych, które znajdują się na terenie Województwa Łódzkiego (Spały, Inowłódza, Konewki, a następnie Łodzi).</p> <p>Realizator: Fundacja Młodzi Ludziom. Wysokość dotacji: 14 000,00 zł.</p>
18.	Folkowe przystanki – młodopolskie białogłowy	<p>W ramach zadania publicznego stworzono cztery stałe ekspozycje, galerie „jednego obrazu”, prezentujące młodopolskie dziedzictwo: a) przystanek Anusin – „Wiosna’ Jacka Malczewskiego b) przystanek Feliksów – „Ojczyzna’ Jacka Malczewskiego c) przystanek Busina – „Panna młoda’ Piotra Stachewicza d) przystanek Wólka – „Żniwa’ Włodzimierza Przerwy – Tetmajera. Wydarzeniu towarzyszyło wydanie informatora / przewodnika (mapy z opisem) w liczbie 1000 egzemplarzy oraz wydruk 500 pocztówek.</p> <p>Realizator: Fundacja „Tu Brzoza”. Wysokość dotacji: 15 000,00 zł.</p>
19.	Muzyczne lato w parku	<p>Zadanie publiczne polegało na organizacji 10 koncertów w Parku Miejskim Aleksandra Łódzkiego zorganizowanych w okresie wakacji (w każdą niedzielę lipca i sierpnia 2018 r.). Repertuar koncertów był zróżnicowany. Prezentowano muzykę z różnych stron świata, muzykę klasyczną, operową, jazzową, piosenkę literacką, hiszpańską, włoską, cygańską, klezmerską.</p>

		<p>Wydrukowano 6 billboardów, 50 plakatów, 500 ulotek. W koncertach wzięło udział 1000 uczestników, uzyskano opiekę medialną Kultury Dostępnej, Radia Łódź, TVP Łódź. W TVP Łódź ukazała się reklama koncertów (8 emisji, 5 zapowiedzi na antenie).</p> <p>Realizator: Fundacja Partnerstwo na Rzecz Aleksandrowa Łódzkiego. Wysokość dotacji: 10 000,00 zł.</p>
20.	Dęte granie – Złoty Puzon 2018	<p>W ramach zadania publicznego zorganizowano koncert orkiestr dętych pn. „Dęte granie – Złoty Puzon 2018”. Impreza wyszła naprzeciw potrzebom mieszkańców obszaru LGD „Podkowa” w zakresie wzbogacenia oferty kulturalnej. W koncercie uczestniczyło 200 muzyków. Liczba widzów wydarzenia wyniosła ok. 500 osób.</p> <p>Realizator: Lokalna Grupa Działania „Podkowa”. Wysokość dotacji: 13 000,00 zł.</p>
21.	XXI Łódzki Festiwal Chóralny – CANTIO LODZIENSIS	<p>W ramach zadania łącznie wystąpiły 23 chóry krajowe oraz jeden zagraniczny, oceniane w 8 kategoriach. We wszystkich częściach konkursowych wystąpiło około 950 chórzystów. Odbyło się również 5 koncertów okołofestiwalowych w Łodzi i regionie. Popularyzowano chóralistykę krajową oraz zagraniczną, kompozytorów różnych epok. W trakcie realizacji Festiwalu dokonano oceny stanu chóralistyki w regionie i Łodzi. Wykonanych zostało 8 kompozycji łódzkich twórców. W trakcie Festiwalu odbyło się seminarium prowadzone przez 4 profesorów akademickich, w którym uczestniczyło 12 dyrygentów. Miało ono charakter warsztatowy. Dyrygentom przekazano również materiały nutowe zawierające utwory łódzkich kompozytorów. Festiwal stanowił formę edukacji muzycznej w zakresie poznawania wartościowych dzieł z zakresu literatury chóralnej narodowej i zagranicznej oraz promocję współczesnych kompozycji polskich i zagranicznych, uzupełnianie wiedzy muzycznej, szczególnie w odniesieniu do dzieci i młodzieży.</p> <p>Realizator: Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Łodzi. Wysokość dotacji: 15 000,00 zł.</p>
22.	XIV Międzynarodowy Festiwal Chóralny „Wschód–Zachód–Zbliżenia” Radomsko 2018	<p>Zadanie publiczne było realizowane podczas dwóch dni festiwalowych. W tym czasie odbyło się sześć koncertów, podczas których wystąpiło pięć zespołów, reprezentujących bardzo wysoki poziom wykonawczy. Zorganizowano także spotkania artystów z publicznością. Koncerty przyczyniły się do przybliżenia wartościowej muzyki chóralnej mieszkańcom miasta.</p> <p>Realizator: Towarzystwo Śpiewacze im. Stanisława Moniuszki. Wysokość dotacji: 15 000,00 zł.</p>
23.	Przegląd Nadwarciańskich Wiejskich Zespołów Śpiewaczych	<p>Organizacja zadania publicznego pn. „Przegląd Nadwarciańskich Wiejskich Zespołów Śpiewaczych” stworzyła możliwość prezentacji lokalnego i regionalnego dorobku kultury zespołów wiejskich. W imprezie uczestniczyło ponad 300 osób.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brzeg. Wysokość dotacji: 8 000,00 zł.</p>
24.	Koncert z okazji setnej rocznicy odzyskania Niepodległości przez Polskę w Parafii pw. Wniebowzięcia	<p>W ramach zadania odbył się koncert Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk, który zaprezentował program „Pieśń o Ojczyźnie”. W wydarzeniu udział wzięło około 200 osób, które zapoznały się nie tylko z pieśniami patriotycznymi, ale zdobyły wiedzę nt. wydarzeń związanych z odzyskaniem niepodległości. Informacje nt. koncertu zostały zamieszczone na stronie gminy a także powiatu, oraz w gazecie Ziemia Piotrkowska.</p>

	Najświętszej Maryi Panny w Czarnocinie	Realizator: Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Czarnocinie. Wysokość dotacji: 16 000,00 zł.
25.	Dzień Matki Ojczyzny z okazji 100 – lecia Niepodległości Polski	Zadanie publiczne polegało na zorganizowaniu warsztatów śpiewu pieśni patriotycznych w liczbie 20 godzin, które odbywały się w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Brzezinach, Uniwersytecie Trzeciego Wieku oraz w Szkole Podstawowej w Brzezinach. W dniu 26 maja 2018 r. przeprowadzono wielką Lekcję Historii połączoną z koncertem Zespołu Fabryka. W tzw. namiocie patriotycznym przeprowadzono konkurs „100 pytań z okazji 100 lecia niepodległości”. Przedstawiono również prezentację multimedialną pn. „Ojcowie niepodległości”. Realizator: Stowarzyszenie Rozwoju Powiatu Brzezińskiego „Nasz powiat”. Wysokość dotacji: 9 000,00 zł.
26.	Powiatowy Konkurs Kulinaryny „Góralskie smaki w Czerniewicach”	Zadanie odbyło się w dniu 3 czerwca 2018 r. w zabytkowym parku w Czerniewicach. Konkurs jest imprezą plenerową i posiada bogatą tradycję. Zaproszenia do udziału w konkursie wysłano do 15 Gmin, do konkursu przystąpiły zespoły z 9 gmin powiatu tomaszowskiego. Podczas konkursu odbyły się występy grup artystycznych działających na terenie Gminy Czerniewice. Wystąpiła młodzież z formacji Teens, Orkiestra Dęta Czerniewice, Zespół ludowy „Czerniewiczanie” oraz góralska kapela „Pogwizdani”. Dodatkowo zaplanowano atrakcje dla dzieci: malowanie twarzy, tworzenie bransoletek z koralików i samodzielne wykonywanie kotylionów nawiązujących do tematu imprezy. Przy namiocie z animacjami dla dzieci ustawiono stoisko Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie promowano zdrowy i bezpieczny styl życia i aktywny wypoczynek. Finałem uroczystości była dyskoteka. Organizatorzy przygotowali kwaśnicę w kuchni polowej, którą częstowano przybyłych gości i mieszkańców gminy. Realizator: Stowarzyszenie „Dolina Krzemionki”. Wysokość dotacji: 10 000,00 zł.
27.	37. Wąglański Maj Poezji	W ramach zadania wydrukowano 1000 egz. książki „NASZA WĄGLAŃSKA KRONIKA TO POEZJA – SPORT I TURYSTYKA”. Publikacja zawiera nagrodzone i wyróżnione wiersze 16 poetów z Polski i z Polonii oraz obszerną historię 70–lecia Ludowego Zespołu Sportowego w Wąglańcach. Realizator: Towarzystwo Przyjaciół „Wąglań”. Wysokość dotacji: 7 000,00 zł.
28.	REWIA SZTUKI LUDOWEJ DRZEWICA 2018	W ramach zadania zrealizowano warsztaty edukacyjne dla przedstawicieli kół gospodyń wiejskich z terenu gminy Drzewica, przegląd kół gospodyń wiejskich z terenu gminy Drzewica, Staropolskie spotkanie Andrzejkowe oraz wyjazd do teatru dla przedstawicieli kół gospodyń wiejskich. Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu „Ofiarna Dłoń”. Wysokość dotacji: 6 000,00 zł.
29.	ZNANE/NIEZNANE VIII Międzynarodowy Plener Malarski	Celem realizacji zadania publicznego była organizacja międzynarodowego pleneru malarskiego w gminie Ręčno wraz z organizacją wystawy i wydaniem katalogu w nakładzie 250 szt. W plenerze uczestniczyło 12 artystów, w tym 3 z zagranicy (z Czech i Białorusi). Przeprowadzono także warsztaty plastyczne dla dzieci z Ręczna, prowadzone przez artystów uczestniczących w plenerze. Zorganizowano wystawę plenerową na zakończenie pleneru oraz wystawę poplenerową (20.10.2018 r.), w Kazimierzu Dolnym.

		Realizator: Piotrkowskie Stowarzyszenie Rozwoju, Promocji i Integracji Europejskiej „Euro–Centrum”. Wysokość dotacji: 5 000 ,00 zł.
30.	Krzewimy pszczelarstwo	<p>Rezultatem zadania publicznego była organizacja 2 wizyt studyjnych w pasiekach znajdujących się na terenie gminy Żelechlinek w dniach 9 i 10 maja 2018 r. (liczba uczestników: 82 osoby). Zorganizowano również turniej pn. „Najlepsza rodzina pszczela” oraz imprezę kulturalną „Miodobranie” na scenie letniej w Żelechlinku. Młode pokolenie mieszkańców regionu miało możliwość poznać tradycje pszczelarskie.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Aktywni dla Gminy Żelechlinek. Wysokość dotacji: 6 000,00 zł.</p>
31.	„Festiwal Piosenki i Poezji Żołnierskiej”	<p>Zrealizowane zadanie publiczne przyczyniło się do integracji społecznej i rozwoju kulturalnego osób niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w „Festiwalu Piosenki i Poezji Żołnierskiej”. Osoby niepełnosprawne miały możliwość wystąpić w grupach na scenie i wykonać 2 utwory: muzyczne lub poetyckie o charakterze patriotycznym. Impreza była szansą rozwoju intelektualnego uczestników poprzez poprawę dykcji, pamięci, wokalu i recytowania.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie „Czuję sercem”. Wysokość dotacji: 3 000,00 zł.</p>
32.	Walki o niepodległość z racji setnej rocznicy uzyskania przez Polskę niezależności .	<p>Zadanie polegało na zwiedzaniu przez członków Stowarzyszenia Klub Seniora cmentarzy w okolicach Sieradza z przewodnikiem oprowadzającym z oddziału PTTK Sieradz. Zwiedzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> – cmentarz w Męce, gdzie w zbiorowej mogile są pochowani żołnierze 31 pułku Piechoty Strzelców Kaniowskich, a także grób ochotnika, który poległ w walce o polski Lwów, – cmentarz w Warcie ze zborową mogiłą Powstańców Styczniowych. <p>W Centrum Promocji i Kultury w Brzezinach odbyły się dwa spotkania: 19 września – „Polskie drogi do niepodległości”, 5 września – „Wyzwolenie Łodzi i Brzeziny w 1918 r.”.</p> <p>Impreza dała seniorom możliwość uzupełnienia wiedzy historycznej na temat powstania naszej państwowości po zaborach.</p> <p>Realizator: Brzezińskie Stowarzyszenie Klub Seniora „Młodzi Duchem”. Wysokość dotacji: 2 000,00 zł.</p>

5. Przedsięwzięcia rekomendowane do patronatu honorowego Marszałka Województwa Łódzkiego

I.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Organizator
1.	II Międzynarodowy Festiwal Open Music	Fundacja East–West Music
2.	OSSA ŁÓDŹ 2018 – Warsztaty	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Studentów Architektury
3.	Konkurs Fotograficzny „Potęga Łodzi 2018”	Fundacja Ulicy Piotrkowskiej
4.	Konferencja „Etnografie współczesności. Obszary, metody, perspektywy. Konferencja naukowa poświęcona pamięci prof. Bronisławy Kopczyńskiej–Jaworskiej”	Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
5.	Fashion Industry Days 2018	Stowarzyszenie AXIS Polska
6.	QUADRO–ART VI Międzynarodowe Biennale Obrazu Łódź 2018	Związek Polskich Artystów Plastyków Okręgu Łódzkiego
7.	Festiwal „Łódź Fabrykancka”	Fundacja „Po Staremu”
8.	Festiwal Folklorystyczny Seniora Województwa Łódzkiego	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko Sprawność
9.	Widowisko plenerowe „Podróż do Betlejem”	Fundacja Proem Zako
10.	Gala Laureatów XXV edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego pn. „Kwiaty dla Babci i Dziadka” i V edycji Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego pn. „Wiersz o Babci i Dziadku”	Krajowe Stowarzyszenie Pomocy Szkole

6. Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego

W 2018 r. przyznano 122 Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego na łączną kwotę 300 000,00 zł. 63 Nagrody zostały przyznane w związku z jubileuszem 130. rocznicy istnienia Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi, natomiast 35 Nagród przyznano w związku z jubileuszem 65. rocznicy działalności Łódzkiego Domu Kultury. Przyznano również m. in. 2 Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego dla laureatów Konkursu im. Władysława Strzebińskiego (w dziedzinach: Projekt i Sztuki Piękne), Nagrodę Marszałka Województwa Łódzkiego dla laureata II nagrody XLVIII Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego o „Rubinową Hortensję”.

Nagrody zostały przyznane na podstawie uchwały Nr XIV/159/15 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury oraz szczególne zaangażowanie w pracę na rzecz kultury (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz.3560), zmienionej uchwałą Nr LVII/703/2018 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 października 2018 r.

7. Stypendia Artystyczne Marszałka Województwa Łódzkiego

Stypendia Artystyczne Marszałka Województwa Łódzkiego przyznawane są od 2008 r. Do 2018 r. łącznie przyznano 256 stypendiów artystycznych na kwotę 1 282 400 zł. Stypendia zostały przyznane zgodnie z Regulaminem, stanowiącym załącznik do uchwały Nr XXIX/386/16 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dn. 25 października 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4654), zmienionej uchwałą Nr LVI/698/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 25 września 2018 r.

W 2018 r. wpłynęło 45 wniosków o przyznanie stypendium artystycznego, z czego przyznano 24 stypendia na łączną kwotę 70 000,00 zł w tym 22 stypendia w kategorii „uczeń” oraz 2 stypendia w kategorii „młody twórca”.

8. Nadzór nad samorządowymi instytucjami kultury

Nazwa instytucji kultury	Wynik finansowy netto w zł 2018 r.
Teatr Wielki w Łodzi	- 873.071,63
Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi	- 194.730,99
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi	- 42.688,54
Łódzki Dom Kultury	154.434,78
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi	37.822,15
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi	759,36
Muzeum Sztuki w Łodzi	8.117,74

Dokonując analiz sprawozdań finansowych instytucji kultury za 2018 rok zauważa się, że wynikiem finansowym ze stratą zakończyła się działalność w nw. instytucjach:

- Teatr Wielki w Łodzi

Strata bilansowa w 2018 roku wyniosła – 873.071,63 zł. Ujemny wynik finansowy Teatru jest przede wszystkim skutkiem m.in.: podjętej w 2016 roku przez ówczesnego Dyrektora Teatru decyzji o przyznaniu od 01.01.2016 r. podwyżek do wynagrodzenia zasadniczego pracownikom Teatru.

- Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi

Strata bilansowa w 2018 roku wyniosła – 194.730,99 zł. Znacząco wzrosły koszty przede wszystkim honorariów, zużycia materiałów, usług obcych. Nie znalazło to pokrycia w planie przychodów z prowadzonej działalności. Wskazuje to na niedostosowanie planu działalności merytorycznej Teatru im. Stefana Jaracza do możliwości finansowych instytucji.

- Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi

Strata bilansowa w 2018 roku wyniosła – 42.688,54 zł. Niemniej jednak zauważa się wzrost przychodów z działalności instytucji.

7.4. Działania niezrealizowane

W zakresie realizacji WPOnZ 2016–2019, nie zrealizowano zadania dotyczącego zainicjowania działań zmierzających do wydania podręcznika dotyczącego edukacji regionalnej.

W 2018 r. zarządzanie Teatrem Wielkim było realizowane w niepełnym składzie kadry zarządzającej wskutek decyzji Zarządu Województwa Łódzkiego podjętej w połowie 2017 r.

8. Edukacja

8.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (RSI LORIS 2030).

8.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Wsparcie stypendialne uczniów i studentów oraz wsparcie potencjału akademickiego.
2. Rozwój szkolnictwa zawodowego, w tym wspieranie współpracy między szkołami zawodowymi a pracodawcami.

8.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Wsparcie stypendialne uczniów i studentów oraz wsparcie potencjału akademickiego

Program stypendialny „Zawodowcy w Łódzkiem – stypendia dla najzdolniejszych”

Projekt pn. „Zawodowcy w Łódzkiem – stypendia dla najzdolniejszych” realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa XI. Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności, Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe, Poddziałanie XI.3.3 Program stypendialny dla uczniów zdolnych szkół prowadzących kształcenie zawodowe współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i krajowych środków publicznych. Okres realizacji projektu: od 1 lipca 2018 r. do 30 listopada 2019 r. Wartość projektu opiewa na kwotę 24.288.000,00 zł, z czego dofinansowanie wynosi 23.073.600,00 zł, natomiast wkład własny 1.214.400,00 zł. W 2018 r. nie poniesiono żadnych wydatków związanych z realizacją projektu, wypłaty stypendiów zostały zaplanowane na I kwartał 2019 r.

Celem programu stypendialnego było umożliwienie rozwoju edukacyjnego zdolnych uczniów, kształcących się w ogólnodostępnych szkołach zawodowych, mających siedzibę na terenie Województwa Łódzkiego (z wyłączeniem szkół policealnych oraz szkół dla dorosłych), którzy osiągnęli wysokie wyniki w nauce.

Zgodnie z Regulaminem przyznawania stypendiów szkoła zawodowa oznacza następujące ogólnodostępne szkoły:

- klasy dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej, o której mowa w art. 164 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60 ze zm.),
- klasy technikum, o którym mowa w art. 153 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60 ze zm.),
- trzyletnie branżowe szkoły I stopnia, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.),
- ogólnokształcące szkoły muzyczne II stopnia, licea sztuk plastycznych i ogólnokształcące szkoły baletowe, szkoły muzyczne II stopnia, szkoły sztuki tańca, szkoły sztuki cyrkowej wymienione w § 1 oraz § 2 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2017 r. w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych (Dz. U. poz. 1125), prowadzące kształcenie ogólne z wyłączeniem szkół policealnych oraz szkół dla dorosłych.

Okres realizacji programu stypendialnego dotyczy roku szkolnego 2018/2019. O stypendium w ramach programu stypendialnego mogli ubiegać się uczniowie, którzy spełniali łącznie następujące warunki (kryteria obowiązkowe):

- w roku szkolnym 2018/2019 byli uczniami szkół zawodowych mających siedzibę na terenie Województwa Łódzkiego,

- byli uczniami co najmniej II klasy,
- uzyskali średnią ocen nie niższą niż 4,5 ze wszystkich przedmiotów zawodowych, obliczoną na podstawie świadectwa szkolnego ukończenia danej klasy w roku szkolnym 2017/2018,
- nie pobierali innego stypendium za wyniki w nauce finansowanego lub współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 w ramach Osi Priorytetowej XI. Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności.

W pierwszej kolejności stypendia przyznane zostały uczniom niepełnosprawnym.

Wykaz najważniejszych zadań zrealizowanych w ramach projektu w okresie: lipiec–grudzień 2018 r.

Lp.	Zadanie/ działanie	Opis zadania/ działania:
1.	Przygotowanie dokumentacji w projekcie	W dniu 28 sierpnia 2018 r. Sejmik Województwa Łódzkiego podjął uchwałę nr LV/691/18 w sprawie „Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów szkół zawodowych w województwie łódzkim w roku szkolnym 2018/2019 w ramach projektu pn. Zawodowcy w Łódzkiem – stypendia dla najzdolniejszych”. W sierpniu 2018 r. powstały dokumenty formalne niezbędne do udzielenia wsparcia (regulamin wraz z załącznikami tj. inteligentne specjalizacje regionalne, wykaz zawodów deficytowych w województwie łódzkim, katalog wydatków kwalifikowalnych w ramach otrzymanego stypendium). Regulamin przyznawania stypendiów został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego, następnie w dniu 18 grudnia 2018 r. Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął uchwałę nr II/34/18 zmieniającą uchwałę nr LV/691/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie przyjęcia „Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów szkół zawodowych w Województwie Łódzkim w roku szkolnym 2018/2019 w ramach projektu pn. Zawodowcy w Łódzkiem – stypendia dla najzdolniejszych”, która zaktualizowała zapisy dotychczasowego Regulaminu. Zmieniony Regulamin wszedł w życie 14 dni po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.
2.	Utworzenie Biura Projektu i zatrudnienie/ zaangażowanie pracowników	Utworzono Biuro Projektu, z siedzibą w Łodzi, przy ul. Narutowicza 122 – budynek Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi (jednostka podległa Samorządowi Województwa Łódzkiego).
3.	Aplikacja na potrzeby projektu	Została opracowana aplikacja, w ramach której odbywały się kolejne etapy realizacji projektu, tj.: składanie wniosków przez uczniów, ocena formalna i merytoryczna wniosków, wyłonienie stypendystów, przyjmowanie zgłoszeń nauczycieli, składanie IPR-ów, składanie sprawozdań częściowych i końcowych.
4.	Działania informacyjno–promocyjne	Chcąc dotrzeć do jak największej grupy potencjalnych uczestników projektu przeprowadzono rozszerzoną kampanię informacyjno–promocyjną nt. projektu i naboru wniosków stypendialnych. Promocja odbywała się we wrześniu i październiku 2018 r. m.in. poprzez: – stronę internetową projektu www.zawodowcy.lodzkie.pl , – stronę internetową Województwa Łódzkiego www.lodzkie.pl , – media społecznościowe Województwa Łódzkiego: Facebook, LinkedIn, Twitter, – ogłoszenia prasowe oraz emisję w stacjach radiowych i telewizyjnych, – przygotowanie i dystrybucję plakatów informacyjno–promocyjnych nt. projektu, – mailingi promocyjne do wszystkich szkół zawodowych, których uczniowie mogli wziąć udział w projekcie i do 24 starostw powiatowych z terenu Województwa Łódzkiego, – organizację konferencji dla dyrektorów szkół zawodowych z terenu Województwa Łódzkiego, – promocję podczas imprez lokalnych.
5.	Rekrutacja i wyłonienie stypendystów	W dniu 26 września 2018 r. Zarząd Województwa Łódzkiego podjął uchwałę nr 1347/18 w sprawie ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie stypendiów dla uczniów szkół zawodowych w Województwie Łódzkim w roku szkolnym 2018/2019 w ramach projektu pn. „Zawodowcy w Łódzkiem – stypendia dla najzdolniejszych”.

		<p>Nabór wniosków prowadzony był elektronicznie od 1 do 15 października 2018 r. za pomocą dedykowanej aplikacji. Wpłynęło 3020 wniosków od uczniów szkół zawodowych, a programem objętych zostało 2821 uczniów z regionu łódzkiego. W grudniu 2018 r. podpisano umowy stypendialne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stypendium w wysokości 1000,00 zł brutto miesięcznie wypłacane przez 10 miesięcy otrzymało 87 uczniów z niepełnosprawnościami, – stypendium w wysokości 600,00 zł brutto miesięcznie wypłacane przez 10 miesięcy otrzymało 2734 uczniów. <p>W dniu 15 listopada 2018 r. listy rankingowe zostały opublikowane na stronie internetowej projektu.</p>
6.	Rola nauczycieli – opiekunów dydaktyczni stypendystów	<p>W projekcie uczestniczyło 977 nauczycieli, sprawujących opiekę dydaktyczną nad rozwojem stypendysty, zgodnie z opracowanym wraz z uczniem Indywidualnym Planem Rozwoju. Za tę pracę opiekunowi dydaktycznemu przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 500,00 zł brutto na cały rok szkolny. Jeden nauczyciel mógł być opiekunem maksymalnie czterech uczniów. W dniach 20 i 21 listopada 2018 r. zorganizowano 4 spotkania informacyjne dla nauczycieli – opiekunów dydaktycznych stypendystów.</p>

Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego

Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego mają na celu wspieranie najbardziej utalentowanych uczniów i studentów Województwa Łódzkiego. W 2018 r. odbyła się 12 edycja konkursu. W 2018 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał w formie uchwały stypendia w łącznej kwocie 120 000 zł:

- 18 stypendiów w kategorii „uczeń” (na kwotę 60 000,00 zł),
- 17 stypendiów w kategorii „student” (na kwotę 60 000,00 zł).

Stypendium przyznawane jest w dwóch kategoriach:

- uczeń

Przyznawane uczniom szkół ponadpodstawowych (licea ogólnokształcące, technika, branżowe szkoły I stopnia, szkoły policealne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych), którzy zamieszkują na stałe na terenie Województwa Łódzkiego lub siedziba ich szkoły znajduje się na terenie Województwa Łódzkiego.

Wnioski mogli składać dyrektorzy lub wicedyrektorzy szkół ponadpodstawowych, przy czym każdy podmiot mógł złożyć do 3 wniosków.

- student

Przyznawane studentom studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, którzy zamieszkują na stałe na terenie Województwa Łódzkiego lub siedziba ich uczelni znajduje się na terenie Województwa Łódzkiego.

Wnioski mogli składać rektorzy lub prorektorzy uczelni, przy czym jeden podmiot mógł złożyć do 12 wniosków.

Zarówno w kategorii „uczeń”, jak i „student” ustanowione są 3 stopnie stypendiów:

- stypendium naukowe pierwszego stopnia – do 10 000,00 zł,
- stypendium naukowe drugiego stopnia – do 7 000,00 zł,
- stypendium naukowe trzeciego stopnia – do 5 000,00 zł.

W 2018 r. wpłynęło łącznie 127 wniosków. W kategorii „uczeń” złożonych zostało 78 aplikacji (47 z liceów ogólnokształcących, 8 z techników oraz 23 z zespołów szkół; 1 wniosek wycofano). Pozytywną ocenę formalną przeszło 71 wniosków. Natomiast w kategorii „student” wpłynęło 49 wniosków złożonych przez 12 szkół wyższych. Pozytywną ocenę formalną przeszło 46 wniosków.

Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego za najlepsze rozprawy i prace tematycznie związane z Województwem Łódzkim

Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego przyznaje się za rozprawy i prace tematycznie związane z Województwem Łódzkim lub promujące region, bądź też za rozprawy i prace, których wyniki badań wykazują użyteczność dla rozwoju społecznego, gospodarczego lub kulturalnego regionu. W 2018 r. łączna pula nagród wyniosła 44 000,00 zł.

Zgodnie z Regulaminem, w ramach konkursu przyznawane były:

- jedna nagroda za pracę habilitacyjną lub cykl powiązanych tematycznie publikacji/artykułów naukowych stanowiących podstawę nadania stopnia doktora habilitowanego,
- trzy nagrody za rozprawy doktorskie,
- trzy nagrody za prace dyplomowe: magisterskie, inżynierskie i licencjackie.

W ramach XIX edycji na konkurs wpłynęło 61 wniosków. Nagrodzono:

- 1 rozprawę habilitacyjną – nagroda w kwocie 11 000,00 zł,
- 3 rozprawy doktorskie – nagrody w kwocie po 7 000,00 zł,
- 3 prace magisterskie - nagrody w kwocie po 4 000,00 zł.

Nagrody za rozprawy oraz prace obejmowały następujące dziedziny nauk:

- humanistyczne,
- inżynieryjno-techniczne,
- medyczne i o zdrowiu,
- społeczne,
- ścisłe i przyrodnicze,
- sztuka.

Przedmiotem oceny były rozprawy i prace obronione w roku kalendarzowym poprzedzającym złożenie wniosku.

2. Rozwój szkolnictwa zawodowego

Szkolnictwo zawodowe od lat wzbudza szereg kontrowersji. Z jednej strony podkreśla się ogromne znaczenie kształcenia zawodowego, z drugiej zaś wskazuje na jego duże braki i niewielki prestiż. Jednakże rozwój tego typu szkół i placówek jest niezwykle istotny z punktu widzenia ekonomicznego. Konieczne jest zatem takie modelowanie kształcenia zawodowego, żeby było ono powiązane z potrzebami pracodawców. Ważne jest przy tym dostosowanie oferty edukacyjnej do aktualnych potrzeb przedsiębiorców z regionu oraz monitorowanie i analiza zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy. Działania podejmowane przez szkoły zawodowe we współpracy z przedsiębiorcami, jak również organizacje wspierające system szkolnictwa zawodowego koncentrują się na różnorodnych inicjatywach wspierających proces rozwoju szkolnictwa zawodowego w Województwie Łódzkim. Proces wdrażania zmian ukierunkowanych na poprawę jakości funkcjonowania szkolnictwa zawodowego miał na celu podniesienie efektywności i skuteczności kształcenia zawodowego tak, by odpowiadało na potrzeby zmieniającego się rynku pracy. Wysokiej jakości edukacja zawodowa stanowi jeden z priorytetowych zadań polityki oświatowej państwa.

W 2018 r. Województwo Łódzkie było organem prowadzącym dla 8 szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe w formie szkolnej i pozaszkolnej, dla młodzieży i dorosłych:

- Szkoły Policealnej Techniki Dentystycznej w Łodzi,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Łodzi,
- Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi,
- Zespołu Szkół i Placówek Kwalifikacji Zawodowych w Zgierzu,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim,
- Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu,
- Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Sieradzu,
- Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę słuchaczy w poszczególnych szkołach i placówkach SWŁ w 2018 r. w podziale na formę szkolną i pozaszkolną (kwalifikacyjne kursy zawodowe – KKZ). Łącznie w formie szkolnej kształciło się 1 141 słuchaczy, natomiast w kwalifikacyjnych kursach zawodowych uczestniczyło 907 słuchaczy.

Liczba słuchaczy w szkołach i placówkach oświatowych SWŁ – stan na 30 września 2018 r.

Lp.	Nazwa szkoły/placówki	Liczba słuchaczy		
		Forma szkolna	Forma pozaszkolna (KKZ)	Razem
1.	Szkoła Policealna Techniki Dentystycznej w Łodzi	127	0	127
2.	Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Łodzi	267	134	401
3.	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi	130	591	721
4.	Zespołu Szkół i Placówek Kwalifikacji Zawodowych w Zgierzu	228	0	228
5.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim	22	32	54
6.	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu	104	96	200
7.	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Sieradzu	163	25	188
8.	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim	100	29	129
ŁĄCZNIE		1 141	907	2 048

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi powstał z dniem 1 września 2018 r. poprzez połączenie istniejących dotychczas placówek:

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi oraz Bursy Samorządu Województwa Łódzkiego w Łodzi. Utworzenie Zespołu podyktowane było m.in. względami organizacyjnymi, jak również finansowymi, wynikającymi z faktu, iż siedziby obu placówek znajdowały się w tym samym obiekcie. Reorganizacja stanowiła jednocześnie kontynuację podjętych działań w odniesieniu do szkół i placówek Samorządu Województwa Łódzkiego.

Edukacja zawodowa w szkołach i placówkach samorządowych prowadzona była w ramach różnych obszarów kształcenia, ujętych w rozporządzeniu MEN z dnia 13.03.2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622 ze zm.): administracyjno-usługowym, elektryczno-elektronicznym, mechanicznym i górnictwo-hutniczym, turystyczno-gastronomicznym, medyczno-społecznym, budowlanym.

Zawody, w których w 2018 r. kształciły szkoły i placówki Samorządu Województwa Łódzkiego, wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionalne określone w Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (RSI LORIS 2030).

INTELIĞENTNE SPECJALIZACJE REGIONALNE			
Nowoczesny przemysł włókienniczy i mody (w tym wzornictwo)	Zaawansowane materiały budowlane	Medycyna, farmacja, kosmetyki	Informatyka i telekomunikacja
NAZWY ZAWODÓW			
Rękodzielnik wyrobów włókienniczych ⁶	Elektromechanik ¹	Higienistka stomatologiczna ^{2,3,6,7,8}	Technik informatyk ¹
	Elektryk ¹	Opiekun medyczny ^{7,8}	Technik teleinformatyk ¹
	Technik urządzeń sanitarnych ¹	Protetyk słuchu ³	
	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych ¹	Technik dentystryczny ^{2,5}	
	Technik elektryk ^{1,3}	Technik elektroradiolog ³	
	Monter – elektronik ¹	Technik farmaceutyczny ^{3,5,6}	
		Technik masażysta ^{3,4,6,7,8}	
		Technik sterylizacji medycznej ^{3,7}	
		Terapeuta zajęciowy ⁴	

1. Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi
2. Szkoła Policealna Techniki Dentystrycznej w Łodzi
3. Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Łodzi
4. Zespół Szkół i Placówek Kwalifikacji Zawodowych w Zgierzu
5. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim
6. Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu
7. Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Sieradzu
8. Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim

Współpraca z przedsiębiorcami

W 2018 r. Województwo Łódzkie podjęło współpracę z firmą Commerz Systems GmbH Sp. z o.o., oddział w Polsce oraz firmą Ptak S.A., co zostało zainicjowane podpisaniem listów intencyjnych. Strony wyraziły chęć współdziałania w zakresie podnoszenia jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, odpowiadającego zapotrzebowaniu przedsiębiorstw. Podjęcie współpracy przyczyniło się do stworzenia wizerunku szkolnictwa zawodowego otwartego na sugestie pracodawców i dostosowanego do potrzeb rynku pracy. Wspólne podejmowanie inicjatyw miało odzwierciedlenie w podjętych przez Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi wraz z firmą Commerz Systems działaniach na rzecz kształcenia zawodowego. Efektem tej współpracy było m.in. wdrożenie zmodyfikowanego programu nauczania oraz prowadzenie kształcenie w zawodzie technik informatyk.

Realizacja przez szkoły i placówki SWŁ projektów edukacyjnych finansowanych ze środków unijnych

Lp.	Nazwa projektu	Placówka	Okres realizacji	Główne założenia	Wartość projektu
RPO WŁ 2014-2020 Oś Priorytetowa XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności, Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe					
1.	„CKU SWŁ to specjaliści dla profesjonalnego rynku pracy”	CKU SWŁ w Tomaszowie Mazowieckim/ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych WŁ w Tomaszowie Mazowieckim	1.09.2016 – 31.08.2018	Wsparcie kształcenia w zawodach: technik usług kosmetycznych, opiekun medyczny, higienistka stomatologiczna poprzez m.in. szkolenia i staże zawodowe.	446.155,75 zł
2.	„Wygraj swoją przyszłość: Nauka Praktyka Praca”	CKU SWŁ w Łodzi	1.03.2017 – 30.11.2018	Wsparcie kształcenia w zawodach: higienistka stomatologiczna, protetyk słuchu, technik elektroradiolog, technik masażysta, technik usług kosmetycznych poprzez m.in. staże zawodowe i kursy kompetencji.	637.504,38 zł
3.	„Kuznia Nowoczesnych Kadr”	CKU Nowoczesnych Technologii w Łodzi/ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi	1.07.2017 – 30.06.2019	Powstanie CKZiUNTWŁ w Łodzi, rozwijającego ofertę kształcenia zawodowego oraz doradztwa edukacyjno-zawodowego we współpracy z pracodawcami.	1.489.031,42 zł
RPO WŁ 2014-2020 Oś Priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych, Działanie VII.4 Edukacja, Poddziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne					
4.	„Modernizacja pracowni zawodowych CKU SWŁ w Łodzi odpowiednią na oczekiwania rynku pracy”	CKU SWŁ w Łodzi	1.07.2017 – 25.02.2019	Modernizacja pracowni CKU SWŁ w Łodzi poprzez dostosowanie do rzeczywistych warunków pracy.	918.101,00 zł

5.	„Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego Nowoczesnych Technologii – kuźnią nowoczesnych kadr”	CKZiUNT WŁ w Łodzi/ Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi	23.03.2018–29.03.2019	Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do rzeczywistych warunków pracy.	3.204.153,42 zł
----	---	--	-----------------------	--	-----------------

Projekty realizowane zgodnie z harmonogramem.

9. Sport

9.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Program Rozwoju Sportu w Województwie Łódzkim został przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XLVIII/759/2005 z dnia 27 października 2005 r.
2. Program współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2016-2020.
3. Program współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018.

9.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Tworzenie warunków, w tym organizacyjnych dla rozwoju sportu młodzieżowego - zapewnienie zawodnikom Województwa Łódzkiego możliwości szkolenia sportowego w zakresie przygotowań do udziału we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym.
2. Upowszechnianie kultury fizycznej wśród mieszkańców Województwa Łódzkiego, promocja aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie oraz tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego mieszkańców.
3. Poprawa stanu istniejącej infrastruktury sportowej Województwa Łódzkiego poprzez dofinansowanie zadań inwestycyjnych dotyczących ogólnodostępnej, szkolnej infrastruktury sportowej, przeznaczonej na potrzeby wychowania fizycznego, służącej lokalnym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego, jak również w miarę możliwości – umożliwiającej współzawodnictwo sportowe.

9.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Udzielanie dotacji dla organizacji pozarządowych realizujących zadania w obszarze kultury fizycznej.

W 2018 r. Departament Sportu i Turystyki przeprowadził dla organizacji pozarządowych dziewięć otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego w obszarze kultury fizycznej i sportu. W ramach ogłoszonych konkursów do Departamentu wpłynęło 113 ofert, z czego 32 oferty zostały rozpatrzone negatywnie a 81 przeszło pozytywną ocenę merytoryczną. Zarząd Województwa Łódzkiego udzielił dotacji organizacjom pozarządowym na ogólną kwotę ponad 5 000 000 zł, zawierając 69 umów na realizację różnych projektów sportowych.

Do otwartych konkursów ofert można było zgłosić realizację następujących zadań:

- program interdyscyplinarnego szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej sportowo w Województwie Łódzkim, realizowany dla kadr wojewódzkich w ramach ogólnopolskiego systemu sportu młodzieżowego;
- rozwój i upowszechnianie sportu szkolnego wśród dzieci i młodzieży szkolnej, w tym młodzieży niepełnosprawnej;
- rozwój i upowszechnianie sportu na terenach wiejskich i małych miast wśród mieszkańców Województwa Łódzkiego, w tym osób niepełnosprawnych;
- organizacja wojewódzkiego współzawodnictwa i szkolenia sportowego realizowanego w ramach sportu akademickiego dla środowiska młodzieży akademickiej Województwa Łódzkiego;
- realizacja ogólnopolskiego programu pn. „Umiem Pływać”;
- realizacja projektu pn. „Łódzkie dla Aktywnych Seniorów”;
- realizacja projektu pn. „Łódzkie promuje bieganie”;

- realizacja projektu pn. „Orlikowa Liga Mistrzów Województwa Łódzkiego”, dotyczącego organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży, o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych i niektórych sportach indywidualnych na obiektach typu orlik;
- organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim realizowanych na rzecz mieszkańców Województwa Łódzkiego, w tym osób niepełnosprawnych;
- organizacja imprez sportowych o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanych na terenie Województwa Łódzkiego;
- organizacja zawodów sportowych o zasięgu międzynarodowym mających szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju sportu w Województwie Łódzkim.

Wykaz zadań, które otrzymały dofinansowanie w 2018 r. (otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych).

L.P.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Program powszechnej nauki pływania „Umiem Pływać” w Województwie Łódzkim.	Program dotyczył nauki pływania dla dzieci klas I–III szkół podstawowych Województwa Łódzkiego, zakładającego systematyczną naukę pływania podczas zajęć pozalekcyjnych, w wymiarze, co najmniej 20 godzin zajęć dla każdego dziecka. Realizator: Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe. Wysokość dotacji: 400 000,00 zł.
2.	Orlikowa Liga Mistrzów Województwa Łódzkiego w Rugby Tag.	Program dotyczył organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych, w grach i zabawach ruchowych i sportach indywidualnych na obiektach typu orlik. Realizator: Klub Sportowy "Budowlani". Wysokość dotacji: 55 000,00 zł.
3.	Łódzkie gra w Ręczną.	Program dotyczył organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych, w grach i zabawach ruchowych i sportach indywidualnych na obiektach typu orlik. Realizator: Łódzki Związek Piłki Ręcznej. Wysokość dotacji: 55 000,00 zł.
4.	Orlikowa Liga Mistrzów w piłce koszykowej.	Program dotyczył organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych, w grach i zabawach ruchowych i sportach indywidualnych na obiektach typu orlik. Realizator: Łódzki Związek Koszykówki. Wysokość dotacji: 54 000,00 zł.
5.	"Orlikowa Liga Mistrzów w grach i zabawach dziewcząt i chłopców".	Program dotyczył organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych, w grach i zabawach ruchowych i sportach indywidualnych na obiektach typu orlik. Realizator: Łódzki Szkolny Związek Sportowy. Wysokość dotacji: 32 000,00 zł.
6.	"Orlikowa Liga Mistrzów Województwa Łódzkiego w piłce siatkowej dziewcząt i chłopców".	Program dotyczył organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych, w grach i zabawach ruchowych i sportach indywidualnych na obiektach typu orlik. Realizator: Energetyczny Klub Sportowy Skra Bełchatów. Wysokość dotacji: 54 000,00 zł.
7.	Realizacja projektu pn. "Orlikowa Liga Mistrzów Województwa Łódzkiego" Turniej Skoku Wzwyż pn. „Jump wszyscy skaczą”.	Program dotyczył organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych, w grach i zabawach ruchowych i sportach indywidualnych na obiektach typu orlik. Realizator: Rudzki Klub Sportowy. Wysokość dotacji: 42 000,00 zł.
8.	"Orlikowa Liga Mistrzów Województwa Łódzkiego"– piłka nożna.	Program dotyczył organizacji cyklu zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży o zasięgu wojewódzkim w grach zespołowych, w grach i zabawach ruchowych i sportach indywidualnych na obiektach typu orlik. Realizator: Łódzki Związek Piłki Nożnej. Wysokość dotacji: 65 000,00 zł.
9.	Interdyscyplinarne szkolenie i współzawodnictwo sportowe.	Zadanie publiczne realizujące Program interdyscyplinarnego szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo z Województwa Łódzkiego, realizowany w ramach ogólnopolskiego systemu sportu młodzieżowego (SSM) wykonany poprzez:

		<ul style="list-style-type: none"> – Szkolenie zawodników powołanych do Kadry Wojewódzkiej Młodzików realizowane w formie zgrupowań (od 7 dni) oraz konsultacji krajowych (od 2 dni). Dofinansowanie obejmuje 21 osobodni. – Dofinansowanie przygotowania i udziału reprezentacji Województwa Łódzkiego biorącej udział w zawodach finałowych Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży (OOM) – Mistrzostw Polski Juniorów Młodszych (MPJm) zrealizowane w formie zakupu reprezentacyjnych strojów sportowych oraz pokrycia kosztów transportu dotyczących OOM – MPJm dla sportów uczestniczących w OOM – MPJm. – Organizację szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo z Województwa Łódzkiego w kategorii wiekowej dzieci, młodzika, juniora młodszego, juniora, młodzieżowca. <p>Współzawodnictwo sportowe realizowane było przede wszystkim w formie: Mistrzostw Województwa Łódzkiego w sportach objętych SSM, Międzywojewódzkich Mistrzostw Młodzików (MMM), (Wojewódzkich Mistrzostw Młodzików w grach), Mistrzostw Polski Młodzików (MPMł), Pucharu Polski (PP), Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży – Mistrzostw Polski Juniorów Młodszych (OOM – MPJm), Mistrzostw Polski Juniorów, Młodzieżowych Mistrzostw Polski (MMP).</p> <p>Podsumowanie osiągnięć sportowych w Województwie Łódzkim – organizacja uroczystej Gali Sportowej.</p> <p>Realizator projektu: Łódzka Federacja Sportu.</p> <p>Wysokość dotacji: 1 700 000,00 zł.</p>
10.	Organizacja wojewódzkiego współzawodnictwa i szkolenia sportowego realizowanego w ramach sportu akademickiego dla środowiska młodzieży akademickiej Województwa Łódzkiego.	<p>Zadanie publiczne polegało na organizacji wojewódzkiego współzawodnictwa i szkolenia sportowego realizowanego w ramach sportu akademickiego dla środowiska młodzieży akademickiej Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator projektu: Akademicki Związek Sportowy Organizacja Środowiskowa.</p> <p>Wysokość dotacji: 160 000,00 zł.</p>
11.	Sport Szkolny w Województwie Łódzkim.	<p>Zadanie publiczne dotyczyło organizacji sportowej rywalizacji dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych realizowanej w Województwie Łódzkim w ramach m.in. Igrzysk Dzieci, Igrzysk Młodzieży Szkolnej, Licealiady oraz udziału reprezentantów środowiska szkolnego w zawodach wojewódzkich i ogólnopolskich.</p> <p>Realizator projektu: Łódzki Szkolny Związek Sportowy.</p> <p>Wysokość dotacji: 300 000,00 zł.</p>
12.	Organizacja imprez sportowo–rekreacyjnych, zgrupowań, współzawodnictw i szkoleń oraz udział w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych dla mieszkańców terenów wiejskich i małych miast Województwa Łódzkiego, w tym osób niepełnosprawnych.	<p>Zadanie publiczne polegało na organizacji szkoleń i współzawodnictwa sportowego reprezentantów środowiska wiejskiego na poziomie powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym oraz udziału reprezentantów środowiska wiejskiego w zawodach powiatowych, wojewódzkich, ogólnopolskich i międzynarodowych.</p> <p>Realizator: Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe.</p> <p>Wysokość dotacji: 580 000,00 zł.</p>
13.	Łódzkie dla Aktywnych Seniorów.	<p>Realizacja projektu „Łódzkie dla Aktywnych Seniorów”, w ramach, którego osoby powyżej sześćdziesiątego roku życia uczestniczyły w bezpłatnych zajęciach ruchowych zorganizowanych na terenie Województwa Łódzkiego.</p>

		Głównym celem realizowanego projektu był wzrost aktywności ruchowej i poprawienie sprawności fizycznej osób starszych, jako ważnego elementu zdrowego stylu życia. Realizator: Łódzka Federacja Sportu. Wysokość dotacji: 200 000,00 zł.
14.	XII Ogólnopolski Ekologiczny Bieg do Gorących Źródeł "Sanus Per Aquam – Zdrowie przez wodę".	Bieg uliczny w Uniejowie organizowany na dystansie 10 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Klub Biegacza "Geotermia Uniejów". Wysokość dotacji: 28 000,00 zł.
15.	22. Uliczny Bieg "Bełchatowska Piętnastka".	Bieg uliczny w Bełchatowie organizowany na dystansie 15 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Bełchatowski Klub Lekkoatletyczny w Bełchatowie. Wysokość dotacji: 32 000,00 zł.
16.	8. Bieg Fabrykanta.	Bieg uliczny w Łodzi organizowany na dystansie 10 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Klub Sportowy "Alaska". Wysokość dotacji: 25 000,00 zł.
17.	37 Ogólnopolski Bieg Tomaszowski im. Bronisława Malinowskiego " Dla Niepodległej".	Bieg uliczny w Tomaszowie Mazowieckim organizowany na dystansie 10 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Stowarzyszenie Abstynenckie "Azył". Wysokość dotacji: 25 000,00 zł.
18.	XII Bieg Wdzięczności za Pontyfikat Papieża Jana Pawła II.	Bieg uliczny w Konstancynie Łódzkiej organizowany na dystansie 5 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Uczniowski Klub Sportowy "Piątka". Wysokość dotacji: 17 500,00 zł.
19.	XXXVII Łowicki Półmaraton Jesieni.	Bieg uliczny - półmaraton w Łowiczu organizowany na dystansie 21, 097 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka, Hufiec Łowicz. Wysokość dotacji: 27 500,00 zł.
20.	Trasy biegowe w Województwie Łódzkim.	Projekt dotyczył cyklu biegów przełajowych organizowanych na wyznaczonych ścieżkach biegowych Województwa Łódzkiego, które wytyczono w ramach projektu „Trasy biegowe w Województwie Łódzkim” (Grotniki, Załęcze Wielkie, Skierniewice, Bronisławów, Spała, Konstancynów Łódzki, Łagiewniki, Wiączyń Dolny). Zadanie realizowane w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Akademia SPORT I ZDROWIE. Wysokość dotacji: 40 000,00 zł.
21.	"Mila Osjakowska".	Bieg przełajowy organizowany w Osjakowie w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Gminny Ludowy Klub Sportowy "Warta" w Osjakowie. Wysokość dotacji: 9 760,00 zł.
22.	II Piątka Pomarańczowej Pomocy w Zduńskiej Woli.	Bieg uliczny w Zduńskiej Woli organizowany na dystansie 5 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Klub Sportowy "Rajspport Sieradz Active Team” w Sieradzu. Wysokość dotacji: 17 000,00 zł.

23.	Łódzkie Biegi Górskie.	Biegi przełajowe organizowane w Lesie Łagiewnickim w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Uczniowski Klub Sportowy "ORIENTUŚ". Wysokość dotacji: 10 000,00 zł.
24.	XIII Wojewódzki Bieg Pamięci Św. Jana Pawła II w Łasku.	Bieg uliczny w Łasku organizowany na dystansie 5 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Łaski Szkolny Związek Sportowy w Łasku. Wysokość dotacji: 15 900,00 zł.
25.	IV Poddębicki Bieg bez Barrier.	Bieg uliczny w Poddębicach organizowany na dystansie 10 km, biorący udział w Cyklu biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego w ramach projektu „Łódzkie promuje bieganie”. Realizator: Fundacja "Obudzić Zmysły". Wysokość dotacji: 18 000,00 zł.
26.	"Nordic Walking jest dla Ciebie! Pomaszeruj przez łódzkie".	Projekt zakładał organizację 5 marszów na trasie o długości do 10 km oraz przeprowadzenie krótkiego instruktażu szkoleniowego przed każdym marszem w zakresie poruszania się prawidłową techniką Nordic Walking. Realizator: Stowarzyszenie "Rajsport Active " w Sieradzu. Wysokość dotacji: 46 920,00 zł.
27.	Mistrzostwa Województwa Łódzkiego w Biegu na Orientację.	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowo – rekreacyjnej o zasięgu wojewódzkim dla mieszkańców Województwa Łódzkiego, w tym osób niepełnosprawnych – organizacja Mistrzostwa Województwa Łódzkiego w Biegu na Orientację. Realizator: Uczniowski Klub Sportowy "Orientus". Wysokość dotacji: 4 000,00 zł.
28.	Lekkoatletyka dla dzieci.	Zadanie publiczne polegało na organizacji zawodów lekkoatletycznych dla dzieci z Województwa Łódzkiego. Realizator: Rudzki Klub Sportowy. Wysokość dotacji: 7 000,00 zł.
29.	Zimowe Mistrzostwa Taekwondo Województwa Łódzkiego.	Organizacja zawodów w Taekwondo o zasięgu wojewódzkim - Zimowe Mistrzostwa Taekwondo Województwa Łódzkiego Realizator: Tomaszowska Akademia Taekwon-do. Wysokość dotacji: 5 800,00 zł.
30.	Olimpiada Piotrowa.	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowo – rekreacyjnej o zasięgu wojewódzkim realizowanej na rzecz mieszkańców Województwa Łódzkiego, w tym osób niepełnosprawnych. Realizator: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Łódzkiej. Wysokość dotacji: 2 500,00 zł.
31.	Zręczne uczniaki.	Zadanie publiczne polegało na organizacji zajęć sportowych imprez sportowo–rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim dla dzieci i młodzieży grającej w piłkę ręczną. Realizator: Łódzki Związek Piłki Ręcznej. Wysokość dotacji: 6 000,00 zł.
32.	Nasz Mały Mundial 2018	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowo – rekreacyjnej o zasięgu wojewódzkim realizowanej dla chłopców grających w piłkę nożną. Realizator: Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Aleksandrów "JESTEŚMY RAZEM". Wysokość dotacji: 6 000,00 zł.
33.	Mistrzostwa Województwa Łódzkiego w Maratonie MTB	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu wojewódzkim realizowanej na rzecz mieszkańców - Mistrzostwa Województwa Łódzkiego w Maratonie MTB. Realizator: Uczniowski Klub Sportowy "Inter-Solar". Wysokość dotacji: 5 000,00 zł.

34.	Łódzkie gra piłkę – turniej piłki nożnej Unia Cup	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowo–rekreacyjnej o zasięgu wojewódzkim realizowanej dla osób grających w piłkę nożną - turniej piłki nożnej Unia Cup. Realizator: UMKS Unia Skierniewice. Wysokość dotacji: 6 200,00 zł.
35.	XII Mistrzostwa Województwa Łódzkiego Ognisk TKKF w grach zespołowych i konkurencjach indywidualnych	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowo–rekreacyjnej o zasięgu wojewódzkim realizowanych na rzecz mieszkańców Województwa Łódzkiego – organizacja XII Mistrzostwa Województwa Łódzkiego Ognisk TKKF w grach zespołowych i konkurencjach indywidualnych. Realizator: Łódzkie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej w Łodzi. Wysokość dotacji: 7 000,00 zł.
36.	IV Drzewickie Slalomy	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprez sportowo –rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim realizowanych na rzecz mieszkańców Województwa Łódzkiego, promocja kajakarstwa górskiego. Realizator: Ludowy Klub Kajakowy Drzewica. Wysokość dotacji: 10 000,00 zł.
37.	XXVI Memoriał Tadeusza Wnuka w zapasach w stylu klasycznym.	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu wojewódzkim w zapasach w stylu klasycznym dla zawodników biorących udział we współzawodnictwie sportowym. Realizator: Pabianickie Towarzystwo Cyklistów w Pabianicach. Wysokość dotacji: 9 000,00 zł.
38.	XLI Memoriał im. Piotra Cherudzińskiego w podnoszeniu ciężarów	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu wojewódzkim w podnoszeniu ciężarów dla zawodników biorących udział we współzawodnictwie sportowym. Realizator: Okręgowy Związek Podnoszenia Ciężarów w Łodzi. Wysokość dotacji: 6 000,00 zł.
39.	Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Dziewcząt pod Patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego.	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym w piłce nożnej dla dziewcząt biorących udział we współzawodnictwie sportowym na poziomie krajowym. Realizator: Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "Dargfil". Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.
40.	XXVI Ogólnopolskie Igrzyska Młodzieży Salezjańskiej	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowane dla młodzieży salezjańskiej. Realizator: Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SL SALOS „Róża Kutno” w Woźniakowie. Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.
41.	Mistrzostwa Polski w Triathlonie Rawa 2018	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym - Mistrzostwa Polski w Triathlonie Rawa 2018 Realizator: Klub Sportowy Triathlon Rawa. Wysokość dotacji: 15 000,00 zł.
42.	Memoriał im. Ludwika Szumlewskiego	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanej dla zawodników lekkiej atletyki biorących udział we współzawodnictwie sportowym na poziomie krajowym. Realizator: Łódzki Okręgowy Związek Lekkiej Atletyki. Wysokość dotacji: 12 000,00
43.	Letnie Mistrzostwa Polski Osób Niepełnosprawnych w Pływaniu	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim w pływaniu realizowanej dla osób niepełnosprawnych - Letnie Mistrzostwa Polski Osób Niepełnosprawnych w Pływaniu Realizator: Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych "Start". Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.

44.	Mistrzostwa Polski AZS w lekkiej atletyce 2018	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanej dla zawodników lekkiej atletyki - Mistrzostwa Polski AZS w lekkiej atletyce 2018. Realizator: Akademicki Związek Sportowy Organizacja Środowiskowa. Wysokość dotacji: 14 000,00 zł.
45.	Regionalny Turniej Dzieci i Młodzieży w Rugby XI Memoriał im. Mirosława Wojtani	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym w rugby realizowanej dla zawodników biorących udział we współzawodnictwie sportowym - Turniej Dzieci i Młodzieży w Rugby XI Memoriał im. Mirosława Wojtani Realizator: Klub Sportowy "BUDOWLANI". Wysokość dotacji: 13 000,00 zł.
46.	5. Łódzki Bieg Niepodległości – Bieg Stulecia	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim – zwozy biegowe organizowane z okazji odzyskania przez Polskę Niepodległości - 5. Łódzki Bieg Niepodległości – Bieg Stulecia Realizator: Klub Sportowy "Alaska". Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.
47.	III Triathlon Jeziorsko	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanej na terenie Województwa Łódzkiego dla sportowców z całego kraju. Realizator: Klub Sportowy "RajSPORT Sieradz Active Team". Wysokość dotacji: 14 000,00 zł.
48.	Krajowe Zawody WKKW Walewice 2018	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanej dla zawodników uprawiających jeździectwo i biorących udział we współzawodnictwie sportowym – Krajowe Zawody we Wszechstronnym Konkursie Konia Wierzchowego w Walewicach. Realizator: Ludowy Klub Jeździecki "GABON". Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.
49.	Triathlon Stryków	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanej na terenie Województwa Łódzkiego sportowców z całego kraju. Realizator: Klub Biegowy Powstaniec. Wysokość dotacji: 18 000,00 zł.
50.	I Łódzka Spartakiada Młodzieży Wiejskiej	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanej na terenie Województwa Łódzkiego dla środowiska wiejskiego. Realizator: Związek Młodzieży Wiejskiej. Wysokość dotacji: 12 000,00 zł.
51.	VIII Maraton Rowerowy "Przez Ziemię Brzezińską na Syberię"	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu ogólnopolskim, realizowanej na terenie Województwa Łódzkiego dla sportowców z całego kraju – maraton rowerowy. Realizator: Stowarzyszenie Rozwoju Powiatu Brzezińskiego "Nasz Powiat". Wysokość dotacji: 17 500,00 zł.
52.	XIII Międzynarodowy Puchar Lekkoatletyczny dla dzieci i młodzieży w wieku 11, 12, 13 lat	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o charakterze międzynarodowym - Międzynarodowy Puchar Lekkoatletyczny dla dzieci i młodzieży w wieku 11, 12, 13 lat Realizator: Fundacja "Czyń Dobro im. Jana Pawła II". Wysokość dotacji: 22 000,00 zł.
53.	Organizacja 29. Międzynarodowego Wyścigu Kolarskiego "Solidarności" i Olimpijczyków	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o charakterze międzynarodowym - Międzynarodowy Wyścig Kolarski „Solidarności” i Olimpijczyków Realizator: Łódzkie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu, Rekreacji i Turystyki „Peleton”.

		Wysokość dotacji: 22 000,00 zł.
54.	Międzynarodowy Turniej Piłkarski KANZAS JAMIR CUP 2018	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o zasięgu międzynarodowym - Międzynarodowy Turniej Piłkarski KANZAS JAMIR CUP 2018 Realizator: Konstantynowski Klub Sportowy "Włóknierz". Wysokość dotacji: 18 000,00 zł.
55.	I Międzynarodowy Drużynowy Turniej w Karate Tradycyjnym o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o charakterze międzynarodowym - Drużynowy Turniej w Karate Tradycyjnym o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego. Realizator: Łódzka Akademia Karate Tradycyjnego. Wysokość dotacji: 20 000,00 zł.
56.	Akademickie Mistrzostwa Świata w unihokeju 2018	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o charakterze międzynarodowym - Akademickie Mistrzostwa Świata w unihokeju 2018 Realizator: Klub Uczelniany AZS Politechniki Łódzkiej. Wysokość dotacji: 20 000,00 zł.
57.	Międzynarodowy Turniej Piłki Siatkowej Młodziczek o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowej o charakterze międzynarodowym - Turniej Piłki Siatkowej Młodziczek o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego. Realizator: Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "ABiS – SP 64". Wysokość dotacji: 5 000,00 zł.
58.	"Wywalcz swoje marzenia"	Zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego. Głównym celem projektu było krzewienie kultury fizycznej i promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży z subregionu wschodniego. Zadanie zrealizowano w formie dwóch wyjazdów: jednodniowej wycieczki do Łodzi na kompleks basenów i do sali zabaw oraz pięciodniowej wycieczki nad Zalew Sulejowski, podczas której prowadzone były intensywne zajęcia poprawiające sprawność fizyczną, koordynujące wady postawy oraz treningi kształtujące wschodnią sztukę walki, jaką jest taekwondo. Dodatkowo dzieci uczestniczył w zajęciach z pierwszej pomocy. Realizator: Gminny Ludowy Klub Sportowy "YAKUZA". Wysokość dotacji: 63 100,00 zł.
59.	MUNDIALITO – "Mistrzostwa Świata" dzieci w piłce nożnej	Zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego. Realizacja projektu dotyczyła organizacji turnieju piłkarskiego dla dziewcząt i chłopców w dwóch kategoriach wiekowych – dla rocznika 2006 i młodsi oraz rocznika 2009 i młodsi. W ramach organizowanych zawodów przeprowadzono turnieje eliminacyjne na szczeblu międzypowiatowym oraz mecze finałowe na szczeblu subregionu. Mecze finałowe rozegrano w Konstantynowie Łódzkim – dla rocznika 2009 oraz Aleksandrowie Łódzkim – dla rocznika 2006. Turniej MUNDIALITO swoją organizacją nawiązywał do Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej, które odbywały się w Rosji w 2018 r. Oferent na zakończenie projektu zobowiązany był do zorganizowania jednodniowej wycieczki dla zwycięzców turnieju (dla dwóch drużyn rocznika z 2006 i dwóch drużyn rocznika 2009). Realizator: Miejsko Gminny Uczniowski Klub Sportowy "Pogoń Zduńska Wola". Wysokość dotacji: 276 696,00 zł.
60.	"Młodość pełna pasji" – bezpłatne zajęcia sportowo – rekreacyjne oraz rywalizacja uczniów i studentów.	Zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego. Realizacja projektu dotyczyła organizacji otwartych, bezpłatnych zajęć sportowo – rekreacyjnych oraz organizacji rywalizacji w postaci zawodów sportowych i turniejów dla uczniów i studentów na terenie miasta Łodzi. Zawody sportowe i turnieje odbyły się, jako

	podsumowanie cyklu przeprowadzonych zajęć sportowych w danej dyscyplinie sportowej. Realizacja zadania przewidywała organizację minimum siedmiuset pięćdziesięciu 45 – minutowych jednostek treningowych, w których uczestniczyło, co najmniej 300 osób z grup docelowych zadania. Realizator: Klub Uczelniany AZS Politechniki Łódzkiej. Wysokość dotacji: 150 000,00 zł.
--	--

Wykaz zadań dofinansowanych w 2018 r. w trybie pozakonkursowym określonym w art.19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, polegającym na realizacji zadania publicznego o charakterze regionalnym.

L.P.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Mecze rugby z okazji Jubileuszu Klubu i sekcji	Zadanie polegało na zorganizowaniu dwóch meczy towarzyskich z okazji jubileuszu sekcji rugby. W imprezie wzięło udział ponad 350 osób. Realizator: Klub Sportowy „Budowlani”. Kwota dotacji: 10 000,00 zł.
2.	Turniej tenisowy "Jerzyk Cup 2018"	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowo – rekreacyjnej, turnieju tenisowego o zasięgu ogólnopolskim, ponadregionalnym realizowanym dla dzieci w wieku od 6 do 12 lat. Zawodnicy podzieleni zostali na trzy kategorie wiekowe. Realizator: Fundacja Eurotenis, Kwota dofinansowania: 10 000,00 zł
3.	Regionalny turniej piłkarski drużyn OSP	W ramach realizacji zadania zorganizowano regionalny turniej drużyn OSP. Wzięło w nim udział 16 drużyn z terenu Województwa Łódzkiego, złożonych ze strażaków ochotników. Realizator: Stowarzyszenie Wsparcie Inicjatyw Lokalnych „Pro Bono”. Kwota dofinansowania: 10 000,00 zł.
4.	Turniej Kadetów z okazji 70–lecia MKS Bzura Ozorków	Zadanie zrealizowano poprzez organizację turnieju piłki siatkowej kadetów z okazji 70–lecia klubu. Wzięło w nim udział 90 zawodników stanowiących 6 drużyn. Realizator: Miejski Klub Sportowy „Bzura” – Ozorków. Kwota dofinansowania: 7 800,00 zł.
5.	Mistrzostwa Polski w piłce siatkowej na siedząco	W ramach zadania publicznego rozegrano Mistrzostwa Polski w dyscyplinie paraolimpijskiej – w piłce siatkowej na siedząco. Udział wzięły drużyny z całej kraju. Realizator: Sportowe Stowarzyszenie Niepełnosprawnych „START” Kwota dofinansowania: 7 200,00 zł.
6.	Szkółka Hokejowa	Zadanie polegało na zorganizowaniu 11 treningów sportowych w hokeju. Odbiorcami zadania były dzieci w wieku 6 – 10 lat. Realizator: Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Klub Żeglarski, Wioślarski, Kajakowy i Pływacki Trener – Sirena Mercator. Kwota dofinansowania: 10 000,00 zł
7.	Regionalny Turniej Piłki Nożnej DIAMENT CUP dla dzieci z roczników 2010–2011	Zadanie publiczne polegało na organizacji imprezy sportowo – rekreacyjnej o zasięgu wojewódzkim realizowanej dla dzieci z klubów z Województwa Łódzkiego. W turnieju piłkarskim wzięło udział 8 drużyn (80 zawodników) i z roczników 2010 i 2011. Realizator: Stowarzyszenie DIAMENT,

		Kwota dotacji: 9 000,00 zł.
8.	Halowe Towarzystwie Zawody Wigilijne w skokach z okazji Jubileuszu 60-lecia Łódzkiego Klubu Jeździeckiego	W ramach zadania publicznego rozegrane zostały cztery konkursy na różnych wysokościach parkuru. W zawodach wystartowało 23 zawodników, którzy reprezentowali kluby jeździeckie z całego województwa. Kryta ujeżdżalnia oraz przeszkody udekorowane zostały świątecznymi akcentami. Realizator: Łódzki Klub Jeździecki Kwota dofinansowania: 6 000,00 zł.
9.	Popularyzacja gier i zabaw ruchowych we współzawodnictwie szkolnym – Turniej wojewódzki "Gra w DWA OGNIE"	Zadanie polegało na zorganizowaniu i przeprowadzeniu rozgrywek w „dwa ognie” dla dziewcząt i chłopców ze szkół podstawowych (klasy IV) – na szczeblach gminy, powiatu oraz województwa. W turnieju uczestniczyło łącznie 280 dzieci. Realizator: Łódzki Szkolny Związek Sportowy. Kwota dofinansowania: 10 000,00 zł.

2. Przyznawanie nagród pieniężnych dla zawodników i trenerów

Od 2008 r. Samorząd Województwa Łódzkiego wspiera najzdolniejszych sportowców i ich trenerów, którzy osiągnęli wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie krajowym lub międzynarodowym. W tym zakresie Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął Uchwałą Nr XIX/219/15 oraz Uchwałą Nr XIX/220/15 z dnia 15 grudnia 2015 r. regulaminy określające warunki i tryb przyznawania nagród zawodnikom i ich trenerom, reprezentującym kluby sportowe z terenu Województwa Łódzkiego.

W 2018 r. nagrody dla najlepszych sportowców Województwa Łódzkiego przyznawano na podstawie Uchwały 572/18 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie: przyznania nagród dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. **Na nagrody dla zawodników przeznaczono kwotę 556 150,00 zł, uhonorowano 494 zawodników.** Zawarto umowy na wypłatę nagród dla zawodników z 78 klubami sportowymi. **Na nagrody dla trenerów przeznaczono 241 500,00 zł** zgodnie z Uchwałą Nr 573/18 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie: przyznania nagród dla trenerów, których zawodnicy osiągnęli wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. W sumie **nagrodzono 132 trenerów.** Zawarto 73 umowy na wypłatę nagród dla trenerów. W 2018 r. w opisywanym zadaniu wydatkowano środki w łącznej kwocie **796 500,00 zł.**

3. Udzielanie pomocy finansowej dla jednostek samorządów terytorialnych na dofinansowanie zadań inwestycyjnych o charakterze sportowym i rekreacyjnym.

W 2018 r. w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej Województwo Łódzkie podjęło współpracę z jednostkami samorządów terytorialnych, udzielając im pomocy finansowej w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań inwestycyjnych o charakterze sportowym i rekreacyjnym. W ramach przyznanej pomocy finansowej jednostki samorządów terytorialnych otrzymały wsparcie na budowę, przebudowę i modernizację obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz zakup sprzętu sportowego. Dofinansowaniem objęte zostały następujące rodzaje obiektów:

- obiekty ogólnodostępne, umożliwiających masowe uprawianie sportu,
- boiska, w tym również boiska wielofunkcyjne oraz boiska do sportów plażowych,
- korty tenisowe i badmintonowe,
- skateparki, tory rowerowe,
- obiekty i urządzenia lekkoatletyczne, takie jak w szczególności: bieżnie, skocznie i rzutnie,
- terenowe urządzenia sportowe, w szczególności siłownie plenerowe, ścieżki sprawnościowe i ścianki wspinaczkowe,

- trasy oraz tory wrotkowe, rolkowe i narto-rolkowe,
- lodowiska stałe oraz tory lodowe,
- place zabaw sprzyjające aktywności fizycznej i rozwijające siłę, zwinność, wytrzymałość dzieci.

Na podstawie Uchwały NR LI/647/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 kwietnia 2018 r. **dofinansowanie przyznano 56 jednostkom samorządów terytorialnych na ogólną kwotę 4 000 000 zł.** W sumie w 2018 r. wybudowano i zmodernizowano 25 boisk sportowych, 7 siłowni plenerowych 6 placów zabaw i 1 skatepark. Przeprowadzono 10 remontów w salach gimnastycznych, halach sportowych i na stadionach sportowych, wyremontowano 3 bieżnie lekkoatletyczne, 2 korty tenisowe, pływalnię, stadninę.

W 2018 r. Województwo Łódzkie udzieliło również pomocy finansowej dla Gminy Ręczno na realizację zadania pn.: „Przebudowa obiektu sportowego w Gminie Ręczno” – zadanie było wpisane do Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego na lata 2017–2018 w ogólnej kwocie 2 600 000 zł (2017 r. – 60 000 zł, 2018 r.– 2 540 000 zł). Uchwała Nr XL/504/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla gminy Ręczno na realizację zadania pn. ”Przebudowa obiektu sportowego w Gminie Ręczno”.

Realizacja inwestycji obejmowała przebudowę istniejącego ośrodka sportowego w nowoczesny kompleks sportowo – rekreacyjny, w ramach, którego powstała nowa poliuretanowa bieżnia okrężna, wewnątrz bieżni okrężnej zostało zmodernizowane pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej. Powstały urządzenia lekkoatletyczne (w tym skocznie, rzutnie) dla konkurencji technicznych. Ponadto na terenie ośrodka zostały wybudowane boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych i tenisa ziemnego oraz boisko treningowe.

9.4. Działania niezrealizowane

W ramach zadania dotyczącego pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego, udzielanej w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań o charakterze sportowo – rekreacyjnym trzy jednostki nie zrealizowały zadań inwestycyjnych o charakterze sportowo – rekreacyjnym:

- Gmina Oporów (Powiat Kutnowski) – zadanie „Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Oporowie” – zwrot 80 000,00 zł
- Gmina Mniszków (Powiat Opoczyński) – zadanie „Budowa bieżni sportowo-rekreacyjnej o nawierzchni tartanowej w miejscowości Mniszków”- zwrot 68 000,00 zł
- Gmina Rawa Mazowiecka (Powiat Rawski) – zadanie „Budowa zespołu boisk sportowych przy Szkole Podstawowej w Boguszycach gmina Rawa Mazowiecka -etap I”- zwrot 80 000,00 zł.

10. Turystyka

10.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Koncepcja rozwoju turystyki w Województwie Łódzkim do 2020 r. przyjęta przez Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą nr 576/16 z dnia 17 maja 2016 r.
3. Program współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018.

10.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa w Województwie Łódzkim.
2. Kreowanie wizerunku Województwa Łódzkiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie – promocja walorów turystycznych regionu.
3. Zagospodarowania przestrzeni turystycznej Województwa Łódzkiego.

10.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa w Województwie Łódzkim - koszt 446.942,96 zł

Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego w dniu 27 listopada 2017 r. Uchwałą Nr XLV/562/17 roczny program współpracy na 2018 r. określa formy współpracy – finansowej (w tym zlecenie zadań publicznych) i pozafinansowej (w tym np. wzajemne informowanie się o działalności, współpraca z Wojewódzką Radą Pożytku, patronaty).

W 2018 r. ogłoszono 3 konkursy w obszarze turystyka i krajoznawstwo w tym jeden w ramach budżetu obywatelskiego. Na zadania z zakresu turystyki i krajoznawstwa w 2018 r. przeznaczono łącznie 461.280 zł (300.000 zł konkurs pierwszy, 20.000 konkurs trzeci, 141.280 zł konkurs drugi z BO). Zarząd WŁ udzielił dotacji 48 organizacjom. W ramach dotacji od maja do grudnia realizowane były zadania na terenie Województwa Łódzkiego z zakresu turystyki aktywnej czyli rajdy piesze, rowerowe, spływy kajakowe, rajdy konne, spotkania branżowe dotyczące rozwoju turystyki i krajoznawstwa na terenie Województwa Łódzkiego, a także cykl wycieczek pociągami w najciekawsze zakątki regionu. Większość wydarzeń miała charakter otwarty. Zadanie z BO „A czemu nie w łódzkie? – turystyka i sport dla każdego” dotyczyło aktywizacji mieszkańców terenów wiejskich subregionu wschodniego Województwa Łódzkiego. Beneficjentami zadania były osoby pochodzące z subregionu obejmującego powiat/miasto Skierniewice oraz powiaty: skierniewicki, rawski, brzeziński, tomaszowski i opoczyński w każdym przedziale wiekowym. W ramach projektu odbyło się 6 wycieczek po 50 osób m.in. do Uniejowa, nad zbiornik Jeziorsko oraz spływy kajakowe Rawką i Pilicą.

Wykaz zadań, które otrzymały dofinansowanie w 2018 r.

I.p.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Rajd rowerowy – śladami pamięci walk o niepodległość.	Ponadregionalny rajd rowerowy o charakterze otwartym promujący turystykę aktywną oraz miejsca pamięci narodowej związane z walkami o niepodległość. Trasa rajdu przebiegała przez dwa powiaty poddębicki i zgierski. Dla 148 osób. Zadanie przyczyniło się do przybliżenia miejsc walk o wolność w 100 rocznicę Odzyskania Niepodległości przez Polskę oraz do upowszechnienia turystyki rowerowej i promocji Województwa Łódzkiego. Realizator: Fundacja "Inicjatywy Powiatu Poddębickiego" (<i>Poddębice, poddębicki</i>) Wysokość dotacji: 9 600,00 zł
2.	Rowerem wokół Jeziorska	Rajd rowerowy o charakterze otwartym i ponadregionalny, przez urokliwe tereny wokół Zbiornika Jeziorsko. Trasa wynosiła około 46 km. Udział wzięło 70 osób. Cele: upowszechnianie wizerunku Województwa Łódzkiego jako atrakcyjnego turystycznie, promowanie walorów krajoznawczych Województwa Łódzkiego, promocja zbiornika Jeziorsko pod względem turystycznym i krajoznawczym, promocja zabytków regionu, upamiętnienie 100–lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Realizator: Klub Sportowy "Rajsport Sieradz Active Team" w Sieradzu (<i>Sieradz, sieradzki</i>) Wysokość dotacji: 7 889,50 zł
3.	Rajd pieszy imienia majora Hubala	Rajd pieszy zrealizowany na terenach leśnych powiatu opoczyńskiego, gdzie działał Oddział Wydzielony Wojska Polskiego mjr. Henryka Dobrzańskiego. Długość trasy to ok. 15 km. Dla 102 osób. Organizacja rajdu oraz jego przeprowadzenie były doskonałą okazją do propagowania zdrowego stylu życia, jak również promocji historii naszego regionu, związanej z działalnością wojska majora Henryka Dobrzańskiego ps. Hubal. Realizator: Stowarzyszenie Zielona Pomoc (<i>Drzewica, opoczyński</i>) Wysokość dotacji: 7 460,00 zł
4.	"Spływ kajakowy rzeką Pilicą"	Spływ kajakowy po ciekawym przyrodniczo odcinku Pilicy znajdującym się na terenie parków krajobrazowych przedborskiego i sulejowskiego. Cele: pomoc przy doskonaleniu umiejętności pływania kajakiem z osobami, które po raz pierwszy brały udział w spływie kajakowym, promocję walorów turystyczno–przyrodniczych rzeki Pilicy i Województwa Łódzkiego, integrację miłośników aktywnego wypoczynku i propagowanie aktywnego trybu życia. Dla 60 osób. Realizator: Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Piotrkowie Trybunalskim (<i>Wola Krzysztoporska, piotrkowski</i>) Wysokość dotacji: 4 989,00 zł
5.	IV Polski Dzień Kanu	Ogólnopolski zlot miłośników turystyki kanu i kajakowej. Podczas imprezy odbyły się wycieczki piesze i rowerowe oraz szkolenie w pływaniu i manewrowaniu kanu. Uczestnicy: poznali atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu, korzyści zdrowotne wynikające z aktywnego wypoczynku, będą potrafili uprawiać turystykę w sposób świadomy i bezpieczny – zdobyli wiedzę na temat konieczności zachowań ekologicznych i ochrony obiektów przyrodniczych i antropogenicznych – poznali szlaki turystyczne Spalskiego Parku Krajobrazowego, Sulejowskiego Parku Krajobrazowego i okolic. Realizator: Stowarzyszenie Miłośników Kanału Elbląskiego "Navicula" (<i>m. Łódź</i>) Wysokość dotacji: 4 996,56 zł
6.	"Poznajemy Nasz Region"	Międzypowiatowy rajd rowerowy dla mieszkańców Województwa Łódzkiego oraz zaproszonych osób spoza Województwa Łódzkiego oraz z zagranicy, 100 osób. Dodatkowym aspektem wydarzenia były prelekcje i konkursy związane z obchodami 100–lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Cele: promocja bogactwa turystyczno– przyrodniczego Województwa Łódzkiego, zwłaszcza powiatu piotrkowskiego i opoczyńskiego, promocja turystyki rowerowej, propagowanie zdrowego

		<p>i aktywnego stylu życia, upamiętnienie 100– lecia odzyskania niepodległości przez Polskę.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Aleksandrów "Jesteśmy Razem" (<i>Aleksandrów, piotrkowski</i>) Wysokość dotacji: 8 000,00 zł</p>
7.	Łódzkie na weekend – aktywizacja ruchu turystycznego na terenie subregionu nadpilicznego	<p>Ogólnopolskie przedsięwzięcie, którego celem jest propagowanie oferty turystyczno–krajoznawczej Województwa Łódzkiego z wyszczególnieniem subregionu nadpilicznego. 150 osób zostało zapoznanych z obiektami będącymi atrakcjami turystycznymi na trasie szlaku frontu wschodniego I WŚ.</p> <p>Realizator: Fundacja Aktywnego Kształcenia i Rekreacji SALIX (<i>Opoczno, opoczyński</i>) Wysokość dotacji: 9 690,00 zł</p>
8.	Spływ kajakowy „Wiosna na Pilicy”	<p>Spływ kajakowy na odcinku rzeki Krzętów – Przedbórz (17 km). Celem spływu była popularyzacja walorów turystyczno–przyrodniczych rzeki Pilicy i Nadpilicza. Uczestniczyło 26 osób.</p> <p>Realizator: Polskie Towarzystwo Turystyczno–Krajoznawcze Oddział w Żarnowie (<i>Żarnów, opoczyński</i>) Wysokość dotacji: 2 000,00 zł</p>
9.	Organizacja przedsięwzięć mających na celu upowszechnianie wizerunku Województwa Łódzkiego jako atrakcyjnego turystycznie, zagospodarowanie przestrzeni turystycznej oraz podnoszenie wiedzy krajoznawczej mieszkańców województwa i kompetencji kadr turystycznych.	<p>Cykl imprez turystycznych i wydarzeń uczących historii, promujących atrakcje i produkty turystyczne Piotrkowa Trybunalskiego oraz regionu piotrkowskiego. Dla 184 osób. Utrwalono wiedzę historyczną związaną z odzyskaniem niepodległości, poprzez szeroką informację o faktach znanych i nie znanych przez przewodnika PTTK .W trakcie odwiedzania znaczących miejsc pamięci i tak: pod pomnikiem Wincentego Witosa , pod tablicą „Żołnierzy Wyklętych”, oraz pomnikiem Papieża Jana Pawła II w Piotrkowie, w Kaplicy Prezydenckiej w Spale , a także w trakcie zwiedzania Spały, bunkrów w Konewce .</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie "Wierzeje Otwarte Dla Wszystkich" (<i>Piotrków Trybunalski</i>) Wysokość dotacji: 3 500,00 zł</p>
10.	40– lat Załęczańskiego Parku Krajobrazowego – turystyka i krajobraz	<p>4 imprezy: cykliczne quizy wiedzy o ZPK i konkursy artystyczno–plastyczne, Rajd Załęczański „Niepodległa”, trzy wyjazdy studyjne po ZPK autokarem lub karawelą, wystawa „40 lat Załęczańskiego Parku Krajobrazowego”.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka Ośrodek Szkoleniowo Wypoczynkowy ZHP "Nadwarciański Gród" (<i>Pątnów, wieluński</i>) Wysokość dotacji: 9 000,00 zł</p>
11.	100 kajakarzy płynie szlakiem kajakowym rzeki Widawki na 100–lecie odzyskania niepodległości przez Polskę	<p>Cztery spływy kajakowe szlakiem kajakowym rzeki Widawki: dwa na trasie od miejscowości Smugi do miejscowości Szczerców i 2 na trasie od miejscowości Szczerców do miejscowości Łaznów. Udział wzięło 100 osób. Cel: promocja krajoznawstwa i turystyki na ziemi łódzkiej, propagowanie zdrowego stylu życia.</p> <p>Realizator: Ludowy Klub Sportowy "Astoria" Szczerców (<i>Szczerców, bełchatowski</i>) Wysokość dotacji: 5 000,00 zł</p>

12.	Rajd Rowerowy dla uczczenia 100-lecia niepodległości oraz tradycji legionowych w regionie trybunalskim	<p>Oferent nie podpisał umowy na realizację zadania.</p> <p>Oferent: Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze Oddział im. Michała Rawity Witanowskiego w Piotrkowie Trybunalskim (<i>m. Piotrków Trybunalski, m. Piotrków Trybunalski</i>) Wysokość dotacji: 4 200,00 zł</p>
13.	Questy wokół Mrogi – rajd rowerowy szlakami turystycznymi.	<p>Jednodniowy rajd rowerowy na terenie gmin: Koluszki, Brzeziny, Jeżów, Rogów i miasta Brzeziny. W Muzeum Regionalnym w Brzezinach odbył się quest związany z obchodami odzyskania niepodległości. Cele: wspieranie i upowszechnianie turystyki aktywnej na terenie Województwa Łódzkiego, zachęcenie mieszkańców Województwa Łódzkiego do spędzania aktywnego wypoczynku na terenie Województwa Łódzkiego, wzrost zainteresowania mieszkańców Województwa Łódzkiego ofertą dostępnych usług na szlakach turystycznych, upamiętnienie 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, aktywizacja mieszkańców Województwa Łódzkiego mająca na celu powołanie nieformalnej grupy kolarskiej.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej "Mroga" (<i>Koluszki, łódzki wschodni</i>) Wysokość dotacji: 9 140,00 zł</p>
14.	Zawody Rodzinne nad Zalewem Batorówką na 100-lecie odzyskania niepodległości Polski	<p>Piknik rodzinny dla ponad 100 osób połączony z zawodami wędkarskimi i konkursem wiedzy na temat odzyskania niepodległości Polski. Wspólne wędkowanie z całą rodziną, wspólna zabawa. Cel: współpraca młodych zawodników z rodzicami i sędziami. Poznawanie prawidłowych zasad wędkowania i wymogów. Rywalizacja na łowisku ,integracja z osobami niepełnosprawnymi.</p> <p>Realizator: Fundacja Batorówka (<i>Jeżów, brzeziński</i>) Wysokość dotacji: 5 000,00 zł</p>
15.	Rawski Rajd Rowerowy na 100-lecie Polski	<p>Rajd rowerowy w celu poznania walorów turystycznych i krajobrazowych powiatu rawskiego oraz tomaszowskiego. Trasa rajdu liczyła około 100 km. Uczestniczyło 100 osób.</p> <p>Realizator: Klub Sportowy "Triathlon Rawa" Rawa Mazowiecka (<i>Rawa Mazowiecka, rawski</i>) Wysokość dotacji: 8 200,00 zł</p>
16.	Spyw kajakowy po Drzewiczce w 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości	<p>Spyw kajakowy po rzece Drzewiczce w 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Udział w nim mogły wziąć chętne osoby w tym spoza Województwa Łódzkiego. Celem była promocja turystyki wodnej i rekreacji na terenie Województwa Łódzkiego. Udział wzięło 30 osób.</p> <p>Realizator: Lokalna Grupa Działania "Nad Drzewiczką" (<i>Drzewica, opoczyński</i>) Wysokość dotacji: 4 390,00 zł</p>
17.	Rowerem przez Niepodległą	<p>Rajd odbył się na trasie nowo powstałej ścieżki rowerowej ze Spały do Inowłódza oraz dalej w okolice zamku Kazimierza Wielkiego. Na miejscu odbył się konkurs historyczny. Udział wzięło 37 osób. Cele: popularyzacja turystyki rowerowej jako formy rekreacji i aktywnego wypoczynku, walorów turystyczno– krajoznawczych gminy Inowłódz, a tym samym Województwa Łódzkiego, upowszechnienie wiedzy o szlakach i ścieżkach rowerowych, stworzenie turystom warunków do czynnego wypoczynku i rekreacji.</p> <p>Realizator: Lokalna Organizacja Turystyczna w Spale (<i>Inowłódz, tomaszowski</i>) Wysokość dotacji: 9 000,00 zł</p>
18.	Poszukiwanie Drogi do Niepodległości	<p>Rajd o charakterze zawodów zespołowych, które łączą w sobie cele edukacyjno– krajoznawcze w tym poznawanie historii walk niepodległościowych i atrakcji turystycznych regionu. Dla 100 osób. Cel: aktywizacja mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez propagowanie zdrowego i aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu oraz podnoszenie świadomości i wiedzy</p>

		<p>z zakresu historycznej drogi Polaków do Niepodległości i znaczenia ziemi łódzkiej w walkach niepodległościowych.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Grupa Kolarska Strefa Rowerowa Brzeziny (<i>Brzeziny, brzeziński</i>) Wysokość dotacji: 3 877,00 zł</p>
19.	IV Ekologiczno–historyczny Rajd Rowerowy – jako forma integracji społecznej	<p>Jednodniowy rajd ekologiczno–historyczny dla 87 osób na terenie powiatu piotrkowskiego. Pogadanka historyczna prowadzona przez dr Janusza Budzińskiego w trakcie trwania rajdu. Cele: promocja turystyki rowerowej jako doskonałego narzędzia do poznania regionu, integracja miłośników aktywnego wypoczynku, propagowanie aktywnego trybu życia.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Grabica "Nasza Ziemia Piotrkowska Grabica" (<i>Grabica, piotrkowski</i>) Wysokość dotacji: 6 300,00 zł</p>
20.	Rekreacja nad Drzewiczką	<p>Spływ kajakowy rzeką Drzewiczką dla 29 osób, przeprowadzenie zawodów wędkarskich nad zalewem w Drzewicy dla 79 osób oraz zorganizowanie spotkania z miejscowymi kajakarzami–olimpijczykami, 15 osób.</p> <p>Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu "Ofiarna Dłoń" (<i>Drzewica, opoczyński</i>) Wysokość dotacji: 5 000,00 zł</p>
21.	Łódzkie Szlakiem Niepodległości	<p>Cztery etapy: wycieczka do Belenia, wycieczka autokarowa na trasie Zduńska Wola–Korczew–Stawiszcz–Szadek, wycieczka do Łodzi, konkurs wiedzy, który zorganizowany został w czterech pionach: szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, dorośli. Udział wzięło 100 osób. Główne cele to m.in.: popularyzacja turystyki pieszej, autokarowej oraz marszów nordic walking, aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu, poznanie najbliższych okolic, tradycji, sztuki.</p> <p>Realizator: Polskie Towarzystwo Turystyczno–Krajoznawcze Oddział w Zduńskiej Woli (<i>Zduńska Wola, zduńskowolski</i>) Wysokość dotacji: 8 000,00 zł</p>
22.	Rowerem po łowickich ścieżkach	<p>Pięć rajdów rowerowych: „Szlakiem Nepomucenów”, „Szlakiem bocianów w malarstwie i rzeźbie”, „Szlakiem księżycym”, rajd na trasie Łowicz–Bolimów, „Szlakiem działań społeczeństwa łowickiego w końcowym okresie I wojny światowej”. Dla 131 osób. Cel: upowszechnianie aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie regionu łódzkiego.</p> <p>Realizator: Łowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku (<i>Łowicz, łowicki</i>) Wysokość dotacji: 6 500,00 zł</p>
23.	III Krytyczna Masa Kajakowa na Pilicy	<p>III edycja ogólnopolskiego spływu kajakowego Pilicą dla 300 osób. Cele: poznanie walorów turystyczno– krajoznawczych ziemi łódzkiej, Tomaszowa, powiatu tomaszowskiego i gm. Inowódz. Poszerzenie edukacji historycznej związanej z miejscami i zabytkami znajdującymi się na szlaku Pilicy. Zdobywanie wiedzy i doświadczenia, kontakt z wytworami kultury, budownictwa, gospodarki i historii jest przesłanką do wytworzenia postaw identyfikacji z danym regionem i miejscowością. Wykształcenie właściwych postaw wobec rzeczywistości, podnoszenie aspiracji życiowych i rozszerzenie horyzontów myślowych. Upowszechnienie walorów przyrodniczych Spalskiego Parku Krajobrazowego. Wypromowanie szlaku kajakowego rzeki Pilicy.</p> <p>Realizator: Klub Sportowy Amber (<i>Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski</i>) Wysokość dotacji: 9 000,00 zł</p>
24.	Szlakiem W CENTRUM POLSKI w 100. lecie Odzyskania Niepodległości.	<p>Projekt miał na celu popularyzację terenów Województwa Łódzkiego na jednej z tras szlaku „W Centrum Polski” oraz poprzez Pradolinę Warszawsko–Berlińską. Podczas rajdu było kilkanaście przystanków związanych z upamiętnieniem miejsc historycznych. Udział wzięło 50 osób. Cel: aktywizacja społeczeństwa na rzecz uprawiania turystyki na terenie Województwa Łódzkiego z wykorzystaniem produktu turystycznego jakim jest "Szlak w Centrum Polski", także wśród dziennikarzy oraz przedstawicieli branży turystycznej promujących walory naturalne Środka Polski.</p>

		<p>Realizator: Lokalna Organizacja Turystyczna "Centralny ŁUK Turystyczny" (Łęczycza, Łęczycycki) Wysokość dotacji: 8 850,00 zł</p>
25.	<p>XXXII Ogólnopolski Rajd Turystyczny „Szlakiem Kazimierza Wielkiego”</p>	<p>Ogólnopolski rajd i konkurs piosenki turystycznej dla młodzieży. Wszyscy uczestnicy zadania –200 osób– uzyskali dyplomy uczestnictwa w pieszym Rajdzie Turystycznym " Szlakiem Kazimierza Wielkiego". Cele: poszerzenie wiedzy przyrodniczo–historycznej wśród młodzieży, propagowanie turystyki krajowej, popularyzacja turystyki pieszej, rozwój umiejętności interpersonalnych, uczestnictwo w kulturze – konkurs piosenki turystyczno–przyrodniczej, propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia.</p> <p>Realizator: Towarzystwo Imienia Marii Konopnickiej Oddział w Górach Mokrych (Przedbórz, radmoszczański) Wysokość dotacji: 8 000,00 zł</p>
26.	<p>Cykl wycieczek krajoznawczo–historycznych "Po drodze z niepodległością po Województwie Łódzkim"</p>	<p>5 całodniowych wycieczek autokarowych: „Najbliższe okolice Łodzi”, „Wieruszów, Bolesławiec i okolice”, „Rawa Mazowiecka, Biała Rawska i okolice”, „Łęczycza, Uniejów i okolice”, „Opoczno, Drzewica i okolice”. Uczestnikami wycieczek była młodzież szkół ponadpodstawowych oraz dorośli. W każdej wycieczce wzięło udział 45 uczestników oraz 4 wolontariuszy i przewodnik turystyczny. Cel: poznanie najciekawszych atrakcji turystycznych przez młodzież – członków Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych, Oddział w Łodzi (oraz szkolnych kół PTSM), poszerzenie ich wiedzy turystyczno–krajoznawczej i historycznej o odwiedzanych miejscach – jako element edukacji regionalnej, integracja środowiska członków Stowarzyszenia.</p> <p>Realizator: Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych Oddział im. Lecha Kosiewicza (m. Łódź, m. Łódź) Wysokość dotacji: 7 275,00 zł</p>
27.	<p>Kajakami przez Łódzkie</p>	<p>Spyw kajakowy rzeką Wartą o charakterze otwartym dla 42 osób. Trasa: od Burzenina do Sieradza, wynosiła 26 km. Cel: upamiętnienie 100–lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, kształtowanie postaw patriotycznych, popularyzacja kolarstwa w Województwie Łódzkim, promocja rzeki Warty pod względem turystycznym i krajoznawczym, pobudzanie aktywności obywatelskiej.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rajsport Active (Sieradz, sieradzki) Wysokość dotacji: 4 290,00 zł</p>
28.	<p>Konkurs krajoznawczy pt. „Walory kulturowe i krajoznawcze Województwa Łódzkiego” 2018</p>	<p>Zadanie polega na przeprowadzeniu konkursu krajoznawczego z zakresu wiedzy o regionie łódzkim dla minimum 80 osób. Konkurs zostanie przeprowadzony w 4 kategoriach wiekowych – wśród uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz osób dorosłych. Cele główne to spopularyzowanie specyficznych cech poszczególnych regionów Województwa Łódzkiego, zwiększenie poczucia tożsamości regionalnej wśród mieszkańców Województwa Łódzkiego, a także zwiększenie stopnia integracji międzypokoleniowej czy społecznej.</p> <p>Realizator: Między Prosną a Wartą – Lokalna Grupa Działania (Wieruszów, wieruszowski) Wysokość dotacji: 3 500,00 zł</p>
29.	<p>Łódzkie Harce Rowerowe – cykl rajdów rowerowych po Województwie Łódzkim</p>	<p>Cykl rajdów rowerowych po Województwie Łódzkim składający się z czterech jednodniowych rajdów rowerowych: „Rowerowe Pasiaki”, „Rower Wart Poznania”, „Nadpiliczne Rowerowanie”, „Niepodległa Polska” dla 28 uczestników. Celem głównym zadania było promowanie turystyki rowerowej wśród mieszkańców Województwa Łódzkiego jako formy spędzania czasu wolnego.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka (m. Łódź, m. Łódź) Wysokość dotacji: 6 998,60 zł</p>
30.	<p>Upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa na terenie</p>	<p>Wydarzenie będzie składało się z dwóch części: rajdu rowerowego oraz imprezy integracyjnej, w trakcie której będą organizowane liczne konkursy, udział wzięło 800 uczestników. Głównymi celami zadania było wpłynięcie na zmianę stylu życia mieszkańców Rawy Mazowieckiej, poprawę relacji międzyludzkich,</p>

	Województwa Łódzkiego – XVIII Rawski Rodzinny Rajd Rowerowy	<p>międzypokoleniowych i wewnątrz rodzinnych oraz upowszechnienie turystyki rowerowej wśród lokalnej społeczności.</p> <p>Realizator: Miejski Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Dwójka" Rawa Mazowiecka (<i>Rawa Mazowiecka, rawski</i>) Wysokość dotacji: 8 000,00 zł</p>
31.	ZIELONO MI. Filmowe odkrycie Lasu Łagiewnickiego	<p>Projekcja filmów nocą w Lesie Łagiewnickim na terenie CZSK. Dzięki projekcji wiele osób mogło odwiedzić to miejsce. Udało się zwiększyć świadomość mieszkańców Łodzi o tym jak ważna jest ekologia. 310 osób które, które dzięki wyświetlonym filmom zapoznały się tematem zmian w lasach pierwotnych. Projekcje poruszyły również temat historii hodowli koni na terenie Polski, pokazując, że jest to niezwykle ważny element w historii naszego państwa.</p> <p>Realizator: Spółdzielnia Socjalna Odblask (<i>Łódź</i>) Wysokość dotacji: 5 000,00 zł</p>
32.	Poznajemy swój region	<p>Trzydniowa wycieczka krajoznawcza na terenie Województwa Łódzkiego na trasie: Głowno – Poddębice – Borysew – Uniejów – Spycimierz – Turek – Bronów – Stary Gostków – Łęczycza – Tum – Skansen Łęczycka Zagroda Chłopska w Kwiatkówku – Leźnica Wielka – Głowno. Dla 47 osób. Celem było m.in.: kształtowanie wizerunku Województwa Łódzkiego jako regionu o bogatym dziedzictwie, ciekawej kulturze i atrakcyjnym środowisku naturalnym z upowszechnieniem produktów turystycznych tego województwa.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie "Senior" w Głownie (<i>Głowno, zgierski</i>) Wysokość dotacji: 8 000,00 zł</p>
33.	II Łaski Dzień Podróżnika im. Tomasza Dronki	<p>1 rajd rowerowy i 1 spływ kajakowy oraz część plenerowa (posiłek, prezentacje tematyczne dla uczestników rajdu). Spływ kajakowy: 62 uczestników. Popularyzowanie aktywnej turystyki (rowerowa, kajakowa). Aktywizacja łaskiej społeczności, wskazanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, promowanie piękna Ziemi Łaskiej, zjednoczenie i integracja miłośników turystyki, cel zrealizowany Upamiętnienie popularyzatora turystyki śp. Tomasza Dronki.</p> <p>Realizator: Oddział Wojskowy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Przy Klubie Sił Powietrznych (<i>m.st. Warszawa, m.st. Warszawa</i>) Wysokość dotacji: 6 660,00 zł</p>
34.	Poznajemy mało znane walory turystyczne Województwa Łódzkiego w 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę	<p>Dwudniowa impreza krajoznawcza z zakresu turystyki aktywnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych na bazie 3 szlaków turystycznych Województwa Łódzkiego (szlaki: kajakowy, konny, Szlak polskich umocnień polowych z 1939 r. które promowało mało znane atrakcje turystyczne Województwa Łódzkiego. W imprezie turystycznej wzięło udział 30 osób.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Turystyczno Krajoznawcze "Przygoda" (<i>Szczerców, bełchatowski</i>) Wysokość dotacji: 7 526,34 zł</p>
35.	Niepodległościowy rajd rowerowy	<p>Ideą zadania było uczczenie 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę w formie rajdu rowerowego dla 50 os., popularyzującego wśród społeczności lokalnej z terenu Gminy Osjaków aktywne spędzanie czasu wolnego oraz umożliwiającego integrację społeczną różnych grup wiekowych.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Cyklistów "Kółeczko" w Osjakowie (<i>Osjaków, wieluński</i>) Wysokość dotacji: 3 950,00 zł</p>
36.	„Potencjał turystyczny środkowego Nadpilicza–organizacja konferencji popularno–naukowej	<p>Konferencja o charakterze popularno– naukowym, w której uczestniczyło 70 osób. Spływ kajakowy dla 80 osób. Poprzez organizację spływu kajakowego odbyła się ogólnopolska promocja bogactwa kulturowego i przyrodniczego Województwa Łódzkiego, jak również integracja miłośników turystyki aktywnej oraz promocja zdrowego stylu życia. Przeprowadzony został również konkurs z zakresu wiedzy krajoznawczej o regionie łódzkim.</p>

	połączonej ze spływem kajakowym rzeką Pilicą "	Realizator: Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Aleksandrów (<i>Aleksandrów, piotrkowski</i>) Wysokość dotacji: 5 500,00 zł
37.	Pociągami w Filmowe Łódzkie	Przejazdy pociągami Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej na terenie Województwa Łódzkiego, a także poznawanie bogatego dziedzictwa filmowego regionu. Głównym elementem projektu będą trzy wycieczki pociągowe – z Łodzi do Sieradza, do Skierniewic oraz do Zgierza połączone z elementami filmowych gier miejskich w wymienionych miejscowościach. Udział 223 osób. Realizator: Centrum Inicjatyw Na Rzecz Rozwoju "Regio" (<i>m. Łódź, m. Łódź</i>) Wysokość dotacji: 10 000,00 zł
38.	Szlakiem pamiętek historii powiatu wieruszowskiego – wycieczka dla dzieci i młodzieży – uczestników półkolonii letnich ze Zgierza i okolic.	Jednodniowa wycieczka dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z terenu Zgierza i powiatu zgierskiego, w ramach bezpłatnych półkolonii letnich, organizowanych corocznie (od 2000 r.) przez Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy Parafii Matki Boskiej Dobrej Rady w Zgierzu. W wycieczce uczestniczyło łącznie 50 osób (45 dzieci i 5 osób dorosłych, w tym 4 wolontariusze i przewodnik turystyczny). Realizator: Akcja Katolicka Archidiecezji Łódzkiej (Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy parafii Matki Boskiej Dobrej Rady w Zgierzu) (<i>m. Łódź, m. Łódź</i>) Wysokość dotacji: 4 730,00 zł
39.	Medialne Łódzkie	Podróż studyjna do Łodzi dla dziennikarzy niderlandzkich, zaproszenie i realizacja jednej podróży prasowej do Łodzi dla dziennikarzy polskich, publikacja przynajmniej 5 materiałów / relacji w mediach tradycyjnych lub w obszarze online dotyczących Łodzi i atrakcji turystycznych w języku polskim, francuskim lub niderlandzkim. Realizator: Łódzka Organizacja Turystyczna (<i>Łódź, Łódź</i>) Wysokość dotacji: 9 210,00 zł
40.	Rajd Konny z Bryczkami wykorzystujący infrastrukturę Łódzkiego Szlaku Konnego	Rajd Konny z Bryczkami wykorzystujący infrastrukturę Łódzkiego Szlaku Konnego biegnącego przez tereny gminy Koluszki. Trasa licząca ok. 20–25 kilometrów przebiegała będzie Łódzkim Szlakiem Konnym (pętla wewnętrzna odcinek 09, Przanowice – Tuszyn (Młynek) Cele: zwiększenie popularności jeździectwa i Łódzkiego Szlaku Konnego promocja aktywności sportowej szczególnie wśród dzieci–nastolatków zwiększenie aktywności społecznej integracji mieszkańców Województwa Łódzkiego, promocja Łódzkiego Szlaku Konnego i regionu Województwa Łódzkiego. Realizator: Gminny Ludowy Klub Sportowy "Andrespolia" (<i>Andrespol, łódzki wschodni</i>) Wysokość dotacji: 3 978,00 zł
41.	Warsztaty szkoleniowe „Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna”.	Zadanie nie zostało zrealizowane, dotacja została zwrócona. Realizator: Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze (<i>Warszawa–Centrum, warszawski</i>) Wysokość dotacji: 9 000,00 zł
42.	V Piesza Wyprawa do Egiptu Szlakiem Obszaru Turystycznego Doliny Rzeki Warta i Zbiornika Jeziorsko	Piesza Wyprawa z kijami do Egiptu dla min. 400 osób. Trasa o długości ponad 5 km w jedną stronę, po dotarciu do Egiptu uczestnicy otrzymają pieczęć potwierdzającą przybycie do Egiptu. Trasa prowadziła wzdłuż Zbiornika Jeziorsko oraz w obszarze Natura 2000, „Obszar turystyczny doliny rzeki Warty”. Realizator: Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania–przymierze Jeziorsko" (<i>Warta, sieradzki</i>) Wysokość dotacji: 8 000,00 zł
43.	Poznajemy Łódzkie	Wizyta studyjna do Muzeum w Łowiczu oraz Skansenu w Maurzycach, cykl warsztatów z ceramiki ozdobnej na terenie gminy Żelechlinek i wystawa podsumowująca projekt. Udział wzięło ponad 100 osób. Głównym celem projektu było upowszechnianie walorów Województwa Łódzkiego poprzez zwrócenie uwagi na bogactwo kulturowe, historyczne i tożsamość regionalną.

		<p>Realizator: Stowarzyszenie Aktywni dla Gminy Żelechlinek (<i>Żelechlinek, tomaszowski</i>) Wysokość dotacji: 6 800,00 zł</p>
44.	V Rajd Szlakiem Konnym "Punkt Stemplew"	<p>Impreza turystyczna otwarta dla wszystkich chętnych bez względu na wiek płeć i niepełnosprawność z terenu Województwa Łódzkiego dla 150 uczestników, Zadanie składało się z dwóch etapów. Pierwszy to Rajd Pieszy Łódzkim Szlakiem Konnym Świnice Warckie – Stemplew. Drugi to część rekreacyjno – piknikowa /dzieci, młodzież, dorośli/.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie "Mamy Wielkie Serca" (<i>Świnice Warckie, łęczycki</i>) Wysokość dotacji: 5 000,00 zł</p>
45.	Organizacja rajdu konnego z Przedborza do Łodzi z okazji 595 rocznicy nadania Łodzi praw miejskich w Przedborzu.	<p>Rajd konny z Przedborza do Łodzi z okazji 595 rocznicy nadania Łodzi praw miejskich w Przedborzu, który wpisał się w oficjalne obchody Miasta. Uczestnicy rajdu konnego mieli uroczyste przywieźć symboliczny akt nadania Łodzi praw miejskich. Rajd prowadzili jeźdźcy Straży Miejskiej Miasta Łodzi, którzy byli ubrani w stroje historyczne, nawiązujące do tamtych czasów. Planowany rajd zakładał wykorzystanie trasy Łódzkiego Szlaku Konnego, ze szczególnym uwzględnieniem jego atrakcyjności i potencjału.</p> <p>Realizator: Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego (<i>m. Łódź, m. Łódź</i>) Wysokość dotacji: 5 000,00 zł</p>
46.	Spyw śladem Niepodległej	<p>Dwudniowy spływ kajakowy rzeką Pilicą dla 25 osób głuchych. Uczestnicy zadania w większości po raz pierwszy mieli okazję spróbować swoich sił w tego rodzaju turystyce wodnej, mogli zobaczyć region Tomaszowa Maz. z perspektywy rzeki Pilicy, pozyskali nową wiedzę na temat odzyskania przez Polskę niepodległości w kontekście regionu tomaszowskiego – poprzez zorganizowanie warsztatu na ten temat. Uczestnicy zadania, w tym seniorzy, poznali turystyczne walory Województwa Łódzkiego oraz możliwości turystyki wodnej.</p> <p>Realizator: Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki (<i>m. Łódź, m. Łódź</i>) Wysokość dotacji: 4 000,00 zł</p>
47.	Organizacja wojewódzkich obchodów Światowego Dnia Turystyki w dniach 28–30 września 2018 r.	<p>Organizacja wojewódzkich obchodów Światowego Dnia Turystyki na terenie powiatu tomaszowskiego (Spała, Inowódz, Toaszów Maz.). W wydarzeniu udział wzięło ok. 700 os. Promocja obszaru powiatu Tomaszowskiego, rozpropagowanie święta turystów wśród mieszkańców regionu łódzkiego.</p> <p>Realizator: Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego (Łódź) Wysokość dotacji: 20 000,00 zł</p>
48.	„A czemu nie w łódzkie? – turystyka i sport dla każdego”	<p>Organizacja 6 wyjazdów po 50 osób każdy w terminie maj–październik 2018, w ramach których zaplanowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dwa bezpłatne spływy kajakowe rzekami Rawką i Pilicą (każdy dla 50 osób), - dwa jednodniowe wyjazdy na Termy Uniejów (każdy dla 50 osób), - dwa dwudniowe wyjazdy nad zbiornik Jeziorsko z możliwością skorzystania z uprawiania sportów wodnych, a następnie wizyta w ZOO. <p>Zadanie miało na celu aktywizację mieszkańców terenów wiejskich subregionu wschodniego Województwa Łódzkiego w każdym przedziale wiekowym.</p> <p>Realizator: Fundacja MŁODZI LUDZIOM Kwota dotacji: 141.280,00 zł</p>

2. Kreowanie wizerunku Województwa Łódzkiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie, promocja walorów turystycznych regionu - koszt 475.009 zł

– Promowano Województwo Łódzkie podczas międzynarodowych targów turystycznych oraz innych wydarzeń i imprez turystycznych np. tj.: Międzynarodowe Targi Turystyczne REGIONTOUR

w Brnie, Vakantiebeurs w Utrechcie (Holandia), Salon de Vacances w Brukseli, Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB w Berlinie, Targi Regionów i Produktów Turystycznych TOUR SALON w Poznaniu, Targi Regiony Turystyczne NA STYKU KULTUR w Łodzi, Międzynarodowe Targi Turystyki, Spa, Sprzętu Turystycznego i Żeglarskiego GLOBALNIE w Katowicach, Targi Turystyczne MARKET TOUR – Piknik nad Odrą w Szczecinie, World Travel Show w Nadarzynie, Cavaliada w Poznaniu. Region promowany był wspólnie z przedstawicielami powiatów, organizacji turystycznych, podmiotów prywatnych. W zależności od specyfiki targów zgłaszały się do udziału jednostki i instytucje zainteresowane rozwojem turystyki na danym obszarze,

– wznowiono druk map, które zostały zaktualizowane i wydane w nowej szacie graficznej tj. Obiekty techniki regionu łódzkiego, Atrakcje przyrodnicze regionu łódzkiego, Pamiątki architektury drewnianej regionu łódzkiego, Pamiątki kultury żydowskiej regionu łódzkiego, Zamki w regionie łódzkim wersja polska i angielska, Obiekty militarne w regionie łódzkim, Obiekty geoturystyczne regionu łódzkiego, Szlaki rowerowe regionu łódzkiego wersja polska, angielska i niemiecka, Łódzki szlak konny wersja polska i niemiecka, Smaki regionu łódzkiego.

Opracowano i wydano mapę turystyczną „Łódzkie turystyczne”, zakupiono mapy turystyczne „aktywnie w łódzkim (północ, centrum, południe)”.

Promocja wsparta została dystrybucją zakupionych materiałów promocyjnych tj.: termosów, koszulek, lizaków, smyczy, długopisów, tatuaży, etui na kartę płatniczą, portfeliaków, magnesów, toreb papierowych,

– wzmocniono współpracę i relacje z podmiotami, instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rozwoju turystyki i promocji regionu łódzkiego.

W dniach 15–16 listopada 2018 r. w Kutnie zorganizowano warsztaty turystyczne Województwa Łódzkiego dla członków Zespołów Roboczych ds. „Programu Rozwoju Turystyki w Województwie Łódzkim na lata 2007–2020” oraz przedstawicieli jst, organizacji pozarządowych, instytucji i podmiotów prywatnych, zaangażowanych w rozwój turystyki w regionie łódzkim. Celem warsztatów było wskazanie uczestnikom priorytetów działania na kolejne lata w zakresie rozwoju turystyki w regionie łódzkim, zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz nowych trendów panujących w turystyce,

– zrealizowano kolejną edycję projektu „POCIĄGIEM W ŁÓDZKIE”. Był to cykl promocyjnych przejazdów pociągami do miejsc ciekawych przyrodniczo w regionie, adresowany do mieszkańców, którzy w czasie wolnym chcieli poznać atrakcyjne miejsca województwa.

W 2018 r. odbyło się 6 wycieczek. Każda z nich zgromadziła ok. 120 osób (w zależności od typu i ilości składów pociągu):

- Rogów i Arboretum (uczczenie 100-lecia odzyskania niepodległości) dla wszystkich mieszkańców województwa,
- Bolimowski Park Krajobrazowy dla mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego i Kuluszek,
- Rogów i Arboretum dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny / Rodziny Wielodzietnej,
- Arkadia, Nieborów dla seniorów z Kartą Seniora,
- Arkadia, Nieborów dla wszystkich mieszkańców województwa,
- Spała i Spalski Park Krajobrazowy w ramach Światowego Dnia Turystyki w Województwie Łódzkim.

Projekt „Pociągiem w Łódzkie” był dofinansowany z WFOŚiGW, Koszt całkowity projektu: 102.397,89 zł, dotacja: 90.395,00 zł, wkład własny Województwa Łódzkiego: 12.002,89 zł. W projekcie wzięło udział 715 osób,

– realizowano projekty turystyczne:

- „Turystyka w siodle – infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego”.

W 2018 r. podejmowano szereg działań promocyjno–aktywizujących i operacyjno–organizacyjnych mających na celu budowanie wizerunku Łódzkiego Szlaku Konnego, pogłębienie współpracy z podmiotami z regionu oraz działania związane z utrzymaniem wytworzonej w projekcie infrastruktury.

- „Celebrating Biodiversity Governance” – “BioGov” („Celebrowanie zarządzania bioróżnorodnością” – „BioGov”) w ramach programu Interreg Europa.

Projekt koncentruje się na dzieleniu się dobrymi praktykami i stworzeniu rekomendacji dla polityk w zakresie powstrzymania zaniku bioróżnorodności zgodnie ze Strategią Bioróżnorodności 2020 oraz zwiększenia aktywnego udziału interesariuszy w tym zakresie. W ramach omawianego projektu działania skupiają się na stworzeniu powiązań między bioróżnorodnością a turystyką opartą na regionalnych zasobach naturalnych i kulturowych (ekoturystyka) poprzez zachowanie tradycyjnych, a zagrożonych wyginięciem gatunków drzew owocowych (tradycyjne sady owocowe jako wzbogacenie oferty turystycznej regionu).

W wyniku realizacji projektu ma poprawić się m.in. jakość wdrażanych polityk w omawianym zakresie oraz pełniejsze i lepsze powiązanie dziedzictwa kulturowego z naturalnym.

Koordynatorem projektu jest Region Fryslan (Holandia), a pozostałymi partnerami są instytucje z Rumunii, Szwecji, Słowenii, Hiszpanii, Belgii i Bułgarii. Projekt będzie trwał 4 lata (w okresie od marca 2018 do marca 2021, z tymże faza działań merytorycznych trwać będzie 2 lata, a pozostały okres polegał będzie na monitorowaniu efektów).

Jednym z głównych założeń przyświecających realizacji „BioGov” jest stworzenie grona interesariuszy (czyli instytucji, które swoją wiedzą i doświadczeniem będą aktywnie wspierać osiągnięcie celów projektu). Kluczowym interesariuszem, który został wpisany do wniosku projektowego jest Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego. Do tej pory odbyły się 2 spotkania interesariuszy, a w sumie odbędzie się 8 takich spotkań. W ramach projektu powstał również raport nt. sadów tradycyjnych i towarowych w Województwie Łódzkim w oparciu o wykonaną inwentaryzację, który dostarczy wiedzy m.in. na temat rejonów na terenie województwa wyróżniających się pod kątem ilości występujących sadów tradycyjnych i towarowych.

3. Zagospodarowania przestrzeni turystycznej Województwa Łódzkiego – koszt 134.867 zł

Sporządzona została dokumentacja nowych (po korekcie przebiegu) odcinków szlaków turystycznych wraz z oznakowaniem. Umieszczono na trasie szlaku tabliczki szlaku rowerowego R-1 oraz wykonano malowane znaki określające przebieg szlaków.

Wykaz szlaków turystycznych, do których sporządzono dokumentację, skorygowano oznakowanie i przebieg (łącznie 197,5 km szlaków):

- Łódzka Magistrała Rowerowa N-S (oznakowana kolorem czerwonym),
- Łódzka Magistrała Rowerowa W-E (oznakowana kolorem czerwonym),
- Szlak Grunwaldzki (oznakowany kolorem czerwonym),
- W Centrum Polski (oznakowany kolorem niebieskim),
- Skarby Ziemi Sieradzkiej (oznakowany kolorem niebieskim),
- Szlak Węgla Brunatnego (oznakowany kolorem niebieskim),
- Szlak Ziemi Rawskiej (oznakowany kolorem niebieskim).

Wykonano i dostarczono znaki rowerowe R4, R4b oraz znaki e7 (oznakowanie turystyczne Rogów, uzupełnienie uszkodzonych znaków szlaku samochodowego w Sulejowie).

Zrealizowano działania mające na celu utrzymanie infrastruktury Łódzkiego Szlaku Konnego w tym: badanie przejezdności i stanu infrastruktury Łódzkiego Szlaku Konnego, zinwentaryzowanie jego infrastruktury, usługi związane z konserwacją, montażem i demontażem tablic informacyjnych, naprawę oraz porządkowanie terenów miejsc postojowych oraz opłatę za dzierżawę terenu pod miejsca postojowe.

10.4. Działania niezrealizowane

Nie wykonano oznakowania dodatkowego na Łódzkim Szlaku Konnym (tabliczki informacyjne i kierunkowe do miejsc postojowych).

11. Promocja i ochrona zdrowia

11.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 (Uchwała nr 1249/14).
2. Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Łódzkiego na lata 2017–2022 (Uchwała nr 1734/17).
3. Program współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018.

11.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Realizacja Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 i Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Łódzkiego na lata 2017–2022.
2. Realizacja Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018.
3. Wsparcie dla podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego.
4. Zadania z zakresu medycyny pracy.
5. Wdrażanie i raportowanie programów naprawczych realizowanych w 2018 r. przez podmioty lecznicze podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego, wraz z efektami za 2018 r.

11.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Realizacja Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 i Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Łódzkiego na lata 2017–2022

Strategia Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 została przyjęta uchwałą nr 1249/14 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 października 2014 r. Jest to dokument strategiczny, który określa najważniejsze cele i kierunki działań województwa na rzecz poprawy zdrowia mieszkańców regionu łódzkiego. Celem nadrzędnym Strategii jest „Poprawa wybranych mierników stanu zdrowia mieszkańców Województwa Łódzkiego”. Należą do nich: zmniejszenie umieralności ogółem oraz z powodu chorób układu krążenia i nowotworów, wydłużenie trwania życia oraz zmniejszenie umieralności niemowląt. Cel nadrzędny jest realizowany poprzez działania wynikające z 4 celów strategicznych oraz 13 celów operacyjnych.

W 2018 r. były podejmowane działania w ramach wszystkich czterech celów strategicznych Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020. W związku z tym, że postępy w realizacji założeń ww. dokumentu są monitorowane co dwa lata, w 2018 przygotowano podsumowanie Strategii za lata 2016–2017.

W ramach celu dotyczącego poprawy skuteczności przedsięwzięć z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia w 2018 r. Zarząd Województwa przyjął zaktualizowany „Plan działań z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia dla Województwa Łódzkiego” oraz „Plan działań w zakresie edukacji zdrowotnej dla mieszkańców Województwa Łódzkiego na 2019 rok”.

Ze środków Samorządu Województwa Łódzkiego zrealizowano 3 programy polityki zdrowotnej, o których mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za łączną kwotę 474.678,65 zł.

Programy polityki zdrowotnej finansowane z budżetu Województwa Łódzkiego w 2018 r.

L.p.	Nazwa działania	Opis
1.	Program wczesnego wykrywania nowotworów płuc	<p>Adresatami byli mieszkańcy Województwa Łódzkiego w wieku 55–80 lat, którzy palili od co najmniej 30 lat przynajmniej jedną paczkę papierosów dziennie lub palili w przeszłości i rzucili palenie najpóźniej 15 lat temu. Program oferował 2 konsultacje lekarskie (pulmonologiczną i torakochirurgiczną) oraz badanie tomografem komputerowym klatki piersiowej. Wzięło w nim udział 581 osób. U 170 badanych wykryto zmiany chorobowe.</p> <p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenie Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi, – SP ZOZ Uniwersytecki Szpital Kliniczny nr 1 im. Norberta Barlickiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, – Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu, – NU–MED. Centrum Diagnostyki i Terapii Onkologicznej w Tomaszowie Mazowieckim, – Poddębickie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Poddębicach. <p>Kwota wydatkowana: 186.314,65 zł.</p>
2.	Program szczepień przeciwko grypie sezonowej dla pracowników podmiotów wykonujących działalność leczniczą z terenu Województwa Łódzkiego	<p>Adresatami byli pracownicy podmiotów wykonujących działalność leczniczą z terenu Województwa Łódzkiego. Na badanie kwalifikujące do szczepienia p/grypie zgłosiło się 1.512 osób, zaszczepionych zostało 1.511 osób.</p> <p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o. o. w Tomaszowie Mazowieckim, – Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi, – Miejskie Centrum Medyczne im. dr Karola Jonschera w Łodzi, – Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach, – SP ZOZ Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej Curie w Zgierzu, – Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi, – Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu, – Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi, – Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi. <p>Kwota wydatkowana: 97.340 zł</p>
3.	Program polityki zdrowotnej dofinansowania do	<p>Program oferował przeprowadzenie procedury zapłodnienia pozaustrojowego, przekazanie zaleceń co do dalszego postępowania oraz rozmowę edukacyjną w zakresie zdrowego stylu życia, w tym prawidłowego odżywiania, aktywności fizycznej oraz w zakresie</p>

	leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego	zdrowia prokreacyjnego u par spełniających kryteria Programu. W Programie wzięło udział 39 par. Uzyskano 15 ciąż potwierdzonych klinicznie. Edukacją zdrowotną objęto 29 par. Realizator: – SALVE MEDICA sp. z o.o. sp.k. Kwota wydatkowana: 191.024 zł
--	---	--

Kolejną formą realizacji działań z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób były akcje prozdrowotne realizowane pod hasłem „Łódzkie ma pomysł na zdrowie” w oparciu o ustawę o zdrowiu publicznym. Kwota wydatkowana na ten cel wyniosła 282.449,17 zł.

Akcje prozdrowotne „Łódzkie ma pomysł na zdrowie” finansowane z budżetu Województwa Łódzkiego w 2018 r.

L.p.	Nazwa działania	Opis
1.	Łódzkie ma pomysł na zdrowie – Utrzymaj równowagę 60+	Adresatami byli mieszkańcy Województwa Łódzkiego w wieku 60 lat i więcej. W ramach zadania odbyło się 15 spotkań, składających się z 2 etapów: 1 – edukacji zdrowotnej (dot. wpływu aktywności fizycznej na zdrowie seniora) i etapu 2 – części praktycznej (spacer z kijami Nordic Walking wraz z instruktażem prawidłowego dobierania i chodzenia z kijkami). Spotkania odbyły się w Rawie Mazowieckiej, Łęczycy, Łasku, Bełchatowie i Opocznie (po 3 zajęcia w każdej miejscowości). W spotkaniach wzięło udział 218 osób. Realizatorzy: – Fundacja Pamałka – Pomagamy, Bełchatów Kwota wydatkowana: 33.234,31 zł.

2.	<p>Łódzkie ma pomysł na zdrowie – Utrzymaj równowagę. Warsztaty</p>	<p>Zadanie oferowało warsztaty psychoedukacyjne dla dorosłych mieszkańców Województwa Łódzkiego z czterech obszarów tematycznych (emocje, komunikacja interpersonalna, stres, poczucie własnej wartości). Realizacja warsztatów służyła podniesieniu wiedzy z zakresu podstawowych zagadnień dotyczących zdrowia psychicznego oraz wykształceniu niezbędnych umiejętności psychospołecznych. Przeprowadzono 160 warsztatów, z których skorzystały 522 osoby.</p> <p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ZDROWIE sp. z o. o. w Sieradzu, – NZOZ MOŻ–MED sp. j. Możdżan w Poddębicach, – NEOMEDICAL Mariola Pietrzyk, Warszawa, – Fundacja Prospołeczna Poducha, Łódź, – Opcja Poradnictwo psychologiczne, terapia, szkolenia, Łódź, – Centrum Praw Kobiet, Oddział w Łodzi, – Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Kutno, – Fundacja Koło Gospodyń Miejskich w Zgierzu. <p>Kwota wydatkowana: 70.587,85 zł.</p>
3.	<p>Łódzkie ma pomysł na zdrowie – Łódzkie walczy z depresją</p>	<p>Zadanie przebiegało w trzech etapach. Pierwszy etap polegał na zbadaniu czy u dziecka występują cechy predysponujące do wystąpienia zaburzeń depresyjnych. Badanie przeprowadzał lekarz psychiatra lub psycholog przy użyciu odpowiedniego wystandaryzowanego kwestionariusza. Dzieci, u których takie ryzyko zostało zaobserwowane mogły uczestniczyć w warsztatach terapeutycznych, stanowiących drugi etap zadania. Spotkania warsztatowe składały się z pięciu dwugodzinnych zajęć o tematyce obejmującej podstawowe zagadnienia z wiedzy o zdrowiu psychicznym (m.in. emocjach, relacjach społecznych, konfliktach i sposobach ich rozwiązywania, stresie, wyznaczaniu i osiąganiu celów). Po zakończonym cyklu warsztatów odbywała się ponowna konsultacja z psychologiem lub lekarzem psychiatrą (trzeci etap zadania), mająca na celu ocenę efektywności zastosowanej interwencji. W badaniu przesiewowym (I etap) wzięło udział 95 dzieci w wieku 11–13 lat z Województwa Łódzkiego. U 79 dzieci stwierdzono wskazania do udziału w warsztatach terapeutycznych (II etap), co oznacza, że zaobserwowano u nich ryzyko wystąpienia zaburzeń depresyjnych. W ramach II etapu przeprowadzono 35 dwugodzinnych zajęć warsztatowych (7 cykli), w których uczestniczyło 59 dzieci. W III etapie lekarze i psychologowie dokonali ponownej oceny stanu psychicznego 53 dzieci.</p> <p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Centrum Medyczne Psyche, Łódź, – Medycyna Grabieniec Sp. z o.o., Łódź – Dominik Obzejta, Łódź – Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kutnie. <p>Kwota wydatkowana: 30.920,81 zł.</p>
4.	<p>Działanie I Łódzkie ma pomysł na zdrowie – Łódzkie dba o zdrowy układ</p>	<p>Zadanie polegało na przeprowadzeniu grupowych zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki chorób układu krążenia, skierowanych do uczniów szóstych i siódmych klas szkół podstawowych, zamieszkałych na terenie Województwa Łódzkiego. W ramach zadania przeprowadzono 183 zajęcia edukacyjne w 47 szkołach podstawowych (edukacją objęto powiaty: pabianicki, łódzki wschodni, wierszowski, sieradzki, wieluński, poddębicki, zduńskowolski, łaski, brzeziński, skierniewicki, zgierski, łowicki oraz miasto Łódź i Skierniewice). W zajęciach uczestniczyło 3.075 dzieci.</p>

	krążenia (edukacja w szkołach)	<p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Akademia Zdrowia Sp. z o. o. Sp. k. Przychodnia Zdrowia Malinowa, Łódź, – Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Łodzi, – Kamień Miłowy Sp. z o. o., Łódź, – TRES–MED Sp. z o. o., Sieradz. <p>Kwota wydatkowana: 18.845 zł.</p>
5.	Działanie II Łódzkie ma pomysł na zdrowie – Łódzkie dba o zdrowy układ krążenia (edukacja i diagnostyka)	<p>Adresatami byli mieszkańcy Województwa Łódzkiego w wieku od 46 do 65 r.ż., u których dotychczas nie stwierdzono chorób układu krążenia.</p> <p>W ramach akcji każdy pacjent mógł skorzystać z: badań laboratoryjnych, jednorazowej konsultacji kardiologicznej wraz z badaniem echokardiograficznym serca oraz indywidualnej rozmowy edukacyjnej. W działaniu wzięło udział 378 osób.</p> <p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej CSK UM, Łódź, – NZOZ MOŻ – MED, Poddębice, – TRES – MED Sp. z o.o., Sieradz, – PPHU TOMKAR S.C., Zakład Lecznicy – Zespół Poradni ZDROWIE, Poddębice, – Centrum Medyczne Szpital Świętej Rodziny Sp. z.o.o., Łódź. <p>Kwota wydatkowana: 57.227,20 zł.</p>
6.	Działanie II Łódzkie ma pomysł na zdrowie – Łódzkie dba o zdrowy układ krążenia (edukacja zdrowotna i wczesne wykrywanie tętniaków aorty brzusznej)	<p>Adresatami byli mężczyźni z terenu Województwa Łódzkiego w wieku od 65 do 75 r.ż. Działania polegały na: przeprowadzeniu jednorazowej konsultacji lekarskiej wraz z wywiadem lekarskim oraz wykonaniem badania ultrasonograficznego jamy brzusznej pod kątem tętniaka aorty brzusznej, wydaniem pacjentowi informacji o wynikach badania i zaleceniach co do sposobu dalszego leczenia oraz przeprowadzeniu indywidualnej rozmowy edukacyjnej. W działaniu wzięło udział 147 mężczyzn.</p> <p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Akademia Zdrowia Sp. z o. o. Sp. k. Przychodnia Zdrowia Malinowa, Łódź, – P.P.H.U. TOMKAR s.c. Zakład Lecznicy – Zespół Poradni ZDROWIE, Poddębice. <p>Kwota wydatkowana: 21.858 zł.</p>

7.	Łódzkie dba o zdrowie kobiet	<p>Adresatami były kobiety w wieku od 25 – 40 lat z terenu Województwa Łódzkiego. Realizacja przypadała na miesiąc październik (miesiąc walki z rakiem piersi) i listopad 2018 r. Akcja obejmowała wykonanie badań ultrasonograficznych piersi wraz z pisemną oceną wyników tych badań oraz przeprowadzenie konsultacji lekarskich specjalistycznych i edukację zdrowotną (m.in. dot. znaczenia wczesnego wykrywania raka piersi dla zdrowia kobiety, profilaktyki tej choroby, czynników ryzyka zachorowania na raka piersi, nauki samobadania piersi). W ramach zadania przebadano 359 kobiet.</p> <p>Realizatorzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Centrum Medyczne – Szpital Świętej Rodziny Sp. z o. o., Łódź, – Akademia Zdrowia Sp. z o.o. Sp. k. Przychodnia Malinowa, Łódź, – NEOMEDICAL Mariola Pietrzyk, Łódź, – Salve Sp. z o. o. Sp. k., Łódź, – P.P.H.U. TOMKAR s.c. Zakład Lecznicy – Zespole Poradni ZDROWIE, Poddębice. <p>Kwota wydatkowana: 49.776,00 zł.</p>
----	------------------------------	--

W 2018 r. zostały opracowane dwa nowe programy z zakresu rehabilitacji leczniczej, które będą wdrażane w formie regionalnych programów zdrowotnych w ramach RPO WŁ na lata 2014–2020 i finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Są to: „Program edukacyjno–rehabilitacyjny w zaburzeniach nerwicowych, związanych ze stresem i pod postacią somatyczną dla mieszkańców Województwa Łódzkiego” (przewidziany na lata 2019–2022) oraz „Program rehabilitacyjny dla pacjentów onkologicznych z terenu Województwa Łódzkiego” (termin realizacji 2019–2023). Koszt obu programów oszacowano na kwotę 26.403.500 zł, z czego dofinansowanie z UE wynosi 22.442.975 zł.

Przy realizacji działań promujących zdrowie wykorzystywane były elektroniczne formy komunikacji ze społeczeństwem. Treści edukacyjne i informacyjne zamieszczano w serwisach zdrowotnych zarządzanych przez Województwo Łódzkie, m.in. www.zdrowie.lodzkie.pl, www.profilaktyka.lodzkie.pl, www.cukrzyca.lodzkie.pl, www.nadcisnienie.lodzkie.pl, www.astma.lodzkie.pl, a także na Facebooku „Łódzkie ma pomysł na zdrowie”.

Działania podejmowane w 2018 r. służyły także realizacji celów Strategii Polityki Zdrowotnej dotyczących poprawy dostępności usług zdrowotnych oraz ich jakości. Cele te były realizowane w 2018 r. poprzez dotacje przyznawane podmiotom leczniczym na wymianę wyeksploatowanego sprzętu, doposażenie i modernizację istniejącej bazy leczniczej, wprowadzanie innowacyjnych technologii lub rozszerzenie działalności. W jednostkach wdrożono także innowacyjne rozwiązania IT oraz e–usługi.

Szczegółowe informacje na temat środków wydatkowanych w ramach dotacji w podziale na cele operacyjne Strategii Polityki Zdrowotnej przedstawiono w poniższych tabelach.

Dotacje przyznane podmiotom leczniczym w 2018 r. z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego na realizację zadań wpisujących się w realizację Celu operacyjnego 3.1. Rozwój opieki nad osobami chorującymi i zagrożonymi zachorowaniem na nowotwory.

L.p.	Nazwa zadania	Środki wydatkowane (w pełnych zł)	Opis zadania
1.	Zakup łóżek sterowanych elektrycznie wraz z wyposażeniem (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi)	350 000	W ramach zadania zostało zakupionych 45 łóżek szpitalnych sterowanych elektrycznie wraz z wyposażeniem w postaci m.in. stolików i materacy dla Oddziału Urologii ogólnej, Onkologicznej i Czynnościowej, Oddziału Chirurgii Endokrynologicznej, Ogólnej i Onkologicznej. Zakup podstawowego wyposażenia przeznaczonego bezpośrednio dla pacjentów umożliwił poprawę komfortu pobytu i sprawnej opieki.
2.	Dotacja na realizację projektów współfinansowanych z Ministerstwa Zdrowia – Doposażenie zakładów radioterapii (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi)	2 464 748	Przyznana kwota stanowi udział do współfinansowanego przez Ministerstwo Zdrowia programu zdrowotnego „Narodowy Program zwalczania chorób nowotworowych”. Szpital w ramach zadania zakupił wysokoenergetyczny medyczny akcelerator liniowy. Zastąpiono nim urządzenie zakupione w 2003 r., które było wyeksploatowane i nie gwarantowało w pełni bezpiecznych naświetleń. Wyłączenie z eksploatacji jednego akceleratora skutkowało powstaniem kolejki pacjentów do leczenia albo przekierowaniem osób oczekujących na świadczenia do innych ośrodków onkologicznych w Polsce. Oddziały Radioterapii w Centrum Onkologii i Traumatologii w Łodzi są głównymi realizatorami tego typu świadczeń w Województwie Łódzkim.
3.	Rozbudowa WSS im. M. Kopernika w Łodzi w oparciu o koncentrację działań z zakresu profilaktyki onkologicznej, onkologii klinicznej, onkologicznych ośrodków satelitarnych oraz przekształcenie Szpitala w Wojewódzkie Centrum Onkologii (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi)	279 421	Celem zadania jest wdrożenie systemu kompleksowych działań związanych z profilaktyką onkologiczną, diagnostyką oraz leczeniem chirurgicznym i terapeutycznym mającym na celu zmniejszenie wskaźnika zachorowalności i śmiertelności z powodu nowotworów mieszkańców regionu łódzkiego. Priorytetem jest również wykształcenie i utrwalanie wśród społeczeństwa nawyków aktywnej profilaktyki, wskazanie jej wagi i roli w życiu człowieka. Zadanie współfinansowane jest z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Osi Priorytetowej VII – Infrastruktura dla usług społecznych, Działania VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia. W ramach projektu zakupiono sprzęt i aparaturę medyczną (m.in. aparaty usg, histeroskop, lupy operacyjne, kliniczny unit laryngologiczny, defibrylator przenośny, nóż harmoniczny z osprzętem, system haków operacyjnych), przeprowadzono działania edukacyjne i profilaktyczne (eventy sportowe) i promocję projektu.
Ogółem		3 094 169	

Dotacje przyznane podmiotom leczniczym w 2018 r. z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego na realizację zadań wpisujących się w realizację Celu operacyjnego 3.2. Rozwój systemu opieki nad pacjentami chorującymi i zagrożonymi zachorowaniem na choroby układu krążenia.

L.p.	Nazwa zadania	Środki wydatkowane (w pełnych zł)	Opis zadania
1.	Zakup echokardiografu dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach BUDŻET PAŃSTWA	171 936	Zadanie zrealizowane zostało ze środków Budżetu Państwa w ramach dotacji dla Województwa Łódzkiego. W ramach realizacji zadania Szpital zakupił echokardiograf, co pozwoliło na doposażenie jednostki w podstawowy sprzęt, co w zdecydowany sposób podnosi standard wykonywanych świadczeń z zakresu ratownictwa medycznego oraz jakość obsługi i bezpieczeństwo pacjentów w stanach zagrożenia życia i zdrowia.
Ogółem		171 936	

Dotacje przyznane podmiotom leczniczym w 2018 r. z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego na realizację zadań wpisujących się w realizację Celu operacyjnego 3.4. Poprawa dostępu do opieki rehabilitacyjnej

L.p.	Nazwa zadania	Środki wydatkowane (w pełnych zł)	Opis zadania
1.	Zakup i montaż wanien do kąpieli wirowej dla Ośrodka Rehabilitacyjno–Leczniczego w Rafałówce (Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu)	24 500	W ramach realizacji zadania zakupiona została wanna do masażu (kąpieli) wirowej kończyn górnych ze sterowaniem elektronicznym oraz wanna do masażu (kąpieli) wirowej kończyn dolnych i kręgosłupa ze sterowaniem elektronicznym, co pozwoliło rozszerzyć zakres świadczeń o hydroterapię, a co za tym idzie, poprawę jakości świadczeń rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu Województwa Łódzkiego.
2.	Zakup urządzenia umożliwiającego transport chorego na wózku inwalidzkim po schodach (schodołaz gąsienicowy) dla Ośrodka Rehabilitacyjno–Leczniczego w Rafałówce (Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu)	19 600	Zakup urządzenia umożliwiającego transport chorego na wózku inwalidzkim po schodach był podyktowany koniecznością stworzenia właściwych warunków dla osób niepełnosprawnych z ograniczeniami ruchowymi. Umożliwi on transport chorych poruszających się na wózkach do pomieszczeń znajdujących się poniżej poziomu pracy windy dla osób niepełnosprawnych, na którym to poziomie znajdują się pomieszczenia między innymi do hydroterapii oraz kinezyterapii. Schodołaz gąsienicowy jest obecnie najbardziej ekonomiczną formą wspomaganie osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich w miejscach, gdzie do pokonania są nawet najmniejsze różnice wysokości. Schodołazy są jedynym transportem

			mobilnym mogącym przemieszczać się wraz z właścicielem i służą do pokonywania barier architektonicznych w dowolnym niemal miejscu.
3.	Modernizacja węzłów sanitarnych budynku głównego parteru wraz z wykonaniem łazienki dla osób niepełnosprawnych w pomieszczeniach piwnicy w Ośrodku Rehabilitacyjno–Lecznicznym w Rafałówce (Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu)	154 166	W ramach zadania wykonano prace ogólnobudowlane, sanitarne, wodno–kanalizacyjne, wentylacji mechanicznej, roboty elektryczne. Wykonanie modernizacji węzłów sanitarnych podyktowane było koniecznością spełnienia warunków sanitarno–epidemiologicznych oraz stworzeniem właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej przebywających w Ośrodku małych pacjentów. Realizacja zadania polegająca na przebudowie węzłów sanitarnych zapewniła likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń zdrowotnych. Projekt pozwolił na zapewnienie wysokiego standardu świadczonych usług medycznych.
Ogółem		198 266	

Dotacje przyznane podmiotom leczniczym w 2018 r. z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego na realizację zadań wpisujących się w realizację Celu operacyjnego 3.5. Poprawa wybranych wskaźników w zakresie opieki nad osobami chorującymi i zagrożonymi zachorowaniem na zaburzenia psychiczne

L.p.	Nazwa zadania	Środki wydatkowane (w pełnych zł)	Opis zadania
1.	Dostosowanie pomieszczeń parteru Budynku B do pełnienia funkcji Oddziału Psychiatrycznego dla Młodzieży	311 341	Realizacja projektu związana była z utworzeniem w strukturze Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łodzi oddziału przeznaczonego do udzielania świadczeń z zakresu psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla młodzieży (osoby niepełnoletnie w wieku 13–18 lat). Było to odpowiedzią na bardzo duże zapotrzebowanie na tego typu świadczenia w Województwie Łódzki; zakontraktowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. W ramach realizacji zadania przebudowane zostały pomieszczenia w budynku B w celu dostosowania ich do pełnienia funkcji: gabinetu zabiegowego, sekretariatu i pokoju badań, sanitariatu, natrysku, pomieszczenia socjalnego, brudownika, pokoju wyciszenia oraz sal terapeutycznych, wymieniono okna oraz zabezpieczono grzejniki wraz z orurowaniem i zabezpieczeniem rur oraz zakupiono łóżka z szafkami przyłóżkowymi. Utworzenie w strukturze Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łodzi Oddziału Psychiatrycznego dla Młodzieży stworzyło szansę na zwiększenie dostępności do leczenia psychiatrycznego młodzieży, która wymaga udzielania świadczeń w trybie hospitalizacji.
Ogółem		311 341	

Dotacje przyznane podmiotom leczniczym w 2018 r. z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego na realizację zadań wpisujących się w realizację Celu operacyjnego 3.6. Rozwój wysokospecjalistycznej opieki okołoporodowej

L.p.	Nazwa zadania	Środki wydatkowane (w pełnych zł)	Opis zadania
1.	Modernizacja systemu klimatyzacji w pomieszczeniach Oddziału Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka WSSz im. M. Pirogowa w Łodzi	49 012	Realizacja zadania obejmowała zakup i montaż urządzeń klimatyzacyjnych wraz z niezbędną instalacją, pracami instalacyjno–budowlanymi oraz uruchomieniem urządzeń. Instalacja nowego sytemu klimatyzacji wraz z wyposażeniem zagwarantowała bezpieczną pracę kadry medycznej, optymalną temperaturę pracy aparatury medycznej. Utrzymanie odpowiednich warunków temperaturowych i wilgotności powietrza wpłynęło na wyeliminowanie zagrożeń oraz znacznie poprawiło jakość oferowanych usług medycznych.
Ogółem		49 012	

Dotacje przyznane podmiotom leczniczym w 2018 r. z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego na realizację zadań wpisujących się w realizację Celu operacyjnego 3.7. Wzmocnienie infrastruktury Ratownictwa Medycznego

L.p.	Nazwa zadania	Środki wydatkowane (w pełnych zł)	Opis zadania
1.	Zakup sprzętu i aparatury medycznej dla Bloku Operacyjnego (Samodzielny Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim)	319 987	W ramach zadania zakupione zostały: myjka ultradźwiękowa, myjka automatyczna, napęd ortopedyczny oraz autoklaw parowy. Realizacja inwestycji w bezpośredni sposób przyczyni się do podniesienia standardu świadczonych usług medycznych oraz bezpieczeństwa zabiegów prowadzonych na Bloku Operacyjnym. Placówka wojewódzka jest jedynym szpitalem zabiegowym (o strategicznym znaczeniu dla zapewnienia kompleksowej i specjalistycznej opieki medycznej) na terenie rozległego powiatu piotrkowskiego.
2.	Zakup respiratorów stacjonarnych dla Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Szpitala Chorób Płuc im. Bł. Ojca Rafała Chylińskiego w Łodzi	136 080	W ramach zadania zakupiono 2 respiratory stacjonarne dla Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Dopuszczenie jednostki pozwoliło na zwiększenie efektywności leczenia pacjentów przebywających na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii, wobec których może być zagwarantowana najwyższa jakość i niezawodność usług medycznych.

3.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Poprawa dostępności i jakości usług zdrowotnych świadczonych na rzecz mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez modernizację, przebudowę i doposażenie Bloków Operacyjnych oraz Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Pawła II w Bełchatowie	7 453 449	Zadanie współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020. W ramach realizacji zadania przeprowadzono roboty budowlane: sali operacyjnej na bloku operacyjnym w Oddziale chirurgii dziecięcej, Sali operacyjnej na bloku operacyjnym w Oddziale otolaryngologicznym, Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz głównym Bloku operacyjnym. Zakupiony został sprzęt i aparatura medyczna w tym m.in.: lampy czołowe, pojemniki na narzędzia, pompy infuzyjne, ssaki próżniowe, stojaki na kroplówki, stoliki anestezjologiczne, wózki reanimacyjne. Przedsięwzięcie ma na celu zwiększenie zakresu świadczeń oraz zapewnienie mieszkańcom regionu dostępu do wysokiej jakości opieki medycznej. Ponadto, projekt przyczyni się do poprawy jakości infrastruktury ochrony zdrowia poprzez podniesienie standardu usług medycznych oraz zwiększenie dostępności do świadczonych usług.
4.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. M. Kopernika w Łodzi poprzez przebudowę i modernizację Bloku Operacyjnego, Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej Banku Krwi i Pracowni Serologii (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi)	235 750	Zadanie współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Osi Priorytetowej VII – Infrastruktura dla usług społecznych, Działania VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia. W ramach realizacji zadania zakupiony został sprzęt i aparatura medyczna w tym między innymi: aparat USG, bronchoskopy, defibrylatory, respiratory transportowe, tory wizyjne do bronchoskopii. Celem projektu jest wzrost efektywności działań medycznych dzięki unowocześnieniu infrastruktury technicznej i sprzętowej w celu poprawy stanu zdrowia i obniżenia poziomu śmiertelności mieszkańców Województwa Łódzkiego.
5.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Zapewnienie kompleksowego świadczenia usług medycznych w zakresie chorób układu krążenia poprzez uruchomienie bloku operacyjnego w WSSz im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi	1 786 741	Zadanie współfinansowane w ramach Osi priorytetowej VII Infrastruktura dla usług społecznych, Działania VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia (dla projektów dotyczących leczenia szpitalnego) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020. W ramach realizacji zadania zakupiono sprzęt i aparaturę medyczną (m.in. angiograf, aparat do znieczulenia, defibrylatory, kardiomonitory, łóżka, system kolumn medycznych, aparat do oxymetrii mózgowej, pompę centryfugalną, respiratory, wyposażenie medyczne, zestawy piły do cięcia mostka, myjnie, ssaki elektryczne), prowadzony był nadzór budowlany, wykonano roboty ogólnobudowlane, instalacje elektryczne, sanitarne, gazów medycznych, klimatyzacji i wentylacji.

6.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Przebudowa i rozbudowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego z wyposażeniem i zakupem aparatury medycznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Marii Skłodowskiej – Curie w Zgierzu	387 688	Zadanie współfinansowane z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. W ramach zadania wykonano roboty ogólnobudowlane związane z przebudową i rozbudową SOR-u o ponad 400 m2, dobudową szybu windowego i budynku technicznego (w celu ulokowania wentylatorni oraz urządzeń ruchu elektrycznego) oraz zakupiono infrastrukturę do odbioru danych medycznych z karettek. W radykalny sposób poprawi to funkcjonalność Oddziału i dostosuje do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3.11.2011 r. w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.06.2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Szpitalny Oddział Ratunkowy Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej – Curie w Zgierzu ma strategiczne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa medycznego z uwagi na fakt, iż jest to jedyny szpital wieloprofilowy i zabiegowy na terenie powiatu zgierskiego oraz na północ od Łodzi.
7.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Poprawa funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	202 354	Zadanie współfinansowane z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Uwzględniając potrzeby oraz możliwości rozwojowe placówki, koniecznym było doposażenie w aparaturę medyczną Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w m.in.: pompy infuzyjne persyaltyczne i strzykawkowe oraz ssaki elektryczne, aparaty do ogrzewania płynów infuzyjnych, defibrylatory, kardiomonytory, lampy operacyjne, laryngofiberoskop, respiratory stacjonarne, zestawy do trudnych intubacji. Większość użytkowanej w Oddziale aparatury zakupiona została w 1999 r., przy średnim czasie użytkowania określonym na 10 lat. Jest to aparatura o znacznym stopniu zużycia, do której w większości (z uwagi na zakończenie okresu serwisowania przez producenta), brak jest części zamiennych. SOR stanowi newralgiczną komórkę jednostki, której podstawowym zadaniem jest podejmowanie czynności związanych z ratowaniem zdrowia i życia ludzi, a to z kolei jest uwarunkowane posiadaniem sprawnego, gwarantującego bezpieczeństwo medyczne sprzętu.
8.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Doposażenie Centrum Urazowego w WSS im. M. Kopernika w Łodzi w specjalistyczny sprzęt medyczny	119 726	W ramach realizacji zadania dofinansowano zakup stołu operacyjnego i defibrylatora. Celem ogólnym projektu było podniesienie efektywności systemu ratownictwa medycznego poprzez poprawę infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa, obniżenia poziomu śmiertelności oraz skutków powikłań powstających w wyniku wypadków i innych stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego. Kwota stanowi udział 10% do dofinansowania w ramach Osi Priorytetowej IX – Wzmocnienie strategicznej Infrastruktury ochrony zdrowia, Działania 9.1. – Infrastruktura ratownictwa medycznego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. W wyniku przeprowadzonej kontroli przez Ministerstwo Zdrowia, Szpital dokonał zwrotu kwoty w wysokości 2.449,66 zł.

9.	Zakup dwóch ambulansów ratunkowych wraz z wyposażeniem (Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi) BUDŻET PAŃSTWA	1 000 000	Zadanie zrealizowane zostało ze środków Budżetu Państwa w ramach dotacji dla Województwa Łódzkiego. W ramach zadania zakupiono 2 ambulanse ratunkowe wraz z wyposażeniem. Realizacja zadania w zdecydowany sposób podniosła standard wykonywanych świadczeń z zakresu ratownictwa medycznego oraz jakość obsługi i bezpieczeństwa pacjentów w stanach zagrożenia życia i zdrowia, gdzie należy udzielać natychmiastowej pomocy ratowniczej.
Ogółem		11 641 776	

Dotacje przyznane podmiotom leczniczym w 2018 r. z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego na realizację zadań wpisujących się w realizację Celu operacyjnego 4.1. Wzmocnienie infrastruktury ochrony zdrowia poprzez stosowanie nowoczesnych technologii (tj. pozostałe dotacje niewymienione w poprzednich tabelach)

L.p.	Nazwa zadania	Środki wydatkowane (w pełnych zł)	Opis zadania
1.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkim Wielospecjalistycznym Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi	26 911	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 10 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
2.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu	18 648	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 7 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
3.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Pawła II w Bełchatowie	18 838	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 7 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.

4.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Szpitalu Wojewódzkim im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu	18 648	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 7 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
5.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu im. M. Pirogowa w Łodzi	32 620	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 12 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
6.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Samodzielnym Szpitalu Wojewódzkim im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	16 147	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 6 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
7.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkim Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi	16 310	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 6 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
8.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi	21 311	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 8 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.

9.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	21 094	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 8 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
10.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Łodzi	21 529	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 8 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
11.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Pabian – Med” w Pabianicach	4 458	Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia mogą wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które potrzebują pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 2 tablety z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
12.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Lecznicze w Łodzi	11 145	Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia będą mogli wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które będą potrzebować pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 5 tabletów z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem.
13.	Zakup tabletów wraz z oprogramowaniem i specjalistyczną aplikacją służących zwiększeniu dostępności osób głuchych i niedosłyszących w Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi	5 328	Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie dostępności osób głuchych i niedosłyszących do świadczeń zdrowotnych udzielanych w podmiotach leczniczych. Pracownicy służby zdrowia będą mogli wygodnie porozumieć się z osobami głuchymi, które będą potrzebować pomocy. W ramach realizacji zadania zakupiono 2 tablety z kamerą o wysokiej rozdzielczości, funkcją WI-FI, oprogramowaniem oraz specjalistyczną aplikacją do tłumaczenia wraz z 24 miesięcznym abonamentem. Niewydatkowanie 100% dotacji wynika z faktu uzyskania niższej ceny wykonania przedmiotu zamówienia po wyłonieniu wykonawcy inwestycji.

14.	Zakup łóżek szpitalnych (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi)	449 460	Zakup łóżek dla Centrum w radykalny sposób zwiększył komfort pobytu i leczenia pacjentów oraz pozwolił na zapewnienie wymaganego standardu. W większości oddziały usytuowane na terenie Szpitala są jedynymi tego typu w województwie. Sukcesywne inwestowanie w doposażenie komórek organizacyjnych wchodzących w skład Szpitala przyczynia się do poprawy jakości infrastruktury technicznej i medycznej, przy równoczesnej poprawie bezpieczeństwa zdrowotnego. Zakup nowych łóżek zwiększy komfort pobytu i leczenia osób hospitalizowanych.
15.	Zakup wyposażenia i sprzętu medycznego dla Oddziału Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej oraz Oddziału Laryngologicznego WSS im. M. Pirogowa w Łodzi	253 008	W ramach zadania zakupiono między innymi: fotele stomatologiczno–laryngologiczne, myjnię dezynfektor, taborety, fotele laryngologiczne, lampy naczolowe, szafy na dokumenty, krzesła, stoliki, zestawy komputerowe, zmywarkę z wyparaczem, wózki do transportu pacjentów, wózki opatrunkowe. Zakup wyposażenia pozwolił na poprawę ergonomii pracy personelu oraz wpłynął na poprawę jakości oferowanych usług medycznych, co jest szczególnie istotne biorąc pod uwagę zabiegowy charakter udzielanych świadczeń.
16.	Modernizacja systemu klimatyzacji w pomieszczeniach Pracowni Tomografii Komputerowej WSS im. M. Pirogowa w Łodzi	30 504	Zakup nowego systemu klimatyzacji wraz z wyposażeniem zagwarantował bezpieczną pracę urządzeń w Pracowni Tomografii Komputerowej poprzez utrzymanie odpowiednich warunków temperatury i wilgotności powietrza. Sprawnie działający system oraz sprzęt wpłynął na wyeliminowanie zagrożeń związanych z brakiem możliwości szybkiej diagnostyki obrazowej oraz znacznie poprawił ergonomię pracy w pomieszczeniach.
17.	Zakup sprzętu i aparatury medycznej dla Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	173 521	W ramach zadania zakupione zostały: kardiokardografy, system do nieizotopowej detekcji węzłów chłonnych wartowniczych, wózek do transportu chorych z możliwością wykonywania zdjęć rtg i analizator krytycznych parametrów życiowych. Zakupiony sprzęt jest niezbędny do realizacji świadczeń medycznych i stanowi gwarancję wysokiej jakości i kompleksowości świadczeń.
18.	Zakup specjalistycznego sprzętu ortopedycznego (WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi)	316 800	W ramach zadania został zakupiony zestaw artroskopowy wraz z wyposażeniem. Zapewnienie odpowiedniego sprzętu medycznego jest nieodzownym warunkiem gwarantującym wysoki standard wykonywanych procedur, a przede wszystkim bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców regionu. Urządzenia wykorzystywane będą na Oddziale Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej i Nowotworów Narządu Ruchu, które wchodzi w strukturę Centrum Urazowego w naszym regionie. Centrum Urazowe zostało stworzone z myślą o ratowaniu ludzi z urazami wielonarządowymi, poszkodowanych w wypadkach i katastrofach. Oparte jest na współpracy lekarzy z wielu dziedzin specjalizacji skupionych w zespole oznaczonym TRAUMA TEAM.

19.	Zakup aparatu USG do badań przyłóżkowych dla Ośrodka Pediatricznego im. dr J. Korczaka (WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi)	196 020	W ramach zadania zakupiono aparat USG, który pozwala na wykonywanie badań pacjentów przy ich łóżkach oraz wykonywanie zabiegów endoskopowych. Zakup pozwolił na doposażenie Oddziału w nowoczesny sprzęt, który bezpośrednio przyczynił się do podniesienia standardu świadczonych usług i wykonywania w sposób niezawodny specjalistycznej diagnostyki schorzeń u najmłodszych pacjentów.
20.	Zakup 4 sztuk łóżko–wózków transportowych dla potrzeb oddziałów Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	50 362	W ramach realizacji zadania zakupiono 4 sztuki łóżko–wózków transportowych. Zakup sprzętu był konieczny ze względu na pilną potrzebę doposażenia oddziałów szpitalnych, które takiego wyposażenia nie posiadały. Przedmiotowy zakup przyczynił się w bezpośredni sposób do podniesienia bezpieczeństwa pacjentów, a jednocześnie pozwolił na poprawę warunków hospitalizacji i skutecznej pielęgnacji, stanowiąc dodatkowe ułatwienia dla personelu medycznego.
21.	Modernizacja podjazdu przy ul. Sienkiewicza 137/141 w Łodzi (Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi)	202 999	Dotacja przeznaczona została na modernizację podjazdu w centralnej siedzibie przy ul. Sienkiewicza 137/141 w Łodzi. Stan techniczny podjazdu wymagał gruntownej modernizacji, ponieważ zagrażał bezpieczeństwu pacjentów oraz pracowników WSRM w Łodzi. Modernizacja dotyczyła między innymi naprawy konstrukcji betonowej podjazdu, modernizacji stropu żelbetowego, naprawy prętów w belkach żelbetowych, wymiany nawierzchni podjazdu, prawidłowej izolacji elementów betonowych, rozbiórki i naprawy schodów wejściowych (w ramach podjazdu) oraz dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (odpowiednie barierki, podjazdy, oznaczenia).
22.	Zakup rentgena stomatologicznego do pracowni stomatologicznej oraz aparatu do EKG dla zespołów ratownictwa medycznego (Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi)	20 858	W ramach zadania został zakupiony rentgen stomatologiczny i aparat EKG. Zakup urządzenia pozwolił na podniesienie jakości świadczonych usług oraz komfort leczenia pacjentów korzystających z usług WSRM.
23.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Wdrożenie nowych i modernizacja posiadanych technologii informacyjno–komunikacyjnych w WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi”	33 900	Zadanie finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020, Osi Priorytetowej VII – Infrastruktura dla usług społecznych, Działania VII.1 Technologie informacyjno–komunikacyjne. Celem bezpośrednim projektu jest wzrost dostępności do danych medycznych poprzez rozwój usług elektronicznych w obszarze zdrowia, zwiększone ich wykorzystanie na terenie Województwa Łódzkiego oraz zapewnienie interoperacyjności systemów teleinformatycznych. Realizacja zadania obejmowała modernizację sieci teleinformatycznej poprzez dostawę 2 szt. UPS 40 kVA.

24.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Poprawa efektywności energetycznej Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu poprzez wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych dla Centrum Psychiatrycznego w Warcie	118 020	Zadanie realizowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Osi Priorytetowej IV – Gospodarka niskoemisyjna, Działania IV.1 odnawialne źródła energii. Założeniem projektu jest zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w budynkach Centrum Psychiatrycznego w Warcie wchodzącego w strukturę Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kard. Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu, a także uzyskanie oszczędności i optymalizacji kosztów zużycia energii. W ramach realizacji zadania wykonano dokumentację projektową oraz roboty budowlane między innymi budowę instalacji fotowoltaicznej o mocy 120kWp oraz modernizację systemu elektroenergetycznego w zakresie niezbędnym do przyłączenia tej instalacji wraz z wykonaniem samego przyłączenia do istniejącej instalacji wewnętrznej.
25.	Doposażenie oddziału urologicznego w Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Pawła II w Bełchatowie. BUDŻET PAŃSTWA	667 634	Zadanie zrealizowane zostało ze środków Budżetu Państwa w ramach dotacji dla Województwa Łódzkiego. Realizacja zadania obejmowała zakup 2 szt. ureterorenoskopów giętkich wraz z oprzyrządowaniem, toru wizyjnego, lasera z wyposażeniem do kruszenia złogów w układzie moczowym oraz lasera do enukleacji gruczołu krokowego, zestawu do endoskopowej laserowej operacji stercza. Doposażenie Oddziału urologicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie będzie miało bezpośredni wpływ na podniesienie jakości oraz efektywności świadczonych specjalistycznych procedur. Doposażenie Oddziału urologii w sprzęt i narzędzia, pozwoli utrzymać wysoki poziom udzielanych świadczeń medycznych, poszerzyć katalog usług, tym samym stwarzając pacjentom możliwość szybkiego powrotu do zdrowia.
26.	Zakup 3 sztuk aparatury do dializ dla Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach BUDŻET PAŃSTWA	100 000	Zadanie zrealizowane zostało ze środków Budżetu Państwa w ramach dotacji dla Województwa Łódzkiego. Placówka dąży do zapewnienia profesjonalnego, skutecznego i kompletnego poziomu świadczonych usług medycznych oraz doskonalenia między innymi poprzez ciągłą poprawę jakości opieki zdrowotnej. Dializa, czyli leczenie nerkozastępcze, polega na usuwaniu z organizmu szkodliwych produktów przemiany materii oraz wody, których nie są w stanie usunąć nieprawidłowo funkcjonujące nerki. Stosuje się ją u pacjentów, którzy nie kwalifikują się do zabiegu przeszczepienia nerki bądź oczekują na ten zabieg.
Ogółem		2 846 072	

Kolejny z celów operacyjnych Strategii, dotyczący poprawy w zakresie opieki nad osobami chorującymi i zagrożonymi zachorowaniem na zaburzenia psychiczne, był realizowany poprzez Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Łódzkiego na lata 2017–2022. W ramach RPOZP w 2018 r. opracowany został dokument pn.: „Diagnoza zasobów opieki psychiatrycznej w Województwie Łódzkim” oraz zaktualizowano „Informator o dostępnych w Województwie Łódzkim formach pomocy” (dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

Inne działania w ramach RPOZP były realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w dwóch obszarach: pomoc psychologiczna dla osób w stanie kryzysu psychicznego (środki na ten cel otrzymało 7 podmiotów) oraz zagrożenia psychospołeczne wynikające z codziennego użytkowania nowoczesnych technologii – Internetu, przez dzieci i młodzież – szkolenia/konferencje/warsztaty dla rodziców/opiekunów (działania realizowane przez 1 podmiot). Dotacje zostały przyznane 8 organizacjom pozarządowym na łączną kwotę 226.830 zł, pozostałe środki w kwocie 23.170 zł otrzymały 2 organizacje w trybie pozakonkursowym. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w części dotyczącej realizacji programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W realizację RPZOZ wpisuje się także wspomniany wcześniej „Program edukacyjno–rehabilitacyjny w zaburzeniach nerwicowych, związanych ze stresem i pod postacią somatyczną dla mieszkańców Województwa Łódzkiego”, który będzie finansowany ze środków EFS.

2. Realizacja Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018.

Zarząd Województwa Łódzkiego w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi ogłosił w 2018 r. otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu ochrony i promocji zdrowia. Konkurs obejmował działania wynikające z Programu współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018 tj.:

- Rehabilitacja i wsparcie dla osób po zabiegach laryngektomii,
- Pomoc psychologiczna dla osób w stanie kryzysu psychicznego,
- Zagrożenia psychospołeczne wynikające z codziennego użytkowania nowoczesnych technologii – Internetu, przez dzieci i młodzież – szkolenia/konferencje/warsztaty dla rodziców/opiekunów.

Na realizację ogłoszonych zadań przeznaczona została kwota w wysokości 250.000,00 zł. Dotacje przyznano 8 podmiotom w łącznej wysokości 226.830,00 zł.

Wykaz zadań zrealizowanych z zakresu ochrony i promocji zdrowia – tryb konkursowy

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	„Protego 2018”	<p>Program miał na celu pomoc psychologiczną dla dorosłych mieszkańców Województwa Łódzkiego w stanie kryzysu psychicznego. Realizacja polegała na przeprowadzeniu działań nastawionych na szybką interwencję w sytuacji kryzysu, a także kontynuację i wzmacnianie rozpoczętego procesu rozwiązywania problemów oraz działań naprawczych.</p> <p>Realizator: "FUNDACJA PRAESTERNO" z siedzibą w Warszawie. Wysokość dotacji: 40 000,00 zł.</p>
2.	„PIK–Punkt Interwencji Kryzysowej”	<p>Program miał na celu udzielanie pomocy psychologicznej osobom w kryzysie emocjonalnym, zgłaszającym się do Ośrodków Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Prześwstwem, prowadzonych przez Fundację Subvenio w Łodzi, Pabianicach i Brzezinach.</p> <p>Realizator: Fundacja Interwencji Kryzysowej i Pomocy Psychologicznej SUBVENIO. Wysokość dotacji: 17 770,00 zł.</p>
3.	„Pomoc psychologiczna dla osób w stanie kryzysu psychicznego”	<p>Program miał na celu zmniejszenie kryzysu psychicznego wśród co najmniej 45 mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez dokonaną diagnozę problemu i wspólne poszukiwanie ze specjalistą sposobu jego rozwiązania. W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie 370 godzin konsultacji psychologicznych.</p> <p>Realizator: Caritas Archidiecezji Łódzkiej. Wysokość dotacji: 40 000,00 zł.</p>
4.	„Małżeńskie SOS – pomoc psychologiczna dla par. Edycja 2”	<p>Program miał na celu prowadzenie pomocy psychologicznej dla dorosłych mieszkańców Województwa Łódzkiego w stanie kryzysu psychicznego. Przedmiotowy projekt stanowił kontynuację zadania publicznego realizowanego w 2017 r., które było również finansowane z budżetu Województwa Łódzkiego. W związku z dużym zainteresowaniem projektem wśród mieszkańców Województwa Łódzkiego, edycja 2 była skierowana do większej grupy odbiorców – minimum 40 małżeństw lub/i związków nieformalnych z terenu Łodzi i Województwa Łódzkiego, które znalazły się w stanie kryzysu psychicznego związanego np. z poronieniem i utratą dziecka, bezpłodnością, przemocą słowną, psychiczną i fizyczną, zdradą, problemami z finansami w małżeństwie, brakiem porozumienia w ważnych kwestiach, konfliktami w dalszej rodzinie (np. teściowie), inną wizją wychowania dzieci, nieumiejętnością rozmawiania własnych uczuciach, potrzebach, oczekiwaniach.</p> <p>Realizator: Centrum Służby Rodzinie. Wysokość dotacji: 36 000,00 zł.</p>
5.	„Pomoc psychologiczna dla osób w stanie kryzysu psychicznego”	<p>Program przeznaczony był dla mieszkańców Województwa Łódzkiego w wieku od 15 roku życia, którzy doświadczają kryzysu psychicznego. Działania w ramach programu skupiały się między innymi na: pomocy psychologicznej, pomocy pedagogicznej i pomocy prawnej.</p> <p>Realizator: Fundacja Centrum Edukacji i Leczenia CEL. Wysokość dotacji: 21 860,00 zł.</p>
6.	„Dzieci w sieci – bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie –	<p>Program miał na celu zapoznanie 50 rodziców i opiekunów z terenu Województwa Łódzkiego z problematyką zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież oraz sposobami ich zapobiegania. Uczestnikom i uczestniczkom projektu miał być</p>

	Seminarium informacyjno–edukacyjne dla rodziców i opiekunów”	oferowany udział w warsztatach prowadzonych przez wyszkolonych trenerów z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz pakiet materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu. Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągwi Łódzkiej. Wysokość dotacji: 29 400,00 zł.
7.	„Pomoc psychologiczna i wszechstronne wsparcie dla kobiet w stanie kryzysu psychicznego”	Program miał na celu zapewnienie kompleksowej pomocy psychologicznej dla kobiet w kryzysie, w tym przede wszystkim kryzysie związanym z doświadczaniem różnych form przemocy lub dyskryminacji. Podstawowym działaniem w ramach proponowanego zadania miały być indywidualne porady psychologiczne oraz możliwość udziału w grupie wsparcia prowadzonej przez psychoterapeutę. Działaniami komplementarnymi miała być możliwość konsultacji z lekarzem psychiatrą lub prawnikiem. Realizator: Fundacja Centrum Praw Kobiet. Wysokość dotacji: 32 920,00 zł.
8.	„Pomoc psychologiczna dla osób chorych na stwardnienie rozsiane”	Program miał na celu pomoc psychologiczną osobom chorym na stwardnienie rozsiane (SM) na każdym etapie choroby. Oddział realizował projekt, w którym kładziono nacisk na wspieranie radzenia sobie z problemami wynikającymi z choroby, który pozwolił pacjentom budować poczucie realnego wpływu na swoją rzeczywistość i przeciwdziałać zachowaniom prowadzącym m.in. do depresji czy podniesienia poziomu stresu. Realizator: Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego – Oddział Łódź. Wysokość dotacji: 8 880,00 zł.

Środki finansowe w wysokości 23.170,00 zł nierozdysponowane w ramach konkursu zostały przeznaczone na realizację zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia wyłonionych w trybie pozakonkursowym i uznanych za celowe. W trybie pozakonkursowym przyznano dotacje 3 podmiotom o łącznej wysokości 23.170,00 zł.

Wykaz zadań z zakresu ochrony i promocji zdrowia – tryb pozakonkursowy

<u>Lp.</u>	<u>Tytuł zadania</u>	<u>Opis zadania</u>
1.	„Pomoc psychologiczna dla osób w stanie kryzysu psychicznego – warsztaty wyjazdowe”	Program miał na celu wsparcie psychologiczne 20 uczestników projektów z całego Województwa Łódzkiego – członków rodzin osieroconych oraz wolontariuszy pozostających pod wpływem stresu spowodowanego śmiercią podopiecznych poprzez udział w warsztatach wyjazdowych prowadzonych przez psychoonkologa. Realizator: Caritas Archidiecezji Łódzkiej. Wysokość dotacji: 5 000,00 zł (wartość zadania ogółem: 5 200,00 zł).
2.	"Zwiększenie zakresu i skuteczności pomocy specjalistycznej w formie działań wspierających dla	Program miał na celu ochronę i promocję zdrowia mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób w stanie kryzysu psychicznego poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie cyklu bezpłatnych warsztatów wspierających dla osób krzywdzonych w wyniku przemocy. W warsztatach wzięły udział rodziny, w tym młodzież oraz rodzice/opiekunowie. Dodatkowo planowano zapewnić indywidualne poradnictwo dla osób krzywdzonych w wyniku przemocy.

	osób krzywdzonych w wyniku przemocy 2018"	Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu "Ofiarna Dłoń" z siedzibą w Drzewicy Wysokość dotacji: 10 000,00 zł (wartość zadania ogółem: 11 080,00 zł)
3.	"Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością oraz seniorów"	Program miał na celu ochronę i promocję zdrowia mieszkańców Województwa Łódzkiego, w szczególności osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez zapewnienie sprzętu medycznego ułatwiającego codzienne funkcjonowanie (m.in. laski inwalidzkie, kule inwalidzkie, ciśnieniomierze, lupy i szkła powiększające, chwytaki do podnoszenia) Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu "Ofiarna Dłoń" z siedzibą w Drzewicy. Wysokość dotacji: 8 170,00 zł (wartość zadania ogółem: 8 710,00 zł).

3. Wsparcie dla podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego

Dotacje

W 2018 r. przyznano środki finansowe z budżetu Województwa Łódzkiego na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla 13 jednostek ochrony zdrowia, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa na kwotę w wysokości 16.990.739 zł. W sumie zaplanowano realizację 40 projektów, które sprowadzają się do głównych kierunków działań, jakie muszą być przeprowadzone w ochronie zdrowia w celu poprawy infrastruktury technicznej zakładów opieki zdrowotnej.

Dodatkowo w 2018 r. Samorząd Województwa otrzymał i rozliczył środki z Budżetu Państwa w wysokości 1.939.569,91 zł (z przeznaczeniem dla Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie na „Doposażenie oddziału urologicznego”, dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach na „Zakup 3 sztuk aparatury do dializ” oraz na „Zakup echokardiografu”, dla Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi na „Zakup dwóch ambulansów ratunkowych wraz z wyposażeniem”).

Szczegółowy wykaz zadań, w rozbiu na poszczególne placówki wraz z opisem zrealizowanych projektów, został przedstawiony w części dotyczącej Realizacji Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020.

W 2018 r. Województwo Łódzkie otrzymało dotacje od innych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 425.500 zł. (z tego wydatkowano kwotę w wysokości 378.446,89 zł).

- Powiat Bełchatowski (80.000 zł) z przeznaczeniem dla Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie na zakup myjki endoskopowej dla Zakładu diagnostyki i terapii endoskopowej oraz urządzeń chłodniczych dla potrzeb Sekcji żywienia, kuchnia szpitalna,
- Gmina Rząśnia (12.000 zł) z przeznaczeniem dla Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie na zakup sprzętu medycznego w postaci lampy zabiegowej dla Poradni chirurgii ogólnej,
- Miasto Skierniewice (250.000 zł) z przeznaczeniem dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach na zakup 1 szt. aparatu do hemodializy, 1 szt. wiertarki ortopedycznej, 1 szt. fotela ginekologicznego zabiegowego, 3 szt. wózka reanimacyjnego, 1 szt. stołu operacyjnego okulisty z fotelem operatora,
- Miasto Piotrków Trybunalski (80.000 zł) z przeznaczeniem dla Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim na zakup urządzenia do śródoperacyjnego neuromonitoringu dla potrzeb Oddziałów Chirurgicznego, Urazowo–Ortopedycznego i Laryngologicznego,
- Gmina Kluki (3.500 zł) z przeznaczeniem dla Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie na zakup sprzętu medycznego (zakup pompy infuzyjnej).

Splata kredytu

Województwo Łódzkie, jako poręczyciel kredytu długoterminowego zaciągniętego przez Wojewódzki Szpital Zespołowy im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach w PKO Bank Polski S.A. (dawniej Nordea Bank Polska S.A.), z uwagi na trudną sytuację finansową placówki, spłaciło w 2018 r. kwotę 687.500,00 zł z tytułu należności głównej wynikającej z harmonogramu spłat tego kredytu.

Umorzenie kredytów

Ze względu na trudną sytuację ekonomiczną podmiotów leczniczych oraz ważny interes dłużnika, Samorząd Województwa Łódzkiego dokonał również umorzenia należności przypadających Województwu Łódzkiemu od Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego

w Skierniewicach (umorzenie dotyczy kredytu długoterminowego, spłacanego przez Województwo Łódzkie w ramach udzielonego poręczenia i dotyczy okresu od lutego 2018 r. do listopada 2018 r. oraz za grudzień 2017 r., w łącznej kwocie 687.000,00 zł) oraz Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej – Curie w Zgierzu (umorzenie dotyczy kredytu długoterminowego, spłacanego przez Województwo Łódzkie w ramach udzielonego poręczenia i dotyczy okresu od maja 2013 r. do grudnia 2015 r. w łącznej kwocie 6.666.666,56 zł).

4. Zadania z zakresu medycyny pracy

W 2018 r., z budżetu Województwa Łódzkiego w ramach zadań wynikających z ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy, podpisano 44 umowy z zakładami opieki zdrowotnej, z tego 41 podmiotów zostało wyłonionych w drodze otwartego konkursu ofert. Kwota zabezpieczona w budżecie województwa na 2018 r. na zadania z zakresu medycyny pracy wyniosła 2.023.000 zł i została przeznaczona na realizację poniższych zadań:

- wykonywanie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów tych szkół, studentów i uczestników studiów doktoranckich oraz słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych z terenu Województwa Łódzkiego, którzy w trakcie praktycznej nauki zawodu, studiów lub kursów są narażeni na działanie czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia,
- wydatki ponoszone na realizację zadań z zakresu medycyny pracy wykonywane przez Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr med. Jerzego Nofera w Łodzi,
- prowadzenie działalności konsultacyjnej, diagnostycznej i orzeczniczej w zakresie patologii zawodowej,
- prowadzenie czynnego poradnictwa w stosunku do chorych na choroby zawodowe lub inne choroby związane z wykonywaną pracą,
- prowadzenie ambulatoryjnej rehabilitacji leczniczej, uzasadnionej stwierdzoną patologią zawodową.

W 2018 r. przyznana została również dotacja podmiotowa w wysokości 2.660.000 zł dla Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno – Lecznicze w Łodzi na podstawie art. 21 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy, który stanowi, iż ze środków budżetu samorządu województwa finansuje się zadania służby medycyny pracy szczebla wojewódzkiego.

5. Wdrażanie i raportowanie programów naprawczych realizowanych w 2018 r. przez podmioty lecznicze podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego, wraz z efektami za 2018 r.

Programy naprawcze w placówkach ochrony zdrowia podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego realizowane są od 7 lat.

Ze względu na trudną sytuację finansową placówek, po raz pierwszy zostały wdrożone programy naprawcze w 2012 r., w czterech jednostkach. Wówczas to, Zarząd Województwa Łódzkiego podjął decyzję o konieczności opracowania i wdrażania programów w tych jednostkach, w których pogorszyły się wskaźniki finansowe.

Od 2017 r. znowelizowana ustawa o działalności leczniczej, wprowadziła obowiązek sporządzania programu naprawczego, dla wszystkich podmiotów leczniczych, które zakończyły rok ujemnym wynikiem finansowym.

W 2018 r. programy naprawcze realizowało dziewięć placówek, w tym siedem realizowało programy ustawowe a dwie programy pozaustawowe.

Programy „ustawowe”:

SZPITAL WOJEWÓDZKI IM. JANA PAWŁA II W BEŁCHATOWIE

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 793.000,00 zł, wykonano w kwocie 370.000,00 zł (tj. 46,66% planu), w tym:

- ograniczenie zatrudnienia w związku z podporządkowaniem poradni specjalistycznych oddziałom

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 53.000,00 zł, zostało zrealizowane jedynie częściowo, natomiast na dzień 31 grudnia 2018 r. brak jest oczekiwanego efektu ekonomicznego. W ramach realizacji zadania od dnia 1 lipca zmieniono organizację ambulatoryjnej opieki specjalistycznej poprzez podporządkowanie poradni specjalistycznych odpowiadającym im profilem oddziałom szpitalnym. Osoba zatrudniona na stanowisku koordynatora przychodni specjalistycznych odeszła na emeryturę z dniem 28 grudnia 2018 r.

- ograniczenie zatrudnienia w związku z planowanym połączeniem oddziałów wewnętrznych

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 150.000,00 zł, zrealizowane w 100%. W ramach realizacji zadania zaplanowano połączenie oddziałów wewnętrznych i w konsekwencji likwidację jednego etatu ordynatora. Zmiany organizacyjne wymagają zmian w Statucie Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie, natomiast zatrudnienie na stanowiskach ordynatorów oddziałów zmniejszyło się z dwóch do jednego etatu.

- ograniczenie zatrudnienia w sekretariatach oddziałowych w związku z planowanym wdrożeniem dokumentacji medycznej

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 180.000,00 zł, nie zostało zrealizowane. Z Zarządem Województwa Łódzkiego podpisano umowę na wdrożenie dokumentacji medycznej w Szpitalu w dniu 13 lipca 2018 r., natomiast wybór menadżera projektu oraz podpisanie z nim umowy nastąpił we wrześniu 2018 r.

Zmiana harmonogramu i przesunięcie realizacji podyktowana jest złożonością i kosztocłonnością projektu.

- ograniczenie zatrudnienia w związku z racjonalizacją poziomu zatrudnienia,

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 210.000,00 zł i zrealizowane w kwocie 220.000,00 zł (tj. w 104,76%). W ramach realizacji zadania ograniczono koszty poprzez nie zatrudnianie nowych pracowników w miejsce pracowników odchodzących na emeryturę.

- ograniczenie zakupów w związku z planowanym wprowadzeniem apteczek oddziałowych.

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 200.000,00 zł nie zostało zrealizowane. Przeprowadzenie zadania uzależnione jest bezpośrednio od wdrożenia elektronicznej dokumentacji medycznej, która nie została zrealizowana w 2018 r. (we wrześniu 2018 r. podpisana została przez Szpital umowa z menadżerem kontraktu i rozpoczął się proces przygotowania procedury przetargowej).

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 36.350.484,24 zł, wykonano w kwocie 7.997.054,95 zł (tj. 22,00% planu), w tym:

- uzyskanie dotacji na przebudowę bloków operacyjnych

Działanie zaplanowane na 2018 na kwotę 31.399.411,70 zł wykonano w kwocie 7.448.232,20 zł. W ramach realizacji zadania otrzymano dotacje, za które ukończono trzy etapy projektu: modernizację sal operacyjno–zabiegowych i adaptację pomieszczeń na bloki operacyjne na Oddziale Chirurgicznym dla dzieci i na Oddziale Otolaryngologicznym oraz modernizację Oddziału Anestezjologii. Dokonano zmiany harmonogramu i przesunięto termin zakończenia projektu.

– uzyskanie dotacji na modernizację SOR

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 2.607.432,54 zł nie zostało wykonane z powodu zmiany harmonogramu i przesunięcia zakończenia realizacji projektu. W 2018 r. ogłoszone zostały dwa przetargi w związku z realizacją zadania, które zostały unieważnione z powodu braku ofert.

– uzyskanie dotacji na wdrożenie elektronicznej dokumentacji

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 1.313.640,00 zł nie zostało zrealizowane. W ramach realizacji zadania podpisano umowę oraz dokonano wyboru menadżera projektu. Nastąpiła zmiana harmonogramu i przesunięcie terminu końcowego projektu. Powodem odsunięcia w czasie realizacji zadania jest jego złożoność i kosztocłonność. Umowa z Województwem Łódzkim została podpisana w dniu 13 lipca 2018 r., natomiast z menadżerem kontraktu 21 września 2018 r.

– uzyskanie dotacji na ochronę przeciwpożarową

W 2018 r. zrealizowano zadanie w kwocie 422.222,75 zł. W ramach zadania Szpital otrzymał dwie transze dotacji, które pokryły koszty przeprowadzenia wymienionych działań tj. wykonanie oświetlenia awaryjnego w Pawilonie B i C oraz wydzielenie klatek schodowych w budynku głównym. W tej kwocie mieści się koszt prac inwestycyjnych wykonanych w 2017 r., które zostały sfinansowane dotacją z budżetu Województwa Łódzkiego na 2017 r. w kwocie 229.287,99 zł, przekazanej przez Województwo Łódzkie do jednostki dnia 31 grudnia 2017 (kwota wpłynęła na konto Szpitala dnia 2 stycznia 2018 r.). W dniu 29 marca 2018 r. wpłynęła druga transza w kwocie 192.934,76 zł.

– uzyskanie dotacji na modernizację rozdzielni.

Działanie zaplanowane na 2018 rok na kwotę 150.000,00 zł zrealizowano w kwocie 100.000,00 zł. W ramach realizacji zadania otrzymano dotację, za którą – po dodaniu wkładu własnego w wys. 49.900,00 zł – zmodernizowano rozdzielnię elektryczną.

– rozszerzenie działalności poprzez wprowadzenie kompleksowej opieki psychiatrycznej.

Działanie zaplanowane na 2018 r. na kwotę 380.000,00 zł zostało zrealizowane w kwocie 26.600,00 zł (tj. w 7%). W ramach realizacji zadania jednostka zadeklarowała udział w pilotażowym programie związanym z utworzeniem Centrum Zdrowia Psychicznego, jednak nie została do niego zakwalifikowana. Natomiast zawarta została Umowa z Narodowym Funduszem Zdrowia na Zespół Opieki Środowiskowej, z której jednostka osiągnęła przychód w wysokości 26.600,00 zł.

Wynik finansowy negatywnie skutkujący dla budżetu Województwa - strata 11.335.174,62 zł.

WOJEWÓDZKI SPECJALISTYCZNY SZPITAL IM. M. PIROGOWA W ŁODZI

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 138.979,98 zł, wykonano w kwocie 921.824,14 zł (tj. 663,28% planu), w tym:

– optymalizacja kosztów (poprzez systematyczną analizę kosztów) w zakresie badań laboratoryjnych

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 133.979,98 zł zrealizowano w wysokości 911.681,42 zł (tj. w 680,46%). Znaczny spadek kosztów badań laboratoryjnych w tym okresie wynika z racjonalizacji wykonywanych badań, ograniczenia ilości badań spowodowanych mniejszą ilością hospitalizowanych pacjentów, jak również stabilizacji cen materiałów i usług w tym zakresie.

– optymalizacja kosztów – renegotiacją zawartych umów z pożyczkodawcą – obniżenie marży

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 5.000,00 zł zrealizowano w wysokości 10.142,72 zł, (tj. w 202,85%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na renegotiacji zawartych umów z pożyczkodawcą, których efektem było obniżenie marży, a tym samym zmniejszenie wysokości odsetek od zaciągniętych pożyczek.

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 1.980.810,40 zł, wykonano w 100%, w tym:

- zwiększenie wysokości ryczałtu Podstawowego Systemu Zabezpieczenia o 0,5% w związku z przedstawieniem w NFZ certyfikatu laboratorium

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 375.171,00 zł zrealizowano w tej samej wysokości (tj. w 100,00%). W ramach realizacji zadania uzyskano i przedstawiono w NFZ certyfikat laboratorium

- zwiększenie kontraktu z NFZ (udzielanie świadczeń w zakresie Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej)

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 1.228.555,00 zł zrealizowano w tej samej wysokości (tj. w 100,00%). Od momentu wejścia do sieci PSZ, Szpital został zobowiązany do udzielania świadczeń w zakresie Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej.

- zwiększenie wysokości ryczałtu Podstawowego Systemu Zabezpieczenia o 1% w związku z przedstawieniem w NFZ certyfikatu akredytacyjnego

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 377.084,40 zł zrealizowano w tej samej wysokości (tj. w 100,00%). W ramach realizacji zadania uzyskano i przedstawiono w NFZ certyfikat akredytacyjny.

Wynik finansowy negatywnie skutkujący dla budżetu Województwa – strata 1.320.765,28 zł.

WOJEWÓDZKI ZESPÓŁ ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ CENTRUM LECZENIA CHOROÓB PŁUC I REHABILITACJI W ŁODZI

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 45.000,00 zł, wykonano w kwocie 37.227,16 zł (tj. 82,73% planu), w tym:

- zmniejszenie kosztów związanych z dyżurami lekarzy rezydentów

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. ok na kwotę 45.000,00 zł zrealizowano w wysokości 37.227,16 zł (tj. w 82,73%). Niższe wykonanie o kwotę 7.772,84 zł ze względu na zmniejszoną liczbę zatrudnionych lekarzy rezydentów o 1 etat (rezydenci są przypisywani do jednostki przez Łódzki Urząd Wojewódzki i Zespół nie ma na to żadnego wpływu).

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 750.000,00 zł, wykonano w kwocie 0,00 zł (tj. 0,00% planu), w tym:

- wdrożenie pełnej oceny geriatrycznej za każdego pacjenta powyżej 60 roku życia

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 250.000,00 zł nie zostały zrealizowane, ze względu na zbyt niską wycenę wartości świadczeń, brak możliwości zwiększenia kontraktu oraz brak środków na zatrudnienie specjalisty. Okazało się, że ocena geriatryczna pacjentów wymaga powołania (poza lekarzami) również innych osób (m.in. fizjoterapeuty, pielęgniarki itd.) do Zespołu, co spowoduje że wycena NFZ za jedno pełne badanie geriatryczne staje się mało opłacalna. Jednocześnie, szkolenie specjalizacyjne z zakresu geriatryki zakończył jeden lekarz, a nie dwóch (jak było pierwotnie zaplanowane), co uniemożliwia racjonalne wykonywanie takich ocen. Zespół samodzielnie stworzył procedurę geriatryczną i w najbliższym czasie będzie wprowadzać kartę oceny geriatrycznej.

- zwiększenie świadczeń poza PSZ poprzez optymalizowanie wykonywania świadczeń dla pacjentów trafiających do Zespołu na diagnostykę onkologiczną i wzmożenie kontroli nad wystawianiem kart DILO

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 500.000,00 zł nie zostały zrealizowane, w toku postępowania wyjaśniającego stwierdzono, że duża część pacjentów konsultowana zgodnie z wymogami NFZ w innych ośrodkach, nie wraca do Centrum na leczenie a poddawana jest terapii w tych właśnie placówkach. Celem uniknięcia tego typu zdarzeń, szpital poszerzył ofertę w zakresie programów terapeutycznych, co powinno pomóc w zwiększeniu liczby wykonywanych świadczeń w zakresie chemioterapii. Przede wszystkim pacjenci diagnozowani z powodu nowotworów, w Centrum mają wydawaną kartę DILO, a celem placówki jest przedstawienie pacjentom takiej oferty leczenia, żeby chcieli kontynuować leczenie również na miejscu w Łagiewnikach. Jednocześnie placówka

będzie monitorować hospitalizację pacjentów, u których rozpoznanie zostało postawione wewnątrz w jednostce.

Wynik finansowy negatywnie skutkujący dla budżetu Województwa – strata 6.011.884,61 zł.

WOJEWÓDZKI SPECJALISTYCZNY SZPITAL IM. DR WŁ. BIEGAŃSKIEGO W ŁODZI

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 1.215.548,20 zł, wykonano w kwocie 1.196.169,72 zł (tj. 98,41% planu), w tym:

- zmniejszenie kosztów wynagrodzeń poprzez redukcję etatów

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 35.548,20 zł zrealizowano w wysokości 35.227,50 zł (tj. w 99,10%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na niezatrudnianiu nowych pracowników w miejsce 3 osób, które odeszły z pracy (Dział Techniczny). Niewielkie niewykonanie w wysokości 320,70 zł wynika z rozliczenia czasu pracy pracownika, który odszedł na emeryturę w listopadzie 2018 r.

- zmniejszenie kosztów wynagrodzeń poprzez likwidację wypłaconych lekarzom dodatków zadaniowych w związku z pełnieniem dyżurów

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 1.180.000,00 zł zrealizowano w wysokości 1.160.942,22 zł (tj. w 98,38%). Dodatki wypłacono w wyniku protestów lekarzy związanych z niskimi wynagrodzeniami oraz po wypowiedzeniu przez lekarzy klauzuli opt–aut. Rezygnacja w związku ze wzrostem wynagrodzenia zasadniczego dla lekarzy zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. zrezygnowano z wypłat dodatków. Zarządzeniem Dyrektora zlikwidowano wypłatę dodatku zadaniowego dla lekarzy pełniących dyżur. Niewykonanie o 19.057,78 zł wynika z rozliczeń wypłaconych dodatków dla lekarzy (szacowano na podstawie ilości etatów lekarskich na dzień wydania zarządzenia w sprawie wypłaty dodatku zadaniowego 1 tys. zł). W wykonaniu wskazano kwotę wyliczoną na podstawie wykonania pierwszego półrocza 2018 r., zakładając, iż taką samą kwotę musiałby wypłacić Szpital w drugim półroczu, gdyby utrzymał wypłatę dodatku zadaniowego dla lekarzy za pełnienie dyżurów.

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 176.000,00 zł, wykonano w kwocie 112.682 zł (tj. 64,02% planu), w tym:

- zwiększenie przychodów w wyniku wzrostu kontraktu pracowni endoskopii zabiegowej

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 176.000,00 zł zrealizowano w wysokości 112.682,51 zł (tj. w 64,02%). Przyczyną niewykonania planu było otrzymanie z ŁOW NFZ niższej niż wnioskowano kwoty kontraktu. Szpital wnioskował o kontrakt w wysokości 176.000,00 zł, natomiast otrzymał kwotę 107.512,86 zł (czyli mniej o 68.487,00 zł). Przy uzyskaniu zapłaty za nadwykonania w kwocie 5.169,65 zł, dało kwotę niewykonania 63.317,49 zł).

Wynik finansowy negatywnie skutkujący dla budżetu Województwa – strata 3.316.243,52 zł.

WOJEWÓDZKI SZPITAL ZESPOLONY IM. STANISŁAWA RYBICKIEGO W SKIERNIEWICACH

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 906.137,62 zł, wykonano w kwocie 413.101,62 zł (tj. 45,59% planu), w tym:

- ograniczenie kosztów pracy w Pracowni Histopatologicznej poprzez redukcję zatrudnienia

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 50.440,86 zł zrealizowano w wysokości 6.684,30 zł (tj. w 13,25%). W ramach realizacji zadania podjęto następujące działania:

- Zatrudniono na umowę o pracę 1 osobę.
- Zredukowano zatrudnienie o dwa etaty.

W okresie styczeń-grudzień 2018 r. nie udało się w pełni zrealizować niniejszego działania, w ramach którego miała nastąpić restrukturyzacja. Głównym powodem zaistniałej sytuacji była konieczność rezygnacji z redukcji zatrudnienia w zakładanym wymiarze, ze względów organizacyjnych.

- ograniczenie kosztów pracy na Oddziałach Szpitalnych poprzez rezygnację z dyżurów Starszego Lekarza Dyżuru

Oszczędności na 2018 r. wynikające z działania zaplanowano w kwocie 46.735,82 zł nie zostały zrealizowane. W okresie styczeń-grudzień 2018 r. nie udało się zrezygnować z wyznaczania Starszego Lekarza Dyżuru. Głównym powodem zaistniałej sytuacji były trudności kadrowe w grupie personelu lekarzy spowodowane m.in. trudną sytuacją na rynku pracy. Szpital zrezygnował z realizacji zadania.

- ograniczenie kosztów utrzymania jednostki poprzez przekazanie Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Łódzkiego nieruchomości położonej przy ul. Kopernika w Skierniewicach (pustostan)

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 88.923,90 zł nie zostały zrealizowane. Na przełomie roku 2017/2018 r. WSZ w Skierniewicach złożył wniosek ws. przekazania Urzędowi Marszałkowskiemu nieruchomości przy ul. M. Kopernika (tzw. pustostanów). W tym czasie trwały rozmowy z ewentualnymi zainteresowanymi, co do wykorzystania wolnych pomieszczeń

- ograniczenie kosztów pracy w Oddziale Intensywnej Terapii i Anestezjologii poprzez rezygnację z dyżuru pod telefonem

Oszczędności na 2018 r. wynikające z działania zaplanowano w kwocie 242.043,61 zł nie zostały zrealizowane. W okresie styczeń-grudzień 2018 r. nie udało się zrezygnować z tzw. dyżurów pod telefonem w OITiA. Głównym powodem zaistniałej sytuacji były trudności kadrowe w grupie personelu lekarzy spowodowane m.in. trudną sytuacją na rynku pracy. Szpital zrezygnował z realizacji zadania.

- ograniczenie kosztów pracy i poprawa organizacji funkcjonowania Działu Ekonomicznego poprzez połączenie komórek organizacyjnych (Sekcja analiz, kontraktowania i rozliczeń z Sekcją kodowania oraz z Działem statystyki i dokumentacji medycznej) oraz redukcję zatrudnienia (1 osoba)

Oszczędności na 2018 r. wynikające z działania zaplanowano w kwocie 35.986,58 zł nie zostały zrealizowane. W okresie styczeń-grudzień 2018 r. miała nastąpić redukcja zatrudnienia (1 osoba). Ze względów organizacyjnych wstrzymano połączenie komórek organizacyjnych i tym samym restrukturyzację w zakładanym wymiarze. Szpital odstąpił od założeń.

- ograniczenie kosztów drukowania, ksero oraz kosztów wymiany sprzętu drukującego i ksero poprzez outsourcing

Oszczędności na 2018 r. wynikające z działania zaplanowano w kwocie 18.405,00 zł nie zostały zrealizowane. W okresie styczeń-grudzień 2018 r. nie udało się przeprowadzić outsourcingu drukowania i kopiowania. Głównym powodem były względy organizacyjne oraz mało atrakcyjne pod względem finansowym oferty. Szpital odstąpił od założeń.

- ograniczenie kosztów pracy na SOR poprzez rezygnację z dyżuru „pod telefonem”

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 65.768,25 zł zrealizowano w wysokości 65.184,72 zł (tj. w 99,11%). W ramach realizacji zrezygnowano z dyżurów „pod telefonem” realizowanych przez 4 lekarzy.

- ograniczenie kosztów pracy w transporcie sanitarnym i medycznym poprzez zmniejszenie normatywu zatrudnienia w nocy i dni wolne od pracy.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 108.427,09 zł zrealizowano w wysokości 158,87 zł (tj. w 0,15%). Zmniejszenie ostatecznie uzyskanych wartości oszczędności w stosunku do zakładanych w okresie styczeń-grudzień 2018 r. wynika ze wzrostu kosztów wynagrodzenia obsady zespołów.

- reorganizację działalności medycznej poprzez rezygnację z usług firmy zewnętrznej i realizację usług tomografu w ramach własnego potencjału.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 152.127,38 zł zrealizowano w wysokości 285.819,25 zł (tj. w 187,88%). W ramach realizacji zadania rozwiązano umowę z firmą MC Tomograf, a zatrudnienie w pracowniach oparto o indywidualne umowy z lekarzami

- ograniczenie kosztów pracy w dziale eksploatacyjno–technicznym poprzez redukcję zatrudnionego personelu w punkcie obrotu bielizną i w punkcie obrotu odpadami.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 55.254,53 zł zrealizowano w 100%. W ramach realizacji zadania zredukowano zatrudnienie o 2 etaty.

- ograniczenie kosztów pracy w dziale eksploatacyjno–technicznym poprzez rezygnację z pracy pracownika obsługi technicznej na nocnym dyżurze w zamian za dyżur pod telefonem.

Oszczędności na 2018 r. wynikające z działania zaplanowano w kwocie 42.024,60 zł nie zostały zrealizowane. W okresie styczeń-grudzień 2018 r. nie doszło do reorganizacji zatrudnienia w poszczególnych grupach personelu obsługi, polegającej na zmianie organizacji pracy poprzez wdrożenie od godziny 19:00 – 7:00 tzw. dyżuru „pod telefonem”). Szpital zrezygnował z realizacji zadania ze względów bezpieczeństwa wynikających z rozpoczęcia w 2018 r. inwestycji dotyczącej remontu i modernizacji bloku operacyjnego i centralnej sterylizatorni.

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 750.000,00 zł, wykonano w kwocie 687.500,00 zł (tj. 91,67% planu), w tym:

- zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych oraz poprawa płynności finansowej poprzez umorzenie zobowiązań Szpitala wobec Województwa Łódzkiego z tytułu spłaty należności głównej kredytu długoterminowego poręczonego przez Samorząd Województwa Łódzkiego spłacanego przez Województwo Łódzkie jako poręczyciela.

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 750.000,00 zł zostały zrealizowane w kwocie 687.500,00 zł (tj. 91,67%). W ramach działania złożono wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego wraz z uzasadnieniem i prośbą o umorzenie spłaconych przez organ założycielski rat kapitałowych. Pierwotnie zakładano objęcie umorzeniem 12 rat kapitałowych, ostatecznie umorzeniem objęto 11 rat (ratę za 12.2017 i raty za okres 02–11.2018).

Wynik finansowy negatywnie skutkujący dla budżetu Województwa – strata 3.492.747,50 zł.

SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PABIAN–MED W PABIANICACH

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 59.600,00 zł, wykonano w kwocie 64.046,42 zł (tj. 107,46% planu), w tym:

- optymalizacja kosztów badań diagnostycznych, w szczególności laboratoryjnych

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 6.000,00 zł zrealizowano w wysokości 10.420,39 zł (tj. w 173,67%). W ramach realizacji zadania podjęto następujące działania:

- zwracanie większej uwagi na zalecenia NFZ przez lekarzy, głównie POZ, przy zlecaniu badań laboratoryjnych,
- wykorzystanie głównie własnego potencjału badań diagnostycznych (sprzęt własny i użyczony z Inwestycji Medycznych Łódzkiego sp. z o. o.).

- optymalizacja kosztów sprzątania

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 53.600,00 zł zrealizowano w wysokości 53.626,03 zł, (tj. w 100,05%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na przyjęciu oferty firmy zewnętrznej o wartości zbliżonej do planowanych kosztów utworzenia własnego zespołu sprząającego.

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 294.600,00 zł, wykonano w kwocie 409.819,37 zł (tj. 139,11% planu), w tym:

- realizacja nowego kontraktu z NFZ na zabiegi rehabilitacyjne

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 19.600,00 zł zrealizowano w tej samej wysokości (tj. w 100,00%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na przyjęciu większej liczby

pacjentów, dzięki zatrudnieniu dodatkowo magistra rehabilitacji (1,5 etatu) i specjalisty rehabilitacji (0,5 etatu).

– realizacja usług z zakresu kardiologii

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 20.000,00 zł zrealizowano w wysokości 23.320,00 zł (tj. w 116,60%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na realizacji usług diagnostycznych z zakresu kardiologii dla pacjentów własnych i obcych dzięki nawiązaniu współpracy z lekarzami kardiologami i przy wykorzystaniu posiadanego sprzętu diagnostycznego.

– rozszerzenie pakietu płatnych badań diagnostycznych

Dodatkowe przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 5.000,00 zł zrealizowano w wysokości 6.351,00 zł (tj. w 127,02%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na realizacji usług diagnostycznych dla pacjentów własnych i obcych przy wykorzystaniu posiadanego sprzętu diagnostycznego.

– zwiększenie populacji w podstawowej opiece zdrowotnej

Dodatkowe przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 200.000,00 zł zrealizowano w wysokości 294.230,92 zł (tj. w 147,12%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na zatrudnieniu lekarza specjalisty pediatrii i medycyny rodzinnej od dnia 1.09.2017 r. W 2018 r. liczba podopiecznych w POZ zwiększyła się o 164 osoby w stosunku do grudnia 2017 r. Wzrost przychodów z tego tytułu był związany również ze wzrostem stawek kapitałowych.

– rozszerzenie pakietu umów na diagnostykę RTG i USG

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 20.000,00 zł zrealizowano w wysokości 22.385,95 zł (tj. w 111,93%). W ramach realizacji zadania podjęto działanie polegające na podpisaniu kolejnej umowy z gminnym zakładem opieki zdrowotnej na realizację badań z zakresu RTG i USG.

– rozszerzenie pakietu umów na badania z zakresu medycyny pracy

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 30.000,00 zł zrealizowano w wysokości 43.931,50 zł (tj. w 146,44%). W ramach realizacji zadania pozyskano nowych pracodawców korzystających z badań medycyny pracy. W 2018 r. podpisanych zostało około 20 nowych umów, w tym jedna z dużą, nowo powstającą firmą.

WOJEWÓDZKI OŚRODEK MEDYCyny PRACY CENTRUM PROFILAKTYCZNO–LECZNICZE W ŁODZI

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 18.202,77 zł, wykonano w 100%, w tym:

– utrzymanie certyfikatów w zakresie norm 9001 i 27001

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. na kwotę 18.202,77 zł zostały zrealizowane w 100%. W ramach realizacji zadania podjęto następujące działania:

- dostosowanie dokumentacji do wymagań normy PN–EN ISO 9001:2015 wraz ze szkoleniem kadry kierowniczej oraz audytorów wewnętrznych,
- przeprowadzono audyty wewnętrzne,
- przeprowadzono przegląd systemu zarządzania,
- przeprowadzono przez firmę zewnętrzną audyt w nadzorze za zgodność z wymaganiami normy ISO 9001:2015 oraz ISO/IEC 27001:2013.

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 5.030,34 zł, wykonano w 100%, w tym:

– uzyskanie zwiększonych przychodów z najmu powierzchni mieszkaniowej

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 5.030,34 zł zostały zrealizowane w 100%. W ramach realizacji zadania podjęto następujące działania:

- wprowadzono Zarządzenie nr 20/2017 Dyrektora WOMP CP–L w Łodzi z dnia 21.08.2017 r. w sprawie powołania Komisji do wyłonienia najemcy lokalu mieszkalnego w budynku Międzyzakładowego Ośrodka Medycyny Pracy ul. Gdańska 117 a w Łodzi,
- opublikowano pierwsze ogłoszenie w dniu 21.08.2017 r. dla pracowników – brak złożonych ofert,
- kolejne ogłoszenie opublikowano w dniu 07.09.2017 r. dla pracowników lub członków najbliższej rodziny, została złożona 1 oferta,
- przeprowadzono wybór oferty przez komisję w dniu 22.09.2017 r.,
- podpisano umowę najmu lokalu mieszkalnego w dniu 25.09.2017 r.

Wynik finansowy negatywnie skutkujący dla budżetu Województwa – strata 218.404,68 zł.

Programy „pozaustawowe”:

WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. MARII SKŁODOWSKIEJ – CURIE W ZGIERZU – aktualnie realizowany jest program naprawczy zatwierdzony przez Zarząd WŁ na posiedzeniu w dniu 1 marca 2017 r.

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 1.134.616,13 zł, wykonano w kwocie 1.171.336,19 zł (tj. 103,24% planu), w tym:

- reorganizacja kadrowa w dziale administracji w celu dostosowania struktury organizacyjnej szpitala do pełnionej funkcji, poprzez:

- optymalizację wykorzystania personelu,

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 113.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 150.105,07 zł (tj. w 132,84%). W ramach działania ograniczono zatrudnienie w grupie personelu średniego jak również administracji o 4 etaty.

- reorganizację kadrową w działach: Organizacyjno–Prawnym, Kontroli Wewnętrznej oraz Kontraktowania, Rozliczeń i Analiz Medycznych,

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 70.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 94.698,00 zł (tj. w 135,28%). W ramach działania ograniczono zatrudnienie o 3 etaty.

- reorganizację kadrową w działach: księgowości, technicznym i administracyjnym.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 80.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 104.558,55 zł (tj. w 130,70%). W ramach działania ograniczono zatrudnienie o 4,75 etatu.

- ograniczenie kosztów zatrudnienia poprzez zawarcie umów na staż pracowniczy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 24.602,33 zł zostały zrealizowane w 100%. W ramach działania nawiązano współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Zgierzu, celem realizacji staży dla osób bezrobotnych w grupie zawodowej sekretarek medycznych oraz referentów. Założenie: jeden stażysta = jeden pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę z minimalnym wynagrodzeniem 2.100 zł brutto w 2018 r.

- optymalizacja organizacji pracy personelu administracyjnego, poprzez zmianę zapisów w Regulaminie Pracy dotyczących czasu pracy personelu administracyjnego.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 205.042,08 zł zostały zrealizowane w 100%. W ramach działania, po przeprowadzonej analizie, wszczęto procedurę zmiany organizacji czasu pracy w pionie administracji. Przygotowano aneks do Regulaminu Pracy.

- redukcja kosztów transportu sanitarnego poprzez wzmocnienie nadzoru kierowniczego nad zlecaniem usług transportu sanitarnego i bieżąca kontrola zasadności zlecenia transportu bezpłatnego.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 50.000,00 zł nie zostały zrealizowane. W ramach działania w IV kw. 2018 r. jednostka rozpoczęła procedurę pozyskania karetki w ramach umowy użyczenia.

- zbilansowanie kosztów usługi ochrony obiektów i obsługi parkingów z przychodami z tytułu opłat parkingowych poprzez:

- wprowadzenie opłat parkingowych dla pracowników,
- zredukowanie kosztów usług obcych – ograniczenie ilości godzin przepracowanych przez osoby z umów cywilnoprawnych.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 405.000,00 zł zostały zrealizowane w kwocie 403.355,94 zł (tj. w 99,59%). W ramach realizacji zadania podjęto następujące działania:

- zmiana zasad odpłatności za korzystanie z parkingu szpitalnego, w tym wprowadzenie opłat abonamentowych dla pracowników szpitala i podmiotów zewnętrznych w tej samej lokalizacji,
- zmiana organizacji czasu pracy obsługi parkingu i szatni, powodująca ograniczenie liczby przepracowanych godzin.

- reorganizacja Oddziału Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej z Pododdziałem Urologicznym – reorganizacja kadrowa w grupie medycznego personelu średniego i pomocniczego.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 30.000,00 zł zostały zrealizowane w kwocie 25.580,60 zł (tj. w 85,27%). W ramach reorganizacji połączono oddziały, ponadto reorganizacja dotyczyła obsady ordynatorskiej. Ze względów formalno-prawnych cel zrealizowano w okresie 11–12/2018, a nie jak planowano w całym ostatnim kwartale.

- redukcja kosztów administracyjnych poprzez:

- weryfikację kosztów przyznanых ryczałtów samochodowych

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 12.000,00 zł zostały zrealizowane w kwocie 12.202,32 zł (tj. w 101,69%). W ramach realizacji zadania zrezygnowano z przyznanых ryczałtów samochodowych.

- weryfikację kosztów prenumeraty czasopism

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 2.000,00 zł zostały zrealizowane w kwocie 2.148,07 zł (tj. w 107,40%). W ramach realizacji zadania wypowiedziano umowy na dostarczanie gazet i czasopism w ramach prenumeraty.

- zawarcie umowy usługi telekomunikacyjnej telefonii komórkowej

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 6.867,79 zł zostały zrealizowane w 100%. W ramach realizacji zadania zawarto nową umowę na usługi telekomunikacyjne.

- zawarcie umowy na dzierżawę i serwis urządzeń wielofunkcyjnych (drukarek).

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 33.566,57 zł zostały zrealizowane w 100%. W ramach realizacji zadania zawarto nową umowę na dzierżawę i serwis urządzeń wielofunkcyjnych (drukarek).

- wzrost efektywności realizowanych świadczeń zdrowotnych poprzez renegotiacje umów cywilnoprawnych na świadczenie usług lekarskich w poradniach

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 22.379,40 zł zostały zrealizowane w 100%. W ramach realizacji zadania podjęto proces renegotiacji zawartych umów cywilnoprawnych.

- ograniczenie kosztów sądowych i egzekucyjnych z tytułu wierzytelności, czyli restrukturyzacja zobowiązań poprzez:

- utrzymywanie ciągłego kontaktu z wymagalnymi wierzycielami w celu uniknięcia skutków kierowania na drogę sądową długów Szpitala,
- zawieranie porozumień z wierzycielami (założenie: 10% koszty egzekucyjne, których jednostka uniknie poprzez podpisanie porozumień).

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 65.000,00 zł zostały zrealizowane w kwocie 71.226,70 zł (tj. w 109,58%). W ramach realizacji zadania podpisano łącznie 45 porozumień na łączną wartość 4,8 mln zł.

- poprawa efektywności controlingu finansowo-księgowego poprzez zmianę konta bankowego

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 15.157,96 zł zostały zrealizowane w kwocie 15.002,24 zł (tj. w 98,97%). W ramach realizacji zadania zostały przeprowadzone negocjacje

z bankami oraz otwarcie nowego rachunku bankowego, co wpłynęło na zmniejszenie opłat bankowych.

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 7.031.090,00 zł, wykonano w kwocie 7.176.821,95 zł (tj. 102,07% planu), w tym:

– zwiększenie przychodów Szpitala poprzez:

- rozwijanie działalności (w szczególności usługi medyczne na rzecz innych podmiotów) poprzez działania prosprzedażowe – marketingowe, politykę cenową, tworzenie nowych produktów dodatkowych.

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 30.000,00 zł zrealizowano w wysokości 30.870,00 zł (tj. w 102,90%). W ramach realizacji zadania zostało zawarte porozumienie o współpracy z podmiotami realizującymi świadczenia w zakresie opieki długoterminowej z uwzględnieniem ryczałtów za gotowość w umowach na realizację usług sterylizacji.

- ubieganie się o wzrost wartości kontraktu w ramach zawartych umów.

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 700.000,00 zł zrealizowano w wysokości 1.139.685,00 zł (tj. w 162,81%). W ramach realizacji zadania pozyskano dodatkowe środki na realizację zabiegów usunięcia zaćmy.

– reorganizację działalności Oddziału Ginekologiczno-Położniczego poprzez zwiększenie przychodów wynikających ze zwiększonej liczby porodów – podjęcie działań zmierzających do podniesienia jakości usług w oddziale

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 600.000,00 zł zrealizowano w wysokości 508.211,00 zł (tj. w 84,70%). Działanie nie zostało zrealizowane w całości ze względu na większą ilość porodów ujętą w planie oraz na trwający remont, który uniemożliwił w pełni funkcjonowanie oddziału. W ramach podjętych działań wykonano:

- remont w celu podniesienia jakości usług w oddziale,
- reorganizację kadrową (zmiana m.in. ordynatora).

– pozyskanie dodatkowych środków na zabiegi (endoprotezoplastyki)

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 1.000.000,00 zł zrealizowano w wysokości 1.975.731,00 zł (tj. w 197,57%). W ramach podjętych działań pozyskano dodatkowe środki z NFZ w zakresie endoprotezoplastyki. Nadwykonanie wynika z wykonania większej ilości zabiegów endoprotezoplastyk niż zaplanowano. Planowano wykonanie 65 zabiegów a wykonano 128 zabiegów.

– pozyskanie dodatkowych środków w zakresie leczenia szpitalnego.

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 4.267.785,00 zł zrealizowano w wysokości 3.143.434,85 zł (tj. w 73,65%). Działanie niezrealizowane w planowanej wartości ze względu na brak zapłaty z NFZ za wszystkie nadwykonania. W ramach podjętych działań w I półroczu 2018 r. został przeszacowany ryczałt PSZ od stycznia 2018 (zmieniony aneksem z NFZ z 29.03.2018 r.) oraz wnioskowano o zapłatę wszystkich nadwykonań. Dodatkowo w dniu 12.07.2018 r. podpisano kontrakt na nowy zakres: program lekowy leczenia akromegalii.

Łącznie w II półroczu 2018 r. podpisano 6 aneksów.

– podwykonawstwo – zawarcie umowy z Centrum Medycznym Boruta

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 336.000,00 zł zrealizowano w wysokości 316.855,23 zł (tj. w 94,30%). Nieuzyskanie planowanej wartości spowodowane było niższym wykonaniem kontraktu przez Centrum Medyczne Boruta, który od czerwca 2017 r. jest podwykonawcą Szpitala w zakresie chorób wewnętrznych i geriatrii.

– zawarcie umowy na świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej udzielane w warunkach ambulatoryjnych z Wojewódzką Stacją Ratownictwa Medycznego w Łodzi,

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 87.305,00 zł zrealizowano w wysokości 53.725,22 zł (tj. w 61,54%). Brak wykonania planu w zakładanej wartości wynika z wcześniejszego rozwiązania umowy przez WSRM w Łodzi (która świadczyła usługi jako podwykonawca Szpitala) i konieczności zmiany trybu oraz organizacji świadczeń przez Szpital.

- pozyskanie nowych miejsc specjalizacyjnych w ramach staży kierunkowych

W ramach realizacji zadania w I półroczu 2018 r. w ramach staży kierunkowych otrzymano 6 miejsc specjalizacyjnych, 4 miejsca na Oddziale Psychiatrycznym oraz 2 na Oddziale Medycyny Nuklearnej, dodatkowo złożono wnioski o zwiększenie miejsc na Oddziale Chirurgii Ogólnej z 6 do 8.

- pozyskanie dodatkowych środków uzyskanych z lokat O/N ze środków dostępnych na rachunkach bankowych

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 10.000,00 zł zrealizowano w wysokości 8.309,65 zł (tj. w 83,10%). Niewykonanie zadania w planowanej kwocie wynika z założenia w planie wyższych przychodów z NFZ, które miały być lokowane na lokacie.

SPECJALISTYCZNY PSYCHIATRYCZNY ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŁODZI – program naprawczy zatwierdzony przez Zarząd WŁ na posiedzeniu w dniu 30 grudnia 2013 r.

Działania mające na celu redukcję kosztów zaplanowano na kwotę 1.761.500,00 zł, wykonano w kwocie 1.687.400,00 zł (tj. 95,79% planu), w tym:

- obniżenie wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w oparciu o umowy kontraktowe o około 10%

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 295.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 290.700,00 zł (tj. w 98,54%), utrzymano niższe wynagrodzenie pracowników zatrudnionych na umowy cywilno-prawne.

- obniżenie dodatków za wykonywanie zadań niewynikających z zakresu obowiązków

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 46.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 24.700,00 zł (tj. 53,70% planu).

Wpływ na niższe wykonanie założonego planu ma wzrost wynagrodzenia osób wykonujących dodatkową pracę w poradniach.

- redukcja zatrudnienia w grupie: lekarze o 4 i 3/4 etatów, 3 umowy kontraktowe terapeutów, 3 etaty z oddziałów całodobowych, terapeutów 5 osób / 3 etaty z WOLU, psychologów 2 etaty, techników EKG 1 etat, informatyków 1 etat, magazynierów 1 etat, pracownik administracji 2, rejestratorek 4, farmaceuta 1/2 etatu, pracownik socjalny 1/2 etatu.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 776.200,00 zł zostały zrealizowane w 100%.

- połączenie następujących komórek organizacyjnych:

a) Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych, Oddział detoksykacji od narkotyków i innych środków psychoaktywnych w jeden oddział detoksykacyjny z wyszczególnionymi pododdziałami.

b) Oddział Leczenia Uzależnień, Oddział terapii dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi w jeden oddział terapii dla uzależnionych z wyszczególnionymi pododdziałami.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 9.300,00 zł zostały zrealizowane w 100%.

- zlecenie usług utrzymania terenu zielonego firmie zewnętrznej w powiązaniu z redukcją zatrudnienia w grupie pracowników obsługi 4 osoby

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 10.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 9.800,00 zł (tj. w 98,00%). Niewielkie odchylenie od planu wynika z przyjętego wyższego szacunku.

- outsourcing usług – Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej w powiązaniu z redukcją zatrudnienia w grupie pracowników laboratorium 8 osób

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 85.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 118.000,00 zł (tj. w 138,82%).

- podział nieruchomości nr 51/38

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 120.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 160.200,00 zł (tj. w 133,50%).

– uruchomienie stacji uzdatniania wody

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 170.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 148.400,00 zł (tj. w 87,29%). Niższa wartość od zakładanej o 21.600,00 zł, wynika z wystąpienia w I półroczu 2018 r. awarii polegającej na wycieku ciepłej wody, co było spowodowane złym stanem technicznym infrastruktury. Doprowadziło to do poniesienia wyższych kosztów zużycia c.o., wody, ścieków oraz kosztów naprawy. W ramach realizacji zadania zakończono prace oraz rozliczono umowę z WFOŚiGW. Poniesione nakłady w wysokości 664.200,00 zł w znaczącej części sfinansowane z pożyczki z WFOŚiGW, która wyniosła 607.400,00 zł, pozostała część została sfinansowana ze środków własnych Szpitala

– zakup cyfrowej centrali telefonicznej

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 40.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 55.500,00 zł (tj. w 138,75%).

– połączenie następujących komórek organizacyjnych: Oddziału Psychiatrycznego F, Oddziału Diagnostyki i Leczenia Zaburzeń Snu, Oddziału Psychiatrii Sądowej.

Oszczędności zaplanowane na 2018 r. w kwocie 210.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 94.600,00 zł (tj. w 45,05%). W planie przyjęto połączenie komórek od II połowy 2018 r., natomiast, z przyczyn niezależnych od jednostki, faktyczna realizacja nastąpiła w IV kwartale.

Działania mające na celu wzrost przychodów zaplanowano na kwotę 110.000,00 zł, wykonano w kwocie 121.500,00 zł (tj. 110,45% planu), w tym:

– zakup i montaż szlabanu na wjeździe do Szpitala

Przychody zaplanowane na 2018 r. na kwotę 110.000,00 zł zostały zrealizowane na kwotę 121.500,00 zł (tj. w 110,45%).

Wyższe wykonanie wynika z faktu, iż jednostka zakładała mniejszą ilość korzystających z płatnego wjazdu na teren szpitala.

11.4. Działania niezrealizowane

Poza zadaniami niezrealizowanymi w programach naprawczych podmiotów leczniczych nie zrealizowano w zakładanej wartości dwóch zadań tj.:

- w „Programie szczepień przeciwko grypie sezonowej dla pracowników podmiotów wykonujących działalność leczniczą”: nie zaszczepiono 1.365 osób z zaplanowanych 2.877,
- w projekcie „Łódzkie ma pomysł na zdrowie – Łódzkie walczy z depresją”: przeprowadzono 35 spośród 65 planowanych warsztatów, w konsultacjach specjalistycznych wzięło udział 95 osób, z planowanych do przebadania 335 osób.

W zakresie wsparcia dla podmiotów leczniczych jedna placówka tj. Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach w ramach pomocy finansowej przyznanej przez Miasto Skierniewice nie rozliczył zakupu 3 sztuk wózków reanimacyjnych. Przyczyną była niższa cena jednostkowa sprzętu (wynikła w drodze wyboru wykonawcy), co spowodowało, iż wartość zakupu stanowiła wydatek bieżący. W budżecie Województwa dotacja zapisana była po stronie wydatków majątkowych, zatem Szpital uregulował płatność ze środków własnych.

11.5. Wnioski

Pomimo wdrażanych programów naprawczych, sytuacja ekonomiczna podległych placówek medycznych w dalszym ciągu nie jest zadowalająca. Ma to bezpośrednie przełożenie na budżet Samorządu w związku z art. 59 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. Wyniki finansowe zakładów opieki zdrowotnej za 2018 r. przyniosą obciążenie dla budżetu Województwa

w 2020 r. Planowany wydatek związany z pokryciem ujemnego wyniku finansowego wyniesie wówczas przeszło 25 mln zł. Za 2017 r. wynik do pokrycia wyniósł niecałe 35 tys. zł.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki finansowe za 2018 r. wszystkich podmiotów leczniczych oraz wyniki, które mają negatywny wpływ na budżet Województwa Łódzkiego w 2020 r.

Lp.	Nazwa jednostki	Wynik finansowy za 2018 r.	Wynik finansowy za 2018 r. negatywnie skutkujący dla budżetu Województwa 2020 r.
1.	Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie	-14 487 788,90	-11 335 174,62
2.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Pirogowa w Łodzi	-4 182 739,64	-1 320 765,28
3.	Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi	-11 082 837,15	-6 011 884,61
4.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi	-7 223 622,54	-3 316 243,52
5.	Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	-6 281 736,52	-3 492 747,50
6.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej PABIAN-MED w Pabianicach	17 763,17	0,00
7.	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Lecznicze w Łodzi	-1 518 530,69	-218 404,68
8.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Skłodowskiej - Curie w Zgierzu	-800 325,56	0,00
9.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi	-866 928,06	0,00
10.	Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi	-843 167,47	-103 981,15
11.	Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi	-22 177 597,69	0,00
12.	Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała St. Wyszyńskiego w Sieradzu	7 693,94	0,00
13.	Samodzielny Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	-1 721 612,46	0,00
Razem		-71 161 429,57	-25 799 201,36

12. Polityka społeczna

12.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa:

1. Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020.
2. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Łódzkim do roku 2020.
3. Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020.
4. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017–2020.
5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017–2020.
6. Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS opracowany na lata 2017–2021.
7. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020.
8. Plan przeciwdziałania depopulacji w Województwie Łódzkim 2020.

12.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020

- Tworzenie dobrych warunków do funkcjonowania rodzin, wczesne przeciwdziałanie kryzysowi rodziny oraz skuteczna pomoc rodzinom znajdującym się w utrwalonym kryzysie.
- Przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielności i niezależności oraz budowanie umiejętności skutecznego radzenia sobie w otoczeniu społecznym.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu osób w wieku produkcyjnym poprzez wspieranie zdrowego trybu życia, zintegrowaną aktywizację zawodową i społeczną wykorzystującą potencjał sektora publicznego i społecznego oraz działania na rzecz usamodzielniania materialnego i społecznego od początku kariery zawodowej.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz poprawa poziomu aktywności społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, fizycznej (oraz w innych obszarach), a co za tym idzie poprawa zdrowia fizycznego i dobrostanu osób starszych.
- Lepsza integracja społeczno–zawodowa osób z niepełnosprawnościami oraz lepsza opieka nad osobami niesamodzielnymi.
- Przeciwdziałanie bezdomności, ochrona życia i zdrowia osób bezdomnych oraz ich reintegracja społeczna.
- Zwiększenie poziomu integracji cudzoziemców mających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.
- POLITYKI HORYZONTALNE: współpraca międzysektorowa, profesjonalizacja i standaryzacja działań.

2. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Łódzkim do roku 2020

- Wzrost przychodów generowanych przez PES ze sprzedaży dóbr i usług.
- Wzmocnienie systemu wsparcia ekonomii społecznej.
- Poprawa dostępu do usług reintegracyjnych.
- Upowszechnienie pozytywnego wizerunku ekonomii społecznej w społeczeństwie.

3. Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020

- Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych, ich praw, potrzeb i możliwości oraz wkładu we wszystkie sfery życia.
- Stymulowanie rozwoju oraz wzmocnienie potencjału osób z różnymi niepełnosprawnościami.
- Profilaktyka oraz doskonalenie systemów kompleksowego wsparcia medycznego skierowanego do osób niepełnosprawnych.

- Tworzenie warunków do podniesienia kompetencji zawodowych, wzrostu zatrudnienia oraz wzmocnienie polityki równości szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
- Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym dostęp do przestrzeni publicznej i prywatnej oraz uczestnictwa w życiu społecznym.
- Zintegrowanie działań podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne.

4. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017–2020

- Promocja zdrowia.
- Profilaktyka.
- Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.

5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017–2020

- Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.
- Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
- Profilaktyka.
- Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna.
- Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych.

6. Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczania AIDS opracowany na lata 2017–2021

- Wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiany postaw, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie.
- Rozwój i wzmocnienie bazy szkoleniowo–edukacyjnej, skierowanej do różnych grup społecznych i zawodowych.
- Poszerzenie oferty informacyjnej dostosowanej do potrzeb indywidualnego odbiorcy.
- Zwiększenie dostępności do anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV.
- Zwiększenie i integracja działań mających na celu zapobieganie HIV i innym chorobom przenoszonym drogą płciową.
- Usprawnienie nadzoru epidemiologicznego nad wykrywalnością zakażeń HIV, zachorowalnością na AIDS i umieralnością osób żyjących z HIV/AIDS oraz innymi chorobami przenoszonymi drogą płciową, w tym ujednoczenie systemu zgłoszeń.

7. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020

- Profilaktyka i edukacja społeczna.
- Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
- Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

8. Plan przeciwdziałania depopulacji w Województwie Łódzkim 2020

- Stworzenie warunków do aktywnego i wysokiej jakości życia w dobrym zdrowiu, w którym zapewnia się ludziom optymalne i bezpieczne możliwości uczestnictwa w życiu gospodarczym (rozumianym także jako zaangażowanie w rynku pracy), społecznym, edukacyjnym, kulturalnym i obywatelskim, bez istnienia przejawów dyskryminacji, pozwalające na czerpanie satysfakcji z niezależności przejawiającej się dobrym stanem zdrowia.
- Cele:
  - zdrowie i możliwości funkcjonalne mieszkańców,
  - bezpieczeństwo (w wymiarze fizycznym i finansowym),
  - aktywność na rynku pracy,
  - aktywność edukacyjna,

- aktywność społeczna i obywatelska,
- aktywność kulturalna,
- polityka niedyskryminacyjna,
- technologie informacyjno-komunikacyjne,
- sektor srebrnej gospodarki.

12.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020

Rodziny:

- przeprowadzenie 1 konkursu dla organizacji pozarządowych w ramach wsparcia realizacji zadań publicznych Województwa Łódzkiego na prowadzenie działań integracyjnych na rzecz rodziny,
- organizacja X Wojewódzkich Obchodów Dnia Rodziny. W ramach Obchodów m.in.: uhonorowanie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka wyróżniających się nieprzeciętnym zaangażowaniem w opiece nad dziećmi oraz rozstrzygnięcie konkursu o Nagrodę Marszałka Województwa Łódzkiego pn. „Województwo Łódzkie Przyjazne Rodzinie” (200 uczestników), Zjazd Rodzin Zastępczych i Wielodzietnych (około 500 uczestników).
- kontynuacja wojewódzkiej kampanii społecznej pod hasłem: ZERWIJ Z PRZEMOCĄ. ZACZNIJ MÓWIĆ za pośrednictwem serwisu internetowego www.zerwijzprzemoca.pl., dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie,
- organizacja Wojewódzkiej Konferencji Naukowej pn. „Pomóżmy dziecku z FASD – ZAPALMY CZERWONĄ LAMPKĘ” skierowanej do lekarzy, pielęgniarek, położnych, psychologów, terapeutów, pedagogów, pracowników socjalnych, asystentów rodzin, kuratorów sądowych, pracowników szkół, osób i organizacji zainteresowanych promocją abstynencji podczas ciąży oraz profilaktyką, diagnostyką i terapią FASD (227 uczestników),
- realizacja pod hasłem „Zapal czerwoną lampkę” wojewódzkiej kampanii społecznej na temat FASD. W ramach kampanii prowadzenie działań edukacyjnych oraz informacyjnych wpływających na właściwe zachowania przyszłych rodziców,
- przeprowadzenie konkursu dla organizacji pozarządowych w ramach powierzenia realizacji zadań publicznych Województwa Łódzkiego na organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży w wieku 7–18 lat z rodzin wielodzietnych,
- rozwijanie i promowanie Programu Wojewódzkiej Karty Rodzin Wielodzietnych. W 2018 r. wydano 2 439 Kart Rodzin Wielodzietnych,
- organizacja (we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi) czterech warsztatów dla pracowników zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie dotyczących sposobów postępowania w sytuacji kryzysowej. Łącznie przeszkolono 75 osób,
- organizacja dwóch szkoleń dla kuratorów sądowych dla dorosłych z terenu Województwa Łódzkiego pn. „Superwizja dla kuratorów sądowych z Województwa Łódzkiego oraz profilaktyka wypalenia zawodowego”. W każdym ze szkoleń udział wzięło po 15 osób, łącznie 30 osób,
- dystrybucja materiałów informacyjno–edukacyjnych (broszur oraz ulotek) dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zakup publikacji „Człowiek stary jako ofiara przemocy w rodzinie” w ilości 170 sztuk przeznaczonych dla uczestników dwóch szkoleń pn. „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych”. Zakup broszury szkoleniowej pn. „Interwencja Kryzysowa” w ilości 100 sztuk przeznaczonych dla uczestników szkolenia „Interwencja Kryzysowa – między profilaktyką a terapią”,
- organizacja dwóch szkoleń pn. „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych” skierowanych do członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych. W szkoleniach udział wzięło łącznie 155 osób,

- organizacja szkolenia pn. „Interwencja Kryzysowa – między profilaktyką a terapią” skierowanego do kadr realizujących zadania z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. W szkoleniu udział wzięło 90 osób,
- przeprowadzenie 1 konkursu dla organizacji pozarządowych w ramach zlecenia realizacji zadań publicznych Województwa Łódzkiego na opracowanie i wdrożenie programów na rzecz wspierania rodzinnej pieczy zastępczej oraz prowadzenie działań edukacyjnych, upowszechniających i promujących rodzinną pieczę zastępczą,
- organizacja szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014–2020. Łącznie przeszkolono 151 osób,
- funkcjonowanie Interwencyjnego Ośrodka Preadopcyjnego „Tuli-Luli”, dysponującego 20 miejscami rotacyjnymi dla dzieci poniżej 1 roku życia. W 2018 r. w Ośrodku przebywało 46 niemowląt z 9 powiatów,
- funkcjonowanie trzech ośrodków adopcyjnych na terenie Województwa Łódzkiego. W 2018 r. adoptowanych zostało 129 dzieci. W ośrodkach adopcyjnych przeszkolono 129 osób – kandydatów do przysposobienia dziecka.

Dzieci i młodzież:

- organizacja III Wojewódzkiego Zjazdu Liderów Młodzieżowych pod hasłem „Znajdź pomysł na siebie – znajdź pomysł na swoją przyszłość”, w którym udział wzięło 90 uczniów oraz 23 opiekunów/nauczycieli ze szkół ponadgimnazjalnych z terenu Województwa Łódzkiego,
- organizacja szkolenia pn. „Szkoła jako środowisko profilaktyczne. Profilaktyka zachowań ryzykownych w pracy z uczniem i jego rodzicami”, w którym udział wzięło 80 pedagogów, psychologów i wychowawców ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu Województwa Łódzkiego,
- uczestnictwo w posiedzeniach i spotkaniach Wojewódzkiego Panelu Ekspertów w zakresie polityki społecznej,
- organizacja Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Łodzi, której adresatami byli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z terenu Województwa Łódzkiego,
- organizacja Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia AIDS,
- organizacja szkoleń pn. „Zakażenie HIV – aspekty medyczne i psychospołeczne. Jak chronić siebie i innych”, w których udział wzięło 55 pracowników socjalnych i asystentów rodziny z terenu Województwa Łódzkiego,
- organizacja Tygodnia Testowania, w ramach którego Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce” przeprowadziło dodatkowe dyżury w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym,
- uruchomienie Regionalnego Punktu Diagnostyki i Terapii FASD, który funkcjonuje w strukturach Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi – Jednostki Organizacyjnej Samorządu Województwa Łódzkiego. Konsultacjami diagnostycznymi objęto 185 dzieci, konsultacjami psychiatrycznymi objęto 41 dzieci, terapią objęto 16 dzieci, przekazano 69 opinii lekarsko-psychologicznych,
- funkcjonowanie Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych na terenie Uniwersytetu Łódzkiego, Politechniki Łódzkiej oraz Uniwersytetu Medycznego. Do Punktów w 2018 r. zgłosiło się 77 osób, odbyło się również ok. 25 spotkań grupowych.

Osoby dorosłe w wieku produkcyjnym:

- organizacja XIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pn. „Zaburzenia psychiczne i somatyczne w przebiegu uzależnień. Zagrożenia cywilizacyjne we współczesnym świecie”. W konferencji uczestniczyło 90 osób,
- organizacja I Kongresu Suicydologicznego pn. „Perspektywy zapobiegania samobójstwom i depresji w Polsce”. W konferencji uczestniczyły 582 osoby,

- organizacja I Posiedzenia Konwentu Dyrektorów i Kierowników Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie Województwa Łódzkiego. Podejmowane tematy: projekt „System obsługi wsparcia finansowego ze środków PFRON”, działania w ramach współpracy powiatowych centrów pomocy rodzinie z ośrodkiem adopcyjnym, służące sprawnemu przebiegowi procesu adopcji, prezentacja kampanii "Miej to z głowy",
- realizacja i emisja reportażu „Równoważnia” w TV TOYA (prezentacja Łódzkich Targów Ekonomii Społecznej),
- realizacja projektu „Koordynacja i rozwój ekonomii społecznej w Województwie Łódzkim” współfinansowanego ze środków unijnych: EFS, RPO WŁ 2014–2020,
- realizacja projektów pn. „Wolontariusz XXI wieku – kontynuacja” oraz „Wolontariusz – bohater dnia codziennego”. W ramach projektów: zorganizowano obchody Dnia Wolontariusza Województwa Łódzkiego oraz spotkania promujące wolontariat w regionie, zorganizowano 2–dniowy wyjazd szkoleniowo–integracyjny dla wolontariuszy PCK.

Osoby starsze:

- realizacja Programu "Karta Seniora Województwa Łódzkiego", w tym zawarcie 27 porozumień dotyczących współpracy w ramach programu oraz podjęcie szerokich działań promocyjnych,
- projekt „Senior Wolontariusz – Lider Zmian Społecznych” mający na celu wzmocnienie kompetencji liderów przedstawicieli podmiotów i organizacji senioralnych Województwa Łódzkiego (17 uczestników reprezentujących 9 podmiotów biorących udział w projekcie),
- sześć projektów mających na celu aktywizację i integrację osób starszych, obejmujących: organizację warsztatów tematycznych, zajęć aktywizujących seniorów, wycieczek, wyjazdów do kina i teatru, obchodów Dnia Seniora, wieczerzy wigilijnych dla osób starszych,
- projekt realizowany w ramach konkursu II Osi Priorytetowej PO WER nr POWR.02.08.00-IP-03-00-001/17 typ operacji: „Wypracowanie standardów i przeprowadzenie pilotaży, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, pn. „Niezależne życie – wypracowanie standardu i przeprowadzenie pilotaży w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z chorobami neurologicznymi, w tym z chorobą Alzheimer’a i chorobą Parkinsona oraz osób starszych”,
- organizacja w regionie łódzkim czterech plenerowych przedsięwzięć pn. „Wojewódzkie Dni Seniora 2018”, które odbyły się w 4 miejscach: a) w dniu 25 sierpnia 2018 r. w Skierniewicach, b) w dniu 02 września 2018 r. w Piotrkowie Trybunalskim, c) w dniu 15 września 2018 r. w Sieradzu, d) w dniu 22 września 2018 r. w Zgierzu. Każde z przedsięwzięć było skierowane do 1000 osób. Dodatkowo w dniu 12 października 2018 r. w Teatrze Wielkim zorganizowane zostały „Wojewódzkie Obchody Dnia Seniora 2018”, mające charakter integracyjny,
- organizacja konferencji pn. „Potrzeby mieszkańców Województwa Łódzkiego w wieku 60+ i opiekunów rodzinnych osób niesamodzielnych 60+”, 22 sierpnia 2018 r. (100 uczestników),
- działalność Społecznej Rady Seniorów Województwa Łódzkiego stanowiącej ciało doradcze i konsultacyjne współpracujące z władzami województwa, działające na rzecz wzmocnienia i rozwoju regionalnej polityki senioralnej (dwa posiedzenia Rady w 2018 r.),
- reprezentacja 42 Delegatów z Województwa Łódzkiego w Obywatelskim Parlamencie Seniorów II kadencji, skupiającym najszerszą reprezentację środowiska senioralnego w Polsce,
- organizacja Forum Rad Seniorów Województwa Łódzkiego dotyczącego standardów funkcjonowania Rad Seniorów z udziałem m.in. przedstawicieli rad seniorów funkcjonujących na terenie Województwa Łódzkiego, śląskiego, przedstawicieli instytucji publicznych oraz seniorów z gmin miejskich i wiejsko–miejskich,
- trzy cykle programowe poświęcone m.in. diagnozie potrzeb osób starszych 60+ z terenu Województwa Łódzkiego w oparciu o badania zrealizowane przez Regionalne Obserwatorium Integracji Społecznej przy RCPS w Łodzi,
- projekty na rzecz osób starszych, obejmujące m.in.: warsztaty i imprezy integrujące, panele dyskusyjne o charakterze historycznym, społecznym oraz międzypokoleniowe imprezy integracyjne mające na celu aktywizację i integrację seniorów z terenu Województwa Łódzkiego oraz promowanie idei wymiany doświadczeń współpracy międzypokoleniowej,

- projekty adresowane do osób starszych obejmujące organizację warsztatów tanecznych, fitness, relaksacyjnych, rozgrywek brydżowych, których celem była aktywizacja seniorów oraz udoskonalanie i rozwój osobisty,
- akcja „Senior na drodze. Jestem świadomy – będę bezpieczny” mająca na celu podniesienie bezpieczeństwa na drodze pieszych i rowerzystów 60+. Akcja z udziałem ekspertów ruchu drogowego oraz funkcjonariuszy Policji w Łodzi.

Osoby z niepełnosprawnościami:

- 4 umowy z organizacjami pozarządowymi na prowadzenie rehabilitacji dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- 2 umowy z organizacjami pozarządowymi na prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek oraz prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć służących podtrzymaniu samodzielności (PFRON),
- szkolenie dla 90 osób dotyczące problematyki interwencji kryzysowej oraz wykorzystania tej wiedzy w pracy z osobami niepełnosprawnymi w sytuacji nagłego kryzysu,
- 2 odcinki (produkcja i emisja) programu telewizyjnego pn. „W społecznym labiryncie” nt. modelowych rozwiązań wparcia oraz wspomagania rozwoju dzieci z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie działalności 7 zakładów aktywności zawodowej zatrudniających 218 osób niepełnosprawnych,
- spotkanie dla przedstawicieli 6 zakładów aktywności zawodowej z terenu Województwa Łódzkiego wraz z wizytą studyjną w ZAZ, WTZ oraz spółdzielni socjalnej w Wieruszowie,
- realizacja projektu „Koordynacja i rozwój ekonomii społecznej w Województwie Łódzkim” współfinansowanego ze środków EFS w ramach IX Osi Priorytetowej RPO WŁ na lata 2014–2020,
- 5 umów na organizację regionalnych imprez kulturalnych i sportowych dla osób niepełnosprawnych (środki budżetu Województwa Łódzkiego),
- 11 umów na organizację regionalnych imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych (PFRON),
- dofinansowano 15 inwestycji budowlanych (PFRON) m.in. w domach pomocy społecznej, środowiskowych domach samopomocy, placówkach edukacyjnych, gdzie prowadzona będzie rehabilitacja społeczna, zawodowa, medyczna osób z niepełnosprawnościami,
- spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla 12 podmiotów realizujących umowy ze środków PFRON na dotyczące realizacji i rozliczania umów, a także promocji zasad projektowania uniwersalnego,
- spotkanie Wojewódzkiego Panelu Ekspertów w Zakresie Polityki Społecznej służące wypracowaniu narzędzia badawczego dotyczącego dostępności obiektów (udział 26 uczestników),
- szkolenie (pilotażowe) dla studentów PŁ z wykorzystania wiedzy nt. potrzeb osób niepełnosprawnych przy projektowaniu obiektów i przestrzeni przyjaznej osobom niepełnosprawnym,
- przegląd Twórczości Plastycznej Osób Chorych, Starszych i Niepełnosprawnych „Sztuka jak Balsam” (XX edycja),
- Wojewódzka Olimpiada Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Ziemia Łódzka 2018” (XIII edycja) dla 651 uczestników z 49 ŚDS i WTZ z Województwa Łódzkiego.
- szkolenie dla 26 policjantów nt. ochrony praw i wolności osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- 2 odcinki programu pn. „Na Zakręcie” prezentujące wyniki olimpiady, uroczyste rozstrzygnięcie przeglądu „Sztuka jak Balsam” oraz relację z konferencji pn. „Od społeczeństwa ryzyka do społeczeństwa włączającego”,
- 6 umów na prowadzenie rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych,
- 5 umów na prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć w ramach usprawniania i wspierania funkcjonowania (w tym komunikowania się z otoczeniem) , osób niepełnosprawnych, w tym osób z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną,
- konferencja dla 160 uczestników pn. „Od społeczeństwa ryzyka do społeczeństwa włączającego”, dotycząca procesów wykluczenia i inkluzji oraz kształtowanie środowisk włączających,

- 4 spotkania Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, w tym jedno dla 60 osób dotyczące m.in. problematyki projektowania uniwersalnego,
- wydanie i opracowanie Biuletynu polityki społecznej pn.: „Polityka społeczna w regionie łódzkim – Projektowanie uniwersalne – zeszyt 20”, nakład 2.000 egzemplarzy,
- aktualizacja bazy danych instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Województwie Łódzkim pn. INFORMATOR 2018 – pomoc osobom niepełnosprawnym w województwie łódzkim,
- organizacja konferencji pn. „NIESAMODZIELNOŚĆ – szacowanie zjawiska i dostępność usług w Województwie Łódzkim” służącej upowszechnieniu wyników zrealizowanych badań naukowych (19 września 2018 r., 95 uczestników).

Polityki horyzontalne: współpraca międzysektorowa oraz profesjonalizacja i standaryzacja działań:

- współpraca z instytucjami Kultury i Edukacji podległymi Samorządowi Województwa Łódzkiego oraz prywatnymi przedsiębiorstwami w ramach programu „Wojewódzka Karta Rodzin Wielodzietnych”,
- zawarcie porozumień o współpracy międzysektorowej (RCPS – OWES, RCPS – podmioty reintegracyjne, RCPS–PES–JST–biznes) dotyczącego działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w Województwie Łódzkim,
- w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja realizacja projektu pn. „Kooperacje 3D– Model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin” w partnerstwie z Województwem Śląskim (lider) oraz Województwem Małopolskim i Opolskim (partnerzy) w okresie od 01.04.2018 do 31.03.2021. W ramach projektu: odbyła się regionalna konferencja edukacyjna pn. „Współpraca międzysektorowa – idee, korzyści, wyzwania”, podpisano porozumienia o współpracy z 8 jednostkami samorządu terytorialnego w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Łowiczu, Zgierzu, Zduńskiej Woli, Sieradzu, Tomaszowie Mazowieckim, Radomsku. Na terenie ww. jednostek zostały przeprowadzone badania i będzie testowany oraz wdrażany Model Kooperacji. Powołano Zespół Ekspertów składający się z 4 ekspertów w ramach Zespołu ds. modelu. Łącznie odbyło się 9 spotkań Łódzkiego Zespołu Roboczego. Zrealizowano coaching dla 16 pracowników socjalnych, łącznie odbyło się 201 godzin zegarowych sesji coachingowych. Zrealizowano usługę badawczą pn. „Diagnoza stanu oraz warunków i sposobu poprawy wielosektorowej kooperacji na rzecz włączenia społecznego osób i rodzin w gminach miejskich powyżej 20 tys. mieszkańców”. Zorganizowano 8 szkoleń międzysektorowych z warsztatami pod nazwą „Współpraca interdyscyplinarna na rzecz rozwiązywania problemów społecznych”. Łącznie wzięło w nich udział 211 osób,
- organizacja spotkań sieciujących Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, spotkań sieciujących Podmioty Ekonomii Społecznej o charakterze reintegracyjnym wraz z wizytami studyjnymi, spotkań w powiatach (PES/JST) dotyczących rozwoju współpracy oraz lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej, FORUM Podmiotów Ekonomii Społecznej, Targów Ekonomii Społecznej, doradztwa z zakresu dynamizacji stosowania klauzul społecznych, spotkania regionalnego dotyczącego stosowania klauzul społecznych, wizyt studyjnych dla JST dotyczących dynamizacji stosowania klauzul we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego z terenu Województwa Łódzkiego i Podmiotami Ekonomii Społecznej, w ramach projektu pn. „Koordynacja i rozwój ekonomii społecznej w województwie łódzkim”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, Osi priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działania IX.3 Rozwój ekonomii społecznej, Poddziałanie IX.3.2 Koordynacja ekonomii społecznej,
- organizacja we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi warsztatów dla pracowników zatrudnionych w OPS oraz PCPR w zakresie sposobów postępowania w sytuacji kryzysowej,
- organizacja posiedzeń Społecznej Rady Seniorów Województwa Łódzkiego, udział w posiedzeniu Konwentu Dyrektorów ROPS oraz posiedzeniach Konwentu Dyrektorów i Kierowników PCPR z terenu Województwa Łódzkiego, przeprowadzenie cyklu warsztatów pn.

„Ochrona danych osobowych – wdrożenie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO)” dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Województwa Łódzkiego (we współpracy z OPS, PCPR, DPS, ŚDS, ROPS, SRSWŁ, NGO),

- organizacja (we współpracy z JST: z Łodzi, Łowicza, Sieradza, Piotrkowa Trybunalskiego) szkoleń międzysektorowych z warsztatami pod nazwą „Współpraca interdyscyplinarna na rzecz rozwiązywania problemów społecznych”,
- funkcjonowanie Wojewódzkiej Społecznej Rady do spraw Osób Niepełnosprawnych – organu opiniodawczo–doradczego działającego przy Marszałku Województwa Łódzkiego,
- Współpraca z podmiotami sektora prywatnego oraz Łódzkim Oddziałem Terenowym Telewizji Polskiej S.A. i Telewizją TOYA Sp. z o. o. w ramach realizacji programów telewizyjnych z zakresu polityki społecznej w Województwie Łódzkim oraz publikacji biuletynu tematycznego "Polityka społeczna w regionie łódzkim",
- przeprowadzanie konkursów ofert dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w obszarze polityki społecznej,
- prowadzenie szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- rozwój kadr różnych szczebli poprzez podnoszenie ich kompetencji oraz tworzenie warunków organizacyjnych wspierających rozwój tych kompetencji,
- organizacja warsztatów dla pracowników zatrudnionych w OPS oraz PCPR w zakresie sposobów postępowania w sytuacji kryzysowej organizowane we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi,
- szkolenia coachingowe dla pracowników socjalnych reprezentujących gminy uczestniczące w projekcie pn. „Koopercje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”,
- organizacja Wojewódzkich Obchodów Dnia Pracownika Socjalnego w 2018 r., których celem jest promowanie pozytywnego wizerunku pracowników socjalnych, pracowników pomocy społecznej oraz pracowników wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Województwie Łódzkim. Ponadto, jest to również okazja do uhonorowania, podczas uroczystej Gali, uczestników Konkursów: Pracownik Socjalny Województwa Łódzkiego Roku 2018, Pracownik Pomocy Społecznej Województwa Łódzkiego Roku 2018 oraz Pracownik Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Łódzkiego Roku 2018, którzy wyróżniają się wybitną postawą, tworząc nowatorskie metody aktywizujące i integrujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, usprawniają i ulepszają działania poszczególnych jednostek pomocy społecznej, przyczyniając się tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców Województwa Łódzkiego.

Na środki finansowe wydatkowane na realizację działań w ramach Wojewódzkiej Strategii w zakresie Polityki Społecznej 2020 w r. 2018 składały się:

Środki z budżetu Województwa Łódzkiego, środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w łącznej wysokości 15.577.269,20 zł

2. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Łódzkim do roku 2020

- Indywidualne doradztwa dla podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzane indywidualnie i telefonicznie,
- zorganizowano 2 spotkania subregionalne we współpracy z Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej – powiat tuszyński i powiat łowicki,
- odbyło się 7 spotkań zespołu interdyscyplinarnego ds. współpracy sektora biznesu, nauki z podmiotami ekonomii społecznej,
- dokonano uroczystego podpisania "Porozumienia o Współpracy partnerskiej na Rzecz Ekonomii Społecznej" pomiędzy Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi a

- organizacjami biznesu i podmiotami ekonomii społecznej w zakresie zwiększenia skuteczności i efektywności podejmowanych działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej,
- zorganizowano 3-dniową wizytę studyjną dla kadry zarządzającej instytucji pomocy społecznej z terenu Województwa Łódzkiego, w województwie warmińsko-mazurskim, dotyczącą dobrych praktyk w zakresie stosowania klauzul społecznych,
  - zorganizowano 5 spotkań sieciujących Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej z terenu Województwa Łódzkiego,
  - zorganizowano dwudniowy warsztat dla pracowników Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej „Ochrona danych osobowych RODO”, dot. zapisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2016/679 z dnia 27.04.2016 r. (RODO),
  - zostały przyznane 2 certyfikaty „Zakup prospołeczny” (certyfikacja produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej) i zostało przedłużonych 7 certyfikatów „Zakup prospołeczny”, które zostały uroczysto wręczone na Regionalnym Forum Podmiotów Ekonomii Społecznej,
  - wraz z przedstawicielami Departamentu Ekonomii Społecznej i Solidarnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzono pilotaż narzędzia monitorującego wskaźniki rozwoju ekonomii społecznej i działalności Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (Województwo Łódzkie zostało wybrane do pilotażu narzędzia). Wyżej wymienione narzędzie rozesłano do 3 Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej celem uzyskania danych i uwag do narzędzia,
  - dokonano pomiaru wskaźników zgodnych z zapisami rozdziału siódmego Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Łódzkim do roku 2020, dotyczącymi systemu monitorowania Programu,
  - Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi brało udział w pracach grupy ds. Koordynacji Regionów przy Krajowym Komitecie Rozwoju Ekonomii Społecznej, w pracach Komitetu Akredytacyjnego dotyczących systemu akredytacji Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, w konsultacjach publicznych aktualizacji Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz projektu Prezydenta RP ustawy o centrach usług społecznych, w II Europejskim Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej, w spotkaniach dotyczących analizy wniosków w zakresie współpracy sektora ekonomii społecznej z biznesem,
  - odbyły się 2 posiedzenia Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Celem Komitetu jest wyznaczenie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, ocena dotychczasowych działań,
  - jest prowadzona i aktualizowana strona internetowa www.es.rcpslodz.pl, poświęcona ekonomii społecznej w Województwie Łódzkim, na której jest także publikowany i aktualizowany roczny harmonogram działań związanych z realizowanym projektem koordynacji ekonomii społecznej przez Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi,
  - dokonano pomiaru dotyczącego zwiększenia widoczności podmiotów ekonomii społecznej na podstawie ankiet na spotkaniu podmiotów reintegracyjnych. Wskaźnik wzrostu widoczności wynosi w obecnym okresie 39% (liczba wszystkich podmiotów 99/ liczba podmiotów, które zanotowały wzrost 39),
  - zorganizowano 2 spotkania regionalne podmiotów reintegracyjnych, celem standaryzacji usług i oferty aktywizacji osób wykluczonych społecznie w podmiotach reintegracyjnych,
  - zawarto porozumienie o współpracy pomiędzy Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi a podmiotami reintegracyjnymi z terenu Województwa Łódzkiego,
  - w ramach sieciowania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej wypracowywano zasady współpracy w celu promowania możliwości uzyskiwania środków finansowych w skali regionu i kraju na tworzenie podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym,
  - zostało zorganizowane Regionalne Forum Podmiotów Ekonomii Społecznej dla podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego Województwa Łódzkiego. W Forum udział wzięły samorządy Województwa Łódzkiego, Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, podmioty ekonomii społecznej, przedstawiciele Uniwersytetu Łódzkiego, przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi, powiatowych urzędów pracy na terenie Województwa Łódzkiego (77 osób),
  - w ramach dotacji przyznawanych przez Zarząd Województwa Łódzkiego dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu pomocy społecznej – rozwój ekonomii

społecznej, zorganizowano jednodniowe Łódzkie Targi Ekonomii Społecznej wraz z seminarium "Ekonomia społeczna jako istotny element środowiskowego wsparcia osób chorujących psychicznie w regionie łódzkim", w którym wzięło udział 100 przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. W Targach wzięły udział 54 podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne,

- w ramach działań upowszechniania dobrego wizerunku ekonomii społecznej w Województwie Łódzkim jest prowadzona i aktualizowana strona internetowa www.es.rcpslodz.pl.
- Prowadzono dystrybucję publikacji „Stan ekonomii społecznej w regionie łódzkim w roku 2016” i „Stan ekonomii społecznej w regionie łódzkim w roku 2017” podczas posiedzenia Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- przygotowano i wydrukowano (w liczbie 500 egz.) „Informator Podmiotów Ekonomii Społecznej Województwa Łódzkiego 2018”, obejmującego coroczną aktualizację regionalnej bazy podmiotów ekonomii społecznej,
- w ramach działań sieciowania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej i Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi wypracowywano także zasady porozumienia dotyczącego nadawania statusu przedsiębiorstwa społecznego dla podmiotów ekonomii społecznej z terenu Województwa Łódzkiego,
- na stronie es.rcpslodz.pl jest prowadzona i aktualizowana miesięcznie lista przedsiębiorstw społecznych na podstawie danych przesyłanych od Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, które mają uprawnienia do nadawania statusu przedsiębiorstwa społecznego. Lista przedsiębiorstw społecznych z terenu Województwa Łódzkiego jest przesyłana raz w miesiącu do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które umieszcza listę przedsiębiorstw społecznych z terenu Polski na stronie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl.

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2018 r. wyniosły: 443 548,41 zł

3. Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020

- produkcja i emisja programów telewizyjnych. Celem głównym działania było kontynuowanie edukacji społecznej mieszkańców Województwa Łódzkiego na temat zjawiska niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych oraz przedstawienie w mediach rzeczywistego wizerunku osoby niepełnosprawnej w różnych sferach życia. W ramach realizacji zadania wyprodukowano i wyemitowano 2 odcinki programu p.n. „W społecznym labiryncie” w Łódzkim Oddziale Terenowym Telewizji Polskiej S.A., oraz 2 odcinki programu p.n. „Na Zakręcie” w Telewizji TOYA Sp. z o.o., wszystkie z tłumaczeniem na język migowy,
- konferencja pn. „Od społeczeństwa ryzyka do społeczeństwa włączającego”. W dniu 18 października 2018 r., w Auli Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego, odbyła się Konferencja pn. „Od społeczeństwa ryzyka do społeczeństwa włączającego”. Celem Konferencji było wieloaspektowe spojrzenie na procesy wykluczenia i inkluzji oraz kształtowanie środowisk włączających dla osób z niepełnosprawnościami. W Konferencji wzięło udział 160 przedstawicieli powiatów, powiatowych centrów pomocy rodzinie, ośrodków pomocy społecznej, środowisk akademickich, szkół, w tym specjalnych, organizacji pozarządowych, policji oraz sądów,
- aktualizacja bazy danych instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Województwie Łódzkim. W ramach podejmowanych działań prowadzona jest i uaktualniana baza danych zawierająca ewidencję instytucji oraz innych podmiotów prowadzących działania na rzecz osób niepełnosprawnych. Baza pn. INFORMATOR 2018 - pomoc osobom niepełnosprawnych w województwie łódzkim” umieszczony jest na stronie internetowej Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi,
- XX edycja Przeglądu Twórczości Plastycznej Osób Chorych, Starszych i Niepełnosprawnych „Sztuka jak Balsam”. Głównym celem działania była aktywizacja uzdolnionych plastycznie osób niepełnosprawnych i starszych, poszukiwanie nowych form i środków wyrazu artystycznego, stymulacja aktywności twórczej i kreatywności oraz szeroko pojęta integracja tej grupy,

- upowszechnianie dorobku artystycznego niepełnosprawnych twórców. Zgłoszono 226 prac z 42 placówek - 21 Warsztatów Terapii Zajęciowej i 18 Środowiskowych Domów Samopomocy oraz z 3 Stowarzyszeń,
- XIII Wojewódzka Olimpiada Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Ziemia Łódzka 2018”. Zorganizowano po raz trzynasty Wojewódzką Olimpiadę Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Ziemia Łódzka 2018”. Celem Olimpiady była prezentacja osiągnięć sportowych zawodników niepełnosprawnych, sportowa rywalizacja poszczególnych drużyn oraz integracja środowiska osób niepełnosprawnych z różnych placówek. W zawodach wzięło udział 651 niepełnosprawnych zawodników, w tym 14 poruszających się na wózkach inwalidzkich i opiekunów z 49 warsztatów terapii zajęciowej i środowiskowych domów samopomocy z terenu Województwa Łódzkiego oraz 30 wolontariuszy z Hufca Opoczno Związku Harcerstwa Polskiego i Fundacji INNOPOLIS,
  - szkolenie „Interwencja Kryzysowa - między profilaktyką a terapią”. Celem szkolenia było pogłębienie wiedzy z zakresu interwencji kryzysowej, wymiana doświadczeń, interdyscyplinarne podejście do problematyki interwencji kryzysowej oraz wykorzystanie tej wiedzy w pracy z osobami niepełnosprawnymi w sytuacji nagłego kryzysu szczególnie u dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej. W szkoleniu udział wzięło 90 osób m.in. nauczyciele i pedagodzy ze szkół specjalnych i Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, funkcjonariusze policji, kuratorzy rodzinni sądów rejonowych,
  - pilotażowe szkolenie pn. „Społeczne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną” dla studentów Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Łódzkiej. Celem priorytetowym szkolenia była realizacja praw człowieka poprzez projektowanie uniwersalne oraz uwrażliwienie na potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną, jak również wykorzystanie wiedzy przez studentów przy projektowaniu obiektów i przestrzeni przyjaznej osobom niepełnosprawnym, w tym osobom z niepełnosprawnością intelektualną. W spotkaniu uczestniczyło 11 studentów Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Łódzkiej,
  - dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Łódzkiego i środków PFRON będących w dyspozycji Samorządu Województwa Łódzkiego kosztów działania 7 zakładów aktywności zawodowej, w których zatrudnionych było 218 osób niepełnosprawnych, w tym 139 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 79 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
  - zorganizowanie we współpracy ze Stowarzyszeniem Integracyjnym „Klub Otwartych Serc” w Wieruszowie, spotkania przedstawicieli 6 zakładów aktywności zawodowej z terenu Województwa Łódzkiego podczas, którego przedstawiono modelowe rozwiązania wsparcia osób z niepełnosprawnością oraz obejrzano podmioty ekonomii społecznej,
  - spotkanie Wojewódzkiego Panelu Ekspertów w Zakresie Polityki Społecznej „Wypracowanie narzędzia badawczego umożliwiającego analizę dostępności obiektów i przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, przy uwzględnieniu specjalnych potrzeb użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnościami i starszych. Celem posiedzenia Panelu było wypracowanie narzędzia badawczego pn. „Karta dostępności obiektów”. W pracach Panelu wzięło udział 26 uczestników. Od października 2018 r. Karta jest udostępniona na stronie internetowej Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi. Nieodpłatne udostępnienie tego narzędzia ma na celu promowanie wiedzy i edukację z zakresu projektowania uniwersalnego, a przede wszystkim implementację zasad projektowania uniwersalnego w obiektach i przestrzeni użyteczności publicznej,
  - opracowanie i wydanie Biuletynu polityki społecznej pn.: „Polityka społeczna w regionie łódzkim - Projektowanie uniwersalne - zeszyt 20”, zawierający artykuły dotyczące projektowania uniwersalnego. Biuletyn był przekazywany pomiotom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym organizacjom pozarządowym, powiatowym centrom pomocy rodzinie, uczelniom wyższym- nakład 2.000 egzemplarzy,
  - organizacja spotkania informacyjno-szkoleniowe dotyczącego realizacji umów o dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, ze środków PFRON, które dotyczyło zagadnień związanych z realizacją i rozliczaniem umów a także promocji zasad projektowania uniwersalnego. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 12 podmiotów realizujących umowy,

- cztery spotkania Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, która jest organem opiniodawczo-doradczym. Zorganizowano m.in. spotkanie pn. „Projektowanie uniwersalne kształtowanie przestrzeni publicznej i budynków dla osób z niepełnosprawnościami i starszych”. W spotkaniu uczestniczyło 60 osób, w tym przedstawiciele Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, powiatowych społecznych rad ds. osób niepełnosprawnych, Społecznej Rady Seniorów Województwa Łódzkiego, powiatów, organizacji pozarządowych oraz funkcjonariusze Policji z regionu łódzkiego,
- szkolenie pn. „Niepełnosprawność intelektualna – symptomy i ich identyfikacja oraz proponowane metody i formy podejmowania czynności służbowych przez funkcjonariuszy Policji”. Celem priorytetowym szkolenia była ochrona praw i wolności osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście działań funkcjonariuszy Policji. W przedmiotowym szkoleniu udział wzięło łącznie 26 policjantów, przedstawiciele Wydziałów Prewencji 19 komend powiatowych Policji, 3 komend miejskich Policji i Komendy Wojewódzkiej Policji,
- realizacja zadań publicznych z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności publicznego i o wolontariacie, w trybie otwartego konkursu ofert:
  - a) dotacje z budżetu Województwa Łódzkiego - zadanie zostało zrealizowane poprzez prowadzenie rehabilitacji, hipoterapii, zajęć logopedycznych, zajęć psycho-edukacyjnych, artterapii oraz organizację regionalnych imprez kulturalnych i sportowych,
  - b) dotacje ze środków PFRON będących w dyspozycji Województwa Łódzkiego - zadanie zostało zrealizowane poprzez prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć np. zajęć logopedycznych, artterapii, hipoterapii, dogoterapii, zajęć usprawniających oraz organizację regionalnych imprez kulturalnych sportowych i rekreacyjnych.

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Zintegrowany system rehabilitacyjny pacjentów z Centrum Opieki Paliatywnej dla Dzieci	<p>Poprawa jakości życia niepełnosprawnych dzieci (wieku od kilku miesięcy do 18 roku życia) pozostających pod opieką Centrum Opieki Paliatywnej dla Dzieci.</p> <p>Przeprowadzono 115 wizyt lekarskich kwalifikujących, 30 konsultacji rehabilitanta i lekarza, 60 godzin rehabilitacji miesięcznie dla 40 dzieci niepełnosprawnych oraz szkolenie członków ich rodzin/ opiekunów w zakresie podstawowej rehabilitacji codziennej.</p> <p>Realizator: Fundacja Gajusz, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 22.400,00 zł</p>
2.	Wieloprofilowa rehabilitacja dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych 2	<p>Równoprawny udział osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia poprzez podniesienie ich rozwoju psychoruchowego, zwiększenie integracji społecznej i możliwości kontaktów interpersonalnych.</p> <p>Przeprowadzono 72 godziny grupowych warsztatów plastyczno-terapeutycznych, 360 godzin indywidualnych zajęć rehabilitacyjnych, 180 godzin indywidualnych zajęć logopedycznych rozwijających alternatywną komunikację dla 30 osób niepełnosprawnych, w tym 25 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, oraz zorganizowano wystawę prac wykonanych podczas zajęć plastyczno-terapeutycznych.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Centrum Inicjatyw Obywatelskich Ziemi Łowickiej, z siedzibą w Łowiczu Wysokość dotacji: 22.600,00 zł</p>

3.	Rehabilitacja domowa 2018	<p>Zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych, zapewnienie możliwości nabywania, podtrzymywania i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania, poprawa ogólnej wydolności organizmu.</p> <p>Przeprowadzono łącznie 375 godzin zajęć rehabilitacyjnych u 15 osób przewlekle chorych na stwardnienie rozsiane lub podobne schorzenia, którzy mają kłopoty z poruszaniem, leżą, poruszają się na wózku inwalidzkim, używają balkonika lub poruszają się o kulach, zorganizowano również po 2 spotkania z psychologiem oraz specjalistą ds. Indywidualnego Planu Działania.</p> <p>Realizator: Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Sieradzu, z siedzibą w Sieradzu Wysokość dotacji: 24.900,00 zł</p>
4.	Hipoterapia szansą na lepsze życie	<p>Zapewnienie osobom niepełnosprawnym odpowiednich warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, poprawy ich stanu zdrowia oraz podtrzymywania umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania.</p> <p>Przeprowadzono łącznie 600 zajęć hipoterapeutycznych dla 50 niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i osób dorosłych.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rehabilitacyjno - Edukacyjne "KARINO", z siedzibą w Łowiczu Wysokość dotacji: 23.841,00 zł</p>
5.	Impreza regionalna Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną	<p>Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym Województwa Łódzkiego, jak również promowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych poprzez rozwijanie ich kreatywności i wrażliwości muzycznej.</p> <p>Zorganizowano imprezę integracyjną dla 102 osób niepełnosprawnych, w trakcie której 72 osoby niepełnosprawne zaprezentowały umiejętności wokalne i taneczne, przeprowadzono zajęcia dla 30 osób niepełnosprawnych z muzykoterapeutą, rehabilitantem, psychologiem i terapeutami z pracowni plastyczno-technicznej, komputerowo-poligraficznej, stolarsko-modelarskiej oraz tkacko-dziewiarsko-krawieckiej.</p> <p>Realizator: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Żychlinie Wysokość dotacji: 5.820,00 zł</p>
6.	"Pomaganie przez rehabilitowanie"	<p>Usprawnianie i wsparcie osób z niepełnosprawnością ruchową i sprzężoną, z niepełnosprawnością intelektualną.</p> <p>Przeprowadzono 300 godzin zajęć w formie terapii indywidualnej dla 20 dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych, w tym: 120 godzin rehabilitacji ruchowej dla 10 osób, 120 godzin zajęć logopedycznych dla 10 osób oraz 60 godzin hipoterapii dla 5 osób.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rodzin Dzieci Specjalnej Troski, z siedzibą w Borowej, gm. Gałków Duży Wysokość dotacji: 11.100,00 zł</p>
7.	Rehabilitacja osób niepełnosprawnych w 2018	<p>Działania na rzecz osób niepełnosprawnych, poprzez prowadzenie bezpłatnej rehabilitacji i terapii wspierającej rozwój osób niepełnosprawnych, sprzyjającej samodzielnemu funkcjonowaniu tych osób, ich rozwojowi na miarę własnych możliwości oraz doskonalącej ich kompetencje społeczne.</p> <p>Przeprowadzono dla 26 dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych, łącznie 280 godzin działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych: integrację sensoryczną, terapię Snoezelen – Salę Doświadczania Świata, TEACCH -, rehabilitację, terapię</p>

		<p>metodą Tomatisa, terapię metodą W. Sherborne, sensomotoryczną terapię widzenia, terapię pedagogiczną, terapię EEG – Biofeedback.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Osób Niepełnosprawnych "Krań Dobrych Serc", z siedzibą w Łasku Wysokość dotacji: 15.960,00 zł</p>
8.	REHABILITACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ 2018	<p>Prowadzenie działań mających na celu włączenie społeczne osób z niepełnosprawnością z terenu Województwa Łódzkiego poprzez prowadzenie rehabilitacji. Przeprowadzono 175 zabiegów rehabilitacyjnych 16 osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu "OFIARNA DŁOŃ", z siedzibą w Drzewicy Wysokość dotacji: 6.000,00 zł</p>
9.	PRZEZ REKREACJĘ I SPORT DO ZDROWIA	<p>Nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych i osób z autyzmem poprzez uczestnictwo w zajęciach rekreacyjno - sportowych.</p> <p>Przeprowadzono dla 16 osób niepełnosprawnych 59 godzin zajęć, w tym 4 godziny zajęć psychoedukacyjnych z psychologiem oraz 55 godzin treningów rekreacyjno - sportowych.</p> <p>Realizator: Centrum Promocji Sportu i Rekreacji "Dragon", z siedzibą w Poddębicach Wysokość dotacji: 8.425,00 zł</p>
10.	Z Niepełnosprawnością na TY	<p>Włączenie osób niepełnosprawnych we wszystkie przejawy życia społecznego, aby czuły się pełnowartościowymi i pożytecznymi członkami lokalnego społeczeństwa.</p> <p>Przeprowadzono 448 godzin zabiegów rehabilitacyjnych, w tym fizjoterapii i kinezyterapii, dla 12 osób niepełnosprawnych oraz 669 godzin rehabilitacji domowej dla 9 osób niepełnosprawnych.</p> <p>Realizator: Fundacja „Obudźmy Nadzieję”, z siedzibą w Rawie Mazowieckiej Wysokość dotacji: 18.048,00 zł</p>
11.	XVI SPARTAKIADA AMAZONEK UNII ŁÓDZKIEJ - "DZIELNE AMAZONKI"	<p>Mobilizacja do aktywnego trybu życia kobiet dotkniętych chorobą nowotworową piersi oraz oderwanie ich od codziennych problemów związanych z przebytą chorobą.</p> <p>Zorganizowano imprezę integracyjną dla 120 osób, z których połowę stanowiły osoby niepełnosprawne w zawodach sportowych wzięło udział 48 kobiet niepełnosprawnych.</p> <p>Realizator: Rawskie Stowarzyszenie Amazonek, z siedzibą w Rawie Mazowieckiej Wysokość dotacji: 14.200,00 zł</p>
12.	V Konkurs piosenki pt.: „Piosenka jest dobra na wszystko"	<p>Integracja i zwiększanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym poprzez organizację konkursu wokalnego.</p> <p>Zorganizowano imprezę integracyjną dla 300 osób niepełnosprawnych, w trakcie której wystąpiło 15 zespołów i solistów niepełnosprawnych.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych "POKÓJ", z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 13.000,00 zł</p>

13.	Turniej Gier i Zabaw Osób Najmniej Sprawnych	<p>Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w dziedzinie sportu, nabycie umiejętności pracy w zespole, przełamanie barier i stereotypów. Zorganizowano turniej dla 250 osób w tym 170 osób niepełnosprawnych, który poprawił kondycję psychofizyczną uczestników.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym, z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim Wysokość dotacji: 5.624,00 zł</p>
14.	„DBAJ O ZDROWIE BĄDŹ SPRAWNY”	<p>Rehabilitacja osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej oraz włączenie społeczne osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono 1.500 zabiegów rehabilitacyjnych dla 50 uczestników, w tym 500 masaży i 1.000 zabiegów fizykoterapeutycznych.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rodzin Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, z siedzibą w Tomaszowie Mazowieckim Wysokość dotacji: 23.700,00 zł</p>
15.	Połączeni pasją	<p>Upowszechnianie sportu i aktywności fizycznej, integracja oraz aktywizacja społeczności lokalnej, łamanie stereotypów w myśleniu o osobach niepełnosprawnych. Przeprowadzono integracyjny turniej piłki nożnej dla 160 osób, w tym 80 osób niepełnosprawnych.</p> <p>Realizator: Uniejowskie Stowarzyszenie Aktywni, z siedzibą w Uniejowie Wysokość dotacji: 14.382,00 zł</p>
16.	„Mówimy wyraźniej”	<p>Przeciwdziałanie dalszemu rozwojowi zaburzeń mowy poprzez terapię logopedyczną. Przeprowadzono terapię logopedyczną, 60 godzin zajęć indywidualnych, 24 godziny zajęć grupowych dla 25 osób niepełnosprawnych z powiatów: łódzkiego, pabianickiego i zgierskiego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona i ich Rodzin „Słonik”, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 5.000,00 zł</p>
17.	Hipoterapia szansą na lepsze jutro	<p>Nabycie, rozwinięcie i podtrzymanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono 550 godzin zajęć z hipoterapii dla 50 osób niepełnosprawnych z powiatów: łowickiego, zgierskiego, skierniewickiego, łaskiego, kutnowskiego i łódzkiego wschodniego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rehabilitacyjno-Edukacyjne „KARINO”, z siedzibą w Łowiczu Wysokość dotacji: 19.000,00 zł</p>
18.	Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć dla osób niepełnosprawnych	<p>Stymulowanie rozwoju oraz wzmocnienie potencjału osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono zajęcia rehabilitacyjne indywidualne poprzez fizykoterapię, kinezyterapię, masaż leczniczy (1 godzina w tygodniu) dla 10 osób niepełnosprawnych, zajęcia grupowe poprzez arteterapię, zajęcia kulinarne, biblioterapię, muzykoterapię, filmoterapię, hortiterapię (ogrodolecznictwo), dogoterapię, rehabilitację społeczną (2 godziny w tygodniu) dla 5 dzieci niepełnosprawnych z powiatów: skierniewickiego, m. Skierniewice i łowickiego.</p>

		<p>Realizator: Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „WSPÓLNA TROSKA”, z siedzibą w Skierniewicach Wysokość dotacji: 11.500,00 zł</p>
19.	Rehabilitacja domowa osób ze stwardnieniem rozsianym	<p>Nabycie, rozwinięcie i podtrzymanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono 360 zabiegów rehabilitacyjnych, 18 konsultacji lekarskich, 18 konsultacji psychologicznych i 24 konsultacje logopedyczne dla 18 osób niepełnosprawnych z powiatów: m. Łódź, łódzkiego wschodniego i zgierskiego.</p> <p>Realizator: Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego – Oddział Łódź, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 23.000,00 zł</p>
20.	Rehabilitacja drogą do samodzielności	<p>Poprawa jakości i poziomu życia, zwiększenie aktywności ruchowej i społecznej osób niepełnosprawnych ze schorzeniami układu narządu ruchu. Przeprowadzono 220 godzin zabiegów rehabilitacyjnych i 22 konsultacje lekarskie dla 22 osób niepełnosprawnych z powiatów: łaskiego i bełchatowskiego.</p> <p>Realizator: Fundacja PAMAŁKA-POMAGAMY, z siedzibą w Bełchatowie Wysokość dotacji: 14.000,00 zł</p>
21.	Usprawnienie osób niepełnosprawnych w wieku senioralnym	<p>Nabycie, rozwinięcie i podtrzymanie sprawności fizycznej, aktywizacja i integracja społeczna oraz przełamanie barier w zakresie dostępu do edukacji informatycznej osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono zajęcia usprawniające z gimnastyki ogólnej, pływania, nordic walking, jogi, tańców w kręgu – każdy z uczestników brał udział w 115 godz. w/w zajęć oraz 20 godz. zajęć z informatyki i 8 godz. zajęć rekreacyjnych na basenie – projekt objął 30 osób niepełnosprawnych z powiatów: m. Łódź, łódzkiego wschodniego i pabianickiego.</p> <p>Realizator: Akademia Zdrowia i Sportu III Wieku przy Wyższej Szkole Sportowej im. Kazimierza Górskiego w Łodzi, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 7.500,00 zł</p>
22.	„Nadwarciańska Kraina Marzeń 2018”	<p>Aktywizacja i integracja społeczna, wzmocnienie oraz wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez organizację regionalnych imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych. Zorganizowano warsztaty plastyczne, artystyczno-plastyczne, fotograficzno-przyrodnicze, zajęcia rekreacyjne, integracyjne, gry i zabawy, turystyczne (26 godzin) zakończone wystawą prac artystycznych, w których uczestniczyło 140 osób, w tym 77 osób niepełnosprawnych z powiatów: wieluńskiego, m. Łódź, zduńskowolskiego, pajęczańskiego, wieruszowskiego i sieradzkiego.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka, dla Ośrodka Szkoleniowo Wypoczynkowego ZHP „Nadwarciański Gród”, z siedzibą w Załęczu Wielkim Wysokość dotacji: 16.000,00 zł</p>

23.	„Kultywowanie tradycji - BOŻENARODZENIE 2018”	<p>Włączenie społeczne poprzez zwiększenie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zorganizowano imprezę kulturalną z prezentacją „Jasełek” zakończoną wystawą fotograficzną, w której uczestniczyło 130 osób, w tym 70 osób niepełnosprawnych z powiatów: zgierskiego, łódzkiego, łęczyckiego, skierniewickiego i kutnowskiego.</p> <p>Realizator: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Żychlinie Wysokość dotacji: 7.300,00 zł</p>
24.	XVIII Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych pod hasłem „Z Tobą chcę oglądać świat...”	<p>Podniesienie i wyrównanie szans w zakresie funkcjonowania w środowisku, rozwijanie potrzeb kulturalnych oraz włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zorganizowano cykliczną imprezę kulturalną o charakterze konkursowym z występami artystycznymi i prezentacjami aranżacji muzycznych, w której uczestniczyło 305 osób, w tym 225 osób niepełnosprawnych z pięciu powiatów Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie dla Osób Potrzebujących Pomocy „Razem”, z siedzibą w Skrzynnie Wysokość dotacji: 7.080,00 zł</p>
25.	„Parada talentów” – impreza kulturalno-rekreacyjna	<p>Zwiększenie aktywności w różnych dziedzinach życia, kształtowanie umiejętności współdziałania i nabycie umiejętności pracy w zespole, poprawa kondycji psychofizycznej i integracja ze społeczeństwem osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zorganizowano regionalną imprezę kulturalną i rekreacyjną o charakterze konkursowym z występami wokalnymi i tanecznymi, w której uczestniczyło 250 osób, w tym 170 osób niepełnosprawnych z powiatów: m. Piotrków Trybunalski, piotrkowskiego, tomaszowskiego, opoczyńskiego i łódzkiego wschodniego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym, z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim Wysokość dotacji: 6.850,00 zł</p>
26.	„Magia wspólnego wieczoru”	<p>Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych, podtrzymanie i kultywowanie tradycji Świąt Bożego Narodzenia, integracja środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.</p> <p>Zorganizowano imprezę kulturalno-integracyjną z prezentacją Jasełek, wystawą stroików, ozdób i kart świątecznych, w której uczestniczyło 160 osób, w tym 100 osób niepełnosprawnych z powiatów: zgierskiego, m. Łódź, łaskiego, kutnowskiego i pabianickiego.</p> <p>Realizator: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Zgierzu Wysokość dotacji: 5.500,00 zł</p>
27.	Regionalny Rajd Integracyjny Nordic Walking pod hasłem „Idę z trenerem”	<p>Poprawa jakości zdrowia psychicznego i fizycznego poprzez sport, zwiększenie aktywności oraz integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.</p> <p>Zorganizowano imprezę sportową w formie regionalnego rajdu integracyjnego z kijami Nordic Walking podczas, którego uczestnicy nabyli umiejętności oraz udoskonalili technikę chodu, w rajdzie uczestniczyło 150 osób, w tym 75 osób niepełnosprawnych z powiatów: sieradzkiego, zduńskowolskiego, łaskiego, łódzkiego, bełchatowskiego.</p>

		Realizator: Klub Nordic Walking Luca Team Zduńska Wola Wysokość dotacji: 8.000,00 zł
28.	REGIONALNY FESTIWAL SKRYTYCH TALENTÓW DRZEWICA 2018	Pobudzenie aktywności w inicjatywy o charakterze kulturalnym, rozwinięcie umiejętności artystycznych i społecznych oraz integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. Zorganizowano imprezę kulturalną z prezentacjami umiejętności aktorskich i wokalnych, zakończoną koncertem Doroty Osińskiej, w której uczestniczyło 200 osób, w tym 50 % stanowiły osoby niepełnosprawne z pięciu powiatów Województwa Łódzkiego. Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu „Ofiarna Dłoń”, z siedzibą w Drzewicy Wysokość dotacji: 9.000,00 zł
29.	VIII Wielka Wigilia Integracyjna	Zwiększenie umiejętności społecznych, umiejętności twórczych oraz aktywności w życiu społecznym i integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. Zorganizowano imprezę kulturalną z prezentacją Jasełek i konkursem na stroik świąteczny, przeprowadzono warsztaty artystyczne i kulinarne, w imprezie uczestniczyło 140 osób, w tym 50 % osób niepełnosprawnych z powiatów: łęczyckiego, zgierskiego, poddębickiego, kutnowskiego i łódzkiego. Realizator: Stowarzyszenie „Mamy Wielkie Serca”, z siedzibą w Stemplewie Wysokość dotacji: 11.500,00 zł
30.	Zdobynamy Górę Kamieńsk – VI edycja	Zwiększenie umiejętności społecznych i aktywności w życiu społecznym, poprawienie wydolności oddechowej i krążeniowej oraz integracja osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi. Zorganizowano imprezę integracyjną z wjazdem osób poruszających się na wózkach na Górę Kamieńsk, która zwiększyła poziom samodzielności oraz poprawiła funkcję wydolności oddechowej i kondycję fizyczną, w imprezie uczestniczyło 200 osób, w tym 100 osób niepełnosprawnych z terenu Województwa Łódzkiego. Realizator: Fundacja Aktywnej Rehabilitacji „FAR” dla Fundacji Aktywnej Rehabilitacji „FAR” – Biura Regionalnego, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 16.000,00 zł
31.	Integracyjne spotkanie świąteczne – Gwiazdka 2018	Zwiększenie aktywności społecznej oraz efektywności pracy w zespole i integracja osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi. Zorganizowano imprezę kulturalną z prezentacją przedstawienia, w której uczestniczyło 130 osób, w tym 85 osób niepełnosprawnych z terenu Województwa Łódzkiego. Realizator: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - Koło w Łodzi Wysokość dotacji: 6.370,00 zł
32.	II Regionalny Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Bo liczy się serce..”	Promowanie wszelkich form artystycznych i zapewnienie dostępności kultury i sztuki oraz integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. Zorganizowano imprezę kulturalną z występami artystów niepełnosprawnych i konkursem prac rękodzieła artystycznego oraz wystawą przygotowanych prac, w imprezie uczestniczyło

		<p>160 osób, w tym 100 osób niepełnosprawnych z powiatów: opoczyńskiego, piotrkowskiego, zgierskiego, tomaszowskiego i wieluńskiego.</p> <p>Realizator: Fundacja „OSTOJA” imieniem Siostry Klaryski Stanisławy z Opoczna Wysokość dotacji: 6.400,00 zł</p>
33.	„Region Równych Szans 2018”	<p>Nabycie, rozwinięcie i podtrzymanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, stymulowanie rozwoju i wzmocnienie potencjału, intensyfikacja oraz stymulacja wieloprofilowej rewalidacji, zwiększenie samodzielności, poszerzenie wiedzy, zainteresowanie regionem, kulturą, przyrodą i sztuką, promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Województwa Łódzkiego. Zorganizowano dwa 4-dniowe wyjazdy edukacyjne w terminie - 24.09.2018r. – 27.09.2018r. dla 64 osób z placówek: SOSW w Łasku, SOSW w Skierniewicach, SOSW w Rawie Mazowieckiej, Zespół Szkół Specjalnych w Wieluniu oraz w terminie – 15.10.2018 r.-18.10.2018 r. dla 66 osób z placówek: SOSW w Działoszynie, SOSW w Zgierzu, SOSW „Centrum Edukacji i Rozwoju” w Opocznie, SOSW w Radomsku, Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych i Rehabilitacyjnych w Stemplewie – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, przeprowadzono warsztaty edukacyjne: muzyczno-rytmiczne i muzyczno-taneczne, dziennikarskie i autoprezentacji, plastyczne (papieroplastyka, glina, rysunek, malowanie), rękodzieła artystycznego, florystyczne, przyrodnicze, autoprezentacji i kreowania indywidualnego wizerunku, muzykoterapii (łącznie 100 godzin), zajęcia terenowe: bieg na orientację, zajęcia na dydaktycznych ścieżkach przyrodniczych, 2 wycieczki autokarowe po Załęczańskim Parku Krajobrazowym (łącznie 40 godzin), zajęcia integracyjno-społeczne: ognisko, dyskoteka, konkursy, gry i zabawy (łącznie 40 godzin), 2 wystawy prac plastycznych i innych wyrobów artystycznych. W zadaniu uczestniczyło 130 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z dziewięciu powiatów Województwa Łódzkiego: łaskiego, m. Skierniewice, rawskiego, wieluńskiego, pączęczańskiego, zgierskiego, opoczyńskiego, radomszczańskiego, łęczyckiego.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego, z siedzibą w Warszawie Wysokość dotacji: 120.000,00 zł</p>

- dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Województwa Łódzkiego robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów. Roboty budowlane realizowane przez podmioty z terenu Województwa Łódzkiego polegały na budowie, rozbudowie bądź przebudowie obiektów, w których prowadzona jest lub będzie prowadzona rehabilitacja osób niepełnosprawnych (rehabilitacja społeczna, zawodowa, medyczna). Zrealizowano 15 inwestycji, m.in. w domach pomocy społecznej, środowiskowych domach samopomocy, placówkach edukacyjnych.

Wykaz inwestycji ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Roboty wykończeniowe dla I-etapu budowy Poradni medycyny paliatywnej w Hospicjum w Zgierzu	<p>Miejsce: obiekt Hospicjum stacjonarne – Poradnia medycyny paliatywnej w Zgierzu, przy ul. Parzęczewskiej 72, 72A, 72B, 95-100 Zgierz.</p> <p>Cel: roboty wykończeniowe i instalacyjne w budynku Poradni opieki paliatywnej, w ramach I etapu budowy Hospicjum w Zgierzu, - wykonanie posadzek, tynków wewnętrznych i okładzin podłogowych i ściennych, montaż sufitów, zamontowanie stolarki drzwiowej, wewnętrzne roboty instalacyjne, instalacje sanitarne i instalacja elektryczna w budynku.</p> <p>Efekt: zwiększenie dostępności do opieki hospicyjno-paliatywnej w Regionie Łódzkim, poszerzenie oferty o organizowanie spotkań w ramach grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie "HOSPICJUM" im. Jana Pawła II przy Parafii N.M.P. Różańcowej z siedzibą w Zgierzu, Wysokość dotacji: 355.078,73 zł</p>
2.	Budowa Ośrodka Rehabilitacyjnego - ETAP III	<p>Miejsce: budynek Ośrodka Rehabilitacyjnego w Wieluniu, przy ul. Traugutta 40, 98-300 Wieluń.</p> <p>Cel: adaptacja pustego, niewykończonego pomieszczenia z przeznaczeniem na hydroterapię - wykonanie basenu, ścianek działowych, podłogi i posadzek, okładzin ściennych, montaż stolarki, wykonanie sufitu, docieplenie i pokrycie dachu budynku w części przeznaczonej na hydroterapię.</p> <p>Efekt: rozszerzenie oferty rehabilitacyjnej dostępnej w Ośrodku o zabiegi hydroterapeutyczne dla osób niepełnosprawnych, będących pod opieką Stowarzyszenia oraz zwiększenie dostępu do rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych będących mieszkańcami powiatu.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Integracyjne Działające na rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin "TACY SAMI", z siedzibą w Wieluniu Wysokość dotacji: 156.000,60 zł</p>
3.	Przebudowa i rozbudowa budynku SOSW w Bełchatowie wraz z instalacjami: wodociągową, kanalizacji deszczowej, grzewczą, elektryczną, wentylacji mechanicznej w ramach "Przebudowy budynku SOSW w Bełchatowie i dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych"	<p>Miejsce: budynek Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Bełchatowie, przy ul. Targowej 20, 97-400 Bełchatów.</p> <p>Cel: budowa podjazdu wewnętrznego oraz rozbudowa budynku o szyb windy wraz z montażem windy, dobudowa przedsionka z częścią komunikacyjną, która umożliwi dostęp do każdej kondygnacji szkoły i internatu.</p> <p>Efekt: wyrównanie szans w dostępie do edukacji niepełnosprawnych dzieci i młodzieży oraz zwiększenie dostępności do rehabilitacji oraz ich bezpieczeństwa.</p> <p>Realizator: Powiat Bełchatowski Wysokość dotacji: 222.061,54 zł</p>
4.	Przystosowanie budynku PSONI Pabianice i Środowiskowego Domu Samopomocy do potrzeb osób niepełnosprawnych - I ETAP	<p>Miejsce: budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Pabianicach, przy ul. Cichej 43, 95-200 Pabianice.</p> <p>Cel: roboty polegające na budowie podjazdu zewnętrznego, zakupie i montażu windy wraz z zewnętrznym szybem samonośnym, wymiana posadzek na parterze, wydzielenie dwóch łazienek, w tym jednej przystosowanej dla osób niepełnosprawnych.</p>

		<p>Efekt: zwiększenie dostępności do rehabilitacji społecznej i zdrowotnej, zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa komfortu przy korzystaniu z rehabilitacji podopiecznych placówki.</p> <p>Realizator: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pabianicach, Wysokość dotacji: 155.000,00 zł</p>
5.	Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Walewicach o klatkę schodową wraz z szybem windowym	<p>Miejsce: budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Walewicach, Walewice 42, 97-425 Żelów. Cel: roboty budowlane polegające na dobudowie klatki schodowej wraz z hołem oraz szybem, zakup i montaż windy. Efekt: zwiększenie dostępności do rehabilitacji społecznej i zdrowotnej oraz zwiększenie bezpieczeństwa podopiecznych placówki.</p> <p>Realizator: Gmina Żelów Wysokość dotacji: 185.000,00 zł</p>
6.	„Przebudowa Domów Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Pabianickiego - poprawa funkcjonalności obiektów ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych” - Dom Pomocy Społecznej w Konstancynie Łódzkim	<p>Miejsce: obiekt Domu Pomocy Społecznej „Pod Dębami” w Konstancynie Łódzkim, Behcice 3, 95-050 Konstancynów Łódzki. Cel: roboty polegające na wymianie dźwigu i termomodernizacji szybu windowego, remont dachu przybudówki - wiatrolapu oraz przebudowa dwóch kompleksów pomieszczeń higieniczno-sanitarnych na I i II piętrze budynku głównego DPS na pokoje kąpielowe (po jednym na kondygnacji) oraz prace modernizacyjne w pomieszczeniu świetlicy - jadalni. Efekt: zwiększenie dostępności do rehabilitacji oraz zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa komfortu życia osób niepełnosprawnych, pensjonariuszy DPS.</p> <p>Realizator: Powiat Pabianicki Wysokość dotacji: 150.000,00 zł</p>
7.	Rozbudowa i przebudowa budynku Przedszkola przy Parafii św. Anny w Łodzi - etap końcowy zakup windy	<p>Miejsce: obiekt Przedszkola – w budynku Żłobka Świętej Anny w Łodzi przy al. Marszałka Śmigłego-Rydza 24/26, 93-281 Łódź. Cel: zakup i montaż windy przystosowanej do przewozu osób niepełnosprawnych w dobudowanej do Przedszkola części żłobkowej obiektu. Efekt: wyrównanie szans w dostępie do usług opiekuńczych dla niepełnosprawnych dzieci w wieku 0-3 lat i zwiększenie oferty zajęć rehabilitacyjnych dla dzieci w tej grupie wiekowej.</p> <p>Realizator: Rzymskokatolicka Parafia św. Anny w Łodzi Wysokość dotacji: 27.675,00 zł</p>
8.	Przystosowanie budynku Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnego Uniwersytetu Łódzkiego w Łodzi przy ul. Kopcińskiego 16/18 dla osób niepełnosprawnych wraz z wykonaniem urządzenia dźwigowego	<p>Miejsce: budynek Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnego Uniwersytetu Łódzkiego w Łodzi, przy ul. Kopcińskiego 16/18, 90-242 Łódź. Cel: przebudowa wewnętrznego szybu windowego i montaż dźwigu osobowego. Efekt: poprawa dostępu do obiektu Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym Uniwersytetu Łódzkiego w który powadzone są konferencje i szkolenia oraz zwiększenie bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych korzystających z oferty placówki.</p> <p>Realizator: Uniwersytet Łódzki Wysokość dotacji: 161.000,00 zł</p>
9.	Remont pomieszczeń rehabilitacji w Domu Pomocy Społecznej w Sieradzu w celu dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych	<p>Miejsce: Budynek Domu Pomocy Społecznej w Sieradzu przy ul. Armii Krajowej 34, 98-200 Sieradz, 98-200 Sieradz. Cel: roboty polegające na remoncie pomieszczeń rehabilitacji oraz łazienek, związanych z tymi pomieszczeniami w budynku DPS - poszerzenie otworów drzwiowych, wymiana posadzek wraz</p>

		<p>z podłożem, montaż sufitów podwieszanych oraz roboty wykończeniowe; modernizacja instalacji wodno-kanalizacyjnej, c.o., elektrycznej, montaż urządzeń sanitarnych, poręczy i pochwytów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych. Efekt: poprawa dostępu do rehabilitacji i zwiększenie bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych, pensjonariuszy DPS.</p> <p>Realizator: Powiat Sieradzki Wysokość dotacji: 188.000,00 zł</p>
10.	<p>Remont pokrycia dachu z robotami towarzyszącymi w starej części budynku Stowarzyszenia w miejscowości Ostrów 5</p>	<p>Miejsce: budynek Stowarzyszenia w miejscowości Ostrów 5, 99-205 Dalików. Cel: roboty polegające na wymianie pokrycia dachu, montażu okna wazowego, naprawie ścian i sufitów wraz z gipsowaniem i malowaniem w pokojach na poddaszu budynku. Efekt: poprawa dostępności do rehabilitacji i zwiększenie bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych, podopiecznych Stowarzyszenia.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób z Zespołem Downa w Łodzi Wysokość dotacji: 15.000,00 zł</p>
11.	<p>Modernizacja pomieszczeń rehabilitacji w DPS, ul. Rojna w Łodzi</p>	<p>Miejsce: budynek Domu Pomocy Społecznej w Łodzi, ul. Rojna 15, 91-142 Łódź. Cel: roboty budowlane polegające na wydzieleniu z części holu, za pomocą ścianek działowych, drugiego pomieszczenia do rehabilitacji - montaż umywalk i położenie płytek na ścianach przy umywalkach w pomieszczeniach rehabilitacji, modernizacja instalacji wod.-kan. i elektrycznej, malowanie ścian. Efekt: poprawa dostępności do rehabilitacji oraz zwiększenie bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych, pensjonariuszy DPS.</p> <p>Realizator: Miasto Łódź Wysokość dotacji: 28.000,00 zł</p>
12.	<p>Budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych wraz z oporęczowaniem w Domu Pomocy Społecznej "Włókniarz" im. Jana Pawła II w Łodzi</p>	<p>Miejsce: budynek Domu Pomocy Społecznej "Włókniarz" im. Jana Pawła II w Łodzi, ul. Krzemieniecka 7/9, 94-017 Łódź. Cel: roboty budowlane polegające na budowie zewnętrznego podjazdu dla osób niepełnosprawnych do pawilonu "D" DPS. Efekt: poprawa dostępności do rehabilitacji oraz zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa komfortu życia osób niepełnosprawnych, pensjonariuszy DPS.</p> <p>Realizator: Miasto Łódź Wysokość dotacji: 9.000,00 zł</p>
13.	<p>Modernizacja dźwigu i remont głównej klatki schodowej w Domu Pomocy Społecznej "Dom Kombatanta" w Łodzi</p>	<p>Miejsce: budynek Domu Pomocy Społecznej "Dom Kombatanta" w Łodzi przy ul. Przyrodniczej 24/26, 91-480 Łódź. Cel: roboty budowlane polegające na montażu nowego urządzenia dźwigowego dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych wraz z obróbką otworów drzwi szybowych oraz modernizacja klatki schodowej w sąsiedztwie windy. Efekt: poprawa dostępności do rehabilitacji oraz zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa komfortu życia osób niepełnosprawnych, pensjonariuszy DPS.</p> <p>Realizator: Miasto Łódź Wysokość dotacji: 80.000,00 zł</p>
14.	<p>Modernizacja trzech pomieszczeń sanitarnych w 6 Domu Pomocy Społecznej</p>	<p>Miejsce: budynek 6 Domu Pomocy Społecznej w Łodzi przy ul. Złotniczej 10, 91-836 Łódź. Cel: Roboty budowlane polegające na przebudowie trzech bloków pomieszczeń sanitarno-higienicznych – utworzenie nowego układu funkcjonalnego pomieszczeń z wydzieleniem odrębnego</p>

		<p>pomieszczenia dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich – roboty budowlane wraz z wykonaniem nowych ścianek działowych, modernizacja instalacji wod.-kan., co, instalacji elektrycznej.</p> <p>Efekt: zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa komfortu życia osób niepełnosprawnych, pensjonariuszy DPS.</p> <p>Realizator: Miasto Łódź Wysokość dotacji: 99.000,00 zł</p>
15.	<p>Przebudowa obiektu przeznaczonego na Dzienny Dom Pomocy w ramach Centrum Usług Społecznych "WISIENKA"</p>	<p>Miejsce: obiekt Dziennego Dom Pomocy w ramach Centrum Usług Społecznych "WISIENKA" w Wiśniowej Górze przy ul. Tuszyńskiej 56, 95-020 Andrespol.</p> <p>Cel: roboty budowlane polegające na przebudowie części nieużytkowanego parterowego budynku administracyjno-biurowego ze zmianą funkcjonalną pomieszczeń i przystosowaniem do działania domu dziennego pobytu.</p> <p>Efekt: zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i rehabilitacji świadczonych w placówce dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Realizator: Powiat Łódzki Wschodni Wysokość dotacji: 132.000,00 zł</p>

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2018 r. wyniosły 10.341.595,61 zł

4. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017–2020

- wojewódzka edukacyjna kampania społeczna na temat FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych). Celem kampanii było prowadzenie działań edukacyjnych oraz informacyjnych wpływających na właściwe zachowania przyszłych rodziców,
- I Kongres Suicydologiczny „Perspektywy zapobiegania samobójstwom i depresji w Polsce”. Celem kongresu było zwiększenie świadomości przedstawicieli różnych zawodów pomocowych na temat tendencji suicydalnych, w tym w kontekście osób uzależnionych od alkoholu,
- Wojewódzka Konferencja Naukowa pn. „Pomóżmy dziecku z FASD – ZAPALMY CZERWONĄ LAMPKĘ”. Celem spotkania było zwiększenie świadomości przedstawicieli służb pomocowych na temat zespołu chorobowego FASD oraz instytucjonalnej pomocy świadczonej w Regionalnym Punkcie Diagnostyki i Terapii FASD w Łodzi,
- konferencja pn. „Od społeczeństwa ryzyka do społeczeństwa włączającego”. Celem konferencji było wielowymiarowe spojrzenie na procesy wykluczenia społecznego w kontekście m. in. osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa pn. „Zaburzenia psychiczne i somatyczne w przebiegu uzależnień. Zagrożenia cywilizacyjne we współczesnym świecie”. Celem spotkania było podniesienie wiedzy i umiejętności personelu medycznego w zakresie rozpoznawania objawów związanych z zaburzeniami osobowości, uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, podejmowania interwencji oraz odpowiedniego kierowania do specjalistów,
- szkolenie „Interwencja Kryzysowa – między profilaktyką a terapią”. Celem szkolenia było podniesienie poziomu wiedzy i wzmocnienie kwalifikacji kadr realizujących zadania z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom (od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych) w zakresie podejmowania interwencji w sytuacji wystąpienia kryzysu związanego z problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
- opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

- współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem realizowanych programów było upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- III Wojewódzki Zjazd Liderów Młodzieżowych. Spotkanie stanowiło okazję do zaprezentowania przez młodzież własnych programów liderkich z obszaru profilaktyki zachowań ryzykownych (picie alkoholu, używanie innych substancji psychoaktywnych, stosowanie przemocy) i promocji zdrowia, realizowanych w środowisku szkolnym oraz pogłębienie wiedzy w zakresie rówieśniczej interwencji kryzysowej w sytuacji wystąpienia problemu uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania mowie nienawiści, mediacji rówieśniczej oraz nowych mediów i ich krytycznego odbioru,
- Wojewódzki Panel Ekspertów w zakresie polityki społecznej. Celem spotkania było omówienie trudności wynikających z przeprowadzenia interwencji kryzysowej wobec osób niepełnosprawnych uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz doznających przemocy,
- Punkty Informacyjno – Konsultacyjne na Uniwersytecie Łódzkim, Uniwersytecie Medycznym i Politechnice Łódzkiej. Celem działalności Punktów było nieodpłatne diagnozowanie problemów w zakresie uzależnień oraz planowanie pomocy i wsparcia wśród społeczności akademickiej,
- otwarcie Punktu Diagnostyki i Terapii FASD w Łodzi. Celem otwarcia Punktu było zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci ze Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Płodu – FASD (Spektrum Alkoholowych Zaburzeń Płodu) oraz ich opiekunów,
- dotacje z budżetu Województwa Łódzkiego w trybie otwartego konkursu ofert, przyznano 10 projektom. Organizacje pozarządowe przeprowadziły działania profilaktyczne, wspierające rodziców i dzieci, a także działania rehabilitacyjne i reintegracyjne dla osób uzależnionych:

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	„Trzeźwość – na zdrowie 2018”	<p>Celem projektu było przeciwdziałanie nadużywaniu i uzależnieniu od alkoholu, poprzez udzielenie specjalistycznej pomocy osobom zagrożonym alkoholizmem, uzależnionym i współuzależnionym oraz członkom ich rodzin, dostarczenie wiedzy o profilaktyce uzależnień, mechanizmach nadużywania i uzależnienia od alkoholu i innych używek oraz konsekwencjach tych zjawisk: zdrowotnych, ekonomicznych i społecznych, umożliwienie rozwiązania szeregu problemów współistniejących z uzależnieniem lub nadużywaniem alkoholu przez beneficjentów i/lub członków ich rodzin poprzez poradnictwo specjalistyczne (psychologa, lekarza psychoterapeuty, terapeuty rodzinnego, prawnika, pracownika socjalnego, pedagoga i doradcy zawodowego), psychoterapię, psychoedukację i coaching, promowanie zdrowego stylu życia – bez alkoholu, wyrobów tytoniowych i pochodnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz kobiet w ciąży. Działaniami objęto 1384 osoby z terenu Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: "FUNDACJA PRAESTERNO" Warszawa, Fundacja Praesterno Ośrodek w Łodzi, Wysokość dotacji: 77.700,00 zł</p>
2.	„Spotkanie integracyjno-sportowe nad Pilicą”	<p>Celem projektu była promocja aktywnego i twórczego spędzania wolnego czasu zarówno wśród osób uzależnionych, które mają długą abstynencję, ich rodzin jak i osób, które dopiero rozpoczęły terapię. Cel zrealizowano poprzez zorganizowanie dwudniowego spotkania integracyjno – sportowego nad Pilicą, wycieczki autokarowej do Spały, Inowłódza, bunkrów na Konewce, zorganizowanie spływu kajakowego, koncertu profilaktycznego oraz dziesięciu konkurencji sportowo – rekreacyjnych.</p> <p>W spotkaniu integracyjnym udział wzięły 254 osoby z 25 klubów i grup abstynenckich z terenu Województwa Łódzkiego, w tym blisko 400</p>

		<p>mieszkańców powiatu tomaszowskiego, w wycieczce uczestniczyło 40 osób, w koncercie profilaktycznym uczestniczyło 300 osób, w konkurencjach sportowych brało udział 300 osób.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Abstynenckie „Azy!”, z siedzibą w Tomaszowie Mazowieckim Wysokość dotacji: 24.000,00 zł</p>
3.	„Pomarańczowa Linia”	<p>Funkcjonowanie programu „Pomarańczowa Linia” umożliwiło rodzinom, w których dzieci ujawniają problemy wynikające z korzystania z alkoholu uzyskanie wszechstronnej, specjalistycznej pomocy. Zadanie było realizowane poprzez: dyżur przy telefonie informacyjno–konsultacyjnym w godzinach pracy Ośrodka (14.00–20.00), od poniedziałku do piątku, konsultacje on–line oraz stronę www.pomaranczowalinia.pl dostarczającą beneficjentom niezbędnych informacji dotyczących charakteru świadczonej pomocy, bezpośrednią konsultację w punkcie informacyjno–konsultacyjnym, bezpośrednie porady specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, medyczne i prawne) w placówce z młodzieżą oraz ich rodzicami /opiekunami.</p> <p>Działaniami objęto 452 osoby z terenu Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 44.800,00 zł</p>
4.	„Razem Działamy Skuteczniej”	<p>Celem projektu była poprawa jakości życia (wyrównanie szans życiowych) i zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin. Ponadto podniesiono kwalifikacje osób prowadzących działania profilaktyczne, interwencyjne i readaptacyjne wobec rodzin z problemem alkoholowym w Województwie Łódzkim. W ramach zadania przeprowadzono 4 szkolenia (64 godz.), zorganizowano 4 spotkania (20 godz.) regionalne, na których prezentowano działania informacyjne i edukacyjne z zakresu szkodliwości nadużywania i uzależnienia od alkoholu oraz społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutków alkoholizmu oraz prowadzono wojewódzki Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>W szkoleniach uczestniczyło 25 osób, w spotkaniach regionalnych udział wzięło 49 osób z powiatu piotrkowskiego, pączęczańskiego, opoczyńskiego i wieluńskiego.</p> <p>Realizator: Związek Stowarzyszeń Abstynenckich Województwa Łódzkiego, z siedzibą w Sieradzu Wysokość dotacji: 37.500,00 zł</p>
5.	„Interwencja kryzysowa – utworzenie Łódzkiego Centrum Interwencji Kryzysowej dla Młodzieży (etap 1)”	<p>Głównym celem projektu było zwiększenie dostępności pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych, członków ich rodzin, dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz promowanie zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, poprzez utworzenie Centrum Interwencji Kryzysowej. W ramach zadania: utworzono Centrum Interwencji Kryzysowej dla Młodzieży, interwent kryzysowy prowadził zamkniętą grupę dyskusyjną dla Zespołu Młodzieżowego, dystrybuowano foldery na temat Centrum Interwencji Kryzysowej dla Młodzieży, zorganizowano konferencję prasową na temat utworzenia CIK, zrealizowano na miejscu i wyjazdowo procedury interwencji kryzysowej, prowadzono telefon interwencyjny Centrum Interwencji Kryzysowej dla Młodzieży, zrealizowano 10 szkoleń dla interwentów kryzysowych.</p> <p>Procedurą interwencji kryzysowej objęto 150 osób (dzieci i młodzież) z terenu Województwa Łódzkiego, w szkoleniach zwiększających kwalifikacje specjalistów udział wzięło 7 osób.</p> <p>Realizator: Fundacja Innopolis, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 33.941,46 zł</p>

6.	"Nadwarciański Kampus Profilaktyczny 2018"	<p>Celem projektu była realizacja działań profilaktycznych zmierzających do zapobiegania, uświadamiania i niwelowania zachowań negatywnych i niepożądanych, m.in.: zapobieganie spożywaniu alkoholu wśród młodzieży (szczególnie wśród uczniów szkół ponadpodstawowych) poprzez dostarczenie wiadomości o skutkach picia alkoholu, mechanizmie procesu uzależnienia się, funkcjonowaniu rodziny z problemem alkoholowym oraz dostarczenie doświadczeń różnorodnych aktywności w grupie, które stanowiły podstawę wyboru zachowań prozdrowotnych, opartych na współpracy z innymi, rozwijania osobistych zainteresowań i pasji, kształtowaniu nawyków aktywnego, satysfakcjonującego życia wolnego od alkoholu i innych zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych.</p> <p>Działaniami objęto 1384 osoby (dzieci i młodzież) z 22 powiatów Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka dla Ośrodka Szkoleniowo–Wypoczynkowego ZHP "Nadwarciański Gród" z siedzibą w Załęczu Wielkim, Wysokość dotacji: 95.000,00 zł</p>
7.	XV Wojewódzki Festiwal Twórczości Abstynenckiej „Nadziejo – Prowadź”	<p>Celem projektu była rehabilitacja osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, integracja osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, promocja twórczości osób uzależnionych od alkoholu, promocja zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień, propagowanie ruchu abstynenckiego, zmiana negatywnego stosunku społeczeństwa do problemu alkoholizmu, poprawa więzi rodzinnej, rozwinięcie umiejętności komunikacji interpersonalnej oraz przełamanie przez osoby, uzależnione i ich rodziny, bariery wstydu, izolacji, zamknięcia w sobie. Cel został osiągnięty poprzez realizację XV Wojewódzkiego Festiwalu Twórczości Abstynenckiej „Nadziejo – Prowadź”.</p> <p>Festiwal odbył się w czterech kategoriach:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) twórczość poetycka b) twórczość muzyczna c) twórczość plastyczna d) twórczość fotograficzna <p>Działaniami objęto 200 osób z terenu Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Bałuckie Stowarzyszenie Abstynentów "Rodzina", z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 8.400,00 zł</p>
8.	„Akademia Zdrowia”	<p>Celem projektu było zapobiegnięcie lub opóźnienie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży szkół podstawowych Województwa Łódzkiego. Cele szczegółowe zakładały wykształcenie odpowiedzialności za własne zdrowie, zdobycie wiedzy na temat zdrowotnych skutków czynnego i biernego palenia tytoniu oraz zapoznanie z fazami uzależnienia. W ramach zadania zorganizowano 30 trzygodzinnych, profesjonalnych zajęć warsztatowych z zakresu profilaktyki uzależnienia od tytoniu.</p> <p>Działaniami objęto 525 osób z 9 powiatów Województwa Łódzkiego (zgierskiego, łódzkiego, sieradzkiego, łaskiego, skierniewickiego, pabianickiego, piotrkowskiego, rawskiego i radomszczańskiego).</p> <p>Realizator: Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Łodzi Wysokość dotacji: 14.400,00 zł</p>
9.	„Organizowanie i prowadzenie grup informacyjnych dla osadzonych w jednostkach penitencjarnych”	<p>Celem projektu było przekazanie osobom osadzonym w jednostkach penitencjarnych wiedzy dotyczącej uzależnienia od alkoholu, umiejętności radzenia sobie z chorobą alkoholową oraz planowania życia w trzeźwości. W ramach zadania przeprowadzono 572 godziny zajęć dla osadzonych w Zakładzie Karnym nr 1 w Łodzi, w Zakładzie Karnym nr 2 w Łodzi, w Areszcie Śledczym w Łodzi, w Zakładzie Karnym w Łowiczu, w Zakładzie Karnym w Garbalinie. Działaniami objęto 194 osoby.</p>

		Realizator: Stowarzyszenie Samopomocowe „ABAKUS”, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 42.425,00 zł
10.	„Trzeźwość celem”	Celem głównym zadania było zmotywowanie osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych oraz członków ich rodzin do zmiany dotychczasowego trybu życia na zdrowy, w trzeźwości i abstynencji poprzez tworzenie możliwości rozwoju osobistego, odbudowania poczucia własnej wartości oraz relacji w rodzinie i społeczeństwie. Działaniami objęto: w ramach warsztatów z psychologiem – 11 osób, podczas wyjazdu terapeutycznego – 20 osób, w ramach wyjazdów do miejsc związanych z kulturą i sztuką – 20 osób, podczas 2 wyjazdów do miejsc kultu religijnego – 45 osób, w ramach spotkań bez alkoholu – 12 osób. Osoby uczestniczące w projekcie pochodziły z terenu Województwa Łódzkiego. Realizator: Konstantynowskie Stowarzyszenie Abstynentów "Nowe Kansas", z siedzibą w Konstantynowie Łódzkim Wysokość dotacji: 21.833,54 zł

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2018 r. wyniosły 1.025.019,50 zł.

5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017–2020

- Wojewódzka Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS. Celem Olimpiady było upowszechnienie i pogłębienie wiedzy młodzieży z zakresu profilaktyki HIV/AIDS i innych chorób zakaźnych, przenoszonych drogą płciową, wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, oraz promowanie zdrowego stylu życia bez narkotyków i alkoholu, wykształcenie odpowiedzialności za zdrowie własne i najbliższych, unikanie niedojrzałych i nieodpowiedzialnych zachowań, kształtowanie postaw akceptacji i tolerancji wobec osób żyjących z HIV i chorych na AIDS,
- Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia AIDS 01.12.2018 r. Główną ideą działań prowadzonych w czasie Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia AIDS było popularyzowanie wiedzy na temat zwalczania AIDS, zapobiegania zakażeniom HIV oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat korzyści płynących z testowania w kierunku HIV,
- współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z tym problemów. Łącznie wyemitowano 14 programów telewizyjnych/audycji radiowych o tematyce dotyczącej problemu przeciwdziałania narkomanii,
- konferencja pn. „Od społeczeństwa ryzyka do społeczeństwa włączającego”. Celem konferencji było wielowymiarowe spojrzenie na procesy wykluczenia społecznego w kontekście m. in. osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa pn. „Zaburzenia psychiczne i somatyczne w przebiegu uzależnień. Zagrożenia cywilizacyjne we współczesnym świecie”. Celem spotkania było podniesienie wiedzy i umiejętności personelu medycznego w zakresie rozpoznawania objawów związanych z zaburzeniami osobowości, uzależnionych od substancji psychoaktywnych, podejmowania interwencji oraz odpowiedniego kierowania do specjalistów,
- szkolenie pn. „Zakażenia HIV – aspekty medyczne i psychospołeczne. Jak chronić siebie i innych”. Celem szkolenia przekazanie wiedzy na temat diagnostyki zakażeń, naturalnego przebiegu zakażenia, zasad i możliwości leczenia HIV/AIDS, oceny ryzyka i postępowania poekspozycyjnego, wpływu sfery psychologicznej i społecznej na podejmowanie zachowań ryzykownych, zarówno w wymiarze indywidualnym – jednostkowym, jak i w wymiarze społecznym, kształtowania właściwych postaw w zakresie HIV/AIDS, stereotypów i lęków w kontaktach i pracy z osobami zakażonymi,
- szkolenie pn. „Szkoła jako środowisko profilaktyczne. Profilaktyka zachowań ryzykownych w pracy z uczniem i jego rodzicami”. Celem szkolenia było doskonalenie umiejętności wychowawczych, a także przygotowanie do podejmowania działań profilaktycznych zwłaszcza w zakresie aktywnych metod pracy z klasą, z uczniem jak i z jego rodzicami,

- szkolenie „Interwencja Kryzysowa – między profilaktyką a terapią”. Celem szkolenia było podniesienie poziomu wiedzy i wzmocnienie kwalifikacji kadr realizujących zadania z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom (od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych) w zakresie podejmowania interwencji w sytuacji wystąpienia kryzysu związanego z problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
- III Wojewódzki Zjazd Liderów Młodzieżowych. Spotkanie stanowiło okazję do zaprezentowania przez młodzież własnych programów liderkich z obszaru profilaktyki zachowań ryzykownych (picie alkoholu, używanie innych substancji psychoaktywnych, stosowanie przemocy) i promocji zdrowia, realizowanych w środowisku szkolnym oraz pogłębienie wiedzy w zakresie rówieśniczej interwencji kryzysowej w sytuacji wystąpienia problemu uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania mowie nienawiści, mediacji rówieśniczej oraz nowych mediów i ich krytycznego odbioru.
- warsztaty muzyczne o charakterze terapeutycznym i interaktywnym. Celem programu było promowanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu poprzez rozwijanie zainteresowań i pasji,
- Punkty Informacyjno – Konsultacyjne na Uniwersytecie Łódzkim, Uniwersytecie Medycznym i Politechnice Łódzkiej. Celem działalności Punktów było nieodpłatne diagnozowanie problemów w zakresie uzależnień oraz planowanie pomocy i wsparcia wśród społeczności akademickiej,
- Tydzień Testowania w kierunku obecności przeciwciał anty – HIV. Celem działania było umożliwienie bezpłatnego i anonimowego wykonania testu diagnostycznego w kierunku HIV jak największej liczbie osób,
- zbieranie danych statystycznych dotyczących problemów narkomanii z gmin Województwa Łódzkiego. Celem działania jest ocena zaspokojenia bieżących potrzeb w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom,
- zbieranie i analiza danych dotyczących używania nowych substancji psychoaktywnych – dopalaczy,
- dotacje z budżetu Województwa Łódzkiego w trybie otwartego konkursu ofert, przyznano 5 projektom. Organizacje pozarządowe przeprowadziły działania profilaktyczne, wspierające rodziców i dzieci, a także działania rehabilitacyjne i reintegracyjne dla osób uzależnionych.

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	„Kompleksowe działania profilaktyczno – terapeutyczne z zakresu przeciwdziałania narkomanii”	<p>Celem programu były kompleksowe działania profilaktyczne, na które składało się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie wykładów dla rodziców i pedagogów dotyczących wczesnego rozpoznawania sygnałów zagrożenia uzależnieniem od substancji psychoaktywnych (udział wzięły 393 osoby), - prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców i wychowawców (udział wzięły 23 osoby) - prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych od narkotyków w formie: terapii indywidualnej (udział wzięło 13 osób) i terapii grupowej – warsztat umiejętności psychospołecznych (udział wzięło 31 osób). <p>Grupę odbiorców stanowili: mężczyźni i kobiety powyżej 18 roku życia, z terenu Województwa Łódzkiego, około 460 osób.</p> <p>Realizator: Łódzki Oddział Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych "Powrót z U", z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 31.145,00 zł</p>

2.	„Interwencja kryzysowa – szkolenie zespołu interdyscyplinarnego i liderów Młodzieżowych”	<p>Celem programu było zwiększenie dostępności i podniesienie efektywności działań interwencyjnych wobec osób uzależnionych od narkotyków, współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem, w tym znajdujących się w sytuacji kryzysowej i traumatycznej, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkolenie z interwencji kryzysowej dla Zespołu Interdyscyplinarnego (udział wzięło 17 osób), – szkolenie z interwencji kryzysowej i profilaktyki rówieśniczej dla Zespołu Młodzieżowego (udział wzięło 18 osób), – superwizja wewnętrzna członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Zespołu Młodzieżowego – prowadzenie spotkań wspierających dla członków Zespołu Młodzieżowego <p>Grupę odbiorców stanowiło: 17 specjalistów (policjanci, strażnicy miejscy/gminni, nauczyciele, pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologzy, kuratorzy sądowi, inni pracownicy podmiotów odpowiedzialnych za pracę z młodzieżą i tworzenie sieci wsparcia) oraz 18 nastolatków w wieku 13–25 lat (liderów młodzieżowych).</p> <p>Realizator: Fundacja INNOPOLIS, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 21.386,00 zł</p>
3.	„Wspieranie rozwoju osobistego i kompetencji społecznych absolwentów terapii stacjonarnej i ambulatoryjnej uzależnionych od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych”	<p>Celem programu było przystosowanie osób po zakończonej terapii do czynnego i samodzielnego życia, wyrażającego się w pełnieniu ról społecznych związanych z podstawowymi sferami i płaszczyznami życia w tym: zwiększenie motywacji do utrzymania trzeźwości, wsparcie przy wprowadzaniu zmian mających na celu polepszenie jakości życia osobistego, wsparcie w rozwoju osobistym.</p> <p>Zgodnie z założeniami zadania, przeprowadzono spotkania wstępne, sesje psychoterapii indywidualnej/interwencji kryzysowych, grupy wsparcia, warsztaty psychoedukacyjne, superwizje, wsparcie streetworkerów, obozy terapeutyczne.</p> <p>Grupę odbiorców stanowili absolwenci programów terapeutycznych oraz ich bliscy (partnerzy, dzieci, rodzice) około 80 osób.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie „MONAR” Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Łodzi Wysokość dotacji: 44.444,00 zł</p>
4.	„Młodzież dla młodzieży – realizacja idei kół profilaktycznych w szkołach ponadpodstawowych Województwa Łódzkiego”	<p>Celem programu było nowatorskie wykorzystanie różnych metod i technik pracy, w celu przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży. Projekt skierowany był do całej społeczności szkolnej. Dla uczniów zaplanowano liczne warsztaty i spotkania w ramach lekcji jak i pozalekcyjne. By zapewnić kompleksowość przedsięwzięcia działaniami objęto również pracowników oświaty, których przygotowano do samodzielnej realizacji programu w ich macierzystych placówkach w celu wspierania i motywowania uczniów do kontynuowania idei projektu.</p> <p>Grupę odbiorców stanowiło 971 uczniów szkół ponadpodstawowych (z miasta Łowicz, Poddębice, Aleksandrów Łódzki, Kocierzew Południowy, Łódź), 15 pedagogów, którzy wzięli udział w programie, obecni podczas realizacji zajęć z młodzieżą, 65 liczba reprezentantów kadr oświaty która wzięła udział w warsztatach w zakresie wdrażania programów profilaktycznych, 181 uczniów, którzy wzięli udział w spotkaniach dla liderów kół.</p> <p>Realizator: Fundacja Edukacyjna Siłaczka, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 17.045,00 zł</p>

5.	„Motywacja, Odwaga i Sukces – program profilaktyczny dla dzieci i Młodzieży”	<p>Celem programu było promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu tak by rozwijać pasje i zainteresowania a tym samym przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom takim jak eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi.</p> <p>Działaniami zrealizowanymi w ramach projektu były różnotematyczne warsztaty dla dzieci młodzieży oraz gry terenowe z wykorzystaniem nowatorskich metod pracy.</p> <p>Projekt skierowany był do dzieci i młodzieży w wieku 10 – 18 lat, wychowanków Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii i Wychowawczych z Województwa Łódzkiego (m.in. Aleksandrów Łódzki, Grotniki), dzieci uczęszczających na zajęcia do świetlic środowiskowych, wychowanków domów dziecka, a także do wychowawców, nauczycieli, pedagogów, psychologów, którzy na co dzień pracują z dziećmi i młodzieżą.</p> <p>Grupę odbiorców stanowiło: 114 młodych osób, 18 pedagogów/ psychologów/ terapeutów, 71 nauczycieli/ wychowawców.</p> <p>Realizator: Fundacja Edukacyjna Siłaczka, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 15.980,00 zł</p>
----	--	--

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2018 r. wyniosły 309.739,34 zł.

6. Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS opracowany na lata 2017–2021

- Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia AIDS 01.12.2018 r. Główną ideą działania było popularyzowanie wiedzy na temat zwalczania AIDS, zapobiegania zakażeniom HIV oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat korzyści płynących z testowania w kierunku HIV,
- współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat HIV i AIDS i związanych z tym problemów. Łącznie wyemitowano 2 programy telewizyjne o tematyce dotyczącej problemu HIV/AIDS,
- szkolenie pn. „Zakażenia HIV – aspekty medyczne i psychospołeczne. Jak chronić siebie i innych”. Celem szkolenia przekazanie wiedzy na temat diagnostyki zakażeń, naturalnego przebiegu zakażenia, zasad i możliwości leczenia HIV/AIDS, oceny ryzyka i postępowania poekspozycyjnego, wpływu sfery psychologicznej i społecznej na podejmowanie zachowań ryzykownych, zarówno w wymiarze indywidualnym – jednostkowym, jak i w wymiarze społecznym, kształtowania właściwych postaw w zakresie HIV/AIDS, stereotypów i lęków w kontaktach i pracy z osobami zakażonymi,
- szkolenie „Interwencja Kryzysowa – między profilaktyką a terapią”. Celem szkolenia było podniesienie poziomu wiedzy i wzmocnienie kwalifikacji kadr realizujących zadania z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom (od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych) w zakresie podejmowania interwencji w sytuacji wystąpienia kryzysu związanego z problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży, w tym zapobieganie zakażeniom HIV,
- Wojewódzka Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS. Celem Olimpiady było upowszechnienie i pogłębienie wiedzy młodzieży z zakresu profilaktyki HIV/AIDS i innych chorób zakaźnych, przenoszonych drogą płciową, wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, oraz promowanie zdrowego stylu życia bez narkotyków i alkoholu, wykształcenie odpowiedzialności za zdrowie własne i najbliższych, unikanie niedojrzałych i nieodpowiedzialnych zachowań, kształtowanie postaw akceptacji i tolerancji wobec osób żyjących z HIV i chorych na AIDS,
- Tydzień Testowania w kierunku obecności przeciwciał anty – HIV. Celem działania było umożliwienie bezpłatnego i anonimowego wykonania testu diagnostycznego w kierunku HIV jak największej liczbie osób,
- Zespół do spraw Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na terenie Województwa Łódzkiego. Zespół powołano na lata 2017 – 2021, uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 20.09.2017 r. Głównym celem działalności

- Zespołu jest zintegrowanie realizacji zadań określonych w Harmonogramie realizacji Programu poprzez działalność na rzecz zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS,
- zbieranie danych statystycznych dotyczących problemu HIV/AIDS na terenie Województwa Łódzkiego z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Łodzi,
  - dotacje z budżetu Województwa Łódzkiego w trybie otwartego konkursu ofert, przyznano 5 projektom. Organizacje pozarządowe przeprowadziły działania profilaktyczne, terapeutyczne i informacyjne nt. zakażenia i zapobiegania HIV/AIDS.

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	„Podniesienie kompetencji osób podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania HIV/AIDS”	<p>Celem programu były podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji kadry merytorycznej Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych, Szkół Specjalnych i Ośrodków Szkolno – Wychowawczych w naszym regionie pod kątem podejmowania działań skierowanych do ogółu społeczeństwa (a w szczególności do osób młodych) w zakresie przeciwdziałania HIV/AIDS w Województwie Łódzkim.</p> <p>Uczestnicy programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększyli poziom wiedzy dotyczącej ryzykownych zachowań i HIV/AIDS, – nabyli umiejętności oszacowania ryzyka, – wzmocnili i wykształcili właściwe postawy i poglądy, – podnieśli poziom świadomości zagrożeń i własnych zachowań. <p>Grupę odbiorców stanowiło 48 osób – studentów i absolwentów pedagogiki, psychologii i resocjalizacji.</p> <p>Realizator: Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „ Słyszę Serce”, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 16.140,00 zł</p>
2.	„Działania z zakresu przeciwdziałania HIV/AIDS”	<p>Celem programu była edukacja młodzieży w zakresie ryzykownych zachowań dotyczących HIV/AIDS w tym również edukacja seksualna ukierunkowana na promowanie zachowań na bardziej bezpieczne, przekazanie wiedzy dotyczącej wirusa HIV i AIDS – sposób przenoszenia, objawy zakażeń, sposoby zmniejszania ryzyka zakażenia, wzbudzenie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie. Wszystkie te cele zostały zrealizowane podczas zajęć prowadzonych bezpośrednio na terenie szkół ponadpodstawowych z terenu Województwa Łódzkiego (Poddębice, Pabianice, Piątkowisko, Bratoszewice). Po każdym zajęciach z klasą odbywały się konsultacje dla pedagogów szkolnych – łącznie odbyło się 30 konsultacji.</p> <p>Grupę odbiorców stanowiło 326 uczniów.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej „ Nadzieja”, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 9.000,00 zł</p>
3.	"BĄDŹ ODPOWIEDZIALNY – WYGRAJ Z HIV"	<p>Celem programu był wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS oraz promowanie wykonywania testów w kierunku HIV, wykształcenie odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższych, zwiększenie rozumienia oraz ocena faktycznego ryzyka zakażenia w różnych sytuacjach życiowych, promowanie zdrowego stylu życia i uświadomienie adresatom zadania, że najlepszą ochroną przed zakażeniem jest postawa niepodejmowania zachowań ryzykownych. Ważnym celem było również podniesienie poziomu akceptacji społecznej wobec osób żyjących z HIV, przeciwdziałanie stygmatyzacji i dyskryminacji oraz kształtowanie postawy tolerancji wobec zakażonych. W ramach realizacji zadania publicznego zorganizowano profesjonalne szkolenia z zakresu wiedzy na temat HIV/AIDS dla uczniów i studentów z Województwa Łódzkiego. Szkolenia zostały przeprowadzone</p>

		<p>w 17 placówkach z terenu 8 powiatów: bełchatowskim, kutnowskim, łęczyckim, łódzkim, łódzkim wschodnim, poddębickim, rawskim i tomaszowskim. Grupę odbiorców stanowiło 275 uczniów szkół ponadpodstawowych oraz uczelni wyższych.</p> <p>Realizator: Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Łodzi Wysokość dotacji: 20.260,00 zł</p>
4.	„Włączmy się do wspólnego działania – razem przeciw AIDS”	<p>Celem programu było przeprowadzenie konkursu wojewódzkiego, w którym wzięli udział uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z Województwa Łódzkiego. Konkurs miał na celu zwiększenie świadomości dotyczącej HIV/AIDS, wśród młodzieży z Województwa Łódzkiego. Do konkursu zgłosiło się łącznie 58 szkół z Województwa Łódzkiego, w tym: 34 szkoły podstawowe/gimnazjum i 23 szkoły ponadgimnazjalne. W etapach szkolnych udział wzięło ok. 700 osób – w każdej szkole etap szkolny przeprowadzany był przez nauczyciela, który koordynował zadanie. Łącznie do etapu wojewódzkiego konkursu zakwalifikowało się 86 osób. Uczniowie do dnia etapu wojewódzkiego konkursu poszerzali swoją wiedzę i razem z nauczycielami przygotowywali się, aby uzyskać jak najlepsze wyniki. Grupę odbiorców stanowiło 700 uczniów.</p> <p>Realizator: Łódzki Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 4.600,00 zł</p>
5.	„Nie pozwól na zakażenie!”	<p>Celem programu było [przeprowadzenie zajęć profilaktycznych dla uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu Województwa Łódzkiego (Koluszki, Łask Ozorków, Pabianice, Zgierz). Uczniowie nie tylko uzyskali wiadomości nt. dróg i ryzyka zakażeń, ale też mogli ćwiczyć umiejętności stosowania asertywnych komunikatów służących realnemu wdrażaniu postaw profilaktycznych. Istotnym czynnikiem było zachęcenie młodzieży do refleksji nad znaczeniem zdrowia i podejmowania działań pozwalających na jego skuteczną ochronę – bez lekkomyślnego narażania siebie albo innych na możliwość zakażeń wirusem HIV bądź innymi chorobami przenoszonymi przez krew lub kontakty intymne. Grupę odbiorców stanowiło 1173 uczniów.</p> <p>Realizator: Fundacja Wsparcia Psychospołecznego, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 10.000,00 zł</p>

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2018 r. wyniosły 159.796,08 zł.

7. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020

- III Wojewódzki Zjazd Liderów Młodzieżowych. Celem zjazdu były dyskusje na temat powołania Młodzieżowego Sejmiku Województwa Łódzkiego oraz rozmowy dotyczące zagadnień samorządności i obywatelskości. Spotkanie stanowiło również okazję do zaprezentowania przez młodzież własnych programów liderkich oraz różnorodnych form podejmowanych działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki zachowań ryzykownych i promocji zdrowia, realizowanych w środowisku rówieśniczym i szkolnym, w tym przeciwdziałanie przemocy,
- Wojewódzka kampania społeczna „Zerwij z przemocą”. Celami kampanii było:
  - zwiększenie wiedzy i podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, której sprawcą i ofiarą jest młodzież (w relacji nastolatek (sprawca) – rodzic/dorosły (ofiara) i rodzic/dorosły (sprawca) – nastolatek (ofiara),
  - zwrócenie uwagi społeczeństwa na specyfikę wieku dojrzewania,

- uświadomienie konieczności poszanowania godności na linii nastolatek – rodzic/dorosły oraz rodzic/dorosły – nastolatek, w tym kreować wizerunek pozytywnego nastolatka i dorosłych autorytetów,
  - podniesienie świadomości społecznej na temat skutków stosowania przemocy,
  - zwiększenie świadomości społecznej na temat odpowiedzialności rodziców w procesie wychowania,
  - utrwalenie przekonania, że przemoc nie jest metodą rozwiązywania problemów oraz uświadomienie korzyści, jakie niesie ze sobą bezprzemocowe rozwiązywanie konfliktów,
  - przeciwstawienie się biernej akceptacji społecznej dla zjawiska przemocy, promowanie postawy przeciwstawiania się jej stosowaniu oraz gotowości społeczeństwa do reagowania na sytuacje przemocy,
  - motywowanie ofiar, sprawców i świadków przemocy do poszukiwania profesjonalnej pomocy i wsparcia.
- współpraca z mediami w zakresie edukacji i podniesienia poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie. Celem współpracy było poruszenie w mediach problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - upowszechnianie materiałów informacyjno–edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem upowszechniania była pomoc odbiorcom poszerzenia wiedzy z zakresu przemocy w rodzinie.
  - zwiększenie zakresu i skuteczności pomocy specjalistycznej w formie działań wspierających dla osób krzywdzonych w wyniku przemocy. Podstawowymi celami programu było :
    - udostępnienie wiedzy, a przez to podnoszenie poziomu świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy, poprzez działania profilaktyczno–informacyjno–edukacyjne,
    - zapewnienie pomocy osobom krzywdzonym w wyniku przemocy poprzez udzielanie rzetelnych informacji, specjalistycznych,
    - pomoc w powstrzymaniu przemocy i niwelowaniu jej skutków poprzez prowadzenie psychoedukacji oraz psychoterapii indywidualnej, rodzinnej,
  - program dla sprawców przemocy. Celami programu było poprawienie funkcjonowania emocjonalnego i społecznego osób używających przemocy, rozwiązanie sytuacji kryzysowych w rodzinach związanych z używaniem przemocy oraz promocja programu korekcyjno–edukacyjnego dla sprawców przemocy,
  - szkolenia pn. „Superwizja dla kuratorów sądowych rodzinnych z Województwa Łódzkiego oraz profilaktyka wypalenia zawodowego”. Celem szkolenia było doskonalenie i umacnianie zasobów wiedzy merytorycznej, umiejętności zawodowych oraz kompetencji interpersonalnych,
  - Wojewódzki Panelu Ekspertów w zakresie polityki społecznej. Celem spotkania było wypracowanie karty dostępności obiektów zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, mającej pełnić funkcję narzędzia, które pomoże inwestorom i osobom mającym wpływ na realizację przedsięwzięć budowlanych zdiagnozować w jakim zakresie obiekt budowlany, istniejący lub będący dopiero w fazie projektu, jest dostępny dla osób z ograniczeniami wynikającymi z niepełnosprawności, wieku, stanu zdrowia itp. z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego,
  - konferencja pn. „Od społeczeństwa ryzyka do społeczeństwa włączającego” Celem konferencji było wieloaspektowe spojrzenie na procesy wykluczenia i inkluzji oraz kształtowanie środowisk włączających,
  - szkolenie pn. „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych” dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych Celem szkolenia była wymiana doświadczeń w temacie szkolenia oraz zawiązanie współpracy po szkoleniu pomiędzy zespołami i grupami w gminach Województwa Łódzkiego,
  - szkolenie „Interwencja Kryzysowa – między profilaktyką a terapią” Celem szkolenia było zgłębienie zagadnienia Interwencji Kryzysowej oraz wykorzystanie tej wiedzy w przyszłości w sytuacji nagłego kryzysu szczególnie u dzieci i młodzieży, z którymi uczestnicy na co dzień pracują lub w dużej mierze mają styczność. Pierwsza pomoc w sytuacji kryzysowej jest zwykle

- najistotniejsza tak aby w jak najlepszy sposób zapewnić wsparcie emocjonalne, poczucie bezpieczeństwa, oraz zredukować poziom lęku,
- dotacje z budżetu Województwa Łódzkiego w trybie otwartego konkursu ofert, przyznano 4 projektom. Organizacje pozarządowe przeprowadziły działania pomocowe dla ofiar przemocy oraz działania korekcyjne wobec sprawców przemocy.

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	„Liderzy konstruktywnego rozwiązywania konfliktów społecznych II edycja”	<p>Zwiększenie świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy oraz wzmacnianie postaw antyprzemocowych, nastawionych na konstruktywne rozwiązywanie konfliktów społecznych.</p> <p>szkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w formie warsztatowo – treningowej (180– łączna liczba godzin warsztatów i treningów w całym projekcie) dla pracowników systemu oświaty (nauczyciele, wychowawcy, pedagogzy, psychologzy), pracowników oświaty z miasta Łodzi oraz osób, które były uczestnikami pierwszej edycji projektu.</p> <p>Dzięki realizacji programu osiągnięto następujące rezultaty: 141 uczestników bezpośrednich projektu, 6 grup warsztatowo–treningowych, 30 godzin warsztatów i treningów przypadająca na jedną grupę, 180 godzin warsztatów i treningów w całym projekcie, 35 godzin doradztw z elementami coachingu – potwierdzenia od uczestników, dwa rodzaje ankiet (262 wypełnionych ankiet) kwestionariusz do wglądu, 30 kampanii informacyjnych, zobowiązanie uczestników do aktywności na www, 1 logo projektu, 1 zakładka projektu na stronie www projektu, 1 projekt certyfikatu udziału dla placówki i dyplomu uczestnictwa, 1 audiobook (8 lekcji po 20 minut), 1 pakiet materiałów szkoleniowych (rozdany wszystkim uczestnikom projektu).</p> <p>Realizator: Fundacja Edukacyjna Siłaczka, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 19.770,00 zł</p>
2.	„Program dla sprawców przemocy”	<p>Realizacja programu dla sprawców przemocy (fizycznej lub psychicznej przejawianej w środowisku rodzinnym, zawodowym lub szkolnym) oraz osób z najbliższego otoczenia sprawcy (rodzice, partnerzy). Projekt zakładał indywidualną pracę korekcyjną z klientem poprzez porady psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, psychoterapia indywidualna oraz sesje biofeedback – (sesje specjalistycznego treningu multimodalnego na bazie terapii behawioralnej).</p> <p>Dzięki realizacji programu osiągnięto następujące rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawiono funkcjonowanie emocjonalne i społeczne osób używających przemocy poprzez przeprowadzenie 50 godz. porad psychologicznych, 20 godz. porad pedagogicznych i 50 godz. psychoterapii indywidualnej oraz 30 godz. sesji biofeedbacku dla 35 osób. – rozwiązano sytuacje kryzysowe w rodzinach związanych z używaniem przemocy poprzez przeprowadzenie 50 godz. porad psychologicznych, 20 godz. porad pedagogicznych i 50 godz. psychoterapii indywidualnej oraz 30 godz. sesji biofeedbacku dla 45 osób (w tym 10 rodziców/opiekunów). – promowano program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy poprzez wydrukowanie wizytówek i ulotek. Łącznie wydrukowano ok. 1000 ulotek w formacie A4 oraz 250 szt. wizytówek. <p>Rezultaty dotyczące poprawy funkcjonowania oraz rozwiązania sytuacji kryzysowej mają charakter trwały.</p>

		<p>Realizator: Fundacja Centrum Edukacji i Leczenia CEL z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 11.190,00 zł</p>
3.	„Już wiem co zrobić – edukacja w zakresie ochrony przed przemocą”	<p>Edukacja dzieci poprzez przekazanie im wiedzy na temat zagrożeń wynikających z występowania zjawiska przemocy oraz rozwijanie umiejętności ochrony w sytuacjach występowania zagrożenia przemocą. Zadanie zrealizowane poprzez prowadzenie warsztatów dla dzieci oraz nauczycieli. Zakładanymi odbiorcami byli uczniowie klas I–III szkół podstawowych (dzieci w wieku 6–9 lat) oraz nauczyciele. W ramach projektu „Już wiem co zrobić – edukacja w zakresie ochrony przed przemocą” objęto tak, jak zaplanowano cztery szkoły podstawowe z obszaru miasta Łodzi. Wsparciem została objęta Szkoła Podstawowa Nr 46, Szkoła Podstawowa Nr 6, Szkoła Podstawowa Nr 5 oraz Zespół Szkolno–Przedszkolny Nr 3 w Łodzi. Projekt realizowany był poprzez warsztaty dla dzieci (16 grup/klas*5 warsztatów*2 godziny) oraz warsztaty dla nauczycieli (4 grupy*1 warsztat*3 godziny). Łącznie odbyły się zajęcia dla 20 grup w wymiarze 172 godzin, w tym 160 godzin zajęć dla dzieci i 12 godzin dla nauczycieli. Ponadto odbył się cykl szkoleń w ramach programu "Chronimy Dzieci" (1 grupa*4 warsztaty*8 godzin), łącznie 32 godziny. Łącznie w projekcie wzięło udział 311 dzieci oraz 103 nauczycieli oraz 20 profesjonalistów wzięło udział w cyklu szkoleń "Chronimy dzieci". Skuteczność projektu potwierdzają ankiety ewaluacyjne oraz bezpośrednie rozmowy z odbiorcami. W ramach ewaluacji projektu zostały przeprowadzone ankiety ewaluacyjne uzupełniane przez uczestników po przeprowadzonych warsztatach. Ankiety głównie dotyczyły odczuć związanych z zajęciami oraz tematyki proponowanej podczas warsztatów. Dzieci objęte projektem wypełniały ankiety ewaluacyjne na ostatnim spotkaniu cyklu zajęć, a nauczyciele i profesjonalści po skończonym szkoleniu. Pomimo, iż w projekcie wzięło udział 311 dzieci to ankiety ewaluacyjne zostały wypełnione przez 283 dzieci – jest to spowodowane nieobecnością niektórych dzieci na ostatnim spotkaniu z cyklu zajęć. Aż 270 dzieci zaznaczyło w ankiecie ewaluacyjnej, że zajęcia podobały im się. Tylko 13 dzieci zaznaczyła, że zajęcia nie podobały się. Natomiast aż 275 dzieci zaznaczyło w ankiecie, że tego typu zajęcia są potrzebne. Tylko 8 dzieci zaznaczyła, że według nich takie zajęcia nie są potrzebne. Dzieci miały również napisać, czego nauczyły się podczas cyklu zajęć.</p> <p>Realizator: EduKABE Fundacja Kreatywnych Rozwiązań, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 25.590,00 zł</p>
4.	"MOC! – nie przemoc (2018)"	<p>I. Propagowanie, podejmowanie działań profilaktyczno – informacyjno – edukacyjnych mających na celu podnoszenie poziomu świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy. II. Zwiększenie zakresu i skuteczności pomocy specjalistycznej w formie działań wspierających dla osób krzywdzonych w wyniku przemocy, III. Wspieranie istniejących, opracowywanie, a także promowanie nowych rozwiązań w zakresie programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy,</p>

		<p>IV. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych służb zajmujących się problematyką przemocy.</p> <p>Program realizowany został w formie telefonów zaufania , interwencji kryzysowej, porad pierwszego kontaktu, porad specjalistyczno – psychologicznych, prawnych, medycznych, pedagogicznych i socjalnych – udzielane na miejscu i za pośrednictwem Internetu, psychoedukacji indywidualnej lub rodzinnej, psychoterapii indywidualnej i rodzinnej, zajęć korekcyjno–edukacyjnych (indywidualnych i grupowych) dla sprawców przemocy oraz superwizji dla terapeutów.</p> <p>Program jest skierowany do mieszkańców Województwa Łódzkiego, zagrożonych lub dotkniętych przemocą, a w szczególności do tych osób, które w wyniku zaznanej przemocy poniosły krzywdę – fizyczną, emocjonalną lub moralną (do ofiar i świadków).</p> <p>Kolejnym wymiernym rezultatem zadania miało być objęcie powyższymi działaniami konkretnej liczby odbiorców. Poniżej przedstawiona zostaje faktyczna liczba beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach zadania wykonano łącznie 90 godzin dyżuru w telefonie zaufania (nie szacujemy liczby odbiorców telefonu zaufania i porad mailowych, gdyż zgłoszenia są anonimowe) • z interwencji kryzysowej skorzystały 53 osoby , • z porad pierwszego kontaktu skorzystały 22 osoby, • z porad specjalistów (na miejscu) skorzystało 69 osób, • z psychoedukacji korzystało 25 osób, • z terapii indywidualnej skorzystało 5 osób, • z terapii rodzinnej skorzystało 29 osób, • z indywidualnych zajęć dla sprawców przemocy skorzystało 18 osób, • z zajęć grupowych dla sprawców przemocy skorzystało 11 osób, • z superwizji miało skorzystać skorzystało 5 osób. <p>Określenie dokładnej liczby odbiorców z konkretnych powiatów nie jest możliwe, gdyż część zgłoszeń była anonimowa. Zadanie skierowane było dla osób ze wszystkich powiatów Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: "FUNDACJA PRAESTERNO" Warszawa dla "FUNDACJI PRAESTERNO", Ośrodek w Łodzi Wysokość dotacji: 23.450,00 zł</p>
--	--	---

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2018 r. wyniosły 238.995,85 zł

8. Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim 2020

Pomiar efektów działań założonych w Planie odbywa się m.in. z wykorzystaniem systemu wskaźników służących monitorowaniu zmian w zakresie sytuacji społeczno–demograficznej w Województwie Łódzkim, a więc wskaźników, na które wpływ może mieć celowa interwencja publiczna szczebla regionalnego.

Poniżej zamieszczono zestawienie grupujące wskaźniki niezbędne do monitorowania efektów działań podejmowanych w związku z realizacją Planu zgodnie z przyjętym w całym dokumencie układem Priorytetów. Wskazanie bieżących wartości wskaźników uzależnione zostało od ich dostępności, m. in. w statystyce publicznej. Ze względu na terminarz zasilenia danych statystycznych nie wszystkie wartości dla wskaźników dostępne były dla 2018 r. W takich przypadkach wskazano wartości najbardziej aktualne.

Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim 2020 - wskaźniki

Obszar tematyczny	Efekty działań	Jednostka miary dla wskaźnika	Źródło	Interwał zbierania danych	Rok bazowy	Wartość bazowa	Wartość na koniec 2014 r.	Wartość na koniec 2015 r.	Wartość na koniec 2016 r.	Wartość na koniec 2017 r.	Wartość na koniec 2018	Wartość docelowa w 2023 r.
Zdrowie i możliwości funkcjonalne mieszkańców	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badania profilaktyczne	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	0	–	0	0 ¹	1 387	5 119	30 990
	Śmiertelność szpitalna z powodu udaru mózgu	%	NIZP PZH ²	rocznie	2012	17,68	16,30	17,10	16,50	–	–	16,04
	Śmiertelność szpitalna z powodu zawału serca	%	NIZP PZH	rocznie	2012	6,94	6,10	7,00	6,60	–	–	6,53
	Liczba wspartych miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	87%	–	0	0	0	23	594 ³
Bezpieczeństwo: fizyczne i materialne	Przestępstwa na 1 tys. mieszkańców	–	GUS	rocznie ⁴	2013	26,4	20,7	19,34	17,70 ¹³	17,76 ¹³	17,49	21,0
	Wskaźnik wykrywalności przestępstw	%	GUS	rocznie	2013	62,9	58,7	58,8	65,9 ¹³	65,9	67,9	75,0
	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców	osoby	GUS	rocznie ⁵	2013	521,7	487,9	461,3	428,2	385,0	Zasilenie wrzesień 2019	417,8
	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	gospodarstwa domowe	GUS	rocznie ⁶	2013	89 147	82 398	77 788	73 154	67 436	Zasilenie październik 2019	77 544
Aktywność na rynku pracy	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu	osoby ⁷	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2013	27%	0	0	60	332	362	80% ⁸
	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	osoby ⁷	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2013	27%	0	0	48	172	418	40%
	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności transportowej) ⁹	–	System	rocznie	2013	41,36	43,25	43,71	45,28	45,74	Zasilenie maj 2019	50,64

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

		STRATEG									
WKDT II (wskaźnik kolejowej dostępności transportowej) ⁸	–	System STRATEG	rocznie	2013	35,42	37,72	40,89	41,83	41,89	Zasilenie październik 2019	52,40
Przewozy pasażerów komunikacją miejską w przeliczeniu na jednego mieszkańca obszarów miejskich	–	GUS	rocznie ¹⁰	2013	157,0	160,8	164,3	191,9	148,6	Zasilenie październik 2019	169,2
Remonty mieszkań (związane z podwyższeniem standardu mieszkania) w budynkach gminnych na 10 tys. mieszkańców	–	GUS	rocznie (od 2015 r.)	2009	2,72	4,66 (2013 r.)	5,98	2,86	–	Zasilenie listopad 2019	3,7
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	10 314	10 314	42	1 784	3 562	5034	6 461
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	56%	–	0	0	111	613	56%
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby ⁶	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	20%	–	0	9	231	828	20%
Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (programy outplacement)	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2013	50%	0	0	0	196	707	60%
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (bez programów rehabilitacji zawodowej) ¹¹	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2013	40%	–	–	–	0	–	40%
Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	336	–	0	11	186	186	778 ⁸
Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (programy rehabilitacji zawodowej)	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	10%	–	0	0	0	51	10%

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (programy rehabilitacji zawodowej)	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	10%	–	0	0	0	33	10%
Aktywność edukacyjna	Odsetek dzieci w wieku 3–4 lata objętych edukacją przedszkolną	%	System STRATEG	rocznie	2013	65,9	73,1	78,2	76,7	80,5	Zasilenie czerwiec 2019	85%
	Zdawalność egzaminów zewnętrznych w województwie w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	%	OKE w Łodzi/CKE	rocznie	2013	100,3	98,44	99,72	100,24	100,00	99,94	101%
	Zdawalność egzaminów zawodowych w województwie w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	%	OKE w Łodzi/CKE	rocznie	2013	106,3	96,4	98,0	98,78 (Rok szkolny 2015/2016)	98,03 (Rok szkolny 2016/2017)	98,10	107
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	86%	–	0	0	0	538	80%
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	86%	–	0	0	0	197	80%
	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	86%	–	0	0	0	435	80%
Aktywność społeczna i obywatelska	Udział organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie w ramach RPOWŁ w ogólnej liczbie organizacji pozarządowych	%	System Informatyczny SL 2014, GUS	rocznie	2014	0%	–	0	–	119 ⁷	Zasilenie maj 2019	50%
Aktywność kulturalna	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 tys. ludności	osoby	GUS	rocznie ¹²	2013	242,57	219,34	222,47 ¹³	222,0	260	Zasilenie maj 2019	276,7
	Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców	osoby	GUS	rocznie ¹¹	2013	3 600	4 479	4 463	4 006	3 987,5	Zasilenie maj 2019	4 056
Technologie informacyjno-komunikacyjne	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych w ramach programu	szt.	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	0	–	0	0	1	13	6

Polityka niedyskryminacyjna	Wszystkie projekty realizowane z RPOWŁ w ramach komponentu finansowanego z EFS realizowane będą zgodnie z tzw. standardem minimum w zakresie równego dostępu do wsparcia różnych grup ludności, w szczególności kobiet i mężczyzn. Z tego względu szczegółowy wskaźnik nie został wyznaczony.			Nie dotyczy								
Srebrna gospodarka	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt. ⁷	System Informatyczny SL 2014	rocznie	2014	87%	–	0	0	157	1322	3526 ⁸

¹ W 2016 r. DEFS ogłosił konkurs na realizację projektów w ramach Poddziałania X.3.2 dotyczącego wdrażania programów profilaktycznych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu oraz 2 konkursy w ramach Poddziałania X.3.3 na dofinansowanie działań uzupełniających populacyjne programy profilaktyczne w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy, w wyniku których zawarto 4 umowy.

² Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny.

³ Wartość docelowa została sprostowana. Poprzednia, zapisana w planie, wartość (87%) odnosiła się do wskaźnika o podobnym brzemieniu tj. „Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu”.

⁴ Dane udostępniane w Banku Danych Lokalnych GUS w maju każdego roku.

⁵ Dane udostępniane w Banku Danych Lokalnych GUS we wrześniu każdego roku.

⁶ Dane udostępniane w Banku Danych Lokalnych GUS w październiku/listopadzie każdego roku.

⁷ Wartość bazowa oraz docelowa wyrażone w procentach, wartości pośrednie wyrażone w osobach/sztukach.

⁸ skorygowano wartości zgodnie z zapisami obowiązującego od roku 2018 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020.

⁹ Wartości wskaźnika w całym monitorowanym okresie oraz interwał zbierania danych zaktualizowano w oparciu o dane udostępnione w Systemie STRATEG (stan na dzień 24.04.2018 r.).

¹⁰ Dane udostępniane w Banku Danych Lokalnych GUS w październiku każdego roku.

¹¹ Przedmiotowy wskaźnik realizowany jest w RPO WŁ 2014–2020 w ramach priorytetu inwestycyjnego X–8vi, w ramach którego wsparcie przeznaczone jest m.in. na programy rehabilitacji zawodowej.

¹² Dane udostępniane w Banku Danych Lokalnych GUS w maju każdego roku.

¹³ Wartość skorygowana zgodnie z korektą GUS.

- Zdrowie i możliwości funkcjonalne mieszkańców: przeprowadzono badania profilaktyczne u 5 119 osób, wsparcie miejsc świadczenia usług zdrowotnych w liczbie 23.
- Bezpieczeństwo: fizyczne i materialne: zwiększenie wykrywalności przestępstw (poziom 67,9% - wzrost w stosunku do lat poprzednich), spadek liczby przestępstw na 1 tys. mieszkańców (17,49%).
- Aktywność na rynku pracy: projekty, w wyniku których mieszkańcy województwa powrócili na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka (362 osoby), projekty w wyniku których osoby pozostające bez pracy, znalazły pracę lub jej poszukują (418 osób), projekty w ramach, których utworzono miejsca pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (5 034 miejsc), projekty w ramach, których osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukiwały pracy po ich zakończeniu (613 osób), projekty w ramach, których osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracowały po opuszczeniu projektu (łącznie z pracującymi na własny rachunek - 828 osób), projekty w ramach, których osoby po ich zakończeniu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie - programy outplacement (707 osób), projekty w wyniku, których utworzono miejsca pracy w przedsiębiorstwach społecznych (186 miejsc), projekty w ramach, których osoby po ich zakończeniu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie - programy rehabilitacji zawodowej (51 osób), projekty w wyniku, których osoby w wieku 50 lat i więcej po ich zakończeniu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie - programy rehabilitacji zawodowej (33 osoby).
- Aktywność edukacyjna: projekty w wyniku, których osoby o niskich kwalifikacjach uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po ich opuszczeniu (538 osób), projekty w wyniku, których osoby w wieku 50 lat i więcej uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po ich opuszczeniu (197 osób), projekty w wyniku, których osoby w wieku 25 lat i więcej uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po ich opuszczeniu (435 osób).
- Technologie informacyjno-komunikacyjne: w ramach projektów uruchomiono 13 systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych.
- Polityka niedyskryminacyjna: Wszystkie projekty realizowane z RPOWŁ w ramach komponentu finansowanego z EFS realizowane będą zgodnie z tzw. standardem minimum w zakresie równego dostępu do wsparcia różnych grup ludności, w szczególności kobiet i mężczyzn.
- Srebrna gospodarka: projekty w wyniku, których wsparto miejsca świadczenia usług społecznych istniejących po ich zakończeniu (1322 miejsca).

Weryfikacji przyjętych w Planie kierunków działań służyły następujące badania i ekspertyzy:

- badania realizowane w Regionalnym Obserwatorium Integracji Społecznej w Łodzi w 2018 r., tj. Wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży z Województwa Łódzkiego (III kwartał) oraz Zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w Województwie Łódzkim (III i IV kwartał),
- trzy badania zrealizowane w Regionalnym Obserwatorium Integracji Społecznej w Łodzi w IV kwartale 2017 r., tj. Potrzeby osób w wieku 60+ z terenu Województwa Łódzkiego, Sytuacja opiekunów rodzinnych w kontekście sprawowania opieki nad osobami w wieku 60+ z terenu Województwa Łódzkiego oraz Osoby niesamodzielne w Województwie Łódzkim. Publikacja raportów i organizacja konferencji oraz inne działania upowszechniające wnioski i rekomendacje z badań zrealizowano w 2018 r.
- prognozy ludności gmin Województwa Łódzkiego w perspektywie 2020 r. opracowane w Regionalnym Obserwatorium Integracji Społecznej w Łodzi w 2016 r. i zaktualizowane w 2017 r., 2018 r.,
- analiza dostępności i zapotrzebowania na usługi społeczne świadczone w formie zdeinstytucjonalizowanej w Województwie Łódzkim prowadzona w III kwartale 2018 r. przez Regionalne Obserwatorium Integracji Społecznej w Łodzi na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu

Pracy w Łodzi. Diagnoza służy zmianie RPO WŁ na lata 2014–2020 w zakresie zwiększenia alokacji na Działanie IX.2 „Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym”,

- dokument pn. Analiza społeczno–ekonomiczna Województwa Łódzkiego przygotowany w 2016 r. przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi/Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy (publikacja co 2 lata), aktualne opracowanie 2018 r.,
- rozpoczęcie w 2018 r., w ramach podprojektu „Funkcjonowanie obserwatoriów terytorialnych” współfinansowanego ze środków EFS w ramach Pomocy Technicznej RPO WŁ na lata 2014-2020, działania dotyczącego budowy repozytorium danych z zakresu polityki społecznej Województwa Łódzkiego (planowane zakończenie 2019 r.).

Środki finansowe wydatkowane na realizację badań, upowszechnianie wniosków i rekomendacji z badań, budowę repozytorium danych z zakresu polityki społecznej Województwa Łódzkiego wyniosły **602 369,00 zł** (środki EFS w ramach Pomocy Technicznej RPO WŁ na lata 2014-2020 oraz samorządu Województwa Łódzkiego).

Środki finansowe wydatkowane na realizację Planu Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim 2020 związane są z realizacją projektów dofinansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020.

12.4. Działania niezrealizowane

1. W ramach działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych nie zrealizowano działania pn. Organizacja stoiska RCPS na Międzynarodowych Targach Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji „Rehabilitacja 2018”. W tym samym terminie realizowane było przez RCPS priorytetowe działanie na rzecz seniorów, wyznaczone w związku z sytuacją demograficzną regionu.
2. W ramach zadania „Obsługa Regionalnej Komisji Egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny” nie zrealizowano zadania merytorycznego ujętego w art. 118 pkt 1c, pkt. 1d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ze względu na brak wniosków o dopuszczenie do egzaminu na I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny przed Regionalną Komisją Egzaminacyjną ds. stopni specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny Województwa Łódzkiego. Uczestnicy szkoleń I stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny z terenu Województwa Łódzkiego, wybierają Regionalną Komisję Egzaminacyjną w miejscu odbywania szkolenia np. Katowice, Warszawa.
3. W ramach zadania „Działalność wspomagająca rozwój wspólnot lokalnych oraz innowacyjnych rozwiązań” nie zrealizowano zadania z zakresu polityki społecznej – działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz innowacyjnych rozwiązań. W pierwszym półroczu 2018 r. został ogłoszony konkurs dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zgodnie z Programem współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018, w ramach którego, nie wpłynęła żadna oferta, konkurs unieważniono.
4. W ramach Projektu pn. „KOOOPERACJE 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, realizowanego w ramach Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zgodnie z pierwotnym harmonogramem Wniosku o Dofinansowanie jedynym działaniem jakie nie zostało zrealizowane w 2018 r. były Konsultacje Modelu – organizacja 1 spotkania konsultacyjnego dla około 60 osób, którego celem było zasięgnięcie opinii przedstawicieli instytucji tworzących system wsparcia osób i rodzin w zakresie wypracowywanego modelu oraz uzyskanie informacji zwrotnej na temat proponowanych założeń w modelu. Z uwagi na trwające wówczas prace nad kształtem Modelu, Partnerzy (tj. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, Regionalne Centrum Polityki Społecznej w

Łodzi, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu) uzgodnili, iż działanie to należy przenieść do I Fazy Projektu na 2019 r. W dniu 8 listopada 2018 r. Lider Projektu tj. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w imieniu wszystkich Partnerów, zwrócił się z prośbą do Instytucji Pośredniczącej o dokonanie zmian i przeniesienie ww. działania na 2019 r. Pismem z dnia 7 grudnia 2018 r. Instytucja Pośrednicząca wyraziła zgodę na zaproponowane przez Lidera Projektu zmiany i uznała wniosek.

5. W ramach Projektu pn. „Koordynacja i rozwój ekonomii społecznej w Województwie Łódzkim” realizowanego w ramach Osi Priorytetowej IX „Włączenie społeczne”, Działania IX.3 „Rozwój ekonomii społecznej”, Poddziałania IX.3.2 „Koordynacja ekonomii społecznej” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020, w ramach poszczególnych zadań:

- zadania projektowego nr 4 (Tworzenie regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym) nie zrealizowano działania dot. warsztatu dla pracowników podmiotów reintegracyjnych. Zostały podjęte działania tj. postępowanie na usługi społeczne dotyczące wyboru firmy cateringowej, opracowanie diagnozy potrzeb wśród pracowników podmiotów reintegracyjnych na podstawie badania ankietowego podczas spotkania regionalnego w dn. 10.10.2018 r., stworzenie programu warsztatu pn. Wypalenie zawodowe pracowników podmiotów reintegracyjnych, przygotowanie procedury i wybór trenera prowadzącego warsztat. Jednakże w związku z prośbami napływającymi od potencjalnych uczestników warsztatu w kontekście licznych zobowiązań zawodowych, warsztat został przeniesiony z IV kwartału 2018 r. na 2019 r.
- zadania projektowego nr 6 (Rozwój współpracy z JST i innymi podmiotami lokalnymi w tym PES) nie zrealizowano działań – 2 spotkań z przedstawicielami Jednostek Samorządu Terytorialnego i Podmiotów Ekonomii Społecznej w subregionach Województwa Łódzkiego. W związku z długotrwałym zwolnieniem lekarskim pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania 6 (zwolnienie szpitalne od 08.08.2018 – 02.10.2018) nie zrealizowano 2 z 4 planowanych spotkań. Realizacja spotkań zaplanowana w 2019 r.
- zadania projektowego nr 7 (Inicjowanie współpracy z biznesem/ nauką/ ekonomią społeczną) nie zrealizowano działania dot. organizacji wizyty studyjnej dla Zespołu interdyscyplinarnego ds. współpracy biznesu, przedstawicieli nauki z podmiotami ekonomii społecznej w Podmiotach Ekonomii Społecznej Województwa Łódzkiego. W związku z monitami od członków zespołu interdyscyplinarnego, którzy pracując w nim społecznie, informowali o swoich licznych obowiązkach zawodowych w IV kwartale 2018 r., wizyta została przeniesiona do realizacji na 2019 r.

O problemach w realizacji ww. działań Instytucja Pośrednicząca była informowana na bieżąco w kwartalnych wnioskach o płatność. W dniu 24.04 br. Instytucja Pośrednicząca zaakceptowała zmiany do wniosku o dofinansowanie (tj. przesunięcie niezrealizowanych działań z 2018 r. na 2019 r.).

6. W ramach współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Leczenia Uzależnień w Łodzi nie zrealizowano dwóch szkoleń: w zakresie pracy w terapii krótkoterminowej dla rodzin oraz na temat Dorosłych Dzieci Alkoholików, superwizji pracy własnej terapeutów uzależnień, narady kierowników placówek leczenia uzależnień. Przyczyną nie podjęcia działania był brak zainteresowania ze strony WOLU organizacją szkoleń.

7. Nie zrealizowano szkolenia dla pracowników świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych w tematyce przeciwdziałania uzależnieniom. W miejsce szkolenia, zorganizowana została konferencja dla 160 uczestników w tej samej tematyce, dotyczącej włączenia społecznego osób wykluczonych ze względu na uzależnienie od środków psychoaktywnych.

8. Nie zrealizowano szkolenia dla pracowników ośrodków interwencji kryzysowej w tematyce przeciwdziałania uzależnieniom, w celu uniknięcia dublowania/powtarzania działań: szkolenie o podobnej tematyce i grupie odbiorców zrealizowała organizacja pozarządowa, która na

- realizację zadania otrzymała dotację Województwa Łódzkiego, w ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych.
9. Nie zorganizowano konferencji na temat przeciwdziałania narkomanii, w ramach Wojewódzkich Obchodów Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Narkomanii przypadających na dzień 26 czerwca 2018 r., w celu uniknięcia powtarzania działań o takim samym charakterze: pod koniec pierwszego kwartału 2018 r., Polska Sieć Polityki Narkotykowej zaproponowała RCPS w Łodzi organizację konferencji w tematyce przeciwdziałania narkomanii, dla osób z terenu Województwa Łódzkiego, zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom. Działanie finansowane było ze środków pozostających w dyspozycji Polskiej Sieci Polityki Narkotykowej.
  10. Nie zakończono działań dotyczących budowy repozytorium danych z zakresu polityki społecznej Województwa Łódzkiego, które przewidziano do kontynuacji w 2019 r., w ramach realizacji podprojektu „Funkcjonowanie regionalnych obserwatoriów terytorialnych”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Pomocy Technicznej RPO WŁ na lata 2014–2020. Zmiana wynika z rozpoczęcia w 2018 r. i kontynuowania w 2019 r. przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Instytut Pracy i Spraw Socjalnych projektu pn.: Narzędzie agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego — współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 (POWR.02.05.00–00–0111/16). Projekt MRPiPS ma bezpośredni wpływ na planowane do utworzenia repozytorium, ze względu na dokonywaną w nim przebudowę struktury i systemu zbierania danych, które przewidziano do udostępnienia w tworzonym repozytorium danych z zakresu polityki społecznej Województwa Łódzkiego. W wyniku projektu MRPiPS, pierwotnie zakładany do realizacji w 2018 r. projekt repozytorium uległ przesunięciu w czasie i konieczne jest jego kontynuowanie w 2019 r. Zmianie podlega również zakres przedmiotu zamówienia dotyczący repozytorium, bowiem uwzględnić musi fakt trwania w 2019 r. prac w ramach projektu MRPiPS na poziomie krajowym.
  11. W ramach realizacji podprojektu „Funkcjonowanie regionalnych obserwatoriów terytorialnych” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Pomocy Technicznej RPO WŁ na lata 2014–2020 zrealizowano część przedmiotu zamówienia dwóch usług – wykonania prac naukowo-badawczych celem przeprowadzenia badania naukowego pn. „Zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w Województwa Łódzkiego” oraz usługi konsultacji eksperta merytorycznego do wskazanego badania – ograniczając ich wykonanie do fazy terenowej, w związku z koniecznością ponownego przeprowadzenia postępowania na badanie naukowe, w wyniku wcześniejszego jego unieważnienia i konieczności wydłużenia terminu realizacji obu usług do 2019 r. Badanie i usługa eksperta zostały zrealizowane 01 kwietnia 2019 r.
  12. W ramach obszaru oddziaływania 2: Planowanie ścieżki życia i kariery zawodowej i 3: Aktywność społeczna, obywatelska i kulturalna, w związku z realizacją zapisów Wojewódzkiej Strategii w zakresie Polityki Społecznej 2020, Regionalne Centrum Polityki Społecznej nie podjęło w 2018 r. działań. Przedmiot działalności w ramach obszarów pozostaje w zakresie kompetencji Departamentu Kultury i Edukacji, Departamentu ds. Przedsiębiorczości, Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego i jednostek podległych: Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Filharmonii Łódzkiej, Łódzkiego Domu Kultury, Teatru Wielkiego.
  13. Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi nie podejmuje działań bezpośrednio skierowanych do osób bezdomnych, a także cudzoziemców, natomiast wsparcie dla tych grup realizowane jest w ramach działań skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, do których te kategorie są zaliczane. Wsparcie to obejmuje w szczególności przeprowadzanie konkursów, w ramach których wnioskodawcy mogą ubiegać się o dofinansowanie rozbudowanego zakresu działań.

13. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

13.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa:

1. Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014–2020.

13.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Wzmacnianie potencjału i kompetencji rodziny.
2. Rozwój zasobów ludzkich i instytucjonalnych systemu wsparcia rodziny.
3. Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej i dostosowanie pieczy instytucjonalnej do standardów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Zapewnienie dzieciom zakwalifikowanym do przysposobienia środowiska rodzinnego.
5. Pomoc jednostkom samorządowym we wdrażaniu zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

13.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

- realizacja Programu pod nazwą „Wojewódzka Karta Rodzin Wielodzietnych”. Program na rzecz wspierania rodzin wielodzietnych na szczeblu województwa oferuje system zniżek i ulg, a jego uczestnicy mogą skorzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy edukacyjnej na terenie całego regionu łódzkiego, oferowanej przez instytucje Samorządu Województwa Łódzkiego, jak również prywatne przedsiębiorstwa, które podjęły udział w Programie. Karty wydawane są bezpłatnie, na okres 3 lat dla rodzin mających na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do 18 r.ż. lub 25 r.ż. w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje, lub bez ograniczenia wieku w przypadku dzieci posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności bądź całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji. W 2018 r. wydano 2439 kart dla 481 rodzin,
- konkurs „Województwo Łódzkie Przyjazne Rodzinie”. Zadanie zostało zrealizowane na obszarze Województwa Łódzkiego, poprzez ogłoszenie konkursu przeznaczonego dla wszystkich samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych działających w regionie. Celem zadania było propagowanie szczególnie wartościowych inicjatyw i działań służących wspieraniu i rozwojowi rodzin z terenu województwa. Konkurs został ogłoszony w dwóch kategoriach: „Samorząd Przyjazny Rodzinie” oraz „Przedsiębiorca/organizacja Przyjazna Rodzinie”. Kapituła Konkursu wyłoniła 6 Laureatów Konkursu oraz przyznała 2 wyróżnienia,
- w ramach współpracy z mediami zrealizowano 1 reportaż telewizyjny oraz 1 audycję radiową. Podczas 2 plenerowych wydarzeń dystrybuowano ulotki i materiały promujące rodzinę, w tym rodzinę wielodzietną,
- podnoszenie kwalifikacji służb publicznych i niepublicznych działających w obszarze polityki społecznej. Przeprowadzono warsztaty dla 75 pracowników zatrudnionych w miejskich/gminnych ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie w zakresie sposobów postępowania w sytuacji kryzysowej,
- wspieranie inicjatyw na rzecz rodziny – organizacja X Wojewódzkich Obchodów Dnia Rodziny. Celem dwudniowego wydarzenia było propagowanie szczególnie wartościowych inicjatyw i działań służących wspieraniu i rozwojowi rodzin z terenu województwa oraz wyróżnienie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Uroczystości Inaugurująca X Wojewódzkie Obchody Dnia Rodziny odbyła się dnia 18 maja 2018 r. w Łódzkim Domu Kultury. Natomiast Zjazd rodzin zastępczych i wielodzietnych, w dniu 26 maja 2018 r., miał formę pikniku rodzinnego podczas którego rozstrzygnięto Konkursu plastyczno–literacki dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych i wielodzietnych. W Wojewódzkich Obchodach Dnia Rodziny uczestniczyło 700 osób,

- podnoszenie kwalifikacji służb publicznych i niepublicznych działających w obszarze polityki społecznej. W celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zorganizowano szkolenia, w których wzięło udział 151 osób,
- przeprowadzono badanie naukowe dotyczące „Zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w Województwie Łódzkim”. Celem badania była identyfikacja potrzeb w zakresie wsparcia zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w odniesieniu do wypełniania przez nie zadań opiekuńczych, wychowawczych i reintegracyjnych oraz identyfikacja dostępnych programów, konkursów i innych działań wspierających,
- zapewnienie funkcjonowania interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego „Tuli-Luli” Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny „Tuli-Luli” zapewnia dzieciom dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej wszechstronną całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajanie ich niezbędnych potrzeb. W 2018 r. w Ośrodku przebywało 46 niemowląt z 9 powiatów. Większość z nich pozostawiona została w szpitalach przez matki bezpośrednio po urodzeniu,
- w ramach współpracy z mediami zrealizowano 1 reportaż telewizyjny oraz 1 program telewizyjny dotyczące rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej,
- postępowanie adopcyjne – w ramach realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej zapewniono funkcjonowanie 3 ośrodków adopcyjnych – 1 publicznego i 2 niepublicznych. Działania prowadzone przez ośrodki adopcyjne kierowane były do rodzin i osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka, dzieci z uregulowaną sytuacją prawną oczekujących na przysposobienie oraz jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W 2018 r. adoptowanych zostało 129 dzieci z czego 127 to adopcje krajowe oraz 2 adopcje międzynarodowe. W ośrodkach adopcyjnych przeszkolono 129 osób – kandydatów do przysposobienia dziecka (64 rodziny +1 osoba samotna).

Działalność ośrodków adopcyjnych

Lp.	Zakres działalności Ośrodka	Regionalny Ośrodek Adopcyjny	Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjny	Ośrodek Adopcyjny TPD	Łącznie
1.	Liczba procedur zakończonych przysposobieniem krajowym	56	24	34	114
	Liczba dzieci	65	24	38	127
2.	Liczba procedur zakończonych przysposobieniem międzynarodowym	2	0	0	2
	Liczba dzieci	2	0	0	2
3.	Liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zgłoszonych do przysposobienia z terenu działań Ośrodka	200	108	79	387
4.	Liczba dzieci zakwalifikowanych przez Ośrodek do przysposobienia	46	30	23	99
5.	Liczba rodzin, które zgłosiły się do Ośrodka	80	46	88	214
6.	Liczba przeszkolonych kandydatów do przysposobienia dziecka – rodzin	23	12	29	64
7.	Liczba przeszkolonych kandydatów do przysposobienia dziecka – osób niepozostających w związku małżeńskim	0	0	1	1

8.	Liczba udzielonych porad dla rodzin przysposabiających	1286	611	836	2733
9.	Liczba udzielonych porad dla osób przysposabiających niepozostających w związku małżeńskim	37	0	34	71
10.	Liczba udzielonych porad dla rodzin naturalnych	52	55	78	185
11.	Liczba udzielonych porad w postępowaniu postadopcyjnym	76	86	42	204
12.	Liczba posiedzeń zespołów d.s. oceny sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w ramach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	553	1032	424	2009
13.	Liczba omówionych spraw dzieci w ramach posiedzeń zespołów	964	1205	771	2940
14.	Liczba przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego – rodzin	0	0	6	6
15.	Liczba przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego – osób niepozostających w związku małżeńskim	0	0	2	2

- Organizacje pozarządowe przeprowadziły działania wspierające więzi międzypokoleniowe, programy podnoszące umiejętności opiekuńczo-wychowawcze, zapewniły wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych. Dzięki zrealizowanym projektom wsparciem objęto 3221 osób.

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Integracyjna impreza „Andrzejki 2018”	Integracja dzieci i młodzieży oraz aktywizacja osób z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności ubóstwem i bezrobociem. W ramach zadania zorganizowano integracyjną imprezę andrzejkową, podczas której uczestnicy zadania otrzymali paczki żywnościowe, wzięli udział w zajęciach integracyjnych: Mam talent, wróżby andrzejkowe, zabawa taneczna. Uczestnicy: 250 osób – mieszkańcy powiatów: tomaszowskiego, piotrkowskiego, opoczyńskiego, rawskiego. Realizator: Stowarzyszenie Rodzin Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, z siedzibą w Tomaszowie Mazowieckim Wysokość dotacji: 8.000,00 zł
2.	Organizacja Dnia Dziecka oraz Gwiazdki	Integracja dzieci i młodzieży oraz aktywizacja osób z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych poprzez udział w imprezach: Dzień Dziecka i Gwiazdka Bożonarodzeniowa.

	Bożonarodzeniowej	<p>W ramach zadania zorganizowano: dwie imprezy okolicznościowe, spotkanie z iluzjonistą, Mikołajem, poczęstunek, nagrody i paczki dla 120 dzieci i młodzieży – uczestników zadania. Uczestnicy: 120 osób – mieszkańcy powiatu opoczyńskiego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Zielona Pomoc, z siedzibą w Drzewicy Wysokość dotacji: 14.000,00 zł</p>
3.	"HARCERSKA WIGILIA"	<p>Integracja dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych poprzez udział w uroczystości świątecznej. W ramach programu odbyła się impreza integracyjna dla 400 osób (z pow. tomaszowskiego i opoczyńskiego), w tym dla 350 dzieci i młodzieży. Uczestnicy otrzymali paczki żywnościowe, skorzystali podczas Wigilii z drobnego poczęstunku oraz wzięli udział w 3 zajęciach integracyjnych, w tym „Spotkanie z Mikołajem”. Uczestnicy: 400 osób w tym 350 dzieci i młodzieży oraz mieszkańcy powiatów: tomaszowskiego, opoczyńskiego.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka, dla ZHP Hufiec Inowódz Wysokość dotacji: 11.200,00 zł</p>
4.	KARINO dzieciom	<p>Integracja dzieci i młodzieży poprzez udział w imprezie okolicznościowej i zajęciach sportowo – rekreacyjnych. W ramach zadania zorganizowano: zajęcia sportowo – rekreacyjne na koniach dla dzieci i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, Dzień Dziecka połączony z poczęstunkiem, zabawami, grami, ogniskiem. Uczestnicy: 30 dzieci i młodzieży powiatów: łowickiego i zgierskiego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Rehabilitacyjno – Edukacyjne "KARINO", z siedzibą w Łowiczu Wysokość dotacji: 16.240,00 zł</p>
5.	Klub dla młodzieży zagrożonej marginalizacją	<p>Zwiększenie aktywności społecznej młodzieży w wieku 12–18 lat z miasta Kutno i gminy Witonia, polepszenie kontaktów interpersonalnych w grupie, pomoc w nawiązywaniu kontaktów z innymi osobami. W ramach programu prowadzone były: zajęcia rekreacyjne, edukacyjne, wychowawcze, sportowe, koła zainteresowań, zorganizowano wycieczkę do Ełku. Uczestnicy: 30 osób – mieszkańcy Kutna i gminy Witonia.</p> <p>Realizator: Oratorium im. Bł. Michała Rúa, z siedzibą w Kutnie Wysokość dotacji: 13.280,00 zł</p>
6.	Kreatywni na START!	<p>Wyrównywanie szans rozwojowych i wzmacnianie pozytywnych zachowań społecznych wśród dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją. W ramach programu prowadzone były: warsztaty ruchowe wykorzystujące pedagogikę cyrku, zabawy, śmiechoterapię, animaloterapię, warsztaty manualne, warsztaty teatralne, interdyscyplinarny kurs ogólnorozwojowy. Uczestnicy: 80 dzieci i młodzieży oraz ich opiekunowie i rodzice.</p> <p>Realizator: Fundacja Edukacyjna SIŁACZKA, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 21.590,00 zł</p>
7.	„Świetlica środowiskowa”	<p>Zniwelowanie istniejących barier między dziećmi i młodzieżą zdrową, a ich rówieśnikami niepełnosprawnymi oraz nauka wzajemnej tolerancji. W ramach zadania odbywały się: zajęcia świetlicowe, w tym zajęcia z terapeutą zajęciowym, logopedą, wycieczka do kina i na basen, półkolonie w lipcu, spotkania okolicznościowe: Dzień Dziecka, Andrzejkki, wigilia. Uczestnicy: 60 osób z powiatów łęczyckiego i kutnowskiego.</p> <p>Realizator: Fundacja im. Janiny Kuś na Rzecz Rozwoju Ziemi Witońskiej „Płomyk” z siedzibą w Witoni Wysokość dotacji: 16.000,00 zł</p>

8.	Bank Żywności w Łodzi jako główny dystrybutor żywności dla potrzebujących mieszkańców Województwa Łódzkiego	<p>Łagodzenie skutków ubóstwa wśród najuboższych mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez dystrybucję artykułów spożywczych za pośrednictwem organizacji pozarządowych.</p> <p>W ramach zadania prowadzona była dystrybucja żywności artykułów spożywczych pochodzących z nadwyżek od producentów żywności, nadwyżek od sieci handlowych, warzyw i owoców w ramach programu embarga rosyjskiego – za pośrednictwem organizacji pozarządowych.</p> <p>Ogółem dystrybucja 600 ton żywności. Obszar działania: większość powiatów Województwa Łódzkiego.</p> <p>Odbiorcy: najbardziej potrzebujący mieszkańcy Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Bank Żywności im. Marka Edelmana w Łodzi, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 53.997,00 zł</p>
9.	Dystrybucja żywności 2018	<p>Udzielenie wsparcia rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej poprzez przekazywanie paczek żywnościowych.</p> <p>W ramach zadania prowadzona była dystrybucja żywności dla ubogich rodzin i osób w okresie VI – XII 2018 r. Odbyło się spotkanie wigilijne, podczas którego uczestnicy otrzymali paczki świąteczne.</p> <p>Uczestnicy: 50 rodzin – mieszkańcy miasta Łodzi, Grotnik, Jedlicz, Zgierza oraz innych miejscowości leżących w pobliżu Łodzi.</p> <p>Realizator: Towarzystwo Terenowych Opiekunów Społecznych „Samarytanin”, z siedzibą w Łodzi, Wysokość dotacji: 20.000,00 zł</p>
10.	„W kręgu pokoleń 2018”	<p>Integracja rodzin poprzez wsparcie więzi międzypokoleniowej, wieloaspektowa animacja czasu wolnego, promocja rodziny, zdrowego stylu życia oraz nabycie umiejętności opiekuńczo wychowawczych.</p> <p>W ramach zadania zorganizowano trzy spotkania, podczas których zorganizowano warsztaty artystyczno–plastyczne, terenowe, przyrodnicze, fotograficzne oraz spotkania integracyjne.</p> <p>Uczestnicy: 311 osób z dziewięciu powiatów Województwa Łódzkiego (pabianicki, poddębicki, radomszczański, sieradzki, skierniewicki, wieluński, zduńskowolski, zgierski, Miasto Łódź).</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Łódzka dla Ośrodka Szkoleniowo–Wypoczynkowego ZHP "Nadwarciański Gród", z siedzibą w Załączu Wielkim Wysokość dotacji: 28.000,00 zł</p>
11.	MOJA RODZINA 2018	<p>Wzmocnienie więzi międzypokoleniowej, podnoszenie umiejętności opiekuńczo–wychowawczych, promowanie pozytywnego wizerunku rodziny. Zadanie obejmowało: warsztaty edukacyjne dla dzieci i ich rodziców tzw. zajęcia wyrównawcze, spotkania międzypokoleniowe rozwijające pasję i zainteresowania, wyjazd do ZOO w Łodzi oraz piknik rodzinny.</p> <p>Uczestnicy: 180 osób w trudnej sytuacji życiowej z gminy i miasta Drzewica.</p> <p>Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu "Ofiarna Dłoń", z siedzibą w Drzewicy Wysokość dotacji: 8.500,00 zł</p>
12.	„Rodzina razem”	<p>Działania wspierające więzi międzypokoleniowe, podnoszące umiejętności opiekuńczo–wychowawcze rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>W ramach zadania odbyły się warsztaty podnoszące umiejętności opiekuńczo–wychowawcze i robienia zabawek oraz zorganizowano wyjazd w Bieszczady.</p> <p>Uczestnicy: 240 osób pochodzących z rodzin ubogich z Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus” dla Związku Dużych Rodzin "Trzy Plus" – Koło Lubochnia Wysokość dotacji: 51.180,00 zł</p>

13.	„SZKOŁA DLA RODZICÓW”	<p>Działania podnoszące umiejętności opiekuńczo–wychowawcze rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Zadanie obejmowało cykl dziecięciu warsztatów edukacyjnych dla rodziców mających kłopoty wychowawcze, które uczą radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych i poprawiania relacji rodzinnych. Uczestnicy: 16 osób z rodzin z problemami wychowawczymi z Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Fundacja Koło Gospodyń Miejskich w Zgierzu Wysokość dotacji: 7.260,00 zł</p>
14.	„Mocarna rodzina”	<p>Działania podnoszące umiejętności opiekuńczo–wychowawcze rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Zadanie obejmowało m. in.: telefon zaufania, konsultacje wychowawcze, psychoedukacyjne oraz psychoterapię (łącznie 670 godzin). Uczestnicy: 285 osób z rodzin z problemami wychowawczymi z Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: "FUNDACJA PRAESTERNO" dla "Fundacji Praesterno – Ośrodek w Łodzi" Wysokość dotacji: 28.322,00 zł</p>
15.	„JESTEŚMY RAZEM 2018”	<p>Działania aktywizujące i wzmacniające więzi w rodzinie. Zadanie obejmowało wyjazdy integracyjne dla rodzin do Sandomierza oraz zorganizowanie wyprawek szkolnych. Uczestnicy: w wyjazdach wzięło udział 50 osób, przygotowano 158 wyprawek dla dzieci z Województwa Łódzkiego głównie z powiatów piotrkowskiego, tomaszowskiego i opoczyńskiego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Aleksandrów „Jesteśmy razem”, z siedzibą w Sieczce, gm. Aleksandrów Łódzki Wysokość dotacji: 21.100,00 zł</p>
16.	„Postaw na rodzinę – program promujący pozytywny wizerunek rodziny”	<p>Aktywizacja i integracja rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych. W ramach zadania zorganizowano trzy bloki tematyczne o charakterze integracyjno–edukacyjnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – I Blok – „Odkryjemy przeszłość dla przyszłości”, – II Blok – „Na szlaku dobrej zabawy”, – III Blok – „Rodzinne spotkania”. <p>Uczestnicy: 239 osób z rodzin dysfunkcyjnych i objętych ubóstwem z Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka dla ZHP Hufiec Inowódz Wysokość dotacji: 7.250,00 zł.</p>
17.	Warsztaty dla Rodziców	<p>Działania podnoszące umiejętności opiekuńczo–wychowawcze rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Zadanie obejmowało: trening umiejętności rodzicielskich, zorganizowanie grupy wsparcia dla rodziców doświadczających trudności wychowawczych oraz spotkania rodziców biologicznych z dziećmi znajdującymi się w pieczy zastępczej. Uczestnicy: 20 rodziców z trudnościami wychowawczymi z Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Fundacja Wsparcia i Rozwoju Rodziny "Zielone Wzgórze", z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 10.418,00 zł</p>
18.	Pokochaj urwisa – szkolenie kompetencji rodzicielskich – edycja 2	<p>Zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców mających problemy wychowawcze. W ramach zadania przeprowadzono szkolenie dla rodziców mających trudności wychowawcze, w tym zajęcia korekcyjne, naukę komunikacji, motywacji. Szkolenie przeprowadzono w dwóch grupach, łącznie zrealizowano 34 godziny dydaktyczne.</p>

		<p>Uczestnicy: 30 osób (rodzice dzieci w wieku 6–18 lat) z terenu powiatu m. Łodzi.</p> <p>Realizator: Fundacja Służby Rodzinie „Nadzieja”, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 11.470,00 zł</p>
19.	Łączymy pokolenia niosąc światło	<p>Poprawa integracji i wzmocnienie więzi międzypokoleniowych. W ramach projektu odbyły się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – koncert wigilijny pastorałek, – Msza Święta w Archikatedrze Łódzkiej, – Przekazanie Betlejemskiego Światła Pokoju, – Spotkanie Świąteczne w siedzibie Chorągwi Łódzkiej ZHP, – poczęstunek i wręczenie paczek świątecznych. <p>Uczestnicy: około 600 osób z Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 9.500,00 zł</p>
20.	„Poczuj radość z pomagania 2018”	<p>Wzmocnienie i wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez organizację wypoczynku wakacyjnego oraz promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej. Projekt polegał na organizacji dwóch 14–dniowych turnusów dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych z Województwa Łódzkiego, z podziałem na dwie grupy wiekowe. Kryteriami dodatkowymi uczestnictwa w turnusie było kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz osiągnięte przez dziecko dobre wyniki w nauce i zachowaniu. Dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach rekreacyjnych, edukacyjnych oraz wycieczkach. Wypoczynek został zorganizowany zgodnie z wymogami stawianymi organizatorom przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Zadanie kierowane do dzieci i młodzieży w wieku 8 – 18 lat. Realizacja objęła swym zasięgiem 230 osób z 23 powiatów.</p> <p>Realizator: Związek Harcerstwa Polskiego, z siedzibą w Warszawie Wysokość dotacji: 400.000,00 zł</p>

- Organizacje pozarządowe zrealizowały projekty dotyczące poradnictwa specjalistycznego dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej dla łącznie 115 osób.

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Interdyscyplinarny Program Opieki nad Wcześniejkami oraz Noworodkami zagrożonymi zaburzeniami rozwoju i ich Rodzinami „OTULINKA 2”	<p>Zapewnienie rodzinom, które posiadają wcześniaki oraz noworodki zagrożone zaburzeniami rozwoju, udziału w kompleksowej opiece terapeutycznej i specjalistycznym poradnictwie. W ramach zadania prowadzone były: kompleksowa opieka terapeutyczna, specjalistyczne poradnictwo dla 30 rodzin, którym urodziły się wcześniaki lub noworodki zagrożone zaburzeniami rozwoju, wsparcie psychologiczne dla rodzin. Zrealizowano 300 godzin terapii prowadzonej przez fizjoterapeutów, logopedów i psychologów. Uczestnicy: 30 rodzin – mieszkańcy regionu łódzkiego.</p> <p>Realizator: Fundacja Pomocy Dzieciom "Kolorowy Świat", z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 21.000,00 zł</p>

2.	„Prowadzenie jednostki specjalistycznego poradnictwa”	<p>Zapewnienie dogodnego czasowo dostępu do profesjonalnego poradnictwa psychospołecznego (indywidualnego i rodzinnego) i prawnego oraz przekazywanie konkretnych informacji, motywowanie osób do podejmowania działań pozwalających na rozwiązanie ich problemów bytowych i psychospołecznych.</p> <p>W ramach zadania prowadzone było specjalistyczne poradnictwo psychospołeczne oraz prawne w Głownie, w Pabianicach i w Łodzi.</p> <p>Uczestnicy: 85 osób m.in. z miejscowości: Łódź, Zgierz, Głowno, Pabianice.</p> <p>Realizator: Fundacja Wsparcia Psychospołecznego, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 19.093,00 zł</p>
----	---	---

- organizacje pozarządowe zrealizowały inicjatywy na rzecz wspierania rodzinnej pieczy zastępczej oraz kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze, która wykorzystwała ciekawe formy marketingu bezpośredniego i przełamywała stereotyp rodzica zastępczego. Akcją promocyjną objęto ok. 200 tys osób, w pikniku uczestniczyło 400 osób.

Wykaz przyznanych dotacji

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania
1.	Superman i Spiderman – superbohaterowie z rodziny zastępczej (kontynuacja kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze na terenie Województwa Łódzkiego)	<p>Upowszechnianie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego na terenie Województwa Łódzkiego.</p> <p>W ramach projektu przeprowadzono działania edukacyjne, upowszechniające i promujące rodzinną pieczę zastępczą na terenie Województwa Łódzkiego. Zadanie realizowano metodą marketingu bezpośredniego oraz metodą ambientową (niestandardową – wykorzystano postacie: Supermana i Spiedermana). Podsumowaniem projektu była konferencja prasowa.</p> <p>Uczestnicy: społeczność Województwa Łódzkiego (co najmniej 100.000 mieszkańców). Rozdano 10.000 folderów upowszechniających pozytywny wizerunek rodzicielstwa zastępczego.</p> <p>Realizator: Fundacja Innopolis, z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 36.000,00 zł</p>
2.	"DOM I RODZINA – tu wszystko się zaczyna"	<p>Przeprowadzenie akcji promującej rodzinną pieczę zastępczą na terenie powiatu kutnowskiego i łęczyckiego. Integracja rodzin zastępczych.</p> <p>W ramach zadania zorganizowano między innymi XI Integracyjny Piknik Rodzinny z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, szkolenie dla rodziców zastępczych oraz Mikołajkową imprezę integracyjną.</p> <p>Uczestnicy: zorganizowany piknik pozwolił na integrację rodzin zastępczych (około 400 osób). Stowarzyszeniu udało się zwrócić uwagę społeczności lokalnej powiatu kutnowskiego (ok. 100 000 osób) na problematykę rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Domów Dziecka i Rodzin Zastępczych „Wyspa Skarbów”, z siedzibą w Kutnie Wysokość dotacji: 14.000,00 zł</p>

- działalność edukacyjno-promocyjna. Wydany został zeszyt tematyczny z serii „Problemy społeczne, polityka społeczna w regionie łódzkim” pn. „Polityka społeczna w regionie łódzkim” – nakład 1500 egzemplarzy. Publikacja zawiera artykuły dotyczące takich obszarów jak pomoc społeczna, uzależnienia, niepełnosprawność oraz z zakresu adopcji i pieczy zastępczej. W ramach współpracy z mediami zrealizowano 1 program telewizyjny dotyczący idei adopcji.

- na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego we współpracy z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, opracowana została „Informacja na temat stanu pieczy zastępczej w Województwie Łódzkim” według stanu na 31 marca 2018 r., która stanowi próbę zidentyfikowania stanu i możliwości funkcjonującego aktualnie systemu opieki nad dzieckiem w powiatach Województwa Łódzkiego.

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2018 r. wyniosły 4.914.549,56 zł.

14. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy

14.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia 2018 zatwierdzony został przez Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr 783/18 z dnia 4.06.2018 r.

14.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Realizacja Planu Działania na Rzecz Zatrudnienia. Misją Planu była Realizacja przedsięwzięć, które służyć będą zapewnieniu wzrostu zatrudnienia i ograniczaniu bezrobocia w regionie, a także wsparciu osób i grup defaworyzowanych na rynku pracy, a jego cele to :
  - utrzymanie liczby bezrobotnych poniżej 90 tys. na koniec 2018 r. oraz stałej tendencji spadkowej,
  - utrzymanie stopy bezrobocia na poziomie nie wyższym niż 9% na koniec 2018 r. oraz stałej tendencji spadkowej,
  - rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych.

Priorytetowe grupy bezrobotnych i osób wymagających wsparcia w Województwie Łódzkim w 2018 r. to przede wszystkim: osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach oraz bez doświadczenia zawodowego, bezrobotni z terenów wiejskich, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz osoby niepełnosprawne.

Główne zadania do realizacji w 2018 r.:

- Aktywizacja osób powyżej 45 roku życia.
  - Aktywizacja osób młodych, które ze względu na brak aktywności zawodowej szybko tracą umiejętności nabyte w trakcie nauki, w tym nauki zawodu oraz osób młodych nieuczących się.
  - Wspieranie zatrudnienia kobiet oraz osób pragnących pogodzić obowiązki rodzinne z zawodowymi.
  - Realizacja przedsięwzięć na rzecz osób bezrobotnych w wieku 30–50 lat.
  - Realizacja przedsięwzięć na rzecz osób i grup defaworyzowanych na rynku pracy.
2. Realizacja innych działań w obszarze rynku pracy.

14.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Województwo Łódzkie na realizację działań ujętych w Planie dysponowało Funduszem Pracy w kwocie 163 562,7 tys. zł, z czego środki samorządów powiatowych to 55 784,2 tys. zł a rezerwa Samorządu Województwa na projekty współfinansowane z EFS w ramach RPO WŁ i PO WER odpowiednio 44 710,6 tys. zł i 63 067,9 tys. zł. Dodatkowo na aktywizację zawodową osób bezrobotnych do 30 roku życia poprzez refundację kosztów zatrudnienia przeznaczono 36 183,6 tys. zł.

Monitoring działań mających na celu realizację zadań zaplanowanych w Planie jest prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.

Z dostępnych danych statystycznych za 2018 r. wynika, że cele Planu zostały osiągnięte:

- bezrobocie w regionie obejmowało w końcu grudnia 2018 r. 66,0 tys. osób, co stanowiło 6,1% ogółu ludności czynnej zawodowo (w kraju: 5,8%). Taki poziom wskaźnika sytuuje łódzkie na 8 pozycji wśród ogółu województw w kraju (licząc od wartości najniższej),
- w okresie między końcem grudnia 2017 r. a końcem grudnia 2018 r. w całej Polsce dało się dostrzec spadek wartości stopy bezrobocia z 6,6% do 5,8% (czyli o 0,8 punktu procentowego). W Województwie Łódzkim spadek ten był nieco mniejszy: z 6,7% do 6,1%, co dawało różnicę wynoszącą 0,6 punktu procentowego,
- w ciągu całego 2018 r. urzędy pracy Województwa Łódzkiego zarejestrowały łącznie 106 625 osób (jest to tzw. napływ). Było to o 16 922 osoby (13,7%) mniej niż w 2017 r. oraz o 33 325

osób (23,8%) mniej niż w 2016 r. Równocześnie, w 2018 r. wyrejestrowano łącznie 113 251 bezrobotnych (tzw. „odpływ”), co stanowiło liczbę mniejszą o 28 675 (20,2%) niż w 2017 r. oraz o 45 168 (28,5%) mniejszą niż w 2016 r. Głównym powodem odpływu z bezrobocia było podjęcie pracy (59 251 osób, 52,3% ogółu wyłączeń w 2018 r.), przy czym na ogół (tzn. w 81,8%) oznaczało to podjęcie pracy niesubsydiowanej. Odsetek podjęć pracy w całkowitym odpływie z bezrobocia w 2018 r. (52,3%) był wyższy w porównaniu do 2017 r. (50,1%), lecz nieco niższy w porównaniu do 2016 r. (52,8%),

- wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Województwie Łódzkim w końcu grudnia 2018 r. prawo do zasiłku posiadało 15,1%. Oznacza to wzrost o 1,0 punkt procentowy względem końca 2017 r. Trwałym ujemnym trendem charakteryzuje się natomiast wartość wskaźnika bezwzględnej liczby zasiłkobiorców: w końcu 2016 r. wyniosła ona 12 251, w końcu 2017 r. 10 229, natomiast w końcu 2018 r. 9 967. Należy przyjąć, że bezpośrednią tego przyczyną pozostaje sukcesywne zmniejszanie się intensywności napływu do bezrobocia (tzn. nowych rejestracji bezrobotnych) z roku na rok,
- udział osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy bez przerwy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w Województwie Łódzkim bezrobotnych wynosił w końcu grudnia 2018 r. 40,9% i w ciągu ostatniego roku spadł o 1,0 punkt procentowy,
- w 2018 r. w Województwie Łódzkim miało miejsce 87 951 ponownych rejestracji osób bezrobotnych, co stanowiło 82,5% globalnego rocznego napływu do bezrobocia. Taka wartość odsetka sygnalizuje przełamanie wcześniejszej tendencji spadkowej: w 2016 r. omawiany wskaźnik osiągnął 82,7%, zaś w 2017 r. 81,9%,
- najliczniejsze kategorie w strukturze bezrobotnych według wieku w regionie łódzkim stanowiły w końcu grudnia 2018 r. osoby od 35 do 44 lat (25,3% ogółu bezrobotnych), osoby od 25 do 34 lat (24,8%) oraz osoby od 45 do 54 lat (19,7%),
- analiza struktury bezrobocia według stażu pracy w Województwie Łódzkim ujawnia (w końcu grudnia 2018 r.) łącznie ponad 52% udział osób ze stażem nie dłuższym niż 5 lat – a zatem o niewielkim, bądź wręcz żadnym, doświadczeniu zawodowym,
- najliczniejsze kategorie wykształcenia wśród osób bezrobotnych w Województwie Łódzkim to, na podstawie danych z końca grudnia 2018 r.: gimnazjalne i niższe (32,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych) oraz zasadnicze zawodowe (23,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych). Wzrasta jednak sukcesywnie (z 11,8% w końcu grudnia 2016 r. do 12,8% w końcu grudnia 2018 r.) odsetek osób legitymujących się wykształceniem wyższym,
- liczba bezrobotnych kobiet w Województwie Łódzkim osiągnęła w końcu grudnia 2018 r. poziom 35,2 tys. – o 2,4 tys. mniej niż w końcu 2017 r. W końcu 2018 r. bezrobotne kobiety stanowiły grupę nieco liczniejszą niż bezrobotni mężczyźni (53,3% wobec 46,7%),
- w końcu grudnia 2018 r. w statystykach bezrobocia Województwa Łódzkiego pozostawało 6 376 osób w wieku 18–24 lata, z czego ponad połowa (62,4%) to kobiety. Z porównania z analogicznym okresem sprawozdawczym w 2017 r. wynika, że liczebność tej grupy spadła o 878 osób (12,1%), natomiast pomiędzy 2016 a 2017 r. zauważamy spadek o 2 961 osób (29,0%). Warto zwrócić uwagę, że liczba młodych bezrobotnych spadała na przestrzeni trzech ostatnich lat szybciej niż ogólna liczba bezrobotnych w Województwie Łódzkim. Wartość odsetka osób w wieku 18–24 lat w ogóle bezrobotnych w Województwie Łódzkim wyniosła w końcu grudnia 2018 r. 9,6% i w ciągu poprzedzającego roku spadła o 0,4 punktu procentowego. W tej kategorii wiekowej 36,1% bezrobotnych nie posiadało stażu pracy, a 46,5% legitymowało się wykształceniem niższym niż średnie,
- rejestry bezrobocia w Województwie Łódzkim obejmowały w końcu grudnia 2018 r. 13 868 osób do 30 roku życia. Stanowiło to 21,0% całkowitego bezrobocia w regionie. Większość osób z tej kategorii charakteryzowało się niewielkim – nieprzekraczającym 1 roku – stażem pracy (35,8%), bądź też wcale takiego stażu nie posiadało (25,0%). W strukturze wykształcenia przeważały osoby legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym (26,5%) oraz policealnym i średnim zawodowym (22,3%). Zdecydowana większość bezrobotnych do 30 roku życia (73,0%) pozostaje w rejestrach do 12 miesięcy, co pozwala przypuszczać, iż po tym okresie podejmują aktywność zawodową,

- Województwo Łódzkie charakteryzuje się najwyższym w Polsce odsetkiem osób po pięćdziesiątce. Ponadto odsetek ten systematycznie wzrasta, zwłaszcza w odniesieniu do osób z najstarszych przedziałów wiekowych, tj. 65+. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 50+ osiągnął w 2017 r., w Łódzkiem wartość 33,8%, tj. o 0,6 p. proc. więcej niż wartość wskaźnika zatrudnienia ludności w wieku powyżej 50 lat w skali kraju. Natomiast spada w regionie liczba osób bezrobotnych, którzy ukończyli 50 lat, w końcu grudnia 2018 r. bezrobocie dotyczyło 20 175 osób powyżej 50 roku życia, tj. o 2 177 mniej niż w końcu 2017 r. i o 8 676 osób mniej w porównaniu do stanu z końca 2016 r. Wśród ponad 23 tys. wyrejestrowanych bezrobotnych w wieku 50 lat i więcej, dominowały osoby, które podjęły zatrudnienie (10 453 osoby, tj. 44,9% wyrejestrowań osób po „pięćdziesiątce”),
- z danych dotyczących Województwa Łódzkiego wynika, iż w końcu 2018 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawały 6 542 osoby niepełnosprawne deklarujące potrzebę zatrudnienia (o 561 osób mniej niż rok wcześniej), w tym 5 470 osób ze statusem bezrobotnego i 1 072 osoby poszukujące pracy. Osoby niepełnosprawne, które na przestrzeni 2018 r. zarejestrowały się w urzędach pracy Województwa Łódzkiego jako bezrobotne lub poszukujące pracy, to: najczęściej osoby zamieszkałe w mieście, często osoby w wieku powyżej 50 lat, zdecydowanie rzadziej osoby młode do 25 roku życia, w większości przypadków osoby poprzednio pracujące, zbyt często osoby bez kwalifikacji zawodowych,
- z 2018 r. pracodawcy z terenu Województwa Łódzkiego złożyli w PUP oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi dla 138,8 tys. osób. Do urzędów pracy w regionie wpłynęło także 15,4 tys. wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową (głównie w sekcji A Rolnictwo, (...)). Najliczniej reprezentowanym krajem pochodzenia cudzoziemców pracujących w Łódzkiem jest od kilku lat – podobnie jak na terenie całej Polski – Ukraina (95% w 2018 r.),
- liczba ofert pracy, jakie napływały do powiatowych urzędów pracy Województwa Łódzkiego rosła stale w całym objętym analizą 3 – letnim okresie i wyniosła: 100 464 w 2016 r., 124 553 w 2017 r. oraz 133 133 w 2018 r. W podziale na branże, najwięcej ofert zgłoszonych w 2018 r. pochodziło od pracodawców z sekcji PKD „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (50 183) oraz „Przetwórstwo przemysłowe” (26 713 ofert). Pierwsza z wymienionych sekcji okazała się również tą, w której zaobserwowano najbardziej dynamiczny przyrost liczby ofert pracy między rokiem 2017 a 2018: o 11 833 (tj. 30,9%),
- przedsiębiorcy z regionu łódzkiego muszą mierzyć się z problemem braku pracowników. Powszechne są opinie o coraz większych oczekiwaniach finansowych kandydatów do pracy, ale też wymaganiach pracodawców wobec nowych pracowników, nieadekwatnych do przyszłych obowiązków w firmie. Możliwości, jakie mają pracodawcy odnośnie skorzystania z dostępnych zasobów pracy bywają ograniczone. Nadwyżka wydaje się być nieduża na tle ogromnego deficytu siły roboczej. Narastające trudności pracodawców z obsadzeniem wolnych, bądź nowo tworzonych miejsc pracy powodują, iż pracodawcy w dużym stopniu korzystają z pomocy pracowników zza wschodniej granicy, stąd też z roku na rok zwiększa się liczba pozwoleń na pracę dla cudzoziemców z Ukrainy.

2. Inne działania w obszarze rynku pracy:

▪ Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy

Działające w WUP w Łodzi Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy umożliwia realizację badań wybranych aspektów wojewódzkiego rynku pracy.

Raporty badawcze, które opracowano w 2018 r. to:

- „Wiek jako determinanta popytu na pracę w warunkach ożywienia gospodarczego i „ryнку pracownika”. Analiza dla Województwa Łódzkiego”,
- „Produkcja wyrobów medycznych, farmaceutycznych oraz kosmetycznych jako przyszłościowa branża Województwa Łódzkiego. Studium oddziaływań na regionalny rynek pracy” oraz

- „Rozwój przedsiębiorstw i jego wpływ na kształtowanie wynagrodzeń pracowników. Analiza jakościowa w wybranych branżach regionu łódzkiego”.

Wyniki badań zostały umieszczone na stronie internetowej WUP w Łodzi a raporty z badań „Wiek jako determinanta (...)” oraz „Produkcja wyrobów medycznych, farmaceutycznych oraz kosmetycznych (...)” opublikowano również w formie papierowej.

W tym samym roku opracowano, zgodną z wytycznymi dyrekcji ds. zatrudnienia KE *Analizę społeczno – ekonomiczną Województwa Łódzkiego 2018r. w kontekście obszarów wspieranych środkami Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WŁ 2014–2020* a także sporządzono raport z Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2017 r. oraz zrealizowano badanie zlecone przez MRPiPS pt. "Barometr zawodów".

▪ **Usługi EURES**

Usługi EURES to wymiana ofert pracy z krajów UE/EOG w tym ofert polskich pracodawców, a także kontakty z instytucjami zewnętrznymi z zakresu międzynarodowego pośrednictwa pracy m.in. z wyższymi uczelniami i akademickimi biurami karier, agencjami zatrudnienia, ochotniczymi hufcami Kadra EURES uczestniczyła ogółem w 10 krajowych targach pracy organizowanych przez powiatowe urzędy pracy i centra informacji i planowania kariery zawodowej, a ponadto w Akademickich Targach Pracy organizowanych przez Akademickie Biuro Karier Politechniki Łódzkiej i Uniwersyteckich Targach Pracy organizowanych przez ABK Uniwersytetu Łódzkiego.

▪ **Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego**

Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego to realizowana dla całego województwa kompleksowa obsługa osób ubiegających się o przyznanie prawa do świadczenia po pracy w kraju UE/EOG. W 2018 r. wydano prawie tysiąc decyzji w sprawie przyznania „polskiego” zasiłku dla bezrobotnych po pracy w kraju UE/EOG.

▪ **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej**

Wojewódzki Urząd Pracy poprzez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Łodzi i jego Oddziały w Piotrowie Tryb., Sieradzu i Skierniewicach świadczy usługi z zakresu poradnictwa zawodowego. W 2018 r. okresie doradcy zawodowi udzielili informacji i pomocy ogółem 15 tys. razy. Klienci CliPKZ skorzystali z pomocy indywidualnej, z grupowych porad zawodowych, brali udział w spotkaniach informacyjnych a także mogli wziąć udział w badaniach testowych pozwalających na dokładniejsze określenie preferencji i predyspozycji zawodowych oraz cech osobowych.

W ramach zadania związanego z opracowywaniem i upowszechnianiem informacji zawodowej opracowano i upowszechniono na stronie internetowej WUP w Łodzi lub w formach drukowanych dostępnych dla klientów 161 informacji zawodowych, w tym m.in. 71 ulotek o zawodach, 15 artykułów do poradnika dla bezrobotnych „Rynek pracy dla osób 50+” oraz 5 artykułów do mediów.

▪ **Rejestr Agencji Zatrudnienia**

Wg stanu koniec 2018 r. w Rejestrze Agencji Zatrudnienia figurowało 440 podmiotów, na przestrzeni roku 161 podmiotów uzyskało wpis do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia oraz wydano 54 aktualne certyfikaty o zmianie treści wpisu. W 2018r. 124 podmioty zostały wykreślone z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia (w tym 15 podmiotów z zakazem wykonywania działalności), wydano 13 decyzji o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wykreślenia z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. 408 agencji zatrudnienia złożyło Informację o działalności agencji zatrudnienia za rok 2017.

▪ **Rejestr Instytucji Szkoleniowych**

W Rejestrze Instytucji Szkoleniowych zarejestrowanych było 770 instytucji szkoleniowych mających swoją siedzibę na terenie Województwa Łódzkiego. Na przestrzeni ubiegłego roku 205 podmiotów uzyskało wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych a 153 instytucje szkoleniowe zostały wykreślone z ww. Rejestru. Ogólna liczba wniosków o kontynuację działalności w RIS oraz aktualizację danych wynosiła 635. Z tego 565 instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w latach 2004–2017 złożyło wnioski o kontynuację działalności w rejestrze RIS – wpis tych podmiotów w rejestrze został przedłużony na 2018 r.

▪ **Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych**

Z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zaspokajane są roszczenia pracownicze w razie niewypłacalności pracodawcy. W 2018 r. złożonych zostało 31 wykazów zbiorczych i uzupełniających na łączną kwotę 8 007 tys. zł. oraz 294 wnioski indywidualne na kwotę 2 570 tys. zł. W 2018 r. wypłacono świadczenia pracownicze w łącznej wysokości 6 640 tys. zł dla 940 pracowników/byłych pracowników 42 niewypłacalnych firm z terenu Województwa Łódzkiego. Na dzień 31.12.2018 r. w rozpatrywaniu pozostało 5 wykazów zbiorczych na kwotę 1 596 tys. zł oraz 49 wniosków indywidualnych na kwotę 665 tys. zł.

14.4. Wnioski

W wyniku dobrej koniunktury na rynku pracy będącej efektem działań rządu, w tym przede wszystkim MRPiPS, sytuacja na regionalnym rynku pracy pozwoliła na osiągnięcie wszystkich założonych w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia celów działania WUP w Łodzi.

15. Społeczeństwo informacyjne

15.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego.
2. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego „LORIS 2030”

15.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Utrzymanie projektów w okresie trwałości:

	Numer projektu	Nazwa	Zakończenie okresu trwałości
1.	RPLD.04.02.00–00–005/09–05	Budowa Zintegrowanego Systemu e–Usług Publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego)	Lipiec 2020 r.
2.	RPLD.04.01.00–00–007/10–05	Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna	Grudzień 2020 r.
3.	RPLD.04.01.00–00–008/12–02	Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna etap 2	Grudzień 2020 r.
4.	RPLD.04.01.00–00–001/09–07	Usługi Regionalnego Systemu Informacji Medycznej (RSIM Usługi)	Grudzień 2021 r.
5.	RPLD.04.01.00–00–001/09–10	Infrastruktura Regionalnego Systemu Informacji Medycznej (RSIM Infrastruktura)	Grudzień 2021 r.

2. Realizacja projektów o charakterze regionalnym.

15.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Utrzymanie projektów w okresie trwałości:

W ramach projektu **Wrota Regionu Łódzkiego** Samorządu Województwa Łódzkiego:

- utrzymuje i rozwija infrastrukturę chmury obliczeniowej (private cloud – zasoby w infrastrukturze informatycznej urzędu konfigurowane na potrzeby jednostek samorządu terytorialnego) przetwarzającej dane dla 109 partnerów projektu,
- utrzymuje i rozwija oprogramowanie Systemu Obiegu Dokumentów (SOD) dla 88 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa,
- utrzymuje i rozwija aplikacje wspólne (elodzkie.pl – strona agregująca elektroniczne usługi jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, integracja z ePUAP, narzędzia służące do rejestracji użytkowników na wydarzenia organizowane przez Urząd, zbieranie informacji zwrotnych od użytkowników stron internetowych urzędu w formie ankiet elektronicznych),
- świadczy usługi pierwszej linii wsparcia dla użytkowników systemu.

W ramach projektów **Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna** Samorządu Województwa Łódzkiego:

- zapewnia funkcjonowanie sieci i ciągłość świadczenia usług (wybór operatora, nadzór nad realizacją usługi IRU – wieloletnia dzierżawa infrastruktury przez ORANGE SA, zabezpieczenie prawne legalności świadczenia usług – pozwolenia UKE, etc.),
- zapewnienie trwałości lokalizacji punktów węzłowych sieci ŁRST (umowy z szpitalami powiatowymi oraz jednostek samorządu terytorialnego),
- w związku z planowanym rozwojem sieci 5G w Polsce rozpoczęto negocjacje z UKE w sprawie częstotliwości wykorzystywanych do świadczenia usług dostępu do Internetu na obszarze projektu pilotażowego ŁRST,
- zapewnienie usługi bezpłatnego dostępu do Internetu dla pacjentów i personelu w 8 szpitalach wojewódzkich (w 2018 r. ok. 600 000 użytkowników),
- wsparcie dla beneficjentów PO PC w zakresie hurtowych usług dostępu do Internetu,
- pełnienie funkcji operatora telekomunikacyjnego (według rejestru UKE – jednostka samorządu terytorialnego na prawach operatora)
- wsparcie dla placówek medycznych Samorządu Województwa Łódzkiego objętych siecią – zapewnienie infrastruktury umożliwiającej wymianę danych medycznych,
- zapewnienie ciągłości dostaw energii elektrycznej do węzłów i rozliczania tej energii,
- coroczne przeglądy infrastruktury sieci ŁRST,
- świadczy usługi 1 linii wsparcia dla użytkowników systemu (służb IT szpitali).

W ramach projektów **Regionalny System Informacji Medycznej**:

- pełni funkcje Lidera dla utrzymania trwałości dostarczonej infrastruktury w szpitalach podległych Samorządu Województwa Łódzkiego,
- utrzymuje i rozwija infrastrukturę chmury obliczeniowej (private cloud – zasoby w infrastrukturze informatycznej urzędu konfigurowane na potrzeby szpitali) przetwarzającej dane dla 13 partnerów projektu,
- utrzymuje i rozwija aplikacje i usługi wspólne (strony informacyjne i BIP jednostek medycznych podległych Samorządu Województwa Łódzkiego, eRejestrację pacjentów do jednostek medycznych, Monitor Realizacji Ryczału i Kontraktu),
- zapewnia wsparcie na rzecz rozwoju usług eZdrowia w placówkach objętych projektem,
- świadczy usługi pierwszej linii wsparcia dla użytkowników systemu (służb IT szpitali).

2. Realizacja projektów o charakterze regionalnym:

▪ **Projekt UCYFROWIENI**

Zadanie zmierzające do rozwiązania problemu wykluczenia cyfrowego w określonej grupie wiekowej. Projekt był prowadzony niekomercyjnie w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz w porozumieniu z Gminą Stryków w Domu Kultury w Niesułkowie z wykorzystaniem własnych zasobów sprzętowych i dostępu do sieci Internet. Projekt dotyczył udzielania pomocy zainteresowanym osobom opanować obsługę popularnych narzędzi informatycznych. W 2018 r. w warsztatach wzięło udział 100 osób, w tym 20 osób brało udział w warsztatach zorganizowanych w Gminie Stryków. Liczba przeszkolonych osób była uwarunkowana ograniczeniami związanymi z dostępnością zasobów ludzkich, sprzętowych i lokalowych.

▪ **KODO Łódzkie 2018 r.**

W sierpniu 2018 r. Województwo Łódzkie zorganizowało bezpłatne, jednodniowe warsztaty informatyczne KODO Łódzkie 2018. Celem warsztatów było edukowanie w zakresie wdrażania nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz budowy społeczeństwa informacyjnego, popularyzowanie wiedzy z dziedziny nowych technologii wśród osób młodych – uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich z regionu oraz zachęcenie do podnoszenia umiejętności informatycznych.

W warsztatach wzięło udział 99 osób z terenu Województwa Łódzkiego – młodzież w wieku 9–16 lat w trzech przedziałach wiekowych, tj. 9–11 lat, 12–14 lat, 15–16 lat. Koszt realizacji warsztatów Kodo Łódzkie 2018 wyniósł **13 365,00 zł**.

• **Konferencje tematyczne – społeczeństwo informacyjne**

- 70 lat Polskiej Informatyki „Od matematyki do informatyki 1948–2018” – ok. 130 uczestników. Koszt realizacji konferencji **11 542,83 zł**.
- Światowe Dni społeczeństwa Informacyjnego – ok. 120 uczestników. Koszt realizacji konferencji **8 579,11 zł**.
- Konferencja „Cyberprzestrzeń – bezpieczeństwo w administracji publicznej” – ok. 130 uczestników
- Konferencja „CyberBezpieczni – wyzwania dla pracowników oświaty” – ok. 130 uczestników. Łączny koszt realizacji obu konferencji CyberBezpieczni wyniósł **13 048 zł**.

Uczestnikami wszystkich konferencji byli mieszkańcy Województwa Łódzkiego. Na konferencjach poświęconych cyberbezpieczeństwu w większości spoza aglomeracji łódzkiej.

15.4. Działania niezrealizowane

W planach na 2018 r. były także istotne zadania z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Województwie Łódzkim, które nie zostały zrealizowane. Kluczową przyczyną było znaczne ograniczenie projektu budżetu Departamentu Cyfryzacji z **28 854 160 zł** do **23 337 141 zł** (w tym kwota wydatków z Pomocy Technicznej) Zmniejszenie to spowodowało konieczność rezygnacji z części zaplanowanych wcześniej działań, w tym:

- rozbudowa infrastruktury sprzętowej Łódzkiej Regionalnej Sieci Teleinformatycznej do wymogów Ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U.2018.165 t.j. z dnia 19.01.2018 r.). Nowelizacja ustawy nałożyła wymóg archiwizacji danych logowania użytkowników udostępnianej przez SWŁ bezpłatnej sieci WiFi, do której serwery ŁRST nie były przygotowane. Zadanie zaplanowane do realizacji w 2018 r. zostało na etapie planowania projektu budżetu na 2018 r. przez Zarząd Województwa Łódzkiego usunięte z projektu. Na realizację zadania przewidziano w pierwszym projekcie planu budżetu SWŁ na 2018 r. kwotę **1 200 000 zł**.

Dodatkowo z przyczyn innych niż finansowe nie zrealizowano w 2018 r. następujących planowanych działań:

- opóźnienia w przygotowaniu postępowania pn. **kompleksowa usługa informatyczna dot. realizacji projektu „eUrząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego – Etap II”** (szacowana wartość zamówienia brutto 11.770.215,00 zł),
- rozszerzenie realizacji projektu UCYFROWIENI na obszar całego województwa. W ramach działań na rzecz włączenia cyfrowego mieszkańców WŁ i promocji społeczeństwa informacyjnego planowano organizację szkoleń w ramach projektu UCYFROWIENI w innych niż Łódź miejscowościach województwa. Poza dwoma cyklami szkoleń w gminie Stryków projekt ten nie był realizowany,
- w ramach konkursu RPO WŁ na lata 2014-2020 złożono wniosek o dofinansowanie projektu „Digitalizacja zasobów kulturowych i dziedzictwa kulturowego Województwa Łódzkiego”. Środki na realizację projektu zabezpieczono w budżecie na 2018 r. Pomimo poprawnie formalnie złożonego wniosku o dofinansowanie i pozytywnej oceny ekspertów projekt nie znalazł się na liście projektów do dofinansowania.
- wiosną 2018 r. Departament Cyfryzacji rozpoczął prace nad przygotowaniem i realizacją projektu Regionalnego Systemu Monitorowania Jakości Powietrza w Województwie Łódzkim. Ze względu na brak zainteresowania po stronie Zarządu prace czasowo zawieszono. Wznowienie prac nad przygotowaniem projektu nastąpiło w grudniu 2018 r.

16. Obronność i bezpieczeństwo publiczne

16.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Wytyczne Wojewody Łódzkiego z dnia 24.01.2018 r. do działalności w zakresie pozamilitarnych przygotowań obronnych w województwie łódzkim w 2018 r.
3. Wytyczne Wojewody Łódzkiego z dnia 25.01.2018 r. do szkolenia obronnego w 2018 r.
4. Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego dla Województwa Łódzkiego na lata 2018 – 2030 Uchwała Nr 25/2018 r. z dnia 26 października 2018 r.

16.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w Województwie Łódzkim.
2. Utrzymanie gotowości do realizacji nałożonych zadań obronnych.
3. Działania Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego.

16.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa, z budżetu Województwa Łódzkiego w 2018 r. przekazano w formie:

dotacji dla:

- Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi kwotę 455 000,00 zł z przeznaczeniem na wydatki majątkowe w postaci zakupu:
  - analizatora genetycznego oraz aparatu do ilościowego oznaczania DNA w celu doposażenia pracowni genetyki Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi,
  - profesjonalnego sprzętu audio – wizualnego jako wyposażenia do auli dydaktyczno–szkoleniowej zlokalizowanej na terenie Oddziału Prewencji Policji w Łodzi,
- Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi kwotę 100 000,00 zł z przeznaczeniem na wydatki majątkowe w postaci zakupu samochodu operacyjnego w celu wzmocnienia funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej garnizonu łódzkiego.

pomocy finansowej dla:

- Gminy Miasto Zgierz kwotę 100 000,00 zł na pokrycie kosztów zużycia wody w akcji gaszenia pożaru składowiska odpadów, jaki miał miejsce na terenie Parku Przemysłowego Boruta w Zgierzu w dniach 25.05 – 01.06.2018 r. (na podstawie Uchwały Nr LVII/713/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 października 2018 r.),
- 109 gmin łączną kwotę 1 500 000,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań w zakresie zakupu sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem dla jednostek OSP (na podstawie Uchwały Nr LIII/652/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 maja 2018 r.).

2. W celu utrzymania gotowości do realizacji nałożonych zadań obronnych uczestniczono w pracach następujących zespołów roboczych:

- Zespoły działające przy Wojewodzie Łódzkim m. in.:
  - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
  - Wojewódzki Zespół Interdyscyplinarny ds. Bezpieczeństwa Imprez Masowych
  - Wojewódzki Zespół powołany dla potrzeb realizacji zadań wynikających z rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka

- Zespół ds. koordynacji działań związanych z realizacją profilaktyki uzależnień od dopalaczy na terenie Województwa Łódzkiego
  - Wojewódzki Zespół ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi.
- Komitet Doradczy działający przy Instytucie Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi
- Zarząd Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP Województwa Łódzkiego
- Forum Idei ku Bezpieczeństwu i Dialogu Społecznego – działającego przy Komendancie Wojewódzkiej Policji w Łodzi.

Ponadto zorganizowano po raz dziewiętnasty finał Konkursu na najlepszych policjantów i strażaków państwowej i ochotniczej straży pożarnej Województwa Łódzkiego w 2018 r. Nagrody pieniężne od Marszałka Województwa Łódzkiego otrzymało 41 wyróżnionych na łączną kwotę 50 020,00 zł.

Wspólnie z Wydziałem Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi zorganizowano po raz trzynasty finał Konkursu Sprawności Fizycznej i Wiedzy o Bezpieczeństwie dla uczniów klas I-II szkół podstawowych z terenu Województwa Łódzkiego, w ramach programu edukacyjno – prewencyjnego Policji Akademia Bezpieczeństwa. Łącznie uhonorowanych zostało 44 uczniów za łączną kwotę 5 249,64 zł.

Współorganizowano z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi warsztaty pod hasłem „Trenuj z Policją”. Warsztaty polegały na zajęciach z samoobrony, fitnessu oraz poznawaniu umiejętności zachowania się w sytuacjach zagrożenia. Marszałek Województwa Łódzkiego ufundował nagrody wyróżniających się uczestników warsztatów, w postaci sprzętu sportowego, na łączną kwotę 1 490,76 zł.

Na prośbę Komendanta Wojewódzkiego Policji w Łodzi, Biuro Ochrony Informacji i Bezpieczeństwa, wspólnie z Departamentem Promocji, włączyły się w organizację przedsięwzięcia mikołajkowego przygotowanego w ramach współpracy z fundacją „Dom w Łodzi” dla dzieci niepełnosprawnych i zdrowych, polegającego na przeprowadzeniu konkursów i warsztatów w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, cyberzagrożeń oraz korzystania z numeru alarmowego 112. Wszystkie dzieci uczestniczące otrzymały gadżety promocyjne.

W ramach szkolenia obronnego utrzymywano w gotowości do działania System Stałych Dyżurów Marszałka Województwa Łódzkiego oraz Punkt Kontaktowy Host Nation Support (HNS). Szkoleniem obronnym objęto łącznie 167 pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz dyrektorów i pracowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych wykonujących zadania obronne. Przeprowadzono pięć kontroli realizacji zadań obronnych w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych.

3. Działania Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łodzi (WORD w Łodzi)

W roku 2018 głównym zamierzeniem WORD w Łodzi było rozpoczęcie budowy nowej siedziby Ośrodka.

Województwo Łódzkie wydzierżawiło Ośrodkowi na ten cel nieruchomości, położoną w Łodzi, przy ul. Nowy Józefów 52/54.

W dniu 02.07.2018 roku została podpisana umowa z Wykonawcą - PKOB WEGNER Sp. z o.o. Sp. k., Rudki 10, 62-240 na realizację inwestycji pn. „Budowa nowej siedziby WORD w Łodzi” za kwotę 13.977.476,26 zł, z terminem realizacji do dnia 30.09.2019 roku.

Zmiana koncepcji, dokonana na potrzeby redukcji kosztów inwestycji doprowadziła do braku zapewnienia ważnych z punktu widzenia pracy Ośrodka elementów infrastruktury, tj. zespołu garażowo-magazynowego z przeznaczeniem na samochody ciężarowe i sprzęt technologiczny dla obsługi całego obiektu.

Na przestrzeni kilku lat zdawalność w WORD w Łodzi jest najniższa ze wszystkich ośrodków działających na terenie województwa, natomiast ilość skarg na przebieg państwowych egzaminów na prawo jazdy najwyższa, co niewątpliwie negatywnie wpływa na wizerunek Ośrodka.

W wyniku braku decyzyjności kierownictwa Ośrodka nastąpiły opóźnienia w ogłoszeniu postępowania przetargowego na zakup motocykli, niezbędnych do przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy kat. A.

Pomimo wypełniania minimalnych wymogów ustawowych w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów w zakresie kat. B prawa jazdy, brak jest ustandaryzowanego podejścia w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów, dotyczących innych kategorii egzaminowania oraz jednolitego podejścia w zakresie ilości kamer, umieszczanych w pojazdach egzaminacyjnych, przeznaczonych dla kat. B prawa jazdy.

Pomimo wypełniania minimalnych wymogów ustawowych w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów w zakresie kat. B prawa jazdy, brak jest ustandaryzowanego podejścia w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów, dotyczących innych kategorii egzaminowania oraz jednolitego podejścia w zakresie ilości kamer, umieszczanych w pojazdach egzaminacyjnych, przeznaczonych dla kat. B prawa jazdy.

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Skierniewicach (WORD w Skierniewicach)

W roku 2018 głównym zamierzeniem WORD w Skierniewicach było rozpoczęcie inwestycji, polegającej na utworzeniu oddziału terenowego w Kutnie, który nie został zrealizowany.

Pomimo wypełniania minimalnych wymogów ustawowych w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów w zakresie kat. B prawa jazdy, brak jest ustandaryzowanego podejścia w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów, dotyczących innych kategorii egzaminowania oraz jednolitego podejścia w zakresie ilości kamer, umieszczanych w pojazdach egzaminacyjnych, przeznaczonych dla kat. B prawa jazdy.

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Sieradzu (WORD w Sieradzu)

W roku 2018 głównym zamierzeniem WORD w Sieradzu był rozwój działalności Ośrodka Doskonalenia Techniki Jazdy.

Część inwestycji w wysokości 3.539.865,65 zł została sfinansowana z kredytu hipotecznego.

Inwestycja nie przynosi planowanych przychodów, co oznacza, że decyzja o jego budowie była nietrafna.

Ponadto, w 2018 roku kierownictwo Ośrodka zawarło niekorzystną umowę na obsługę prawną, której nie można rozwiązać bez poniesienia przez WORD znacznych kosztów finansowych.

Pomimo wypełniania minimalnych wymogów ustawowych w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów w zakresie kat. B prawa jazdy, brak jest ustandaryzowanego podejścia w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów, dotyczących innych kategorii egzaminowania oraz jednolitego podejścia w zakresie ilości kamer, umieszczanych w pojazdach egzaminacyjnych, przeznaczonych dla kat. B prawa jazdy.

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Piotrkowie Trybunalskim

Pomimo posiadania od lat znacznych środków finansowych, ulokowanych na rachunkach bankowych, WORD w Piotrkowie Trybunalskim nie prowadzi działań, zmierzających do efektywnego wykorzystania posiadanego majątku, w tym np. wymiany niektórych, wieloletnio użytkowanych pojazdów.

Pomimo wypełniania minimalnych wymogów ustawowych w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów w zakresie kat. B prawa jazdy, brak jest ustandaryzowanego podejścia w zakresie rejestrowania przebiegów egzaminów, dotyczących innych kategorii egzaminowania oraz jednolitego podejścia w zakresie ilości kamer, umieszczanych w pojazdach egzaminacyjnych, przeznaczonych dla kat. B prawa jazdy.

17. Promocja i współpraca zagraniczna

17.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.
2. Regionalna Strategia Innowacji LORIS2030.
3. „Program promocji i kreacji marki Województwa Łódzkiego z planem wdrożenia w latach 2012–2016”, przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego nr 326/13 z dnia 19 marca 2013 r.
4. System Identyfikacji Wizualnej Województwa Łódzkiego przyjęty Zarządzeniem nr 29/13 Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Identyfikacji Wizualnej Województwa Łódzkiego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego.
5. „Strategia działań w Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem kanałów social media marki Łódzkie promuje na lata 2018-2023” – dokument pomocniczy opracowany przez firmę Socjomania we współpracy z UMWŁ.
6. Uchwała nr LIX/1614/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie przyjęcia dokumentu „Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Łódzkiego”.

17.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Konsekwentne i długookresowe kształtowanie oraz kreowanie regionu jako marki oparte na założeniach opisanych w „Programie promocji i kreacji marki Województwa Łódzkiego z planem wdrożenia w latach 2012–2016”. Promocja marki Województwa Łódzkiego poprzez realizację projektów własnych oraz promocja marki w Internecie.
2. Prowadzenie współpracy zagranicznej w oparciu o „Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Łódzkiego” poprzez m.in. wszechstronny rozwój Łódzkiego, pozyskiwanie wiedzy i doświadczeń w zarządzaniu regionem przy wykorzystaniu doświadczeń państw Unii Europejskiej o podobnej strukturze gospodarki i potencjale ludnościowym; rozwój kontaktów międzynarodowych na poziomie samorządów regionalnych i lokalnych; promocja i wspieranie dobrych praktyk w zakresie samorządności na poziomie regionalnym i lokalnym; inicjowanie kontaktów gospodarczych, sprzyjających wzrostowi konkurencyjności rynkowej Województwa Łódzkiego, bezpośrednim inwestycjom zagranicznym w regionie, wspierania eksportu, rozwoju innowacji i nowoczesnych technologii oraz pozyskiwania funduszy unijnych; aktywizacja turystyki międzyregionalnej i międzynarodowej; budowanie wizerunku Województwa Łódzkiego na arenie europejskiej jako aktywnego i skutecznego podmiotu oraz godnego zaufania partnera.
3. Rozwój aktualnych europejskich trendów oraz odpowiedź na potrzeby społeczeństwa w gronie ekspertów międzynarodowych.
4. Wsparcie interesariuszy regionalnych narzędziami zapewniającymi maksymalną elastyczność i dopasowanie do ich potrzeb.
5. Wspieranie rozwoju innowacyjności, wzmocnienia konkurencyjności Województwa Łódzkiego.

17.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

Powyższe cele zostały osiągnięte poprzez następujące działania:

1. W celu budowy i promocji marki regionalnej, w 2018 r. zrealizowano m.in. następujące projekty:
  - Mixer Regionalny Łódzkie 2018 - 3 wydarzenia; 3 miasta (Piotrków Trybunalski, Uniejów, Łódź – wydarzenie główne); 18 występów artystów z regionu i gwiazd polskiej sceny muzycznej; ponad 30 aktywności (konkursy, prezentacje, zabawy, warsztaty rękodzielnicze, animacje); 153 wystawców; 14 materiałów prasowych; 255 spotów i materiałów telewizyjnych; wydarzenia towarzyszące – Targi Ekonomii Społecznej,

- Przegląd Orkiestr Dętych; koncerty: „Na pozór – tribute to Bogusław Mec” (ok. 950 widzów) oraz Wolna Grupa Bukowina (ok. 900 widzów); łącznie ponad 32.000 odwiedzających,
- Forum Promocji Województwa Łódzkiego 2018 - ponad 300 uczestników; 3 bloki tematyczne; 10 wystąpień; 12 prowadzących,
  - Festiwal Myślenia Projektowego Łódzkie 2018 – 4 webinary; 6 warsztatów; łącznie ponad 270 uczestników; 2 artykuły prasowe; promocja online,
  - kampania wizerunkowa „Dumni z Łódzkiego” - kanały komunikacji: Internet, prasa, telewizja, radio (19 różnych dostawców usług mediowych); ponad 700 spotów; 4 artykuły prasowe,
  - folder „Ziemia Łódzka Ekstra” – wydanie specjale dedykowane aktualnym wydarzeniom i projektom realizowanym w regionie; łącznie 2.400.000 egz.; 4 emisje; 600.000 egz. w ramach każdej emisji; kolportaż bezpośredni,
  - Videoblog „Łódzkie HiStory” - kanał na YouTube i Facebook – łącznie ok. 1.300 użytkowników; ponad 30 materiałów filmowych z obszaru marketingu historycznego.
  - marka „Promuje Łódzkie” w mediach społecznościowych - Facebook – ponad 62.000 fanów (jeden z najpopularniejszych profili regionalnych na polskim FB); prowadzenie grup tematycznych na Facebooku – promocja wydarzeń, turystyki, zdjęć z regionu, ok. 4.000 użytkowników; Twitter – ponad 2.600 obserwujących (2 miejsce w Polsce wśród profili regionalnych); Instagram – ponad 11 tysięcy obserwujących (2 miejsce w Polsce wśród profili regionalnych); Youtube – ponad 860 subskrybentów (top 3 polskich profili regionalnych); prowadzenie samodzielnych działań reklamowych Facebook Ads oraz Google Ads,
  - tworzenie multimediów na potrzeby promocji,
  - prowadzenie transmisji na żywo sesji sejmiku,
  - tworzenie i optymalizacja stron internetowych na potrzeby promocji województwa,
  - projekt „100 lecie odzyskania niepodległości”: gra interaktywna typu escape room (ponad 100 uczestników); zabawa interaktywno-edukacyjna „sejfy niepodległości” (4 sejfy, ponad 5.000 grających); zabawa interaktywno-edukacyjna „budki niepodległości” (3 budki, ponad 1.000 grających); konkurs fotograficzny (ponad 300 zgłoszeń); gry terenowe (12 gier, 12.000 ulotek z przebiegiem gry, 6 miast); wydawnictwo „Historia Łódzkiego okiem mieszkańców” (5.000 egz.); kampania z udziałem video blogerów (3 blogerów, 430.000 widzów); promocja w mediach (16 artykułów prasowych, promocja online, 60 spotów radiowych),
  - współorganizacja Święta Łodzi z Miastem Łódź poprzez zapewnienie części artystów - ponad 50.000 odwiedzających wydarzenie,
  - wydawnictwo „Sekrety Województwa Łódzkiego” – 3.000 egz. dedykowanych Województwu Łódzkiemu,
  - zakup usług promocyjnych w ramach wydarzeń i projektów zewnętrznych – zakup usług w związku z 147 wydarzeniami realizowanymi w województwie i kraju; łącznie deklarowanych ponad 1.600.000 uczestników,
  - promocja marki poprzez kanały komunikacji mediowej: współpraca z rozgłośniami regionalnymi (6 rozgłośni, ponad 160 audycji); współpraca z telewizjami regionalnymi (3 podmioty, ponad 160 programów); współpraca z prasą z uwzględnieniem wydań online,
  - dystrybucja i zakup materiałów oraz wydawnictw promocyjnych – zrealizowano ponad 400 wydań materiałów promocyjnych z logo WŁ,
  - zakup i dostawa pucharów, medali, statuetek, tabliczek i dyplomów dla laureatów wydarzeń – zrealizowano dostawy ponad 100 pucharów i odznaczeń,
  - nadzór nad wykorzystaniem elementów Systemu Identyfikacji Wizualnej WŁ w projektach wewnętrznych i zewnętrznych oraz projektowanie graficzne.

2. Promocja gospodarcza regionu koncentrowała się wokół projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, oś priorytetowa II. INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA, działanie II.2 INTERNACJONALIZACJA PRZEDSIĘBIORSTW, poddziałanie II.2.2 PROMOCJA GOSPODARCZA REGIONU:

- „Promocja gospodarcza Województwa Łódzkiego poprzez organizację i udział w zagranicznych targach i misjach gospodarczych”.
Dokonano aktualizacji publikacji pt. „Zintegrowana Oferta Inwestycyjna Województwa Łódzkiego”. Odbyły się zaplanowane wyjazdy z przedsiębiorcami do Niemiec na targi spożywcze Fruit Logistica w Berlinie (firmy uczestniczące w wyjeździe: Amkez Food, ELITA-Grupa Producentów Owoców, Eurokat TriPlus Aloe Vera, Fundacja Ekoostoją, Kapka) oraz targi branży informatycznej CEBIT w Hannoverze (firmy uczestniczące w wyjeździe: VE Systems, BlueRank, Liki Mobile Solutions, BinarApps, Media4U). Firmy spożywcze wzięły również udział w targach Tang Jiu Hui w chińskim Chengdu, gdzie w centrum miasta odbyła się także akcja promocyjna produktów spożywczych z naszego regionu. Uczestnikami wyjazdu były przedsiębiorstwa Corpo, IKA, Soligrano, Wiatrowy Sad oraz Fundacja Ekoostoją. W wyniku udziału firm w ww. imprezach targowych odbywających się w 2018 r. podpisane zostały co najmniej dwa kontrakty handlowe z partnerami zagranicznymi. W 2018 r. nie doszło do udziału w dwóch wydarzeniach o charakterze targów innowacyjności i wynalazczości, których realizacją zajmował się Departament ds. Przedsiębiorczości. W związku z tym dokonano zmiany w zakresie rzeczowym projektu (m.in. na 2019 rok przeniesiono realizację targów Geneva Inventions). Koszt realizacji projektu wyniósł 4.389.354,94 zł. (z czego w 2018 roku 1.398.284,81 zł).
- „ŁODZKIE GO! Nowe rynki dla kluczowych branż Województwa Łódzkiego”
W styczniu 2018r. powołany został zespół projektowy, podjęto prace zmierzające do przyspieszenia realizacji projektu. Przeprowadzono analizę sposobu realizacji podobnych projektów przez inne jednostki samorządu terytorialnego w Polsce. Wnioski z przeprowadzonej analizy doprowadziły do następujących działań:
  - nastąpił „podział” projektu na dwa etapy: analityczny i wdrożeniowy. Pierwszy etap projektu dotyczył dokonania pogłębionej analizy potrzeb przedsiębiorców w zakresie internacjonalizacji, rozwoju eksportu, dostosowania swoich produktów do wymogów nowych rynków zagranicznych. W wyniku tego działania miała zostać opracowana mapa kierunków i wydarzeń branżowych o charakterze gospodarczym uznanych przez przedsiębiorców za kluczowe dla ich rozwoju (zdefiniowanie kierunków ekspansji gospodarczej, jeden kierunek dla każdej z branż). Etap ten to także określenie kryteriów kwalifikowania przedsiębiorstw do dalszego udziału w projekcie. Pierwszy etap obejmował również przygotowanie i aktualizację programu promocji gospodarczej dla wskazanych w projekcie branż, w tym wykonanie analiz i ekspertyz istotnych z punktu formułowania i realizacji regionalnych inicjatyw promujących firmy z największym potencjałem z ww. branż na rynkach zagranicznych (na podstawie zapisów Strategii RSI Loris 2030 i Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020). Etap wdrożeniowy miał być konsekwencją wyników prac analitycznych przeprowadzonych w pierwszym etapie,
  - opracowana została dokumentacja otwierająca dialog techniczny. Celem dialogu technicznego było uzyskanie doradztwa oraz informacji w zakresie niezbędnym do prawidłowego przygotowania opisu przedmiotu zamówienia, Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, określenia wymagań dla podmiotów, które wezmą udział w planowanym postępowaniu o udzielenie

zamówienia publicznego dotyczącego przedsięwzięcia oraz oszacowania wartości zamówienia w postępowaniu na realizację pierwszego etapu projektu. Dialog w założeniu miał doprowadzić do: (1) prawidłowego przygotowania opisu przedmiotu zamówienia, Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, określenia wymagań dla podmiotów, które wezmą udział w planowanym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego dotyczącego przedsięwzięcia oraz oszacowania wartości zamówienia w postępowaniu na realizację pierwszego etapu projektu, (2) szczegółowego doprecyzowania zakresu merytorycznego wszystkich zadań, (3) prawidłowego oszacowania wartości zamówienia, (4) określenia terminu realizacji zamówienia. Dialog został przeprowadzony w kwietniu 2018 i osiągnął stawiane w nim cele, tj. pozwolił na opracowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na realizację pierwszego etapu projektu.

W grudniu 2018 roku została zakończona realizacja pierwszego etapu projektu, obejmująca dwa z pięciu zadań, zawartych w projekcie.

Zadanie 1 polegało na przeprowadzeniu pogłębionej analizy potrzeb środowiska biznesowego Województwa Łódzkiego w odniesieniu do 6 kluczowych branż, do których adresowany jest projekt. Realizacja zadania miała na celu: (1) usprawnienie komunikacji z przedsiębiorcami oraz stworzenie przestrzeni sprzyjającej wymianie wiedzy i doświadczeń, (2) zdefiniowanie rzeczywistych potrzeb przedsiębiorców w odniesieniu do internacjonalizacji, (3) zdefiniowanie przewag konkurencyjnych regionu, (4) zdefiniowanie problemów, na które napotykają przedsiębiorcy przy podejmowaniu prób internacjonalizacji swojej działalności, (5) wypracowanie listy wydarzeń zagranicznych o charakterze gospodarczym, które zostaną zrealizowane w dalszej części projektu oraz wybór kierunków ekspansji gospodarczej dla każdej z sześciu branż objętych projektem. W ramach realizacji Zadania 1 wykonawca, firma Bluehill Sp. z o.o., przygotowała obszerny raport analityczny, w którym przedstawione zostały wnioski z analizy dotychczasowych instrumentów wspierania internacjonalizacji MSP z branż objętych projektem, przedstawiona została analiza SWOT przedmiotowych branż, zidentyfikowano tzw. nisze eksportowe oraz zaproponowano potencjalnie najatrakcyjniejsze kierunki ekspansji gospodarczej dla poszczególnych branż. Istotnym elementem raportu są także rekomendacje dla regionalnej polityki wspierania internacjonalizacji MSP zaliczających się do tzw. sześciu inteligentnych specjalizacji regionalnych. Bardzo istotną częścią raportu jest sześć planów działań (dla każdej branży sporządzony został odrębny plan). Plany zawierają wnioski zarówno z analiz eksperckich, jak i badań ankietowych przeprowadzonych na próbie MSP uczestniczących w spotkaniach realizowanych w ramach Zadania 2. Plany stanowią operacjonalizację drugiego etapu projektu, zawierają szczegółowe informacje o preferowanych przez firmy docelowych rynkach ekspansji gospodarczej, dokonanych wyborach kierunków eksportowych, przedstawiają kalendarze najważniejszych wydarzeń branżowych w odniesieniu do poszczególnych rynków i branż, wskazują na najważniejsze z tych wydarzeń. W planach działań wskazani są też potencjalni partnerzy instytucjonalni, z którymi nawiązywana będzie współpraca przy realizacji drugiego etapu projektu. Elementem Zadania 1 było też prowadzenie działań promocyjnych. W ramach działań informacyjno-promocyjnych w 2018 r. zrealizowano: - otwarcie rejestracji na warsztaty z przedsiębiorcami w listopadzie (rejestracja online na stronie www.go.lodzkie.pl - ponad 100 firm zgłosiło chęć udziału w warsztatach), - przygotowanie materiałów promocyjnych na warsztaty (prezentacje, roll-up, certyfikaty dla uczestników), - przeprowadzenie sześciu spotkań z przedsiębiorcami - uczestnictwo w warsztatach pracowników WŁ oraz Bluehill & Kobold (udzielanie odpowiedzi na pytania uczestników warsztatów), - umieszczenie relacji z warsztatów na stronie WŁ, - zakończenie pracy nad dokumentami zgłoszeniowymi do kolejnego etapu projektu i umieszczenie ich na stronie projektu www.go.lodzkie.pl (formularz zgłoszeniowy do

udziału w projekcie, formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis, regulamin), - otwarcie rekrutacji online na udział w kolejnym etapie projektu do 1 grudnia, - umieszczenie informacji o projekcie i o trwającej rekrutacji we własnych kanałach komunikacji (Facebook – Promuje Łódzkie, Twitter – Promuje Łódzkie, LinkedIn - Promuje Łódzkie), - rozesłanie informacji o projekcie LODZKIE GO! do innych departamentów UMWŁ w celu dalszej promocji projektu, - udzielanie odpowiedzi na pytania przedsiębiorców zainteresowanych udziałem w projekcie, - promocja projektu poprzez artykuły prasowe w Dzienniku Łódzkim w dniu 27.11.2018 r. oraz łódzkim wydaniu Gazety Wyborczej w dniu 24.11.2018 r.

Zadanie 2 polegało na zorganizowaniu spotkań z przedsiębiorcami reprezentującymi sześć kluczowych specjalizacji Województwa Łódzkiego, zainteresowanymi internacjonalizacją swojej działalności. Celami Zadania 2 było: (1) przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych wśród potencjalnych uczestników projektu, (2) wyłonienie uczestników wydarzeń gospodarczych realizowanych w drugim etapie projektu, (3) zbadanie potrzeb i poznanie preferencji potencjalnych uczestników projektu w zakresie internacjonalizacji, (4) uzbrojenie przedsiębiorców w wiedzę dotyczącą potencjalnego rynku docelowego, tj. przybliżenie sytuacji geopolitycznej danego kraju, przekazanie informacji dotyczących pozyskiwania certyfikatów i niezbędnych dokumentów uprawniających do wprowadzenia towarów na rynek. Jednym z celów spotkań z przedsiębiorcami było uzbrojenie ich w fachową i praktyczną wiedzę dotyczącą specyfiki danego rynku, aktów i kruczków prawnych, dopuszczalnych form rejestracji działalności na wyselekcjonowanych rynkach, co ma znaczenie zwłaszcza w przypadku krajów spoza Unii Europejskiej, czy obszarów charakteryzujących się nieco inną kulturą biznesu. Po wyselekcjonowaniu potencjalnie najatrakcyjniejszych kierunków ekspansji gospodarczej (Zadanie 1) zorganizowanych zostało sześć spotkań, dedykowanych poszczególnym kierunkom. Warsztat 1: Chiny i ASEAN – Tajlandia, Wietnam (14.11.2018) Warsztat 2: Kraje Skandynawskie – Szwecja, Norwegia, Finlandia, Dania (16.11.2018) Warsztat 3: Kraje WNP – Ukraina, Białoruś, Kazachstan (19.11.2018) Warsztat 4: Kraje Bliskiego Wschodu (20.11.2018) Warsztat 5: Stany Zjednoczone i Kanada – Zjednoczone Emiraty Arabskie, Arabia Saudyjska, Izrael, Iran (21.11.2018) Warsztat 6: Kraje Europy Zachodniej -Niemcy, Wielka Brytania, Francja (23.11.2018) Spotkania prowadzone były przez ekspertów zajmujących się poszczególnymi rynkami. Miejscem spotkań były Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego i SkyHub.

Koszty realizacji etapu pierwszego wyniosły 361.743 zł.

- „Partnerstwo gospodarcze drogą do internacjonalizacji MŚP Województwa Łódzkiego” W 2018 r. zrealizowano misje pilotażowe do każdego z 8 regionów partnerskich, podczas których zaprezentowano ofertę MŚP z naszego regionu zainteresowanych znalezieniem zagranicznych partnerów handlowych. Efektem misji było spotkanie firm łódzkich i zagranicznych na bezpośrednich rozmowach w ramach biznes miksera zorganizowanego w Łodzi 15.10.2018 r.

W spotkaniu udział wzięły następujące firmy z Województwa Łódzkiego: ORPEL, BinarApps, EXACO, HTD Polska, Inovatica, Joan, Liki Mobile Solutions, Makimo, MARAND, Media4U, Provit, Soligrano, Texton, VE Systems, WB Fashin Group, RS Systems, ORZESZEK, PPHU "JUS-POL", Piwoteka, PPH "ALMAX", Fit and Jump, Tłocznia Soków Owocowych VERO, Ośrodek Badawczo-Produkcyjny PŁ ICHEM, BLUERANK, PPHU "OSKAR", SECO, Koliber, Old Star, Herbsland, Jagoda JPS, Loba, Kubota, Berotex, Explosion, MPC, Adrian, Brodowski Owoce, Magnes Lines, Texpol, Oswald. W rozmowach uczestniczyli również przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu: Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego, Łódzka Izba Przemysłowo-Handlowa, Regionalny Związek Pracodawców Ziemi Łódzkiej Konfederacja Lewiatan.

Ze strony regionów partnerskich w biznes mikserze udział wzięli przedstawiciele ok. 40 firm a także reprezentanci administracji, organizacji wsparcia biznesu i innych organizacji wspierających z regionów postradzieckich objętych projektem: Rada Najwyższa Ukrainy, Winnicka Obwodowa Administracja Państwowa, Witebskie Obwodowe Centrum Marketingu i Mińskie Centrum Wsparcia Biznesu oddział Witebsk, Maniewicka Rejonowa Administracja Państwowa i Fundusz Wsparcia Przedsiębiorczości.

W wyniku biznes miksera firmy z Województwa Łódzkiego nawiązały kontakty z zagranicznymi kontrahentami zainteresowanymi ich ofertą.

Koszt realizacji projektu w 2018 roku wyniósł 650.279,92 zł.

3. Równolegle do projektów finansowanych z RPO prowadzono działania wynikające z realizacji zadania budżetowego pn. „Organizacja i udział w imprezach za granicą i obsługa delegacji zagranicznych”:

- a) wizyty studyjne, m.in.: wizyta w Stuttgarcie w celu przedłużenia porozumienia o współpracy, uroczystych obchodów 5-lecia współpracy oraz zakończenia konkursu dla młodzieży szkolnej "Polsko-niemieckie spotkania: Badenia-Wirtembergia i WŁ"; udział w Międzynarodowym Wschodniobałtyckim Forum Gospodarcze w Daugavpils (Łotwa), udział w VII Forum Regionów Polski i Chorwacji w Porec (Chorwacja); udział w posiedzeniu Komitetu Wykonawczego Europejskiej Federacji Sportu Studenckiego EUSA w Madrycie; udział w konferencji 9th European Public Communication Conference 'Campaigning for Europe',
- b) przyjęcie delegacji, m.in.: udział delegacji z regionów partnerskich w Jubileuszu XX-lecia Sejmiku Województwa Łódzkiego; wizyta wicegubernatora Syczuanu Yang Xingpinga w Łodzi; wizyta delegacji chińskiej z Departamentu Transportu z Prowincji Syczuan,
- c) udział w targach w regionach partnerskich, m.in.: Targi Dobrego Smaku Slow Food w Stuttgarcie, udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych RegionTour Brno, udział w 17. Western China International Fair WCIF w Chengdu,
- d) organizacja i udział w wydarzeniach promocyjnych poza granicami kraju, m.in.: Dni Kultury Polskiej w Brnie (10.04.2018 - 13.04.2018), wystawa „Łódzkie w kadrze” w Czerniowcach; udział Zespołu Pieśni i Tańca ŁÓDŹ w festiwalu folklorystycznym w Obwodzie Czerninowieckim; organizacja uroczystego koncertu z okazji 100-lecia Niepodległości w Winnicy,
- e) zakup usług promujących Województwo Łódzkie poza granicami kraju, m.in.: Szkoła Mistrzostwa Sportowego Marcina Gortata podczas międzynarodowego Turnieju Młodzieżowej Euroligi w koszykówce chłopców (European Youth Basketball League) w Levicach (Słowacja) - 08.02.2018 - 11.02.2018; Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Łodzi podczas międzynarodowej wystawy pszczelarskiej w Plewen (Bułgaria) - 08.02.2018 - 11.02.2018; Budowlani S.S.A. Łódź podczas meczów w ramach Pucharu CEV; Uczniowski Klub Sportowy Anilana podczas ISF WORLD SCHOOLS CHAMPIONSHIP Handball 2018 w Doha Qatar (21.02.2018 - 01.03.2018); Klub Sportowy "Beach Soccer Club Grembach Łódź" podczas Turnieju Ligi Mistrzów Euro Winners Cup 2018 w Nazare (Portugalia) - (28.05.2018 - 03.06.2018); Stowarzyszenie "Słowo i Muzyka u Jezuitów" w ramach międzynarodowego projektu baletowego "Młody Duch Tańca" oraz tournée w Japonii (Osaka 28.07.2018 i Tokio 30.07.2018); Politechnika Łódzka (Wydział Mechaniczny, Instytut Maszyn Przepływowych) w ramach udziału członków projektu Lodz Solar Team w największym konkursie samochodów elektrycznych napędzanych energią słoneczną iLumen European Solar Challenge - Belgia - Heusden-Zolde (21.09.2018 - 23.09.2018); Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w ramach projektu "Człowiek za burtą - Łodzianie 50 lat po marcu" - Kopenhaga (08.11.2018 - 17.11.2018).

4. Prowadzenie Regionalnego Biura Województwa Łódzkiego w Chengdu.

Biuro prowadzi działania promocyjne województwa w ChRL oraz wspiera polskich przedsiębiorców planujących współpracę z Chinami. W ramach podejmowanych działań promocyjnych Biuro bierze udział w różnych imprezach lub organizuje wydarzenia mające na celu

prezentację Polski, Łodzi i łódzkich produktów regionalnych. W ramach promocji marki Łódzkiego RBWŁ w Chengdu prezentuje Łódź i województwo jako nowoczesne miasto przemysłowe, które skutecznie wdrożyło strategię rewitalizacji. Wobec wzrostu postaw proekologicznych w Chinach jest to wizerunek bardzo dobrze postrzegany przez chińskich odbiorców. Łódź nie ma jeszcze wyrobionej marki w Syczuanie, dlatego prezentując miasto i województwo Biuro stara korzystać również z działań promujących Polskę i jej markę z jednoczesnym dodawaniem elementów lokalnych. Głównymi lokalnymi symbolami Łodzi są nowoczesne rolnictwo i wysoka jakość jako pożądane elementy wyróżniające w oczach chińskich odbiorców miasto i region.

Biuro wspiera przedsiębiorców również w bieżących działaniach operacyjnych w wypadku napotkania praktycznych problemów we współpracy z chińskimi partnerami np. związanych z realizacją zobowiązań, weryfikacją potencjalnego partnera, jeśli polskie przedsiębiorstwo ma trudności z samodzielnym jej przeprowadzeniem itp. W tym zakresie Biuro wspiera zarówno eksporterów jak i importerów. Biuro współorganizuje szkolenia dla przedsiębiorstw planujących wyjazd do Chin i podjęcie współpracy z chińskimi partnerami oraz przyjazdy misji polskich przedsiębiorstw do Chin.

Współpraca zagraniczna WŁ oraz prowadzenie Regionalnego Biura WŁ w Chengdu odbywała się w oparciu o budżet Województwa Łódzkiego.

5. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną w regionach UE opartych na gospodarce węglowej DeCarb.

Podjęcie współpracy z 8 partnerami z 7 krajów UE i realizacja działań polegających na:

- określaniu skutków społecznych i gospodarczych dla 41 regionów europejskich oraz możliwości ich niwelowania dzięki działaniom zmierzającym m.in. do odzyskania i przywrócenia wartości użytkowych i przyrodniczych terenów pokopalnianych,
- przeprowadzeniu 90 konsultacji z interesariuszami celem określenia istotnych lokalnych i regionalnych potrzeb w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i kształtowaniu założeń Regionalnego Planu Działania służącego ich realizacji,
- przygotowywaniu założeń analiz społeczno-ekonomicznych skutków dekarbonizacji dla regionu łódzkiego w trakcie posiedzeń 60 ekspertów branży,
- zidentyfikowaniu 24 dobrych praktyk europejskich w zakresie dekarbonizacji i przejścia na czystą energię, które mogą zostać uwzględnione w ramach w IV osi RPO WŁ (gospodarka niskoemisyjna),
- konsultowaniu z Politechniką Łódzką i Uniwersytetem Łódzkim możliwości uruchomienia kierunków kształcenia związanych z OZE i elektro mobilnością i poprawą jakości powietrza, utworzenia nowych miejsc pracy związanych z produkcją czystej energii oraz programów wspierających wzrost kwalifikacji 10 tys. pracowników,
- promocji działań w ramach projektu na stronie facebook Lodzkie House – zasięg 3.000 odbiorców oraz stronie internetowej www.bruksela.lodzkie.pl.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 41.375,47 zł.

6. Zielone zamówienia publiczne na rzecz zasobooszczędnego rozwoju regionalnego – GPP4Growth.

Współpraca z 7 partnerami z 7 krajów UE w celu realizacji projektu. Prace w ramach projektu koncentrowały się na:

- zaangażowaniu 30 ekspertów do przygotowania dokumentu pn. „Raport w zakresie rekomendacji dotyczących ulepszenia istniejących narzędzi w obszarze planów i polityk efektywnego gospodarowania zasobami”;
- dotarciu do 2900 odbiorców w regionie z informacjami dotyczącymi zielonych zamówień publicznych za pomocą social mediów, mailingu bezpośredniego i strony internetowej oraz 180 osób podczas zorganizowanych 5 spotkań w regionie;
- przeprowadzeniu kolejnego naboru do Grupy Interesariuszy Regionalnych w ramach projektu skutkującego zaangażowaniem do współpracy 3 nowych organizacji;

- zorganizowaniu „Dnia Informacyjnego GPP4Growth w ramach międzynarodowego wydarzenia „Green Week” na Politechnice Łódzkiej;
- publikacji na stronach lodzkie.pl danych statystycznych dotyczących ZZP i ich wartości w Europie wynoszącej 180 mld euro i 10 mld zł w Polsce oraz doświadczeń jednostek publicznych w Wexford (Irlandia) i Starej Zagorze (Bułgaria);
- przeprowadzeniu badania ankietowego wśród 200 Wykonawców w zakresie czynników wpływających na wzrost stosowania zielonych zamówień publicznych w Województwie Łódzkim.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 131.006,35 zł.

7. Europejskie regiony na rzecz synergii w gospodarce cyrkularnej SCREEN.

Współpraca z 21 partnerami z 11 krajów UE w celu realizacji projektu. Prace w ramach projektu koncentrowały się na:

- zbadaniu potencjału i infrastruktury 2 łańcuchów wartości oraz możliwych połączeń pomiędzy 20 przedsiębiorstwami w regionie;
- ustanowieniu nowych ram dla optymalnego wykorzystania funduszy na badania i innowacje na rzecz rozwoju gospodarki cyrkulacyjnej – podpisanie Memorandum of Understanding łącznie dla 9 regionów partnerskich;
- wypracowaniu rozwiązań i zestawu narzędzi dla władz regionalnych i lokalnych, biznesu i środowiska naukowego, w ramach metody pracy Policy Lab, obejmującego propozycje kryteriów oceny cyrkularności w projektach współfinansowanych w ramach regionalnych programów operacyjnych;
- podpisaniu porozumień z 7 interesariuszami regionalnymi, zaangażowaniu do współpracy 80 osób i przeanalizowaniu ofert projektowych 150 podmiotów w ramach 2 sesji brokerskich;
- przygotowaniu we współpracy z innymi członkami konsorcjum 2 wspólnych aplikacji międzynarodowych w ramach naboru ogłoszonego w Programie Interreg Europa: REgional PoLicy Actions for Circular Economy REPLACE o całkowitej wartości 8,7 mln zł. oraz Improved Environment and Resource Efficiency through use of Life Cycle Instruments for implementation of regional policies of the European Union LCA4Regions o całkowitej wartości 7,7 mln zł (projekty uzyskały dofinansowanie w 2019 r.);
- przygotowaniu projektu pn. Samorządowe Centrum Gospodarki Cykularnej i Umieędzynarodowienia Przedsiębiorstw ŁÓDZKIE GREEN HUB o wartości 1 mln zł, stanowiącego odpowiedź na zidentyfikowane w trakcie realizacji projektu SCREEN potrzeby interesariuszy regionalnych (projekt został wyłoniony do realizacji w 2018 r.);

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 242.451,78 zł.

8. Ulepszenie instrumentów polityki dedykowanej rozwojowi systemu innowacji MŚP poprzez wdrożenie rozwiązań przemysłu 4.0 INNO PROVENT.

Podjęcie współpracy z 7 partnerami z 6 krajów UE i realizacja działań polegających na:

- przygotowaniu i rozesłaniu do 1000 respondentów kwestionariusza „Przemysł 4.0; w województwie łódzkim”, który jest częścią „Oceny instrumentów polityki publicznej Województwa Łódzkiego pod kątem dostosowania do wymogów Przemysłu 4.0”;
- przygotowaniu raportu oceny, który stanowi podstawę do dalszych prac nad doskonaleniem instrumentów polityki publicznej w zakresie finansowania innowacji ze środków UE;
- przeprowadzeniu 10 indywidualnych konsultacji z interesariuszami regionalnymi w celu oceny istniejących instrumentów wsparcia MŚP w zakresie wdrażania innowacji pod kątem dostosowania do Przemysłu 4.0 i podniesieniu wiedzy i świadomości interesariuszy regionalnych w zakresie rozwiązań Przemysłu 4.0;

- zorganizowaniu 2 spotkań dla 30 interesariuszy regionalnych projektu, w trakcie których przedstawiono technologie Przemysłu 4.0, a także omówiono bariery na jakie napotykają przedsiębiorcy starający się o dofinansowanie zaawansowanych technologicznych rozwiązań;
- zidentyfikowaniu 5 dobrych praktyk w tematyce przemysłowego internetu rzeczy, sztucznej inteligencji i rozszerzonej rzeczywistości (uwzględnionych w Ocenie instrumentów);
- promocji działań w ramach projektu na stronie facebook Lodzkie House – zasięg 3.000 odbiorców oraz stronie internetowej www.bruksela.lodzkie.pl.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 35.693,51 zł.

9. Doskonalenie polityk w zakresie ponownego wykorzystania wody dla oszczędzania zasobów w regionach europejskich AQUARES.

Podjęcie współpracy z 9 partnerami z 8 krajów UE i realizacja działań polegających na:

- przeprowadzeniu konsultacji z gronem 30 interesariuszy (przedstawiciele nauki, administracji oraz biznesu) celem określenia istotnych lokalnych i regionalnych potrzeb oraz możliwości w zakresie zrównoważonej gospodarki wodnej i kształtowanie założeń Regionalnego Planu Działania służącego ich realizacji;
- podpisaniu 5 porozumień o współpracy w ramach projektu umożliwiających pozyskanie eksperckiej wiedzy dot. analizy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego pod kątem możliwości uzupełnienia o rozwiązania z zakresu ponownego wykorzystania wody oraz organizacji wizyty studyjnej w 2019r. w Województwie Łódzkim;
- określaniu szans środowiskowych oraz ekonomicznych dla różnych sektorów związanych ze stosowaniem technologii ponownego użycia wody a także zagrożeń wynikających z braku takich rozwiązań lub ich nieumiejętne wdrażania;
- pozyskaniu wiedzy nt. 13 technologii ponownego wykorzystania wody w regionach partnerskich i 14 w województwie;
- promocji działań w ramach projektu na stronie facebook Lodzkie House – zasięg 3.000 odbiorców oraz stronie internetowej www.bruksela.lodzkie.pl.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 46.683,17 zł.

10. Rozwój regionalny poprzez finansowanie waloryzacji dziedzictwa kulturowego – FINCH

Podjęcie współpracy z 7 partnerami z 6 krajów UE i realizacja działań polegających na:

- nawiązaniu współpracy ze 110 ekspertami i podmiotami z sektora kultury na rzecz bardziej efektywnego finansowania ochrony dziedzictwa kulturowego;
- przybliżeniu możliwości innowacyjnego finansowania kultury w ramach crowdfundingu 36 przedstawicielom instytucji sektora kultury w regionie w ramach Spotkania Grupy Interesariuszy Regionalnych w Łódzkim Domu Kultury;
- podniesieniu świadomości organów nadzorujących instytucje kultury w zakresie wpływu dziedzictwa kulturowego na rozwój społeczno-ekonomiczny regionu poprzez działania w ramach strategii komunikacji projektu;
- współpracy międzyregionalnej w zakresie przygotowania analizy sposobu finansowania kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego w krajach partnerskich projektu;
- przeanalizowaniu potencjału regionu łódzkiego w zakresie potrzeb i możliwości finansowania dziedzictwa kulturowego przy wykorzystaniu nowych modeli finansowania, np. crowdfundingu, PPP, włączenia podmiotów prywatnych do wsparcia kultury podczas spotkań Grupy Interesariuszy Regionalnych;
- promocji działań w ramach projektu na stronie facebook Lodzkie House – zasięg 3.000 odbiorców oraz stronie internetowej www.bruksela.lodzkie.pl.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 43.400,68 zł.

11. Wyzwania dla centrów regionalnych: przeciwdziałanie depopulacji, rozwój dobrych praktyk DeCoDe.

Współpraca z 7 partnerami z 7 krajów UE w celu realizacji projektu. Prace w ramach projektu koncentrowały się na:

- nawiązaniu kontaktów z łódzkimi naukowcami zajmującymi się badaniem depopulacji w regionie;
- zorganizowaniu 3 spotkań z ekspertami ze środowisk działających na rzecz przeciwdziałania procesowi depopulacji;
- identyfikacji i wymianie z partnerami 21 dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania wyludnieniu; m.in. systemu doradztwa dla osób wracających do kraju macierzystego, dwujęzycznego systemu kształcenia dzieci, zaangażowania uczelni wyższych i przedsiębiorców (w tym korporacji międzynarodowych w proces reintegracji);
- zwiększeniu wiedzy i świadomości nt. możliwych rozwiązań w zakresie integracji osób powracających z zagranicy po okresie emigracji;
- zbudowaniu świadomości wśród przedsiębiorców w kwestii uwarunkowań zmieniającego się rynku pracy w związku ze zmianą liczby wykwalifikowanych pracowników – wypracowanie wspólnej oferty z uczelniami wyższymi (staże i praktyki studenckie), wykorzystanie doświadczeń partnerów projektu w zakresie rekrutacji pracowników i oferty dla reemigrantów;
- konsolidacji środowiska ekspertów (administracja, biznes, uczelnie) w temacie depopulacji w celu jak najlepszego wykorzystania i wymiany wiedzy.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 277,38 zł.

12. SME ORGANICS – „Wzmacnianie konkurencyjności sektora MŚP i zrównoważony rozwój w sektorze produkcji ekologicznej”

Współpraca z 7 partnerami z 7 krajów UE w celu realizacji projektu. Prace w ramach projektu koncentrowały się na:

- organizacji w regionie łódzkim wizyty studyjnej projektu SME Organics podsumowującej pierwszą fazę realizacji. Oprócz ponad 30 gości z Hiszpanii, Szwajcarii, Włoch, Francji, Belgii, Rumunii oraz Finlandii w wizycie uczestniczyli także interesariusze z regionu Łódzkiego oraz Polski;
- realizacji działań promocyjnych (strona internetowa i media społecznościowe);
- opracowaniu Regionalnej Diagnozy WŁ z obszaru sektora żywności ekologicznej oraz Ekologicznego Planu Działań dla Województwa Łódzkiego (ang. Organics Action Plan). Uwzględniono w nim następujące działania:
  - ustanowienie grup producentów wśród ekologicznych MŚP w Województwie Łódzkim;
  - cykl spotkań edukacyjnych i indywidualnych konsultacji w zakresie produkcji żywności ekologicznej, z uwzględnieniem aspektów gospodarki cyrkularnej, realizowany w ramach projektu „Łódzkie Green Hub” (Samorządowe Centrum Gospodarki Cykularnej i Internacjonalizacji Przedsiębiorstw);
  - wywieranie wpływu na politykę regionalną celem poprawy konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju MŚP z Województwa Łódzkiego z sektora ekologicznego, w oparciu o koncepcję utworzenia regionalnego centrum monitorowania sektora ekologicznego w ramach projektu „ŁÓDZKIE GO BENELUX”.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 108.959,76 zł.

13. Łódzkie w Brukseli – promuje łódzki biznes, realizowanego poprzez:
- zwiększenie międzynarodowej rangi gospodarczej Województwa Łódzkiego poprzez budowanie sieci współpracy z podmiotami z innych regionów europejskich;
  - stworzenie w Brukseli przestrzeni spotkań dla pionierów i innowatorów pochodzących z różnych branż i dziedzin;
  - zwiększenie świadomości podmiotów z regionów zakresie warunków i możliwych efektów prowadzenia promocji produktów i usług oraz działalności gospodarczej w krajach Beneluksu;
  - promocję oferty przedsiębiorstw z regionu podczas takich wydarzeń jak targi, spotkania bilateralne, misje gospodarcze, wizyty studyjne, spotkania B2B;
  - pokazanie oferty 36 przedsiębiorstw z regionu podczas 12 wydarzeń targowych i konferencyjnych w krajach Beneluksu (m.in. Międzynarodowe Targi Turystyczne Vacantiebeurs w Utrechcie, Międzynarodowe Targi Turystyczne Salon des Vacances w Brukseli, Międzynarodowe Targi Budownictwa, Renowacji i Wyposażenia Wnętrz – Batibouw w Brukseli, Międzynarodowe Targi turystyki pieszej i rowerowej w Utrechcie, Międzynarodowe Targi Spożywcze TAVOLA w Kortijk, Targi Spożywcze Biobest w Brukseli, Targi Buissnes Traveller & MICE fair w Amsterdamie, Międzynarodowe Targi ESTETIKA w Brukseli i Międzynarodowe Targi Dekoracji i Wyposażenia Wnętrz COCCON w Brukseli);
  - zorganizowanie również wizyty studyjnej na targach dla branży budowlanej Renovatie w Holandii;
  - podkreślenie korzyści wynikających z udziału w inicjatywach projektowych, przy udziale współpracujących z RBWŁ przedsiębiorców, podczas zorganizowanej Konferencja „Razem możemy więcej – kierunek Beneluks” Wzięło w niej udział 60 osób;
  - międzynarodową promocję oferty przedsiębiorstw z regionu przy użyciu nowoczesnych kanałów i narzędzi marketingowych (Social Media, content marketing, video marketing);
  - wzmocnienie efektu networkingowego, dla branży budowlanej poprzez zorganizowanie Forum Polskich Przedsiębiorców w Brukseli (23.02.2018), w którym udział wzięło 60 osób. Celem spotkania było ułatwienie nawiązania współpracy pomiędzy firmami z branży budowlanej z Polski i Belgii, zaprezentowanie wysokiej jakości materiałów budowlanych z Polski oraz zainteresowanie współpracą biznesową w zakresie budownictwa.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 488.029,97 zł.

14. Łódzkie w Brukseli wspiera łódzki biznes. Promocja kompleksowej oferty eksportowej dla przedsiębiorstw z regionu realizowany poprzez:
- identyfikację, w drodze rekrutacji i oceny, zainteresowanych rozszerzeniem działalności na rynki krajów Beneluksu podmiotów z regionu. W ramach naboru wyselekcjonowano 60 przedsiębiorców, z których 30 firm wyselekcjonowanych przez partnera projektowego – Uniwersytet Łódzki (Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny) weźmie udział w wydarzeniach targowo-konferencyjnych na terenie Beneluksu;
  - promocję oferty przedsiębiorców na wydarzeniach targowych – Stoisko Województwa Łódzkiego na targach żeglarskich METS, Amsterdam, 13-15.11.2018 r. Województwo Łódzkie po raz pierwszy zaprezentowało się na ww. targach, organizując stoisko w ramach Pawilonu Polskiego koordynowanego przez PAIH Amsterdam oraz Polską Izbę Przemysłu Jachtowego i Sportów Wodnych – Polboat. Przedsiębiorcy z regionu mieli okazję zaprezentować się w gronie najlepszych na jednej z najważniejszych światowych imprez branżowych,
15. Podjęcie decyzji o dofinansowaniu projektu Lodzkie Go Beneluks zakładającego:
- funkcjonowanie Punktu Wsparcia Inwestora w ramach Domu Łódzkiego w Brukseli jako biura promocji handlu i inwestycji dla przedsiębiorstw z Łódzkiego;

- intensywną politykę informacyjną, pozyskiwanie i udostępnianie informacji gospodarczych, nawiązanie bezpośrednich kontaktów gospodarczych;
- prezentację produktów zarówno w showroomie jak i na wydarzeniach typu wystawienniczego i targowego.

Wydatki poniesione na realizację projektu w 2018 roku wyniosły 216.475,10 zł.

16. Uczestnictwo w Europejskim Tygodniu Regionów i Miast.

Jest to coroczne czterodniowe wydarzenie w Brukseli, podczas którego urzędnicy reprezentujący regionalne i miejskie organy administracji, a także eksperci i naukowcy mogą się dzielić dobrymi praktykami i wiedzą fachową w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego. Edycja 2018 „Za silną unijną politykę spójności po 2020 r.” zgromadziła wokół debaty o roli i wykorzystaniu polityki spójności ponad 6000 uczestników, 300 partnerów i 30 uczestników Master Class ze 140 regionów i miast. Jednym z wydarzeń w ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast było seminarium organizowane przez Województwo Łódzkie w partnerstwie z Regionem Pomurje, Regionem Małopolska, Regionem Extremadura, Regionem Alentejo, Regionem Murcia: „Synergia funduszy europejskich na rzecz inteligentnego, zdrowego i aktywnego życia.

Wydatki poniesione na realizację zadania w 2018 r. wyniosły 14.079,66 zł.

17. Uczestnictwo w dorocznym festiwalu Brussels Design September i kreowanie wizerunku regionu jako miejsca o bogatych tradycjach wzornictwa przemysłowego. Festiwal Brussels Design September to jedna z największych brukselskich imprez artystycznych skupiająca ponad 100 wydarzeń, których wspólnym mianownikiem jest wzornictwo. Każdego roku wydarzenie koncentruje się wokół innego tematu. Motywem przewodnim w 2018 roku był eco desing i upcycling. W ramach Festiwalu Województwo Łódzkie zorganizowało wystawę pt. POLISH TRASH – kolejne wydarzenie z cyklu Art-in-the-Box, w ramach którego już od kilku lat w przestrzeni miejskiej w Brukseli prezentowane są projekty artystów z Województwa Łódzkiego, tworzących w nurcie eco i upcyclingu, tj. z wykorzystaniem odpadów i zużytych materiałów do produkcji nowych przedmiotów o charakterze użytkowym.

Wydatki poniesione na realizację zadania w 2018 r. wyniosły 40.000,00 zł.

17.4. Działania niezrealizowane

1. Niewykorzystanie potencjału:

- 1) Punktu Wsparcia Inwestora wynikające z braku możliwości 100% dotarcia z informacją o oferowanych formach wsparcia do firm z regionu łódzkiego, z powodu niewystarczającej współpracy KOUM jak i instytucji zewnętrznych oferujących wsparcie dla MŚP z regionu;
- 2) zbieranych informacji dot. przedsiębiorczości (informacje od firm, dane statystyczne, analizy regionalne) mogące wpłynąć na lepsze kształtowanie i dopasowanie oferty targowej oraz spersonalizowanych spotkań B2B do potrzeb przedsiębiorstw;
- 3) realizowanych projektów międzynarodowych do kształtowania obecnej i przyszłej perspektywy programowania środków europejskich z powodu niewystarczającej współpracy KOUM jak i instytucji zewnętrznych, interesariuszy z regionu.

2. Kampania outdoorowa dedykowana Mixerowi Regionalnemu Łódzkie 2018 i jubileuszowi 100-lecia odzyskania niepodległości nie została zrealizowana (przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, na etapie postępowania nie została złożona żadna oferta, brak realizacji ze względu na czynniki niezależne od UMWŁ).

3. Facebook – pozyskano ponad 62.000 fanów zamiast zaplanowanych 65.000 (ze względu na brak zgody na korzystanie z karty płatniczej, która pozwoliłaby na szybki zakup działań promocyjnych, brak realizacji ze względu na czynniki obiektywne).

4. Brak skutecznych narzędzi do prowadzenia i planowania kampanii promocyjnych w skali UMWŁ (czynniki związane z realizacją zadań w podejściu procesowym, brak oprogramowania do zarządzania projektami, brak realizacji ze względu na czynniki obiektywne).

18. Nieruchomości województwa

18.1. Dokumenty strategiczne realizujące zadania na poziomie województwa

1. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Województwa Łódzkiego na lata 2017–2019.

18.2. Zadania do realizacji w 2018 r.

1. Przeprowadzenie postępowań dotyczących sprzedaży nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego.
2. Przeprowadzenie postępowań dotyczących oddania w posiadanie zależne nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego.
3. Przeprowadzenie postępowań dotyczących regulacji granic i stanów prawnych nieruchomości Województwa Łódzkiego (w tym ustanowienie służebności).
4. Przeprowadzenie postępowań dotyczących darowizny nieruchomości Województwa Łódzkiego lub ich części.
5. Przeprowadzenie postępowań dotyczących nabycia nieruchomości lub ograniczonych praw rzeczowych do nieruchomości.
6. Utrzymanie nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego w stanie niepogorszonym.
7. Realizacja zadań inwestycyjnych.

18.3. Podjęte działania w 2018 r. ze wskazaniem ich kosztów

1. Przeprowadzenie postępowań dotyczących sprzedaży nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego, wykonując zadania statutowe, zarządza łącznie 92 nieruchomościami, wśród których znajdują się m.in. nieruchomości zabudowane budynkami biurowymi, budynkami oświatowymi, obiektami po dawnych jednostkach ochrony zdrowia czy nieruchomości niezabudowane.

W 2018 r. w celu sprzedaży nieruchomości:

- przeprowadzono 15 przetargów nieograniczonych (w tym 1 ogłoszony w 2017 r.),
- przeprowadzono 1 przetarg ograniczony.

Przeprowadzone przetargi dotyczyły 11 zarządzanych nieruchomości:

- Łowicz, ul. Stanisławskiego 31, Łódź, ul. Drewnowska 63–75, Łódź, ul. Pomorska 54, Mierzyn 64A, Pabianice, ul. Gdańska 5A, Rawa Mazowiecka, ul. Jeżowska 10, (garaż), Rawa Mazowiecka, ul. Jeżowska 10 (garaż), Sieradz, ul. Tuwima 2, Uniejów, ul. Targowa (bez numeru), Warta, ul. Sieradzka 6 (lokal mieszkalny), Warta, ul. Sieradzka 3 (lokal mieszkalny).

Wartość nieruchomości wystawionych do sprzedaży w 2018 r., w cenach wywoławczych z pierwszego przetargu wyniosła 44.678.000,00 zł.

W wyniku zakończonych 3 postępowań przetargowych w 2018 r. zawarto 2 umowy sprzedaży:

- Uniejów, ul. Targowa (bez numeru) – cena 561.600,00 zł,
- Warta, ul. Sieradzka 6 m. 34 – cena 32.320,00 zł.

Umowa przeniesienia własności nieruchomości w Łowiczu, ul. Stanisławskiego 31 – za cenę 1.545.300,00 zł zawarta została w 2019 r. (w 2018 r. zawarta była warunkowa umowa sprzedaży).

Zawarte zostały 2 umowy sprzedaży nieruchomości w trybie bezprzetargowym:

- Zduńska Wola, ul. Łódzka (bez numeru) – cena 1.600,00 zł,

- Warta, ul. Sieradzka (bez numeru) – cena 13.530,00 zł (w tym 2.530 VAT).

Dochód ze sprzedaży lokali mieszkalnych i nieruchomości na 2018 r. zaplanowany był w wysokości 24.040.000,00 zł.

Wartość dokonanej sprzedaży w 2018 r. wyniosła 606.520,00 zł, co stanowi 2,52 % realizacji planu.

Plan sprzedaży nieruchomości z uchwały budżetowej na 2018 r.

Lp.	Adres nieruchomości	Planowana cena sprzedaży
1	Łódź, ul. Drewnowska 63-75	20 000 000 zł
2	Łódź, ul. Pomorska 54	850 000 zł
3	Mierzyn 64 A	800 000 zł
4	Opoczno, ul. Zakątna 6	190 000 zł
5	Pabianice, ul. Gdańska 5A	1 000 000 zł
6	Sieradz, ul. Tuwima 2	1 200 000 zł
Razem:		24 040 000 zł

Zrealizowana sprzedaż nieruchomości w 2018 r.

Lp.	Adres nieruchomości	Cena uzyskana z tytułu sprzedaży nieruchomości
1	Uniejów, ul. Targowa bn.	561 600,00 zł
2	Warta, ul. Sieradzka 6 (lokal mieszkalny)	32 320,00 zł
3	Zduńska Wola, ul. Łódzka bn.	1 600,00 zł
4	Warta, ul. Sieradzka bn.	13 530,00 zł
Razem:		609 050,00 zł

2. Przeprowadzenie postępowań dotyczących oddania w posiadanie zależne nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego

W związku z prowadzonymi postępowaniami przetargowymi dotyczącymi oddania nieruchomości w posiadanie zależne, w 2018 r.:

- przeprowadzono 16 przetargów nieograniczonych (4 ogłoszone w 2017 r.), w tym:
  - 12 – dotyczących oddania w najem,
  - 4 – dotyczące oddania w dzierżawę.
- w trakcie przetargów przeprowadzono 31 licytacji, z czego:
  - 19 – zakończyło się wynikiem pozytywnym,
  - 12 – zakończyło się wynikiem negatywnym.
- w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych, w 2018 r. zawarto:
  - 23 umowy dotyczące oddania w najem,

- 4 umowy dotyczące oddania w dzierżawę.

W 2018 r. zawarto 7 umów użyczenia nieruchomości lub części nieruchomości Województwa Łódzkiego.

Dochód z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych na 2018 r. zaplanowany był w wysokości 1.200.000, 00 zł.

Rzeczywisty dochód z tego tytułu w 2018 r. wyniósł 1.366.284,00 zł, co stanowi 113,86 % realizacji planu.

3. Przeprowadzenie postępowań dotyczących regulacji granic i stanów prawnych nieruchomości Województwa Łódzkiego (w tym ustanowienie służebności)

W 2018 r. prowadzono postępowania dotyczące nieruchomości w:

- Łasku, ul. 9 Maja 50 – o stwierdzenie nabycia przez Województwo Łódzkie prawa własności części nieruchomości stanowiącej własność osoby fizycznej, w drodze zasiedzenia,
- Łodzi, ul. Żeromskiego 74–76 – zniesienia współwłasności nieruchomości.

W 2018 r. procedowane były wyszczególnione poniżej sprawy:

- Łódź, ul. Moniuszki 7–9 – służebność przesyłu na rzecz VEOLIA Energia Łódź S.A. – zawarta została umowa o udostępnienie terenu,
- Łódź, ul. Piłsudskiego 159 – służebność przesyłu na rzecz PGE Dystrybucja S.A. – zawarta została umowa o udostępnienie terenu,
- Łódź, ul. Traugutta 21–23 – służebność przesyłu na rzecz PGE Dystrybucja S.A.,
- Łódź, ul. Roosevelta 15 – służebność gruntowa na rzecz Województwa Łódzkiego na nieruchomości Gminy Miasto Łódź,
- Łódź, ul. Wielkopolska 70/72 – służebność gruntowa na rzecz Województwa Łódzkiego na nieruchomości Gminy Miasto Łódź.

4. Przeprowadzenie postępowań dotyczących darowizny nieruchomości Województwa Łódzkiego lub ich części

W 2018 r. dokonano jednej darowizny:

- na rzecz Powiatu Wieluńskiego przeniesiono udział w wysokości 299/1000 części we współwłasności nieruchomości położonej w Wieluniu przy ul. Piłsudskiego 6.

5. Przeprowadzenie postępowań dotyczących nabycia nieruchomości lub ograniczonych praw rzeczowych do nieruchomości

W 2018 r. nabyto:

- nieodpłatnie, na czas nieoznaczony prawo użytkowania na udziale Powiatu Wieluńskiego wynoszącym 849/1000 części we współwłasności zabudowanej nieruchomości, położonej w Wieluniu, przy ul. Piłsudskiego 6 – ograniczone w wykonywaniu do ogólnej powierzchni użytkowej 504,00 m², z przeznaczeniem na realizację zadań statutowych wojewódzkich samorządowych jednostek oświatowych.

6. Utrzymanie nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego w stanie niepogorszonym

W 2018 r. podejmowano bieżące czynności zmierzające do utrzymania zarządzanych nieruchomości w stanie niepogorszonym, w tym przeprowadzono remonty i naprawy. Wydatki na ten cel wyniosły 14.641.294, 71 zł

7. Realizacja zadań inwestycyjnych

W 2018 r. zakończono następujące zadania inwestycyjne:

- „Modernizacja izolacji pionowej i poziomej fundamentów wraz z montażem systemu odwodnienia na nieruchomości położonej w Skierniewicach ul. Batorego 64D”; wykonanie inwestycji miało na celu likwidację zawilgoceń i zagrzybienia na ścianach budynku; koszty wykonania w 2018 r.: 372 714, 91 zł;
- „Instalacja systemu monitoringu i kontroli dostępu na nieruchomościach Województwa Łódzkiego”; inwestycja miała na celu zmniejszenie kosztów ponoszonych na ochronę budynku zlokalizowanego w Zgierzu przy ul. 3 Maja 46 oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa w budynku; koszty wykonania w 2018 r.: 177 664, 00 zł;
- „Termomodernizacja budynku głównego i Biblioteki Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim: ocieplenie ścian zewnętrznych i dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej”; koszty wykonania w 2018 r.: 35 524,60 zł.

W 2018 r. kontynuowano oraz rozpoczęto realizację następujących inwestycji:

- „Rewitalizacja terenów Podzamcza – Młode Stare Miasto w Piotrkowie Trybunalskim” – Kompleksowa rewitalizacja nieruchomości poszpitalnej położonej przy Placu Pofranciszkańskim w Piotrkowie Trybunalskim; całkowita wartość projektu: 6 666 122,34 zł;
- „Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi – Projekt 6” - inwestycja kubaturowa przy ul. Roosevelta 15 w Łodzi; całkowita wartość projektu: 15 536 726,44 zł.

18.4. Działania niezrealizowane

W 2018 r. zanotowano niski wynik sprzedaży a w konsekwencji niewielki stopień realizacji założeń planu budżetu Województwa Łódzkiego w ramach dochodów z tego tytułu.

W 2018 r. nie rozpoczęto realizacji robót w ramach poniższych zadań:

- „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych polegających na dostosowaniu budynku do przepisów p.poż. oraz wykonanie wentylacji nawiewno – wywiewnej z rekuperacją pomieszczeń bursy w Tomaszowie Mazowieckim”, brak realizacji z uwagi na brak ofert w dwóch kolejno prowadzonych postępowaniach przetargowych;
- „Modernizacja budynku Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Łodzi przy ul. Wielkopolskiej 70/72”; brak realizacji z uwagi na nie spełnienie kryteriów projektu w ramach konkursu o dofinansowanie ze środków RPO;
- „Termomodernizacja części budynku Szkoły Policealnej Techniki Dentystycznej w Łodzi” (dot. al. Piłsudskiego 159 w Łodzi); brak realizacji z uwagi na nie spełnienie kryteriów projektu w ramach konkursu o dofinansowanie ze środków RPO;
- „Dostosowanie budynku A do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych w Sieradzu ul. Plac Wojewódzki 3”; brak realizacji z uwagi na brak środków finansowych na realizację po stronie pozostałych współwłaścicieli nieruchomości.

19. Spółki prawa handlowego, których udziałowcem lub akcjonariuszem jest województwo

Wytwórnia Filmów Oświatowych Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100 % udziałów w Spółce.

Spółka realizowała działania na rzecz rozwoju Województwa Łódzkiego poprzez wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia jego mieszkańców, wspieranie rozwoju kultury oraz sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalnym wykorzystaniem w zakresie posiadanych kompetencji.

Swoje zadania Spółka wykonuje między innymi, poprzez udostępnianie zbiorów filmowych zgromadzonych w archiwum, organizację pokazów filmowych, digitalizację zbiorów filmowych, współpracę z lokalnymi instytucjami kulturalnymi i Stacjami Telewizyjnymi (programy prezentujące dorobek filmowy WFO – w tym filmy o Regionie Łódzkim), udział w imprezach kulturalnych promujących dorobek Województwa w dziedzinie twórczości artystycznej (np. Mixer Regionalny).

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki prowadząc bieżącą działalność powinien dążyć do poprawy wyniku finansowego Spółki, zmniejszenia kosztów działalności operacyjnej, wzrostu wartości sprzedaży licencji na filmy znajdujące się w zasobach archiwum Spółki.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

1. Produkcja i rozpowszechnianie filmów

Główną dziedziną działalności Spółki jest produkcja dzieł filmowych stanowiących nie tylko istotny dorobek kulturalny Województwa, ale i będących wkładem w dorobek kultury narodowej. W 2018 r. Spółka zakończyła produkcję i prowadziła rozpowszechnianie następujących filmów:

- "MIASTO KOBIEC" – film dokumentalny analizujący sytuację tysięcy łódzkich włókniarzek po przemianach gospodarczych w Polsce w ostatniej dekadzie XX wieku, na realizację którego Spółka otrzymała dotację w wysokości 6 200 zł.
- "CZTERY PORY ROKU" – cykl czterech filmów przyrodniczych promujących walory przyrody i krajobrazu Województwa Łódzkiego (Załęczański Park Krajobrazowy, Lasy Spalskie, Jeziorsko, Puszcza Bolimowska). Cykl emitowany był na antenie TV TOYA oraz TVP Łódź, na realizację którego Spółka otrzymała dotację w wysokości 83 319 zł.
- "ŻYWOT CHRUŚCIKA" – pełnometrażowy film przyrodniczy, do którego większość zdjęć realizowana była na terenie Województwa. Film został ukończony w 2017 r. lecz w 2018 r. trwała jego dystrybucja. Prezentowany był m.in. na pokazach festiwalowych oraz na antenie TV TOYA i TVP Łódź

2. Digitalizacja zasobów filmowych

W związku z uruchomieniem przez WFO własnej linii digitalizacji (transfer materiału filmowego z nośników optycznych na zapis cyfrowy) – dzięki zakupowi w 2017 r. skanera Black Magic wraz z urządzeniami towarzyszącymi i adekwatnym oprogramowaniem, Spółka opracowała

szczegółowy plan digitalizacji i archiwizacji zbiorów filmowych WFO – w oparciu o własną wiedzę, jak również doświadczenie osób i firm specjalizujących się w tym zakresie. Za sprawą ustalenia odpowiednich standardów i metodyki działań digitalizacyjnych do 31 grudnia 2018 r. zdigitalizowano 860 filmów – łącznie 1614 aktów (jeden akt to do 300 metrów taśmy optycznej 35 mm, czyli ok. 10 minut czasu projekcji), na własnym skanerze Spółki. W 2018 r. Spółka zdigitalizowała 513 filmów – łącznie 923 akty (czyli ok. 276 tysięcy metrów taśmy filmowej 35 mm.) z 4384 tytułów będących w zbiorach Spółki.

Z tytułu świadczenia usług digitalizacyjnych i innych Spółka osiągnęła w 2018 r. przychód w wysokości 93 175 zł.

3. Udzielanie licencji

W 2018 r. Wytwórnia udzieliła 105 licencji na pokazy swoich filmów w ramach współpracy z takimi instytucjami (lub osobami) jak między innymi: Instytut Pamięci Narodowej, Muzeum Współczesne Wrocław, Muzeum Narodowe w Warszawie, FINA, Pedagogiczna Biblioteka w Nowym Sączu, Deutsches Filminstitut–DIF goEast– Filmfestival w Niemczech, Aleja Kultury, Miejski Ośrodek Kultury w Legionowie, Piotr Padaszyński, Instytut Geodezji Polskiej Akademii Nauk, Gryfiński Dom Kultury, Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Fundacja Profile, Association Des courts l'après–midi (Marsylia, Francja), Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, Württembergischer Kunstverein Stuttgart (Niemcy) oraz Muzeum Historyczne w Elku, Miejski Ośrodek Kultury w Koluszkach, GWZO w Niemczech, Muzeum Gdańska, Instituto Moreira Salles z Brazyli, Stowarzyszenie "Kultura na Granicy", Dom Kultury "Zameczek", Muzeum Sztuki w Łodzi, Fundacja "ARKA".

Z tytułu udzielania licencji na pokazy filmowe Spółka osiągnęła w 2018 r. przychód w wysokości 116 411 zł.

4. Działalność edukacyjna

Działalność edukacyjna polega m.in. na prowadzeniu warsztatów filmowych i fotograficznych wśród mieszkańców Województwa. W 2018 r. przeprowadzono łącznie 165 zajęć edukując 2 477 osób. Warsztaty odbywały się zarówno w siedzibie Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi – w pracowniach edukacyjnych, sali projekcyjnej, montażowni filmowej i pobliskich plenerach – jak również, na terenie placówek edukacyjnych i kulturalnych w różnych miejscach Województwa Łódzkiego (warsztaty wyjazdowe). Realizacja zajęć na terenie szkół jest działaniem zapobiegającym wykluczeniu w dostępie do nowej, niekiedy nieznannej dziedziny i atrakcyjnych form edukacji wśród uczniów mieszkających poza aglomeracją łódzką.

Były to:

- „Warsztaty edukacji filmowej”

Warsztaty adresowane do dzieci, młodzieży i studentów. Zajęcia pozwalają uczestnikom poznać i wypróbować różne techniki powstawania obrazu filmowego, zdobyć wybrane umiejętności realizacji filmowej oraz zobaczyć filmy stanowiące ważny element historii kinematografii. W 2018 r. Spółka przeprowadziła 44 zajęcia tego typu, w których uczestniczyło 598 osób.

- „Ekologiczne warsztaty filmowe”

Prowadzone w trzech głównych grupach tematycznych:

1. Ochrona powietrza
2. Ochrona wód
3. Ochrona środowiska

Warsztaty adresowane są do dzieci, młodzieży, studentów i mieszkańców Województwa Łódzkiego. W 2018 r. Spółka przeprowadziła 121 zajęć, w których uczestniczyło 1 879 osób.

Na zakończenie serii warsztatów Spółka planuje zorganizować wystawę zbiorową na temat "Ziem odzyskanych" składającą się z najlepszych prac zrealizowanych przez młodzież podczas warsztatów. Realizację zadania umożliwi wsparcie otrzymane w formie dotacji ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w kwocie 150.800,00 zł. Wartość ogólna zadania wynosi 171.500,00 zł. Zadanie realizowane jest do 31.10.2020 r.

Wnioski dla Spółki

Analiza działalności Spółki w 2018 r. wykazała zbyt małą ilość prowadzonych przez Wytwórnę Filmów Oświatowych komercyjnych warsztatów i szkoleń, brak wystarczającej ilości projekcji i udostępnień filmów znajdujących się w jej zasobach, co przyczyniło się do złego wyniku finansowego Spółki.

Bionanopark Sp. z o. o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 36,39 % udziałów w Spółce.

Działalność Spółki polega na wspieraniu rozwoju nauki i współpracy między sferą nauki i gospodarki, popieranie postępu technologicznego i innowacji. Celem realizowanej przez Spółkę działalności jest współpraca między instytucjami naukowymi a przemysłem.

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki prowadząc bieżącą działalność powinien dążyć do zmniejszenia wysokości generowanej straty ze sprzedaży, zwiększenie przychodów netto z najmu pomieszczeń Inkubatora, zwiększenie przychodów netto ze sprzedaży usług laboratoryjnych, osiągnięcie wyższego wskaźnika bieżącej płynności finansowej.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

W 2018 r. Spółka realizowała swoje cele poprzez następujące działania:

- świadczenie usług badawczo–rozwojowych – świadczenie przez specjalistyczne laboratoria Spółki usług zleczanych przez podmioty zewnętrzne – przedsiębiorstwa, w tym przedsiębiorstwa realizujące projekty współfinansowane z RPO WŁ 2014–2020 i jednostki naukowe, głównie uczelnie wyższe, usługi z zakresu m.in. badań kosmetyków, żywności (autentykacja win – status akredytowanego laboratorium), tekstyliów, skanowania i druku 3D, usługi dla Politechniki Łódzkiej z wykorzystaniem unikalnego Analizatora Rzeczywistych Układów Złożonych,
- świadczenie doradztwa w zakresie organizacji i finansowania działalności naukowej i innowacyjnej – organizacja Międzynarodowej Agencji Badawczej, mentoring i wsparcie eksperckie dla start-up'ów zlokalizowanych w Inkubatorze prowadzonym przez Spółkę oraz poprzez udział w wydarzeniach (programy wsparcia, konferencje, warsztaty): „Młodzi w Łodzi”, Creative Vibes (UŁ), MASEP (UŁ), innoSHARE, THINGS+ (projekt międzynarodowy realizowany w kooperacji m.in. z Województwem Łódzkim), zaangażowanie w działalność Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce i ICT Cluster,
- realizacja projektów badawczo–rozwojowych w kooperacji z przedsiębiorcami i jednostkami naukowymi z regionu łódzkiego w celu przyszłej komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań – najważniejsze: „Ocena pierwotnych i wtórnych zaburzeń molekularnych warunkujących oporność na leki z grupy inhibitorów proteasomu (bortezomib, carfilzomib) i innych leków przeciwszpiczakowych u chorych na szpiczaka plazmocytozy” (projekt w konsorcjum z Uniwersytetem Medycznym w Łodzi), „Projektowanie i wytwarzanie spersonalizowanych implantów medycznych” (projekt w konsorcjum z Politechniką Łódzką, Uniwersytetem Medycznym w Łodzi i Pabianicką Fabryką Narzędzi PAFANA SA) ,
- dzierżawę, najem nieruchomości lub infrastruktury technicznej do celów prowadzenia badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej – udostępnianie specjalistycznej powierzchni laboratoryjnej i aparatury naukowo–badawczej dla podmiotów realizujących własne projekty badawczo–rozwojowe,
- sprzedaż terenów inwestycyjnych przedsiębiorstwom z branży biotechnologicznej – sprzedaż terenu Eurofins Polska Sp. z o.o.
- Projekt „Ocena pierwotnych i wtórnych zaburzeń molekularnych warunkujących oporność na leki z grupy inhibitorów proteasomu (bortezomib, carfilzomib) i innych leków przeciwszpiczakowych u chorych na szpiczaka plazmocytozy” – projekt badawczy finansowany przez Narodowe Centrum Nauki w ramach programu OPUS 12, projekt realizowany w konsorcjum z Uniwersytetem Medycznym w Łodzi,

- Wartość całkowita dofinansowania: 1 015 564 zł
- Wartość dofinansowania w części realizowanej przez „Bionanopark” sp. z o.o.: 785 464 zł
- Okres realizacji projektu: 01/10/2017 – 30/09/2020
- Projekt „Wpływ wybranych nanocząstek na właściwości sprężyste komórek śródbłonka oceniany z wykorzystaniem mikroskopii sił atomowych” – projekt badawczy finansowany przez Narodowe Centrum Nauki w ramach programu SONATA 13
  - Wartość dofinansowania: 463 143 zł
  - Okres realizacji projektu: 06/06/2018 – 30/06/2021
- Projekt „Projektowanie i wytwarzanie spersonalizowanych implantów medycznych” – projekt współfinansowany przez NCBiR, projekt realizowany w konsorcjum z Politechniką Łódzką, Uniwersytetem Medycznym w Łodzi, PAFANA SA, projekt badawczo–rozwojowy finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój Poddziałania 4.1.4 „Projekty aplikacyjne”
  - Wartość całkowita dofinansowania: 5 262 842 zł
  - Wartość dofinansowania w części realizowanej przez „Bionanopark” sp. z o.o.: 963 871 zł
  - Okres realizacji projektu: 04/06/2018 – 03/06/2021

Wnioski dla Spółki

Analiza działalności Spółki w 2018 r. wykazała brak wypracowania stałej bazy przychodowej Bionanoparku pozwalającej stopniowo uniezależnić się od wsparcia finansowego wspólników oraz niską efektywność wykorzystania posiadanej infrastruktury laboratoryjnej, jak również brak koncepcji wykorzystania wybudowanego w ramach Spółki Analizatora Rzeczywistych Układów Złożonych.

Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta Sp. z o. o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 4,42 % udziałów w Spółce.

Głównym celem funkcjonowania Spółki jest zarządzanie lotniskiem użytku publicznego Łódź – Lublinek. Realizując swoje zadania, poprzez położenie w samym centrum Polski, Spółka promuje walory i możliwości rozwojowe Województwa Łódzkiego. Regularnie wykonywane są połączenia lotnicze do Aten, Dublina, Londynu, Monachium, z lotniska odbywają się też loty czarterowe do Bułgarii i Turcji. W 2018 r. Spółka kontynuowała swoje uczestnictwo w targach branży lotniczej odbywających się w miesiącach kwietniu i wrześniu. Port Lotniczy Łódź prezentował się i promował swoje działania na własnym stoisku. Lotnisko miało również swoich przedstawicieli na międzynarodowych targach turystycznych w Berlinie. Głównym celem uczestnictwa w powyższych targach było pozyskiwanie kontaktów w świecie lotniczym oraz kontynuowanie rozmów z dotychczas poznanymi przewoźnikami. Dzięki uczestnictwu w tych wydarzeniach zarówno Port Lotniczy, jak i Województwo Łódzkie stały się bardziej rozpoznawalne w Europie i świecie.

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki zarządzając działalnością Portu Lotniczego powinien dążyć do zmniejszenia kosztów działalności operacyjnej z wyłączeniem kosztów rozwoju siatki połączeń, zmniejszenia kosztów rozwoju siatki połączeń przy nie zmniejszaniu ilości realizowanych połączeń, zwiększenia liczby obsłużonych pasażerów, zwiększenia liczby destynacji obsługiwanych z łódzkiego lotniska, wzrostu przychodów ze sprzedaży, zmniejszenia straty Netto działalności Spółki.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

Przez cały 2018 r. prowadzone były kampanie marketingowe, które wspomogły wypromowanie i zwiększenie sprzedaży nowych połączeń linii Ryanair do Aten i Lufthansa do Monachium oraz kierunków czarterowych z łódzkiego lotniska do Bułgarii i Turcji.

Działania Portu Lotniczego na rzecz rozwoju Województwa Łódzkiego w 2018 r. można podzielić na:

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej regionu dla biznesu i mieszkańców (dostęp bezpośredni do hubu lotniczego umożliwia nieograniczone przesiadki do miejsc na całym świecie) – uruchomienie od marca 2018 bezpośredniego połączenia Lufthansa do Monachium.
- Kampania internetowa Ryanair (retargeting, reklama w mediach społecznościowych, influencerzy, youtuberzy), z kampanii powstały trzy filmy:
  - https://www.youtube.com/watch?v=PfNW_9lfKc
  - <https://www.youtube.com/watch?v=yerx-pDOUEM>
  - https://www.youtube.com/watch?v=MX_AoKYnXJA
- Prezentacja regionu na targach europejskich Routes Europe 2018 w Bilbao
- Prezentacja regionu na targach światowych World Routes 2018 w Guangzhou (Chiny)
- Prezentacja regionu na targach turystycznych ITB Berlin 2018
- Rozbudowa infrastruktury cargo – zwiększenie obsługi frachtu i poczty z regionu i do regionu (eksport – import)
- Udział w rozmowach i negocjacjach z przedstawicielami Chin na zaproszenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego (Chengdu, Shuangliu, Syczuan, Kanton)
- Podpisanie Protocol of Mutual Arrangement between Chengdu City Shuangliu District and Lodz Airport Central Poland witnessed by Lodzkie Region, Department of Enterpreneurship (14.10.2018)

W 2018 r. z usług Spółki w zakresie przewozu pasażerskiego skorzystało 217 426 osób, wykonano łącznie 1564 operacji lotniczych, przewieziono ponad 8104 tony ładunków dzięki realizowaniu usługi cargo.

Wnioski dla Spółki

Analiza działalności Spółki w 2018 r. wykazała braki w prowadzonej przez Port Lotniczy polityce pozyskiwania nowych przewoźników lotniczych, co przełożyło się również na niezadowalające wpływy z działalności pozalotniskowej a co za tym idzie, także na wynik finansowy.

Inwestycje Medyczne Łódzkiego Sp. z o. o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100 % udziałów w Spółce.

Spółka realizuje zadania własne Samorządu Województwa Łódzkiego na podstawie zawartej w dniu 12 września 2014 r. Umowy Powierzenia poprzez wspieranie podmiotów leczniczych, dla których organem założycielskim jest Samorząd Województwa Łódzkiego, we wszelkich prawnie dopuszczalnych formach, prowadząc zarówno działalność o charakterze nieodpłatnym jak i odpłatnym. Spółka realizując powierzone zadania poprzez między innymi wyposażanie szpitali w niezbędny sprzęt medyczny, remonty i modernizacje budynków prowadzi działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu polegające na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej Województwa Łódzkiego w zakresie promocji i ochrony zdrowia.

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki prowadząc bieżącą działalność powinien dążyć do realizacji harmonogramu zakupu sprzętu medycznego dla podmiotów leczniczych, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego, realizacji harmonogramu modernizacji nieruchomości użytkowanych przez podmioty lecznicze dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

1. Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

W 2018 r. Spółka wszczęła 34 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, w tym:

- 18 postępowań na dostawy (sprzętu medycznego, wyposażenia, mebli),
- 16 postępowań na roboty budowlane.

W wyniku przeprowadzonych procedur przetargowych w 2018 r. Spółka zawarła 46 umów dostawy sprzętu medycznego do szpitali oraz 5 umów na roboty budowlane.

2. Umowy na roboty budowlane, zawarte w 2018 r.

- przebudowa pomieszczeń Oddziału Kardiologicznego Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi, umowa zawarta w dniu 20 marca 2018 r., na kwotę 2 723 481 zł,
- przebudowa i modernizacja bloków operacyjnych z infrastrukturą, salami i pomieszczeniami towarzyszącymi w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach”, umowa zawarta w dniu 29 maja 2018 r., na kwotę 8 537 258 zł,
- przebudowa pomieszczeń Oddziału Neurologicznego, Oddziału Udarowego z Wczesną Rehabilitacją Neurologiczną oraz Oddziału Chorób Wewnętrznych Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi, umowa zawarta w dniu 4 lipca 2018 r., na kwotę 11 998 404 zł,
- modernizacja Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Samodzielnym Szpitalu Wojewódzkim im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Rakowskiej 15, umowa zawarta w dniu 23 listopada 2018 r., na kwotę 3 166 524 zł,
- dostosowanie klatki schodowej K1 i K4 do obowiązujących przepisów p.poż. na podstawie ekspertyzy pożarowej w pawilonie A Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława

5. Zadania będące w trakcie realizacji

Wśród inwestycji, które obecnie prowadzi Spółka należy wymienić:

- przebudowa i modernizacja bloków operacyjnych z infrastrukturą, salami i pomieszczeniami towarzyszącymi w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach.

Protokolarne wprowadzenie Wykonawcy na budowę nastąpiło 5 czerwca 2018 r.

W trakcie prowadzonych prac ujawnione zostały błędy w dokumentacji technicznej oraz brak synchronizacji między projektami dla Bloku Operacyjnego i Salą Cięć. Konieczne okazały się do zrealizowania roboty bez których wykonania niemożliwe byłoby oddanie do użytku wyremontowanych pomieszczeń np.: wykazano konieczność realizacji robót zamiennych mających na celu połączenia zaprojektowanych instalacji pomiędzy blokiem operacyjnym a salą cięć (w szczególności wykonanie instalacji elektroenergetycznych, ciepła technologicznego, wentylacji mechanicznej, wody lodowej) oraz wykonanie dodatkowych prac budowlanych między innymi poprzez wykonanie wzmocnień pod montaż ciężkich specjalistycznych lamp i kolumn, wykonanie dodatkowej konstrukcji wsporczej dla kanałów wentylacyjnych, central wentylacyjnych oraz agregatu wody lodowej na obiekcie.

W trakcie przeglądu technicznego innej infrastruktury, z uwagi na ryzyko braku prawidłowego ciśnienia w hydrantach (które w razie pożaru swoim zasięgiem może objąć dwie z czterech kondygnacji budynku), okazało się, iż konieczne jest wykonanie nowej hydroforni, która zabezpieczy jednostkę w zakresie odpowiedniego ciśnienia wody niezbędnej do celów przeciwpożarowych.

Konieczna jest również rozbudowa przyłącza elektrycznego poprzez wykonanie stacji transformatorowej, z uwagi na zagrożenie niewystarczającej mocy przyłączeniowej. U uruchomienie urządzeń klimatyzacji, wentylacji mechanicznej, ciepła technologicznego zasilających blok operacyjny i salę cięć oraz wybudowanie nowej hydroforni p.poż, spowoduje znaczące obciążenie obecnego przyłącza energetycznego, co w konsekwencji może doprowadzić do wyłączenia prądu w obiekcie.

Szacowany, dodatkowy koszt powyższych prac niezbędnych do uzyskania funkcjonalności wcześniejszych robót to około 3,6 mln złotych.

- przebudowa pomieszczeń Oddziału Neurologicznego, Oddziału Udarowego z Wczesną Rehabilitacją Neurologiczną oraz Oddziału Chorób Wewnętrznych Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi.

Protokolarne wprowadzenie Wykonawcy na plac budowy nastąpiło 9 lipca 2018 r.

Zgodnie ze złożonym harmonogramem planowane jest zakończenie robót budowlanych na piętrze IV do 31 stycznia 2019 r. i na piętrze VI do 8 lipca 2018 r.

Stan zaawansowania robót na styczeń 2019r. przedstawia się następująco:

- Oddział Wewnętrzny piętro IV – montaż ościeżnic, ukończono prace związane z wylewkami samopoziomującymi, ścianki działowe wykonane, stolarka okienna wykonana, przewody elektryczne ułożone, trwają prace gipsowo-tapeciarskie.
- Oddział Udarowy oraz Oddział Neurologiczny piętro VI – instalacje wod.-kan. ukończono, stolarka okienna wykonana, ścianki działowe w trakcie, przewody elektryczne w trakcie. Jednocześnie Spółka prowadzi postępowania przetargowe na wyposażenie Oddziałów, które będą tam umiejscowione.
- rozbudowa Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa przy ul. Wólczańskiej 191/195 o budynek trzy poziomowy (kondygnacyjny) w systemie modułowym.

Protokolarne wprowadzenie Wykonawcy na plac budowy nastąpiło 26 stycznia 2018 r.

Obecnie zakończono wykonanie elewacji budynku z wełny mineralnej, trwają prace instalacji elektrycznej, sanitarnej, wentylacyjnej oraz montaż wykładzin podłogowych i okładzin ściennych. Trwają prace wykończeniowo-malarskie, montaż sprzętu medycznego oraz montaż sufitów podwieszanych typu Armstrong. Trwają rozmowy na temat możliwego umiejscowienia węzła cieplnego.

Przewidywany termin zakończenia inwestycji to I półrocze 2019 r.

Jednocześnie Spółka prowadzi postępowania przetargowe na wyposażenie Oddziałów, które będą tam umiejscowione.

Ponadto trwają prace projektowe w ramach zawartych umów dla inwestycji prowadzonych w trybie: „**zaprojektuj i wybuduj**”:

- modernizacja Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Samodzielnym Szpitalu Wojewódzkim im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Rakowskiej 15,
- dostosowanie klatki schodowej K1 i K4 do obowiązujących przepisów p. poż. na podstawie ekspertyzy pożarowej w pawilonie A Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach.

Dla obu tych zadań Spółka oczekuje, że uzgodnienia projektowe zakończą się w miesiącu styczniu i nastąpi bezzwłoczne wprowadzenie na plac budowy.

Wnioski dla Spółki

Analiza działalności Spółki w 2018r. wykazała braki w planowaniu i koordynacji prac modernizacyjnych w jednostkach służby zdrowia co spowodowało wydłużenie terminów ich realizacji oraz wzrost kosztów ww. prac

Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 98,43 % akcji Spółki.

Spółka w swojej bieżącej działalności wpływała i wpływa na tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowania rynku pracy. Prowadziła i prowadzi działania mające na celu pozyskiwanie i łączenie środków finansowych: publicznych i prywatnych.

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki prowadząc bieżącą działalność powinien dążyć do zmniejszenia starty z tytułu prowadzonej działalności, w stosunku do lat ubiegłych, zmniejszenie kosztów działalności operacyjnej, zwiększenia wartości udzielanych pożyczek.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

1. W 2018 r. Spółka uczestniczyła i współorganizowała:
  - „Międzynarodowy Kongres Biogospodarki” – współorganizator strefy stoisk „Produkty Regionalne Województwa Łódzkiego” oraz podmiot promujący wydarzenie,
  - „XI Europejskie Forum Gospodarcze Łódzkie 2018” – współorganizator i patron gospodarczy.
  - „Działania koordynacyjno–doradcze w zakresie internacjonalizacji małych i średnich przedsiębiorstw z Województwa Łódzkiego (branża rolno–spożywcza, włókiennicza i informatyczna) w regionach partnerskich na Białorusi, Łotwie i Ukrainie oraz na Litwie” opracowanie koncepcji dotyczącej analizy 3 branż kluczowych (branża rolno–spożywcza, odzieżowa, it), misje informacyjno – organizacyjne, organizacja spotkań B2B, misje gospodarcze,
  - Akademia Samorządowca – wymiana myśli i doświadczeń związanych z funkcjonowaniem samorządów lokalnych z obszaru Województwa Łódzkiego. Uczestnikami spotkania są osoby reprezentujące samorzady Województwa Łódzkiego,
  - misja gospodarcza do Włoch (region jeziora Garda i Veneto) z udziałem Radnych Sejmiku WŁ, samorządów i przedsiębiorców – celem było nawiązanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego oraz samorządu z Włoch (Prowincja Trydent i Prowincja Brescia) i Województwa Łódzkiego, a także pozyskanie wiedzy i wymiana doświadczeń w zakresie aktywizacji gospodarczej obszarów wokół dużych akwenów wodnych o istotnym potencjale turystycznym, w tym: sposoby zagospodarowania turystycznego, promocja turystyczna, organizacja współpracy samorząd – biznes,
  - spotkania „Popołudnie z Biznesem” – 22 spotkania informacyjne dla przedsiębiorców z zakresu funduszy unijnych w każdym z powiatów Województwa Łódzkiego, w których uczestniczyło ponad 450 osób,
  - promocję wydarzeń, konferencji, misji gospodarczych, konkursów organizowanych przez Województwo Łódzkie,
  - raport „Diagnoza systemu obsługi przedsiębiorców oraz współpracy między Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego a samorządami lokalnymi” Diagnoza dotyczyła działań samorządów lokalnych Województwa Łódzkiego: gmin i powiatów, w zakresie wsparcia rozwoju gospodarczego i obsługi przedsiębiorców, a także potrzeb odnośnie pogłębienia współpracy z Urzędem Marszałkowskim i koordynacji działań na poziomie wojewódzkim.

2. Realizacja projektów własnych:

- „Bon – apetyt na rozwój!” – udzielanie wsparcia (dotacja) na usługi rozwojowe (szkolenia, usługi doradcze, studia podyplomowe dla MSP. Podczas realizacji w/w projektu podpisano 1000 umów na kwotę 9 734 100 zł, aktywizacją objęto 4 608 osób,
- „Od pomysłu do biznesu” – udzielanie pożyczek niskooprocentowanych dla osób zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej i zamierzających prowadzić ją przez co najmniej 12m–cy. Podpisano 128 umów na kwotę 5 245 098 zł,
- ”Kobieta w biznesie” – udzielanie dotacji bezwrotnej na otwarcie działalności gospodarczej dla kobiet po 29 roku życia. Podpisano 62 umowy o wartości udzielonych dotacji w ramach wsparcia finansowego 1 406 360 zł, w ramach wsparcia pomostowego 640 526 zł, w ramach wsparcia pomostowego przedłużonego 312 839 zł,
- „Pożyczka Termomodernizacyjna” – niskooprocentowana pożyczka z przeznaczeniem na finansowanie przedsięwzięć w ramach głębokiej modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych lub budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne,
- „Profesjonalizacja usług biznesowych ŁARR S.A.” – opracowanie i wdrożenie katalogu specjalistycznych usług doradczych ukierunkowanych na stworzenie lepszych warunków do rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w regionie oraz zwiększenia ich konkurencyjności. Stworzenie nowego modelu biznesowego świadczenia usług dla MSP przez ŁARR S.A.
- JEREMIE II Pożyczka Inwestycyjna i Mikropożyczka Inwestycyjno – Obrotowa – udzielenie pożyczek niskoprocentowych dla mikrofirm i sektora MSP,
- JEREMIE II Pożyczka na Modernizację Nieruchomości – udzielenie pożyczek niskoprocentowych dla sektora MSP.

3. Realizacja innych działań:

- organizacja lub współorganizacja ponad 45 wydarzeń dla przedsiębiorców i samorządów typu konferencje, spotkania informacyjne, seminaria z zakresu szerokokorozumianej przedsiębiorczości,
- współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego WŁ – doradztwo, rozliczanie projektów, opracowywanie dokumentów strategicznych, organizacja spotkań na terenie WŁ we współpracy z samorządami,
- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego,
- organizacja misji gospodarczej, w której wzięli udział przedsiębiorcy oraz przedstawiciele samorządów. Celem misji było nawiązanie współpracy pomiędzy łódzkimi i włoskimi przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, samorządu gospodarczego oraz przedsiębiorstw z branży turystycznej. Uczestnictwo w powyższej misji gospodarczej dało możliwość pozyskania wiedzy i wymiany doświadczeń w zakresie aktywizacji gospodarczej obszarów wokół dużych akwenów wodnych o istotnym potencjale turystycznym.

Wnioski dla Spółki

Analiza Spółki w 2018 r. wykazała braki w budowaniu stałej bazy przychodowej Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. pozwalającej na zapewnienie jej płynności finansowej oraz pozyskanie środków na dalsze inwestycje, m.in. w ramach Wojewódzkiego Centrum Przedsiębiorczości.

Biprowłók Sp. z o. o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100 % udziałów w Spółce.

W trakcie bieżącej działalności Spółka realizowała zadania polegające na utrzymaniu i rozbudowie infrastruktury społecznej i technicznej o znaczeniu wojewódzkim. Działalność Spółki to ponad 50 lat tradycji usług projektowania budownictwa przemysłowego, mieszkaniowego i użyteczności publicznej, tworzenie kompleksowej dokumentacji projektowo–kosztorysowej nowych obiektów budowlanych oraz modernizacji i rozbudowy budynków mieszkalnych, hotelowych, pozostałych obiektów z zakresu budownictwa ogólnego, a także zakładów przemysłowych, banków, budynków użyteczności publicznej, w tym w szczególności budynków biurowych.

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki prowadząc bieżącą działalność powinien dążyć do poprawy wyniku finansowego Spółki oraz osiągnięcie wzrostu wartości sprzedaży usług projektowych świadczonych przez Spółkę.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

Spółka wykonuje usługi projektowe dla jednostek Samorządu Województwa Łódzkiego. W 2018 r. Spółka rozpoczęła pełnienie nadzoru autorskiego nad wykonaną w 2017 r. dokumentacją projektową dla inwestycji „Modernizacja budynków B, D, E i pomieszczeń wraz z dziedzińcem Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi”. Świadczone usługi pozwoliły na wykorzystanie 14 mln 700 tys. zł dofinansowania w ramach VIII osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury”.

Spółka świadczy też usługi projektowe, dotyczące inwestycji w Województwie Łódzkim na rzecz innych podmiotów. W 2018 r. wykonana została dokumentacja projektowa dla Aparthotelu w Uniejowie, projektu rewitalizacji przestrzeni poprzemysłowych przy ul. Dowborczyków w Łodzi oraz prowadzono prace związane z nowymi inwestycjami w budownictwo mieszkaniowe.

W chwili obecnej Spółka realizuje 9 projektów architektonicznych na łączną kwotę 2 507 684 zł.

W dniu 29 marca 2019 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki Biprowłók Sp. z o. o., podczas którego została dokonana zmiana Aktu Założycielskiego Spółki. Po wprowadzeniu zmian, przedmiotem działalności Spółki pozostaje:

- wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi,
- działalność w zakresie architektury,
- działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- pozostałe badania techniczne,
- działalność w zakresie specjalistycznego projektowania.

Powyższe zmiany Aktu Założycielskiego Spółki podyktowane zostały wynikami kontroli przeprowadzonej w 2018 r. przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Łodzi.

Wnioski dla Spółki

Po przeprowadzeniu analizy działalności Spółki w 2018 r. oraz mając na uwadze wyniki kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi należy stwierdzić błędne rozplanowanie zakresu działalności Biprowłoku, jak również braki w koordynacji przenoszenia pracowników Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostek podległych do pomieszczeń Spółki, co negatywnie wpłynęło na jej płynność finansową.

„Przewozy Regionalne” Sp. z o. o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 2,85 % udziałów w Spółce.

Spółka na podstawie umowy o świadczenie usług w 2018 r. realizowała przewozy kolejowe wojewódzkie i międzywojewódzkie w zakresie publicznego transportu zbiorowego. Celem nadrzędnym Przewozów Regionalnych jest aby spółka realizując swoje działania zapewniła mieszkańcom regionu nowoczesną kolej regionalną, która zapewni bezpieczne podróżowanie, docierając do dużych i małych miejscowości.

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki prowadząc bieżącą działalność powinien dążyć do osiągnięcia założonego poziomu sprzedaży, osiągnięcia założonej liczby przewiezienia pasażerów (na poziomie wyższym niż w 2017 r.), realizacji planu restrukturyzacji, rozszerzenia integracji biletowej z innymi przewoźnikami oferującymi transport zbiorowy, poprawienia wskaźnika punktualności.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

Spółka świadczyła usługi na liniach komunikacyjnych:

- w wojewódzkich przewozach pasażerskich: do Skierniewic, Warszawy, Tomaszowa Mazowieckiego, Opoczna, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska oraz na linii Kutno – Łowicz – Skierniewice,
- w międzywojewódzkich przewozach pasażerskich na podstawie zawartych uzgodnień i porozumień: do Wrocławia, Torunia, Częstochowy, Tarnowskich Gór i Poznania.

PR sp. z o. o. wykonała pracę eksploatacyjną ok. 3,4 mln pociągokilometrów, przewiozła ok. 4,9 mln pasażerów, a **Województwo dofinansowało przewozy w formie rekompensaty w wysokości 59,3 mln zł**, w tym 4,8 mln zł z Funduszu Kolejowego na naprawy taboru kolejowego.

Ponadto Województwo udostępniło Spółce 17 sztuk własnego taboru (w tym 15 sztuk zmodernizowanych) w formie użyczenia i dzierżawy, w tym pojazd kolejowy ED59 Acatuś zakupiony przez Województwo Łódzkie w 2006 r. Pojazd ten do końca 2018 r. nie uzyskał bezterminowego dopuszczenia do eksploatacji danego typu pojazdu szynowego, a dnia 1 maja 2016 r. został całkowicie wyłączony z eksploatacji do czasu jego uzyskania. W związku z powyższym pojazd nie jest eksploatowany.

„Łódzka Kolej Aglomeracyjna” Sp. z o. o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100 % udziałów w Spółce.

Głównym zadaniem Spółki jest zapewnienie bezpiecznego, sprawnego oraz komfortowego transportu dla mieszkańców Województwa Łódzkiego. Łódzka Kolej Aglomeracyjna jest postrzegana jako przewoźnik nowoczesny, przyjazny pasażerom. Dzięki systematycznie rozwijanej ofercie przewozowej zapewnia mieszkańcom możliwość szybkiego transportu. Nowoczesne pociągi oferują podróżnym komfort i bezpieczeństwo. Celem Spółki jest zapewnienie efektywnej organizacji i funkcjonowania pasażerskiego ruchu kolejowego w regionie łódzkim.

Cele Zarządcze

Zarząd Spółki prowadząc bieżącą działalność powinien dążyć do systematycznego zwiększania liczby pasażerów korzystających z usług Spółki, poprawy wyniku finansowego Spółki, zmniejszenia kosztów działalności operacyjnej, wzrostu wartości sprzedanych biletów.

Działania realizowane przez Spółkę w 2018 r.

1. Działalność przewozowa

ŁKA Sp. z o.o. świadczyła usługi na liniach komunikacyjnych do:

- Sieradza,
- Zgierza,
- Łowicza,
- Kutna,
- Koluszek,
- Skierniewic,
- Warszawy.

W grudniu 2018 r. Spółka rozszerzyła działalność o nową linię komunikacyjną Łowicz – Skierniewice.

W ramach zawartej umowy ŁKA Sp. z o.o. wykonała pracę eksploatacyjną w wysokości ok. 2,7 mln pociągokilometrów, przewiozła ok. 4,7 mln pasażerów, a **Województwo dofinansowało przewozy w formie rekompensaty w wysokości około 40,2 mln zł.**

2. Realizacja projektów

Spółka wykorzystywała do realizacji umowy 20 sztuk najnowocześniejszego taboru typu Flirt3 zakupionego w ramach projektu „Budowa Systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej” współfinansowanego w POIiŚ 2007–2013. Tabor Spółki obsługiwany był na zapleczu technicznym zlokalizowanym na stacji Łódź Widzew wybudowanym w ramach POIiŚ 2007–2013 oraz 4 sztuki z 14 nowego taboru zakupionego w ramach projektu „Budowa Systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Etap II” współfinansowanego z RPO WŁ 2014–2020.

W umowie ŁKA Sp. z o.o. zaplanowano rozszerzenie działalności Spółki o linie komunikacyjne do: Tomaszowa Mazowieckiego, Radomska i Opoczna po uprzednim zelektryfikowaniu tej linii. Do rozszerzonej realizacji umowy wykorzystane zostanie 14 sztuk nowego taboru zakupionego w ramach projektu „Budowa Systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Etap II” współfinansowanego z RPO WŁ 2014–2020, rozbudowanie 10 sztuk aktualnie eksploatowanych dwuczłonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych serii Flirt–3 o jeden fabrycznie nowy środkowy człon nienapędny,

zakupionych w ramach Projektu pn.: „Budowa systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej” współfinansowanego z POIiŚ 2007 – 2013. Projekt pn. „Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Etap III” Spółka zamierza zrealizować w latach 2018 – 2022.

Na realizację ww. Projektów Województwo Łódzkie w 2018 r. przekazało w formie dokapitalizowania Spółce ŁKA Sp. z o. o. środki w wysokości 2 240 000,00 zł

3. Współpraca pomiędzy Spółkami Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o., a Spółką Przewozy Regionalne Sp. z o.o.

Obie Spółki kolejowe: „Przewozy Regionalne” Sp. z o.o. i „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” Sp. z o.o. poza świadczeniem usług publicznego transportu zbiorowego we współpracy z Województwem realizowały projekt „Pociągami w Łódzkie”, którego głównym celem było propagowanie kolei jako ekologicznego środka transportu poprzez organizowanie wyjazdów w ciekawe przyrodniczo tereny Województwa.

Dodatkowo Województwo Łódzkie uzgodniło wprowadzenie od 2 stycznia 2018 r. pełne wzajemne honorowanie biletów na liniach obsługiwanych przez obie Spółki tj. „Przewozy Regionalne” Sp. z o.o. i Łódzką Kolej Aglomeracyjną Sp. z o.o.

20. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego (dalej Kontrakt) został zawarty pomiędzy Województwem Łódzkim, reprezentowanym przez Zarząd Województwa Łódzkiego, a Ministrem Infrastruktury i Rozwoju w dniu 14 listopada 2014 r. W dniu 29 lipca 2015 r. Kontrakt został uzupełniony o Aneks nr 1, w którym uregulowane zostały wysokość, sposób i warunki dofinansowania RPO WŁ. W dniu 30 maja 2017 r. został podpisany Aneks nr 2, którym wprowadzono m.in. nowe przedsięwzięcia w obszarze kultury i energetyki, a także w związku z planowaną do realizacji w Łodzi wystawą EXPO. Zmieniono również formułę załącznika nr 1b do Kontraktu oraz tryb i sposób jego uzgadniania.

W Kontrakcie określono cele i przedsięwzięcia istotne dla rozwoju kraju oraz Województwa Łódzkiego. Przy jego realizacji mają współpracować strony: rządowa i samorządowa. Kontrakt obowiązuje w latach 2014–2023. Źródłami finansowania założeń Kontraktu są przede wszystkim: środki UE, budżet państwa, budżet województwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego.

W art. 6 ust. 1 Kontraktu, uwzględniono 96 przedsięwzięć priorytetowych z różnych obszarów, z których 35 leży we właściwości strony rządowej, a 61 strony samorządowej (w tym 2 przedsięwzięcia o właściwości samorządowo–rządowej i 3 rządowo–samorządowej).

Na dzień opracowywania niniejszego raportu, Województwo Łódzkie nie posiada informacji za 2018 r. w zakresie przedsięwzięć znajdujących się we właściwości strony rządowej. Informacja o stanie realizacji kontraktów terytorialnych w roku poprzednim, zgodnie z zapisami art. 14r ust. 5 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowywana jest we współpracy z zaangażowanymi podmiotami i przekazywana przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego Radzie Ministrów i zarządowi województwa do dnia 30 czerwca każdego roku. Następnie zarząd województwa przekazuje Informację, do dnia 30 lipca każdego roku, sejmikowi województwa.

Natomiast informacje w zakresie przedsięwzięć znajdujących się we właściwości strony samorządowej przedstawiono poniżej (wg stanu na 31.12.2018 r.).

Przedsięwzięcia Kontraktu we właściwości strony samorządowej (stan na 31.12.2018 r.)

Obszar	Liczba przedsięwzięć ogółem	Planowany do realizacji	W trakcie realizacji	Realizowany w niepełnym zakresie	Zakończony	Rezygnacja z realizacji
B+R	9	4	4	0	0	1
Energetyka	2	0	2	0	0	0
Inne	3	0	0	2	0	1
Kultura	2	0	1	1	0	0
Rewitalizacja	16	0	15	1	0	0
Transport	18	4	5	2	1	6
Zdrowie	11	2	6	0	1	2
Suma	61	10	33	6	2	10

W 2018 r. podpisano 9 umów o dofinansowanie ze środków RPO WŁ 2014–2020 projektów, realizujących 6 przedsięwzięć uwzględnionych w Kontrakcie, o całkowitej łącznej wartości 214 mln zł, w tym 124,6 mln zł wkładu UE:

- Rewitalizacja Księżego Młyna (dofinansowanie UE: 39,2 mln zł),
- Przejrzysta Strefa Badań i Innowacji – Rozszerzenie obszaru działalności badawczej Instytutu Bezpieczeństwa „Moratex” (dofinansowanie UE: 11,2 mln zł),
- BRaIn – Badania Rozwój Innowacyjność w łódzkim kampusie biomedycyny i farmacji (dofinansowanie UE: 38,3 mln zł),
- Innowacyjne Włókiennictwo 2020+ (dofinansowanie UE: 12,5 mln zł),
- Rozwój uzdrowiska Uniejów poprzez rozbudowę oraz dostosowanie do nowych funkcji infrastruktury turystycznej (dofinansowanie UE: 6,3 mln zł),

- Termy Uniejów markowy produkt turystyki uzdrowskiej – rozbudowa kompleksu basenowego (dofinansowanie UE: 6,3 mln zł),
- Intensyfikacja gospodarki turystycznej w uzdrowsku Uniejów poprzez budowę łożni solankowej wraz z pijalnią wody termalnej (dofinansowanie UE: 6,3 mln zł),
- Wykorzystanie potencjału Gminy Uniejów do nadania nowych funkcji turystycznych (dofinansowanie UE: 2,1 mln zł),
- Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury poprzez utworzenie Cysterskiego Centrum Edukacji w Sulejowie – etap 1 (dofinansowanie UE: 2,4 mln zł).

Ponadto w 2018 r. został zaktualizowany załącznik 5b do Kontraktu. W wyniku wspólnych uzgodnień ze stroną rządową – Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju oraz Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, lista projektów została poszerzona o kolejne pozycje. Uzgodniono 3 nowe przedsięwzięcia oraz dokonano ponownej analizy 2 przedsięwzięć umieszczonych uprzednio na liście. Na koniec 2018 r. na liście znajdowało się 11 przedsięwzięć. Wpisanie przedsięwzięcia do załącznika 5b do Kontraktu jest warunkiem niezbędnym do aplikowania o środki EFRR w ramach Działania I.1 „Rozwój infrastruktury badań i innowacji” RPO WŁ 2014–2020.

Przedsięwzięcia uwzględnione w załączniku 5b do Kontraktu (wg stanu na 31.12.2018 r.)

Lp.	Nazwa projektu	Aktualny stan
1.	BRaIn – Badania Rozwój Innowacje w łódzkim kampusie biomedycyny i farmacji	Dokonano ponownej analizy przedsięwzięcia
2.	Centrum Kreatywnych Technologii Innowacyjne Włókiennictwo 2020+	Przedsięwzięcie uzgodnione w 2016 r.
3.	Przejrzysta Strefa Badań i Innowacji – Rozszerzenie obszaru działalności badawczej Instytutu Bezpieczeństwa "MORATEX"	Przedsięwzięcie uzgodnione w 2016 r.
4.	Aktywne składniki leków, ich formułacja, systemy transportu oraz kontrolowane uwalnianie – utworzenie Platformy Innowacyjnych Badań w ramach CBMiM PAN	Przedsięwzięcie uzgodnione w 2017 r.
5.	Centrum Biotechnologii Żywności (poprzednia nazwa: CENTRUM BIOGOSPODARKI Otwarta platforma inteligentnych technologii)	Przedsięwzięcie uzgodnione w 2016 r.
6.	Zespół pracowni do identyfikacji i analizy biomarkerów	Przedsięwzięcie uzgodnione w 2017 r.
7.	Zwiększenie potencjału badawczego w zakresie zapobiegania i niwelowania skutków chorób cywilizacyjnych oraz badań nad procesami starzenia	Przedsięwzięcie uzgodnione w 2017 r.
8.	Interdyscyplinarne Centrum Badawczo–Rozwojowe Zaawansowanych Materiałów i Inteligentnych Systemów Zarządzania w Budownictwie 2020+ Politechniki Łódzkiej	Dokonano ponownej analizy przedsięwzięcia
9.	MOLEcoLAB – Łódzkie Centrum Badań Molekularnych Chorób Cywilizacyjnych	Uzgodnione nowe przedsięwzięcie
10.	Centrum Przetwórstwa Produktów Ogrodniczych (CPPO)	Uzgodnione nowe przedsięwzięcie
11.	Centrum Naukowo–Wdrożeniowe Zaawansowanych Systemów Wyrobów i Usług Regionu Łódzkiego CAPSS (Center of Advanced Product–Service Systems)	Uzgodnione nowe przedsięwzięcie

21. Kontrole

21.1. Kontrole ogólne

W 2018 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego przeprowadzono 16 kontroli zewnętrznych.

Wykaz kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości bądź uchybienia

Lp.	Organ przeprowadzający kontrolę	Temat/zakres kontroli	Nieprawidłowości/Uchybienia
1.	Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi (kontrola rozpoczęta w grudniu 2017 r., zakończona w kwietniu 2018 r.)	Kompleksowa kontrola gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Województwie Łódzkim	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naruszenie art. 264 ust. 5 ustawy o finansach poprzez udzielenie pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki. 2. Naruszenie § 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego (...) poprzez błędne ujmowanie dochodów i wydatków w księgach rachunkowych na odrębnych kontach księgowych w zakresie faktycznie (kasowo) zrealizowanych wpływów i wydatków. 3. Naruszenie art. 32 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych poprzez błędne oszacowanie wartości zamówienia publicznego. 4. Niezastosowanie aplikacji webowej na udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej wyrażonej w zł równowartości kwoty 30.000 euro. 5. Przygotowanie sprawozdania Rb-Z – kwartalnego sprawozdania o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, niezgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdań. 6. Nieprawidłowe planowanie w budżecie wydatków przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, nieuwzględniające możliwości jednorazowej spłaty całej, pozostałej do zapłaty, kwoty kredytu. 7. Dokonywanie zmniejszenia planu wydatków budżetu z tytułu udzielonych przez Województwo poręczeń wcześniej niż w dniu faktycznej spłaty przez dłużnika raty zobowiązania objętego poręczeniem. 8. Naruszenie art. 12 ust. 16 i 17 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych przy podejmowaniu decyzji w sprawie ulg w zapłacie opłat i należności związanych z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolniczej. 9. Naruszenie art. 12 ust. 1 i 4 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w związku z działaniami windykacyjnymi i egzekucyjnymi.

			<ol style="list-style-type: none"> 10. Naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych w zakresie windykacji należności i opłat z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej. 11. Przekazywanie upomnień do podmiotów współzobowiązanych do zapłaty ww. opłat i należności niezgodnie z art. 27c ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. 12. Błędne ewidencjonowanie zmniejszeń dochodów budżetowych w zakresie ewidencji na koncie 221, niezgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego (...). 13. Naruszenie art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie nieokreślenia wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań przewidzianych w ogłoszeniu. 14. Dokonywanie wypłat odpraw emerytalnych po dniu rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem. 15. Wypłacanie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy później niż w ostatnim dniu zatrudnienia. 16. Naruszenie przepisów § 20 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. 17. Naruszenie art. 46 ust. 1a ustawy Prawo zamówień publicznych poprzez nieprawidłowe dokonywanie zwrotu wadium po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego oraz wniesieniu zabezpieczenia należytego wykonania umowy. 18. Naruszenie art. 95 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez nieterminowe przekazywanie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej. 19. Dokonywanie zmian umów dotacji bez zachowania formy pisemnej. 20. Przekazywanie środków dotacyjnych na rzecz beneficjentów (SP ZOZ) niezgodnie z zapisami umów dotacji. 21. Niepodejmowanie w stosunku do SPZOZ-ów, wobec których Województwo ma roszczenia o zapłatę z tytułu udzielonych poręczeń, czynności zmierzających do wykonania zobowiązań. 22. Niedostosowanie przedmiotu działalności spółki Samorządu Województwa Łódzkiego – BIPROWŁÓK sp. z o.o., do zgodności z przepisami art. 1, art. 2 i art. 10 ustawy o gospodarce komunalnej w zw. z art. 13 ustawy o samorządzie województwa. 23. Nieprawidłowe ustalanie realnej kwoty zobowiązania Samorządu Województwa Łódzkiego wobec Spółki Inwestycje Medyczne Łódzkiego z tytułu rekompensaty strat ponoszonych w następstwie realizacji umowy w przedmiocie świadczenia przez Spółkę usług powierzonych przez Województwo. <p>Wnioski usprawniające niestanowiące nieprawidłowości:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dokonać analizy stosowanego systemu ewidencji księgowej w odniesieniu do wymogów określonych w art. 13 i 15 ustawy o rachunkowości, w szczególności w zakresie prowadzenia
--	--	--	---

			<p>jednej księgi głównej dla Urzędu Marszałkowskiego WŁ i jednej dla budżetu Województwa Łódzkiego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Dokonać analizy przesłanek przyznawania dodatku specjalnego określonych w Regulaminie wynagradzania, uwzględniając charakter tego składnika wynagrodzenia. 3. Rozważyć uwzględnienie w tematyce kontroli podejmowanych wobec samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej zagadnień dotyczących zadłużenia SP ZOZ. 4. Rozważyć wprowadzenie w formie pisemnej, jako części dokumentacji kontroli zarządczej, uregulowań określających zasady i tryb postępowania w przypadku wpłynięcia wniosku o wyrażenie zgody przez Województwo na dokonanie czynności prawnej mającej na celu zmianę wierzyciela SPZOZ. 5. Rozważyć przeorganizowanie struktury przychodowo-kosztowej Spółki Inwestycje Medyczne Łódzkiego w celu poprawy osiąganego przez tę Spółkę wyniku finansowego, mając na uwadze zmniejszenie ryzyka wypełnienia przesłanek opisanych w art. 233 k.s.h. 6. Dokonać analizy zawartych umów wsparcia, w kontekście obowiązku planowania w budżecie i prognozowania w wieloletniej prognozie finansowej wydatków z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, zgodnie z zawartą umową.
2.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Wykonywanie zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na wypłacie odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną na obszarach łowieckich polnych oraz przez zwierzęta łowne, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. <i>Prawo łowieckie</i> na obszarach nie wchodzących w skład obwodów łowieckich w 2017 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak informacji dotyczącej określenia przez poszkodowanego terminu stwierdzenia szkody w 5 zbadanych zgłoszeniach. 2. W każdej badanej sprawie brak udokumentowanego zawiadomienia poszkodowanego o terminie planowanych oględzin, ostatecznego szacowania lub ponownego szacowania szkody. <p>Zgodnie z wystąpieniem pokontrolnym ww. uchybienia nie wpłynęły w istotny sposób na prawidłowość wykonania kontrolowanego zadania.</p>
3.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Wykonywanie zadań polegających na zarządzaniu ruchem na drogach wojewódzkich.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naruszenie art. 10 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym poprzez brak odrębnych upoważnień Marszałka WŁ dla osób zatwierdzających projekty organizacji ruchu. 2. Brak 16 wpisów „rzeczywistych terminów wprowadzenia nowej lub zmiany istniejącej organizacji ruchu” (2017 r.) oraz 78 wpisów „przewidywanych terminów przywrócenia poprzedniej organizacji ruchu” (2018 r.) w ewidencji projektów zatwierdzonych organizacji ruchu. 3. Brak określenia w 4 projektach organizacji ruchu skali, w jakiej został wykonany plan orientacyjny, a w 1 przypadku zastosowanie nieprawidłowej skali.

			<p>4. Brak kontroli wykonania zadań technicznych wynikających z realizacji projektu nr 300/2018, a dla projektu nr 441/2018 dokonanie kontroli niezgodnie z terminem określonym w przepisach prawa.</p> <p>5. Uchybienie terminu kontroli prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.</p>
4.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Wykonywanie zadania administracji rządowej, polegającego na dokonywaniu oceny zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego przez upoważnionego przez marszałka województwa lekarza psychiatrę, wynikającego z art. 18 ust. 10 pkt 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878) w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 7 grudnia 2018 r.	Z powodu opóźnień w przesyłaniu przez placówki zawiadomień o zastosowaniu przymusu bezpośredniego, upoważniony lekarz nie zawsze dotrzymywał 3 dniowego terminu na dokonywanie oceny zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego.

21.2. Kontrole i audyty w zakresie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020

Kontrole i audyty instytucji zewnętrznych

W latach 2016-2019 zewnętrzne jednostki kontrolujące przeprowadziły **33 kontrole (w tym 10 w 2018 r.)** - w większości przedmiotem kontroli był Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 bądź obszary z nim związane, w tym:

- 17 kontroli w latach 2016-2019 przeprowadzonych przez Instytucję Audytową (Ministerstwo Finansów), **w tym 7 w 2018 r.**,
- 13 kontroli w latach 2016-2019 przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli, **w tym 1 w 2018 r.**,
- 1 kontrola w 2016 r. przeprowadzona przez Ministerstwo Rozwoju,
- w 2018 r. przeprowadzona została kontrola Europejskiego Trybunału Obrachunkowego oraz kontrola Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydane rekomendacje dotyczyły ryzyk o charakterze niskim bądź średnim. **Nie stwierdzono ryzyk o wysokim charakterze** skutkujących np. koniecznością wstrzymania płatności.

Wydano następujące zalecenia:

- uzupełnienie/zmianę Instrukcji Wykonawczych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 przykładowo w zakresie:
  - kosztów amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które kwalifikują się do współfinansowania o weryfikację zagadnienia, czy beneficjent stosuje takie same zasady amortyzacji dla potrzeb prowadzenia ksiąg rachunkowych, które zostały określone w polityce rachunkowości i dla potrzeb rozliczania projektu,
  - zapisów w listach sprawdzających do wniosku o dofinansowanie projektu i do umowy, dotyczących weryfikacji poziomu uzyskanego wsparcia w postaci pomocy de minimis, poprzez porównanie i potwierdzenie poziomu otrzymanej pomocy w systemie SUDOP, a także ujednoczenia list w powyższym zakresie dla wszystkich departamentów/komórek organizacyjnych zaangażowanych we wdrażanie RPOWŁ 2014 – 2020,
  - uwzględniania jednorazowych odpisów amortyzacyjnych w oświadczeniach o wielkości pomocy de minimis, którą podmiot ubiegający się o otrzymanie pomocy de minimis otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat,
  - zapisów listy sprawdzającej w obszarze weryfikacji kwalifikowalności VAT,
  - list sprawdzających stosowanych do weryfikacji zamówień publicznych oraz do kontroli trwałości projektu w zakresie wykorzystania rejestru ryzyk podczas prowadzonego badania przez uprawnionych pracowników,
- zmianę zapisów we wzorach umowy zawieranej z odbiorcami ostatecznymi w zakresie uniemożliwiających uzyskanie przez nich podwójnego dofinansowania,
- opracowanie Listy sygnałów ostrzegawczych oraz zapewnienie rejestru sygnałów ostrzegawczych nadużyć finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 pracownikom kontrolującym,
- wzmocnienie mechanizmu w zakresie zaliczenia do kosztów kwalifikowalnych VAT przez Ostatecznych odbiorców pomocy o statusie czynnych podatników VAT i mających prawo do odzyskania podatku celem uniknięcia możliwości podwójnego finansowania,
- przestrzeganie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych przez beneficjentów,
- uzupełnienie Rejestru zgłoszeń podejrzenia popełnienia lub wystąpienia oszustw lub nadużyć finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 o dane pozwalające potwierdzić, że Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 monitoruje postępowanie w związku

z dokonaniem zgłoszeniem do właściwych organów/otrzymaniem informacji o podejrzeniu popełnienia nadużycia finansowego.

Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi (WUP w Łodzi) jako Wojewódzka Samorządowa Jednostka Organizacyjna, a także Instytucja Pośrednicząca Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 oraz Instytucja Pośrednicząca Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, podlegał 11 razy audytom zewnętrznym (przeprowadzonych przez Wydział Terenowy Audytu w Łodzi Departamentu Audytu Środków Publicznych Ministerstwa Finansów Krajowej Administracji Skarbowej oraz przez Europejski Trybunał Obrachunkowy). Nie sformułowano pod adresem WUP rekomendacji.

W tym samym roku przeprowadzono w WUP w Łodzi 19 kontroli zewnętrznych (przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli z Delegaturą w Łodzi, Departament Kontroli i Skarg Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, Wydział Funduszy Europejskich i Certyfikacji Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi oraz Departament Certyfikacji i Desygnacji Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Stowarzyszenie INSTYTUT NOWYCH TECHNOLOGII z siedzibą w Łodzi oraz Departament Inspekcji i Kontroli Budowlanej Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego). W rezultacie powyższych kontroli formułowano kilkakrotnie zalecenie (dotyczące uchybień o niskiej wadze) i jedno dotyczące wydatków niekwalifikowalnych (w wysokości 345,50 zł), będących korektą nałożoną na postępowanie pzp na usługi pocztowe.

Kontrole projektów własnych

Poniżej zestawienie projektów własnych podlegających kontroli w 2018 r., w których stwierdzono nieprawidłowości skutkujące zwrotem środków.

L.p.	Nazwa Beneficjenta Tytuł Projektu	Krótki opis nieprawidłowości	Kwota wydatków niekwalifikowalnych do zwrotu (w zł)	Kwota EFRR do zwrotu (bez odsetek, w zł)	Realizacja zaleceń
1.	<p>Województwo Łódzkie Termomodernizacja budynku głównego i biblioteki Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim: ocieplenie ścian zewnętrznych i dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, wymiana instalacji c.o.</p>	<p>W wyniku kontroli wszystkie wydatki poniesione w związku z realizacją projektu zostały uznane za niekwalifikowalne. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niezrealizowaniu projektu w terminie określonym w Prawach i obowiązkach Beneficjenta, stanowiących załącznik do Uchwały nr 1120/16 ZWŁ z dnia 20.09.2016 r. ze zmianami oraz na niezrealizowaniu projektu w pełnym zakresie w stosunku do zakresu wykazanego w załączniku do ww. Praw i obowiązków Beneficjenta. Zaleceniem pokontrolnym był zwrot otrzymanego dofinansowania w całości wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia przekazania środków, dla następujących kwot: 49 130,00 zł od dnia 29.03.2017 r., 195 878,70 od dnia 5.07.2017 r., 400 235,07 zł od dnia 11.10.2017 r., 490 265,96 zł od dnia 14.11.2017 r. Zalecenia nie zostały przez Beneficjenta wykonane w wyznaczonym terminie. Sprawa przekazana do DPR w dniu 26.10.2018 r.</p>	1 335 893,80	1 135 509,73	Nie zrealizowano
2.	<p>Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu Poprawa efektywności energetycznej Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu poprzez wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych dla Centrum Psychiatrycznego w Warcie</p>	<p>Zespół kontrolny, stwierdził, że Zamawiający dokonał zmiany postanowienia zawartej umowy w sprawie zamówienia. Zmiana polegała na zmniejszeniu zakresu świadczenia wykonawcy w stosunku do zobowiązania zawartego w ofercie, w wyniku czego przy niezmienionej cenie zrezygnowano z realizacji dokumentacji dla budynku SW w Sieradzu, ul. Armii Krajowej 7, a pozostawiono jedynie Centrum Psychiatryczne w Warcie, ul Sieradzka 3. Powyższe jest niezgodne z Wytycznymi ds. kwalifikowalności pkt. 6.2 pkt 3 tiret g, które wskazują, iż wydatek winien być dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Beneficjent podpisał informację nr 2.</p>	21 000,00	17 850,00	Zrealizowano

3.	<p>Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi Rozbudowa WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi w oparciu o koncentrację działań z zakresu profilaktyki onkologicznej, onkologii klinicznej, onkologicznych ośrodków satelitarnych oraz przekształcenie Szpitala w Wojewódzkie Centrum Onkologii</p>	<p>W wyniku kontroli stwierdzono, że:</p> <p>1) Beneficjent naruszył: § 20 ust. 1 umowy o dofinansowanie, w związku z naruszeniem Wytucznych ws. Kwalifikowalności wydatków (...) w zakresie:</p> <p>a) Zapisów rozdziału 6.5.1, pkt, pkt 2. - Brak w opisie przedmiotu zamówienia nazw i kodów określonych we Wspólnym Słowniku Zamówień.</p> <p>b) Zapisów rozdziału 6.5.3, pkt 5) a) ii. - Brak informacji o kryteriach oceny ofert w zapytaniu ofertowym.</p> <p>c) Zapisów rozdziału 6.5.3, pkt 5) a) vi. - Ustalenie terminów składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia krótszych niż przewidziane we właściwych procedurach jako minimalne (Beneficjent wyznaczył 5 dni, podczas gdy minimalny termin to 7 dni).</p> <p>d) Zapisy rozdziału 6.5.3, pkt 7). – Brak upublicznienia zapytania na stronie internetowej beneficjenta.</p> <p>e) Zapisów rozdziału 6.5.3, pkt 11) - Brak przekazania informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty do wykonawców, brak publikacji informacji o wyniku postępowania o udzielenie zamówienia.</p> <p>W związku z uznaniem kwoty 24 907,50 zł za niekwalifikowalną zobowiązano Beneficjenta do zachowania należytej staranności przy rozliczeniu końcowego wniosku o płatność, z uwzględnieniem nałożonej korekty i zasady nie przekraczania wartości współfinansowania UE określonej w umowie o dofinansowanie projektu tj. 85% wartości wydatków kwalifikowalnych. Beneficjent pismem z dnia 13.05.2019 r. zobowiązał się do zachowania należytej staranności przy rozliczeniu końcowego wniosku o płatność, z uwzględnieniem nałożonej korekty.</p>	24 907,50	21 171,38	Zrealizowano
----	---	---	-----------	-----------	--------------

4.	<p>Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi Zapewnienie kompleksowego świadczenia usług medycznych w zakresie chorób układu krążenia modernizacja części łóżkowej oddziału kardiologii w WSSZ im. Dr Wł Biegańskiego w Łodzi</p>	<p>Zamawiający naruszył art. 29 ust. 2 Ustawy Pzp poprzez opisanie przedmiotu zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję. W związku z przedmiotowym naruszeniem w pozycji nr 21 Taryfikatora przewidziano stawkę procentową stosowaną przy obniżaniu wartości korekt finansowych i pomniejszeń w wysokości 25%, z możliwością obniżenia do wysokości 10% lub 5%. Maksymalną stawkę procentową 25% obniżono do 5%.</p>	43 222,01	32 416,51	Zrealizowano
5.	<p>Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi Zapewnienie kompleksowego świadczenia usług medycznych w zakresie chorób układu krążenia poprzez uruchomienie bloku operacyjnego w WSSz. Im. Biegańskiego w Łodzi</p>	<p>Zamawiający naruszył art. 43 ust. 2b pkt. 2 ustawy Pzp poprzez bezpodstawne skrócenie terminu składania ofert mimo braku zaistnienia ustawowych przesłanek dla takiej czynności oraz wyznaczenie niezgodnego z prawem zbyt krótkiego terminu składania ofert. W związku z naruszeniem art. 43 ust. 2b pkt. 2 ustawy Pzp w pozycji nr 14 Taryfikatora (naruszenia w zakresie ustalenia terminów składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia krótszych niż przewidziane we właściwych procedurach) przewidziano stawkę procentową stosowaną przy obniżaniu wartości korekt finansowych i pomniejszeń w wysokości 5% .</p>	6 048,00	4 536,00	Zrealizowano

Rozdział V

Informacja o realizacji uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego

Numer uchwały	Data uchwalenia	Tytuł	Status	Komentarz
XLVII/607/18	27.02.2018 r.	w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017 – 2020	zrealizowana	Zgodnie z zapisem Uchwały Nr XXXIII/425/2017 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 07.02.2017 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017–2020, Zarząd Województwa Łódzkiego składa Sejmikowi coroczne sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do 31 marca następnego roku.
XLVII/608/18	27.02.2018 r.	w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020	zrealizowana	Zgodnie z zapisem Uchwały Nr XXXIII/426/2017 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 07 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017–2020, Zarząd Województwa Łódzkiego składa Sejmikowi coroczne sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do 31 marca następnego roku.
XLVII/609/18	27.02.2018 r.	w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnieniu Osób Niepełnosprawnych na lata 2014 – 2020	zrealizowana	Zgodnie z zapisem Uchwały Nr XLIV/812/2014 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnieniu Osób Niepełnosprawnych na lata 2014–2020 Zarząd Województwa Łódzkiego składa Sejmikowi coroczne

				sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do 31 marca następnego r.
XLVII/610/18	27.02.2018 r.	w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020	zrealizowana	Zgodnie z zapisem Uchwały Nr XXXIII/427/2017 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 7 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020, Zarząd Województwa Łódzkiego składa Sejmikowi coroczne sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do 31 marca następnego roku.
XLVII/611/18	27.02.2018 r.	w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014 – 2020	zrealizowana	Zgodnie z Uchwałą nr XLIV/811/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy zastępczej na lata 2014–2020 Zarząd Województwa składa Sejmikowi Województwa Łódzkiego coroczne sprawozdanie z realizacji Programu.
XLVII/612/18	27.02.2018 r.	zmieniająca Uchwałę Nr VII/61/99 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie powołania Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi	zrealizowana	W związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin, w zakresie rozpatrywania spraw o świadczenie rodzinne i świadczenie wychowawcze, w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, Marszałek województwa został zobowiązany do przekazania Wojewodzie Łódzkiemu powyższego zadania. Stąd konieczność zmiany w statucie Regionalnego Centrum Polityki Społecznej polegającej na wykreśleniu realizacji tych zadań.
XLVII/613/18	27.02.2018 r.	w sprawie nadania statutu Regionalnego Centrum Polityki Społecznej	zrealizowana	W związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin, w zakresie rozpatrywania spraw o świadczenie rodzinne i świadczenie wychowawcze, w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, Marszałek województwa został zobowiązany do

				przekazania Wojewodzie Łódzkiemu powyższego zadania. Stąd konieczność zmiany w statucie Regionalnego Centrum Polityki Społecznej polegającej na wykreśleniu realizacji tych zadań. W związku z tym wprowadzono nowe brzmienie Statutu.
XLVII/614/18	27.02.2018 r.	w sprawie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego	zrealizowana	Uchwała reguluje kwestie formalno–prawne funkcjonowania Sulejowskiego Parku Krajobrazowego. Określa m.in. jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, szczególne cele ochrony oraz zakazy obowiązujące na terenie parku. Uchwała została przyjęta z uwagi na unieważnienie przez WSA w Łodzi wcześniej obowiązującego rozporządzenia Nr 24/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 3 lipca 2006 r., regulującego funkcjonowanie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego.
XLVII/615/18	27.02.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji, Nauki, Kultury i Sportu	zrealizowana	Na przewodniczącą komisji wybrano Annę Rabiegę.
LVII/616/18	27.02.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji, Nauki, Kultury i Sportu	zrealizowana	Na wiceprzewodniczącą komisji wybrano Artura Bagieńskiego.
XLVII/617/18	27.02.2018 r.	w sprawie przyjęcia stanowiska Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie uczczenia Jubileuszu 100–lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości	zrealizowana	Sejmik przyjął stanowisko w związku z przypadającym w 2018 r. Jubileuszem 100–lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości.
XLVII/618/18	27.02.2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie części zabudowanej nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Łódzkiego, położonej w Wieluniu przy ul. Fabrycznej 4	zrealizowana	Wyrażenie zgody na zastosowanie ww. trybu stanowiło podstawę do zawarcia umowy najmu na okres dłuższy niż 3 lata.
XLVII/619/18	27.02.2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie	zrealizowana	Wyrażenie zgody na zastosowanie ww. trybu stanowiło podstawę do zawarcia umowy najmu na okres dłuższy niż 3 lata.

		części zabudowanej nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Łódzkiego, położonej w Poddębicach przy ul. Targowej 10		
XLVII/620/18	27.02.2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie części zabudowanej nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Łódzkiego, położonej w Sieradzu przy ul. Warneńczyka 1	zrealizowana	Wyrażenie zgody na zastosowanie ww. trybu stanowiło podstawę do zawarcia umowy najmu na okres dłuższy niż 3 lata.
XLVII/621/18	27.02.2018 r.	w sprawie ustalenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami województwa w formie budżetu obywatelskiego	w trakcie realizacji	Uchwała odnosi się do regulaminu Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego – obowiązuje w stosunku do realizacji II edycji budżetu (zadania realizowane w 2019 r.).
XLVII/622/18	27.02.2018 r.	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020 oraz zmieniająca uchwałę Nr XLVI/591/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2018 rok	zrealizowana	Zmiany planu dochodów, wydatków, przychodów, zmiany nazw zadań
XLVII/623/18	27.02.2018 r.	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	zrealizowana	Zmiany planu dochodów i wydatków
XLVII/624/18	27.02.2018 r.	zmieniająca uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego

XLVII/625/18	27.02.2018 r.	w sprawie określenia ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw w 2018 r. na terenie Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zgodnie z art. 46 ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii Sejmik Województwa Łódzkiego zobowiązany jest w drodze uchwały do corocznego określenia ogólnej powierzchni uprawy maku i konopi włóknistych uzyskawszy wcześniej opinię Ministra Zdrowia oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
XLVII/626/18	27.02.2018 r.	zmieniająca Uchwałę Nr XLV/581/17 z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie likwidacji wojewódzkiej samorządowej jednostki budżetowej – Wojewódzkie go Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.	zrealizowana	Z uwagi na brak możliwości zakończenia procedury likwidacji planowanej na dzień 31 marca 2018 r. zaszła konieczność przedłużenia terminu likwidacji do dnia 30 czerwca 2018 r.
XLVII/627/18	27.02.2018 r.	w sprawie podziału środków na zadania samorządu województwa, które mogą być sfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rok 2018	zrealizowana	Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Uchwałą Nr 14/2018 z dnia 13 lutego 2018 r. dokonał podziału środków przewidzianych w planie finansowym PFRON na 2018 r. z przeznaczeniem na zadania na rzecz osób niepełnosprawnych należące do kompetencji samorządów wojewódzkich i powiatowych. Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą być finansowane następujące zadania: Dofinansowanie kosztów utworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej. Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów. Zlecenie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.
XLVII/628/18	27.02.2018 r.	w sprawie udzielenia pełnomocnictwa procesowego	zrealizowana	Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 r. (Sygn. Akt P 19/13) każdy właściciel nieruchomości ma prawo złożyć wezwanie do usunięcia naruszenia prawa w postaci stwierdzenia nieważności uchwały sejmików województw określających podział

				województw na obwody łowieckie. Sejmik Województwa Łódzkiego upoważnił 2 radców prawnych tut. Urzędu do reprezentowania Sejmiku Województwa Łódzkiego w postępowaniach przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Łodzi oraz Naczelnym Sądem Administracyjnym w sprawach skarg dotyczących uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego nr XLIX/1444/09 z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie podziału Województwa Łódzkiego na obwody łowieckie.
XLIX/629/18	21.03.2018 r.	powierzenia Gminie i Miastu Warta realizacji wydarzenia pn. „Święto muzyki – letnia akademie opery, operetki & musicalu” w ramach zadania pn. „Zbiornik Jeziorsko i Warta na fali kultury w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego na 2018 rok”	zrealizowana	Zadanie realizowane w terminie od 1 czerwca do 31 lipca 2018 r. . Wydarzenie miało charakter otwarty, niebiletowany.
XLIX/630/18	21.03.2018 r.	powierzenia Gminie Pęczniew realizacji wydarzenia pn. „Święto Plonów i Wody” w ramach zadania pn. „Zbiornik Jeziorsko i Warta na fali kultury w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego na 2018 rok”	zrealizowana	Zadanie realizowane w terminie od 27 lipca do 28 września 2018 r. . Wydarzenie miało charakter otwarty, niebiletowany.
XLIX/631/18	21.03.2018 r.	powierzenia Gminie Sieradz realizacji wydarzenia pn. „Święto Chleba i Wody” w ramach zadania pn. „Zbiornik Jeziorsko i Warta na fali kultury w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego na 2018 rok”	zrealizowana	Zadanie realizowane w terminie od 1 sierpnia do 30 września 2018 r. . Wydarzenie miało charakter otwarty, niebiletowany.
XLIX/632/18	21.03.2018 r.	powierzenia Miastu Opoczno realizacji wydarzenia pn. „Festiwal Płytki ceramicznej” w ramach zadania pn. „Opoczyńska płytka – promuje łódzkie” w ramach Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego na 2018 rok”	zrealizowana	Realizacja zadania polegała na organizacji Festiwalu Płytki Ceramicznej. W ramach jego realizacji zorganizowano imprezę plenerową promującą przemysł ceramiczny
XLIX/633/18	21.03.2018 r.	w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Skarga dotyczyła działania Zarządu Województwa Łódzkiego i urzędników departamentu odpowiedzialnego za organizację publicznego transportu drogowego w zakresie niedopełnienia obowiązków służbowych. Uznano ją za bezzasadną.

XLIX/634/18	21.03.2018 r.	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych oraz zmieniająca uchwałę Nr XLVI/591/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2018 rok	zrealizowana	Zmniejszenie planu dochodów i wydatków, zmiana nazwy zadania, zmiana dochodów Skarbu Państwa
XLIX/635/18	21.03.2018 r.	uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LI/636/18	24.04.2018 r.	w sprawie przyjęcia stanowiska Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie rozprzestrzeniania się wirusa Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) i zbliżania się choroby do granic Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Stanowisko zawiera wnioski wypracowane podczas V Debaty Rolnej w dniu 5 marca 2018 r. oraz odnosi się do postulatów pracowników Inspekcji Weterynaryjnej.
LI/637/18	24.04.2018 r.	przyjęcie sprawozdania Zarządu Województwa Łódzkiego z wykonania Uchwał: Nr LII/1497/10 z dnia 16 marca 2010 r. i Nr XL/506/17 z dnia 20 czerwca 2017 r. Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Województwu Łódzkiemu lub wojewódzkim samorządowym jednostkom organizacyjnym oraz wskazania organów do tego uprawnionych za 2017 rok	zrealizowana	Zarząd Województwa Łódzkiego zobowiązany jest do przedstawienia, w okresie do dnia 31 marca następnego roku, sprawozdania z dokonywanych umorzeń, rozkładania na raty i odraczania terminów płatności. Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie informacji przedstawionych przez kierowników komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych
LI/638/18	24.04.2018 r.	w sprawie podpisania listu intencyjnego dotyczącego współpracy pomiędzy Województwem Łódzkim, reprezentowanym przez Marszałka Województwa Łódzkiego oraz Krajem Związkowym Badenia – Wirtembergia, reprezentowanym przez Sekretarza Stanu Kraju Związkowego Badenia – Wirtembergia	zrealizowana	List intencyjny podpisany w dn. 15.06.2018 w Stuttgarcie
LI/639/18	24.04.2018 r.	w sprawie przyjęcia i skierowania do uzgodnienia z Prezesem Rady Ministrów projektu uchwały w sprawie zmiany Statutu Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z zapisami ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych, zaszła konieczność zmian i podjęcia uchwały w sprawie zmiany

				Statutu Województwa Łódzkiego, które wymagały uzgodnienia z Prezesem Rady Ministrów.
LI/640/18	24.04.2018 r.	w sprawie nadanie Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Łódzkiego przyznano: – Mieczysławowi Nowickiemu, – Orkiestrze Dętej Ochotniczej Straży Pożarnej w Kwiatkowicach.
LI/641/18	24.04.2018 r.	nadanie Statutu Wojewódzkiemu Biuru Geodezji w Łodzi	zrealizowana	Wprowadzone w roku 2018 zmiany w organizacji wewnętrznej jednostki oraz uzupełnienie zadań Biura o zadania z zakresu obronności i bezpieczeństwa publicznego spowodowały potrzebę ustalenia nowego Statutu Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi.
LI/642/18	24.04.2018 r.	w sprawie upoważnienie Zarządu Województwa Łódzkiego do zawarcia w imieniu Województwa Łódzkiego porozumienia z Miastem i Gminą Działoszyn dotyczącego powierzenia zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi i przekazania dotacji celowej	zrealizowana	Podjęcie uchwały było niezbędne do zawarcia Porozumienia w sprawie powierzenia Miastu i Gminie Działoszyn przez Województwo Łódzkie zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi polegającego na budowie kanalizacji deszczowej wraz z odwodnieniem i przebudową nawierzchni drogi oraz przebudową chodnika po obu stronach ul. Kościelnej, od ul. Szewskiej do pl. Wolności w Działoszynie, na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 486 o długości 255 m.
LI/643/18	24.04.2018 r.	zmiana Uchwały nr XLIX/901/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie określenia zasad wnoszenia wkładów i obejmowania przez Województwo Łódzkie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki pod firmą Inwestycje Medyczne Łódzkiego Sp. z o.o.	w trakcie realizacji	Utrzymuje dotychczasowy termin zaspokojenia roszczeń Obligatariuszy, czyli do dnia 28 grudnia 2032 r. Uchwała ta zmniejsza zobowiązanie Województwa Łódzkiego do wnoszenia wkładów pieniężnych z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego z kwoty o łącznej wartości nie wyższej niż 292.182.000,00 zł, do kwoty o łącznej wartości nie wyższej niż 282.826.000,00 zł. Istotną jest zmiana maksymalnych kwot do wpłacenia których zobowiązało się Województwo Łódzkie w dotychczas ustalonych terminach.

LI/644/18	24.04.2018 r.	zmiany budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020 oraz zmieniająca uchwałę Nr XLVI/591/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2018 rok	zrealizowana	Zmiany planu dochodów, wydatków, przychodów
LI/645/18	24.04.2018 r.	zmiany budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	zrealizowana	Zmiany planu dochodów, wydatków, przychodów
LI/646/18	24.04.2018 r.	zmieniająca uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LI/647/18	24.04.2018r.	udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego Województwa Łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacji	zrealizowana	Dotacje celowe dla JST przeznaczone na dofinansowanie zadań w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacji.
LI/648/18	24.04.2018 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2018 pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego Województwa Łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie realizacji małych projektów lokalnych realizowanych na terenach wiejskich.	zrealizowana	Samorząd Województwa Łódzkiego udziela pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego działającym na terenach wiejskich na realizację małych projektów na podstawie listy rankingowej przedstawionej przez Komisję konkursową.
LI/649/18	24.04.2018 r.	w sprawie przyjęcia stanowiska Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie budowy odcinaka drogi ekspresowej S – 8 pomiędzy Łodzią a Tomaszowem Mazowieckim	zrealizowana	Stanowisko zostało przekazane Prezesowi Rady Ministrów RP oraz Parlamentarzystom z Województwa Łódzkiego.
LII/650/18	29.05.2018	określenia programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych	zrealizowana	Realizując obowiązek wynikający z art. 119 ustawy Prawo ochrony Środowiska, Sejmik Województwa Łódzkiego

		przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg krajowych w Województwie Łódzkim, po których przejeżdża ponad 6 mln pojazdów rocznie		określił program ochrony środowiska przed hałasem. Głównym celem programu jest wskazanie kierunków i działań, których konsekwentna realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm.
LII/651/18	29.05.2018	odmowy utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla ulicy Zgierskiej w Łodzi, na odcinku od granicy miasta Łodzi do ronda im. Majora Alfreda Michała Biłyka – skrzyżowania ulicy Zgierskiej z Aleją Włókniarzy i Aleją Sikorskiego	zrealizowana	Na podstawie art. 135 ustawy Prawo ochrony Środowiska Sejmik Województwa Łódzkiego odmówił utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.
LII/652/18	29.05.2018 r.	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na 2018 rok pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego Województwa Łódzkiego z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań w zakresie zakupu sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem dla jednostek OSP	zrealizowana	Na podstawie Uchwały podpisano 109 umów z gminami na łączną kwotę 1 5000 000,00 . Kwota ta, w całości, została przekazana gminom w formie dotacji. Obecnie trwa proces weryfikacji sprawozdań.
LII/653/18	29.05.2018	przystąpienia Województwa Łódzkiego do NECSTouR (Network of European Regions for Sustainable and Competitive Tourism) Europejskiej sieci regionów na rzecz zrównoważonej i konkurencyjnej turystyki	zrealizowana	Zgodnie z uchwałą Województwo Łódzkie za pośrednictwem wojewody wystąpiło do Ministerstwa Spraw Zagranicznych z wnioskiem o zgodę na przystąpienie do NECSTouR i w drodze decyzji Ministra Spraw Zagranicznych (sygn.DDPK.0231.6.2018/2 z dnia 12 września 2018r.) otrzymało zgodę na przystąpienie do ww. organizacji. Podczas dorocznego spotkania sieci NECSTouR w dniu 10 października 2018 r. w Brukseli Województwo Łódzkie zostało zaprezentowane jako nowy członek organizacji.
LII/654/18	29.05.2018 r.	w sprawie rozstrzygnięcia konkursu i udzielenia w 2018 r. dotacji z budżetu Województwa Łódzkiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W rozstrzygniętym konkursie dotacją objęto 104 wnioskodawców na kwotę łączną w wysokości 5 mln zł.

LII/655/18	29.05.2018 r.	w sprawie utworzenia Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi	zrealizowana	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi utworzono z dniem 1.09.2018 r.
LII/656/18	29.05.2018 r.	zmieniająca Uchwałę Nr VI/108/11 w sprawie określenia zasad gospodarowania mieniem ruchomym Województwa Łódzkiego	w trakcie realizacji	Dokonane zmiany polegały na wprowadzeniu zapisów umożliwiających dokonanie darowizny ruchomości do wysokości 10.000 zł brutto na rzecz wymienionych podmiotów (w szczególności darowizny oczyszczaczy powietrza do przedszkoli)
LII/657/18	29.05.2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej	zrealizowana	Zwiększenia planu dochodów i wydatków, zmiana nazw zadań
LII/658/18	29.05.2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	zrealizowana	Zmiany planu dochodów i wydatków
LII/659/18	29.05.2018	uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LIII/660/18	19.06.2018	zatwierdzenia sprawozdania finansowego Województwa Łódzkiego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Województwa Łódzkiego za 2017 rok	zrealizowana	Zatwierdzenie sprawozdania
LIII/661/18	19.06.2018	absolutorium dla Zarządu Województwa Łódzkiego z tytułu wykonania budżetu za rok budżetowy 2017	zrealizowana	Udzielono absolutorium Zarządowi Województwa Łódzkiego
LIII/662/18	19.06.2018 r.	w sprawie upoważnienia Zarządu Województwa do zawarcia w imieniu Województwa Łódzkiego porozumienia z Miastem Bełchatów dotyczącego powierzenia zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi i przekazania dotacji celowej	zrealizowana	Podjęcie uchwały było niezbędne do zawarcia Porozumienia w sprawie powierzenia Miastu Bełchatów przez Województwo Łódzkie zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi polegającego na opracowaniu dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla rozbudowy drogi wojewódzkiej – ul.

				Piłsudskiego w Bełchatowie na odcinku od ulicy Pogodnej do granic miasta
LIII/663/18	19.06.2018 r.	w sprawie określenia wysokości opłat za zakwaterowanie w bursach Samorządu Województwa Łódzkiego w roku szkolnym 2018/2019	w trakcie realizacji	Uchwała realizuje upoważnienie zawarte w § 76 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. poz. 1872 ze zm.)
LIII/664/18	19.06.2018 r.	w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez Samorząd Województwa Łódzkiego	w trakcie realizacji	Uchwała realizuje zapisy zawarte w art. 49 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r.– Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018 r. poz. 967 ze zm.)
LIII/665/18	19.06.2018 r.	w sprawie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, zasad zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w formie zaocznej i w kształceniu na odległość, zasad udzielania i rozmiaru obniżek dla nauczycieli pełniących stanowiska kierownicze oraz zasad rozliczania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego w szkołach i placówkach prowadzonych przez Samorząd Województwa Łódzkiego	w trakcie realizacji	Uchwała realizuje upoważnienie zawarte w art. 42 ust. 7 Karty Nauczyciela, zgodnie z którym organ prowadzący szkołę lub placówkę określa: <ul style="list-style-type: none"> • zasady rozliczania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego, • zasady udzielania i rozmiar obniżek, o których mowa w ust. 6, oraz przyznaje zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć, o których mowa w ust. 3, • tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć: nauczycieli szkół niewymienionych w ust. 3, nauczycieli szkół, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1a, nauczycieli prowadzących kształcenie w formie zaocznej, nauczycieli kolegów pracowników służb społecznych, nauczycieli kształcenia na odległość, bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych oraz zasady zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w formie zaocznej i w kształceniu na odległość, pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych, z wyjątkiem nauczycieli

				zatrudnionych w poradniach psychologiczno–pedagogicznych, z tym że wymiar ten nie może przekraczać 22 godzin.
LIII/666/18	19.06.2018 r.	w sprawie uchwalenia Regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez Samorząd Województwa Łódzkiego	w trakcie realizacji	Organ prowadzący szkoły będący jednostką samorządu terytorialnego uwzględniając przewidywaną strukturę zatrudnienia, określa dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, w drodze regulaminu: wysokość stawek dodatków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, z zastrzeżeniem art.33 i 34 i szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, z zastrzeżeniem art.35 ust.3, wysokość i warunki wypłacania składników wynagradzania, o których mowa w ust. 1 pkt 4, o ile nie zostały one określone w ustawie lub w odrębnych przepisach w taki sposób , aby średnie wynagrodzenie nauczycieli, składające się ze składników, o których mowa w ust.1, odpowiadały na obszarze działania danej jednostki samorządu terytorialnego co najmniej średnim wynagrodzeniom nauczycieli, o których mowa w ust. 3.
LIII/667/18	19.06.2018 r.	w sprawie zmiany uchwały Nr LII/930/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 września 2014 r. w sprawie ograniczenia populacji zwierząt na terenie jednostki wojskowej w Teodorach	w trakcie realizacji	Zgodnie z art. 33a ustawy o ochronie zwierząt Sejmik Województwa Łódzkiego podejmuje działania mające na celu ograniczenie populacji zwierząt w przypadku, gdy stanowią one nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, w tym gospodarki łowieckiej.
LIII/668/18	19.06.2018 r.	zmieniająca Uchwałę Nr LX/1671/10 z dnia 21 września 2010 r. w sprawie ustanowienia Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z wejściem w życie zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/ 679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, zaszła potrzeba wprowadzenia stosownej zmiany. Stąd załącznikiem do wniosku jest klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych.

LIII/669/18	19.06.2018 r.	zmieniająca Uchwałę Nr XXII/281/16 Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie ustanowienia Nagrody Sejmiku Województwa Łódzkiego w dziedzinie kultury oraz określenia zasad i trybu jej przyznawania	zrealizowana	W związku z wejściem w życie zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/ 679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, zaszła potrzeba wprowadzenia stosownych zmian we wszystkich załącznikach uchwały bazowej.
LIII/670/18	19.06.2018 r.	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych	zrealizowana	Zwiększenie planu dochodów i wydatków
LIII/671/18	19.06.2018 r.	zmian w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020	zrealizowana	Zmiany planu wydatków
LIII/672/18	19.06.2018 r.	zmieniającej uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LIII/673/18	19.06.2018 r.	w sprawie przekazania skargi na Uchwałę Nr XLVII/614/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego do sądu administracyjnego oraz udzielenia pełnomocnictwa procesowego.	zrealizowana	Na podstawie z art. 54 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Sejmik Województwa Łódzkiego przekazał skargę wraz z aktami sprawy i odpowiedzią na skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi. Sejmik Województwa Łódzkiego udzielił również pełnomocnictwa procesowego radcom prawnym zatrudnionym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego do reprezentowania Sejmiku Województwa Łódzkiego w postępowaniu przed sądami administracyjnymi w niniejszej sprawie.
LIII/674/18	19.06.2018 r.	w sprawie nadania tytułu „Honorowego Obywatela Województwa Łódzkiego”	zrealizowana	Tytuł nadano Zbigniewowi Bońkowi.
LIII/675/18	19.06.2018 r.	zmieniająca Uchwałę Nr XLVII/621/18 w sprawie ustalenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami województwa w formie budżetu obywatelskiego	w trakcie realizacji	Uchwała odnosi się do regulaminu Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego – obowiązuje w stosunku do realizacji II edycji budżetu (zadania realizowane w roku 2019) – koryguje omyłki pisarskie, jakie

				pojawiły się w Uchwale Nr XLVII/621/18 oraz dodaje zapis poszerzający grupę osób mogących dokonywać oceny formalnej projektów zadań złożonych w ramach BO SWŁ na 2019 r.
LIV/676/18	10.07.2018 r.	w sprawie zmiany Uchwały Nr XL/503/17 z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016–2022 z uwzględnieniem lat 2023–2028.	zrealizowana	Uchwała dokonuje zmiany w zakresie nadania statusu regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) rozbudowanemu składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanemu w miejscowości Dylów A, gm. Pajęczno, w regionie II gospodarki odpadami, zgodnie z wnioskiem złożonym przez EKO–REGION Sp. z o.o.
LIV/677/18	10.07.2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych	zrealizowana	Zwiększenie planu dochodów i wydatków
LIV/678/18	10.07.2018	zmieniającej uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LV/679/18	28.08.2018 r.	w sprawie uchwalenia „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi”	w trakcie realizacji	Podstawą opracowania planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zmianami). Prace nad „Planem...” rozpoczęto na podstawie Uchwały Nr IV/42/15 Sejmiku WŁ z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz projektu planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi.
LV/680/18	28.08.2018 r.	w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	w trakcie realizacji	Konieczność aktualizacji strategii rozwoju województwa wynika nie tylko z kończącego się okresu jej obowiązywania oraz konieczności dokonania ponownej analizy sytuacji regionu, w tym jego potencjałów i słabych stron, ale przede wszystkim z toczącego się procesu aktualizacji dokumentów

				<p>strategicznych na poziomie krajowym oraz ze zmian przyszłej polityki spójności Unii Europejskiej, dla której zostaną wyznaczone nowe kierunki rozwoju. W 2018 r. brano aktywny udział w konsultacjach krajowych dokumentów strategicznych, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.</p> <p>Ponadto, w ramach prac nad opracowaniem strategii w dniach 26 września –15 października 2018 r. przeprowadzono cykl warsztatów rozwojowych w regionie. Celem warsztatów było m.in. rozpoznanie sytuacji w regionie zdiagnozowanie potencjałów i słabych stron, oraz pogłębienie współpracy z gminami poprzez bezpośredni kontakt pracowników administracji samorządowej. Przeprowadzono serię 22 spotkań na poziomie powiatów (21 powiatów oraz stołeczne Miasto Łódź), w których udział wzięli przedstawiciele danego powiatu oraz należących do niego gmin.</p>
LV/681/18	28.08.2018 r.	zmieniająca Uchwałę Nr XXIX/575/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 października 2012 r. w sprawie określenia zasad wnoszenia wkładów i obejmowania przez Województwo Łódzkie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” Sp. z o.o.	w trakcie realizacji	<p>Dokonane zmiany uwzględniają: zmianę załącznika nr 1, poprzez zmianę terminów płatności transz na korzystniejsze dla budżetu Województwa – płatność w dwóch transzach – do końca lutego oraz sierpnia w danym roku kalendarzowym (dotychczas przewidziane były płatności w jednej transzy w styczniu każdego roku), w § 1 uwzględnienie Projektu Etap II oraz określenie wysokości wnoszenia wkładów pieniężnych na podwyższony kapitał zakładowy w wysokości nie wyższej niż 18.170.000,00 zł (słownie zł: osiemnaście milionów sto siedemdziesiąt tysięcy 00/100) i dodanie załącznika Nr 2 stanowiącego harmonogram maksymalnych wpłat do Spółki w ramach wsparcia finansowego Projektu pn.: „Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Etap II” (Projekt Etap II).</p>

LV/682/18	28.08.2018 r.	w sprawie wskazania miast Radomsko i Błaszki, na terenie których może być przeprowadzany egzamin państwowy w zakresie prawa jazdy kategorii AM	w trakcie realizacji	Egzaminy państwowe w zakresie kategorii AM prawa jazdy przeprowadzają Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w: Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu i Skierniewicach, zwanych dalej „WORD”. W związku z zainteresowaniem przeprowadzaniem egzaminów państwowych na prawo jazdy kategorii AM poza siedzibą WORD, na terenie miast Województwa Łódzkiego, podjęte zostały działania zmierzające do ustalenia skali potrzeb społecznych w powyższym zakresie. W przedmiocie przeprowadzenia egzaminów w zakresie kategorii AM prawa jazdy, prezentowane przez Dyrektorów WORD w Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu lokalizacje w miastach: Radomsko i Błaszki spełniają wymogi określone obowiązujących przepisach prawa.
LV/683/18	28.08.2018 r.	przystąpienia Województwa Łódzkiego do Europejskiego Stowarzyszenia Rozwoju Obszarów Wiejskich i Odnowy Wsi ARGE	w trakcie realizacji	Ze względu na zbyt późne otrzymanie zgody od Ministra Spraw Zagranicznych na przystąpienie do Stowarzyszenia nie było możliwe złożenie wniosku o przyjęcie na Walnym Posiedzeniu Stowarzyszenia we wrześniu 2018. Kolejne Walne Posiedzenie na którym będzie możliwe złożenie wniosku o przystąpienie odbędzie się we wrześniu 2019 r.
LV/684/18	28.08.2018 r.	zmieniająca uchwałę nr XXIX/385/16 w sprawie przyjęcia „Regulaminu gospodarowania środkami finansowymi przeznaczonymi na pomoc zdrowotną dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Dokonano zmiany w załącznikach do Regulaminu w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady– RODO
LV/685/18	28.08.2018 r.	w sprawie przyjęcia i skierowania do uzgodnienia z Prezesem Rady Ministrów projektu uchwały w sprawie zmiany Statutu Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Konieczność podjęcia uchwały spowodowana była wejściem w życie ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych.
LV/686/18	28.08.2018 r.	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych oraz zmieniająca uchwałę Nr XLVI/591/17 Sejmiku Województwa	zrealizowana	Zwiększenie planu dochodów i wydatków, zmiany nazw zadań

		Łódzkiego z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2018 rok		
LV/687/18	28.08.2018 r.	zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	zrealizowana	Zmiana planu dochodów i wydatków
LV/688/18	28.08.2018 r.	zmian w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych oraz zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020	zrealizowana	Zmiana planu dochodów i wydatków
LV/689/18	28.08.2018 r.	zmieniającej uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LV/690/18	28.08.2018	w sprawie zmian w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych oraz zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020	zrealizowana	Zmiana planu dochodów i wydatków
LV/691/18	28.08.2018	w sprawie przyjęcia „Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów szkół zawodowych w Województwie Łódzkim w roku szkolnym 2018/ 2019 w ramach projektu pn. Zawodowcy w Łódzkiem – stypendia dla najzdolniejszych	w trakcie realizacji	Regulamin określa zasady, w tym warunki i tryb przyznawania oraz wypłacania stypendiów dla zdolnych uczniów szkół zawodowych w Województwie Łódzkim w roku szkolnym 2018/2019. Celem programu stypendialnego jest umożliwienie rozwoju edukacyjnego zdolnych uczniów, kształcących się w ogólnodostępnych szkołach zawodowych, mających siedzibę na terenie Województwa Łódzkiego (z wyłączeniem szkół policealnych oraz szkół dla dorosłych), którzy osiągają wysokie wyniki w nauce.
LVI/692/18	25.09.2018	przyznania Nagrody Sejmiku Województwa Łódzkiego w dziedzinie kultury	zrealizowana	W dniu 26 kwietnia 2016 r. uchwalono Nagrodę Sejmiku Województwa Łódzkiego w dziedzinie kultury. W 2018 r. nagrodę otrzymały 42 osoby fizyczne/ podmioty na łączną kwotę 150 tys. zł. Wyżej wymienieni w ocenie Sejmiku

				Województwa Łódzkiego w sposób szczególny wnieśli wkład w rozwój kultury Województwa Łódzkiego.
LVI/693/18	25.09.2018	zasad i trybu wykonywania obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej przez mieszkańców Województwa Łódzkiego	w trakcie realizacji	Uchwała jest konsekwencją zmian w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa wynikających z ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych.
LVI/694/18	25.09.2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Regulaminu Sejmiku Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Wprowadzone zmiany miały na celu dostosowanie zapisów regulaminu do treści Statutu Województwa Łódzkiego.
LVI/695/18	25.09.2018 r.	w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa	zrealizowana	W dniu 28 sierpnia 2018 r. radny Mariusz Rusiecki złożył na ręce Przewodniczącego Sejmiku rezygnację z pełnienia mandatu radnego Sejmiku Województwa Łódzkiego, która została przekazana do Komisarza Wyborczego w Łodzi. Komisarz Postanowieniem Nr 3/2018 z dnia 6 września 2018 r. stwierdził wygaśnięcie mandatu radnego.
LVI/696/18	25.09.2018 r.	w sprawie uchwalenia Programu współpracy samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019	w trakcie realizacji	Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organy stanowiące jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek uchwalić po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi roczny program współpracy. Program roczny stanowi wskazanie jaki w kolejnym roku planowany jest zakres działań podejmowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi przez samorząd województwa.
LVI/697/18	25.09.2018 r.	w sprawie przyjęcia trybu postępowania w zakresie udzielania pomocy finansowej z budżetu Województwa Łódzkiego w formie dotacji celowej spółkom wodnym, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonania zadań	w trakcie realizacji	W związku z nowelizacją ustawy Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2268 z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. konieczna była zmiana trybu postępowania w zakresie udzielania pomocy finansowej z budżetu Województwa Łódzkiego w formie dotacji celowej spółkom wodnym, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonania zadań. Przedmiotowa uchwała będzie

				stanowiąc podstawę prawną do udzielania dotacji spółkom wodnym z budżetu Województwa Łódzkiego.
LVI/698/18	25.09.2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia stypendiów artystycznych Marszałka Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Wprowadzone zmiany podyktowane zostały dostosowaniem Regulaminu do regulacji wprowadzonych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE. Najważniejsze zmiany to uchylenie obowiązku wyrażenia zgody przez stypendystę na przetwarzanie jego danych osobowych, a także nowe klauzule powiadomień, wynikające z art. 13 przytoczonego wyżej rozporządzenia, dodanie zgody na opublikowanie wizerunku, stosownie do art. 81 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, przy czym niewyrażenie powyższej zgody przez stypendystę nie skutkuje odrzuceniem wniosku o przyznanie stypendium.
LVI/699/18	25.09.2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej oraz zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna	zrealizowana	Zmniejszenie planu dochodów i wydatków, zmiana nazwy zadania
LVI/700/18	25.09.2018	zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020	zrealizowana	Zmiana planu dochodów i wydatków
LVI/701/18	25.09.2018	zmieniającej uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego.	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LVI/702/18	25.09.2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty w wysokości 90% od należności z tytułu sprzedaży używanego mienia ruchomego, Państwowemu	zrealizowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Zarządy Zlewni: w Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Łowiczu wystąpiły do Marszałka Województwa Łódzkiego z

		Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie, Zarządom Zlewni w Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu, stanowiącego wyposażenie zlikwidowanego Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi		propozycją zakupu użyczonemu mienia ruchomego, z zastosowaniem 90% bonifikaty z uwagi na zużycie mienia ruchomego, a także trudną sytuacją finansową. Powyższe rozwiązanie pozwoli Zarządom Zlewni na realizację zadań przewidzianych w ustawie Prawo Wodne.
LVII/703/18	30.10.2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury oraz szczególne zaangażowanie w pracę na rzecz kultury	zrealizowana	Wprowadzone zmiany podyktowane zostały dostosowaniem procedury do regulacji wprowadzonych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE Najważniejsze zmiany to rezygnacja z wymogu składania wniosku minimum miesiąc przed terminem proponowanej daty wręczenia Nagrody i uchylenie obowiązku załączania wniosków o przyznanie Nagrody w edytowalnej wersji elektronicznej.
LVII/704/18	30.10.2018 r.	w sprawie przyjęcia „Regulaminu przyznawania jednorazowych stypendiów naukowych Marszałka Województwa Łódzkiego”	zrealizowana	Przyjęto Regulamin określający zasady przyznawania jednorazowych stypendiów naukowych Marszałka Województwa Łódzkiego
LVII/705/18	30.10.2018 r.	w sprawie zmiany Uchwały Nr XLI/518/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie przekazania skargi Ekotekno Sp. z o.o. do sądu administracyjnego na Uchwałę Nr XL/502/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016–2022 z uwzględnieniem lat 2023–2028 oraz udzielenia pełnomocnictwa	zrealizowana	W związku z nieobecnością radcy prawnego, któremu Uchwałą Nr XLI/518/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lipca 2017 r. udzielono pełnomocnictwa procesowego do reprezentowania Sejmiku Województwa Łódzkiego w postępowaniach przed sądami administracyjnymi w zakresie skargi Ekotekno Sp. z o.o. na Uchwałę Nr XL/502/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 20 czerwca 2017 r., nastąpiła konieczność upoważnienia kolejnych radców prawnych.
LVII/706/18	30.10.2018 r.	w sprawie zmiany Uchwały Nr XLII/520/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 sierpnia 2017 r. w sprawie przekazania skargi Eko System Leszek Felsztyński do sądu administracyjnego na Uchwałę Nr XL/502/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 20	zrealizowana	W związku z nieobecnością radcy prawnego, któremu Uchwałą Nr XLII/520/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 sierpnia 2017 r. udzielono pełnomocnictwa procesowego do reprezentowania Sejmiku Województwa Łódzkiego w postępowaniach przed sądami

		czerwca 2017 r. w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016–2022 z uwzględnieniem lat 2023–2028 oraz udzielenia pełnomocnictwa		administracyjnymi w zakresie skargi Eko System Leszek Felsztyński na Uchwałę Nr XL/502/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 20 czerwca 2017 r. w, nastąpiła konieczność upoważnienia kolejnych radców prawnych.
LVII/707/18	30.10.2018 r.	w sprawie zmiany Statutu Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z postanowieniami ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych, zaszła konieczność dokonania zmian i podjęcia uchwały w sprawie zmiany Statutu Województwa Łódzkiego, które zostały uzgodnione z Prezesem Rady Ministrów.
LVII/708/18	30.10.2018 r.	w sprawie nadania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Odznakę nadano osobom i podmiotom, które przyczyniły się swoją działalnością do rozwoju i promocji Województwa Łódzkiego, tj.: – Ryszard Bonisławski, – Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział Łódzki im. Jana Czaraszkiewicza, – firma Rossman Supermarkety Drogerijne Polska Sp. z o.o., – Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka im. A. Kamińskiego.
LVII/709/18	30.10.2018 r.	w sprawie zmiany uchwały Nr XL/503/17 z dnia 20 czerwca 2017 r. zmienionej uchwałą Nr LIV/676/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10 lipca 2018 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016–2022 z uwzględnieniem lat 2023–2028.	zrealizowana	Uchwała dokonuje zmiany w zakresie nadania statusu regionalnej instalacji do mechaniczno–biologicznego przetwarzania odpadów innych niż niebezpieczne (RIPOK) zlokalizowanej w Łodzi przy ul. Swojskiej i ul. Zbąszyńskiej w regionie II gospodarki odpadami, zgodnie z wnioskiem złożonym przez Remondis Sp. z o.o.
LVII/710/18	30.10.2018	w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej oraz zmieniająca	zrealizowana	Zmiana planu dochodów, wydatków, przychodów, zmiana nazwy zadania

		uchwałę Nr XLVI/591/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2018 rok		
LVII/711/18	30.10.2018	w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020	zrealizowana	Zmiana planu dochodów i wydatków
LVII/712/18	30.10.2018	zmieniającej uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
LVII/713/18	30.10.2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Gminy Miasto Zgierz na pokrycie kosztów zużycia wody w akcji gaszenia pożaru składowiska odpadów, jaki miał miejsce na terenie Parku Przemysłowego Boruta w Zgierzu w dniach 25.05 – 01.06.2018 r.	zrealizowana	Dla gminy Miasto Zgierz przekazano kwotę 100 000,00 zł w formie dotacji na podstawie umowy nr 122/OI II/2018 z dnia 9 listopada 2018 r. Powyższa kwota została wydatkowana w sposób prawidłowy, zgodnie z umową, a przesłane sprawozdanie zostało zatwierdzone pod względem formalnym, merytorycznym i finansowym
I/1/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność wyboru przewodniczącego Sejmiku. Została nim Iwona Koperska.
I/2/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczących Sejmiku Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność wyboru wiceprzewodniczących sejmiku. Wiceprzewodniczącymi zostali: Zbigniew Linkowski i Krzysztof Ciebiada.
I/3/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa sejmik wybiera ze swego grona nie więcej niż 3 wiceprzewodniczących. Uchwałą Nr I/2/18 zostało wybranych dwóch wiceprzewodniczących sejmiku. Stąd jako trzeciego wiceprzewodniczącego Sejmiku wybrano Anetę Niedźwiecką.
I/4/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Marszałka Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność wyboru marszałka województwa. Na Marszałka Województwa Łódzkiego wybrano Grzegorza Schreibera.

I/5/18	22.11.2018 r.	w sprawie ustalenia wynagrodzenia Marszałkowi Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy ustalenie wynagrodzenia marszałka województwa. W związku z tym zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o pracownikach samorządowych sejmik zobowiązany jest do podjęcia stosownej uchwały.
I/6/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Wicemarszałka Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zasła konieczność wyboru wicemarszałka województwa. Na Wicemarszałka Województwa Łódzkiego wybrano Grzegorza Wojciechowskiego.
I/7/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Wicemarszałka Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zasła konieczność wyboru wicemarszałka województwa. Na Wicemarszałka Województwa Łódzkiego wybrano Zbigniewa Ziembę.
I/8/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Członka Zarządu Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zasła konieczność wyboru wicemarszałka województwa. Na Członka Zarządu Województwa Łódzkiego wybrano Roberta Baryłę.
I/9/18	22.11.2018 r.	w sprawie wyboru Członka Zarządu Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zasła konieczność wyboru wicemarszałka województwa. Na Członka Zarządu Województwa Łódzkiego wybrano Andrzeja Górczyńskiego.
II/10/18	18.12.2018 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rewizyjnej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zasła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Rewizyjnej.
II/11/18	18.12.2018 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Statutowo–Regulaminowej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zasła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Statutowo–Regulaminowej.
II/12/18	18.12.2018 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zasła konieczność podjęcia

				uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Budżetu i Finansów.
II/13/18	18.12.2018 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa.
II/14/18	18.12.2018 r.	w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska.
II/15/18	18.12.2018 r.	w sprawie powołanie składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej.
II/16/18	18.12.2018 r.	w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Nauki, Kultury i Sportu	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Nauki, Kultury i Sportu.
II/17/18	18.12.2018 r.	w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej.
II/18/18	18.12.2018 r.	w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały powołującej nowy skład osobowy Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.
II/19/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej.
II/20/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Statutowo–Regulaminowej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia

				uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Statutowo-Regulaminowej.
II/21/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów.
II/22/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa.
II/23/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska.
II/24/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej.
II/25/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Nauki, Kultury i Sportu	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Nauki, Kultury i Sportu.
II/26/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.
II/27/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Rewizyjnej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Wiceprzewodniczącego Komisji Rewizyjnej.
II/28/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia

				uchwały o wyborze Wiceprzewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów.
II/29/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Wiceprzewodniczącego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa.
II/30/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Wiceprzewodniczącego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska.
II/31/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej	zrealizowana	W związku z rozpoczęciem VI kadencji Sejmiku Województwa Łódzkiego zaszła konieczność podjęcia uchwały o wyborze Wiceprzewodniczącego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej.
II/32/18	18.12.2018 r.	w sprawie upoważnienia Wiceprzewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego do dokonywania czynności związanych z udzielaniem delegacji służbowych Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Łódzkiego	zrealizowana	W stosunku do Przewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego czynności związane z delegowaniem służbowym dokonuje wskazany przez sejmik wiceprzewodniczący. Stąd upoważniono do ww. czynności Zbigniewa Linkowskiego, a w razie jego nieobecności Krzysztofa Ciebiadę.
II/33/18	18.12.2018 r.	w sprawie wyboru delegatów do Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej.	zrealizowana	Zgodnie ze Statutem Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej delegatami do Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw RP są Marszałek Województwa, przewodniczący Sejmiku Województwa oraz dwóch delegatów wybieranych spośród radnych Sejmiku. Wybrano delegatów w osobach: Piotra Adamczyka i Dariusza Roguta.
II/34/18	18.12.2018 r.	zmieniająca uchwałę Nr LV/691/18 w sprawie przyjęcia „Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów szkół zawodowych w Województwie Łódzkim w roku szkolnym 2018/2019 w ramach projektu pn. Zawodowcy w Łódzkiem – stypendia dla najzdolniejszych”	zrealizowana	Podjęcie przedmiotowej uchwały zmieniającej, spowodowane było koniecznością dostosowania zapisów Regulaminu, który umożliwiałby skorzystanie z projektu jak największej liczbie uczniów zdolnych, zmiany struktury organizacyjnej Departamentu Kultury i Edukacji do struktury uwzględnionej w ww. Regulaminie, tj. Wydział Łódzkie

				Przyjazne zamiast Wydziału projektów edukacyjnych, dostosowania zapisów dotyczących realizacji zaplanowanych zadań założonych w IPR, w przypadku zmiany przez stypendystę szkoły, jak również dostosowania zapisów dotyczących wypłaty dla opiekuna dydaktycznego wynagrodzenia w wysokości 500,00 zł brutto do wymogów Ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
II/35/18	18.12.2018 r.	w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Wojewódzkiej Strategii w zakresie Polityki Społecznej 2020 za rok 2017	zrealizowana	Zgodnie z §1 uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr XLVI/594/17 z dnia 19 grudnia 2017 r. zmieniającej Uchwałę Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr XXXV/454/17 z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie: przyjęcia zaktualizowanej „Wojewódzkiej Strategii w zakresie Polityki Społecznej na lata 2007–2020” i zmiany jej nazwy na „Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020”, Zarząd Województwa Łódzkiego składa Sejmikowi Województwa Łódzkiego corocznie sprawozdanie z realizacji Wojewódzkiej Strategii w zakresie Polityki Społecznej 2020 w terminie do końca następnego roku, przypadającego po roku sprawozdawczym.
II/36/18	18.12.2018 r.	w sprawie przyjęcie Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Województwa Łódzkiego	w trakcie realizacji	Wprowadzone zmiany wynikają przede wszystkim ze zmian przepisów prawnych w zakresie ochrony zabytków oraz ochrony danych osobowych, z doświadczeń i ewaluacji wdrażania dotychczasowych edycji konkursu, a także uwag i zastrzeżeń Beneficjentów dotacji, realizujących i rozliczających zadania, oraz nawiązują do pozytywnych rozwiązań udzielania dotacji przez inne województwa.
II/37/18	18.12.2018	w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami, zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc	zrealizowana	Zmniejszenie planu dochodów, wydatków i przychodów

		Techniczna oraz zmieniająca uchwałę Nr XLVI/591/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2018 rok		
II/38/18	18.12.2018	w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Łódzkiego na 2018 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój	zrealizowana	Zmiana planu dochodów i wydatków
II/39/18	18.12.2018	zmieniająca uchwałę Nr XLVI/590/17 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego	zrealizowana	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
II/40/18	18.12.2018	w sprawie przyjęcia regulaminu przyznawania nagród dla trenerów, których zawodnicy osiągnęli wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym	do realizacji w 2019 r.	Regulamin określa zasady przyznawania nagród dla trenerów
II/41/18	18.12.2018	w sprawie przyjęcia regulaminu przyznawania nagród zawodnikom, którzy osiągnęli wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym	do realizacji w 2019 r.	Regulamin określa zasady przyznawania nagród dla zawodników

Rozdział VI

Budżet obywatelski

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, za jeden ze strategicznych kierunków działań Województwa Łódzkiego uznaje się rozwój społeczności lokalnych, który ma dokonywać się m.in. poprzez kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego dzięki upowszechnianiu i rozwojowi mechanizmów partycypacji obywatelskiej w rządzeniu.

W 2018 r. po raz pierwszy zrealizowano zadania, które wybrane zostały przez mieszkańców Województwa Łódzkiego w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego (dalej: BO SWŁ) pod koniec 2017 r. Na ten cel przeznaczono 5 mln zł.

Na przełomie czerwca i lipca 2017 r. mieszkańcy województwa złożyli łącznie 301 propozycji zadań, z których do głosowania dopuszczono 209 (13 propozycji zadań nie spełniało wymogów formalnych, kolejne 79 nie przeszło pozytywnie oceny merytorycznej). Podczas odbywającego się w październiku 2017 r. głosowania mieszkańcy Łódzkiego mieli możliwość samodzielnego zadecydowania o tym, które spośród propozycji zadań m.in. kulturalno-rekreacyjnych, sportowych, turystycznych, zadań o charakterze prozdrowotnym czy zadań dotyczących poprawy bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich, powinny zostać zrealizowane. W ramach pierwszej edycji BO SWŁ oddano łącznie 102 062 głosy. W wyniku przeprowadzonego głosowania wybrane do realizacji w 2018 r. zostały 32 zadania. Ich szczegółowy opis uwzględniony został w tabeli zamieszczonej poniżej.

W 2018 r. równoległe z realizacją zadań wybranych w ramach I edycji BOSWŁ rozpoczęto działania związane z wyborem zadań w ramach II edycji. Na II edycję BO SWŁ przeznaczono 8 mln zł.

W kwietniu i maju 2018 r. trwał etap zgłaszania zadań w ramach BO SWŁ na 2019 r. Łącznie zgłoszono 210 propozycji zadań – 9 projektów nie spełniło kryteriów formalnych, 3 projekty zostały wycofane przez autorów w trakcie trwania oceny formalnej. Do głosowania pozytywnie zarekomendowano 155 zadań (40 projektów nie spełniło kryteriów merytorycznych, 3 propozycje zadań zostały wycofane w trakcie oceny merytorycznej przez projektodawców). W wyniku głosowania mieszkańców województwa, które przeprowadzone zostało w październiku 2018 r., do realizacji w 2019 r. przekazano 40 zadań (5 zadań w ramach puli wojewódzkiej, po 6 w subregionie północnym i południowym, 7 w subregionie wschodnim oraz po 8 w subregionie zachodnim i mieście Łódź). W głosowaniu w ramach II edycji BO SWŁ na 2019 r. uczestniczyło 87 219 mieszkańców Województwa Łódzkiego.

Po analizie przebiegu dwóch edycji BO SWŁ stwierdzono, iż głównymi problemami są:

- zbyt duży budżet poszczególnych zadań w stosunku do liczby odbiorców,
- sztuczne i zbyt rozległe pule subregionalne,
- wymaganie zbyt dużej liczby mieszkańców podpisujących listy poparcia dla danego zadania,
- zbyt rozbudowana procedura administracyjna realizacji budżetu obywatelskiego,
- skomplikowane zasady głosowania,
- wystąpienie możliwości utraty zgromadzonych danych osobowych.

Zadania zrealizowane w ramach pierwszej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego

Ip.	Okres realizacji zadania	Subregion	Wartość zweryfikowana zadania	Wartość ostateczna zadania	Opis zadania	Ostateczna liczba odbiorców zadania
Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi						
Edukacja prozdrowotna poprzez zajęcia ruchowe i wykładowe „Aktywny Senior”						
1.	01.06.2018 – 15.10.2018 r.	południowy	177 000,00 zł	173 579,74 zł	<p>Zadanie o charakterze społecznym i prozdrowotnym skierowane do około 1000 osób powyżej 60 roku życia oraz ich rodzin. Jego celem było wyeliminowanie szkodliwych nawyków dla zdrowia poprzez zaangażowanie tej grupy społecznej do aktywnego trybu życia i regularnego badania stanu zdrowia, poprawy stanu zdrowia, zapobiegania starzeniu się.</p> <p>Zadanie przeprowadzone było w 2 częściach: teoretycznej i praktycznej. W części teoretycznej przeprowadzono 3 wykłady (przez rehabilitantów, psychologów, diabetyków) na temat zdrowego żywienia, dietytyki, doboru ćwiczeń i konkurencji ruchowych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń zdrowia w grupach wiekowych 60 +. Przeprowadzono bezpłatne pomiary ciśnienia i cukru oraz badania mammograficzne i cytologiczne. W części praktycznej zorganizowano zajęcia ruchowe, rekreacyjne, mające na celu ukształtowanie nawyku systematycznej aktywności ruchowej o charakterze sportowo–zabawowo–rehabilitacyjnym, w tym: ćwiczenia z piłką lekarską, rzuty lotką do tarczy, słomy sprawnościowe, gimnastyka fitness. W dniu 07.10.2018 r. zorganizowano na terenach leśnych grupowe marsze nordic walking poprzedzone instruktażem, zorganizowano spotkanie integracyjne na zakończenie imprezy.</p> <p>Na imprezę mieszkańcy byli przywożeni autokarami, busami.</p> <p>Zadanie zrealizowało Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe z siedzibą w Łodzi ul. Piotrkowska 230/232 lok. 41, 90–360 Łódź wyłonione w trybie otwartego konkursu ofert.</p>	1 000 starszych mieszkańców (w wieku 60+) subregionu południowego
Aktywizacja seniorów z obszaru gminy Ujazd oraz powiatu piotrkowskiego						
2.	01.06.2018 – 31.12.2018 r.	wschodni	45 600,00 zł	45 600,00 zł	<p>Projekt miał na celu aktywizować i edukować uczestników – mieszkańców gminy Ujazd oraz mieszkańców powiatu piotrkowskiego po 60 roku życia, seniorów zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach projektu zrealizowano warsztaty florystyczne dla 30 osób, w wymiarze 30 godzin; warsztaty z rękodzieła (decoupage, filcowanie) dla 30 osób, w wymiarze 30 godzin; 10 wykładów prowadzonych przez ciekawe osoby; dwie wycieczki – jednodniową wycieczkę autokarową do Rogowa i zwiedzanie z przewodnikiem Arboretum w Rogowie oraz jednodniową wycieczkę do Term w Uniejowie dla 30 osób. Zorganizowano także rozpoczynającą projekt imprezę integracyjną i inne spotkania okolicznościowe. W trakcie warsztatów i spotkań zapewniono poczęstunek dla uczestników. Celem projektu było wyjście naprzeciw aktualnej sytuacji demograficznej regionu i dążenie, by życie w Województwie Łódzkim było komfortowe dla stale rosnącej</p>	30 uczestników – mieszkańcy gminy Ujazd oraz powiatu piotrkowskiego w wieku 60+ zagrożeni wykluczeniem społecznym

					grupy seniorów. Udział w projekcie miał przyczynić się do poprawy jakości życia seniorów, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz integracji środowisk senioralnych, wpłynąć na poprawę kondycji osób starszych i zapobiegać przedwczesnemu starzeniu się. Zadanie zrealizowało Towarzystwo Senioralne Komfortowe Życie z siedzibą w Ujeździe, ul. Północna 4, 97-225 Ujazd wyłonione w trybie otwartego konkursu ofert.	
Subregionalne Centrum Zdrowego Seniora						
3.	15.05.2018 – 31.12.2018 r.	północny	146 670,00 zł	124 033,44 zł	Celem projektu była profilaktyka prozdrowotna wśród osób starszych, dotycząca szczególnie schorzeń układu kostno-stawowego, układu mięśniowego, krwionośnego oraz chorób ośpiewnych. Zadaniem Centrum była aktywizacja i integracja seniorów. W ramach Centrum Zdrowego Seniora uruchomione zostały bezpłatne zajęcia: gimnastyka rehabilitacyjna z uwzględnieniem bólów kręgosłupa i innych problemów układu kostno-stawowego, gimnastyka dla osób z problemami kardiologicznymi, nordic walking. W ramach zajęć organizowane były zajęcia na pływalni. Ponadto zorganizowano warsztaty rękodzielnicze będące profilaktyką zaburzeń ośpiewnych oraz uruchomiono telefon życzliwości dla osób starszych. Zajęcia z poszczególnych typów odbywały się raz w tygodniu. Miejscem realizacji zadania były: Dom Kultury w Łęczycy, Aleje Jana Pawła II nr 11, Szkoła Podstawowa nr 1 w Łęczycy ul. Szkolna 4, Szkoła Podstawowa nr 3 w Łęczycy ul. Zachodnia 23, Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Wielkiego w Łęczycy ul. Marii Konopnickiej 13, Centrum Sportu i Rekreacji „Wodnik” w Ozorkowie. Spacerzy z kijkami nordic walking odbywały się w Parku Miejskim w Łęczycy. Zadanie zrealizowało Stowarzyszenie Łęczycy Uniwersytet Trzeciego Wieku, z siedzibą w Łęczycy, przy Al. Jana Pawła II 11,99-100 Łęczycy	zadanie kierowane było do mieszkańców subregionu północnego, głównie powiatu łęczycyckiego, a także sąsiednich powiatów: zgierskiego, kutnowskiego i łowickiego. Adresatami zadania było co najmniej 40 seniorów z problemami m.in. układu kostno-stawowego, krwionośnego, zagrożonych chorobami ośpiewnymi.
Poprzez sport i zabawę wyciągamy dzieci z łódzkich bram i podwórek – przeciwdziałanie patologii społecznej						
4.	01.08.2018 – 30.11.2018 r.	miasto Łódź	78 000,00 zł	77 737,32 zł	Zadanie polegało na organizacji czasu wolnego dzieciom i młodzieży zamieszkującym w Łodzi, zagrożonym patologiami oraz wykluczeniem społecznym. Ww. grupy objęto fachową opieką trenersko-instruktorską podczas zorganizowanych zajęć sportowych. W sierpniu zorganizowano zgrupowanie dochodzące w wymiarze 200 godzin zajęć dla 84 osób. Ponadto dzieci i młodzież uczestniczyły w wyjściach do kina, na basen, w wycieczkach do Lasu Łagiewnickiego i Arturówka. Każdego dnia otrzymywały drugie śniadanie i obiady. W okresie wrzesień – listopad jeden raz w tygodniu prowadzono 2 godzinne zajęcia sportowo – rekreacyjne w wymiarze 72 godzin ogółem, dla 82 osób. Po zajęciach uczestnicy otrzymali obiady. We wrześniu zorganizowano piknik integracyjny dla 200 osób: uczestników zajęć oraz zaproszonych zespołów rugby z Klubów: Rugby Klub Sparta Jarocin, AZS AWF Warszawa, Rugby Club Bełchatów, RC Orkan Sochaczew oraz Husaria Kalisz. Zespoły w kategorii mini żak, żak i młodzik rozgrywały mecze na czterech wyznaczonych boiskach. W każdym meczu udział brali uczestnicy zajęć. Działania odbywały się na Stadionie Klubu Sportowego "BUDOWLANI" – Łódź, ul. Górnicza 5 w Łodzi, Hala Uczniowskiego Klubu Sportowego ANILANA, ul.	200 osób

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

					Strykowska 10/18 w Łodzi. Zadanie zrealizował Klub Sportowy „BUDOWLANI” – Łódź, ul. Górnicza 5, 91 – 765 Łódź, wyłoniony w otwartym konkursie ofert.	
Poza rodziną biologiczną – szkolenie dla osób pracujących z dziećmi z rodzin zastępczych						
5.	01.08.2018 – 31.12.2018 r.	miasto Łódź	59 580,00 zł	58 846,95 zł	Zadanie polegało na organizacji 12 ośmiogodzinnych szkoleń, które podniosły kompetencje kadry systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz osób stykających się z problemami dzieci z rodzin zastępczych i adopcyjnych (w tym nauczycieli, lekarzy, pielęgniarek, rodziców zastępczych) i służb zaangażowanych w realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Szkolenia odbywały się w Sali szkoleniowej Big Bang Studio, ul. Legionów 19 m 16/16A, 91–069 Łódź. Zadanie zrealizowało Stowarzyszenie Oświatowe „Edukator”, ul. Naruszewicza 35, 93–161 Łódź, wyłonione w otwartym konkursie ofert.	243 osoby
Departament Sportu i Turystyki						
A czemu nie w Łódzkie....? – turystyka i sport dla każdego						
6.	01.05.2018 – 31.10.2018 r.	wschodni	141 280,00 zł	141 280,00 zł	Zadanie zorganizowane zostało dla mieszkańców terenów wiejskich Województwa Łódzkiego, którzy są zagrożeni wykluczeniem społecznym i mają ograniczony dostęp do atrakcji. Celem zadania było zaszczepienie w nich chęci aktywnego spędzania wolnego czasu (turystyka, sport) oraz wypromowanie atrakcji Województwa Łódzkiego. Odbyło się 6 wyjazdów od maja do października 2018 r.: – spływ kajakowy rzeką Rawką i rzeką Pilicą, – dwa wyjazdy na Termy Uniejów, – dwa wyjazdy dwudniowe nad Jeziorsko, podczas których uczestnicy mogli korzystać ze sportów wodnych oraz zwiedzili ZOO. Zadanie realizowała fundacja „Młodzi Ludziom” wyłoniona w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie turystyki i krajoznawstwa.	300 osób
Młodość pełna pasji – bezpłatne zajęcia sportowo–rekreacyjne oraz rywalizacja uczniów i studentów						
7.	15.04 2018 – 15.12.2018 r.	miasto Łódź	150 000,00 zł	150 000,00 zł	Projekt dedykowany uczniom i studentom. Zadanie przewidywało organizację otwartych i bezpłatnych zajęć sportowo–rekreacyjnych w podziale na dyscypliny sportowe, a także rywalizację sportową w postaci organizacji zawodów i turniejów w różnych dyscyplinach. Zajęcia sportowo–rekreacyjne prowadzone były przez wykwalifikowanych instruktorów na obiektach sportowych i rekreacyjnych. Dostępna była szeroka gama zajęć, zarówno dla uczniów jak i studentów. Zawody sportowe i turnieje przeprowadzone były jako podsumowanie cyklu zajęć sportowych w danej dyscyplinie sportowej. Realizatorem projektu był Klub Uczelniany AZS Politechniki Łódzkiej.	541 osób
8.	MUNDIALITO – „Mistrzostwa Świata” dzieci w piłce nożnej					

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

	15.04. 2018 – 15.07.2018 r.	zachodni	276 696,00 zł	275 704,62 zł	MUNDIALITO – Mistrzostwa Świata dzieci w piłce nożnej było zadaniem skierowanym do chłopców i dziewcząt z Województwa Łódzkiego. Projekt zakładał przeprowadzenie turnieju piłkarskiego, złożonego z eliminacji na szczeblu międzypowiatowym i Finału Subregionalnego. Rywalizację przeprowadzono w dwóch kategoriach wiekowych – dla rocznika 2006 i młodsi oraz rocznika 2009 i młodsi tuż przez Mistrzostwami Świata w Rosji – turniej swoją organizacją nawiązywał do tej imprezy. Celem projektu była integracja dzieci z poszczególnych klubów/szkoł/osiedli poprzez włączenie ich do rywalizacji sportowej, a także wyłonienie talentów sportowych, krzewienie idei <i>fair play</i> , zapoznanie uczestników z formułą organizacji wielkiej imprezy sportowej. Realizatorem projektu był Miejsko Gminny Uczniowski Klub Sportowy "Pogoń Zduńska Wola".	1 500 osób
Wywalcz swoje marzenia						
9.	01.05.2018 – 31.08.2018 r.	wschodni	63 100,00 zł	63 100,00 zł	Zadanie skierowane było do dzieci i młodzieży z Województwa Łódzkiego, a w szczególności z powiatów: skierniewickiego, brzezińskiego, tomaszowskiego, rawskiego, opoczyńskiego, a także z miasta Skierniewice. Celem głównym zadania było zaszczepienie i propagowanie sportowego trybu życia. Pierwszym etapem zadania był wyjazd 50 osób na łódzki kompleks basenów dla starszych dzieci oraz młodzieży oraz wyjazd młodszych dzieci do sali zabaw. Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym w ramach zadania był wyjazd pięciodniowy nad Zalew Sulejowski dla grupy 50-osobowej dzieci i młodzieży, podczas którego były prowadzone intensywne zajęcia poprawiające sprawność fizyczną, koordynujące wady postawy oraz treningi kształtujące wschodnią sztukę walki jaką jest taekwondo. Dodatkowo dzieci uczestniczyły w zajęciach z pierwszej pomocy. Realizatorem projektu był Gminny Ludowy Klub Sportowy "YAKUZA" z Dębowej Góry.	50 osób
Departament Kultury i Edukacji						
Publikacja „Łowicki Folklor Muzyczny” – spuścizna życia Mariana Moskwy						
10.	09.01.2018 – 31.12.2018 r.	północny	80 000,00 zł	80 000,00 zł	Zadanie polegało na wydaniu książki ze spuścizną wybitnego muzykologa regionu łowickiego Mariana Moskwy (1936–2012), który przez całe życie zbierał zapisy nutowe i słowne pieśni, przyspiewek i obrzędów. Rękopisy w liczbie prawie pół tysiąca utworów (zapisy nutowe i słowne) znajdują się w posiadaniu rodziny. Wiele instytucji podejmowało kroki zmierzania się z tym tematem, jednak obiektywne przyczyny uniemożliwiły jego realizację. Rezultatem projektu jest publikacja (nakł. 800 egz.), która ukazuje bogate muzyczne dziedzictwo kulturowe regionu łowickiego i czytelność kultury regionalnej wpisanej w tożsamość kultury narodowej. Publikacja została opracowana naukowo, jest ilustrowana zdjęciami zebranymi w ramach zbiórki prowadzonej przez Łowicki Ośrodek Kultury. W ramach realizacji projektu odbyły się także spotkania promujące publikację w Łodzi, Łowiczu i Warszawie. Realizator: Łódzki Dom Kultury we współpracy z Łowickim Domem Kultury	ok. 800 osób
11.	Podtrzymywanie świadomości kulturowej mieszkańców poprzez przybliżenie sylwetki zespołu oraz twórców ludowych kulturowych folklor łowicki					

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

	01.05.2018 –30.11.2018 r.	północny	59 500,00 zł	59 270,97 zł	<p>Celem projektu była próba ocalenia w formie piśmienniczej i audio dostępnych wspomnień, podań ludowych, utworów muzycznych oraz wartości ideowych typowych dla mieszkańców dawnego Księstwa Łowickiego, którzy kojarzeni są z folklorem łowickim. Podtrzymanie świadomości kulturowej mieszkańców Województwa Łódzkiego nastąpiło poprzez przybliżenie typowej sylwetki zespołu oraz twórców związanych z miejscem będącym inspiracją dla kolejnych pokoleń, w którym powstawał i do dziś jest kultywowany folklor łowicki. Zadanie zostało zrealizowane poprzez opracowanie monografii Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca „Boczki Chełmońskie” wraz z jej wydrukiem w ilości 300 egzemplarzy oraz wydaniem płyty (300 szt.) z zarejestrowanym repertuarem Zespołu. Monografia zawiera zapis nieznanych przyspiewek i gawęd nigdy wcześniej nieopublikowanych. Do jej powstania przeprowadzono wywiady z twórcami ludowymi oraz kwerendy archiwalnych materiałów. Realizator: Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Łowickiej Łowickie.pl</p>	ok. 400 osób
Kultura łączy pokolenia – łódzkie bez barier						
12.	01.05.2018 –31.12.2018 r.	północny	110 000,00 zł	108 233,05 zł	<p>Projekt obejmował cykliczne wyjazdy m.in. do łódzkich teatrów i filharmonii grupy mieszkańców – około 150 osób – z terenów wiejskich położonych w subregionie północnym Województwa Łódzkiego (powiaty: kutnowski, łowicki, zgierski, łęczycki). Głównym celem projektu było zwiększenie dostępu do narodowych zasobów kultury, wyrównywanie szans edukacyjnych, przygotowanie do świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym. Realizacja projektu miała na celu przyczynienie się do wyrównywania szans rozwoju intelektualnego oraz podniesienia jakości życia mieszkańców z obszarów wiejskich, co z kolei wpłynęło efektywnie na rozwój regionu. Dzięki lepszej dostępności do dóbr kultury nastąpił wzrost stopnia identyfikacji mieszkańców z województwem.</p> <p>Na zadanie publiczne składała się organizacja 12 wyjazdów do łódzkich instytucji kultury, między innymi takich jak: Teatr im. Stefana Jaracza, Teatr Wielki, Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina, Muzeum Kinematografii. Wyjazdy w miarę możliwości były połączone ze zwiedzaniem odwiedzanych obiektów oraz uczestnictwem w warsztatach, jeżeli dana instytucja przewidywała ich organizację. Realizator: Stowarzyszenie Edukacyjno – Kulturalne "Impet"</p>	ponad 1 500 osób
13.	Promocja województwa poprzez plenerowe spotkania z kulturą i historią w gminie Poświętne i nie tylko					

	01.05.2018 – 31.12.2018 r.	wschodni	268 000,00 zł	267 613,55 zł	<p>Zadanie dotyczyło m.in. obchodów 50-lecia koronacji Obrazu Matki Boskiej Świętorodzinnej w Studziannie. Był to trzydniowy cykl uroczystości, który miał na celu podkreślenie rangi jubileuszu koronacji Cudownego Obrazu w Studziannie. Realizacja zadania przyczynić się miała do promowania polityki prorodzinnej oraz zwiększenia znaczenia rodziny w społeczeństwie. Wydarzenie miało charakter ponadregionalny o znaczeniu kulturalnym, historycznym oraz religijnym. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły media lokalne i regionalne. W uroczystościach wzięli udział przedstawiciele duchowieństwa, władze samorządowe, liczni pielgrzymi, turyści oraz mieszkańcy Gminy. Plan wydarzeń obejmował m.in. kino plenerowe, występy znanych artystów i zespołów np. Filharmonii Łódzkiej oraz wystawy. Jubileusz zwieńczono uroczystą Mszą Świętą.</p> <p>Realizacja zadania odbyła się w dniach 17–19 sierpnia 2018 r. na terenie Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Studziannie i zakładała:</p> <p>a) Organizację kina plenerowego, b) Występy orkiestry filharmonicznej oraz innych artystów.</p> <p>Wydarzenie było transmitowane. Dla odbiorców biorący bezpłatny udział w wydarzeniu (około 300 osób) został zorganizowany catering.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie "Poświętne – Nakręcona Gmina"</p>	ok. 2 500 osób
Podróż w czasie – rekonstrukcja zwycięskiej bitwy Stefana Czarnieckiego ze Szwedami pod Strzemeszną (1656)						
14.	01.05.2018 –31.12.2018 r.	wschodni	120 000,00 zł	119 889,64 zł	<p>Zadanie nawiązywało do autentycznych wydarzeń z okresu Potopu Szwedzkiego. Inscenizacja z udziałem grup rekonstrukcyjnych ukazała mało znane epizody najazdu szwedzkiego na Polskę, jak również rolę bitwy pod Strzemeszną. Oprócz inscenizacji bitwy z XVII w. zawierającej m.in. elementy artyleryjskie i wykonywanej przez około 100 osób, w tym pokaz musztry i żonglerki chorągwiami, wydarzenie wzbogacone zostało szeregiem innych atrakcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prelekcja na temat Potopu Szwedzkiego i okoliczności stoczenia bitwy pod Strzemeszną, - Pokaz musztry, - Pokaz żonglerki chorągwiami, - Pokaz łucznictwa, - Pokaz tańca dworskiego, - Występ zespołu muzyki dawnej, - Poczęstunek dla uczestników wydarzenia z menu charakterystycznym dla okresu Potopu Szwedzkiego (XVII w.). <p>Realizacja wydarzenia była lekcją żywej historii, miała na celu wzmocnienie tożsamości narodowej oraz wzbogacenie oferty kulturalno-edukacyjnej Województwa Łódzkiego.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie "Dolina Krzemionki"</p>	ok. 700 osób
Folk–Festiwal						
15.	15.05.2018 –30.09.2018 r.	południowy	147 930,00 zł	148 112,15 zł	<p>Zadanie miało charakter jednodniowej kulturalnej imprezy plenerowej popularyzującej szeroko pojętą twórczość ludową oraz pielęgnowanie i rozwój</p>	ok. 600–700 osób

					<p>polskiej tradycji kulturowej w Województwie Łódzkim, wpisując się tym w realizację celów zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.</p> <p>W trakcie imprezy zaprezentowano i nagrodzono m.in. zespoły folklorystyczne, orkiestry dęte, kapele miejskie, artystów ludowych, rękodzieło artystyczne, regionalne "jadło" przygotowane przez koła gospodyń wiejskich, co stworzyło osobom z różnych środowisk kulturowych, etnicznych i religijnych możliwości uczenia się międzykulturowego i poszanowania różnorodności kulturowej.</p> <p>Zadanie było realizowane na terenie powiatu Piotrkowskiego w gminie Aleksandrów.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Aleksandrów "Jesteśmy Razem".</p>	
Promocja czytelnictwa i bibliotek						
16.	01.05.2018 –25.07.2018 r.	południowy	59 000,00 zł	58 990,62 zł	<p>Zadanie zakładało zorganizowanie w powiecie piotrkowskim: spotkań autorskich z pisarzami, prezentacji oferty dla czytelników przez 10 bibliotek powiatu piotrkowskiego, warsztatów edukacyjnych „Spotkanie z historią – papier ręcznie czerpany”, których celem było przybliżenie historii papiernictwa i podkreślenie znaczenia papieru w rozwoju książki, konkursu plastycznego „Książka moich marzeń” w trzech kategoriach wiekowych. Formą promocji czytelnictwa był też koncert muzyki klasycznej inspirowany muzyką z adaptacji filmowych znanych dzieł klasyków literatury polskiej.</p> <p>Zadanie wzbogaciła także organizacja literackiej gry terenowej dla dzieci i dorosłych opartej o fabułę wybranej książki oraz literackiego pokoju zagadek (<i>escaperoom</i>). Całości przedsięwzięcia dopełniło przeprowadzenie panelu dyskusyjnego na temat czytelnictwa i znaczenia jakie ma wsparcie władz samorządowych dla działalności statutowej bibliotek w powiecie piotrkowskim.</p> <p>Zadanie odbyło się na terenie Wolborskiego Centrum Kultury.</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Wirtuoz</p>	ok. 600 osób
Letni Festiwal w Kolegiacie Wolborskiej						
17.	07.05.2018 –02.09.2018 r.	południowy	16 150,00 zł	16 150,00 zł	<p>Zadanie zostało zrealizowane poprzez zorganizowanie na terenie Kolegiaty p.w. św. Mikołaja Biskupa w Wolborzu cyklu czterech koncertów muzycznych i słowno-muzycznych, które miał na celu umożliwienie mieszkańcom województwa darmowego dostępu do zasobów kultury wyższej. Festiwal był skierowany do społeczności z małych miejscowości, która nie ma na co dzień możliwości skorzystania z oferty kulturalnej teatru czy filharmonii, jak i innych mieszkańców Województwa Łódzkiego. Podczas koncertów na wolborskim festiwalu słuchacze poznali bliżej sylwetki sławnych kompozytorów oraz występujących artystów.</p> <p>Oprócz muzycznych koncertów odbyły się również spektakle słowno-muzyczne z udziałem znanych aktorów i artystów.</p> <p>Realizator: Fundacja im. Mikołaja Z Radomia</p>	ok. 2000 osób
18.	„Splątani miłością do muzyki”					

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

	01.05.2018 – 31.12.2018 r.	zachodni	240 649,75 zł	240 649,75 zł	<p>Zadanie zostało zrealizowane poprzez organizację dla 60 osób, wśród których było minimum 10 osób niepełnosprawnych, cyklu warsztatów integracyjnych, wokalo-instrumentalnych z elementami choreografii, emisji głosu oraz obsługi multimedii. Warsztaty były podzielone na dwie części. Pierwsza część zakładała organizację 60 godzin warsztatów dla całej 60-osobowej grupy. Druga część zakładała podział grupy na 3 podgrupy po 20 osób, gdzie każda podgrupa miała minimum 30 godzin warsztatów. Łącznie każdy z uczestników wziął udział w 90 godzinach warsztatów. Uczestnicy warsztatów zostali wybrani spośród mieszkańców trzech gmin: Uniejowa, Wartkowic i Zadzimia.</p> <p>Efektom finalnym przedsięwzięcia było wykonanie przez uczestników warsztatów trzech koncertów (po jednym w każdej z trzech gmin: Uniejów, Wartkowie, Zadzim) wspólnie z trzema rozpoznawalnymi zespołami: Raz, Dwa, Trzy, Arka Noego, Dariusz Maleo Malejonek i Jan Trebunia – Tutka. Koncerty zostały zaprezentowane w oparciu o repertuar zaproszonych artystów. Zadanie miało na celu integrację oraz wykształcenie umiejętności współpracy utalentowanych muzycznie dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych. Zamierzeniem realizatorów zadania było osiągnięcie przez beneficjentów wysokiego poziomu umiejętności scenicznych, wokalnych oraz interpersonalnych oraz występ z zaproszonym, znanym na cały kraj artystą.</p> <p>Realizator: Uniejowskie Stowarzyszenie Aktywni</p>	60 beneficjentów, w tym 10 uczestników niepełnosprawnych
Departament Polityki Zdrowotnej						
Szpitalny Zielony Park Rehabilitacyjny						
19.	24.01.2018 – 30.06.2018 r.	południowy	296 300,00 zł (w tym 150 200,00 zł majątkowych)	282 476,70 zł (w tym 198 455,40 zł majątkowych)	<p>Zadanie polegało na stworzeniu miejsca wyposażonego w specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny wspomagający powrót pacjenta do sprawności psychofizycznej przy zastosowaniu najnowocześniejszych metod usprawniania w przyjaznym otoczeniu zieleni. Zadanie dotyczyło budowy siłowni zewnętrznej na terenie Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim. Teren wyłożony został bezpieczną nawierzchnią antypoślizgową, a wokół ustawione zostały ławeczki. Siłownia składa się z zestawu urządzeń do rehabilitacji ruchowej. Sprzęt służy do polepszenia sprawności fizycznej organizmu, a jego usytuowanie na terenie zielonym szpitala wpływa na wzmocnienie funkcjonowania układu oddechowego i odpornościowego osób rehabilitowanych.</p>	pacjenci oddziałów neurologicznego oraz rehabilitacji neurologicznej oraz oddziału rehabilitacji kardiologicznej, inni pacjenci szpitala, rodziny pacjentów, a także mieszkańcy Piotrkowa i okolic
20.	Budowa siłowni plenerowej przy ul. Aleksandrowskiej 159					

	31.01.2018 – 05.11.2018 r.	miasto Łódź	85 300,00 zł (w tym 76 000,00 zł majątkowych)	76 903,84 zł (w tym 67 649,32 zł majątkowych)	Zadanie zakładało stworzenie siłowni plenerowej na terenie Specjalistycznego Psychiatrycznego ZOZ w Łodzi (rower, wioślarz, twister, stepper, biegacz, orbitrek, wyciąg, krzesło, dwie szachownice, drewniana wiata ze stołem i ławkami, dwa stojaki na rowery – 10 miejsc). Inwestycja przyczyniła się do powstania na terenie osiedla „Kochanówka” ogólnodostępnego miejsca, gdzie mieszkańcy mogą aktywnie i bezpiecznie spędzać wolny czas na świeżym powietrzu. Ćwiczenia na świeżym powietrzu lepiej dotleniają organizm. Trening siłowy na dworze redukuje stres, uspokaja i łagodzi nerwy. Siłownia została zlokalizowana na terenie parkowym w bezpośrednim sąsiedztwie dużego kompleksu leśnego.	350 osób
Narzędzia do kompleksowej rehabilitacji pacjentów hospitalizowanych w Oddziale Rehabilitacji Neurologicznej CLChPIR w Łodzi						
21.	31.01.2018 – 31.03.2018 r.	miasto Łódź	30 298,00 zł (nie planowano wydatków majątkowych)	30 182,40 zł	Projekt dotyczył zakupu sprzętu niezbędnego do rehabilitacji funkcji ruchowych, poznawczych, językowych oraz wykonywania czynności pielęgnacyjnych u pacjentów po uszkodzeniu Ośrodkowego i Obwodowego Układu Nerwowego, przebywających w Oddziale Rehabilitacji Neurologicznej w Wojewódzkim Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi. Celem podejmowanego zadania była poprawa efektywności i skuteczności procesu leczenia poprzez wykorzystanie nabytych sprzętów, a w konsekwencji skrócenie czasu powrotu pacjenta do zdrowia i możliwość ponownego podjęcia przez niego ról społecznych i realizacji zadań życiowych, a także zapewnienie pacjentom wyższego poziomu komfortu oraz jakości świadczonych usług. W ramach zadania zakupiono m.in. tablicę do ćwiczeń manualnych – stół do terapii ręki, stoły do ćwiczeń, aparat EKG, system do ćwiczeń funkcji językowych, aparat do ćwiczeń i rehabilitacji stóp, aparat do ćwiczeń stawów skokowych, trener równowagi do ćwiczeń równoważnych.	ok. 200 pacjentów Oddziału Rehabilitacji Neurologicznej
Ścieżka zdrowia pod chmurką – urządzenia do ćwiczeń na świeżym powietrzu dla osób w różnym wieku						
22.	31.01.2018 – 17.12.2018 r.	miasto Łódź	28 362,00 zł (w tym 28 062,00 zł majątkowych)	26 376,00 zł (w tym 26 076,00 zł majątkowych)	Celem zadania było stworzenie miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu w formie ścieżki zdrowia, na której zamontowane zostały urządzenia do ćwiczeń fizycznych i sprawnościowych. Podstawowym celem zadania było udostępnienie wszystkim chętnym do aktywności fizycznej osobom nowego miejsca do rehabilitacji ruchowej. Rozwijanie aktywności fizycznej, propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, podniesienie świadomości użytkowników, dotyczącej znaczenia ćwiczeń fizycznych dla zdrowia, stanowią istotne elementy działalności prozdrowotnej.	ok. 1.000 osób rocznie
Dzieciaki walczą z rakiem. Wsparcie terapeutyczno–psychologiczne pacjentów oddziałów onkologicznych szpitala przy Spornej w Łodzi						
23.	20.06.2018 – 31.12.2018 r.	miasto Łódź	177 800,00 zł	177 800,00 zł	W ramach zadania sfinansowano profesjonalną opiekę psychologiczną dla kilkudziesięciu rodzin, objętych leczeniem onkologicznym w szpitalu przy ul. Spornej w Łodzi. Realizatorem zadania była Fundacja Gajusz z siedzibą w Łodzi, wybrana w ramach otwartego konkursu ofert. W ramach zadania Fundacja zapewniła na oddziałach onkologicznych Centrum pediatricznego im. Marii Konopnickiej w Łodzi	Opieką psychologiczną objętych było miesięcznie średnio 98 pacjentów onkologicznych i ich rodzin. Natomiast w turnusie terapeutycznym uczestniczyło

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

					opiekę psychologiczną poprzez zatrudnienie zespołu psychologów, którzy zostali wyposażeni w dwa przenośne komputery na potrzeby prowadzenia dokumentacji psychologicznej. Fundacja zorganizowała również dwutygodniowy turnus terapeutyczny dla dzieci chorych i ich rodzin, w którym uczestniczyło: 27 dzieci, 13 opiekunów i 5 osobowa kadra.	27 dzieci z 13 opiekunami oraz 5-osobowa kadra.
Departament Promocji i Współpracy Zagranicznej						
110-lecie Łódzkiego Klubu Sportowego						
24.	30.05.2018 – 4.12.2018 r.	miasto Łódź	142 000,00 zł	135 829,00 zł	Zadanie polegało na wydaniu publikacji popularnonaukowej „110 lat historii najstarszego Łódzkiego Klubu Sportowego”. Głównym celem stworzenia publikacji było upamiętnienie działalności Klubu, jego sukcesów oraz ważnych postaci związanych z naszym miastem. Zadanie podzielone było na dwa etapy: zakup licencji niewyłącznej na korzystanie z praw autorskich do utworu literackiego (naukowego, popularnego) oraz usługę opracowania i druku publikacji. W ramach zadania wydrukowano 3000 egzemplarzy, które dystrybuowane są na wniosek organizacji pozarządowych tj. stowarzyszeń, fundacji, ale także bibliotek, uczelni, szkół, instytucji samorządowych, klubów sportowych mających status stowarzyszeń lub spółek prawa handlowego itp. Wydawnictwo było promowane mediach społecznościowych Województwa Łódzkiego (Facebook, Twitter, Instagram) oraz Łódzkiego Klubu Sportowego i podczas konferencji prasowej zorganizowanej przez Łódzki Klub Sportowy połączonej ze spotkaniem z autorem publikacji.	Brak możliwości określenia liczby odbiorców zadania. Do zawartości publikacji może dotrzeć każdy mieszkaniec Województwa Łódzkiego.
Zbiornik Jeziorsko i Warta na fali kultury						
25.	01.06.2018 – 30.09 2018 r.	zachodni	297 200,00 zł	297 200,00 zł	Zadanie polegało na zorganizowaniu szeregu wydarzeń artystyczno–kulturalnych w Gminie Pęczniew, Gminie Sieradz oraz Gminie i Mieście Warta położonych nad Zbiornikiem Jeziorsko i rzeką Wartą. Miało na celu niwelowanie zróżnicowania w poziomie rozwoju cywilizacyjnego w sferze kultury i zwiększenie dostępu do wydarzeń artystyczno-kulturalnych mieszkańców z obszarów wiejskich. Było odpowiedzią na zdiagnozowane problemy występujące w subregionie poddębicko–sieradzkim tj. niski poziom dostępności do wydarzeń artystyczno-kulturalnych i brak odpowiedniej infrastruktury w tym zakresie tj. teatry, muzea, kina, centra rozrywkowo-kulturalne. W skład realizacji zadania wchodziła organizacja 3 imprez: „Święto Plonów i Wody (Gmina Pęczniew), „Święto muzyki – letnia akademii opery, operetki & musicalu” (Gmina i Miasto Warta) i „Święto Chleba i Wody (Gmina Sieradz) Realizację zadania powierzono trzem gminom zgodnie z lokalizacją imprez.	Brak szczegółowych danych dotyczących uczestników zadania. W ramach zadania zrealizowano imprezy o charakterze otwartym, niebiletowanym.
Biuro Ochrony Informacji i Bezpieczeństwa						
Zakup sprzętu ratowniczego dla poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na obszarze Zalewu Sulejowskiego						
26.	21.10.2018 – 31.12.2018 r.	południowy	300 000,00 zł (w tym 260 000,00 zł majątkowych)	300 000,00 zł (w tym 260 000,00 zł majątkowych)	Zadanie polegało na zakupie sprzętu specjalistycznego dla podmiotów uprawnionych do ratownictwa wodnego w celu poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na obszarze Zalewu Sulejowskiego położonego na terenie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego. Zakupiono m.in. ratowniczą łódź motorową,	w sezonie letnim około 150 tysięcy ludzi przebywających nad Zalewem Sulejowskim

Raport o stanie Województwa Łódzkiego za 2018 r.

					<p>samochód terenowy osobowo–dostawczy, ratowniczy skuter wodny, środki łączności radiowej, defibrylator, torbę ratownictwa medycznego PSP–R1, skafandry nurkowe, przewoźny i przenośny sprzęt oświetleniowy. Zadanie zrealizowane zostało przez Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Tomaszowie Mazowieckim i Rejonowe Wodne Pogotowie Ratunkowe w Piotrkowie Trybunalskim na podstawie umowy nr 116/OI.II/2018 z dnia 18 września 2018 r. o realizację zadania publicznego na podstawie oferty wspólnej, o którym mowa w art. 16 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wykonawcy wyłonieni zostali w trybie pozakonkursowym zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych oraz ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.</p>	
Bezpiecznie nad wodą – zajęcia edukacyjne i szkoleniowe						
27.	01.05.2018 –31.10.2018 r.	wschodni	135 000,00 zł	134 880,00 zł	<p>Głównymi celami programu "Bezpiecznie nad wodą – zajęcia edukacyjne i szkoleniowe" przeznaczonego dla dzieci 5–6 letnich oraz dla dzieci w wieku szkolnym i młodzieży było kształtowanie właściwych zachowań w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu w wodzie. Program przedstawiał dzieciom w wieku przedszkolnym w zabawny i ciekawy sposób wszystkie kwestie związane z bezpiecznym wypoczynkiem nad wodą. Zajęcia zostały przeprowadzone w przedszkolach, na pływalniach, nad zbiornikami wodnymi, na kąpieliskach. Dzieci w wieku szkolnym oraz młodzież uczestniczyła w zajęciach o charakterze edukacyjnym, dotyczącym unikania zagrożeń i udzielania pierwszej pomocy oraz posługiwania się sprzętem wykorzystywanym do ratownictwa. Zajęcia odbywały się w powiecie skierniewickim, rawskim, brzezińskim, opoczyńskim i tomaszowskim. Zadanie zrealizowane zostało przez Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Oddział w Skierniewicach zgodnie z umową nr 2/OI.II/BOWŁ/2018 z dnia 27 kwietnia 2018 r.</p>	1 100 dzieci i młodzieży
Departament ds. Przedsiębiorczości						
28.	Opoczyńska płytką – Promuje Łódzkie					

	10–11.08.2018 r.	wschodni	198 500,00 zł	198 500,00 zł	<p>Celem realizacji zadania była promocja gospodarcza regionu branży ceramicznej i Opoczna jako zagłębia ceramicznego. Realizacja zadania miała na celu przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji miasta Opoczna poprzez jego promocję gospodarczą. Realizacja zadania polegała na organizacji Festiwalu Płytki Ceramicznej. W ramach jego realizacji zorganizowano imprezę plenerową promującą przemysł ceramiczny. Zakłady ceramiczne z subregionu prezentowały i promowały wyroby na jarmarku ceramika. W programie festiwalu znalazły się warsztaty lepienia i zdobienia ceramiki oraz toczenia na kole, wypały ceramiki techniką raku, wspólne lepienie rzeźby glinianej, konkurs układania obrazków z mozaiki, koncerty i występy artystyczne.</p>	<p>zgłoszona została impreza masowa w strefie muzycznej na 1000 osób, podczas festiwalu w wydarzeniu uczestniczyło około 10 tys. osób.</p>
Departament Infrastruktury						
Kolej z sercem. Zakup defibrylatorów AED do pojazdów kolejowych Województwa Łódzkiego						
29.	VIII–XII 2018 r.	miasto Łódź	246 000,00 zł (w tym 246 000,00 zł majątkowych)	76 345,80 zł (brak wydatków majątkowych)	<p>Projekt zakładał zakup 50 defibrylatorów AED do wyposażenia pociągów realizujących przewozy na terenie Województwa Łódzkiego oraz dworców kolejowych służących mieszkańcom województwa.</p> <p>Nie zrealizowano wszystkich założeń zadania: wnioskodawca zrezygnował z montażu 9 sztuk defibrylatorów na terenie dworców/przystanków kolejowych z uwagi na fakt, iż nie stanowiły one własności WŁ, nie zamontowano 4 sztuk defibrylatorów w pociągach Impuls II należących do ŁKA (pociągi te zostały już wyposażone w dany sprzęt na etapie produkcji), nie zamontowano 1 defibrylatora w pociągu EZT stanowiącym własność Województwa Łódzkiego z uwagi na wyłączenie pojazdu z eksploatacji, 16 defibrylatorów nie zostało zamontowanych w EZT stanowiących własność WŁ z uwagi na brak odpowiednich warunków do ich poprawnego przechowywania.</p> <p>Podmiotem realizującym zadanie była firma AGM Mitka Łabza sp. j., ul. Balicka 116B lok. G, 30–149 Kraków. Wykonawca został wyłoniony na podstawie zapytania ofertowego nr IFIV 12/2018. Umowa nr 20/2018/IFIV z dnia 8 października 2018 r. została zawarta z wyłączeniem stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych na podstawie art. 4 pkt 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przeprowadzenie w dniu 10 października 2018 r. szkolenia w zakresie prawidłowej obsługi defibrylatorów łącznie dla 10 pracowników zatrudnionych przez przewoźnika kolejowego – Łódzką Kolej Aglomeracyjną Sp. z o.o., b) zamontowanie w dniach 15–16 listopada 2018 r. gablot na defibrylatory AED w 20 pociągach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej Sp. z o.o. typu FLIRT3, c) przekazanie w dniu 20 grudnia 2018 r. przez Województwo Łódzkie Spółce Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o. 20 sztuk defibrylatorów AED wraz z dokumentacją, wzorem grafiki informacyjnej wraz z prawem do wyświetlania w pociągach na monitorach, 	<p>pasażerowie ŁKA Sp. z o.o.</p>

					d) umieszczenie na defibrylatorach i na gablotach informacji, iż zadanie jest zrealizowane w ramach promocji BO Samorządu Województwa Łódzkiego 2018. Umieszczenie w pociągach ŁKA Sp. z o.o. grafiki promocyjnej z informacją, iż zadanie jest realizowane w ramach promocji BO Samorządu Województwa Łódzkiego 2018.	
Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego						
Siłownia dla zdrowia w Łowiczu						
30.	03.09.2018 – 31.12.2018 r.	północny	300 000,00 zł (wydatki majątkowe)	300 000,00 zł (wydatki majątkowe)	Celem projektu było zagospodarowanie wolnej przestrzeni szkolnej w Łowickim Centrum Kształcenia Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Łowiczu poprzez wyremontowanie pomieszczenia i wyposażenie go w profesjonalny sprzęt do ćwiczeń aerobowo-siłowych. Remont pomieszczeń polegał na przystosowaniu m.in. do potrzeb: siłowni, szatni, pomieszczeń sanitarnych wraz z wyposażeniem w niezbędne instalacje sanitarne, elektryczne, cwu i zimną wodę oraz klimatyzację. Prace wykonane na podstawie zatwierzonego projektu budowlanego. Odbiór techniczny miał miejsce 28.12.2018 r. W ramach inwestycji pomieszczenia wyposażono m.in. w urządzenia wielofunkcyjne typu ATLAS, bieżnie, wieże.	obiekt ogólnodostępny
Integracyjny plac zabaw „Kraina Radości” w Sokolnikach Lesie ul. Ozorkowska 53 dz. 1169 obręb Sokolniki Las						
31.	14.05.2018 – 31.12.2018 r.	północny	300 000,00 zł (wydatki majątkowe)	347 188,00 zł (wydatki majątkowe)	Zadanie miało na celu stworzenie integracyjnego placu zabaw "Kraina Radości" na działce nr 1169 obr. ewid. Sokolniki Las w Sokolnikach Lesie – miejsca szczególnej integracji osób pełnosprawnych z osobami z niepełnosprawnościami różnych rodzajów, oferujące atrakcje dla dzieci i młodzieży i osób dorosłych z trudnościami ruchowymi, a także dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Kraina Radości jest zlokalizowana w sąsiedztwie istniejącego placu zabaw "5 15 55+". Odbiór techniczny inwestycji nastąpił w dniu 07.12.2018 r. W związku z drastyczną wyższą cen urządzeń będących wyposażeniem placu oraz zmianą cen na rynku materiałów oraz usług budowlanych, w tym przede wszystkim wysokim kosztem rozbiórki istniejących na nieruchomości zabudowań będących własnością Województwa Łódzkiego zrezygnowano z wykonania następujących elementów: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ścieżka balansowa (mostek, równoważnia) – poz. 4 kosztorysu, ▪ trampolina montowana na gruncie prostokątna – poz. 5 kosztorysu, ▪ labirynt – poz. 9 kosztorysu, ▪ kostka brukowa – częściowe wykonanie – poz. 11 kosztorysu, ▪ ogrodzenie + brama – poz. 12 kosztorysu, ▪ oświetlenie – poz. 13 kosztorysu, ▪ system alarmowy i monitoring wizyjny – poz. 14 kosztorysu, ▪ ławka bez oparcia – poz. 16 kosztorysu, Decyzja o rezygnacji lub ograniczeniu wykonania ww. elementów miała na celu zachowanie w jak największym stopniu funkcjonalności realizowanego przedsięwzięcia.	obiekt ogólnodostępny
Zarząd Dróg Wojewódzkich						

Budowa ciągu pieszo–rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 449 w miejscowości Romanów, Gmina Błaszki						
32.	10.04.2018 – 11.07.2018 r.	zachodni	173 618,00 zł (wydatki majątkowe)	173 227,05 zł (wydatki majątkowe)	<p>W ramach zadania zaplanowano budowę chodnika z kostki brukowej na podbudowie z kruszywa stabilizowanego mechanicznie wraz z wykonaniem koryta w gruncie i włożeniem krawężników o minimalnej szerokości 1,5 m i długości około 150 m, który miał być kontynuacją już istniejącego, łącząc dwie drogi gminne o numerach 161/1 i 55. Inwestycja zlokalizowana jest wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 449, obręb geodezyjny Romanów – 0036, gmina Błaszki, na działce ewidencyjnej nr 79, na odcinku od km 65+249 do km 65+399.</p> <p>Z uwagi na dostępność pasa drogowego w ramach zadania możliwe było wybudowanie chodnika dla pieszych o szerokości 1,5 – 2,0 m. Celem niniejszego projektu jest poprawa bezpieczeństwa oraz ochrona zdrowia i życia ludzkiego na drodze wojewódzkiej Nr 449 (gm. Błaszki).</p>	użytkownicy ruchu drogowego na drodze wojewódzkiej nr 449

